

Bánk József

IGÉRE
VÁR
A NÉP

BÁNK JÓZSEF
váci érsek—püspök
IGÉRE VÁR A NÉP

BÁNK JÓZSEF

váci érsek—püspök

IGÉRE VÁR A NÉP

*Gondolatok és buzdítások
vasárnapokra és ünnepekre*

II. kötet: „B” év

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1986

LEKTORÁLTA:

FARKAS OLIVÉR

ELŐSZÓ

Az „Ígére vár a nép” I. kötete (A. év) 1984-ben jelent meg. Most Isten hathatós segítségével a II. kötetet, a B. évet indítjuk útjára. A követett módszert már az I. kötetben kifejtettem. Most is azt követem. Csak még egy megjegyzésre szorítkozom. Mivel 21 éves püspöki szolgálatom ideje alatt többször végig prédikáltam az egyházi esztendő Ádventtől Ádventig, főleg az evangéliumok alapján, ebből két dolog következik. Az első az, hogy egy-egy vasárnapra több, sokszor 3—4 buzdítást, illetve gondolatsort is közlök. Így — mivel ugyanaz az evangélium kerül tárgyalásra — noha más-más evangélista szerint, — elkerülhetetlen volt az „átfedés”, vagyis bizonyos fokú ismétlés. Zenei nyelven szólva: több variációt talál az olvasó ugyanarra a témára... De ezáltal az igazság csak jobban elmélyül és üdvös cselekedetekre indít. — A másik következmény, hogy az ószövetségi olvasmány kifejtését mellőztem és a Szentlecekről szóló gondolatokat is a legrövidebbre fogtam.

Szentül vallom, hogy példák nélkül olyan a szentbeszéd, mint egy templom ablak nélkül. Az Úr Jézus is parabolákkal, hasonlatokkal világítja meg az elvont igazságokat. Helyszűke miatt mégis a példák közlésétől kénytelen voltam eltekinteni. A példákat kinek-kinek a saját életéből, a tömegkommunikáció eszközeiből (újság, rádió, televízió) kell összegyűjteni. Nagyon fontosak ezek, mert a példák vonzanak, a szavak csak oktatnak. „A szavakban az *igazságot* kell keresni, nem a szavakat. Mit ér egy aranykulcs, ha nem tudjuk vele kinyitni, amit ki akarunk nyitni.” (Szent Ágoston)

A Szentírás az igazság könyve. A szentbeszéd az igazság üzenete, amelyet hűen, az egyház hivatalos tanítása szerint kell tolmácsolni.

Ezzel már azt is megmondtam, hogy a mű célja elsősorban *gyakorlati* jellegű. Olyan világosan mondja Szent Bernát: „Ragyogni, világítani, csillogni és tovább menni, ez semmi. De megvilágosítani, és megrendíteni, ez minden!”

Nagy Szent Gergely pedig így szól: „Odiosus est sermo doctoris, si praeberet non valet incendium amoris.” Értéktelen a tudósok beszéde, ha nem tudja lánggra lobbantani a szeretet tüzét...

A könyv második részében a Mária-ünnepeket veszem sorba. Magyar népünk ragaszkodása a Szűzanyához évszázadokra megy vissza. A Mária-kegyhelyek látogatása, a búcsújárás szintén ósrégi hagyományokra tekint vissza. Ezért szükségesnek tartottam leközölni a Zsinat dogmatikai tanítását Máriáról (Lumen gentium; VIII. fejezet), és VI. Pál magisztrális levelét a Mária-tiszteletről (Marialis cultus) is.

Mária-tiszteletünk a *Magnificat* szellemének lelkülete. Rózsafüzéreink, kegyképeink és Szűzanya-templomaink, mindez végső fokon mind az Úr dicsőítő éneke – Magnificat, – aki nagyot cselekedett vele.

Nehéz helyzetekben olyan jól esik az égi Édesanyához fohászolni. Hiszen Isten kegyelmeit nem az égbolt csillagaihoz erősitette, mert onnan nem tudnánk azokat lehozni. . . Isten kegyelmeit nem süllyesztette el a tenger mélyére, mint az igazgyöngyöket, mert onnan nem tudnánk azokat felhozni. . . Isten kegyelmeit anyai kezekbe helyezte, mert az Édesanya mindig kész azokat két kézzel osztogatni! (Faulhaber bíboros)

Az egyes vasárnapi buzdítások után iparkodtam neves és kevésbé híres költőktől vett idézetekkel érzelmileg is elmélyíteni a közölt igazságot. Annál is inkább, mert hajlamosak vagyunk a természet-tudományok mellett az emberformáló hagyományos humanista szemléletet, mint „régimódit” mellőzni.

De még egy fontos szempontra is fel kell figyelnünk! Korunk filozófiai világgképét az evilágiság jellemzi. Ez nem egyéb, mint a valóságos érzék eltompulása, majd kioltódása. A hit, a transzcendens erkölcsi normák és értékek kihalása nihilizmushoz vezet. Az elvilágiasodás, a szélsőséges pozitívizmus az ember teljes autonómiáját hirdeti. Eszerint nincsenek szilárd határok vagy pontok, nincs olyan alap, amelyre szilárdan építeni lehetne.

Azért arra kell törekednünk, hogy szent hitünk tanításával magyar népünknek *szilárd hitet* és olyan keresztény *erkölcsi elveket* közöljünk, amelyek nemcsak egyéni és családi életüket teszik harmonikussá, hanem egyben társadalmunk és hazánk igazi boldogulását is elősegítik.

Vác, 1985. október 28-án,

püspökké szentelése 21. évfordulóján

BÁNK JÓZSEF

SZENT MÁRK EVANGÉLIUMA

I.

Hogyan olvassuk a Szentírást?

A Szentírásról manapság a keresztények között is sokan csak „vélekednek”. Igyekeznek tudományos látszatot adni mondanivalóiknak, pedig ezzel sok zavart okoznak hallgatóik körében. Legjobban foglalja össze erre vonatkozó felfogásaink értékét J. J. Weber, aki a szentírás-tudomány egyik jeles szaktudósa lévén, figyelemre méltó tényekre hívja fel figyelmünket:

Az ilyen formatörténeti szentírásmagyarázat hívei és szószólói téves felfogást alakítottak ki épp arról az egyházi közösségről, amelynek közepette az evangéliumok megformálódtak és szilárd alakot öltöttek. Ők az egyházi közösségeket nem mint védelmezőket és őrzőket tekintik, hanem Krisztus üzenetének a megteremtőit és létrehozóit. Bármiféle néphagyománnyal egyenlőnek veszik ők a keresztény hagyományt, a tradíciót, amelyről úgy vélekednek, hogy évek és évszázadok folyamán formálódott meg, és később rögzítették le. Elfelejtkeznek arról, hogy az Újszövetség szent könyvei, levelei száz évnél jóval kevesebb idő alatt jöttek létre az emberek (mégpedig milyen emberek!) gondos és mindenre figyelő közreműködésével, akik „kezdettől fogva szemtanúi és szolgálói voltak az igének” (Lk 1, 2).

Minden keresztény közösséget kezdettől fogva mindig külön előjáró vezetett, aki serényen vigyázott arra, hogy a rábízott Üzenetet, az evangéliumot pontosan közölje. Ha az ember látja, mily sokszor, nemcsak az Apostolok Cselekedeteiben, hanem Szent Pál leveleiben is, a jézusi Tanítás változtathatatlanságára hivatkoznak, főleg éppen a megmászhatatlan Tanítás továbbadásának pontosságára és az Apostol kimagasló szerepére (micsoda súlyt helyez Pál apostol is

e titulusra, amit pedig ellenfelei támadtak!), – akkor lesz világossá előttünk, hogy a keresztény hithirdetésre mennyire vigyáztak, mennyire védelmezték az egyházközösség életében. Nem állt bizony az védtelenül és ellenőrzés nélkül! (J. J. Weber: Formgeschichte, 1966. Theologie der Gegenwart, 69. o.)

II.

Szent Márk evangélium a

A Jézus Krisztus életéről, működéséről és tanításáról szóló evangélium négyféle változatban áll előttünk. Mindegyik evangéliumnak sarkpontja és tartalma Jézus halála és feltámadása. Ezt kell hirdetnünk és megismertetnünk.

Az első evangélista helyzete még más volt. Biztos, hogy az első evangélium megírása előtt már éveken át prédikáltak Jézus nyilvános működéséről és tanításáról. Azonban senki sem követelte tőlük, hogy *Jézus egész működését* – Keresztelő Szent Jánosnál való megkereszteltetésétől egészen Jézus feltámadásáig, illetve az arról szóló híradásig –, mint valami nagy evangéliumot hirdessék. Az elhatározás hatalmas és éppen ezért gazdag teológiai munka eredménye volt. Ki vállalkozott erre? Bár nem sokat tudunk az első evangélium szerzőjéről, az a kevés is figyelemre méltó.

Ósegyházi hagyomány szerint Márknak hívták. Az Apostolok Cselekedeteinek könyve ismer egy János Márk nevű egyházi férfit (12, 12.25; 13, 5), aki Barnabás apostolnak volt az unokaöccse, s aki Pál apostolnak, meg Péter apostolnak közvetlen munkatársa is volt (Filem 24; Kol 4, 10; ApCsel 15, 36–39; 1 Pét 5, 13). Hogy azonban ez a Márk az ő teológiáját illetően függött volna a két nagy apostoltól, teljes bizonyossággal nem állítható.

Valószínűbb az, hogy Márk írta le az evangéliumot Kr. u. 70 körül, vagyis nem sokkal Jeruzsálem feldúlása előtt, vagy esetleg utána (Mk 13). Mindenképpen azonban a pogányságból megtért keresztények részére, akiknek már külön meg kellett magyarázni a korabeli zsidók rituális szokásait és szavait (7, 37 köv.).

Milyen teológiai, hittani megfontolások vezették Márkot az evangélium leírásánál?

A Golgota mint háttér

A mai szentírásmagyarázók szinte mind megegyeznek abban, hogy Márk az ő evangéliumát Jézus kinszenvedésétől ihletve fogalmazta meg. Az evangélium egész felépítése azt mutatja, hogy abban minden a Keresztre és Jézus feltámadására irányul. Más szóval: Jézus cselekedetei és tanítása voltaképpen a Kereszttel válik érthetővé. Nem véletlen tehát, hogy a Márk-evangéliumban a római százados vallomása cáfolatlanul marad, akinek egyetlen tekintet a Megfeszítettre elég volt ahhoz a félreérthetetlen kijelentéshez: „Valóban, ez az ember Isten fia volt!” (Mk 15, 39).

Milyen hatása van ennek a Márk-evangéliumi sajátosságnak a mi szentbeszédünkre? Mondhatjuk-e, hogy az evangélista mondani-valói a mi hallgatóságunknak is szólnak? Hirdethetjük-e mi az embereknek az evangéliumot úgy, hogy éppen Jézus kereszthalálát szemlélve, Jézus cselekvésében és beszédeiben észrevegyük a lényegeset? Nem lenne-e kevés és unalmas, ha minduntalan csakis a keresztre vonatkoztatnánk mindent?

Ha hallgatóinkat az evangélista szemléletére akarjuk ráhangolni, elsősorban arra kell felelnünk, miben állott Márknál Jézus kereszthalálának különlegessége.

Az önátadás megoldása

Van a Márk evangéliumban egy hely, ahonnan Jézus kereszthalálának értelme jelentősen kitűnik. Tanítványait oktatja Jézus: „Úton voltak Jeruzsálem felé. Jézus elől ment, ők pedig aggódva követték. Ismét magához hívta a Tizenkettőt és arról kezdett nekik beszélni, ami vele történni fog. – Íme felmegyünk Jeruzsálembe és az Emberfiát átadják a főpapoknak és írástudóknak. Halálra ítélik és átadják a pogányoknak... Jézus odahívta őket magához és így szólt hozzájuk: Tudjátok, hogy akiket a világ urainak tartanak, azok zsarnokoskodnak a népeken, s vezető embereik éreztetik velük hatalmukat. De tinálatok ne így legyen, hanem ha valaki közületek nagyobb akar lenni, legyen a ti szolgátok. És aki első akar lenni közületek, legyen mindenkinek a szolgája. Hiszen az Emberfia nem azért jött, hogy szolgáljanak neki, hanem hogy Ő szolgáljon és életét adja váltságul sokakért” (10, 32–45).

Ami minket embereket megvált – a Jézus halálával való megváltódásunk –, az nem egyszerűen a Kereszt ténye és valósága. Még csak nem is a Fiú engedelmessége, hanem saját életének mások

életéért végbevitt átadása. Ez a fontos és lényeges! Jézus életének ez az alapvonása nemcsak egyszerűen halálában, hanem már kezdetől fogva kifejezést nyert. Ezt az alapvonást Jézus életében fel kell fedezni. (Az egyházi év „B” sorozatánál – mondhatjuk így is: a Márk-esztendő alatt – az igehirdetés egységes vezérfonalát meg-
lelni nem kis dolog, de nagy lehetőség.)

A Márk-evangélium más mondanivalóval is szolgál az év folyamán. Boncolgatja a fiatalság problémáját, a hit szükségességét, az egyház viszonyát a zsidó néphez stb. Az evangélium alapja volta-
képpen azonban ez: Az Isten életének megismerése úgy, ahogy Fia által e világba, a mi világunkba áradt belé, a kereszteléstől Jézus kereszthaláláig.

Sohasem szabad szem elől téveszteni azt az ősi egyházi hagyományt, hogy Márk „Péter tolmácsa” volt. A római keresztény hívek hallották Péter apostol szentbeszédeit, ezeknek írásba foglalt rövid summázata a Márk-evangélium. A meghajszolt, meggyötört Péter, aki szerette Jézusát – „jobban, mint a többiek” – szólal meg ebben az evangéliumban. A jézusi irgalom, a jóság, az embereket vigasztaló jóság evangéliuma ez... És manapság mire áhítozna jobban az emberiség?

VASÁRNAPRÓL —VASÁRNAPRA

ADVENTI IDŐ

ÁDVENT 1. VASÁRNAPJA

IMÁDKOZIK-E A MAI EMBER?

Olvasmány :
Iz 63, 16–17.
64, 1.3–8.

Szentlecke :
1 Kor 1, 3–9.

Evangelium :
Mk 13, 33–37.

Bevezetés

Ne restelljük, ha az Ádvent olyan érzelmeket és reményeket ébreszt, amelyeket egyébként alig veszünk észre. A jelen, amelyben élünk, elég borús. Azért jó előre tekinteni. Hiszen Ádvent a jövő felé mutat. A történelem még nem fejeződött be. Nem minden marad úgy, ahogy jelenleg van. Valami új áll még előttünk. . .

Meneküljünk talán egy szebb jövőbe a borús jelenből? Krisztus nem azt parancsolja, hogy meneküljünk. Sem azt, hogy a szebb jövőről álmodozzunk. Azt kívánja, hogy legyünk éberek. Dolgozzunk és fáradozzunk azon, hogy a jelen jobb legyen. Emberibb és istenibb! Magunkat pedig készítsük fel Krisztus napjára.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Döntéseink előtt mindig tekintetbe kell vennünk, hogy minden tettünkért felelősek vagyunk Isten előtt. Az új egyházi évben, Ádvent első vasárnapján ez a felelősség adja meg az alaphangot.

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: Életünk kis és nagy döntéseiért bizalommal vállalhatjuk-e a felelősséget Isten előtt?

– csend –

Ha életfelfogásunk komolytalan: Uram, irgalmazz!

Ha jótettekben lanyhák vagyunk: Krisztus, kegyelmezz!

Ha elbizakodottak vagyunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a szentleckéhez

Isten sokkal közelebb van azokhoz, akik Őt keresik, mint azt az Őszöetség jámbor, buzgó emberei sejtették. Mindenekelőtt azokhoz, akik Jézus Krisztusban hisznek és ezt a hitet meg is élik. Ezért hálálkodik Szent Pál apostol annak a levélnek a bevezetésében, amelyben kemény igazságokat kell a korinthusiaknak mondania. Életük inkább botrányos, mint krisztusi és a testvéri szeretetet sem élik. Ezért arra kéri őket, fontolják meg hivatásuk nagyságát, mivel Krisztus életük kezdete, központja és végső célja. Minden nap Krisztus végleges kinyilatkoztatásának jegyében és várásában álljon!

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Szent Márk evangéliumának 13. fejezetében a végső csemenyek leírása éberségre figyelmeztet: „Virrasszatok!” Aki éber, tisztában van felelősségével. Vannak olyan örök, akiknek sajátos feladatuk, hogy őrkdjenek. Ilyen a kapus, az éjjeli őr. A „kapus” itt az apostolok és utódaik. – De a nevelők, a szülők, sőt minden egyes ember is felelős a rábízott munkáért és családjáért. A várakozás az Úrra nem életidegen bámulás a jövő felé. Az óra, amelyben most élünk, még a miénk. Azért kaptuk, hogy felelősségtudattal használjuk fel.

II.

Ha a polgári életben nem is vesszük észre, ma új liturgikus egyházi év kezdődik. A liturgikus év Adventtel (Úrjövet) kezdődik, és négy héten át készül az Úr születésére (Karácsony). Négy hét a várakozási idő a találkozásra. De milyen lélekkel készülünk erre?

Ha a hitünk langyos, akkor ez az idő, mint más egyéb időszak, nem mond semmit nekünk. Ha azonban keresztény hitünk komoly, nem vonhatjuk ki magunkat életünk alapos felülvizsgálata alól.

Vizsgáljuk meg életünket közösségi (egyházközségi) és egyéni, családi életünk síkján. Mik a hibáink, bűneink? „Jogos haragra ingereltek bűncink régóta már...” – „Tisztátalanná lettünk előtted

Urunk.” – „Lehulltunk, mint az őszi falevél, sodorva hajszott bűncink forgószele.” – „Senki sem mert segítségül hívni tégedet, sem megragadni kezedet...” (Izaiás)

E megállapítás után felmerül a kérdés: Miért? „Miért engedsz Urunk tévelyegnünk utaidtól? Miért engeded meg keményszívűségünket?” (I. olv.) Miért van annyi baj és bűn bennünk? Miért annyi baj és bűn az egyházban? Annyi baj a világon?

Ne fogjuk az Istenre, mintha Ő lenne a hibás! Bizonyos szempontból néha dörén a szemére vetjük, miért nem akadályozza meg a terrorizmust, a háborúkat, az erkölcstelenséget?

Az Isten nyilván nincsen ezen a véleményen. Úgy tűnik, hogy szemrehányásunkra, lamentálásunkra hallgatással felel, miként Izaiás is mondja: „Elrejtőztél Urunk, nem látjuk arcodat!”

Ezért kiáltjuk: „Bárcsak leszállnál, szétszakítva az eget! Istenem... Istenem... Ha láthatnám!...”

Am Isten szétszakította az eget és megmutatta magát! Ez az Úr a „mi Atyánk”. Öröktől fogva „Megváltónk”! Nagyobb csodát tett, mint ami megrendíti a népeket. Mégpedig úgy, hogy emberré lett Fiában. Valóban, fül nem hallotta, szem nem látta, amit te készítesz azoknak, akik bíznak benned...

Jézus Krisztusban – amint Szent Pál mondja, – „meggazdagodtatok minden tanításban és ismeretben, semmiféle kegyelmet nem nélkülöztök, csak Urunk, Jézus Krisztus megjelenését várjátok... Ő mindvégig meg is erősít titeket, hogy feddhetetlenek legyetek Urunk, Jézus Krisztus eljövele napján...”

Az első Ádvent előkészít a másodikra... Amikor eljön hatalommal és dicsőségben.

Az évenként visszatérő ádventvárás, az Úrjövet-várás aktualizálódik Krisztus személyes várásában, amint azt a mai evangélium mondja: „Vigyázzatok, virrasszatok és imádkozzatok, mert nem tudjátok, mikor jön el ez az idő... Amit nektek mondok, mindenkinek mondom: Virrasszatok!”

III.

Az egyházi év a múlt vasárnapkal, Krisztus király ünnepével zárult. Ma új egyházi év kezdődik. Ma lila színt öltött az egyház. A bűnbánat jelét, amely az üdvösség történetét vetíti szemünk elé a három nagy misztériumban: a megtestesülés, Jézus születése

(Karácsony), a megváltás (Húsvét) és a Szentlélek kiáradása (Pünkösd) misztériumában.

A mai evangéliumban így szól az Úr: Vigyázzatok! Virrasszatok és imádkozzatok, mert nem tudjátok, mikor van itt eljövetelem ideje! Krisztus második, a világ végén esedékes eljövetelére figyelmeztet. Vigilate! Virrasszatok! Nem új dolog. Már hallottuk... Mit jelent ez nekünk? Kétezer éve várunk az Úr második eljövetelére. És még sem jött... Nem úgy néz ki, hogy hamarosan számolni kellene vele.

De mit jelent mégis: „virrasztani”? Nem tétlen virrasztást jelent. Nem semmittevést, hanem felelősségvállalást a jelenért és a jövőért.

Egy háziasszony, ha vendéget vár, mennyire sűrög-forog, fáradzik! Mindenre kiterjed figyelme, tisztaságra, rendre stb... .

Virrasztani nem jelenti: elvonulni a világtól! Mindenkinek megvan a maga kötelessége. Mindenkinek együtt kell működnie a világ, az egyház és saját életének, saját házának építésénél... .

Ám Jézus nemcsak az utolsó napon jelenik meg, hanem sokkal előbb. A halál után is találkozunk vele. A Vigilia novemberi száma foglalkozik egy olyan könyvvel, amely szerint egy amerikai orvos ezer beteget vizsgált meg, akiket a klinikai halálból visszahoztak az életbe... . Az orvosok már halottnak nyilvánították őket... . Nyugaton sok könyv jelenik meg a halál utáni élettel kapcsolatban. Mit láttak ezek az emberek? Fényt, örömet, találkozást szüleikkel, barátaikkal... . Szinte beléptek az örök életbe. De így lenne-e ez mindenkivel? A halál már születésünk pillanatában mellénk szegődött. Végigkíséri életünket. A Petőfi-rádióban hallottam nemrég egy érdekes slágert: „Jó lenne 120 évig élni és nem mint a gyertya, gyorsan elégni... . és ha egy 120 éves fejhez egy 20 esztendő szív járna”. – Igen ám, de ez vágyálom!

Az ember az életet akarja. Egy óbudai vallásos 85 éves főorvosnak (akinek pap-fia van), azt mondotta egy nővér: Adja a jó Isten, hogy még 10 évig élhessen! – Mi az a 10 év? mondotta a főorvos –, én 120 évig akarok élni!

Igen, az ember nem tud belenyugodni abba, hogy 80 vagy 100 évig éljen, és mint az állat, elpusztuljon. Benne feszül az örök élet vágya, igénye. Örökké akar élni!... . És ezt adja nekünk Jézus!

Nem tudjuk sem a napot, sem az órát... . Tehát készülünk fel és ne féljünk. Legyünk készen a nagy találkozásra!

IV.

Sajnos a mai modern ember nem imádkozik... Vagy talán nagyon is imádkozik?! De mit imád? Imádja a meghökkentő csodálatos technikát! Imádja a nagyszerű haladást és a bámulatos fejlődést! Imádja – de rettegve – a rakétákat, amelyek a Vénusz-bolygót kerülgetik és 7 hónapi repülés után onnan közölnék információkat. Imádja a mindentudó komputert, a számítógépet. Imádja az atomreaktort, a ragyogó autót, a pompás ruhát, és még mi mindent? Csak a végtelen és mindenható Isten előtt nem akar gőgjében letérdelni. Azt hiszi, elég önmagának. Pedig a bölcs XXIII. János pápa szerint a térdelő ember, az imádkozó ember sokkal nagyobb, mert a végtelen Isten kezébe kapaszkodik.

Testvérek! Tudunk-e még egyáltalán imádkozni? Hol a reggeli és esti ima? Hány gyerek nő fel imádság nélkül? Még keresztet sem tudnak vetni! Sajnos, már a fiatal szülők sem imádkoznak. Nem járnak templomba sem. Miért? Talán feleslegesnek tartják, vagy közömbösek. Esetleg „a félelem vagy élelem” tartja őket vissza? Mitől félnek? Hiszen az ország első embere, a legmagasabb helyről nem egyszer kijelentette, hogy bárki, fiatal és idős nyugodtan gyakorolhatja vallását. Nem kell tehát hátrányos elbírálástól tartanunk. Vagy arra várunk, hogy az élet arcunkba vágjon és megtanítson imádkozni? „Qui nescit orare, pergat ad mare...” — mondja a régi közmondás. Aki nem tud imádkozni, menjen csak egyszer a háborgó tengerre! A veszedelem megtanít imádkozni! Testvér! Voltál-e már háborgó tengeren, ahol a szörnyű vihar az óriási hajóval is csak labdázik? Ahol a hullámsír minden pillanatban elnyeléssel fenyeget? Jaj de kicsiny is az ember!

Keresztelő Szent János, a pusztai prédikátor így figyelmeztet: „Készítsétek elő az Úr útját! Egyengessétek ösvényeit! Mert utánam jön az, aki erősebb, mint én...”

De hogyan készítsük elő az utat? Mennyi fáradozásba és költségbe kerül az autósztádák, az autópályák építése! Nem könnyebb a lelkiélet útjának egyengetése sem. Legyalulni a gőg hegyeit, és erőnyes, becsületes étellel betölteni a lelki üresség völgyeit...

Az Úr útját elsősorban imával készítsük elő. Kezdjünk el most, advent első vasárnapján komolyan imádkozni. Ne halogassuk!

Testvér! Kérdezlek: felelj őszintén! Volt-e már súlyos operációd, amikor azt mondták, hogy esetleg 50% a remény?... Ó milyen

lehangolt, csüggedt, sápadt voltál! — Nyomtad-e már hetekig, esetleg hónapokig lázas betegen az ágyat, szinte reménytelenül? Jaj, de tehetetlen az ember!

Ha átélted a háborús ostrom szörnyűségeit a föld alatti sötét pincelyukakban, amikor minden pillanatban várhattad, hogy a bunker egyben sírod is lesz; láthattad, jaj de fél az ember!

Szakadt-e rád már egyszer is az egyedüllét szörnyű súlya, amikor se testvér, se jóbarát, se hitves nem tudott segíteni, de még megnyugtatóni sem? Jaj de szomorú is az ember!

Érezted-e azt a forró vágyat, amelyet Ady Endre, a költő így fejez ki: „Szeretném, ha szeretnének...” – És nem akad senki, de senki ezen az árva földtekén, akitől kínzó gyötrelmedben csak egy jó szót is kaphattál volna! Jaj de elhagyatott is az ember!

Testvérek! Az ádventi jelszó: *Imádkozz!*

Nagyon divatos lett a zsinat után a „dialógus” szó. Görög szó, s párbeszédet jelent. Párbeszédet folytatunk az elszakadt keresztény testvérekkel, párbeszédet folytatunk a nem-keresztényekkel és a nem-hívókkal. Párbeszédet folytatunk a „világgal”... De jaj, miért nem folytatunk dialógust, párbeszédet a jó Istennel?! Jól van ez így? Dehogy! Hát akkor fordítsuk meg a sorrendet! Első az Isten! Minden más utána jön. Az igazi, a bensőséges, hitből fakadó ima igazi párbeszéd. Igazi beszélgetés Istennel, a mennyei Atyával. Örömben és bánatban egyaránt. Azzal az Istennel, akit úgy szólítunk az Úr imájával: „Mi Atyánk!”... Ez azt is jelenti, hogy az imának van közösségi vonása is. Hiszen vasárnap és ünnepnap a templomban együtt imádkozunk és együtt énekelünk... Egy a hitünk, egy a reményünk, egy a szeretetünk, amelyet a Szentlélektől kaptunk.

Az őskeresztények az Úr közeli második eljövételét várták. (Görögül: parúzia.) Ezért ilyen sürgető az evangélium felhívása. Az czredfordulók táján szintén sokan várták az Urat. (Kiliazmus) Most, a második évezred vége felé is vannak várakozók. Nem tudjuk, mikor jön el ismét. De az egyes ember számára ez a parúzia, a megjelenés váratlanul bekövetkezik: a halállal!

Készüljünk a kettős Úrjövetre: a Karácsonyra, és az Úr második eljövételére...

Jőjj el, jőjj el, Emmánuel, csak téged áhít Izrael
és hozzád sóhajt untalan, mert Isten híján hontalan,
Meglásd, meglásd, ó Izrael, hogy eljövend Emmánuel!

Jőjj el, ó Jessze vesszeje és állj a rossznak ellene;
a mélyből, mely már eltemet, s a tűzből mentsd ki hívedet.
Meglásd, meglásd, ó Izrael, hogy eljövend Emmánuel!

(Adventi ének egy XVIII. századbéli francia misekönyvből,
szövegét fordította Szedő Dénes OFM. – Átírta: Kodály Zoltán.)

*

Nem tudhatod, mi vár az utcákon?
Mi húz a levegőben? a föld alatt mi váj?
Reggel ha ébredsz, vár-e csendes alkony?
Mit hoz, ha elpihensz, a reggeli sugár?

Egyre-kettőre három jön-e? Kétes.
Nem tudhatod, mit írt felőled odafele
Eleitől a Könyv, a hétpecsétes,
És lenn mit ír elő fejedre az Űtem?

Bekopogtatsz szomorú embereknél,
S ha közelükbe érsz, nevetnek úntalan;
És egyre sírnak, akikkel nevetnél,
Csak egy a bizonyos: minden bizonytalan!

Ha erre fordult életed kalandja,
Végy nagy lélegzetet, s amint jön, úgy fogadd.
Merj ugrani kicsinyből a Nagy Bizonytalanba,
Az Egyetlenbe, mely bizonynál bizonyabb.

Nézz a szemébe a bizonytalannak,
Mondd: Itt vagyok, jöhetsz, magam megyek eléd:
Nincs váratlan, nincs nem-szeretem annak,
Aki a csillagokba ágyazta életét.

Csepp káderei mi a Tervezőnek,
Előre, teljesítsük, ami ránk szabott:
Futószalagján térnek és időnek
a Végtelenbe nyúló Műszakot!

(Sík Sándor: Bizonytalanság)

*

Minden tökélyben ott a torzó,
minden vadász kicsit vadorzó,
a papban ott lapul a Judás,
zenészen vásáros dudás,
a hőben sír a rezgőnyárfa,
a hír fiában sír egy árva,
hibát rejt minden műremek,
minden kacajban könny remeg,
szűzből kikandikál a céda,
tudásból papagáj-planéta,
virágból kísértet-haraszt,
minden dicsekvés rejt panaszt,
a miniszterben ott a tolvaj,
angyalban ott a Mefisztó, jaj,
árnyékot rejt a fénysugár,
és púpot a fenyősudár,
a hit mélyén vigyorog a kétely,
a Bibliából csúnya métely
jöhet: ferdül egy szív-csavar,
s a hitbe ront a zűrzavar,
minden dicsfényben van gyalázat,
így hát szegény szívem: vigyázat!
(Mécse László: Minden tökélyben ott a torzó)

ÁDVENT 2. VASÁRNAPJA

ÜZENETET KAPTUNK

Olvasmány :
Iz 40,1–5.9–11.

Szentlecke :
2 Pét 3,8–14.

Evangélium :
Mk 1, 1–8.

Bevezetés

A mai vasárnapon szemünk elé tárul Krisztus második eljövetele és a világ vége. Mindkettő élénk színekkel ecsetelhető, de elgondolni nehéz. A fizikai világ saját törvényeivel halad a maga útján. Az emberiség talán hallott Jézus első jöveteléről. De hatalmából, dicsőségéből semmi sem látható. Hogyan lesz ez egyszer másképp?

Hogyan magyarázza meg a mai ember hitét és reményét? Semmi olyasmit nem kell mondania, amit nem tud. Viszont azt tudnia kell, hogy a világtörténelem Isten történelme. Isten a világot tökéletesíteni akarja. Nem pedig elpusztítani. Isten dicsőségének megnyilvánulását azok az emberek készítik elő, akik Isten felé fordulnak és a jövő felé haladnak.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A technika számtalan csodája nagyon kényelmessé teszi életünket.

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: az ipari társadalom vívmányai nem tesznek-e bennünket erkölcsileg puhává és kényelmessé?

Felismerjük-e azokat az erkölcsi követelményeket, amelyek csorbítatlanul érvényesek a technikai civilizáció korában is?

Embertársainkkal való együttélésünkben tudunk-e türelmesek és mindig jóakaratóak lenni? Észre vesszük-e, ha nem vagyunk egészen igazságosak vagy méltányosak?

– csend –

Mert testünk elpuhult és lelkünk érdektelenné vált: Uram, irgalmazz!

Mert a bűnös múltat látjuk ugyan, de a jövő számára nem készítünk terveket: Krisztus, kegyelmezz!

Mert hallottuk a felszólítást, de nem készítjük elő utadat: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A korai kereszténység várta az Úr közeli visszatérését (1 Tessz 4, 17), mely azonban váratott magára. Az első keresztény nemzedék – és talán még a második is („az Atyák”, 2 Pét 3, 4) – meghalt és mégsem történt semmi. Egyesek számára ez okot szolgáltatott a gúnyolódásra (2 Pét 3, 4). Mások nyugtalanul fürkészték a késedelem okát és annak jelentőségét a keresztény ember életére. A helyes felelet ez: a késedelem csupán látszólagos! Alapja: Isten türelme. Ő minden embernek időt ad a megtérésre, mert mindenkit meg akar menteni. Viszont az idő korlátozott és a keresztény ember számára már most érvényes az eljövendő új világ törvénye. A szándék és a cselekedet tisztasága, valamint az élet békében és igazságosságban (3, 14) .

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Az evangélium annyi, mint „jó hír, örömhír”. Nem más, mint maga Jézus személye. Szavaiban és tetteiben Isten szól az emberhez. Az „evangélium” azonban jelenti a keresztény üzenetet is Jézusról. A lényeges mondanivaló így hangzik: Ő Krisztus, a megígért Megváltó és Isten Fia... Az evangélium, mint esemény és mint üzenet, Keresztelő Szent János fellépésével kezdődik. Ő az útkészítő, az előfutár. Mindenkitől őszinte megtérést és Istenhez való odafordulást kíván. A keresztségre és a bűnök bocsánatára való előkészületet. Jézusra, mint nála „hatalmasabbra” mutat, aki utána jön.

II.

A várakozás, amely ádventet jellemzi, magával hozza a virrasztást: „Vigilate!”... láttuk a múlt vasárnap; de mindenekelőtt örvendetes várakozás ez.

Izaiás örömmel látja előre a Megváltó eljövételét. Ezért így szól: „Vigasztalódj, vigasztalódj én népem – mondja az Isten... kiáltsátok... véget ért a szolgaság, véget ért a gonoszság... Örömhír népemnek... kiálts Úr hírnöke, jön a te Istened!”

Izaiás próféta régi szavai Jézus Krisztus eljövételében kapják meg teljes értelmüket. Vége a bűn szolgaságának, íme Istenetek!

Miért örülünk?

1. A kétezer éves történeti eseménynek, Krisztus születésnapjának.

2. A „misztikus” eseménynek, amely ma lelkünkben megy végbe. Meg vagyunk erről győződve?

Ha igen, akkor ma és most nekünk is szól a próféta szava: „Emeld fel szavad, ne félj; hirdesd a városoknak... íme a ti Istenetek!” Mindnyájan arra vagyunk hivatva, hogy a jó hír terjesztői, evangelizátorok legyünk.

Nemcsak a pap feladata a hirdetés. Minden megkeresztelt és megbérmált tartozik szavával, tetteivel, jó példájával hirdetni az örömhírt. Krisztus eljövetele a világba és a lelkekbe emberek által történik. „Íme, elküldöm előtted követemet...” A pap is ilyen követ. S türesek a templomok, mert nincs fény, nincs tűz a papokban, amely vonzaná a híveket... „hogy előkészítse utadat” (Mk 1, 2).

Az első eljövételkor János a pusztában keresztelt és bűnbánati keresztséget hirdetett a bűnök bocsánatára.

Kik szerepelnek itt?

1. *Maga az ember*, a hirdető, aki teveszőrből készült ruhát viselt, csipője körül pedig bőrvet. Sáskával és vadmézzel élt. A hirdető szigora, a földi javaktól való elszakadása, a világgal szembeni „más”-sága előre mutat a „teljesen Más”-hoz, Jézushoz.

2. *Az üzenet*, mely teljesen a „Más” felé irányul: „Utánam jön, aki hatalmasabb nálam... Én vízzel keresztelek, ő azonban Szentlélekkel fog megkeresztelni...” Ezért kell felkészülni! – „...készítsétek elő az Úr útját! Egyengessétek ösvényeit...” a bűnök bocsánatára!

3. *Azok, akiknek szól az üzenet*: „...megkeresztelkedtek nála... megvallva bűneiket...”

A mi korunkban, ha meg is változtak a körülmények, az üzenet mégis ugyanaz maradt.

1. Ott, ahol élő hit van, ma is megtérnek és ádventben meggyónják bűneiket.

2. Mivel sok dolog ellene van a jó hír elfogadásának, – kérdezzük meg magunkat a saját apostolkodásunk felől. Tanúságtétel ez vagy kontra-tanúságtétel? Ma a papnak nem kell teveszört öltönie. Sem erdei mézet ennie. De szemetszúr, ha vizet prédikál és bort iszik! Ha luxusberendezésű a lakása. Ha autóit gyakran cserélgeti. Ha évenként költséges külföldi utakra megy. – Egyik papról azt mondták a hívek: hétfőn soha nincs itthon. Hol van? – kérdeztem. A „csavargyárban” – felelték némi humorral. Mindig csavarog... Míse közben is az óráját nézi. A legutóbbi vasárnapi mise végén áldást sem adott, de 3000 forintot kér egy temetésért...

3. Olyan motívumok miatt, amelyek a felettünk elszállt kétezzer év után is fennállanak, még mindig jövőbeli realitás az Úr eljövele. Sőt az utóbbi időben, ahelyett, hogy közeledett volna, inkább eltávolodott tőlünk. Nemcsak hogy a nem-keresztény népek nem térnek meg, hanem még a katolikusok között is terjed a féktelen önzés, anyagiasság, teljes közöny. Sőt néha még a teljesen Isten nélküli életvitel is. Ezek az emberek nem érzik az örömhír ízét: „Íme a ti Istenetek, íme az Úr, aki jön...”

A TV és a rádió is foglalkozik a szomorú ténnyel: megállt a népességszaporodás! Nem kell a gyerek. A nők az otthoni unalom elől a gyárba, az irodába menekülnek. Vagyis: menekülnek az anyaságtól. Mindenáron „dolgozó nők” akarnak lenni. Egyenlők a férfiakkal. S nem veszik észre, hogy „másodosztályú” férfiak lesznek csupán. Fizikai erejük sohasem lesz egyenlő a férfiakéval... Más a hivatásuk! A Kossuth-rádió bementa, hogy a Hazafias Népfront pedagógiai csoportja 300 ezer testileg vagy lelkileg sérült fiataalt tart nyilván. A legtöbben menhelyeken részesülnek gondozásban. Már egy gyermek után is adnak családi pótlékot... De nem az anyagiakon múlik a probléma! Erkölcsi szemléletváltozásra lenne szükség! A jólét – vigyázzunk! – gorombán visszaüt. Eléggé általános az a nemzetközi tapasztalat, hogy a műveltségi szint és az életszínvonal emelkedése – sok más tényező mellett – szintén a termékenység csökkenését eredményezi.

Mindezek alapján valamennyi illetékes fórum levonta azt a következtetést, hogy a népesedés-politikának a jövőben szervezet-

tebben kell a társadalompolitika egészéhez kapcsolódnia. Komoly írók és vezetők már hangsúlyozzák, hogy a gyermeknevelés legkedvezőbb közege a *család*. Ezért az oktatásban, a tömegtájékoztásban, a művészetek területén, valamint a munkahelyi kollektívák és nem utolsósorban a vezetők körében is olyan közszellem kialakítására kell törekedni, amely a gyermeknevelés, az anyai hivatás, a gyermekes családok jóval kedvezőbb társadalmi megítélését biztosítja. Ez viszont megalapozott párválasztásra, felelősségteljes és tartós családi kapcsolatok kialakítására készítet. A gyermekek és az időskorúak – közvetve tehát mindannyiunk – számára érettebb emberi-társadalmi kapcsolatokra lenne szükség.

Mit tegyünk tehát? Elveszítsük bizalmunkat a jövőben?

a) Szent Péter azt mondja a mai Szentleckében: „...egy nap az Úr előtt annyi, mint ezer év... ezer év pedig annyi, mint egy nap...”

b) Az Úr időt ad a „megtérésre”...

c) Ne feledjük, hogy az Úr, akit nem fogadunk be a kegyelem ádventjében, majd eljön az ítélet ádventjében... „amikor az egek tűzbe borulnak és elpusztulnak, az elemek a hőségben elolvadnak”... s vége lesz a földi életnek. (Csak Hiroshimára és Nagasakira kell gondolnunk!!!)

d) Minket keresztényeket – akik hiszünk Krisztus történeti eljövetelében és minden évben újraéljük misztikus eljövetelét lelkünkben, megtapasztalva saját esendőségünket, – az eszkatológikus végső eljövetelre figyelmeztet az egyház:

1. „...amikor – ígérete alapján – új égre és új földre várunk, amelyben megvalósul az igazságosság országa”.

2. Ebben a várakozásban arra figyelmeztet levelében Szent Péter, hogy szeplőtelenek és kifogástalanok legyünk „Krisztus előtt: békességben...”

Az ember ma olyan drámai helyzetbe került, hogy felhalmozott atomfegyvereivel elpusztíthatja, sivárrá teheti a Földet...

III.

A Jordán bethániai partján áll Keresztelő Szent János. Körötte egy jobb, békésebb, igazságosabb világ után vágyakozó nép. Ez a nép a Megváltótól várja az új világ hajnalhasadását...

Mi is egy jobb világot várunk. A béke világát... Ezt a világot

csak Krisztus hozhatja el nekünk... Milliós szív sóhajtozik, imádkozik ezért a viláért. De – úgy látszik, – mintha Krisztus nem hallaná forró imánkat, bánatos sóhajtasainkat és állhatatos könyörgéseinket.

Am azt mondom: az Úr Jézus a béke fejedelme! Hallja a mi imánkat! De csak akkor teljesíti kérésünket, ha méltók leszünk rá. Nekünk is szól Keresztelő Szent János szava: „Készítsétek el az Úr útját, amint megmondotta Izaiás próféta!”

A kereszteny hívő

A nagytanács követséget küld Keresztelő Szent Jánoshoz. Ő határozottan kijelenti nekik, hogy nem ő a várvavárt Megváltó. Annak csak előhírnöke: „Én a pusztában kiáltónak szava vagyok: készítsétek el az Úr útját!” – Az evangélium nyomán tegyük fel mi is magunknak a kérdést: ki vagyok? – kik vagyunk mi?

1. Mi keresztenyek vagyunk! Krisztusiak vagyunk, mert Krisztushoz tartozunk. Krisztus hívei vagyunk, Krisztus országának polgárai, Krisztus Titokzatos Testének: az egyháznak tagjai, Krisztus testvérei, Isten gyermekei... Mindegyik kifejezés a kereszteny ember lelki, természetfeletti, örökkévaló gazdagságáról beszél. Sajnos, erről igen gyakran megfélekedünk. Pedig ha emlékezetünkben tartanánk, ha többször megfontolnánk, nagy örömmel és boldogsággal töltene el ez a mai zaklatott világban is.

2. Keresztenynek lenni nemcsak nagy méltóság, hanem – ha igazi kereszteny életet élünk: – boldogság is.

Az egyik egyházközségben templomot tataroztak. Ennek céljára gyűjtést rendeztek, amelyet egy bizottság bonyolított le. A bizottság előtt megjelent egy népes család édesapja. A szegény emberek közé tartozott. Két keze munkájából tartotta fenn nagy családját. A bizottsági tagok, amikor ott megjelent s letette eléjük az 500 forintot, amelyet a templomra szánt, vissza akarták neki adni. Sőt, még alacsonyával is meg akarták tetézni azt... Az illető azonban öntudatosan így felelt: „Nem vagyok koldus! Meg vagyok keresztenve, tehát Istennek, az örökkévaló Királynak vagyok a fia, és az ő örökkévaló országának örököse...”

Mi is meg vagyunk keresztenve. Nem vagyunk koldusok, hanem Istennek, az örökkévaló Királynak a gyermekei... Bárcsak ez a

tudat töltene el bennünket is. Különösen most, amikor a bűnbánat szentségében tisztára mossuk lelkünket és a szentségi Jézus által összeforrunk minden boldogság forrásával: a Szentháromsággal!

Ha igazán keresztények akarunk maradni, akkor a Szentlélek otthonává, templommá kell tenni a lelkünket! Hajdan Beranger, Provence ura, nem jól gondozta országát. Üresen állott a pénztár. Szegény volt a fejedelmi család. Ekkor azonban Beranger egy olyan jószágkormányzót fogadott fel, aki birtokait csakhamar rendbehozta és a kincstárat megtöltötte. A családot felvirágoztatta, s a fejedelem tekintélyét helyreállította. A jószágkormányzót azonban megrágalmazták... Ezért a fejedelem is kifogásokat emelt ellene, mire az eltávozott az udvartól. Ennek következtében a nyomorúság újra felütötte a fejét... Egy idő múlva Beranger visszahívta a kormányzót. De rosszul bánt vele. Mire az újra eltávozott... Nyomában ismét minden pusztulásnak indult...

A mi lelkünk „jószágkormányzója” a Szentlélek. Ha lelkünkben marad, ott minden virágzik. Ha eltávozik, a lélek pusztulása lép a nyomába... Ha most, az adventi időben visszaszereztük a Szentlelket, éljünk mindig úgy, hogy állandóan lelkünkben maradjon. Csak ekkor leszünk igazi keresztények, csak ekkor fogan meg szívünkben a természetfeletti élet, és csak ekkor lakik szívünkben a Szentháromság, hogy az örök életre vezesse lelkünket!

A keresztény ember a Szentlélek remekműve

Adventi időben azért is olvastatja az egyház az evangéliumot, hogy Krisztus eljövele előtt megvizsgáljuk lelkiismeretünket és feltegyük a kérdést: Kik is vagyunk? Keresztények vagyunk-e? Méltók-e arra, hogy kegyelmi ajándékaival elhalmozza lelkünket a karácsonyi Kisdéd?

Keresztényeknek valljuk magunkat. De megfeledekezünk arról, miben is áll a keresztény élet lényege, amely méltóvá tesz Krisztus kegyelmeire. A kereszttség tett minket keresztényekké. A kereszttség mondja el szemléletesen: miben is áll a keresztény élet. Keresztelésünkkel kérdést intéztünk hozzánk: ellene mondunk-e az ördögnek?... Hiszünk-e a Szentháromságban?... stb. Keresztény tehát csak az lehet közülünk, aki ellene mond az ördögnek. Aki elkerüli

a bűnt. Vagy ha mégis vétkezett volna, szakított a bűnnel és a bűnbánat szentségében tisztára mosta a lelkét. . .

Ez a magyarázata annak, hogy az egyház az ádventi időben sűrgeti a *szentgyónást*. A keresztségben a bűntől megtisztított lélek a Szentlélek otthonává lett. A Szentlélek tehát hozzátartozik a keresztény lélekhez. Ha a bűntől megtisztítottuk lelkünket, akkor a lélek a Szentlélek temploma lesz. Ebbe a templomba boldogan várhatjuk az isteni Kisdéd látogatását. . .

IV.

Előző vasárnap említettem, hogy új egyházi évet kezdtünk és meggyújtottuk az ádventi koszorún az első gyertyát.

A négy gyertya nemcsak a négy ádventi vasárnapot jelenti, hanem azt a 40 évet is, amelyet a zsidók – Egyiptomból kivonulva – a pusztában töltöttek. De azt a sok évezredet is, amelyben az emberiség a Megváltót várta. . .

Az ádventi koszorú és a négy gyertya használatának szokása 140 éve kezdődött Németországban. Mit üzen nekünk ez a négy gyertya az ádventi koszorún?

Az első azt mondja nekünk: *Vigilate!* Virrasszatok! – Mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát. . . sem a világ végét, Krisztus második, dicsőséges eljövetelét. . . De a saját életünk végére is figyelmeztet. Hiszen arasznyi a földi lét! Legyünk mindig készen a nagy behívóra. A „hazatérésre” a földi zarándokút végén.

A második gyertya most, ezen a második vasárnapon azt mondja nekünk: *Orate!* Imádkozzatok!

Egy teveszőr ruhába öltözött ember jelenik meg előttünk. . . Derekán bőrv. . . Sáskával és vadmézzel táplálkozik. Keresztelő János a neve. . . Ismerjük születését, szüleit, nagy pusztai prédikációit. Bátor szókimondása miatt vértanúhalált szenvedett.

Kedves Testvérek! Mi is apostolkodjunk. Elsősorban közvetlen környezetünkben. . . Gyermkeinket, unokáinkat tanítsuk meg imádkozni. Az imaapostolság szent programunk legyen. Hol a reggeli és esti ima?

Testvérek! Vegyük kezünkbe ismét a szentolvasót! Imádkozza együtt a család! Morzsolgassuk igaz hittel és áhítattal. A Szűzanya édes köteléke ez, mellyel magához fűz. Ezt ajánlotta a Szűzanya Lourdes-ban Bernadette-nek, és Fatimában a három kis pásztor-

gyereknek is. Amíg velünk van, nem roskadunk össze. Jézus életét kísérjük benne végig. „Kis evangélium” ez, a születéstől Mária mennybemeneteléig...

Tanuljuk meg újra gyermekkorunk szép háziáldását, amely valamikor ott függött minden falusi ház nagyszobája falán. Hogy is hangzik?

Hol hit, ott szeretet,
Hol szeretet, ott béke,
Hol béke, ott áldás,
Hol áldás, ott Isten,
Hol Isten, ott szükség nincsen...

*

Uram, bántottál, üztél, megaláztál,
Sokféle ostort suhogtatott kezed:
Te tudtad, miért:
Kis szolgád bizton nagyokat vétkezett.
(Ady: Uram, ostorozz meg)

*

Ne csüggedjél, mert én, aki megismertettem bűneidet veled, meg tudom gyógyítani, és hogy megmondtam neked, az annak jele, hogy meg is akarom gyógyítani. Amely mértékben engesztelést nyersz értük, oly mértékben fogod őket megismerni, és az mondatik néked: Lásd a te megbocsátott bűneidet! Tarts hát bűnbánatot rejtett bűneidért és azok titkos gonoszságáért, akiket ismersz.

(Pascal: Gondolatok)

*

Ne félj, ne szomorkodjál. Bánatod legyen, Isten megbocsát. Nincs és nem is lehet a földön olyan nagy véték, melyet az Úr, az igazi bűnbánónak meg ne bocsátana. Nem is képes az ember olyan nagy bűnt elkövetni, hogy kimerítené az isteni szeretet végtelenségét.

Hidd, hogy szeret az Isten. Mikor bűneidet megbánod, akkor már szeretsz is. Szeretettel mindent meg lehet váltani, meg lehet menteni.

(Dosztojevszkij: Karamazov testvérek)

ÁDVENT 3. VASÁRNAPJA

MINDIG ÖRVENDJÜNK!

Olvasmány : Iz 61, 1–2.a.10–11. *Szentlecke :* 1 Tessz 5, 16–24. *Evangélium :* Jn 1, 6–8. 19–28.

Bevezetés

Keresztelő Szent János szerint Jézus hatalmasabb volt nála, mivel **előtte volt és utána jött**. Ő a várvavárt Megváltó, az Úr. A jeruzsálemi hatóság szemében ő volt a nagy ismeretlen. És az is maradt. A világ nem ismerte el Jézust Messiásnak. Megölte őt.

Vajon mi tudjuk-e, kicsoda Jézus? Mit válaszolunk, ha esetleg megkérdeznak minket? Számot tudunk-e adni hitünkről? A kérdőzöködők nemcsak azt akarják tudni, hogy mit hiszünk hivatalosan, hanem azt is, hogy *bensőleg* is igaznak tartjuk-e? A kérdés az, vajon életünk minden napján számolunk-e Jézussal? Azzal, aki eljött, aki itt van és aki még el fog jönni dicsőségben . . .

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A szentek saját életük tapasztalata alapján tesznek tanúságot arról, hogy a kereszténység örömhír. Szüntelen derű és vidámság forrása. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: tudunk-e még örülni? A hétköznapi szürkeségében nem vesztettük-e el humor-érzékünket? Átérezzük-e, hogy Isten kezében vagyunk és így alapvetően nagy baj nem történhet velünk?

– csend –

Mert félünk a szegénységtől: Uram, irgalmazz!

Mert félünk a megpróbáltatástól: Krisztus, kegyelmezz!

Mert félünk az igazságtól: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

„A mi Urunk, Jézus Krisztus eljövedele”, mely közel van, határozza meg és formálja a keresztény közösség életét. Az öröm, az állandó imádság, az Isten iránti hála, a mások természetes adottságának és képességeinek tisztelete a Szentlélek megnyilvánulásai. Ő él a közösségben és minden egyes emberben. Ugyancsak a Lélek adománya mindannak kritikus megvizsgálása, ami a közösségben történik, s amit ott mondanak. Aki bírálni és javítani akar, Isten szellemében tegye azt, mert Ő a béke Istene. Csak akkor állhatunk meg nyugodt lélekkel „Krisztus napján”, ha személyiségünk egész valóját, tehát a szellemet, a lelket és a testünket is, az Isten szelleme hatja át.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Keresztelő Szent János tanúságot tett a világosság mellett, mely Jézusban, a megtestesült Igében megjelent. A zsidó hatóság megkérdezi őt: „Ki vagy te?” János először negatív választ ad: Én nem az vagyok! Én nem vagyok sem az Úr fölkejtje, sem Illés, sem a várvavárt próféta... (vö. MTörv 18, 15; Jn 6, 14). A pozitív válaszban azután rámutat arra, aki már itt is van, akit azonban az emberek nem ismernek. Ő már Keresztelő János előtt volt (1, 15) és utána jön. Ő az Úr, akinek János egyengeti az útját. Keresztelő János nagysága elsősorban hivatásában keresendő. Vagyis, hogy rámutat a Messiásra. Másodsorban abban a tökéletes hűségben, mellyel feladatát teljesítette. (Vö. Jn 1, 15; 19–34; Mk 1, 7)

II.

Keresztelő Szent János a „Nagyobbra” mutat, aki utána jön, de már előtte volt. Jánost Isten küldte, hogy rámutasson a Messiásra, Isten Fiára, a világ igazi világosságára.

Mi mindannyian már Isten fiai, vagyis küldöttek vagyunk, hogy rámutassunk arra, aki a világ Megmentője és Üdvözítője. E tanú-

ságtételben nekünk magunknak egészen vissza kell húzódnunk, mint azt János is tette. Nem önmagunkat hirdetjük a világnak, hanem Isten Fiát, aki úgy jön a világba, mint sajátjába.

III.

Az ádvent előkészület a Megváltó születésére. Az ádventi koszorú első gyertyája így szólt hozzánk: *Vigilate* – virrasszatok, legyetek éberek, legyetek készenlétben, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát. . .

A második gyertya jelszava ez volt: *Orate!* Imádkozzatok! Ne csak kérést tartalmazzon az imánk, hanem hálaadást, engesztelést és dicsőítést is. A végső nehézségekben, amikor már senkire sem támaszkodhatunk, az ima nagy erőforrás.

Most, ádvent 3. vasárnapján a harmadik gyertya üzenete: *Gaudete!* Örvendjete! – Ezt a vasárnapot ezért régen *Gaudete*-vasárnapnak is nevezték. A miseruha színe is jelzi: nem lila, hanem rózsaszínű.

Kétféle öröm van. . .

A természetes örömről Szent Pál a filippiekhez intézett levelében így figyelmeztet: „*Gaudete in Domino, iterum dico gaudete. . . Dominus prope est. . .*” – Örüljete az Úrban. Ismét mondom, örüljete, az Úr közel van. Közel a Karácsony. . .

A mai Szentleckében pedig a tesszalóniki híveket így buzdítja Szent Pál: „*Testvéreim! Mindig örvendjete! Szüntelenül imádkozzatok! Adjatok hálát mindenért. A Lelket ki ne oltátok! Vizsgáljátok meg mindent: ami jó, azt tartsátok meg! Mindenféle rossztól óvakodjatok!*”

Testvérek! Én is azt mondom ma: *Gaudete in Domino. . .* Örüljete az Úrban! Micsoda vigasztaló felhívás és bátorítás ez számunkra. Testvérek! Az élet öröm nélkül, vidámság nélkül jaj de nehéz! Szinte elviselhetetlen! Jaj nekünk, amikor már megfagy ajkunkon a mosoly. Amikor már fáj nekünk, ha nevető embert látunk. . .

Akkor ég a munka a kezünk alatt, akkor könnyű minden feladat, ha öröm, lelkesedés, jókedv, dal hatja át. . .

Igen, ez szent igaz! De tudunk-e még mi igazán örülni? Mondhatná valaki: Minek örüljek? Hiszen minden földi boldogságnak és örömnnek olyan gyorsan vége szakad. Minden mulandó! A legszebb

órák olyan hamar tovatűnnek. Az első szentáldozás, az eljegyzés, az esküvő, a primícia, az ezüstmisc, aranymisc!... Az évek rohannak... Mennyi az egyéni baj, a betegség, a gyötrelem... Mennyi családi tragédia vesz körül... Mennyi hűtlenség és aggodás, kiábrándulás, csalódás kínoz... Milyen váratlanul szakad ránk az egyedüllét, a betegség, vagy milyen hamar ránköszönt az öregség keresztje...

Hát lehet így örülni egyáltalán?

Mégis azt mondom: Örüljetek és Istenbe kapaszkodjatok! Csak a torz lelkű ember tartja az örömet a vallás és buzgóság ellenségének. A nagy Prohászka fehérvári püspök szerint: „A kedvetlenség az élet hervadása, az élet betegsége... Míg az öröm az élet virága... Valamint minden fának van virága, úgy az életnek van öröme...” (Ö.m. XVII. 215.) – „Akinak nincs vigasza és öröme, annak elszárad a lelke. Háza rideg, napjai szomorúak. Élete kelletlen lesz. Minden, ami körülveszi, örömtelen és egyhangú. Cselekedetei unalmasak. Mestersége és foglalkozása olyan, mintha száraz malmot taposna. Eltikkad és elszárad a szív, ha nincsen reménye.” (Ö.m. XVII. 175.)

A vallás nem a szomorú, a lehangolt, a rezignált élet mécsese.

Az viszont igaz, hogy az öröm nem mindig a mosoly, a nevetés, vagy a kacagás képében jelenik meg.

Mi hát az igazi öröm alapja?

Megvannak ennek a fizikai és lelki feltételei egyaránt:

1. Való igaz, hogy a beteg, a szenvedő, a gyászoló, a megalázott ember nem nagyon tud örülni... Leköti saját baja, bánata. Szinte mindig maga körül forog. De vannak szerencsés emberek, akik a nehézségeket és a betegségeket is derűs lélekkel tudják elviselni... A váci Szociális Otthonban élt egy idős apáca (Stefi néni), aki hosszú éveken át két mankóval járt és mindig derűs volt...

2. Az öröm és béke lelki forrása: a jó lelkiismeret. Kempis Tamás német szerzetes „Krisztus követése” című könyvében (1430-tól, a világ talán legolvasottabb könyve a Szentírás után) erről így ír: „Ha lelkiismereted jó, derült lesz egész életed. Mert a jó lelkiismeret nagyon sokat bír elviselni és a kellemetlenségek között is vidám. Ellenben a rossz lelkiismeret mindig félénk és mindig nyugtalan.” (Krisztus követése, II. 6. 1.)

Vannak pesszimisták, borúlátók, akik mindent sötétben látnak. Mindent fekete színben látnak. Jót senkiben sem vesznek észre.

Mindent és mindenkit kritizálnak, leszólnak és ócsárolnak. Szegény, szerencsétlen, irigy és öntelt, negatív emberek ezek. Kerüljük őket!

Vannak optimisták, derülátók, akik mindenütt és mindenkinben észreveszik a jót, a szépet. Örülnek neki. Ezt szóváteszik és megdicsérik. . . Ezek derűs lelkű, boldog, megelégedett emberek. Szeresük és keressük őket!

Olyan a világ, amilyennek látjuk. Ami attól is függ, milyen szemüveget teszünk fel. Krisztus is – pedig Isten volt, – vérrel verejtékezett halála előtt az Olajfák hegyén. Könyörgött is Atyjához: Vedd el tőlem a szenvedés kelyhét! – A végén azonban megnyugodott: Mégis, ne az én akaratom legyen, hanem a Tiéd. . .

Ha nagyon nehéz is, próbáljuk meg a derű, a lelki öröm pislogó mécsesét lángralobbantani saját szívünkben. És családuink szívében is! . . .

IV.

Az evangélium szerint a jeruzsálemi Nagytanács követői háromszor is ezt a kérdést intézik Keresztelő Szent Jánoshoz: *Ki vagy te?* – Ezt a kérdést velünk szemben is feltehetik embertársaink. De ha sohasem tennék fel az emberek, akkor magunknak kell feltennünk: Ki vagyok én?

A kérdés nagyon egyszerű. Mégis számos feleletet lehet rá adni: Ember vagyok. . . Magyar vagyok. . . Férfi vagyok. . . Nő vagyok. . . Dolgozó vagyok. . . Értelmiségi vagyok. . . A legfontosabb felelet azonban ez: én keresztény katolikus vagyok! A hívő embernek valamennyi címe és rangja között ez a legszebb, a legnagyobb. Keresztény, vagyis krisztusi vagyok. Krisztushoz tartozom. Krisztus által örökkévaló boldogságra vagyok hivatva.

A keresztény ember végtelenül gazdag Krisztusban. Az egyik faluban templomot építettek. Minden jóra való hívő keresztény siegett adományával előmozdítani, hogy az Úr hajléka minél szebb legyen.

A keresztény ember nagy méltóságát ingyen ajándékozta nekünk az Isten a keresztségben. . . De egyúttal szigorú feltételeket is szabott: „Ellene mondasz-e az ördögnek, minden cselekedetének, minden pompájának?” – Fehér ruhát adott ránk a keresztség után: „Vedd ezt a fehér ruhát, amely lelked tisztaságát jelenti, mocsoktalanul vidd az Isten ítélőszéke elé. . .” – Égő gyertyát is adott a

kezünkbe: „Vedd ezt az égő gyertyát, amely a te hitedet jelenti; feddhetetlenül őrizd meg kegyelmét, tartsd meg az Isten parancsait, hogy örök életed legyen...”

Ha nem éltünk volna ennek a méltóságnak megfelelően, térjünk vissza Istenhez! Donoso Cortez, a híres spanyol gondolkodó és diplomata mindig kereszténynek vallotta magát, de nem mindig élt a kereszténység tanítása szerint. 1847-ben egyetlen testvére, Péter, aki nemcsak névleg, hanem a valóságban is buzgó katolikus ember volt, nagyon megbetegedett. Halálos ágyán felkereste őt Donoso Cortez. A beteg – életének utolsó pillanataiban – így szólt hozzá: „Édes testvérem; te meg vagy keresztelve. Katolikusnak mondanak, de nem vagy igazi keresztény, mert nincsenek hitből fakadó cselekedeteid...” Donoso Cortez sokat fontolgatta magában testvérenek szavait. Isten kegyelme megvilágosította és megerősítette lelkét. Jó katolikus lett, aki cselekedeteivel tett tanúságot hitéről. 1857-ben halt meg.

Tartsunk lelkiismeretvizsgálatot! Legyünk mi is apostoli lelkületű katolikusok, akik életükkel tesznek tanúságot hitük és vallásos meggyőződésük mellett.

V.

Te ki vagy?

Mit mondasz magadról?

Keresztelő Jánosnak ezeket a kérdéseket tették fel a farizeusok küldöttei.

E kérdésekre kettős választ lehet adni.

1. *Objektív* választ, amelyet Krisztus mondott róla: „Bizony mondom nektek; asszonyok szülöttei között nem született nagyobb Keresztelő Jánosnál” (Mt 11, 11).

2. *Szubjektív* választ, amely magától a Keresztelőtől származik: „Én a pusztában kiáltó hang vagyok... Egyengessétek az Úr útját!”

Ebben megnyilvánul:

a) Az alázatos érzés önmagáról. Egyszerű hírnöknek tudja magát, akinek feladata, hogy meghirdesse annak jövetelét, aki jönni fog... S nem tartja magát méltónak, hogy annak sarusziját megoldja.

b) Teljes önátadása hivatásának és annak, hogy rámutasson Krisztusra: „Köztetek van, akit nem ismertek...”

Ebben az ádventi lelki előkészületben a Krisztussal való találkozásra, tegyük fel magunknak a kérdést:

Kik vagyunk?

A felcsetet Isten műve adja meg. A válasz így nagyszerű lesz. Isten saját képére teremtett minket. Nem vagyunk „kevesebbek” az angyaloknál... A világ urai, felfedezői, a titkok kutatói vagyunk... Képesek arra, hogy Istent megismerjük és szeressük; arra vagyunk hivatottak, hogy örök életünkben Vele legyünk... (Gaudium et spes. Nr. 12–19.).

Mit mondunk magunkról? Mik vagyunk? A válasz kétféle:

1. Azok számára, akik nem hisznek, és felmagasztalják az embert, szinte Isten trónjára ültetik: az ember a legfőbb és abszolút norma, mértéke mindennek. Élet halál ura...

2. Mi, akik hiszünk, alázatosabbak és realisabbak vagyunk. A mi nagyságunk abból a létből ered, amit Istentől kaptunk. Hivatásunk a világban kinyilvánítani Istent. Visszatükrözni szóval, tolla, életpéldával... Ez is misszió!

Rólunk vajon elmondható-e, amit Jánosról olvasunk: „Azért jött, hogy tanúságot tegyen a világosságról és mindenki higgyen általa. Nem ő volt a világosság, hanem tanúskodnia kellett a világosságról.”

Különösen is fontos ez ádventben! Az Úr eljövetelének minden évben megújuló ünneplése mindannyiunktól megköveteli, hogy a Hírnök, János szerepét teljesítsük korunk emberiségével szemben.

A farizeusok hallják, hogy valaki fellép és prédikál. Sokan követik. Hallgatják. Követeket küldenek azért hozzá: igazolja magát, hogy kicsoda!

„Vox clamantis in deserto” ... Pusztában kiáltó szó... hang... Valakinek a hangja. Hírnök... Valakinek a hírnöke. A hangnak örösi hatása van.

Milyen hang vagyok én? Harsogó hang? Bátor hang? Vagy bátortalan, félénk, suttogó hang?

Valaki mögöttem áll. Azt kell hirdetnem!... Nemcsak ismeretanyag a hit. Hiába tudom a katekizmust kívülről, ha életem nem egyezik meg Krisztus tanításával. A hit tevékeny élet nélkül gyümölcstelen.

Ki ne öljétek a Lelket! Ki ne oltátok! A jólét is öl. Az anyag is megfojt... Az önzés pedig kegyetlenné tesz.

Igen! Nem vagyunk Krisztus... Nem vagyunk Illés... Sem

más próféta... Csak egyszerű hang, gyenge, gyatra, nyöszögő, panaszkodó szegény teremtmény... Sokszor lázadó... De kiáltanom kell: „Készítsétek elő az Úr Jézus útját – jóllehet nem vagyunk méltók saruszíját megoldani...” De az ő jelenlétét bizonyítani kell az emberek között.

Megteesszük ezt? Megmutatjuk a világnak Krisztust, aki azért jött, hogy örömlírt hozzon a szegényeknek, hogy gyógyítsa a megtört szívűeket és szabadulást adjon a foglyoknak?

Íme, a Krisztus fényét sugárzó életstílus! Erre tanít bennünket Szent Pál a mai Szentleckében...

Negatív módon: „Mindenféle rossztól óvakodjatok!” – „A lelket ki ne oltjátok!” – „A próféta beszédét meg ne vessétek!”

Pozitív módon: „Gaudete semper!” Mindig örvendjétek! – Az öröm a keresztény élet szerves része... Nem a hahotázás, a röhej, a kacagás, – hanem az élet, a lélek derűje, a békéje... VI. Pál pápa is erre buzdított 1975. május 9-i szózatában: „Gaudete in Domino...” Szüntelenül imádkozzatok! A természetfeletti világ lélegzete... a dialógus Istennel...

„Adjatok hálát mindenért!” Kell a hála... Gyermekek részéről a szülők iránt... A jötevők iránt... Isten iránt...

„Ép és kifogástalan maradjon bennetek a szellem, a test és a lélek az Úr Jézus eljövetelére!” Jaj, de nehéz ez. De meg kell próbálni! ...Sikerülni fog!

Örvendjétek az Úrban!

*

Nem tudjuk, mi jön,
Titok a holnap,
Némák a titkok,
Nem válaszolnak.
Rejtő kódükbe
Szemünk nem láthat,
De elültetjük
Kis almafánkat,
Bízva, hogy kihajt,
Gyümölcsöt terem.
Titok a jövő,
Sürget a jelen.

Nem tudjuk, mi jön.
Titok a holnap.
Némák a titkok,
Nem válaszolnak.
De a ma int, hogy
Híven szolgáljunk,
Mert tudjuk, Ki jön:
Krisztusra várunk!

Ha hirtelen jön,
Ha észrevétlen,
Munkában leljen,
Ne resten, tétlen!
Testvérek terhét
Vállalja vállunk!
Mert tudjuk, Ki jön:
Krisztusra várunk.

(Túrmezei Erzsébet: Krisztusra várunk)

*

Kerüljünk minden előítéletet és gyűlöletet másokkal szemben.

*

Törekedjünk arra, hogy minden embert szeretettel vegyünk körül.

*

Kísérreljük meg, hogy mások helyzetébe annyira beleérezzük magunkat, amennyire csak lehet, mert így tudunk nehézségeikben és szükségükben igazán segítségükre lenni.

ÁDVENT 4. VASÁRNAPJA

DÁVID HÁZÁBÓL VALÓ...

Olvasmány :

2 Sám 7,1–5.

8.b.–12.

14.a., 16.

Szentlecke :

Róm 16,25–27.

Evangelium :

Lk 1,26–38.

Bevezetés

Vannak emberek, akiknek Isten „a Mindenható” és semmi más. A Szentírás is beszél Isten felülmúlhatatlan nagyságáról és dicsőségéről. A Biblia mindenkor alkalmazkodik azoknak az embereknek a belső magatartásához, beállítottságához, nyelvezetéhez, akikhez szól. A régebbi korban a mindenhatóság úgy jelenik meg, mint az a tulajdonság, amely az Istenséget „a gyenge, halandó” emberektől megkülönbözteti. Később viszont az történt, hogy Isten a maga hatalmát és nagyságát a *gyengeségben* nyilatkoztatta ki: Jézus születésében, életében és szenvedésében.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A Gyermeke, akinek a születését Karácsonykor ünnepeljük, a Magasságbelinek a Fia, aki uralkodik Dávid trónján, Isten választott népén. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: nem kívánunk-e erősebb kezű, keményebb királyt?

– csend –

Te, aki szeretettel uralkodol rajtunk: Uram, irgalmazz!

Te, aki szelíden hívsz bennünket: Krisztus, kegyelmezz!

Te, aki jóssággal vezetsz minket: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A Római Levél befejezése Isten dicsőítése. Kizárólag belőle forrászik az evangélium meggyőző és megváltó ereje. Isten hívta életre a közösséget, Ő ad neki erőt, hogy megértse az evangéliumot és annak szellemében éljen. Az Ószövetség csak sejtette Isten szándékait és terveit. Az evangélium kinyilatkoztatta a titkot.

Isten belenyúlt a világtörténelembe azzal, hogy Fiát elküldte. Ezáltal minden nép meghívást kapott az életre. Biztos, hogy az emberiség evilági problémáit nem szüntette meg. Semmilyen külső hatalommal nem lépett fel. De a kereszttalanságával képessé tett minket arra, hogy belső nyomorúságunkat megértsük... Hogy felülemelkedjünk és úrrá legyünk rajta. (Vö. Ef 3,20–21; 1 Kor 1,8; Kol 2,7)

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Jézusban, Dávid király fiában teljesült be végérvényesen az ígéret, melyet Isten Dávid királynak tett. Istennek nem volt szüksége ehhez külső hatalmi eszközökre. Csak a Szent Szűz beleegyezésére, akit arra választott ki, hogy a Megváltó édesanyja legyen. Mária minden ember helyett, – szinte minden embert képviselve, – kimondta az IGEN-t. . .

A Dávid királynak tett ígéretet Isten az ember hűtlensége ellenére beváltotta!

II.

Ádvent utolsó vasárnapja. Néhány nap múlva itt van a Karácsony. Anyagilag már felkészültünk. „Aranyvasárnap”... az üzletekben egymást tapossák az emberek. Minél drágább legyen az ajándék! Itt már nem a szeretet, hanem az üzlet dominál. Ajándékok, karácsonyfa, díszek, – mennyi gond és töprengés...

Felkészültünk-e vajon lelkileg is? A Szentatya panaszkodik A gyónás visszaesett. Sokan súlyos bűnnel a lelkükben is áldoznak Ne feledkezzünk meg a karácsonyi gyónásról.

Isten maga készíti elő nekünk a Karácsonyt!

Készíti öröktől fogva. Szent Pál mondja: „A kinyilatkoztatott titok, amelyre örök idők óta csend borult, de most . . . a próféták írásai nyilvánvalóvá és minden nemzet előtt ismeretessé tették.”

Isten megígérte:

1. Az egész emberiségnek az összüllőkön keresztül . . . „Ellenkezést vetek közted és az asszony között . . . Ő eltípor, de te sarka után leselkedel . . .” Szeplőtelen fogantatás!

2. A pátriárkáknak és a prófétáknak: Dávidnak . . . „trónja mindörökre megmarad . . .”

3. Az angyal által Máriának, és Mária által az egész világnak . . .
Miként lehetséges ez?

Ez a kérdés mindenkiben felmerül. Maga Isten adja meg rá a választ.

a) A megtestesülés isteni tervében Isten földreszállásával. Isten Fia részére anyát választott. „Egy szüzet” és ennek a szüznek neve Mária . . .

b) Vele közli tervét: „Fiat szülsz, akit Jézusnak nevezel . . . nagy lesz ő, a Magasságbelinek Fia . . .”

c) Kéri tőle a beleegyezést tervéhez. Mária nem vonakodik. „Kegyelemmel teljesnek” tisztelik. Megjegyzi ugyan, hogy ő szűz, nem ismer férfit. Nem volt viszonya férfival. Ő naív . . . Életviteléből adódóan tartotta lehetetlennek, hogy gyermeke legyen.

Kétségeire Mária megkapta a feleletet: „A Szentlélek száll rád és a Magasságbeli ereje árnyékol be téged . . . Szent lesz és Isten fia . . . Istennek semmi sem lehetetlen . . .” A földi apa szerepét csodálatos módon az Isten pótolja! Hogyan? Mélységes titok!

Mária beleegyezik. Beleegyez, hogy a megtestesült Ige, Isten anyja legyen. Válasza: „Íme az Úr szolgáló leánya vagyok, legyen úgy, ahogyan mondottad . . .”

Ügysenki sem élte át az ádventet, mint Mária! A mi karácsonyi előkészületünk tükrözze e várakozás átélését. Tükrözze Mária várakozását! „Harmatozzatok égi magasok . . .” „*Rorate coeli . . .*” Minél közelebb van megváltásunk nagy napja, annál inkább növekedjék buzgóságunk.

III.

Igent mondani Istennek!

Az ember engedelmes, együttműködő IGEN-je az Isten akaratának elfogadására, végigkíséri az egész üdvösségtörténetet. Az üdvösségtörténet Ábrahám engedelmes IGEN-jével kezdődik (Ter 12, 1–4). Isten üdvösségre vezető parancsai kezdettől fogva engedelmességet követelnek. Krisztus az engedelmesség szavával lép a világba (Zsid 10, 5–7) és azzal hagyja el azt (Fil 2, 8). Az ember csak akkor üdvözülhet, ha engedelmeskedik Istennek. „Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondja nekem: Uram, Uram... Csak az, aki teljesíti mennyi Atyám akaratát” (Mt 7, 21).

Most Mária IGEN-jéből kell engedelmességet tanulnunk. Az angyal Máriához intézett szava fenséges hír. Ő lesz a Megváltó édesanyja. Fiának odaadja Isten Dávid trónját! Ő fogja népét kormányozni! Országának soha nem lesz vége! Hogyan lesz ez? A Szentlélek száll reád... Tehát nem emberi közreműködés, hanem Isten ereje által válik Mária a Megváltó édesanyjává. A Szentlélek éltető és rendező erő. (Vö. Ter 1, 2; Zsolt 104, 30.) Mária szüzi fogantatásának csodájában Isten ereje eddig soha nem tapasztalt módon jelentkezett. Ily módon kezdődik új élet a világban! Isten teremő tettevel Mária az emberiség új fejének lesz az édesanyja. „A Magasságos ereje borít be árnyékával...”

A Kivonulás Könyvében olvashatjuk a „találkozás sátrával” kapcsolatban, hogy felhő borította be és az Úr dicsősége töltötte be e hajlékot (40, 34). A salamoni templom felszentelésénél „felhő töltötte be az Úr templomát” (1 Kir 8, 10). Az Úr dicsősége tündöklő fény és cselekvő erő. Isten tevékenyen és nem tétlenül van jelen templomában. Most az angyal köszöntésénél Máriát tölti be Isten dicsőségének tevékeny ereje. Ő támaszt életet méhében, így válik Mária Jézus anyjává. Mária az új templom, akiben Isten Jézuson keresztül megnyilatkozik népe felé. Mária az új „találkozás sátra”, akiben a Megváltó vesz magának lakhelyet. Ő Isten jelenlétének jele népe körében.

„Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid...” Ez Mária alázatos, engedelmes, de egyben örvendező IGEN-je Isten tervére. Legyen ilyen a mi IGEN-ünk is Jézus születésénél! Nekünk is egész szívvel kell elfogadnunk Jézust. Isten cselekedeteit nem elég hinni. Azok köteleznek is! Ezt a Karácsonyt

is használjuk fel arra, hogy jobban, bensőségesebben megismerkedjünk a betlehemi Kisded isteni titkával. Engedjük, hogy benne Isten dicsősége bennünket is betöltsön. De ennek az IGEN-nek, esetünkben, a saját életünk megújításával kell párosulnia. Mire van szükségünk? Több önfegyelemre, több önzetlenségre? Nagyobb pontosságra, odaadásra a munkában, kötelességteljesítésben? Több segítséget kell nyújtanunk valamely vergődő embertársunknak? Több gondot kell fordítani a gyermeknevelésre? Készítsünk saját körülményeinkhez szabott lelki programot és valósítsuk is meg!

Isten el fog jönni közénk, hogy maga építse meg házáat, ahol velünk fog lakni... (Sám 2. könyv, 7, 1-5; 8. b.-11. 16.)

Isten megtörte a hallgatás csendjét és szólt hozzánk Jézus Krisztusban... (Róm 16, 25-27)

IV.

Ádventi tanúságtételünk:

1. Keresztelő Szent János az evangélium új oldaláról mutatkozik be. Azért jött, hogy tanúságot tegyen a világosságról és nem azért, hogy kereszteljen, hogy megtérésre szólítson. A „prológusnak” ez a második versszaka már nem annyira szemlélődő, nem annyira a magasságokban szárnyaló, mint az első. Mégis érezhető benne az ünnepélyesség, a vallásos áhítat (Jn 1, 6-8. 19-28.).

2. A bizonyágot tevő embert az jellemzi, hogy őt Isten küldte. A „fényről”, a „világosságról” szóló tanúságtétel a fontos. Ez hátérbe szorít minden más, személyével kapcsolatos adatot. A tanúságtétel rendkívül fontos vonása az üdvösségről tudósító isteni üzenetnek. Úgy kíséri ez mindenütt a kinyilatkoztatást, és magának Jézusnak az életét is, mint a fényt az árnyék. A tanúságtétel elsősorban nem dogmatikai vitákat jelent, hanem az életünkkel való helytállást, Jézus személye és műve mellett.

3. A tanúságtétel erős bizonyosságra épül. Ehhez valami módon szükség van a „látásra”, a „megtapasztalásra”. A hit tanúinak bizonyossága, tanúságtétele mindig erre épül. János küldetését igazolja élete, erkölcsi hősiessége és szilárdsága. Jézus is tanúságot tesz. Nála a bizonyosság közvetlen isteni mélységekből ered. Számára semmi sem volt elrejtve. Arról tett tanúságot, amit látott, a szó legerősebb jelentésében. (Vö. Jn 3, 32.) Az apostolok azt hirdették, arról tettek tanúságot, amit láttak és hallottak. (Vö. Jn 20, 30.; 1 Jn 1, 1.)

4. A mi tanúságtételünknek a hit bizonyosságára kell épülnie. Az adventi várakozás egyik fontos feladata a hit elmélyítése. A repülőgépek leszállását egy olyan szerkezet segíti, amelyik jelzi, hogy a gép helyes irányban halad-e a leszálló-pálya felé. Milyen megnyugvás a pilótának, ha a műszer fényei jelzik: a gép helyes irányba tart! Ehhez hasonló a hit fénye is a szívben. Mekkora érték! Gondoskodni kell arról, hogy el ne romoljon. De érdemes arra is figyelni, hogy vajon életünk nem tért-e le a „leszálló-pálya” irányától? El kell végezni ilyenkor a „pályakorrekciót”!

5. Jean Paillard szavaival: „Miért élek én? Hogy a mindig Élővel éljek, az örökké fiatallal. . .” – Ez az életben a szeretet tanúságtételét jelenti. Hiszen Isten a legteljesebb szeretet. Ha igazán képmásai vagyunk, ha ennek tudatában élünk, akkor elsősorban ebben kell hasonlítanunk hozzá. Milyen nagyszerű Isten szeretetének bűvkörében élni! Ebbe kell belevonni mindent az életben. . . Családot, munkát, becsületes kötelességteljesítést és az erőslelkűséget a megpróbáltatásokban. . . „Krisztusnak úgy kell átsugároznia rajtunk, mint a napnak a templomablakon. Mindaz, ami bennünk a fény útját szegi, Krisztus arcát torzítja el az egyházban”. (Suenens)

Az Üdvözítő megjelenését jelek fogják kísérni. Isten kivétel nélkül mindenkinek örömet hoz. (Iz 61, 1–2.a. 10–11.)

Hogyan készítsük elő az Úr útját?

Legyünk hűségesek az imádságban, döntsünk mindig helyesen a jó mellett! (1 Tessz 5, 16–24.)

Kínok árnyékaiból,
kínok árnyékaiból
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sújt, temet,
józan eszemet
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszítenem.

Senki sem tör káromra,
senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.

Örök vihar ront,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkeimen.

Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény:
mért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?

.
Legyen meg akaratod,
legyen meg akaratod,
ha vesznem kell, jól legyen:
tán kárkozásom
áldás lesz másra –
de ha énrám
kincset bízta,
ments meg immár, Istenem.

(Weöres Sándor: Zsoltár)

KARÁCSONYI IDŐ

KARÁCSONY, ÉJFÉLI MISE

Olvasmány :

Iz 9, 2-7.

Szentlecke :

Tit 2, 11-14.

Evangélium :

Lk 2, 1-14.

Bevezetés

Vannak idők, amikor Isten hallgat... Úgy tűnik, mintha nem hallana, s így nem is válaszol. „Elrejtí arcát”, mert az ember is elrejtőzik előle. Nem akarja, hogy Isten lássa, vagy hogy hozzá szóljon. – De Isten nem hallgat örökké. Szól a próféták és szeretett Fia által. Ma éjjel megjelenik közöttünk. Ma még mint elrejtett Isten, rangrejtve, de „holnap” hatalommal jön. Akkor látni fogjátok az ő dicsőségét is. Örvendjünk tehát az Úrban, mert ma született az Üdvözítő. Ma szállt le az igazi béke a földre.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim, Isten emberként megszületett, hogy megismerhessük őt. A mai nap ennek a születésnek, Isten személyes közeledésének az ünnepe. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: mi, a magunk részéről akarjuk-e ezt a találkozást?

Ha inkább kerestük karácsony vidámságát, mint karácsony békéjét: Uram, irgalmazz!

Ha az ünnepekre való előkészület során oly keveset gondoltunk Rád: Krisztus, gyelymezz!

Mert nem törekszünk a veled való szoros kapcsolatra: Uram, irgalmazz!

Gondolatok a Szentleckéhez

Isten Fiának megtestesülése és végső dicsőségének kinyilvánítása között folyik az Egyház és saját életünk.

Isten kegyelme nevelni akar bennünket. És általunk Isten jóságából valamit tapasztalhatóvá, foghatóvá akar tenni a világ számára. Ezért int Szent Pál: „szakítsunk az istentelenséggel és a világi vágyakkal, s éljünk mértéktartóan, szentül és buzgón e világban”.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Az ószövetség messiási reménye egyrészt olyan országra irányult, amelyben Isten mint király uralkodik, másrészt egy Dávid törzséből származó királyra. A Gyermekekben, aki Betlehemben született, mindkét reménység megvalósult: mint Dávid Fia, egyben Isten Fia. Ég és föld (angyalok és pásztorok) hódolnak előtte. Ez a Gyermekek, mint az angyal mondja „Úr”, kinyilvánítja Isten jóságát, és békét hoz a világnak.

II.

Van még hely szívünkben Isten számára?

Az éj csendjében most Istenre figyelünk. Az éjszakában szívünket általában nyomasztó érzelmek szállják meg. Félelem, bizonytalanság tör ránk. A mi éj egészen más. . . A sötétségnek most különös jelentősége van. Az éj jelképezi most az ember helyzetét Isten nélkül. Itt eltűnik az út. . . Nem lehet biztonságos tájékozódási pontot találni. A céltalanul élő embert idézi. . . Nem tudja, mihez kezdjen önmagával. . . Mit tartson igazán értékesnek és igazán értéktelennek. . . De jelzi azt is, hogy a sötétség nem áthatolhatatlan! Már befogadta a világosságot, amely végül teljesen győzedelmeskedik rajta.

A betlehemi éj barlangjának lakóit nézzük ámuló, odaadó és egyúttal örvendező tekintettel. Imádásra készséges szívvel. A jászolban fekvő Gyermekek, aki ugyan valóban gyermek, de Isten is.

Szeretettel és mély odaadással pihen meg tekintetünk az Édesanyán, az Istenszülőn, aki oltalmazó gonddal hajol Gyermeke fölé. József a védelmet és biztonságot nyújtó munkásember.

A Kisdéd Isten határtalan emberszeretetét hozza magával. Nekünk születésünk előtt nincs előéletünk. A betlehemi Kisdédnek van. Ő a Szentháromság személyeinek szeretetközösségéből lép közénk. De úgy, hogy közben nem bomlik fel a Szentháromság személyeinek benső egysége. Mária és József lelke pedig tiszta tükörként fogja fel és veri vissza az Isten szeretetének nagy ajándékát.

Lassan tudatára ébredünk annak a nagy és bátorító valóságnak: Isten a miénk, szeret minket! Nem idegen világba szállott le. A tulajdonába jött. Van-e hely szívünkben, hogy befogadjuk? – A pásztorok jelenléte is csodálatra indít. Szegény emberek... És lám, Isten a megvetetteket és gyengéket választja ki. Ők alkalmasak arra, hogy befogadják a kinyilatkoztatás világosságát... Az üdvösség elérkezésének első hírnökei lettek.

Vajon helyet készítettünk-e szívünkben a Gyermekek? Betlehem az imádság iskolája. A jászol előtt leboruló ember most van igazán a „saját helyén” és a „saját pozíciójában”... Végességének alázatos tudatában a Végtelen előtt... A maga körül szüntelen rendetlenséget hagyó lény a Káoszból rendet teremő Alkotó előtt... Az igazságot kereső elme a megtestesült Igazság előtt... Az igazságtalanságok miatt szenvedő szív az igazságot osztó Bíró előtt... A földi halálra ítélt halandó az öröklét kegyelmét osztó Király előtt... Az útkereső vándor az Útjelző előtt... (Suenens)

Ki vesz készen karácsonyfát?
Én se, te se, ő se, ők se!
Milyen mámor: üres-nyersen
jött szobámba a fenyőcske,
– s mint királynőt tündérbálon,
most magam is megcsodálom.

Én megértem a szülőket:
kapnak egy csöpp csúnya senkit,
ezt a síró kis porontyot
szív-csengővel körülzengik,
– s a földnyers, alacsonyka
fa ember lesz: karácsonyfa.

És megértem most az Istent:
bűn-piszokkal, holló-szennnyel,
gyanta-gennyel teli lelkünk
szépítgeti kegyelemmel,
s végül angyal viszi mennybe
dicsőséget énekelve.

(Mécs László: Karácsonyfát díszítettem)

*

Ősz óta hullanak a levelek,
a hű fenyőfák zölden fénylenek.

A faágak ridegen csupaszok,
karácsonyfánk aranydísztól ragyog.

A korai sötét mindent belep,
szentesténk déli napnál teljesebb.

Köddé szürkülnek a rövid napok,
a Szent Éj üstököse föllobog,

Fényénél láthatod a Gyermecket,
a Véghetetlent megismerheted.

Csodálhatod a széttárt csöpp kezet,
a Gondviselés hozzád érkezett...

E barlangsziklánál is súlyosabb
a világ, mit ma karjába fogad.

S az Üdvösség Titkába emeli,
elbírák-e a Kisded kezei?

Miért méricskélne a terheket,
ha itt a mérhetetlen Szeretet!

(Szabó Géza: Karácsonyi ellenpárosok)

KARÁCSONY

Olvasmány :
Iz 9, 2–7.

Szentlecke :
Tit 2, 11–14.

Evangélium :
Lk 2, 1–14.

Bevezetés

Jézus neve hatalmasabb az angyalokénál (Zsid 1, 4). Szent János evangéliuma egészen világosan mondja: az Ige Isten volt. Jézus hatalma nem csupán „nem evilági”. Nem csupán az emberi szeretet és jóság hatalma (jóllehet ez a fajta hatalom hasonlít legjobban Isten hatalmához itt a földön). Közvetlenül az isteni természet birtoklásából származik. Jézus nevével vissza lehet élni. Feltétlenül eltorzul vallásos életünk, ha nem vesszük figyelembe az isteni hatalomnak az emberitől gyökeresen különböző mivoltát.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Rokonaink, barátaink között vannak, akik tudják, hogy most Karácsony van, mégis testben és lélekben távolmaradnak tőlünk. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: akarunk-e és tudunk-e rajtuk segíteni? Világosság-e mások számára a mi életünk?

– csend –

Megmutattad szelídségedet: Uram, irgalmazz!

Megmutattad jóságodat: Krisztus, kegyelmezz!

Megmutattad szeretetedet: Uram, irgalmazz!

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Az egyházi év evangéliumai között kevés olyan található, amely annyira az emberi szívekbe markol, mint a karácsonyi evangélium. De mégis találunk benne olyan részleteket, amelyek jelentősége felett sokszor elsiklik az ember. Ezek közé tartozik ez a szomorú mondat: „...mert nem volt helyük a szálláson...”

Ezek a szavak azt mutatják, hogy a szálláson lehetett hely. Csak „nekik”, a Szűzanyának, Szent Józsefnek és a kisded Jézusnak nem adtak helyet. Nem ismerték őket. Azért nem kaptak helyet. Pedig a szálláson nemcsak ismerősöket szoktak befogadni, hanem idegeket is. A betlehemi karavánszállás nem a rokonok számára készült. Elsősorban azok számára, akik a karavánutakon a városon keresztül utaztak. A szálláskeresők – igaz, – szegények voltak. De meg tudták volna fizetni a szállás költségeit. Miért, hogy mégsem adtak nekik szállást? Kegyetlen, kíméletlen, vagy talán biza'ma:lan volt a szállás gazdája, amikor megpillantotta a poros, fáradt, kopott ruhájú utasokat? Talán „nem kívánatos” elemeknek gondolta őket, akikkel nem érdemes foglalkozni, mert nem sok hasznót hajtanának?

A szállásadó eljárásán közülünk biztosan sokan megbotránkoznak. De egyáltalán... semmi, de semmi okunk vagy jogunk sincs a botránkozásra, különösen azoknak nincs, akik maguk sem fogadták be az Urat. Sajnos, közöttünk is szép számmal találunk ilyeneket. Szomorú ezt ma, éppen Karácsony napján emlegetni. Hiszen itt is akadnak olyanok, akik „nem kívánatos elemnek” tekintik az Úr Jézust. És azért, mert ádvent folyamán az Úr minden hívő ember szívébe és családjába be akart térni!

Az egyház ádvent elejétől kezdve szüntelenül hívta a híveket: tisztítsák meg a bűnbánat szentségében a lelküket! Vegyék magukhoz az Oltáriszentségben élő Úr Jézust! Sajnos, sokan voltak olyanok is, akik nem szakítottak maguknak időt arra, hogy az Urat befogadják. Igaz, eljött ezek számára is a Karácsony... De igazi karácsonyi örömmel nem énekelhetik a gyönyörű karácsonyi énekeket! A mai napon igaz szívvel csak az állhat oda az angyalok és pásztorok örvendező karába, aki maga is szállást adott lelkében az Úrnak!

II.

Az egyház Karácsony napján a világtörténelem legtitokzatosabb, de egyúttal a legmagasztosabb eseményét ünnepli. Magasztosságában és titokzatosságában csak a Teremtés nagy műve hasonlítható össze vele. De Karácsony titka annál is magasztosabb! Karácsony magasztos nagy titka: *A Fiúisten emberré lett!*

A kisded Jézus születése magával ragadja az emberi szíveket. Az ember ámulva, bámulva áll meg a betlehemi gyermek jászola előtt. Ő nemcsak ember, hanem Isten is... Istenember! Az emberiség évszázadok óta prédikál, énekel, muzsikál, ír, rajzol, fest erről a nagy cseményről... A tél kellős közepén mintha ragyogó tavasz nyílna... Valóban szent tavasz ez, amikor az emberi természet vesszején kinyílik az isteni élet. Örömeiben ujjong és lelkesen dalol, hiszen az égből színméznél édesebb kegyelem árad a világra! Ezt az édes örömet legszebben a festőművészek érezték át. A világ keresztény művészei között alig ismerünk olyat, aki ne festett volna képet a betlehemi Kisdedről... A legszebbeket féltő gonddal őrzik a világ nagy képtáraiban. Londonban a híres Tate Galery díszé Pietro della Francesca szép képe, amelyen a kisded Jézus pólyája a földet takarja... A Szűzanya pedig az angyalokkal és a pásztorokkal együtt imádja a kis Jézust... Az angyalok énekelnek, hangszereket pengetnek. A Kisded körül virágok fakadnak. Az istálló kerítésén madárka énekel. Még az ökör is magasba emeli fejét... A maga faragatlan hangján fejezi ki örömét.

A másik kép Botticelli híres Jézus-képe. Világosság veri fel az éjsötétjét... A jászol körül a Szent Szűzön kívül pásztorok és angyalok imádják az Urat. Az istálló előtt az angyalok összeölelkeznek az emberekkel... majd táncba fognak. Az istálló felett gyönyörű virágfüzéreket tartva a kezükben, égi körtáncot lejtenek az angyalok...

A jó Isten kegyelméből még számtalan kép örökíti meg a Karácsony titkát, és közöttük is sok olyan van, melyeken tavasz virul a jászol körül, fakadó virágokkal, éneklő madarakkal... Mi a tavasz? Az élet újra-ébredése. Maga az élet, a diadalmas, a hatalmas élet...

A betlehemi barlang köré tavaszt festenek a művészek. De a valóságban is tavasz fakadt ott. Az isteni élet tavasza az emberi természetben. Új élet! Magasztos, örökkévaló élet fakadt a kis Jézusban. Mert ez a Kisded egy új, diadalmas, hatalmas, örök életet fakasztott az emberekben...

Az új, isteni élet hordozója: Jézus, aki átalakította a világot! Minden ember és minden gyermek hatást gyakorol a világra... Így vagy úgy! Olvastam, hogy egy gyermek milyen döbbenetes átalakító hatást gyakorolt valamikor a züllött aranyásokra.

Elindultak aranyat keresni, többen összeverődve. Voltak köztük olyanok, akik már megízlelték a börtönt is. Iszákosak, a társadalom kizsákmányoltjai. Állandó volt közöttük a káromkodás. Napirenden a civakodás. Valóságos poklot hordoztak a lelkükben... Egyszer egyikük egy gyermeket talált. Magával vitte a telepre. Egyesek azt kérdezték tőle: Miért nem fojtotta meg? De többen védelmükbe vették. Elhatározták, hogy felnevelik a gyermeket... Lassanként mindannyian beletörődtek... Amint múlt az idő, rnedbehozták nyomorúságos kunyhóikat. Sőt, virágot is ültettek köréje. A gyermek előtt nem mertek hangoskodni... Nem mertek káromkodni... A gyermek átalakította őket!

A gyermek Jézus is átalakította az embereket. Nemcsak egyesekeket, hanem az egész emberiséget. Vallásos szemmel nézve ma már el sem tudjuk képzelni azt az emberiséget, amely Jézus születésekor és Jézus születése előtt élt... Ma is sok a baj. Kevés az igazság, kevés a szeretet, a megbecsülés az emberek között. De ez a kevés sem lenne, ha Krisztus el nem jön... A kis Jézus új ígéretet, új kovászt, új életet hozott a földre...

Az evangélium – örömhír! Érezzük ezt, élvezzük ezt, amikor olvassuk vagy hallgatjuk?

Az új élet pedig – amelyet a kisded Jézus hozott – ezekben a szavakban foglalható össze: „Ember, szolgálj a te Istenednek és benned is örökkévaló élet fakad!” – Mondhatja az Úr: „Egyesültem az emberi természettel, hogy az ember is egyesülhessen Istennel és annak örökkévaló boldogságát megnyerhesse...” Ez az örömhír, ez az evangélium, amely megbűvölte az emberiség szívét.

Örömhír ez a túlvilágról is! Mert Krisztus a másvilág szféráinak boldogító világát nyitotta meg előttünk!

Egyszer tavasszal erdőben jártunk barátommal. Dalos, szép tavaszi nap ragyogott. Barátom időnként megragadta a karomat, és így szólt: „Állj meg, hallgassuk ezt a csodálatos zenét!... Megmegálltunk és hallgattuk az énekes madarakat, melyek csattogva zengték dalaikat, egy-kettő, négy, öt... Csodás zene jött valahonnan az erdőből... vagy az erdőn túlról...

Az Úr Jézus jászolánál is csodálatos zene fakadt. Az örökkévaló-

ság ígéretének zenéje, amely megragadta a boldogság után sóvárgó, de a mulandó dolgokba belemerülő embereket... Ezért örvend a Gyermek jászola körül a világ...

Egyszer, Karácsony este, a karácsonyfa alatt beszélgetett egy család. Az öreg nagyapa elmondta, milyen is volt az ő Karácsonya kisgyermek korában... A beszélgetésbe egyszercsak beleszólt az egyik unoka: Hogyan, már akkor is gyermek volt a kis Jézus és még ma is gyermek? Mikor a nagyapa is már ennyire megöregedett?... A nagyapó így válaszolt: Gyermek volt az Úr Jézus, mert aki halhatatlan, az nem öregszik...

A halhatatlan isteni Kisdéd nekünk is halhatatlanságot, örök életet hozott, ha követjük őt. Ezért ragyog béke és öröm a jóindulatú emberek szívében!

III.

Mi a Karácsony igazi, keresztény jellege?

A Karácsony, ahogyan ma ünnepeljük, mindössze 200 évre megy vissza. A Karácsony, mint bensőséges családi, és gyermekünnep, mindössze 200 éves. Ez a mai forma a német polgári szemlélet egyik legeredményesebb kultuszalkotása. A biedermeier kispolgárság megtartotta a Karácsony külső kereteit Krisztus születését illetően. Viszont eközben szép kedélyesen megváltoztatta magának az egyházi ünnep igazi jellegét, Krisztust, a világ megmentőjét mosolygó gyermekként állította elénk. Betlehem éjszakájának misztériumából kedves mesét csinált. Minden csupán kellemes békét és édes érzéseket áraszt. De a Karácsony az egyház számára sohasem volt csak ez. És nem is lehet! Igen: az egyház is egy Gyermek születését hirdeti! De ez a Gyermek nem az a bájos arcú, göndörhajú fiúcska...

A miseliturgia isteni és királyi méltóságában látja Őt. Vállán nyugszik a világmindenség. Az egyház a gyermek Jézusban Krisztus Királyt látja. A béke Fejedelmét. A Bíró és a Megváltót. Ezért az egyház számára a betlehemi éjszaka valóságos misztérium... mély-séges titok!

Isten belép a történelembe. Emberi természetet vesz fel magára. Általa maga az Igazság lép be a történelembe. Ennek az isteni igazságnak fényénél kell lemérnünk mindent, amit ma világnak nevezünk. A hatalmi struktúrákat, a törvényeket, az emberi együtt-

élés formáit. Minden értékrendszert: a pénzt, a hatalmat, a tiszteletet, a szeretetet. Mindent, amit beszélnek, írnak, tesznek, ígérnek, határoznak vagy megtagadnak az emberek, ennek az Igazságnak fényénél kell lemérni. Ő a mérce, mely előtt a jogtalanság mindig jogtalanság marad... a hatalom pedig mindig szolgálat vagy erőszak.

Betlehem magában rejtí, de ki is nyilvánítja ezt az igazságot. Elrejtí: mert a világ teremője gyermekként jelenik meg. Isten, aki időt nem ismer, aláveti magát a történelemnek. A csillagközi tér ura egy kis jászolban fekszik... A világ szélén... Nyomorúságos kis helységben... De Betlehem ki is nyilvánítja az igazságot: Heródes igazságát, a háború igazságát, a szívék igazságát! Azt az igazságot, hogy „aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt, – aki pedig elveszíti énérttem, megnyeri azt!”

A polgári társadalomnak nem volt ínyére ez az igazság. Azt hangsúlyozta, hogy „aki mindent megért, az mindent el is tud nézni”. Az ún. „jóindulatnak” ez a formája visszariad a radikális szeretet parancsától. Istent inkább úgy szeretné elképzelni, mint egy jóindulatú megfigyelőt, aki legfeljebb időről-időre egy-egy jótanácsot ad... De semmiképp sem teheti kényelmetlenné parancsaival az emberek nyugalmas életét. Ebben a liberális istenképben nincs helye a feltétlen NEM és IGEN szavaknak.

Ez a szemlélet vezetett oda, hogy a Karácsonyból a lehetőséghez képest kiiktattuk az ŰR-Istent. Inkább a Szent Családot állítottuk előtérbe. Isten megtestesüléséből érzelmes „Krisztkindli” ünnep lett. Istent nem mint a világ Urát hirdették, akinek szava el kell hogy jusson minden néphez, – inkább családi ünnepet alkottak belőle. A mindenkire irányuló felebaráti szeretet a családtagok iránti szeretetté zsugorodott össze... A világnak ígért békéből a családi otthonok meleg hangulata lett... Az Istennek kijáró hódolat helyett megelégedtek a családtagok egymás iránti jóindulatának hangsúlyozásával... Így lett az egyház ünnepéből a család ünnepe.

Abból a parancsból pedig, hogy vegyük fel mindennap a keresztként, – annyi maradt, hogy a családtagok legyenek egymás iránt figyelmesek. Az égből már nem az Isten Fia száll le, hogy elhozza országát, hanem a Jézuska... Csillagokkal a hajában és szárnyacsakkal a hátán, amint hozza a karácsonyfát. A pásztorok megdöbben örömet az ajándékok feletti meglepetés váltotta fel... A gyermek Jézusból, aki a maga korában szavaival zavarba hozta szüleit,

mestereit és előjáróit, jó kis fiúcska lett, aki segít apukájának az ácsműhelyben, és anyukájának a konyhán... A misztériumból szinte mesevilág lett a gyermekek számára!

El kell azonban ismerni, hogy a Karácsony, mint bensőséges családi- és gyermekünnep, társadalmi-kulturális tekintetben talán az elmúlt évszázad legsikeresebb alkotása. Ezt még az államhatalmak is elismerik. Ebben minden család megünnepelheti önmagát... A maga békésen zárt körében... Ünnepli utazással, vásárlással, fogyasztással... Az ünnepnapokból „munkaszüneti” napok lettek (bár van, ahol még most is munkanap...). – Ez a fajta Karácsony nem nyitja meg szívünket a világ felé. Nem mutat rá a sok emberi szenvedésre. Az emberiség félelmetes gondjaira. Összezsugorodik a mellékesre, a megvásárolhatóra, az evésre és az ivásra...

Nekünk keresztényeknek, másképpen kell ünnepelnünk! Nekünk a Karácsony akkor is Karácsony, ha nincs hó... Ha nincs TV-készülékünk... Egy keresztény számára a Karácsony igazi ünnep a magányban is, a fogságban is, a betegségben is, a kórházi ágyhoz kötve is... A karácsony elsősorban nem a „család ünnepe”: apáé, anyáé, gyermeké... Nem a rádióműsor ünnepe... Számunkra a Karácsony Isten megtestesülésének szent, örömteli ünnepe!

Lehet, hogy mások, akik az egyházon kívül állnak, másként vélekednek. Lehet, hogy nekik a Karácsony csak családi ünnep. Vagy éppenséggel a téli vásárlási szezon végét jelenti. Nekünk többet jelentsen! Mutassa meg, mit tekintünk igazi, valóságos értéknek!

IV.

Családi körben a Szentestén megindultan álltuk körül a feldíszített karácsonyfát. A gyermekek tágranyílt, ragyogó szeméből az ég fénye sugárzott felénk. Kiosztottuk a díszes külsőbe burkolt ajándékokat... Talán még egy-két karácsonyi éneket is elénekelünk. Ünnepi vacsora keretében otthon töltöttük a Szentestét, mert a Karácsony a család ünnepe... ilyenkor mindenki haza siet...

Talán eszünkbe jutottak a szélrózsa minden irányában élő rokonaink, testvéreink, jóbarátaink is. De úgy éreztük, úgy gondoltuk, hogy ezzel még nincs vége... Ha él még bennünk a keresztény hitnek egy szikrája, legalábbis az éjféli misén illik megjelenni.

Kedves Testvérek!

A Karácsony nemcsak az ajándékozás ünnepe... Az is! A Karácsony nemcsak a szeretet ünnepe... Az is! A Karácsony elsősorban a mi Urunk, Jézus Krisztus születésének ünnepe! Krisztus történeti személy. Senki sem tagadja. De mi – keresztények – hisszük, hogy valóságos Isten és valóságos ember is! Ő a mi Megváltónk. A béke Fejedelme. Úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta érte... A mennyei Atya Fia... Mint tehetetlen, kicsi gyermek jött a világra... A világ egyik eldugott zugában és sarkában: Betlehemben.

Most tehát a születésnapját ünnepeljük. Nem elég meghatódotlan, lelkesen énekelni: „Dicsőség a magasságban Istennek, és békeség a földön a jóakarátú embereknek...” Szükséges, hogy ezt valóra is váltsuk! A Karácsony titkát meg kell testesíteni az életben is! Amint Szent Pál mondja a mai olvasmányban: Eljött hozzánk a mi Üdvözítőnk! Megtanít minket... Mire? Arra, hogy szakítsunk a világi vágyakkal... arra, hogy éljünk mértéktartóan, szentül és buzgón e világon... Ő önmagát adta értünk, hogy minden gonoszságtól megváltson, megtisztítson, és jótettekben buzgólkodó, választott népévé tegyen. Azt kívánja, hogy hitünket bizonyítsuk is! Mégpedig tetteikkel!

Milyen más lenne a világ, ha így élnének az emberek!

V.

Az Ige testté lett...

Szent János evangéliumának ünnepélyesen szárnyaló bevezető sorait a betlehemi Kisded barlangjánál olvassuk fel. Az összefüggés nyilvánvaló. Szent János költői himnusza a kis Jézusra vonatkozik. Ha úgy hallgatjuk, hogy szemünk közben a kis Jézus alakján pihen meg, csodálatos harmóniában tudjuk átölelni a magasan szárnyaló isteni gondolatot és a konkrét történetet, amelyben az valósággá válik. Így válik elmékedésünk a hívő ember karácsonyi hitvallásává... Új lelki erők, új hívő lendület forrásává.

Szent János evangélista ünnepélyes bevezetőjében elmondja nekünk Jézus életének, személyének titkát: Jézus az Ige, mert földi élete Isten végleges kinyilatkoztatását közvetíti nekünk. Sőt ő maga Isten végleges kinyilatkoztatása, mert az Isten világához tartozik. „Kezdetben” volt az Ige... Azaz a világ kezdete előtt. Az Igében nincsen korlátozottság, esetlegesség. Ez csak a teremtet világra

jellemző. De ott egyetemes és meghatározó tényező. A Szentírás első szavára való utalás (Teremtés Könyve) itt azt is jelenti, hogy az evangélium az emberiség új korszakának kezdetéről számol be. Jézussal új világkor, új eon veszi kezdetét. Ennek ő az éltető Lelke. Aki a „kezdet előtt” volt, az nem teremtmény, hanem isteni Lény, aki minden más létező felett van.

„Az Ige Istennél volt”. A kicsiny gyermek a jászolban az Isten világához tartozik. Benső közösségben él vele, élete az Atya életében gyökerezik. Mikor majd Jézus tanít bennünket, teljes joggal beszélhet nekünk Isten világáról, hiszen a legbensőbb módon azon világnak a „polgára” Ő. (Az ószövetségi előkép az isteni Bölcsesség, amely jelen van a teremtésnél, de jelen van a teremtet világ törvényeiben is.)

A prológuis következő mondata az Igét kifejezetten Istennek mondja. Az Igének isteni természete van. Jézus életének minden megnyilvánulása nemcsak az emberé, hanem az Istené is.

„Az Ige testté lett”. Szent János prológuisa ebben a mondatban éri el csúcspontját. Krisztus megtestesülését adja hírül. Az örök Ige emberi létet vett fel. A test itt nem áll szemben a lélekkel, ahogyan a mi nyugati szemléletünkben. A test az egész embert jelenti, aki közösségben él és cselekszik, aki látható, tapintható. A teljes embert jelenti. . . De külső, érzékelhető formájában, ahogyan cselekszik és fejlődik. Ilyen a kis Jézus élete is. . . A jászolban fekvő Gyermek törékeny lényén átsugárzik az isteni lét fensége.

VI.

Milyen volt a betlehemi csillag?

Kepler János cseh csillagász 1604. október 10-én „új csillagot” fedezett fel. Erről azt állította, hogy nem más, mint a Jupiter és a Saturnus bolygók egybeesése (coniunctio) a halak csillagképében. Kepler ezután számításokat végzett és megállapította, hogy ilyen jelenség ment végbe az égbolton Krisztus előtt 7-ben is, vagyis a Jupiter és Saturnus bolygóknak 794 évenként ismétlődő találkozása a halak csillagképében. Kepler János ezzel az újonnan felfedezett csillagászati jelenséggel magyarázta a betlehemi csillag megjelenését.

1925-ben fejtették meg azt a közel kétezer éves ékirásos agyagtáblát, amely az Eufrátesz melletti csillagvizsgálóból, Szipparból

származott. Ez előre beszámol a Krisztus előtt 7-ben várható nagy csillagászati eseményről: a Jupiter és a Saturnus találkozásáról a halak csillagképében.

Meg kell említenünk, hogy az ókorban a Jupiter volt a világoralkodók csillaga. (Krisztus előtt 7-ben Augustus római császárnak szobrot is állítottak Philaeben, a Nílus egyik szigetén.) A Saturnus bolygó a zsidók csillaga volt. A két bolygó találkozása így a Messiás (= Krisztus, Felkent, Megváltó, Üdvözítő) megjelenéséről adott hírt.

A zsidók ismerték Izaiás próféta jövendöléseit, s mi sem természetesebb, hogy magukra idézték, saját elképzelésüknek megfelelően magyarázták: „Kelj fel, gyújts fákylát Jeruzsálem, mert eljött a te világosságod, s az Úr dicsősége felragyogott feletted... Elborít majd téged a tevék áradata, Mádián és Éfa dromedárja; valamennyien Sábából jönnek, aranyat és tömjént hoznak, s az Úr dicséretét hirdetik”.

Ismerték az ókori költőnek, Vergiliusnak hírneves költeményét, a IV. Eclogát is, amely arról énekelt, hogy:

„Eljön a Szűz ismét, már jön Saturnus uralma,
már a magasságból küld új ivadékot a mennybolt...”

Ez az új ivadék azt az aranykor hozza el, amelyről már Izaiás próféta is beszélt:

„Bőtejjű tejjel tér, hívás nélkül, haza kecskéd,
és a hatalmas oroszlántól nem ijed meg a jószág...”

Szerb Antal, a kiváló irodalomtörténész így ír: „A legújabb vallástörténeti kutatások visszahelyezték a költeményt prófétikus méltóságába: Vergiliust már a keleti vallások messianizmusa érintette, mikor eclogáját írta, keleti tanok hatása alatt csakugyan hitt az eljövendő új virágkorban, a földre visszatérő Szűzben, és így csakugyan a kereszténység előfutára volt. Ezúttal a jámbor századok ösztöne bölcsebben tudta az igazat, mint a könnyen ítélő Felvilágosodás. E nélkül a messiási hit nélkül nem is lehet Vergilius költészetét megérteni, ez az éltető középpontja, ha ezt kivesszük, hideg és csinált „mű”-költészet marad. (Szerb Antal: Világ-irodalom története, 82. old.)

Időszámításunkat – legalábbis a keresztény kultúrközösségben – Krisztus születésétől számítjuk. (A mohamedánok pl. Mohamed futásától: 622-től, amikor Mohamed Mekkából Medinába futott.) A zsidók már 5000 évnél is többet számolnak. Kepler számításában hát miért kételkednének? Igaz, ő azt állítja, hogy az új csillag

Krisztus előtt 7-ben jelent meg... Jézust pedig az a Heródes akarta megöletni, aki már Krisztus előtt 4-ben meghalt. Ám az történt, hogy Dyonisius Exiguus római bencés 525-ben – ma már tudjuk, – tévesen állapította meg Jézus születésének évét, mert azt a Róma alapításától számított 753. évre tette, holott a helyes dátum Róma alapításától a 747. év lett volna! Így a mai évszámhoz legalább 6 évet kell hozzáadnunk, hogy helyes évszámlálást végzhessünk.

*

Mért fekszel jászolban, ég királya?
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt ridogálsz, állatok közt.

.....

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyúlt...

Becsésnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
s nem vélted rossznak a zord életet?
te, kiről zengjük, hogy „megszületett!”

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyűjts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd clénk
törékeny játékunkat, a reményt.

(Babits Mihály: Karácsonyi ének)

*

.....

Ó emberek, gondolatok ma rá,
A betlehemi kiseded jászolára,
Amely fölött nagyobb fény tündökölt,
Mint minden várak és kastélyok fölött.

Ó emberek, gondoljatok ma rá,
Ki rómaihoz, barbárhoz, zsidóhoz,
A kerek föld mindegyik gyermekéhez,
Egy üzenettel jött: Szeressetek!

Ó emberek, gondoljatok ma rá!
(Juhász Gyula: Betlehemes ének)

SZENTCSALÁD VASÁRNAPJA

(Karácsony utáni vasárnap)

Olvasmány:
Sir 3,3–4; 14–17.

Szentlecke:
Kol 3,12–21.

Evangélium:
Lk 2,22–40.

Bevezetés

A mai család (apa, anya, gyermekek) részére mit jelenthet a Szentcsalád? Abban az időben még minden másképpen volt. Minden? Akkor ott volt a gyermek, akit mindenki szeretett: Mária az anya és József a nevelőatya. Ez a három *egy* volt, tiszteletben és szeretetben.

Kérdések és fájdalmak vártak a gyermekekre és a szülőkre.

Semmisem árthat azonban azoknak, akik bíznak és hisznek... Ha a családban otthont talál Jézus, a modern család is magára talál...

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvérek! Vajon gondolunk-e arra, hogy mi az életünk célja? Honnan jövünk, hová tartunk? Miért élünk? Vagy a rohanás, a hajsza, törtetés a pénz után, az állandó feszültség és stressz, amiben élünk... emiatt elfelejtünk felnézni az égre? Így gondolkodik családjuk is?

– csend –

Ha imakönyvet, vallásos újságot vagy könyvet soha sem vagy csak ritkán veszek a kezembe: Uram, irgalmazz!

Ha vasárnap és ünnepnap ritkán megyek el Isten házába, a templomba, hogy a közösségben kiénekeljem és kiimádkozzam magam: Krisztus, kegyelmezz!

Ha elhanyagolom gyermekeim vallásos nevelését és nem szakítok időt arra, hogy komolyan meghallgassam minden problémájukat: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Szent Pál a kolosszei levélben röviden¹ szól az asszonyok és férfiak, a gyermekek és a szülők kötelességeiről. Minden keresztény erkölcsnek a normája, mércéje maga Krisztus. Ő teszi képessé az embereket arra, hogy egymással békességben éljenek.

Ez érvényes nemcsak a családi, hanem az egyházi közösségre is. Ahol a lelki béke otthonra talál, ott meghallják Krisztus szavát és azt hálásan megfogadják. Ott az igazi öröm is csakhamar megnyilvánul a közös imában és énekekben, sőt a fáradtságos hétköznapi munkában is.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Még a karácsony hangulatában élünk. De más „dimenzióban”. Karácsonykor átéltük Isten titkát, aki emberré lett. Most át kell élnünk azt az emberi környezetet, amelyet a názáreti Szentcsalád magára vállalt.

Isten megjelent a földön és közöttünk lakozott...

A család már természetes síkon is szeretetközösség. Az Isten azonban természetfeletti síkra emelte, amikor szentségi fokra magasztosította. (A szentség egy magasabb szeretetnek a jele és eszközlője. Ez a kegyelem.)

Most pillantsunk be a názáreti Szentcsalád otthonába. Ez olyan család, ahol jelen van az Isten!

Elfogadták a szülői kötelességekkel együttjáró szenvedéseket. („...tör járja át szívedet...”)

Elfogadták minden vonalon a mindennapi nevelői feladatokat – a gyermek növekedett és erősödött... (fizikai nevelés) – telve bölcsességgel... (szellemi nevelés) – és Isten kegyelme volt rajta... (természetfeletti élet).

Milyen a mi családunk?

Szintén ezeket az elveket kellene elfogadnunk modellnek, mintának. A családi közösségben Isten és Krisztus központiségének kellene uralkodnia a sok evilági behatással szemben.

Itt megfigyelhetjük a IV. parancssal kapcsolatos kötelességeket.

Sürgös és hathatós családvédelemre van szükség. Az Országos

Családvédelmi Tanács 1985. május 22-én tartotta soron következő ülését, amelynek témája a Családjogi Törvény-módosítás koncepciója volt. A vitaindítóban dr. Markója Imre igazságügyminiszter többek között ezeket mondta: „... Ma mindinkább felismerjük, hogy egy társadalomnak nemcsak gazdaságpolitikai arculata van; ha a gazdasági, életszínvonallal kapcsolatos fejlődését nem követi az erkölcsi stabilitás, akkor az egész társadalom ingatag talajon áll. Igenis beszélünk kell társadalmunk morális helyzetéről; népesedés- és szociálpolitikáinkról, a család- és ifjúságvédelemről, a veszélyeztetett fiatalok több százszoros valóságáról, a gyermekkori és ifjúsági bűncselekmények növekvő számáról, az alkoholizmusról... Tagadhatatlan, hogy a család komoly védelemre szorul! Olyan méretekben termelődnek újra a családot romboló hatások, hogy arra már komolyan oda kell figyelünk. Amíg a promiszkuitás reklámaint találhatjuk egyes ifjúsági lapjainkban; amíg egyértelmű tanácsokat adnak a következményektől mentes, kamaszkori szexuális élethez; amíg a nyitott házasságot reklámozza a felvilágosító szakirodalom; amíg olyan erkölcsi téveszméknek adunk reklámot, amelyek alapjaiban ingatják meg a családi élet eszményét, addig értelmetlen dolog családjogi törvényektől megoldást várni.

Felül kellene vizsgálnunk bizonyos sztorit, erkölcsi ideológiákat – mennyiben járulnak hozzá a családi erkölcs fellazításához. Hová vezet a jelenlegi szabados felfogás? Mi lesz a felbomlott vagy bomlófélben levő, vagy még éppen együtt levő családok gyermekeivel? Százazrekről van szó! – 1980 óta kétszeresére nőtt a házasság nélkül együtt élők száma.” (Kat. Szó, 1985. május)

A Szentcsalád elfogadta „különleges” hivatását, ha ez először meg is döbbsentette őket...

Jézus anyja és atya csodálkoztak azok felett, amiket mondtak gyermekükről: „a népek üdvössége... – fény a pogányok megvilágosítására... – sokak romlására és feltámadására...”

A Szentcsalád a kegyelem és a fegyelem háza!

A kegyelem háza

Arra törekedjünk, hogy minden család a kegyelem háza, az imádság háza és szentélye legyen. Hány családban van meg a szülői tisztelet és tekintély? Hány családban van meg az asztali áldás evés

előtt és után, az esti közös ima? Talán már a Miatyánkot, Üdvözlégyet, Hiszekegyet is elfelejtettük?! Pedig „ahol ketten-hárman együtt vannak... (Mt 18, 20) ott van az Úr Jézus is közöttük! A közös családi ima megtisztítja a ház levegőjét. A családi békének és boldogságnak az alapja. Boldog a család, amely bizalommal tud imádkozni; a kínzó betegségben, a kietlen magányban, a kétségbeeső elhagyatottságban nem vagyok egyedül, ha imádkozom, mert velem az Isten! Ketten vagyunk: Ő meg én!

Gyermekeink 3–4 éves korban tanulnak-e imádkozni?

A fegyelem háza

A keresztény család legyen a fegyelem háza... A család kis közösség, kis köztársaság, ahol fegyelemnek kell uralkodnia. Egyetlen közösség sem képzelhető el rend és irányítás, fegyelem nélkül! Szent Pál (Ef 6, 1–4) figyelmeztet, hogy szeretet uralkodjék a családban: a férj szeresse feleségét, miképp Krisztus is szeretete az egyházat. A szeretet mindent pótol, de a szeretetet nem pótolja semmi. „Ti atyák neveljétek gyermekeiteket fegyelemben és Isten félelmében! Gyermekek, engedelmeskedjetek szüleiteknek!”

Mily csodálatos az édesapa, az édesanya és a gyermekek bensőséges „háromsága”! Igazi varázsa és összetartó ereje van. Mind-egyik más hangszeren játszik, de harmóniának, igazi szimfóniának kell lennie a családban! A diszharmónia taszít és idegesít...

Nézzünk be egy percre a názáreti otthonba!

II.

A Szentcsalád rejtett évei

Az angyalok Glóriája elhallgatott... A pásztorok kíváncsisága megnyugodott... Következik Jézus rejtett élete.

A gyermekre hat az iskola, a környezet, a barátai, a család, az utca, a mozi, a televízió...

A régi időkben a születés utáni időszakot „vesztetzárnak”, kultikus szempontból tisztátalannak tekintették. 40 nap múlva következett a bemutatás. Minden elsőszülött fiút az Úrnak kellett bemutatni a jeruzsálemi templomban.

Nem szóltak fanfárok, nem voltak díszes ünnepségek, – mint ma egy kereszttelőn... Jézus nem volt csodagyerek. Bemutatásán csak a szülők és az agg Simeon voltak jelen. Jézus olyan volt, mint más normális gyermek... Ám az első feltűnő jelenség: általában az újszülött gyermeknél gratulálnak a szülőknek és sok sikert kívánnak. Itt Simeon mást mond: „Jel, melynek ellene mondanak... Tör fogja átjárni... Ellenkezést vált ki... vele vagy ellene.”

A történelem lapjai fájdalmasan tanúskodnak ennek beteljesedéséről. Azon kellene csodálkozni, ha az ellenfelek meg volnának vele elégedve... Ez nagy baj lenne!

S a gyermek növekedett korban és bölcsességben. Szegény volt, nem járhatott a jeruzsálemi templomi iskolába. Kenyeret kellett keresnie, mint más szegény gyermeknek.

Rejtett életet élt. Feltehetően egyetlen angyal sem hozott neki húst vagy kenyeret... egyetlen pásztor sem adott neki tejet vagy sajtot... egy próféta sem kereste fel... egyetlen jeruzsálemi funkcionárius sem jött hozzájuk vizitálni...

Nagy talány: mi lesz a gyermekből?! Rejtélyes titok!

Isten még nem áldozatot akar, hanem engedelmességet... és ő „engedelmes volt szüleinek”...

Tizenkét éves korában a templomban maradt... Aggódó, őt kereső szüleinek már határozott választ ad: „Miért kerestetek engem? Nemde jó helyen voltam, a templomban!” – Ezzel kilép a földi család kötelékéből.

Később amikor tanítványai figyelmeztetik: „Anyád és testvéred keresnek...!” – ő nagyon keményen feleli: „Ki az én anyám?” – Majd követőire, hallgatóira mutatva így folytatja: „Ezek az én anyám és testvéreim...” (Mt 12, 49)

Valláserkölcsi nevelés nélkül nem tudunk előrejutni.

Hová juthat el korunkban az ember, főleg a fiatal, ha felszámol minden eszményt és függést egy helytelenül értelmezett önérvényesítés szenvedélyével? A téntfergők, az önkényeskedők, az elmagányosodottak, a csalódottak, az elvadultak vajon hová jutnak...? A zsinati okmányok, üzenetek, pápai beszédek megmondják, mit tud és akar az egyház nyújtani ennek az igazság és főként jóság után szomjazó rétegnek, hogy önmagára találjon és boldogságát elérje.

III.

Ti férfiak, édesapák! – Nézzetek Szent József szemébe és kérdezzétek meg magatokat: mint hűséges férj és áldozatos családapa száz százalékosan megteszem-e kötelességcimet?

Ti édesanyák! – Tekintsetek bele Szűz Mária ragyogó szemébe és kérdezzétek meg magatokról: Én mint feleség, mint édesanya hivatásom magaslatán állok-e?

És ti gyermekek! – Nézzetek bele a kis Jézus csillogó szemébe, aki engedelmes volt szüleinek. . .

Tagadhatatlan, találkozunk generációs problémákkal is. Mindig is voltak. De most a szülők és a gyermekek annyira eltávolodtak egymástól, mint még soha!

Három alapelvet kell szem előtt tartanunk:

1. A családból nem lehet kiszakadni! Ha férjhez megy a leány, vagy megnősül a fiú, az édesapa és az édesanya aggodása nem szűnik meg.

2. A jól értelmezett család soha nem lehet unalmas! A tavasz, a nyár, az őszi, a tél együtt van sokszor ugyanabban a családban. . . a különböző korosztályok által.

3. A nő fő munkaterülete a ház és a család legyen! De ez ne legyen se temető, se börtön, – ne legyenek a női tehetségek eltemetve és befalazva! Kevés mondat oly igaz, de ugyanakkor oly helytelen is, mint a régi mondás: „Az asszony a házba való!” A nőkérdés sokkal bonyolultabb és sokoldalúbb probléma, minthogy egy ilyen egyszerű, általánosan érvényes recepttel maradéktalanul meg lehetne oldani.” (Faulhaber bíboros)

Befejezésül:

Jézus, Mária, József! A ti oltalmatokba ajánljuk családunkat!

Jézus, Mária, József! Órizzétek meg szeretteinket minden szűk-ségben!

Jézus, Mária, József! Legyetek mellettünk életünkben és halálunkban! Amen.

ÍV.

A nemzeti önpusztítás veszélye

A családi kötelékek ijesztően meglazultak. A válások döbbenetesen szaporodnak. Az élet forrásai szinte teljesen elapadtak. Az utolsó években már csak a 60 évesekkel szaporodunk. Több a koporsó, mint a bölcső! De a megfogamzott életet is pusztítjuk. 1984-ben 82 000 abortus, magzatelhajtás történt. Az egyház a kiközösítés súlyos büntetésével sújtja azokat, akik a megfogamzott életet megölik (1398. kánon). Ez alól csak a püspök adhat felmentést!

Isten az, aki megvalósítja József és Mária „házasságát”, elúszva belőle minden féltékenységet és zavaró körülményt. . .

Isten a központ Mária és József teljes életében, a megtestesült Fiúban. . .

Miben nyilvánul ez meg?

Abban, hogy elfogadjuk a gyermeket, mint Isten ajándékát, mint Istennek szentelt egyént. (Lásd az Angyali üdvözlétet!)

V.

A gyermekek és a fiatalok elkényeztetése nagy veszélyekkel jár. Kádár János a Kötöttárugyár dolgozói előtt az ifjúságról a következőket mondotta: „... Én például gyakran szóvá teszem, hogy nem neveljük eléggé munkára a fiatalokat, pedig az emberi társadalom alapja a munka. És nagyon rosszul cselekszik az a szülő, aki a világon mindent megad a gyermekének, de nem ismeri fel, hogy micsoda örömet ad a jól elvégzett feladatért kapott dicsérő szó. A családnak is egy kicsit másként kell nevelni, az iskolában is szükség van változásra, és a fiatalok formálásába be kell kapcsolódniuk az üzemeknek is. Közös feladataink ezek, amelyeknek megoldása nem holnap, hanem 10–20 év múlva hozza meg gyümölcsét!” (Népszabadság, 1984. júl. 26.)

*

A gyermek elcsatangolt, tilosba tévedt,
aki megtalálta, visszahozta, –
az édesanyja volt.

Egyszer el is vészett, – testében, lelkében,
aki megmentette, –

az édesanyja volt.

Sokszor pottyant ki a könnye: hideg volt, éhes volt,
aki letörölte könnyes arcát, –

az édesanyja volt.

Hányszor elvesztette kedvét, édes humorát, vígságát!

Aki visszacsalta arcára régi mosolyát, –

az édesanyja volt.

Nekiment a bolond világnak, fejjel a falnak,

Aki helyreigazította megtépett ruháját,

S fejét megmosván, a jó útra terelte, –

az édesanyja volt.

Mikor pedig megtámadta a három vadállat,

A gőg oroslánja, a kéj párduca, a kapzsiság nőtényfarkasa,

Aki diadalra segítette a roppant küzdelemben, –

az édesanyja volt.

Aki szemmel kísérte foszladozó ruháját,

barátainak kétes társaságát,

Aki megmentette megtámadt becsületét,

S egyenesbe hozta „romlásnak indult hajdan erős” fiát,

a Hit sziklájára állította egyetlen magzatát,

az is, ó az is –

az édesanyja volt,

Aki kiimádkozta jövőendő életpályáját,

Aki lelkével, szívével mindig mellette volt,

S ott virrasztott halált váró betegágyánál,

Ő volt az is, Ő . . .

az édesanyja.

Aki mindig szerette, botlásaiban, jó módjában,

Aki soha el nem ítélte,

Aki mindig csak jót akart neki,

S nem tudott mást tenni:

Csak adni, mindig csak adni!

S ezért semmit sem várni!

Ez volt az ő édesanyja . . .

(Márton Boldizsár: Az Édesanya)

*

Édesanyám, egyetlen, drága;
te szüzesség kinyílt virága,
önnön fájdalmad boldogsága:

Istent alkotok (szívem szenved),
hogy élhess, hogy teremtsen mennyet,
hogy jó legyek, s utánad menjek!

(József Attila: Töredék)

*

József, Neked csodás alázat
volt az egész életed itt.
Te Jézusnak és Máriának
szemlélted a szépségeit.
Isten Fia gyermekségében
Tenéked mindig kedvesen
alávetette magát mélyen
és ott nyugodott a szíveden.

Éppen úgy, mint Te a magányban,
szolgáljuk Jézust s Máriát,
számunkra ennyi tiszta vágy van,
szívünket nekik adni át.
Ő bízott benned nagyon mindig,
Anyánk is, Szent Terézia,
és tudta, hogy jön gyors segítség,
hallgattál az imáira.

Ha majd a próba véget ér lenn,
betölt minket a hű remény,
Mária mellett majd az Égben
körülvesz Téged égi fény.
S ahogy éltél lenn, élénk lángol
ismeretlen történeted,
és csodálatos glóriádról
zengünk a Mennyben éneket.

(Lisieux-i Szent Teréz: Szent Józsefhez)
Fordította: Ölbey Irén

*

ÉVVÉGI HÁLAADÁS

(Szilveszter est)

BÚCSÚZÁS ÉS SZÁMVETÉS

I.

A búcsúzás mindig bizonyos szorongással jár... Ha elszakadunk valakitől vagy valamitől, sokszor fájdalmat okoz.

Ma az Úr egyik évétől búcsúzunk.

Az év utolsó napján sokan a mámorban, az evés-ivásban, zajos szórakozásban keresnek örömet. Így iparkodnak elfelejteni az esztendő sok gondját és köszönteni az új évet.

Mi hívő emberek, összegyűltünk most Isten házában, hogy számot vessünk az elmúlt évről.

1. Számot vetek Istennel...

A plébánosok Szilveszter-esti hálaadásuk alkalmával számadást, statisztikát készítenek az elmúlt évről: Mennyi volt a keresztelezés, a házasságkötés, a szentáldozás, a halálesetek stb. száma. Ez a hitélet lemérése.

Mi is, én is most végzek számadást: Milyen volt imaéletem? Imádkoztam-e naponként? Hallgattam-e szentmisét vasár- és ünnepnap? Hányszor gyóntam ebben az esztendőben? Egyáltalán, milyen volt az Istenhez, valláshoz, egyházhoz való viszonyom? Buzgó, lanya, vagy teljesen hanyag voltam? Miért? Kényelemből, elfoglaltságból, vagy nemtörődömségből? Mit szeretnék tenni az új esztendőben?

2. Számot vetek önmagammal...

Milyen volt az egyéni életem? Salve animam tuam! Mentsd meg lelkedet! – mondja a régi lelki életelv. Elsősorban lelkem üdvösségét kell szolgálnom. „Egyetlen a lelkem, várja őt az ég, / Megmenteni időm, ki tudja lesz-e még. / Oly rövid az élet, s oly biztos a halál. / Az utolsó óra – vajon hogyan talál? / Megváltó Jézusom, add kegyelmedet, / hogy megmentsem egyetlen lelkemet.”

Kérdezzem meg most magamtól: Ebben az évben okosabb, jobb, megértőbb, felelősségteljesebb, emberibb voltam-e?

Sajnos, szomorú tény, hogy lelkileg nem fejlődünk! Nincs rá időnk! Vallásos újságot, lelki könyvet nem vettünk a kezünkbe. Nagyon is kifürlé éltünk. A külső eredményeket, sikereket talán fel tudnánk sorolni, de nehezen tudnánk számot adni arról, milyen a belső világunk. Itt is áll a mondás: A megállás – visszaesést jelent!

Napközben szívesen nézünk tükörbe. Megigazítjuk hajunkat, ruhánkat, főleg, ha valahová készülünk... Rendes, ápolts külsőnkre sokat adunk... De befelé nem nézünk.

A számvetés első kérdése: Megismertem-e magam ebben az évben? Jobban, mint eddig? Milyennek ismertem meg magam?

Kempis Tamás (akinek „Krisztus követése” című könyve a Szentírás után a legelterjedtebb a világon) azt mondja, hogy ha évenként csak egy bűnt vagy hibát küszöbölnének ki, hamar szentek lennénk... Hol vagyunk mi ettől?

Tükröképet ad rólam a környezetem is.

Magam előtt sokszor elkendőzőm magam. Mások majd lelepleznek. Sokszor szeretetlenül... A hátam mögött. De úgy, hogy azért én is megtudjam. Mindig figyeljek rá, mit mondanak rólam, akár dicsérnek (nem látszatból-e?), akár elmarasztalnak... Biztos, hogy mindig van benne valami igazság! Intelem... vagy értékes pillanatsfelvétel lehet az életemből. Csak figyeljek fel rá!

Mások kellemetlen, bántó megjegyzéseire és viselkedésére csak saját türelmetlenségemből adódóan vágok vissza? Ez a türelmetlenség sokszor a legjobb kendőző jel minden gyengeségem leleplezésére... Elvárom, hogy erre mindenki visszavonuljon, ezt mindenki elfogadja, tekintetbe vegye.

Tudok-e legalább néha, szerényen és alázatosan elfogadni egy-egy kellemetlen közeledést? Mik a kiütköző gyengéim Istennel, embertársaimmal és önmagammal szemben? Mit tettem ezek csökkentésére? Milyen eredménnyel járt a küzdelem? Ha a belénk ivódott, második természetünké vált gyarlóságokat nem is tudjuk gyökerestől kiirtani magunkból, küzdünk-e ellene? Mi a fő hibánk? Kikutattuk-e, felfedeztük-e, ráismertünk-e már? Arra, ami mindig visszatér, unos-untalan...

3. Számot vetek felebarátaimmal.

Isten családjának vagyok a tagja. A család, az egyházközség

tagja vagyok. Nem vagyok egyke... Nem egyedül ÉN vagyok a világon. Nem körülöttem forog a világ.

Hogyan illeszkedtem bele a családi együttesbe, a családi közösségbe? Én, mint édesanya, teljesítettem-e kötelességemet? Törődtem-e gyermekeim egészségével, tanulmányaival? És törődtem-e a lelkükkel is? Tudom, nagyon nehéz a második műszak, de az édesanyák szívósak! Az édesanya a gyermek első papja. Ő tanítja meg gyermekét imádkozni. Ő vezeti be a vallásgyakorlatokba. Megtanítottam-e a gyermekemet imádkozni vagy magam sem imádkozom?

Én, mint édesapa, úgy viselkedtem-e mint családom gondviselője? Hűséges voltam-e a házassági eskümhöz? Példát adtam-e gyermekeimnek?

Én, mint gyermek, fiú vagy leány, a család reménye, öröme, büszkesége voltam-e? Vagy pedig csak aludni jártam haza? Kiszakadtam a családból, s szinte mostohagyermek lettem? A magam útján járok? A szülők válása miatt nem estem-e ki a családi fészekből?

Évente kb. százezer házasságot kötnek az országban, s ezeknek harmada válással végződik! 26 ezer gyermek esik ki a meleg fészekből minden évben! Válási árvák ezek... A gyermekeket egy válásnál nem lehet ketté vágni. Érdekes, hogy a pogány Kínában nincsen válás. A megkötött házasság egy életre szól. Az ún. keresztény Európa viszont a dekadencia, a hanyatlás végzetes útján jár e tekintetben. De hol van már a keresztény Európa?! Régen megszűnt...

Hogyan viselkedem embertestvéreimmel szemben, akik velem együtt dolgoznak? Tudtam-e szeretettel lenni hozzájuk? A jókat és kedveseket mindig szeretettel fogadtam? A kellemetlenkedőket nem tettem-e még szúrósabbakká azzal, hogy elzárkózó, visszautasító, szeretetlen voltam velük szemben?

Nem akadtam-e fenn mások viselkedésén? És megítéltem őket könnyelműen, igazságtalanul? Gondoljuk meg: a belső rugókat egyedül Isten ismeri!

Nem voltam-e kényelmes, önző, munkakerülő a közösségben? Nem húztam-e ki magam a közös teher viselése alól? Megtettem-e, amit az egészségi állapotom vagy a korom megengedett, hogy részem legyen a munkában?

Kérdezem: Van-e haladás a felebarátunkkal szemben tanúsított magatartásunk tekintetében?

A nagy távolságot a Hold és a Föld között legyőztük. Sőt már a Vénusra küldünk rakétákat. De szakadék tátong ember és ember között, nép és nép között, – amelyet a félreértés, az előítélet és a gyűlölet még jobban elmélyít. Az emberi kapcsolatok hídjai szét-törttek. Mit használ, ha a Holdat elértük, de az egymáshoz vezető utat eltevéstettük? A szeretetlenség és ellenségeskedés szakadékát nehezebb áthidalni, mint a kozmikus távolságokat.

Kedves Testvérek!

A mai este az év utolsó estéje. Szilveszter nemcsak a számadás napja, de a hálaadásé is.

Miért kell hálát adnunk?

Köszönjük meg azt a mérhetetlen sok kegyelmet, amelyet a jó Istentől kaptunk ebben az évben: a jó napokat, a kedves, szép órákat, de a szomorúakat, a gyászosakat is. Talán ebben az évben vesztítettük el édes szüleinket, hűséges házastársunkat, vagy szeretett gyermekünket, legjobb barátunkat. Jaj de nehéz ezt megköszönni és tudomásulvenni!

Mégis, minden – ha nem is értjük meg – a kegyelemnek volt a közvetítője, s aki megadással fogadta ezeket az Isten kezéből, az kapott is erőt e keresztek viseléséhez.

Legyen hála érte Istennek! Te Deum laudamus. . .

Lélekben boruljunk le most az Úristen előtt és mondjuk mélységes hittel: „Mindenlátó, te láttad minden lépteinket, erős jobbod megőrizt a veszélytől minket, az élet, az egészség s kegyelemnek árja, mind jóságos hatalmad kegyes adománya. Hála tenéked!”

„Ah, de mi a Te jóvoltoddal sokszor visszaéltünk, elhagytunk Téged és a bűnnek ösvényére tértünk, de Te minket – jó Pásztor – az örök életre óhajtottál megnyerni, s kerestél szeretve. Hála Tenéked!”

„Hívásodat követvén, jobbulást ígérünk, hogy ebben az új évben csak Tenéked élünk. Segíts meg szándékunkban, hogy azt meg-
tarthassuk, s életestén – ha eljő – nyugodtan mondhassuk: Hála Tenéked!”

Boruljunk le most lélekben az Úristen előtt és mondjuk mélységes hittel:

Isten, ki az időnek határát kimérted,
Örök bölcsességeddel sorsunkat intézted,
Elődbe most ez évnek estéjén imádva jön néped,
És egy szívvel s lélekkel kiáltja:
Hála Tenéked!

II.

AZ ESZTENDŐ UTOLSÓ ESTÉJÉN

A három nagy kérdés...

Kant, a filozófus tette fel a három nagy kérdést: Mit tudhatunk mi emberek? – Mit szabad remélnünk? – Mit kell tennünk?

Az évutó fényében tegyük fel most mi is magunknak ezt a három kérdést.

1. Mit tudhatunk? Mégpedig abban az értelemben, hogy mit tudhatunk arról: jó vagy rossz volt-e az ősztendő? Ne akarjuk ezt most megítélni. Ma talán azt mondjuk, hogy jó volt. . . Holnapután felismerjük, hogy rossz volt. Inkább ne adjunk magunknak osztályzatokat. Hagyjuk ezt Istenre. Adjuk Neki vissza. . . Köszönjünk meg mindent, még a vélt bajokat is.

2. Mit szabad remélnünk? Bizonyára remélnünk szabad, hogy Isten megbocsát nekünk minden rosszat, ha kérjük, hogy a gonoszt, a bűnt kitörölje lelkünkéből. Továbbá biztosan remélhetjük, hogy jószándékunkat meg fogja jutalmazni. Hangsúlyozom: a jóakaratot, nem a sikert! Remélhetjük továbbá, hogy bizonyára üdvösségünkre fog szolgálni. . . mégpedig Isten elgondolása szerint.

3. Mit kell tennünk? Ebben az órában természetesen köszönetet kell mondanunk. Miért? Itt soroljuk fel az egyes fontos eseményeket: születések, esküvők, halálozások stb. Mindenért köszönetet mondunk! Mindenki külön-külön mondjon köszönetet. Köszönetet mondunk egymásnak is a családban. Foglaljuk be köszönetünket az óévi hálaadásba. . .

III.

REQUIEM SZILVESZTER ESTÉN

Úgy temetjük az ősztendőt mintha gyászmisé, requiemet mondanánk érte. . .

1. A bűnbánat: gondolunk minden hibánkra, bűnünkre, hanyagságainkra, mindent őszintén és becsületesen megbánunk.

2. Kyrie: Ezzel az imával Isten kezébe tesszük az őszitendőt. Visszaadjuk Neki és irgalomért escedzünk.

3. Dics irac: Arra gondolunk, hogy az élet könyvében minden fel van jegyezve. . . A jó is, és az is, ami nem jó, és hogy egyszer elnyerjük jutalmunkat és büntetésünket. Az egész történelem ugyanis az örökkévalóságba torkollik. Mégpedig Isten örökkévalóságába. . .

4. Hálaadás: Most mindent megköszönünk Istennek, bánatot és örömet egyaránt. De egymásnak is köszönetet mondunk, legalább most, szerető gondolatokban. . .

5. Isten Báránya: Adj minden megholtak örök nyugalomát. . .

6. Nyugodjék békében: Pihenjen hát békességben a múlt esztendő, és minden végződjék békében, a közösségben és a családban. Engesztelődjete ki szívből egymással. . . bocsátsatok meg egymásnak.

Jézus utolsó földi szava

Szent Máténál az utolsó fejezet utolsó versében ez áll: „S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig!” (28, 20.b.) Nem csodálatosan vigasztaló-e a jézusi szó az esztendő végén?

Krisztus nálunk volt az őszitendőben. Mindenekelőtt az egyházban. Azután az egyházközségben. . . Krisztus mindig jelen volt. Köszönjük ezt meg.

Krisztus nálunk lesz az újesztendőben is. Vigasz és jó kilátás ez a jövőre. Bármilyen jöjjön is, ő mindig nálunk van. – Bármilyen tennénk is, az Úr mindig néz bennünket. Megáld minket. – „Járj előttem és légy tökéletes!” Ezért hát bizalom és bátorság! – „Aki hisz, nem reszket” – mondta XXIII. János pápa.

Hála az emberekért

Imádkozz Urunkhoz, Istenünkhöz
minden emberért, akiket ránk bízott.
Köszönjük meg testvéreinket, rokonainkat,
mindenkit, akivel törődnünk kell
és aki örömet szerez nekünk.

Imádkozzunk, hogy ne csak egymás mellett éljünk,
hanem időt és figyelmet áldozzunk egymásnak
és mindjobban örömünkre szolgáljon,
hogy együtt vagyunk.

Köszönjük, Urunk, barátainkat,
köszönjük hűségüket és szeretetüket,
kérünk, mi is önzetlenek legyünk irántuk,
és megtaláljanak, ha szükségük van ránk.
Add, hogy barátságunk igazi barátság legyen,
s ne fölöslegesen legyünk együtt,
tanuljunk egymástól hitet és életkedvet.

Hálát adunk, Urunk, minden emberért,
akivel találkozunk, aki körülöttünk él.
Töltsd el szívünket hűséggel
a mi Urunk, Jézus Krisztus által.
Amen.

(F. Cromphout)

ÚJÉV

(január 1.)

KARÁCSONY NYOLCADA. SZŰZ MÁRIA ISTEN ANYJA ÜNNEPE. BÉKEVILÁGNAP

Olvasmány :
Szám: 6, 22–27.

Szentlecke :
Gal 4, 4–7.

Evangelium :
Lk 2, 16–21.

Bevezetés

Az újév – karácsony nyolcada – Isten Anyjának ünnepe és a világbékéről való megemlékezés, látszólag soknak tűnhet egy napra. – De sok mindenre is szüksége van ennek a napnak, ha valóban új kezdet akar lenni... Isten nevében, fényében járjuk utunkat. Feltekintünk a Fiúra, ő meg reánk tekint, a Gyermekek Isten szívével és Anyjának szemeivel.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Milyen felemelő, hogy az újévet Égi Anyánk, Szűz Mária kezeit fogva kezdhethetjük meg. Nem tudjuk mit hoz az új esztendő. Sűrű felhő takarja el a jövőt szemünk elől. Azért kérdezzük meg magunkat:

Mindennapi életünkben, a gondolkodásunkban is tükröződik-e Mária-tiszteletünk? A családi közösségben esténként elmondunk-e legalább egy Üdvözlény Máriá-t?

Ha komoly felelősség nélkül indulunk az újévbe: Uram, irgalmazz!

Ha imaéletünkben elhalványult volna már az ősi Mária-tisztelet: Krisztus, kegyelmezz!

Ha egyéni életünkben, családjunkban, munkahelyünkön nem törekszünk a béke előmozdítására: Uram, irgalmazz!

Gondolatok a Szentleckéhez

Krisztus megjelent a világban, hogy szabaddá tegyen bennünket. Szabaddá a sors és a történelem hatalmaitól, szabaddá az Őszövet-ség törvényeitől, amennyiben ezeknek csupán előkészítő jellege van. Az Isten Fia, amikor emberi alakot vett fel, a testvérünk lett. A keresztségben a Fiú Lelkét kaptuk. Istent bizalommal Atyának szólíthatjuk. A mai napon tisztelettel tekintünk az Asszonyra is (Gal 4, 4), aki arra hivatott, hogy a Megváltó édesanyja legyen. De tekintünk szét a világban is, ahol még sok elesett ember vár gyámolításra.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Fordult egyet az idő hatalmas kerekke. Új évet, új évszámot mutat. 1987. . . Századok teltek el előtte . . . Századok jönnek utána. De ránk nézve sem a lepergett századok, sem az eljövendő századok nem bírnak akkora jelentőséggel, mint azok az évek, amelyeket az isteni Gondviselés számunkra kiszabott. Életünkben új felvonás kezdődik. Ebben kell eljátszani szerepünket. . .

Minden embernek más és más szerepe van az eljövendő esztendőben. De mindenkinek úgy kell a szerepét alakítani, hogy megvalósítsa azt, ami a katekizmusban olvasható, tanulható: „Avégett vagyunk a világon, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk, és ezáltal üdvözüljünk, vagyis a mennyországba jussunk!” Mennyország . . . örökkévalóság . . . örök boldogság . . . Ez a cél, ez a feladat, ez a jutalom! Ezt a jutalmat az nyeri el, akit a hit fáklyája vezet, aki a parancsok ösvényén jár, aki a szentségek kegyelmeivel edzi a lelkét ebben a zajló világban.

Az újesztendő egyes emberek életében az első, de sok ember életében már az utolsó felvonás. Csak a mindenható Isten tudja, hogy közülünk ki játssza most az utolsó felvonást. Akinek számára ez az utolsó felvonás, annak ez év egyik napján kinyílik a halál kapuja, hogy beléphessen rajta az idő végtelen tengerébe . . . De ha Isten gyermekévé tette magát a hit, a parancsok és a szentsé-

gek kegyelmei által, akkor Isten kiemeli lelkét a mulandóság tengereből. . . Az örökkévaló boldogság ragyogó fényébe állítja. . .

Édes Jézus, neked élek. . . Édes Jézus, neked halok. . . Életemben, halálomban, édes Jézus, tiéd vagyok. . .

II.

A szépséges magyar fővárosban, Budapesten, hazánk legnagyobb folyóját, a Dunát több gyönyörű híd íveli át. A hidakon nap-nap után ezrek és ezrek kelnek át a folyó egyik partjáról a másikra és vissza. De azok közül, akik a hidakon átmennek és átmentek már évtizedek óta, igen kevesen gondolnak a híd alatt hömpölygő víztömegre. . . A hajókra. . . A hajókon utazó emberekre. . .

Minden ember életének éveit olyanok, mint egy híd pillérei. Az idő hatalmas tengere felett ezek tartják életünk hídját, amely a mulandóságból az örökkévalóságba vezet. A múlt évben talán mi is áthaladtunk ezen a hídon anélkül, hogy ügyet vetettünk volna az idő hömpölygő tengerére. Ma azonban egy pillanatra meg kell állni. . . Vissza kell tekinteni a lepergett évekre. . . Majd előre kell nézni a bizonytalan és sötét homályba burkolt jövőbe.

Gondozzuk a lelkünket! Az új év nyissa meg számunkra egy új élet kapuit. Egy olyan életét, amelyben híven teljesítjük keresztény kötelességeinket, melyek ezekben a szavakban foglalhatók össze: „Szolgálj a te Uradnak, Istenednek, mint azt Isten első parancsa előírja.” Aki szolgál, az teljesítse Ura akaratát. Szolgáljunk, teljesítsük a mi Urunk és Istenünk akaratát, hogy eljuthassunk Hozzá az örök életbe. Isten két szemet adott nekünk. . . Ha az egyiket nagyon lekötik is a földi élet gondjai, a másikat az örök életre vessük. . . Ne tegyünk úgy, mint az a gyermek, akit apja egy üzenettel indított útnak. De a gyermek útközben egy szarvasbogarat talált. Leült a különös és érdekes bogár mellé. Játsszani kezdett vele. És annyira belemerült a játékba, hogy amikor újra útnak akart indulni, már elfelejtette, hogy mi az üzenet és hogy hová is kell azt vinni. . .

Az emberek között sokan vannak, akik ehhez a gyermekhez hasonlóan, annyira belemerülnek földi gondjaikba, hogy elfeledkeznek az örökkévalóságról. Pedig nincs „maradandó városunk” a földön. . .

Bizzuk magunkat Istenre, mint ahogy a gyermek rábízta magát apjára az éj sötétjében. Ő biztosan vezeti a sötétben is. . .

Bízzuk rá magunkat Istenre! Vessük bele magunkat hatalmas karjába és teljesítsük akarátát. Bármit hozzanak is az új esztendő rejtelmes napjai, jót vagy rosszat, keserűt vagy édeset, életet vagy halált, mondjuk rá azt, amit minden imádság végén mondunk: Amen! Uram, legyen meg a te akaratom. . . ! Ha ezt a szót áldozatos lélekkel ki tudjuk mondani, akkor olyan lesz ez, mint a kötés, melyet a sebre teszünk. Enyhíti szívünk fájdalmát. – Olyan lesz ez, mint az üdítő víz, mint az ünnepi ital: örömünket csak fokozza. . . „Legyen meg a te akaratom, miképpen mennyben, azonképpen itt a földön is. . . Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg a mi vétkeinket, és szabadíts meg a gonosztól. . . Ámen!”

III.

Becsüljük az időt

Az újév küszöbén állunk. Tegnap „temetésen” voltunk. Eltemettük a múlt esztendőt. Ma bölcsőt ringatunk. Az új év bölcsőjét. A bölcsőnél még nem tudjuk, mivé fejlődik az, akit ringatunk. . . Nem tudjuk, mit hoz magával ez az esztendő. A titkot át nem tetsző palástjával fedte el Isten az emberek elől.

A jövő bizonytalan. Az új esztendő küszöbén hálával tekintünk fel a felséges Istenre, aki megengedte, hogy megérhessük ezt. Ma, amikor annyi szenvedés zúdul a világra, Isten adott még nekünk időt! Időt, egy új esztendőt adott akkor, amikor a velünk egyidősek vagy nálunk fiatalabbak közül már czrek távoztak el az életből. . . Nagyon jó volt hozzánk az Úr! Jó volt, mert megtartotta otthonunkat. Megtartotta egyházközségünket, városunkat. . . Megtartotta hazánkat. . . Időt adott nekünk az Isten! Időt adott, amelyről a közmondás azt tartja: „Az idő pénz!” De én azt mondom: több, mint a pénz! Az idő élet!

Becsüljük meg az időt. Istennek ebben az esztendőben ez a legnagyobb és legértékesebb ajándéka számunkra. Szinte hihetetlen, hogy az időt milyen kevésre becsülik az emberek. Nincs a világon semmi, amit olyan lelkiismeretlenül pazarolnának el az emberek, mint az időt. . .

Az idő nagy értéke abban nyilvánul meg, hogy a földi élettel megvehetjük magunknak az örökkétartó boldogságot. Feltéve, hogy az időt Isten akarata szerint használjuk fel. A mai napon tehát

nagy elhatározást tegyünk! Fogadjuk meg: Isten szent akaratát buzgón teljesítem... Követem Isten egyházának tanítását, parancsait... A szentségek és szentelmények által megszentelem magamat, hogy Isten kedvét találja bennem... Családomat Isten buzgó szolgálatára fogom vezetni... Apostolkodni fogok, hogy embertársaim is Isten útjain járjanak... hogy az időt jól felhasználják... A mulandósággal az örökkévalóságot így megvásárolhatják maguknak...

Hogy az időt mindig jól felhasználhassuk, egy rövid mondatban foglaljuk most össze a jövő év feladatát: Jó irányba tarts! Az utak mentén az autósok, a különféle járművek vezetői számára, fontos táblákat helyeznek el az illetékesek. Ezek a táblák, feliratok, okos tanulságokat is rejtenek magukban. Az egyik út mentén ott a tábla: Balra hajtani tilos! Írjuk ezt fel ma, az újév első napján a szívünkbe! Vessük az elménkbe! Rossz irányba hajtani a lelki életben is tilos. Igen, tilos letérni Isten útjáról és a bűn, a gonoszság útjára lépni...

Írjuk fel ma – újév napján – a szívünkbe, vessük mélyen emlékezetünkbe: Jó irányba tarts! Mindig a jóra törekedjél! Mindig az legyen a célod, hogy szentebb légy, akkor az újév minden napja a magasságok felé, Isten felé vezet... Akkor valóra válik a kívánság, amelyet ma annyiszor mondanak: Boldog újévet! Sőt, ami még több, így elérheted a boldog örök életet.

IV.

A mindenható Isten kegyelméből a mai napon megértük az újév első napját. A nap felkelt. Ragyogóan világít felettünk. De az új esztendőöt sötét lepel fedi el szemünk elől. Azt ugyan tudjuk, hogy 12 hónapból, 52 hétből fog állni... De mit hoznak a hónapok, a hetek, a napok... mit hoz minden napnak 24 órája: örömet-e, vagy fájdalmat, életet-e vagy gyászt; ezt még a legokosabb ember sem tudja. Egyedül csak a mindenható Isten. Tudjuk azonban, hogy mi a kötelességünk az új évben és életünk még eljövendő új esztendeiben.

Kötelességünk újév napján hálát adni életünk elmúlt éveinek kegyelmeiért.

Amikor Mózes, a választott nép vezére, átkelt a Vörös-tengeren és megmenekült az egyiptomi fogságból, így szólt a néphez: „Mi, akik életben maradtunk, áldjuk az Urat!”

Az egyház, mely a népek vezére, ma szintén így szól hozzánk: Mi, akik életben vagyunk, adjunk hálát Istennek! Adjunk hálát, hogy egészségesek vagyunk... Adjunk hálát, hogy van otthonunk... hogy békében él hazánk... megvan a ruházatunk... megvan a kegyrünk.

De mondjunk hálát Istennek azokért a javakért is, amelyeket egyháza által lelkünknek adott: a bűnök megbocsátásáért, az erények gyakorlásáért, a szentáldozás nagy kegyelmeiért, a szentmiskályogokért, amelyekben a földről felemelt minket... Magához, a Mindenhez, az Örökkévalóhoz. Adjunk hálát Istennek: Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek!

Mindnyájan, kivétel nélkül mindnyájan elmondhatjuk, hogy nagyon irgalmas, nagyon kegyes, végtelenül jóságos volt hozzánk az Úr. A Gondviselő Isten jó és bölcs. Javunkat akarta eddig is, és akarja a jövőben is! A Bölcs, aki végtelen bölcsességénél fogva javunkra akar és tud fordítani mindent, még a szörnyű megpróbáltatásokat is...

Nem kecsegtetek senkit azzal, hogy a jövő esztendő útján nem lesz tövis. De vigasztalok mindenkit azzal, hogy a tövis mellett rózsza is lesz... A keresztény ember örvend azon, hogy a tövises ágon rózsza is nyílik... Ha töviseket, keresztek hoz is a jövő év, ne felejtjük el, hogy e keresztek a jóságos Isten mindenkinek a vállához szabja. Senkinek a vállára nem rak olyan nehéz keresztet, amelyet az ember a Tőle kapott kegyelemmel ne tudna hordozni. Ne felejtjük el azt sem, hogy Jézus, mint Cyrenei Simon, segít nekünk a kereszthordozásban. Segít vinni a mi életünk keresztjeit is, ha őt szeretjük és követjük...

Az idő hatalmas homokóráján szüntelenül peregnek az órák, a percek... és amint elmaradnak mögöttünk a naptár egyes napjai, úgy jutunk egyre közelebb az örökkévalósághoz. Az idő hatalmas folyam. A mulandóság és az örökkévalóság partjai között méltóság-teljes hullámokat vetve hömpölyög tova. A hatalmas folyam felett a mi életünk a híd, amely minket a mulandóság partjáról az örökkévalóságba vezet. Az idő szolgái vagyunk... Mindenkit hajt előre. Nem engedi, hogy megálljunk. Menni kell! Nem lehet megállni. Nem lehet visszatérni... Menni, menetelni kell az örökkévalóság felé.

Vendégek vagyunk ezen a földön: „Fogadó ez – mondja egyik egyházi énekünk – nem örök lakás...” Egy-két pillanatra lélegzetet

vehetünk... de közben menni kell. Nem lehet megállni... Állandóan úton vagyunk. Állandóan közelebb lépünk az örökkévalóság hídfőjéhez. És egyszer – nem tudjuk mikor, csak a mindenható Isten tudja – életünk, a mi kis mulandó életünk, beleszakad a végtelen örökkévalóságba...

Ha pedig így van – már pedig így van –, akkor, ha egyik szemünket a földi dolgainkra kell is fordítanunk, a másikat vessük a csillagokra. A csillagok felett lakó jóságos Istenre. Úgy járjuk a jövő év bizonytalan útjait, hogy ha átélnénk a hídon, azon túl az Isten ölelő karja várjon bennünket.

Használjuk fel Isten kegyelmeit! Szülessünk újjá lélekben. Különösen használjuk fel a lelkigyakorlatok lehetőségeit, hogy majd ha meg kell jelenni az Úr előtt, és számot kell adni sáfárkodásunkról, azt mondhassuk az Úrnak: ennek az esztendőnek minden homokszemével úgy sáfárkodtam Uram, hogy mindenben a Te akaratod teljesült... legyen hát Jutalmam is a te akaratod és az én sáfárkodásom szerint. Amen.

V.

A múltó idő

Az újév küszöbére érkeztünk. Az ember szeretné látni, milyen lesz az újesztendő? Mintha egy ház küszöbén állnánk. Szétnézünk, milyen időjárás lesz.

Magam is gondolkodtam, hogyan fog alakulni az új esztendő. Amint aggódom szívvel és tágra nyílt szemmel nézem az újév látóhatárát, a következő gondolatok jutnak eszembe:

1. Az új esztendő is el fog múlni. Ahogy kezünk között a jégcsapok, úgy fognak elolvadni az újesztendő, s vele együtt életünk napjai is. Mire ráeszmélünk, apró cseppekben siklik ki kezeink közül... Az apró időcseppecskék majd belevágnak a szívünkbe... Talán mulatnak rajtunk... Szenvedés és öröm fog váltakozni, majd elmúlni. Mindegyik mulandó. Egyik sem örök. Csak egy örökkévaló van: Isten, és az Ő országa... A mulandó napok árnyékában soha sem felejtjük el, hogy a jószándékú emberekkel együtt van az Isten, és örökkévaló országában várja azokat. Kezdjük meg tehát ezzel a fohással az újesztendőt: „Miatyánk, ki

vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved, jőjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod. . .”

2. Az új esztendő olyan lesz, mint egy vásár. Előttünk hevernek a mulandóság és az örökkévalóság kincsei. Az ember válogathat közöttük. A bölcs ember okosan él a mulandó javakkal. Úgy jár közöttük, hogy az örökkévalókat el ne veszítse. A krisztusi ígét tartja szem előtt: mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja. . . Ezzel a fohással kezdjük az új esztendőt: „Mindennapi kenyerünket add meg, . . .” de azt is imádkozzuk mindennap, hogy adja meg az örökkévaló boldogságra vezető kegyelmet is.

3. Az új esztendő olyan lesz, mint egy utazás. Életünket közelebb viszi a végállomáshoz. A végállomás pedig Isten ítélőszéke. Rohan velünk az Isten. Nem lesz időnk még arra sem, hogy megálljunk egyes napok állomásainál és elolvassuk az állomás feliratát. Egyszer-csak sípolni fog a halál: végállomás, kiszállni! Isten ítélőszéke előtt kell megjelenni! Hogyan jelenünk meg, mit fog mondani az örök Bíró? Távozzatok vagy jőjjetek, Atyám áldottai, bírátok a világ kezdetétől nektek készített országot. . . Boldogok, akik úgy töltik életük napjait, hogy a végállomáson, a halál után, a következő ítéletet hallhatják: Jőjjetek, Atyám áldottai. . .

Kezdjük ezzel a fohással az új évet: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, és ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól! . . .”

Az új esztendő elolvad kezünk között, mint a jégcsap. Elmúlik az élet vására. Nem tudjuk mikor. Talán még ma, vagy holnap az élet végállomására jutunk, mert aki „megadta a mai napot, nem ígérte meg a holnapot!”

Isten elrejtette előlünk az új esztendőt. Megindulunk a sötét éjszakába, amelynek bizonytalansága rettegésbe ejti az embert. . . Fogjuk hát meg az Isten kezét!

Most, a mai nehéz és kiismerhetetlen időkben, amikor elindulunk a jövő sötét éjszakájába, így imádkozzunk: Édes Jézus, Megváltónk, Üdvözítőnk, rohanó korunk ez új esztendejében fogd meg a kezünket és vezess minket az örökkévaló Istenhez, akiben békét és boldogságot találhatunk. . .

Az esztendő percei

Újév táján boldog új évet kívánunk egymásnak. Hogy milyen az igazi boldogság, azt legjobban Szűz Márián szemlélhetjük, akit az angyal által maga az Isten nevezett áldottnak, vagyis boldognak, és akit mi is boldogságosnak nevezünk. De lám, ez az Isten által kijelentett boldogság nem zárta ki a földi szenvedést, ellenben igenis jelentett bűn-nélküliséget síron innen, és örök boldogságot a síron túl.

Boldog új évet kívánunk egymásnak. Isten azonban nem boldog „évet”, hanem boldog örökkévalóságot szánt nekünk. Erre oktat minket a katekizmus első kérdése is: Miért vagyunk a földön? Hogy Istent megismerjük, őt szolgáljuk, az örök üdvösséget elnyerjük, vagyis az igazi és soha meg nem szűnő tökéletes boldogságot. A katekizmusnak ez az első kérdése és válasza, egyúttal a boldogság kérdésének a kulcsa is, amely lényegében a legmélyebb bölcsességet tartalmazó legnagyobb tudomány.

Boldog új évet kívánunk másoknak, de legelsősorban arra törekedünk, hogy legközelebbi mieinket boldogítsuk: házastársunkat, szüleinket, nagyszüleinket, alkalmazottainkat és így tovább.

A vasúton utazónak van egy célja, ahová törekszik. Életünk utazásának végső célja legyen az örök boldogság. E különös vonatra felszállók az újszülöttek, a róla leszállók pedig az elhunytak. A szükséges menetjegy a kegyelem, az utazás közben szükséges pénz pedig az erények, az érdemek és a szenvedés. Milyen nyugtalan lesz az, aki menetjegyét elveszítette! Mi se nyugodjunk addig, míg a megszentelő kegyelmet vissza nem szereztük.

Isten többféle ösztönt oltott lényünkbe. Önfenntartási, fajfenntartási, de egyéb más ösztönöket is. Minden ösztön ellen képesek vagyunk hadakozni (bőjt, tiszta élet, öngyilkosság), csak a boldogság ösztöne ellen, mely a legerősebb ösztön, nem vagyunk képesek küzdeni. Azért ha van éhség-ösztön, kell jóllakottságnak is lennie... Ha van szomjúság-ösztön, kell kielégítettségnek is léteznie... És ha van boldogság-ösztön, kell tökéletes boldogságnak is lennie! Ámde itt a földön senki sem lehet tökéletesen boldog, ezért kell a másvilágon lennie a tökéletes boldogságnak! Mindenképpen arra

kell törekednünk, hogy ezt elérjük, s ezt jelenti a kívánság: adjon Isten boldogságot!

A „boldog új évet”-kívánság elé tegyük oda mindig e két szót: Adjon Isten! És ha nekünk kívánnak boldog új évet, mondjuk: Köszönöm, adja az Isten! – Ezzel mintegy megkereszteljük ezt a szokásos kívánságot.

Ha megfigyeljük egy pók hálóját, láthatjuk, hogy a pók az első szálát egy csúcshoz erősíti, rajta leereszkedik, és ehhez erősíti a többi szálát. Ha az első, felülről lógó szálát elmetsszük, az egész háló rögtön összcimlik. A mi életünkben is van egy ilyen szál, amely a boldogság utáni vágyunkat köti össze Istennel és a reánk váró boldogságunkkal. Ha ez a szál elszakad és újból helyre nem állítjuk, vége a boldogságunknak! E szál nélkül hiába kívánnak nekünk boldog új évet!

A földön minden másodpercben meghal egy ember. Nem tudhatjuk, hogy ebben az évben nem leszünk-e mi is közöttük? Memento mori!

VII.

Új esztendőben új szívekkel !

Kedves Testvérek!

Megszóltak az újévi harangok. Egy pesszimista, melankolikus személy azt mondotta egyszer, hogy ezek tulajdonképpen halotti harangok, temetési harangok. Van ebben valami igazság! Tegnap éjjel eltemettünk egy esztendőt. Sírba tettük. Minden örömével és bánatával, minden sikerével és sikertelenségével együtt. Ennek az elmúlt évnek az értékelése az egyes emberek szemszögéből természetesen más és más.

A pesszimisták, a sötéten látók, mindent negatívan ítélnek meg. Csak a töviseket látják, csak a szenvedést és fájdalmat veszik észre, csak a csapásokat érzik. Sötéten látnak. Borús a tekintetük és a búcsú az óévtől nem fájdalmas a számukra.

Az optimisták, a józanul ítélok másképpen néznek. A szenvedés mellett észreveszik a szépet is. A felhőszakadás mellett a napsütést is. És valóban, ha visszagondolunk az elmúlt esztendőre, hálátelt szívvel mondhatunk köszönetet a kapott javakért, apró örömekért,

és sikerekért, hogy maradandó élmények részeseivé váltunk, akár a hivatás buzgó teljesítésében, akár a családi boldogságban.

Az óvétől látványos külsőségek között búcsúztunk. A Szilveszter-éjszakát a legtöbb ember ébren töltötte, zajos mulatsággal. Fül-siketítő zaj és láрма jelzi a búcsút, főképpen a fővárosban. Olaszországban, így Rómában is az a szokás, hogy éjjelkor kinyitják az ablakokat és az üres üvegeket, elhasznált ócska edényeket, holmikát, kizúdítták a nyitott ablakon át az utcákra. Másnap aztán életveszélyes közlekedni az utcákon, sőt 11 óráig ki sem lehet menni, amíg el nem takarítják az üveg- és cserépedények törmelékének szőnyegét. Ez a szokás habonára vezet vissza. Az éktelen lármával a gonosz szellemeket, a démonokat akarják az újév kezdetén elriasztani maguktól az emberek.

Kedves Testvérek!

Ma új évet kezdünk. Az Úr egyik évét. Tehát az Úristentől kapjuk. Érdekes, hogy egyetlen napon sem érzi az ember olyan tehetetlennek magát; egyetlen napon se érzi annyira az időnek való kiszolgáltatottságot, mint ma.

Minden idő titok. Tudós férfiak kutatták az idő lényegét, de nem tudtak megnyugtató választ adni. Ismeretes Szent Ágoston válasza: „Ha senki sem kérdi tőlem, mi az idő, akkor tudom; ha valaki megkérdezi, nem tudom!” Napjainkban az idő titka még áthatolhatatlanabb. Olyan rejtély, olyan titok, amit mi emberek nem tudunk megfejteni. Isten műve... Ezért homályos, mint minden, ami Isten mélységéből ered. Az idő az örökkévalóságnak az ember részére kiszabott része. Hiszen Isten előtt ezer év annyi, mint egy nap...

Minden idő Isten ajándéka és kegyelme. Az időbe való belépés nem az ember akaratától függ, miként idejének végét sem tudja meghatározni, s meghosszabbítani az ember. Ezért azt mondhatjuk, hogy az ember nem ura az időnek, amelyben él. Ez nagy alázatosságra int bennünket. Át kell gondolnunk, hogy minden idő egyedi, egyszeri és megismételhetetlen. Életünk minden órája végtelenül fontos és nagy jelentőségű, hiszen Isten ajándéka. Az új év is Isten ajándéka. Az elpazarolt idő – elpazarolt kegyelem. Az idő nagy lehetőség, nagy sansz arra, hogy jól használjuk fel. Régen úgy szoktuk mondani; „...Az Úr.....-ik esztendejében...” Ezzel is kifejeztük, hogy az idő Isten ajándéka.

Minden idő megbízás és feladat. Az angol közmondás szerint az idő pénz. Azért jól kell felhasználni. Egyesek talán még a régi szép

időket emlegetik... Helyesen mondja Szent Ágoston: „Nincsenek jó és rossz idők. – Az idők olyanok, mint maga az ember.” Igaz, hogy forgatagos, izgalmas korban élünk. Tőlünk függ, mit tudunk „kezdeni” az idővel. Az időt elpazarolhatjuk és tartalommal tölthetjük meg...

Az idő bizonytalan. Mit rejt magában az új esztendő? Szerencsét, örömet, vagy szenvedést és szükségét? – Isten tudja!

Az egész év a miénk lesz, 12 hónapjával és 365 napjával együtt... Mind? – Isten tudja!

A földön töltjük-e az egészet vagy odaát az atyai házban? – Isten tudja!

A meteorológia, a rádió, a tévé vagy a horoszkóp tud talán választ adni, hogy milyen lesz az új esztendő? – Isten tudja!

A jövő bizonytalan. Sötét, borús a történelem ege felettünk. Szorongások és remények egymást váltogatják bennünk. Félünk a technika szinte felmérhetetlen erejétől, amelynek kontrollja, ellenőrzése szinte már-már kicsúszik az ember kezéből. Félünk a szörnyű fegyverektől. A rakéták és ellenrakéták erejétől. Az ember kiszabadította a palackba zárt szellemeket és nem tudja őket visszaparancsolni...

Mégis, ha hívő szemmel nézzük az új esztendőt, bizalommal és optimizmussal kell belelépnünk. Diákkoromban még azt írtuk az iskolai füzet első lapjára. Isten nevében! – Most is azt írjuk az újév homlokára: Isten nevében indulunk! Bármit is hoz az új esztendő: örömet vagy szenvedést, szerencsét vagy megpróbáltatást, életet vagy halált, az Isten követje lesz. Minden Isten kezéből jön. A keresztet vállainkra vesszük, Krisztussal együtt vesszük. A nehézségektől nem riadunk vissza. Bizalommal vetjük bele magunkat a gondviselő Isten kezébe, mint a gyermek édesapja karjaiba.

Kedves Testvérek!

Megható történetet olvastam a minap. Belgiumban történt. Egy éjjel kigyulladt egy emeletes ház. Az apa, az anya és a gyermekek egymás után menekültek kifelé, amikor a tűz már elborított mindent, csak akkor vették észre a szülők, hogy a legkisebb, öt éves gyermek nincs közöttük. Megriadt a lángoktól és visszafutott, fel az emeletre. Reménytelennek tűnt a sorsa... Egyszerre csak ablak nyílik a magasban. A gyermek kétségbe esetten kiáltozik. Az apa felfigyel a hangra és felkiált kisfiához: Ugorj le! A kis gyermek maga alatt csak gomolygó füstöt és lángnyelveket lát, de hallja apja szavát

és így válaszol: Apu, nem látlak! Az apa így felel: De én látlak téged és ez elég. Ugorj le! A fiúcska szótfogadott, leugrott. Az apa elkapta és a fiúcska így megmenekült a lángoktól. . .

Kedves Testvérek! Az új év kezdetén mi is így vagyunk. Olyan a lelkünk, mint az ablakban levő fiúcska lelke: nyugtalan, félelemmel teli. Az új esztendőbe olyan nehezen dobjuk bele magunkat. De az Úristen nekünk is szól: Bízzál bennem, dobd magad a karjaim közé! S mi kételkedve mondjuk: Atyám, nem látlak! Ám Isten azt súgja a szívünkben: De én látlak téged és az elég. . . Ugorj!

Kedves Testvérek! Itt a földön nem látjuk az Istent. Sötétségben botorkálunk. De Isten látja minden gondolatunkat és cselekedetünket, és ez a fontos! Az új év kezdetén bizalommal, optimizmussal és reménykedve ugorjunk hát a jó Isten karjai közé. Akkor biztos, hogy nem zúzzuk össze magunkat, nem törjük ki a nyakunkat. A gondviselő Isten vigyáz reánk. . .

*

Miatyánk ki vagy a mennyekben,
harcokban, bűnökben, szennyekben.
rád tekint árva világod:
a te neved megszenteltesség,
a te legszebb neved: Békesség!
Jöjjön el a Te országod.
Véres a földünk, háború van,
kezed sújtását sejtjük uram,
s mondjuk, de nyögve, szomorúan,
– add, hogy mondhassuk könnyebben –
Legyen meg a te akaratod!
– mint angyalok mondják mennyekben,
Előtted uram, a hon java,
s hulljon a lomb, csak éljen a fa:
de vajon a legkisebb lombot
nem őrzi-e atyai gondod?
nem leng-e az utolsó fűrtön is
áldva, miképpen mennyekben,
azonképpen itt a földön is?
Megráztál, nem lehet szörnyebben,
már most, ami fánkon megmaradt

őrizd meg őszig a bús galyat:
 mindennapi kenyérünket add
 meg nekünk ma, és gyermekeinket
 növeld békére: ha bűn, hogy lábunk
 ma vérbe csúszik meg: értük az!
 Bocsásd meg a mi bűneinket
 miképpen mi is megbocsátunk
 ellenünk vétetteknek: a gaz
 tied, büntetni: mienk csak az,
 hogy védelmezzük a mieinket!
 És ne vigy a kísértetbe minket,
 hogy ártatlanságunk tudatát,
 mint drága páncélos inget
 őrizzük meg bár véresen,
 hogy át ne hasadjon sohasem,
 Jaj, aki ellenünk mozdul:
 megvívunk, készen, bármi csatát,
 de szabadíts meg a gonosztul,
 mert tiéd az ország,
 kezeldbe tette le sorsát,
 s te vagy a legnagyobb erősség:
 ki neveden buzdul,
 bármennyit küzd és vérez,
 előbb vagy utóbb övé lesz
 a hatalom és a dicsőség!

(Babits Mihály: Miatyánk. 1914)

✱

Jézus, édes emlékezet,
 te adsz szívünknek örömet,
 se méz, se semmi nem lehet
 jelenlétednél édesebb.

Jézus, szívbéli szent öröm,
 igazság kútja, fényözön,
 gyönyör, túl minden gyönyörön,
 kihez a vágy közel se jön,

ki Téged ízlel, éhezik,
s szomjasabb lesz, aki iszik,
de másra már nem szomjazik,
csak Jézusért óhajtozik.

Maradj velünk Uram, maradj,
fényedből fényességet adj,
elménkben ködöket ne hagyj,
ki e világnak méze vagy!

Ha szívünket látogatod,
az igazság fölragyog ott,
a hiúság elpárolog,
s a mélyben szeretet lobog,

Ég országának népe, szállj,
ajtót, kaput elébe tárj,
köszöntsd a győztest, harsonálj:
„Üdvöz légy Jézus, nagy király!”

(Clairvauxi Bernát: Ujjongás Jézus névére;
fordította: Babits Mihály)

✱

Mint régi mester vert arany keretbe
foglalta képed, áhítattal festve
szemed sötétjét s annak mély tavát,
úgy írom én a szép szavak veretjét,
hogy arcod fényét jobban felvetítsék,
és megmutassák azt a glóriát,
amely felizzott rajtad csendes éjen,
egy istállóban, hol Fiad szemében
tekintett rád a testté lett Ige,
vagy még előbb, midőn az angyalszóra,
vállaltad Őt el, – úgy van, már azóta,
ragyogsz egünkön, Isten Anyja, Te!
(Szent-Gály Kata: A Boldogságos)

✱

A világ egy sártenger, amelyből, mint egy gyémántsíkla emelkedik ki: a Szeplőtelen.

(D. Mercier bíboros)

*

Mária a legáldottabb az asszonyok között. Csak Isten van felette és mindenki más alatta.

(Liguori Szent Alfonz)

*

Éva volt a tövis – Mária a rózsza.

*

Békét a világnak

„Békesség a földön az embereknek” (Lk 2, 14) – hangzik a megváltói élet hajnali köszöntése. – „Az én békémet adom nektek” (Jn 14, 27) – ez az esti áldás és végső rendelkezés. „Béke legyen veletek” (Lk 24, 36) (Jn 20, 21, 26). – ez a napi köszöntés. „Legyen békesség köztetek” (Lk 9, 49) – hangzott atyai figyelmeztetése. „Békesség legyen e háznak” (Mt 10, 12) – ez volt utasítása küldöttei számára.

(Faulhaber, Waffel, 137).

*

Jézust lehet egész szívvel gyűlölni, Jézust lehet egész szívvel szeretni, Jézust csak félszívvel nem lehet és nem szabad szeretni.
(Foerster)

KARÁCSONY UTÁNI 2. VASÁRNPAP

AKIK ŐT BEFOGADJÁK...

Olvasmány :
Sir 24, 1–4.12–16.

Szentlecke :
Ef 1, 3–6.15–18.

Evangélium :
Jn 1, 1–18.

Bevezetés

A jó kezdeményezések a csendből, a sötét hegyek nyújtotta magányból születnek. A katasztrófa, a hirtelen pusztulás nagy lármával, kiáltozással, esetleg hangos beszédekkel kísérve megy végbe.

A megfoghatatlan csendben mondja ki Isten az Ő igéjét, örök Fiát. Az Ige elhangzott, öröktől fogva. És kimondja most... A fény világít, megment és ítél. Ezt az új csztendőt is megítéli: vajon kezdet volt-e?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Érdekel-e bennünket Isten?

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: vallási kötelességünk teljesítésén túlmenően foglalkoztat-e bennünket Jézus tanítása? Próbálunk-e magunk is bizonyos összefüggéseket felfedezni?

– csend –

Ha szívesen gondolkozunk jelentéktelen dolgokról: Uram, irgalmazz!

Ha félünk az Isten és az ember közti problémákat feszegetni: Krisztus, kegyelmezz!

Ha irtózunk az állásfoglalástól: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az ószövetség népe hálálkodott Istennek az Egyiptomból való szabadulásért és a sinai kinyilatkoztatásért. Az Apostol a nagyobb adományért hálálkodik, melyet Isten Jézus Krisztusban ajándékozott nekünk. Benne az Úr bőségesen ajándékozta nekünk mindazon adományokat, amelyeket az ószövetségben jelzett és előkészített. A Fiúban nyertük el a kiválasztást, a megszentelést, a megdicsőülést, azaz az Istennel való hasonlóságot. A hit világos látása és a szív tisztasága kell ahhoz, hogy hivatásunknak megfelelhessünk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

A Fiú megtestesülését több esemény készítette elő. Az Isten kezdetől fogva ítélve és megmentve nyúlt bele az emberiség történelmébe. A Törvény és a próféták kinyilatkoztatták Isten benső mivoltát és akaratát. Krisztusban azonban maga az Isten ereje és bölcsessége jött el hozzánk. (Vö. 1 Kor 1, 24) Az embereket, „akik Őt befogadják”, vezeti az úton. Ő is ezt az utat járja, hiszen Ő maga ez az út (Jn 6, 35–40). (Vö. a karácsonyi nappali ünnepi mise evangéliumával.)

II.

„Kezdetben volt az Ige”, ezt olvassuk a mai evangéliumban, de ugyanezt Karácsony ünnepi miséjének az evangéliumában is. Ez azt jelenti, hogy az egyház el akarja mélyíteni bennünk a Megtestesülés titkát, misztériumát.

1. Olyan titok ez, amely a legmélyebben érinti az embert. Mert az az Ige, „aki testté lett és köztünk lakozott”, *Isten*. „Minden általa lett és nélküle semmi sem lett.”

Minden ember tőle függ:

- a) mint teremtmény a teremtmények között;
- b) mint eszes teremtmény, aki Isten képére és hasonlatosságára teremtetett;
- c) mint új teremtmény. – Isten fogadott fiai vagyunk! E méltóságra érdemeinken kívül emeltetünk fel és az eredeti bűn után, a megbocsátás útján helyeztetünk vissza („új teremtmény”).

2. Szent Pál mondja: „... Urunk Jézus Krisztus Atyja... Krisztusban minden mennyei lelki áldással megáldott minket. Benne választott ki minket a világ teremtése előtt... eleve arra rendelt minket... hogy fogadott gyermekeivé legyünk.”

3. A Megváltás titka kötelességekkel jár. Már a mi teremtésünk is az örök Szeretet eredménye. Szent Tamás azt mondja: „Isten szereti a teremtményeket, nem azért, mert jók, ellenkezőleg: az a jó, ami bennük van, Isten szeretetéből ered”. A mi kiválasztásunk az Ő szeretetének nagyságát nyilvánítja ki.

Ez az Isten örök szeretete, amely az Ige közvetítésével adja meg nekünk mindazt, ami jó és nagyszerű, s azt is, ami természetes és természetfeletti síkon bennünk van. Mivel minket így megszólít, tőlünk is elvárja a szeretet tevékeny választát.

a) Isten elvárja tőlünk, hogy „szentek és feddhetetlenek legyünk”.

b) A mi életünknek is meg kell felelnie ennek az elvárásnak. Szent Pál így mondja: „Amióta értesültem az Úr Jézusba vetett hitetekről és az összes hívők iránt tanúsított szeretetetekről, szüntelenül hálát adok értetek.”

4. Olyan titok ez, amely minket mély bölcsességre, belátásra ösztönöz. Egy olyan világban, amelyben a pozitivizmus dogmája uralkodik, – amely nem fogad el mást, mint amit lát vagy megfog, megérint –, tekintetünket a transzcendensre, a láthatatlan világ felé kell fordítanunk. Szükséges, hogy a Bölcsesség, az „égrenkezés” ismét gyökeret verjen Isten népében.

Érvényesüljenek bennünk, mai keresztényekben is Szent Pál szavai: „... a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a nyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek Őt... gyűjtson lelketekben világosságot, hogy megértsétek, hogy milyen reménységre hívott meg titeket, és milyen gazdag az a fölséges örökség, amelyet Ő a szenteknek készített.”

III.

A döntő kérdés: Mit tartunk Krisztusról?

Ez ma a döntő kérdés. Mindig is ez volt! De ma különösképpen is ez...

1. Számunkra, keresztények számára is. – Ki keresztény? Nem az,

aki úgy általánosságban szeretne kecskesztyén lenni és aki a kereszténységben csupán valamilyen nyugati kultúrmozgalmat lát, vagy más ehhez hasonlót. Keresztény ember az, aki hisz Jézus Krisztusban, az élő Isten Fiában, és megvallja Őt az emberek előtt.

2. Az egész világ számára. – Ebben a Krisztus-kérdésben nemcsak arról van szó, hogy az embernek hite van, világnézete van erről, hanem elsősorban arról, hogy amióta Isten Fia a világba jött, az embereknek mellette vagy ellene kell döntenie. Krisztusról van szó, és itt nincs semlegesség!

3. Személy szerint nekünk kicsoda Ő? Mindegyikünk számára döntő, hogyan viszonyulunk Krisztushoz. Meggyőződéssel teszünk hitvallást mellette? Hogy állunk ezzel? Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket!

a) Krisztus a felebaráti szeretet példaképe. Jótetteket cselekedve járt körül. Amit prédikált, azt maga is megtette. Valóban nagy Üdvözítő. Segítő volt.

b) Jézus és a külső nyomorúság. Éhezők, betegek, halottak.

c) Jézus és a benső nyomorúság. Vigasz, türelem.

d) Jézus és a végső nyomorúság, nevezetesen a bűn nyomorúsága. Mindenekelőtt itt mutatkozik meg a nagy Segítő és Gyógyító.

Voltair, a francia forradalom nagy vezéralakja: „Szükségem van arra, hogy az ügyvédem, a szabóm és a feleségem higgyen Istenben – mondja ABC könyvében, – akkor azt hiszem, kevésbé lopnak és csalnak meg. Ha Isten nem volna, fel kellene találni.”

A Szótár „Isten” cikkében Holbach-hoz fordul: „Ön maga mondja, hogy az Istenben való hit ... sok embert visszatartott a bűntől; ez egymagában is elég nekem. Ha ez a hit csak tíz gyilkosságot, csak tíz rágalmat akadályoz meg, véleményem szerint az egész világnak el kell fogadnia.”

Voltair meghatározza a babona és vallás közti alapvető különbséget. Készségesen elfogadja a Hegyi beszéd ideológiáját ... Felépítette a sajátját is ezzel az ajánlással: Deo crexit Voltaire. Szerinte ez az egyetlen európai templom, amelyet Istennek emeltek. „A teista (hívó) ember szilárdan meg van győződve egy jó és hatalmas lény létezéséről, aki mindennek alkotója. ... aki kegyetlenség nélkül megbüntet minden bűnt, s jósággal jutalmaz minden erényes cselekedetet.” (Will Durant: A gondolat hősei. V. fejelet)

Gondolatfoslányok

Könnyebb felfedezni Isten országát kizárólag önmagunkban, mint kint a nagy világban a dolgok és élőlények között.

Jézus nem csodatetteiben volt a legcsodálatosabb, hanem a tanításaiban!

*

A Sátánnak nagy az árnyéka:
fél-földgolyónyi néha-néha,
oly tarka mint a páva farka,
oly babonázó mint a bűn,
hosszú mint a történelem,
és édes mint a szerelem,
és hűvös mint a pénzek érce,
és bűvös mint a vágy lidérce
oly gyönyörű mint a gyönyör,
cél-bomlasztó mint a csömör,
itt nem kell folyton hősnek lenni,
lehet pihenni, inni, enni.

.....
Az Isten jár a földtekén,
körötte fény, fölötte fény,
szeretet, jóság, szent erény;
mind tiszta, tiszta, tiszta fény:
brutális és bőr-fájdító,
kínzókamra, test-száritó,
járok a puszta közepén
ezerszer átnyilaz a fény
s a puszta fáj és fáj a táj
és fáj a szem és fáj a száj,
a test miatt, a rest miatt,
a tisztátalan test miatt.
Fáj mindenem, csapzott a tincsem,
s az Istennek árnyéka nincsen!

Itt nem lehet pihenni, enni,
itt nem lehet csak hősnek lenni:
izzadni, aszni, túrni, menni,

(Vagy a Sátán szép árnyékába
szökdösni mint czernyi kába,
az angyal trombitál utánuk,
de mindörökre mindhiába. . .)
Itt nem lehet csak hősnek lenni,
a hernyó-sorsot végigenni,
a gond gubóját átnyiszálni
s mint fény-pillangó égbe szállni.
(Mécs László: Az Istennek nincs árnyéka)

VÍZKERESZT

(Január 6.)

Olvasmány :
Iz 60, 1–6.

Szentlecke :
Ef 3, 2–2.a. 5–6.

Evangelium :
Mt 2, 1–12.

Bevezetés

Egy angyal sem szólt a bölcsekhez, a mágusokhoz. De felragyogott nekik az igazi fény, amely minden embert megvilágosít. – Felkerekedtek, hosszú, fáradságos utat tettek meg. Keresték és megtalálták az Urat, a rejtőzködő Királyt. . .

Epifánia, – az Úr megnyilatkozása nekünk is szól. Hallgatjuk az örömhír szavait. A szentségekben találkozunk velünk, ő a világ Királya, a „szenvető Szolga”. És találkozik velünk az emberekben, akik szeretnek bennünket, vagy akiknek szükségük van rá, hogy mi szeressük őket.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Isten szeret bennünket és javunkat akarja. Merjük útmutatásait, sugallatait követni? Bízunk-e abban, hogy bármit teszünk az ő tanítása szerint, mindaz a javunkra válik?

– csend –

Ha úgy érezzük, hogy senki sem törődik velünk, se rokon, se jóbarát: Uram, irgalmazz!

Ha nem bízunk teljesen a gondviselésben, sőt sokszor zúgolódunk, türelmetlenek vagyunk: Krisztus, kegyelmezz!

Ha sokszor borúlátók, pesszimisták, elkeseredettek, elégedetlenek vagyunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az Ószövetségben az üdvösség üzenete elsősorban Izraelnek szólt. Azt, hogy Isten szándéka Izrael határára túlterjed, már a próféták is jelezték, de a zsidóság ezt nem vette tudomásul. Sőt még Szent Pált is meglepte a nagy titok kinyilvánítása, hogy a pogányok is meg vannak hívva a messiási üdvösségre. És felette csodálkozott, hogy éppen ő hivatott arra, hogy a pogányoknak elvigye az örömhírt. . .

Tudatában vagyunk-e annak, hogy hivatásunk és felelősségünk nekünk is az evangélium hirdetése, elsősorban életpéldánkkal ott, ahol éppen hivatásunkat teljesítjük?

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Az Egyetemesség felé

Hajdan, több mint ezer évvel ezelőtt, ez a nap az ünnepek valóságos gyűjtőnapja volt. E napon kezdték ünnepelni Jézus születését, a karácsonyt. Majd e napra került a „háromkirályok” ünnepe is, Jézus megkeresztelésének ünnepe, és a Vízkereszt ünnepe. Sőt még Jézus első csodájáról, a kánai mennyegzőről is ekkor emlékeztek meg. . .

Az idők folyamán először a Karácsony ünnepe vált külön. Majd a többi emlék-ünnepek kerültek át más-más napra. A Vízkereszt január 6-án, Jézus megkeresztelésének napja Vízkereszt utáni vasárnapon, a Szentcsalád napja pedig – a történeti hűség szerint – a Karácsony utáni vasárnapon kapott helyet. Így a keresztény hívő nép jobban el tudott mélyedni, az evangélium szerint, Jézus születésének légkörében.

A korai középkor „királyok”-nak nevezte azokat a férfiakat, akik Heródes király napjaiban keresték fel a kisdéd Jézust. Akkoriban ugyanis a hithirdetők Jézust nagy királynak, az apostolokat hercegeknek, a tanítványokat pedig hős lovagoknak mutatták be. Izaiás próféta jövődölésére hivatkoztak, aki azt jövődölte a messiási országról: az egyházzal, hogy népek jönnek világosságához és kirá-

lyok fényességéhez (vö. Iz 2, 2–5; 9, 1–6.). Az akkori hithirdetők tanítása lényegében hiteles. Az újonnan megtért népek társadalmi felfogásának pedig nagyon is megfelelt ez a kép.

Ma a történelmi realitások iránt különösen is fogékonyak vagyunk. Ebből a szempontból a napkeleti zarándokokról azt tudjuk mondani, hogy mágusok voltak, azaz médek, perzsák papjai, akik nagy szakértelemmel magyarázták a csillagok állását, ebből olvasva ki az istenség akaratát. Az igazságot kutató, becsületes emberek voltak. Éppen ezért fogékonyak Isten sugallatainak meghallgatására. Így ismerték fel az új csillag üzenetét.

A keresztény ókor is mágusokat látott a napkeleti bölcsekben. A katakombák falfestményein rendszerint mágus-süvegekben láthatjuk őket. E festmények három személyt ábrázolnak, bár erre valószínűleg csak a háromféle ajándékból következethetett alkotjuk.

Érdemes megfigyelni az ajándékok szimbolikus jelentését. Az arany, királynak szóló ajándék. . . A tömjént az Istennek ajándékozzák, az imádás jeleként. . . A mirrhát pedig a halandó embernek. Van olyan hagyomány, amely csak két bölcsről tud, egy másik négyről, vagy hatról. A szír hagyomány tizenkettőről beszél. Ebből nem nehéz felismernünk a pogány világ képviselőjét jelentő szerepüket.

A ma használatos neveket először a IX. századból való, Agnellus diakónus írásában olvashatjuk. Ő tudatosan szimbolikus neveket használ, amelyek a Szentírási Népek Táblájának három népcsaládját jelképezik (Ter 10, 2–32). Casparus (Gáspár) Jáfet képviselője, az árja népek atyja, akik a Káspi-tenger körül éltek. Melchior (Menyhért) a fény királya, a hámita déli népeket képviseli, Balthazar (Boldizsár) pedig, babiloni név, a sémiták őse.

A betlehemi Kisded tehát az egész emberiség Megváltója! A betlehemi barlangból kisugárzó isteni fény minden embert meg akar világítani. A mai emberiségnek is szól az isteni üzenet. A mi nemzedékünk Jézus istenemberi személyében különösen is nagyra értékeli a szeretetet, az szolgálatot, az egyszerűséget, a szegénységet, a lélek kincseinek hirdetését, az alázatot, az ember megbecsülésének, felemelésének eszméjét. A Kisded üzenetét életünkkel kell hirdetnünk és képviselnünk!

Nekünk is szól a meghívás!

A XX. század kereső emberének is mennyire szükséges lenne az

Epifánia, az Úr megjelenése! Aki a technikában, a tudományban, a hatalmi pozícióban keresi, az téves úton jár. Nem találja meg...

Téves úton jár a világ, amely önmagát isteníti és Krisztus megjelenését nem veszi tudomásul, nem találja meg. Példa rá Heródes!

Az, aki terméketlen vitatkozások által akar a hithez eljutni – nem találja meg!

Lehet Krisztusról könyveket, tudományos cikkeket írni anélkül, hogy „életre keltenénk” őt... Az írástudók a példa erre...

A napkeleti bölcsek megértik a jeleket! Hallgatnak ezekre... Aszerint cselekszenek...

Krisztus az egész világot hívja.

Milyen boldogság, milyen béke és szeretet lenne, ha a világ népei egyek lennének Krisztusban!

A technika és a tudomány azt hiszi, hogy nélkülözheti Krisztust. Mintha a régi ember számára, csak amolyan hézagpótló lett volna, vagy valami munkahipotézis, mert a világot nem tudta másképpen megmagyarázni...

Szomorú, ha valaki azt mondja: Nem találhatja meg Krisztust, mivel nincs eszköze, amellyel a túlvilággal érintkezésbe lépne... A világ bölcsei – egy Szent Ágoston, egy Szent Tamás – egészen másképp gondolkodtak erről. Mi, mai teológusok, talán azt hisszük, hogy ők beképzelték voltak, – ami nincs, azt tartották valóságnak...?! Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak kegyelmet ad! (Jak 4, 6).

Kövessük a csillagot! Akkor is, ha néha felhők takarják el... Ám a felhők felett mindig süt a nap!

II.

Népek Krisztus körül

Vízkereszt ünnepe a szép karácsonyi ünnepeknek méltó befejezése.

Karácsonykor ünnepeltük Krisztus földreszállását. Újévkor pedig a Kisded névadásának és Szűz Mária anyaságának ünnepét. Végül Vízkeresztkor ünnepeljük, hogy három napkeleti bölcs, mágus, felkereste az isteni újszülöttet. Hódoltak, imádkoztak előtte és aján-

dékokkal kedveskedtek Neki. A Szentírás bölcseknek nevezi őket. A hagyomány azt tartja, hogy királyok voltak, s ezért is nevezzük Vízkeresztet a „három királyok” ünnepének. Régen igen nagy ünnep volt ez, mivel a keleti egyházban december 25-e helyett ekkor, január 6-án ünnepelték Krisztus születését is.

Az ünnep jelentőségét őrzi, hogy Rómában és egész Olaszországban az ajándékozás ünnepe nem karácsonykor van, mint nálunk, hanem Vízkeresztkor. Van egy tér Rómában, Vízkereszt-térnek nevezik. Ilyenkor kivonul oda minden olasz család, apa-anyagyermekek és a gyermekek kívánsága szerint ott veszik meg az ajándékokat. S ahogyan mi boldog karácsonyt, úgy kívánnak ők boldog vízkeresztet egymásnak!

A liturgikus előírások szerint ilyenkor vízszentelés van. Sokfelé, nálunk Magyarországon is az a szokás, hogy *házszentelést* végeznek. Az ünnep neve: Epifánia, ami magyarra lefordítva annyit jelent: az Úr megjelenése, ti. az Úr ezen a napon nyilvánította ki magát a pogány népeknek. Mi a vízszentelésről, vízkeresztnek nevezzük ezt az ünnepet.

„Bölcek jöttek napkeletről Jeruzsálem városába...” Krisztus születése nagy esemény. A világtörténelem legnagyobb eseménye. Olyan, hogy Isten maga akarja azt hírül adni az emberiségnek. Előbb a pásztorokat értesítette angyal-jelenés által. Aztán a napkeleti bölcseket egy csodálatos csillag küldésével. Isten előtt pásztor és király egyforma. Jóságuk szerint értékeli őket.

„Felkeresték Heródest...” – Heródes is király. A napkeleti bölcek is azok. Mégis mekkora a különbség közöttük! Az zsarnok, ezek jók. Az megzavarodik az események miatt, ezek örülnek és fáradságot nem kímélve útrakelnek, hogy megláthassák Krisztust.

„Heródes hívatta a papokat...” – Megkérdezte tőlük: Hol kell a Megváltónak születnie? Azok válasza: Betlehemben. – A Szentírásból tudták ezt. Így volt ez megjövendőlvé. Isten rendezte így a dolgokat, hogy valóban Betlehem lett Jézus születési helye, bár Mária és József Názáretben laktak. A népszámlálás miatt azonban Betlehembe kellett menniök, ahol is megszületett Jézus. Bölcs isteni előrelátás és elrendezés volt ez.

„Keressétek, s ha megtaláltátok, jelentsétek nekem!” – Nemcsak az irigység volt meg Heródesben, hanem a gonosz szándék is: eltenni láb alól ezt a vetélytársat!

Jeruzsálemből kijövet a csillag ismét feltűnt és vezette a bölcseket.

Jézus tartózkodási helyéig. Bementek, leborultak és imádták őt. Ajándékot is adtak neki. . . aranyat, tömjént és mirrhát. Elnyerték jutalmukat: megláthatták az isteni Kisdedet. Mikor meglátták, boldogság járta át szívüket, mint a pásztorokét.

Vigyük mi is imánkat és keresztény életünk ajándékát Jézusnak, s akkor itt hitben, odaát pedig a valóságban is meglátjuk Isten boldogító arcát!

III.

A pogányok meghívása

Az Atyaisten Krisztus születését tudatni akarta a pásztorokkal és a bölcsekkel. A közeliakkal és a távoliakkal. A választott nép fiaival és a pogányokkal.

Csillag vezette őket. . . Ilyen „rendkívüli” csillagok azóta is megjelennek néha az égen. Általában háborúk, csapások, árvizek, ragályok, vagy más súlyosabb megpróbáltatások idején. A két világháborút megelőzően is tanúi lehettek a csillagászok hasonló jelenségnek. Leginkább gyászos eseményeket jeleznek. Ez alkalommal – kivételesen – a bölcseknek örömdetes eseményt adott tudtul.

Jeruzsálembé vezette őket a csillag. . . S ott eltűnt. Miért? Mert ott voltak más eszközök is, melyek segítségével megtudhatták a továbbiakat. Ott már tudtak nekik felvilágosítással szolgálni a földi halandók is. Isten rendkívüli jeleket csakis a legritkább és legrendkívülibb esetekben ad. Csodákat is ritkán tesz. Adott észet, tudást az embernek, természeti erőket a világegyetemnek. Fel kell használni azokat. Ne várjunk ezért minden esetben csodákra, rendkívüli isteni beavatkozásokra.

A szép világos előtérből sötétben bontakozik ki egy visszataszító jellem: Heródes. Véreskezű, kegyetlen uralkodó. A borzalmak egész sora fűződik nevéhez. Elődjét meggyilkoltatta és így került a trónra. Egész életében attól rettegett, hogy hasonlóképpen végzi maga is. Élete erkölcsi fertő volt. Tíz „felesége” közül még a legkedvesebbet, Mirjámot is kivégeztette. Több fiát és rokonát is. Háborúkat viselt, lázadásokat fojtott vérbe. Most is kész a tervével: hallván, valamilyen új király született, elhatározza, hogy végez vele. Ezért aljasul felszólítja a bölcseket: értesítsék az eseményről, majd ő is „imádkozni” megy. . . Pedig gyilkosságot forgat a fejében.

De van más fájdalmunk is. Hiába adta Isten a nagy kitüntetést, hiába választott ki három pogány bölcsét, hiába hozta általuk a pogány világ tudomására a Megváltó születését és hiába hívta meg őket is Isten földi országába, az egyházba, ha a nagyobb rész még ma is távol van Krisztustól. Vízkereszt ünnepén meg kell emlékeznünk a sok százmillió pogányról is, s imádkoznunk értük, hogy ők is eljussanak Krisztushoz.

És amikor róluk emlékezünk – köszönjük meg az Istennek, hogy érdemeink nélkül keresztények lettünk. Tegyük szent ígéretet, hogy imával és a távoli missziók támogatásával háláljuk meg azt, hogy mi részesei vagyunk az igaz hit világosságának!

IV.

A pogányok istenvágya

Ez az ünnep emléknapija Jézus élete három fontos eseményének: a kisedet Jézus előtt hódolnak a messzi Keletről jött bölcsök; – Jézus megkereszteltetik a Jordán folyóban Keresztelő Szent János által; – és Jézus megkezdí nyilvános működését: tanítványával és édesanyjával megjelenik Kánában egy mennyegzőn, s véghezviszi első csodáját.

A Vízkereszt régebbi jelentősége

Az első keresztény századokban e napon nemcsak a három napkeleti bölcs Jézus előtti hódolatát ünnepelték, hanem ez volt Jézus születésének ünnepe is. Így ünneplése karácsonyi fénnel és örömmel történt. Rendkívüli fényt és pompát fejtett ki az egyház szertartásaiban és miseáldozatában ezen a napon. Az ajándékozás napja volt ez. Színes felvonulások, templomi előadások emelték fényét.

Ennek emléke, hogy Rómában még ma is ez az ajándékozás és így a gyermekek örömnnepe.

Ez az ünnep a régi középkori magyaroknál is nagy közkedveltségnek örvendett. Galeotti leírása szerint Mátyás király udvarában e napon a királyi palota és szolgálat minden személyzete megjelent

a király előtt, aki ajándékokban részesítette őket. Ugyancsak Galeotti ad hírt arról is, hogy ezen a napon a magyaroknál szerte az országban folyik a házak és útmenti keresztek megáldása.

A bölcsek útnak indulnak

Miért indultak el a napkeleti bölcsek? Mi hajtotta őket?

- Tudtak a próféták és pogány bölcsek jövődöleéseiről. . .
- Az akkori világ nagy vágyódása vezette őket a Megváltó, a Szabadító után. . .
- Isten csodálatos jele az égen: a rendkívüli csillag vezérelte őket:
- Vonzotta őket a lelkiismeretükben jelentkező isteni sugallat követése. . .

A napkeleti bölcsek példája szerint mi is tudjunk a külső jelekből és belső sugallatokból olvasni. Szívesen hallgassuk meg a bölcsebbek tanítását, a tudósok biztos eredményeit, a történelem szavát és főleg a Szentírás örök isteni oktatását. Ne feledjük, hogy az általános nagy világhangulat, a széles néprétegek vagy az egész emberiség vágya, jele egy nagy ösztönös igénynek, melynek irányában nekünk is erkölcsi kötelességünk helyesen tájékozódni. Az Istentől küldött figyelmeztetéseket – az események jelein keresztül – ne hanyagoljuk el. Kövessük mi is lelkünk, lelkiismeretünk jóra, cselekvésre sürgető szavát!

Nemcsak a királyoknak, de nekünk is állást kell foglalnunk: Vajon a betlehem-i csillag útmutatását akarjuk-e követni, vagy más, hamis fény után kívánunk bujkálni? A mi betlehem-i csillagunk Krisztus élete, tanítása, kereszthalála, egyházának, tanításának fennmaradása, története. – Ne menjünk lidércfények után, hanem Krisztus világossága vezessen minket. Minden földi dolgot mérjünk hozzá az örök értékekhez, Krisztus tanításához; így lesz helyes az értékelésünk.

Egy apa a fiával nagyobb sétára ment. Elvették az időt s már besötétedett, amikor visszaindultak. Erdőn kellett keresztül menniük. A sokféle nyúló tisztások, a szanaszét vezető utak, a sötét szakadékok miatt lehetetlen volt a helyes utat megtalálniuk. A fiú – tapasztalatlan lévén – minden tisztást útnak vélt. Minden elágazást és minden szakadékot helyes iránynak tartott. Előbb itt, majd ott nógatta apját, hogy: Erre menjünk! Az apa azonban bölcsebb

volt és nem a szakadékokat, hegyeket és elágazó utakat figyelte, hanem tekintetét egy csillagra irányította. Annak nyomában haladva, biztos léptekkel vezette gyermekét az otthonuk felé.

Az egyház szüntelenül mutatja ezt a csillagot: az Úr Jézust. Őt követve földi utunkon biztonságosan haladhatunk. Így az égi utat sem tévesztjük el. Amint a vízkereszi ünnep szép himnusza mondja: „Non eripit mortalia, qui regna dat coelestia... – Nem veszi el tőlünk a mulandókat, ki minket égi királyságra hívott meg.” (Walter: Napsugarak I. 60)

Ma nagy a szellemi bizonytalanság. Sokfélék a vélemények. Nagyon fontos az eligazodás. Menjünk ama biztos csillag után, amelyet a napkeleti bölcsek is követtek, s amelyet folyton mutat nekünk az egyház; ha ezt az igazi csillagot követjük, biztosan elérjük a mi egyetlen, igaz, örök célunkat.

Istenhívő csillagászok

A napkeleti bölcsek azért is ismerhették fel az előttük megjelent csodálatos csillag különös jelentőségét, mert tájékozottak voltak – a tudomány akkori állása szerint – a csillagok birodalmában is. Aki csillagászzal foglalkozik, az előtt kitérnek a világegyetem méretei. A Föld szűk horizontjából kitekint a felmérhetetlen messzeség gazdag és hatalmas világába. Két dolog ragadja őt magával: a végtelen nagyság és a csodálatos rend. Ezekből szinte önként adódik Isten létének bizonyossága, hatalmának végtelensége és gondolkodó személyisége! Ezért van az, hogy a csillagászok legtöbbször mélyen istenhívő ember. Ilyenek voltak a napkeleti bölcsek, s ilyen azóta is asztronómus utódjaik javarésze...

A sok közül említsünk meg most egyet: Johann Keplert (1571–1630), az újkori csillagászat neves megalapítóját. Híres művével (Prodromus) új irányt adott a csillagászatnak. Művét így fejezi be: „Mielőtt elhagynám csillagvizsgáló műhelyemet, ahol kutatásaimat végeztem és felfedezéseimet tettem, és az íróasztalt, amely mellett könyvemet megírtam, nincs más hátra, mint kezemet és szememet az égre emelni, s buzgósággal küldeni aláztos imámat a végtelen csillagvilág Teremtőjéhez és az emberi értelem Megvilágítójához, aki engem is megsegített, hogy nagy művébe közelebbről beletekintsek...” (Tóth T: A vallásos ifjú, I. 204)

Minden kor csillagásza magukéva tehetik a napkeleti bölcsek mondását: „Láttuk csillagát és eljöttünk imádni őt!”

Testvérek! Nekünk is küldött az Úr fényes csillagot: hitünk ragyogó csillagát! Találjuk meg ennek fényében Jézust és kövessük őt, hogy egyszer mi is szemtől-szembe láthassuk meg, úgy, mint egykor megtalálták és meglátták a napkeleti bölcsek...

V.

1. Vízszentelés

Vízkereszt ünnepén vizet szentelünk. Ezáltal szent dologgá tesszük azt, és alkalmassá arra, hogy közreműködjön megszentelésünkben.

A katolikus lelkület szép megnyilvánulása, ha a szentelményeket – így a szenteltvizet is – szívesen használjuk.

Kapcsoljuk össze a szenteltvíz használatát imával, s akkor az segítő kegyelmet és bűcsút szerez számunkra.

2. Kik voltak a napkeleti bölcsek?

Kelet tudós, tanult férfiai, bölcsei, ahogyan az a Szentírásból kitűnik (Mt 2, 1–12). Egyben királyok is, ahogyan a hagyomány tartja. Úgy látszik tanult, bölcs fejedelmek, kisebb tartományok urai voltak. Gáspár, Menyhért, Boldizsár a nevük, a régi hagyomány szerint. Az első fiatal, a második már öszülő, a harmadik pedig fekete bőrű, amit ugyancsak a hagyományból tudunk.

Mágus a latin nevük. A mágusok külön testületet alkottak. Tudományban és jámborságban egyaránt kiváló, pogány papok voltak.

3. Arany, tömjén, mirrha...

A három napkeleti bölcs ajándékokat hozott Jézusnak: aranyat, tömjént és mirrhát.

Tőlünk is várja életünk, napjaink ajándékát az értünk született kis Jézus. Legyenek ajándékaink:

a) a szeretet aranya... Szeressük nagyon a betlehemi Gyerme-

ket, s akkor szeretetünk olyan lesz, mint az arany: tüzes, fényes, értékes,

b) az imádás tömjénje... A tömjént füstje az ég felé száll. A mi imáink se legycnek szórakozottak, hanem ég felé török. A tömjén illatos... A mi imánk akkor jó illatú, ha gyermeki bizalom kíséri,

c) az áldozatosság mirrhája... A mirrha keserű. Azt jelentette mint ajándék, hogy Jézus nagyon sokat fog szenvedni. Hozzuk el Jézusnak mi is önmegtagadásaink mirrháját. A test megfőkezését, a szenvedélyek megzabolozását, vágyaink megtagadását. A lelket tegyük úrrá a test felett.

A bölcsekben megvolt a jószándék, hogy Jézust megkeressék. Ha mi is keressük: már most, de életünk útjának végén biztosan megtaláljuk és szemtől-szembe meglátjuk őt!

4. A pásztorok és a királyok

Vízkeresztkor ünnepeljük a három napkeleti bölcs hódolatát a világ Megváltója, a kisdéd Jézus előtt. Az emberiségnek két egymástól távolosó rétege üdvözölte a kis Jézust születésekor: a pásztorok és a királyok!

Hasonlítsuk össze most őket!

Származásukat tekintve a pásztorok a néprétegek legaljáról jönnek – a királyok legfelülről... .

A pásztorok tanulatlanok – a királyok bölcsek... .

A pásztorok istenhívő zsidók, – a napkeletiek az igaz Istent nem ismerő pogányok... .

A pásztorok szegények, – a királyok gazdagok... .

A pásztorok a legalacsonyabb társadalmi osztályba tartoznak, – a királyok a legmagasabba... .

Mindez azt jelenti, hogy Ő, a betlehemi Kisdéd. Mindenck Királya, mindenkit maga köré gyűjt, benne mindannyian találkozhatunk.

Álljunk be e nagyszerű ünnepen a pásztorok és királyok sorába, s vigyünk el Neki mi is kincscinket: elménk hitét, akaratunk reményét és szívünk szeretetét!

5. Vízkereszti áldások

Az egyház ezen az ünnepen Jézus megkeresztelkedésének emlékére vizet szentel. Használjuk ezt minden ártó szándék ellen, a segítő kegyelmek megszerzésére. Ezzel az a szándékunk, hogy amiként Jézus megjelent a pásztoroknak és a napkeleti bölcseknek, ugyanúgy akarjuk, hogy megjelenjen a mi otthonunkban is. Ezt nevezzük házzszentelésnek. Ezen az ünnepen krétát is szentelünk, s a házzszentelésnél ezt használjuk fel. Három betűt írunk vele az ajtó fölé, például: 19 – (G + M + B) – 86. Jelentse ez azt, hogy házainkra és szívünkbe be akarjuk írni Jézus nevét.

A napkeleti bölcsek ajándékainak emlékére e napon az egyház aranyat, tömjént és mirrhát is szentel.

Fogadjuk be Jézust hajlékainkba és szívünkbe, és úgy szeressük őt, hogy mindig nálunk maradjon!

*

.....
Ó ha most mindent itthagynék,
mennék a csillag után
mint rég a három királyok
betlehemi éjszakán!
Gépkocsin, vagy teveháton –
olyan mindegy, hogy hogyan!
Aranyat, tömjént, és mirrhát
vinnék, vinnék boldogan.
Mennék száz országon át, míg
utamat szelné a vám.
„Aranyad tilos kivinni!”
szólna ott a vámos rám.
„Tömjéned meg, ami csak van,
az mind kell, az itteni
hazai hatalmak fényét
méltón dicsőíteni.”
Százszor megállítanának, –
örülnék, ha átcsúszom:
arany nélkül, tömjén nélkül
érnék hozzád, Jézusom!

Jaj és mire odaérnék,
hova a csillag vezet,
te már függnél a kereszten
és a lábad csupa seb,
s ahelyett hogy bölcsőd köré
szórjak tömjént, aranyat,
megmaradt szegény mirrhámmal,
keserűszagú mirrhámmal
kenném véres lábadat.

(Babits Mihály: Csillag után)

✱

...

Megyek, mert mennem kell, örökre.
Mert visz a vágy, a tűz, a lélek.
Mert örök dalok égnek bennem,
Mert kívüled nincs hova lennem,
Mert nálad van, te vagy az Élet!
– Láttam Keleten csillagod!

(Sík Sándor: Láttam csillagát napkeleten)

✱

ÉVKÖZI 1. VASÁRNAS

(Vízkereszt utáni vasárnap)

URUNK MEGKERESZTELKEDÉSE

Olvasmány :
Iz 42, 1-4; 6-7.

Szentlecke :
ApCsel 10,34-38.

Evangélium :
Mk 1,7-11.

Bevezetés

Jézus megkeresztelkedése is Epifania. Ebben az Emberben ekkor az egész istenség ragyogása láthatóvá lett.

Jézus beáll a bűnösök sorába. Az Atya kedves Fiának nevezi. A Lélek nyugszik rajta, Isten Lelke, amely vezetni fogja a pusztába, Jeruzsálembe és fel a Golgotára. A Lélek tüze elégeti az áldozatot, amely elveszi a világ bűneit.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvércim! A pénzhajhászás, az önkizsákmányolás igénybeveszi testünket, szellemünket és lelkünket. Önmagunkat zsákmányoljuk ki. Nem vesszük-e ezt a „sportot” túlzásba? Nem veszítjük-e el közben szemünk elől lelkünk üdvösségét?

– csend –

Ha túlzottan anyagiassak vagyunk: Uram, irgalmazz!

Ha a jólét, a túlzott szórakozás biztosítása minden időnket fel-emészt: Krisztus, kegyelmezz!

Ha gyermekeink megkeresztelését elhanyagoljuk: Uram irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Szent Péter igehirdetése az apostoli idők jellegzetes prédikációja: Jézus Krisztussal Isten a békét adta meg nekünk! Jézus felvette a János-keresztiséget. De az Isten leküldötte rá a Szentlelket, Messiássá kente fel őt, és saját Fiának vallotta... Ezt az üzenetet kell ma nekünk is hirdetnünk és életünkkel tanúságot tenni róla.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A Szentlélek irányítása alatt

Keresztelő János arról beszél, aki nagyobb őnála, – azaz a Messiásról. Megjelenése bármely pillanatban bekövetkezhet. Már a „küszöbön áll...” Vele kapcsolatban Jánosnak két nagy élménye van. Ő Szentlélekkel fog keresztelni, követői megkapják a Szentlelket és ennek irányítása alatt fognak élni. A másik két szinoptikus szerint a Messiás Isten ítéletét hajtja végre (Mt 3, 7–10)... Hatalma, ereje pedig olyan nagy, hogy vele szemben (János) még a szolga feladatának elvégzésére is méltatlan... Az előhírnök ezzel a képpel fejezi ki saját méltatlanságát és kicsinységét!

A Szentlélek a végső idők ajándéka. Tevékenysége megtisztítja és megszenteli az embert. Kapcsolatba hozza az Istennel. Isten barátjává fogadja az embert (Ez 36, 25–29).

Jézus megkeresztelése kinyilvánítja messiási mivoltát. Aki majd Szentlélekkel fog keresztelni, az a Szentlélek hordozója, felkentje. Ez az értelme annak a kifejezésnek, hogy Jézus feje felett megnyílt az ég, s a Szentlélek galambként szállt reá, az isteni szózat pedig kijelentette őt szeretett Fiának... „Jézus emberségét valamilyen módon átjárja a Lélek. Az vezeteti élete korszakain át. Egészen a végső odaadásig!” (Suenens)

Az ősegyház úgy tekintett Jézusra, mint Isten felkentjére (Krisztosz). A hívek ilyen értelemben nevezték magukat keresztényeknek. „Hasznos megjegyeznünk, hogy Jézus tanítványait nem Jézusiaknak, hanem Krisztusiaknak – ebből származik a keresztény szó – nevezték, Krisztusra, a Lélek felkentjére való hivatkozással.”

(Suenens) Olyan mértékben jutunk közelebb Krisztushoz, amilyen mértékben nagyrabecsüljük, szeretjük és megértjük a Szentlelket. Végleg elszakadunk magától Krisztustól, ha a Szentlélek ellen vétünk. Vagyis, ha lelketlenek vagyunk a hit, a remény, a szeretet, az üdvösség, az örök élet iránt.” (Prohászka)

Az „ég megnyílása...” kifejezés az őszövetségben azt jelenti, hogy Isten kilép transzcendenciájából, amikor kinyilatkoztatásával megszólítja a prófétákat (Ez 1, 1). Ez a kifejezés jelzi Isten irgalmas lehajlását is, hogy az embereknek békét és üdvösséget hirdessen (Lk 2, 13 s. köv.). Amikor az emberek Isten jelenléte után vágyakoznak, amikor sóhajtván várják Isten eljöveteletét, akkor az ég megnyílása után vágyakoznak (Iz 63, 19). Most valóban megnyilatkozik az Isten. A Lélek leszáll Jézusra. A Messiás megkülönböztető jele, hogy az Isten Lelkének teljességét birtokolja (Iz 11, 2).

II.

Az „epifánia” annyit jelent, mint Megjelenés – vagyis Jézus isteni dicsőségének felragyogása. A bölcsek Jézusnak, mint újszülött királynak hódoltak. A Jordánban való keresztség után maga Isten is „szeretett Fiának” vallja Jézust. A „szeretett Fiú” az igazi, egyetlen Fiú! Isten őt nemcsak az örökbefogadás által tette Fiává. Nem irgalomból szereti őt, mint ahogy az emberek szereti, hanem örök tetszéssel, isteni örömmel. Erről akkor tesz tanúságot, amikor Jézus megtestesülése által magára veszi a világ bűneit, hogy azokért elégtételt adjon.

III.

Az Epifania, vagyis manifestatio – Urunk belépése a világba – folytatódik a mai liturgiában.

A múlt vasárnap a napkeleti bölcsek merész, kockázatos vállalkozását csodáltuk. De megcsodáltuk alázatukat is... mivel leborulva imádták az újszülött Jézust. (A régi liturgiában még a kánai menyegző, a lakodalom emléke is szerepelt ezen a napon.)

Jézus megkeresztelkedése

„Eljött Jézus a galileai Názáretből és megkereszteltette magát Jánossal...”

S mi történt utána?

Amikor feljött a vízből, megnyílt az ég, s a Szentlélek galamb képében rászállt, és szózat hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett fiam! Benned telik kedvem!”

Íme, a Szentháromság megnyilatkozása: Atya és Fiú és Szentlélek...

Keresztelő János így szólt: „Utánam jön, aki hatalmasabb nálam... Én vízzel keresztelek, ő majd Szentlélekkel keresztel titeket...”

Ki az, aki annyi más bűnössel együtt csendben leereszkedik a Jordán vizébe?

Ő az, akiben a Szentlélek lakik, akit a Szentlélek kent fel. Ő volt az, aki „ahol csak megfordult, jót tett és meggyógyította az ördögtől megszállottakat”, – aki midőn meghalt és harmadnapra feltámadt, bebizonyította, hogy ő „a mindenség ura”.

Minket mikor keresztelek? Már régen? Hol? A keresztszülők, a plébános nevét tudjuk-e még? Akkor születünk meg az örök élet számára! A testi születéssel állampolgárok lettünk. A keresztséggel az ég polgáraivá váltunk!

Manapság visszaesett a keresztelesek száma. 20–25 éves fiúk, lányok jelentkeznek házasságra és nincsenek megkeresztelve! Miért? Félelemből? Talán igen. – Vagy közönyből? Még inkább! – Vagy ateista meggyőződésből? Ez sincs kizárva.

Krisztus határozottan mondja apostolainak: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözl!” (Mk 16, 15–16).

Jézus megkeresztelkedése egyrészről megmutatja, kicsoda Ő, – másrészről lelkiismeretvizsgálatra szólít fel minket. Azt kérdezi: kik vagyunk mi, akik Jézus Krisztusban megkereszteltettünk! (Róm 6, 3)

Mi hálásak vagyunk, hogy már csecsemőkorunkban megkereszteltettünk Krisztusban! Divatos dolog ma a „szentségek mágikus fogalmán” megbotráncozni és a tudatosság szempontjait emlegetni. Mi mégsem lehetünk eléggé hálásak megkereszteltetésünkért. A keresztség nem beiratkozás egy pártba vagy egy klubba... ahol minden a saját akaratunktól függ... A keresztség incorporál: betesztet Krisztus szenvedésébe és halálába, mintha bennünk is szenvedett és meghalt volna Ő. Krisztus szenvedése teljes elégtétel minden ember minden bűnéért! (Summa Theol. III. 69. 2.c.) Nem mi

váltjuk meg magunkat, hanem Krisztus... Így a gyermekek is, a felnőttekhez hasonlóan, a keresztségben Krisztus Testévé lesznek (uo. III. 69. 6.c.)...

Természetesen, hogy Krisztus szenvedését javunkra fordíthassuk, szükség van hitre. „És íme – mondja Szent Ágoston – a gyermekek részére az egyház-édesanya odanyújtja mások lábát, hogy jöjjenek, – mások szívét, hogy higgyenek, – mások nyelvét, hogy hitvallást tegyenek...” És így mondja Szent Tamás: a gyermekek hisznek, „non per actum proprium, sed per fidem Ecclesiae quae eis communicatur... Et huius fidei virtute conferuntur eis gratia et virtutes.” (Sum. Theol. III. 69. 6, ad. 3.)

Így kegyelmet közöl a gyermekeknek is. Mag, amely később majd virágba borul... Ezzel nem azt mondjuk, hogy az egyház a külső szertartással mindent megad. A keresztség lényegéhez a lelki ember megszületése is hozzátartozik. Bárki, akit eltölt az Úr félelme és igaz tetteket visz végbe, kedves az Úr előtt. A keresztség: élet! A kegyelem és erény természetfeletti dinamizmusa. A jótettek termékeny forrása.

Keresztények vagyunk? Ópium talán a vallás? A legnagyobb ellenvetés a keresztények ellen, a keresztények kereszténytelen élete! Mi ennek az oka?

IV.

A keresztség új életet jelent!

Keresztelő János hirdeti a bűnbánat keresztségét. Élete és szavai fedik egymást. Így szól: Utánam jön, aki nagyobb nálam!... Én vízzel, – ő Szentlélekkel keresztel...

Jézus beáll a keresztségre váró emberek sorába... János először nem ismeri fel. A Szentháromság itt világosan kinyilvánítja magát. Az Atya szava: Ez az én kedves szeretett Fiam... – A Szentlélek galamb képében reá szállott...

Ma évente sokezer ember keresztelkedik meg. Ám nem minden egyházban van keresztség...

Mi a keresztség hatása? A Szentlélek élővé tesz bennünket? Új élet sarjad bennünk? Nekünk is szól a Szentlélek: Kedvem telik benned...? (vagy: Nem telik kedvem benned...) Belemérsz-e a világi dolgokba? Teljesen az evilági örömeket hajszolod? Úgy élsz, mintha nem lenne Isten? Nem gondolsz a nagy leszámolásra?

Ha a tisztaságot, az önmegtartóztatást említem: középkori, elavult dolog?

Ha a felebaráti szeretetet kérem számon, ez a gyengék ájtatos szokása?

Ha az imát említem, azt mondod, hogy ez babona?

Ha az alázatról szólok, azt mondod, hogy ebben a könyörtelen és könyöklő világban ez lehangoló és idejétmúlt követelés...

Szent Pál mondja: A Lelket ki ne oltjátok! (1 Tessz 5, 20) Sokaknál sajnos már nem kell kioltani. Kialudt az már régen!

A gyermekeknél a keresztség kiszolgáltatása a szülők részéről kötelesség, a felnőttek esetében viszont a keresztségi fogadalom állandó figyelmeztetés. Bűnbánatra és állandó megtérésre ösztönöz...

Legyünk hálásak a keresztségért! Kereszténynek lenni nem megáláztatás, hanem kitüntetés. Ne horgasszuk le fejünket, hanem bátran valljuk meg, főleg lelkiismeretes munkánkkal és becsületes életünkkel, hogy mi keresztények vagyunk! Imádkozzunk hűségért és kitartásért... Ne csak a születésnapot, hanem keresztelésünk napját is ünnepeljük meg... Akkor születünk az örök életre... Ez az igazi születésnapja életünknek! Istenben élünk és Istenért, a jelenben, majd az örökkévalóságban!

A mai keresztények közül sokan a keresztséget nem veszik komolyan... Ezért tántorog a világ félelmetes szakadékok szélén. Mit tegyünk? Ki-kí vesse komolyan a lelkébe, a családjá, a rokonai és barátai lelkébe... Mutasson rá, hogyan élnek?!

*

.....
Testvéreim, megálljatok és üljetek le mellém.

Mert íme, mondom néktek:

Erre fog jönni, akit ti kerestek,

Erre fog jönni, akire

Oly igen nagyon nagy a ti szükségtek.

Engemet ő küld a vak idegenbe,

Hol szél sóhajt és úttalanok járnak,

És ő adta a fáklyát a kezembe,

És fényét ő gyújtotta meg,

Hogy mindnyájatokat, kiknek hajában harmat didereg,

És arcán reszkető, fázó cseppek verődnek:
A fáklya köré ide gyűjtsenek,
Mert itt egy kicsi körben száraz van és meleg.
Jertek, ülünk le békén s várjuk a mi időnket,
Míg eljön, akit várnak mindenek.

S aki elküldött fáklyafénynek lennem,
Imádkozom, hogy adja:
Amíg el nem jön az ígért napja,
Füstöt ne vessen és el ne aludjon
S meg ne hűljön az élő fáklya bennem.

(Sík Sándor: Fáklya)

*

Isten! *Mindenütt jelenlévő* a neve. Nem menekülhetünk színe elől,
sem keletre, sem nyugatra. . .

Mindentudó a neve. „Szemei fényesebbek a napnál.” (Sir 23.–28.)

Mindenható a neve, nincs az a pokolbéli hatalom, mely lerombolhatná, amit ő épített. . .

Szentség és Igazságosság a neve. Egyedül Ő szent, Ő a tökéletes erkölcsi jóság. . .

Irgalom és Hűség a neve. . .

(Faulhaber: Zeitruf, 13)

*

A kagylóban benne van a zúgó tenger. A szívben pedig, amely szeretni tud, benne zúg az Isten!

(Angelus Silesus)

*

Az apai szeretet, az anyai szeretet, a hitvesi szeretet, a baráti szeretet: csöppecskék az Isten szívének szeretet-óceánjából.

(René Bazin)

*

Akiben nincsen szeretet, az elmondhatja magáról, amit Byron, az angol költő mondott: „Önnön lelkem sírboltja vagyok!”

✱

Szeresd az Istent, akit szeretni nem nehéz, és szeresd felebarátodat, akit szeretni nehéz.

✱

NAGYBÖJTI IDŐ

NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA

Olvasmány :
Ter 9, 8–15.

Szentlecke :
1 Pét 3, 18–22.

Evangelium :
Mk 1, 12–15.

Bevezetés

Jóllehet a technika és a tudomány fejlődése az ember hatalmát nagy méretekben megnövelte, az ember maga viszont nem lett sem boldogabb, sem jobb. A mai ember életét a félelem uralja. Félelem attól a katasztrófától, melyről nem lehet tudni, mikor és hol szakad rá?

Az Isten üzenetébe, az örömhírbe vetett hit nem oldja meg mai világunk problémáit. Többet tesz ennél! Más emberekké alakít minket, – olyanokká, akik már nem félnek. Hiszen tudjuk: Isten szeret minket és hűséges...

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A hibákat nem elég megbánni, ki is kell javítani azokat. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: törekszünk-e arra, hogy bűncink következményeit kijavítsuk? Gondolunk-e arra, hogy az okozott kárt meg kell téríteni? Nemcsak anyagi, hanem lelki értelemben is. Próbáljuk-e a szeretetlenséget szeretettel jóvátenni? Az önzést önzetlenséggel viszonzni? Az anyagiasságot cívyszerű viselkedéssel? A kényelmességet önmegtadással?

– csend –

Mert a kísértésben gyengék vagyunk: Uram, irgalmazz!

Mert akaratomat nem keressük: Krisztus, kegyelmezz!

Mert szövetségedre nem gondolunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A Péter-levél (1 Pét 18, 4–6) egy ősi hitvallás alapvető tanúságát tartalmazza, mely így foglalható össze: Krisztus meghalt és leszállt a halál birodalmába (3, 18–19); feltámadt (3, 18 vége és 3, 21); Isten jobbán ül (3, 22); ítélkezni fog élők és holtak felett (4, 5). Miután Krisztus megjárta az *ember útját* egészen a halálig, az ember is megjárhatja a keresztség által az élethez vezető utat (3, 18). A keresztséget az apostol itt a vízözönnel szemlélteti és értelmezi, mely tiszta lelkiismerettel ajándékozza meg az embert és oda irányítja, ahová Jézus már előrement.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus keresztségével, megkísértésével a pusztában, és Keresztelő Szent János működésének befejeztével (Mk 1, 9–11; 12–13; 14) végetért az előkészület ideje. A kor nagy fordulópontja közel van. Jézus fellépése hozza azt közel, és az, hogy meghirdeti „Isten örömhírét”, evangéliumát. Jóllehet azzal, hogy Jézus a pusztában a próbát kiállotta, még nem ért véget a nyomorúság és a harc ideje. De Jézusnak, a második Ádámnak, az Új Embernek győzelmében a mi győzelmünk lehetősége is megvan. Már nem szükségszerű, hogy elbukjunk, hogy alulmaradjunk a kísértésben!

A megtérést sürgető felszólítás: felszólítás a hitre és a bizalomra.

II.

Megkeresztelkedés után Jézust Isten Lelke azonnal a pusztába küldi, hogy a sátán megkísértse. Ellentétben Ádámmal, Jézus – a második Ádám – megállta a kísértést. Legyőzte ellenfelét! A küzdelem ezzel nem fejeződött be, megkezdődött azonban a biztos győzelem. . . Itt az üdvösség ideje!

János bebörtönzése után Jézus megkezdí az örömhír hirdetését: közel van Isten országa! Isten Jézuson keresztül nyilvánítja ki hatalmát és kívánságát. Ehhez csatlakozik a megtérésre való felszólítás. A hír csak annak lesz az „üdvösség híre”, aki elfogadja és kész megváltoztatni életét.

III.

A mai vasárnapon más a templom hangulata, mint máskor. Az oltárokon nincs virágdísz. A papok lila ruhát öltenek magukra. Az egyházi év új ideje kezdődik: a Nagyböjt, a szent Negyvennap. Negyven napig vándorolt a zsidó nép a pusztában Egyiptomból az ígért földjére... Mi is zárándokolunk „hazafelé”: 40–70–80–90 évig tart az út, míg hazaérünk.

Jézus is 40 napig böjtölt a pusztában...

1. Ama evangélium nagyon rövid. Könnyű megjegyezni: „Jézus 40 napig maradt kint a pusztában. Ott megkísértette a sátán.” (Mk 1, 13)

2. Tartsatok bűnbánatot! Metanoeite! Térjete meg! Higgycetek az evangéliumban!

Az égbe való felvétel, az örök üdvösség nem automatikus. Isten nem kényszerít senkit. Szabadon kell IGEN-t mondanunk a felhívásra: Térjete meg!

Mit jelent ez? Talán pogányok volnánk? Nem... hanem annyit jelent: Szebben éljünk! Jót cselekedjünk! Tisztességesbben beszéljünk, mint eddig! Úgy, ahogy Isten akarja... Mindegy, mit teszünk, vagy mi a hivatásunk, vagy hol dolgozunk... A lényeg: csak Isten útján járjunk...

Nem lehet megállni az úton. Lejtőn leállni nem lehet. Ha nem kapaszkodunk felfelé, menthetetlenül lefelé csúszunk! Megtérni, megváltozni annyit is jelent: tovább menni! Mindennap egy lépéssel előbbre menni: imádságban, türelemben, szeretetben, megértésben, egymás elviselésében... Közös élet – sokszor milyen nagy kereszt! Mily nehéz az önzés legyőzése!

Nézzünk magunkba. Térjünk meg egyszer!

Tartsatok bűnbánatot! Térjete meg! – e szavakat a görög eredetiben a metanoeite kifejezés adja vissza – ami annyit jelent: változatok meg!

Az ember legyen más! Egy új ember...

Aki megtér és hisz: éli az evangéliumot.

Ami előtt még mi lépnénk, Isten hozzánk hajol szeretetével Jézus Krisztusban. A megtérés ezért nem nálunk kezdődik, hanem Istennél... Ő a kezdeményező, amikor szeretetből élénk jön... A hit már válasz Isten szavára.

Befogadjuk, elfogadjuk a tanítást, a meghívást. Új életre kelünk. Isten ugyanis Jézust adja nekünk és az ő evangéliumát!

IV.

Ma van a nagyböjt első vasárnapja. De a nagyböjt nem ma kezdődik! A múlt hét szerdáján vette kezdetét a hamu szomorú szimbólumával. Hamvazószerdának hívjuk ezt a napot.

Hogy mi a Nagyböjt, ezt megmondja a mai liturgia Prefációja, amikor így szól: „Szentséges Atyánk, mindenható örök Isten, te fiaid lelki tisztulására üdvös időt rendelsz, hogy minden bűnös vágytól szabaddá váljanak és úgy munkálkodjanak a földön, hogy többre tartsák a maradandó élet kincseit”.

Istennek ezt a lelki ajándékát, amely a Nagyböjt a számunkra, ma komolyan akarjuk venni.

A nagyböjt: 40 nap a Húsvét ünneplésének előkészítéséhez. Szent negyvennapnak is szoktuk nevezni: quadragesima...

Miért éppen negyven? Jézus példája az első: „A Lélek a pusztába vitte őt és ott maradt 40 napig”. De ismeretes, hogy a „puszta” és a „negyven” szimbolikus jelentőségű, és mindkettő a Kivonulás Könyvében, Mózes 2. könyvében is szerepel. Mindez azt jelenti, hogy az üdvösségtörténet fontos mozzanatához érkezünk. Jézus „nagyböjtjében” a mi nagyböjtünket éljük át, „amely alkalmas idő a mi üdvösségünkre...”

Jézus a Lélek ösztönzésére „a pusztába ment”. A puszta: izolált hely... Alkalmas az összeszedettségre, az elmélyülésre, a reflexióra. Elhagyatott, félreeső hely... A modern ember nem szereti a csendet. Rádióval kel, rádióval fekszik. Soha nincs csendben. Így nem is képes magával foglalkozni... magába szállni... Ez nagy baj! Pedig a gyár, az üzem zaja után otthon már csendre vágyakozik a lélek...

A puszta: a kísértés helye, a próbatétel helye. A kétségek, a nehézségek feltörése, a helyes út megválasztása, keresése, kutatása... tehát a döntő választások helye. A kísértésben dönteni kell: igen vagy nem! Honnan jöttem... hová megyek..., miért élek...?

A puszta az Istennel való találkozás helye: az emberben az ördög küzd az angyallal! Vadállatok, kísértések között harcolnak...

A puszta a Szenlélek helye: szükséges az ő indítása, az ő irányítása, az ő jelenléte, a Lélek sugallata, hogy magunkba szálljunk...

A nagyböjti időszakban ezeket a szempontokat vegyük szemügyre, s próbáljuk magunkra alkalmazni. A nagyböjti idő alkalmas arra, hogy összeszedjük magunkat, magunkba szálljunk, az élet

legmélyebb, legsúlyosabb problémáira reflektáljunk, mint emberek és mint keresztények. . .

Vizsgáljuk meg hivatásunkat: ki hol él, dolgozik vagy szenved. Elemezzük, boncolgassuk végső célunkat: „Uram, engedd megismerni a te utadat, taníts meg a te ösvényeidre. . .”

– Hogy előre haladjunk hitünk megismerésében. A hitvallás, a Credo elmélyítésében. Hogy elmélyítsük vallásos hitünket, ismereteinket. Hogy szembenézzünk azokkal a nehézségekkel és kételyekkel, amelyeket a környezetünk és a mai kultúra szegez szembe hitünkkel. „Növekedni Krisztus misztériumának ismeretében” (Collecta). Revidéáljuk magatartásunkat, megvizsgálva hűségünket az evangélium iránt, amelyet kaptunk. Vizsgáljuk meg konkrétan azt, amit teszünk, cselekszünk, vagy mulasztunk a lelki élet terén.

Hogy találkozzunk Istennel: fel kell újítaniunk alapvető magatartásunkat, egzisztenciánkat, létünket. Isten horizontjába kell helyoznunk mindent, ha azt akarjuk, hogy a kegyelem életét éljük, melyben a természet nagyobb értéket nyer.

Engedjük magunkat vezettetni a Lélek által! Tudjunk kezdeményezni és élni minden pillanatban egzisztenciánkkal. . . A gyakorlatban sem szabad megfélekednünk arról, hogy bennünk, keresztényekben lakik a Szentlélek. . .

A nagybőjt mindnyájunk számára Jézus buzdítása kell hogy legyen: „Térjetek meg, tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumnak, az üdvösség jóhírének. . .”

Megtérni és hinni az evangéliumnak nemcsak annyit jelent, hogy meditációt végzünk a pusztában, hanem hogy kövessük Krisztust evangelizáló hivatásában! „Jézus Galileába ment, hirdetni kezdte Isten evangéliumát.” Minden keresztény, minden szavával, tettel: hithirdető kell hogy legyen!

Megtérni és hinni azt jelenti elsősorban, hogy újra életre kel bennünk keresztségünk kegyelme, mint személyes üdvösségünk tudata! De emlékezni kell arra is, hogy a Krisztus keresztsje által kapott üdvösségünk abból ered, hogy Ő „halálával megszerezte az örök életet”. Ez már elővételezve volt az Istennel kötött szövetségben: „Íme, én szövetséget kötök veletek és utódaitokkal, sőt minden élő lényvel, mely nálatok van, a madárral, a házi állattal, s a mező minden vadjával, mindazzal, mi a föld állataiból fennmaradt a bárkában!

Nekünk keresztényeknek tehát folytatni kellene Krisztus művét.

Hirdetni kellene üzenetét a mi korunkban is: „Betelt az idő, itt van már az Isten országa, térjetek meg és higgyetek az evangéliumnak!”

Krisztus üzenetét hirdetni nem pusztán a szavak továbbítását jelenti. Azt jelenti leginkább, hogy valósítsuk is meg azt cselekedeteinkkel, közéleti, gazdasági, szociális és vallásos téren egyaránt! Ilyen hitvalló volt Bálint Sándor szegedi egyetemi tanár, a kiváló néprajzkutató. Szelíden, szinte mosolyogva tűrt minden méltánytalanságot. Szívbeli ellenségeit nem gyűlölte, még kevésbé azokat, akik nem tudták, mit cselekszenek, amikor ráragasztották a „klerikális és reakciós” bélyeget. (Varga Domokos: Egy magyar szentember...) Hívó katolikus volt és ezt sohasem tagadta meg.

V.

Most Nagybőjtben, az oltárokon Krisztus keresztye magasodik fel, melyen ezeket a krisztusi szavakat olvashatjuk: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztyét és kövessen engem!” (Mt 16, 24)

Nagybőjtben akkor követjük az Urat és egyházát, ha önmegtagadásban, jócselekedetekben, imádságban töltjük el ezt az időszakot.

Nagybőjt első jelszava: Önmegtagadás!

Mit is jelent ez a szó? Mit kíván tőlünk ez a jelszó? A mai ember fülének talán idegenül hangzik. Az önmegtagadás nem egyéb, mint a rossz hajlamaink elleni küzdelem. Erős akarattal igába hajtjuk azokat és így egész lényünket Isten szolgálatába állítjuk. Az önmegtagadás az erények első foka. Minden erény első állomása, mely az erény elé tornyosuló számos akadály legyőzésében nyilatkozik meg. Az ember ezzel tudja biztosítani testi-lelki képességei között az egyensúlyt és az összhangot. Az önmegtagadás nem cél... de a természetfeletti élet legfontosabb eszköze és tényezője. É ezért tagadjuk meg magunkat, hogy magasztosabb, harmonikusabb életet élhessünk. Lemondunk a földi javak hajsolásáról, hogy annál biztosabban megszerezhessük a szellemi és örökkévaló javakat. Lemondunk önmagunkról, hogy birtokunkba vehessük Istent. Harcolunk a lelki békéért és mintegy meghalunk a magunk számára, hogy Istennek élhessünk... Megtagadjuk magunkat, hogy elszakadva önmagunktól, Istennel egysülhessünk!

Ezt a lemondást követeli tőlünk Jézus Krisztus: „Aki le nem mond arról, amije csak van, nem lehet az én tanítványom.” (Lk 14, 33) Ezért követel önmegtagadást tőlünk. „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát!” (Lk 9, 23) Mert az önszeretet a legfélelmetesebb ellenségünk. Az apostolok „elhagyván mindenüket, követték őt...” (Lk 5, 11) Szent Pál figyelmeztet: „Fojtsátok el tehát tagjaitokban azt, ami földies: az erkölcstelenséget, a tisztatlanságot, az érzéki vágyakat, a bűnös kívánságokat és a kapzsiságot, ami nem más mint bálványimádás!” (Kol 3, 5) Azt is hangsúlyozza, hogy: „Akik Krisztushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélycikkkel és kívánságaikkal együtt” (Gal 5, 24). Szent Pál apostol azt kívánja, hogy a régi embert, amely tele van rossz hajlandósággal, vessük le és öltözzünk az új emberbe, amely a keresztségben születik. Azért hangsúlyozza: „Vessétek le a haragot, bosszúságot, rosszindulatot, átkozódást, szátok ocsmány szavait. Ne hazudjatok egymásnak! Vessétek le a régi embert szokásaival együtt és öltsetek fel az újat!” (Kol 3, 9–10)

Ez az élet küzdelmének a feladata. Vigyázzunk: a böjt szelleme nemcsak az ételtől való megtartóztatást kívánja, hanem más önmegtagadásokat is, főként önmagunk fékentartását és az irgalmas szeretet cselekedeteit!

A nagyböjt másik jelszava: a jócselekedetek! Isten már az ószövetségben megmondta: „Irgalmasságot kívánok és nem áldozatot! A szívnek áldozatát inkább, mint egészen elégséges áldozatot!” Az önmegtagadás jócselekedetek nélkül olyan, mint a szántás vetés nélkül... mint az épület alap nélkül... mint a fa gyümölcs nélkül...

A nagyböjt harmadik jelszava: Imádság! A nagyböjt imádság nélkül olyan, mint a lámpa világosság nélkül... mint az éjszaka, melyben riasztó sötétség uralkodik... A nagyböjt imái főleg a szenvedő Krisztusra irányulnak. Ilyen a keresztút végzése, stb.

Károlyi Sándor kuruc generális levelet intézett feleségéhez, Barkóczy Krisztinkához 1706-ban, hogy küldjön neki fehér kenyeret és húsfélét a táborba. Az asszony azt válaszolta, hogy szívesen küld, de meg ne feledkezzék a böjtről... Mire férje azt válaszolta: „...hiszen az anyaszentegyház nem mostohaanya, hadviselésben a húsételt megengedi...” Most az anyaszentegyház a húsételt megengedi, felment a böjt alól. De ha valaki igazán szereti az Istent, most is megtartja a böjtöt... önmegtagadásokkal, jócselekedetekkel,

imával szenteli meg a nagyböjti időt, hogy a mindenható Istent megengesztelje.

✱

...
De mire jó
Egy lámpástalan rádió?
Hogyan szólítsam az ég Urát
Egy siketnéma Miatyánkon át,
Ha szói közül minden második
Alattomosan elrejtőzködik!
Bénult napokon, izzadt éjeken
Az értelem is értelemtelen
Értelemtelen és imátalan, –
Magam vagyok, egészen egymagam.
De talán mégis volna valami
Helyettem hinni, vallani,
Nevemben felimádkozó,
Karikás kis szentolvasó,
Egyetlen társam aki vagy,
Karikagyűrűm, el ne hagyj!

De nem hagytalak-e Téged el én,
Szómmal, amelyből kialudt a fény?
Szívemmel, amely csupa seb,
Elmémmel, amely úrnél üresebb?
S nem hagytam-e el Veled együtt Azt,
Aki az úr fölött virraszt?
Mit felelek, hisz nem tudok felelni:
Mit felelhet a Mindennek a semmi!
Akarom élni az egész hitet,
Szeretni, ahogy Isten szeret,
És bízni, bízni akarok,
Abban, amit a Krisztus hozott,
Nem érzem, nem is gondolom,
De akarom, akarom, akarom.

(Sík Sándor: A néma Miatyánk...)

✱

NAGYBÖJT 2. VASÁRNAPJA

Olvasmány :
Ter 22,1–2.9.a.
10–13. 15–18.

Szentlecke :
Róm 8,31.b.–34.

Evangelium :
Mk 9,2–10.

Bevezetés

Amikor azt mondjuk, hogy valamely dolog vagy érzés nagyon is emberi, általában valami olyan emberi gyengeségre gondolunk, amellyel gyakorta számolni kell. Az emberről sajnos ilyen sekélyen szoktunk gondolkodni. Krisztus világított rá, hogy mi is valójában az ember. . . És teremtmője, Isten akarata szerint mivé kell válnia. . .

Krisztus volt a tökéletes ember. Az igazi ember. Isten tetszését lelte benne. Benne nyilatkoztatta ki saját lényét, szentségét és dicsőségét.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Szabadságunkra mindannyian büszkék vagyunk. Nem szeretjük, ha korlátoznak minket. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: nem próbáljuk-e sokszor rabnak tettetni magunkat, hogy ne kelljen vállalni a felelősséget?

– csend –

Mert irtózunk a felelősségvállalástól: Uram, irgalmazz!

Mert kényszerítőnek tekintjük a körülményeket: Krisztus, kegyelmezz!

Mert kényelmünk miatt lemondunk az egyéni szabadságról: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Izrael népe Ábrahamban a hívő ember ősmintáját látta. Ábrahámot az Iszlám is az első és tökéletes muzulmánként tekintette. Ábrahám ugyanis tökéletesen ráhagyatkozott Isten akaratára. A keresztény vallás is Ábrahám fiában, Izsákban, az egyetlen Fiúnak, Krisztusnak az előképét látja, akit Ábrahámnak fel kellett volna áldoznia. Izsákot azonban nem kellett ténylegesen feláldozni. Helyette és „mindnyájunkért” Isten a saját Fiát adta oda. Ez számunkra érthetetlen titok, mivel sem Isten szentségéről, sem igazságosságáról, sem szeretetéről nincs elégséges elképzelésünk. Mi csak azt valljuk, hogy Isten minden tevékenysége szeretetből fakad és olyan hatalmas, hogy mindazokat meg tudja menteni, akik benne bíznak.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Péter apostol Messiás-vallomása (Mk 8, 29), de még a szenvedés megjövendölése és a kereszthordozásra szóló meghívás is megelőzi a tudósítást Jézus színeváltozásáról. A Jézusról szóló teljes kinyilatkoztatáshoz mindkettő hozzátartozik: a kereszti és a dicsőség is. A felhőből hangzó szózat Jézust Messiásnak hirdeti. Hasonlóképpen történt keresztelesekor is (Mk 9, 7; 1, 11.) Jézus a Mózesből megjövendölt próféta (Mk 9, 7; Dtn 18, 15). De ő nagyobb, mint Mózes és Illés. A tanítványok azonban csak Jézus feltámadása után fogják felfogni: valójában ki ő; csak akkor lesznek képesek szólani arról, amit láttak és hallottak.

II.

A három kedvelt tanítvány „egy magas hegy” magányában élte meg Isten dicsőségének felragyogását az Ember-Jézusban. Mózes és Illés, vagyis a Törvény és a Próféták tanúsítják, hogy Jézus a várt Messiás. Az égből jövő hang még többet mond: Jézus az Istennek szeretett és egyetlen Fia (Mk 1, 6–11). A tanítványok őt, az új Mózeszt hallgassák. Amikor majd a szenvedés éjszakája borul Jézusra és a tanítványokra is, akkor ez az élmény fényével segíti őket, hogy megértsék azt és tartsanak ki mellette.

III.

A múlt vasárnapi evangéliumban Jézus tanítását így foglalhattuk össze: Térjetek meg és higgyetek az evangéliumnak! – A mai vasárnapon az Atyának a szavát halljuk, mely hitünk tárgyát határozza meg: „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!”

A kereszténység: nem csupán egy tan! Nem ideológia, nem filozófia... hanem egy Személy, maga Jézus Krisztus!

A nagybőjtnek akkor van értelme, ha hozzájárul ahhoz, hogy mindinkább elmélyítse mindannyiunkban a Krisztushoz való ragaszkodásunkat és kapcsolatunkat. Mégpedig teljes egészében, az élet minden dimenziójában. Nézzük csak sorban:

Jézus az Atya szeretett Fia, aki „Isten az Istentől, világosság a világosságtól, igaz Isten az Istentől...” Egy részletet láthatunk meg Istenségéből a mai evangéliumban: átváltozott... ruhái ragyogtak, mint a hó... s a megjelent Illéssel és Mózással beszélt...

De Jézus valóságos ember is, aki velünk jár, magához öleli a keresztet és vállalja érettünk a halált. Aki meghalt és feltámadt, akinek feltámadása a mi feltámadásunk! Feltámadásunk záloga akkor is, ha mi is – mint a tanítványok tették, – kíváncsian megkérdezzük: Mit jelent feltámadni a halálból? Nagy titok ez!

A harmadik: színeváltozása! (Transfiguratio), – mely a festőket is megihlette... Ez egyrészt az isteni valóságra irányítja tekintetünket, másrészt azonban megterheli hitünket is. A ragyogó fény után – mely Pétert ámulatba ejtette, – egy felhő következik. Fény és árnyék a festészet titka, de az élet titka is! A dicsőséges, a ragyogó Jézus után, aki Mózással és Illéssel beszél, – „egyedül Jézus” marad. A feltámadást megelőzi a halál... a fényt az árnyék. Mi is egyedül maradunk... Ez az emberi állapot, amelyben élnie kell hitünknek, amelyben megvalósul az evangéliumban való hit, Krisztusra hallgatásunk!

Jézusra hallgatni egészen más valami, mint egy agilis tevékenység vagy pacifikus magatartás kialakítása. *Ma* hinni talán nehezebb dolog, mint valaha. Krisztusra hallgatásunk kemény próbákat áll ki manapság!

Ilyen körülmények között lehet és kell is olvasni Ábrahám kemény próbatételét.

Isten próbára tette Ábrahámot. A nehézségek, a próbatételek emberi létünk szerves részét alkotják. Beletartoznak Isten gond-

viselésszerű intézkedésébe. Ezért folyton lamentálni, panaszkodni és rettegni nem lenne helyénvaló. Hitünket szinte mindennap igazolni kell! Késznek kell lennünk már jó korán, hogy azt mondjuk: Íme, itt vagyok!

„Vedd fiadat, akit szeretsz...” Egyetlen fiadat! A próbatétel nem valami mellékes, vagy másodrendű kérdésre vonatkozik, hanem nagyon is lényeges dologra. Mélységesen érint bennünket. Megbolygatja bensőnket. Eddig megszerzett nyugalmunkat is bizonytalanná teszi. Sokszor nem látjuk a kiutat. De Isten szavának engedelmeskedve megyünk előre! Ábrahám is útrakelt, nem tudta, hová?!...

Ne bizonytalankodjunk! Menjünk előre utunkon... Ezer nehézség se okozzon nekünk egyetlen kételyt sem!

„Ábrahám, Ábrahám, ne nyújtsd ki kezedet!” – mondja Isten angyala. A hitünk elleni nehézségek minket a hit elismerésére kell hogy vezessenek.

Az Isten azonban mást is kérhet tőlünk: revideáljuk, tökéletesítsük vallásosságunkat. Előbb így szólt Ábrahámhoz: „Áldozd fel Izsákot elégő áldozatul!” – majd utána: „Ne nyújtsd ki kezedet a gyermek fölé!” Ugyanezt kérheti tőlünk az egyház a különböző reformokban, amelyeket végrehajt és a hit elmélyítésében meg kíván... Nekünk is sokszor vállalnunk kell az áldozatot. Válaszoljunk: de nem a múlthoz való fanatikus ragaszkodással, sem az újszerűség nyugtalan keresésével. Inkább Isten akaratára figyeljünk... Ó, ha mi is követni tudnánk Ábrahámnak, a hit atyjának nagyszerű példáját! „Most tudom, hogy *féled* Istent!” És ez a lényeges! Istent gondolataink csúcsára állítani. Cselekedeteinknek normájává tenni. Efelé irányítsunk mindent... ennek rendeljük alá legdrágább érzelmeinket is. „Nem tagadtad meg tőlem egyszülött fiadat...” Ez aztán a cselekedetekben megnyilvánuló igazi hit!

„Téged megáldalak és a te ivadékodban nyer áldást a föld minden nemzete...” – Miért? Mert Ábrahám hitt Isten parancsának!

Ha hitbeli életünkben homályos pillanatok adódnak, mi is gondoljunk erre. Az Istenhez való ragaszkodásunk áldás forrása lehet. Nemcsak részünkre, hanem az egész világ számára. Ha lelkiismeretünk rejtekén megújítjuk „Credo”-nkat (a Hiszekegy-et) és kimondjuk a mi „Fiat”-unkat (legyen!), kimondjuk az IGEN-t, akkor a világ üdvének szolgálatában szolidárisak vagyunk akkor is, ha a nemhívó ezt nem fogadja el.

Kérdezzük meg magunktól: Valóban hallgatunk-e az Atya szeretett Fiának, Krisztusnak a szavára? Mi maradt meg manapság a mi hitünkéből? Mi maradt meg Isten iránti engedelmességünkéből? És az azok iránti engedelmességből, akik az ő szavát közvetítik? (Ábrahámhoz szólt az angyal...)

Olyan feleletet kell adnunk, amely Isten irányában igaz. Ez a Szentlecke motívuma. Csak az Ő ítélete számít. Szent Pál magabiztosan felkiált: Ha Isten velünk, ki ellenünk?! – Ha Isten igazol, ki marasztal el bennünket?

Sokszor gyengék vagyunk, engedjük magunkat befolyásolni a környezetunktől. Sokan keresztényeknek látszanak, de mivel nem hallgatnak Krisztus szavára és az egyház szavára, valójában már nem azok többé.

A nagybőjt, amelyet most élünk át, segítsen bennünket hitünk igényeinek tudatos átélésében és megerősítésében!

„A te arcodat keresem, ó Uram!”

Ó Isten, aki azt mondtad, hogy hallgassuk a te szeretett Fiadat, tápláld hitünket a te szavaddal és tedd tisztává lelkünk szemeit!

IV.

Ma a két olvasmányban két hegy szerepel. Hogyan hívják, nem tudjuk. Nincs a térképen. Talán szimbolikus jelentőségük van. A legrégibb időtől kezdve az egyiket a Tábor hegyével azonosítják (arabul: Dzsebel el Tor). Ez 562 m magas, s olyan, mint egy régi cukorsüveg vagy mint egy gúla. A csúcsáról lenézve hatalmas mélység tátong alattunk. Ma templom és ferences kolostor található a tetején. Már a XIII. században voltak ott – a feljegyzések szerint – magyar ferencesek is. A másik talán a Hermon hegye, mely több mint 2700 m magas. Lehet ez is, ha már mindenáron lokalizálni akarjuk a témát és nem tekintjük a jelenetet elsősorban ama tény drámai kifejezésének, hogy Jézus beteljesítője az ószövetségnek.

A hegyek a síkságból emelkednek ki. A hegyről messzire ellát az ember. S amíg nem volt tömegturizmus, a hegyen az ember egyedül lehetett a gondolataival... Elmélkedhetett a csendben...

Az első hegy: a próbatétel hegye.

Isten nagyon sokat kívánt Ábrahámától. Azt, hogy áldozza fel egyetlen fiát: Izsákot. Ábrahám nem ellenkezett. Nem mondotta: Hogyan kívánhatsz tőlem ilyent? Csak egyetlen fiam van... Nemde

sok utódot ígértél nekem?! Elveszed egyetlen reménységemet! Megszeged a szavadat?

Ábrahám csak hallgatott... (Jaj de nehéz egy súlyos csapás idején hallgatni! A mély hallgatás sokszor a legékesebb beszéd.) Ábrahám hitt, bízott, remélt. Egy pillanatig sem kételkedett Isten hűségében és szeretetében. Nem tudta: mi lesz, mi vár rá. Teljesen Istenre hagyatkozott. Engedelmeskedett. Ez az ő nagysága! Kiállta a próbát! Ezért a hit atyjának nevezzük. Amikor az Úr látta, hogy Ábrahám kész teljesíteni parancsát, angyala által elhárította fiának, Izsáknak feláldozását.

Ma nehéz hinni... A ragyogó ész, a félelmetes technika korát éljük. A láthatatlan világ nem vonz. Isten minket is megpróbál... Alkalmat kíván adni, hogy megmutassuk: őt szívből szeretjük...

Az ilyen próbatételeknél legtöbbször teljesen egyedül vagyunk. Mintha egy magányos hegyen állnánk. Nincs senki velünk vagy mellettünk, aki segíteni tudna... Teljesen egyedül kell IGEN-t mondanunk Istennek. Teljesen egyedül kell eldöntenünk, hogy Istenhez tartozunk-e vagy sem. Nem térhetünk ki a válasz elől azzal, hogy: még meg kell gondolnunk... vagy: nem lehetne-e később dönteni? Nem is alkudhatunk az Istennel. Engedünk egy kicsit... vagy felet... vagy harmadot... Isten jövőnket, életünket, sőt önmagunkat akarja... Szeresd Istent teljes szívedből... teljes lelkedből!

A másik: a Színeváltozás hegye. „Felmegy egy magas hegyre...”

Akár egy kúp. Táborhegynek nevezik... Három tanítványt látunk Jézussal: Pétert, Jakabot és Jánost. Ők hárman együtt maradtak, s ekkor Jézus színében elváltozott előttük... Mózes és Illés beszélgettek vele... Majd az Atya így szólt hozzájuk: „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!” S Jézus ruhája, arca ragyogott mint a hó...

Megmutatta tanítványainak a mennyei dicsőséget szenvedése előtt. (Egy falusi kántor ezt a gondolatot megzenésítette: Uram, jó nekünk itt lenni... Elterjedt ének lett belőle.)

Szent Pál mondta: „Szem nem látta, fül nem hallotta, amit Isten választottainak készített...”

Ilyen hegyek, ilyen órák vannak-e a mi életünkben is? Talán egy elmélyült istentiszteleten... vagy jól végzett szentáldozásban... Jézust nem látjuk, de megélhetjük és megtapasztalhatjuk, hogy közöttünk, velünk van...

Aki veszélyes hegyre akar felmenni, vezetőre szorul. Ha egyedül megy, könnyen eltévedhet... vagy lezuhanhat...

A vezető maga Jézus! Mint a három apostolt, minket is felvezet a magasba... Ha ráhallgatunk, nem tévesztünk utat és felérünk a csúcsra. Hazatalálunk!

Nekünk is szól az Atya intelme: „Őt hallgassátok!...”

De kérдем:

Kire is hallgat a mai ember?... A szüleire? – Nem!... A tanárait? – Nem!... A józan észre? – Nem!

Hát akkor kire, vagy mire?

A mai embert, ha egy bizonyos jólétet elér, az ideológia már nem érdekli többé. Se vallási... se egyéb ideológia...!?

Uram, könyörögve kérek: a Próbátétel hegye után a Tábor hegyén is légy velünk mindig...

V.

Keresztelő Szent János elfogatása után Jézus Galileába ment. Ott hirdette Isten szavát: „Betelt az idő, közel van már az Isten országa...”

Közel van az Isten országa.

Mi az Isten országa? Olyan talán, mint a hatalmas római birodalom, amely szinte egész Európát magába foglalta? – Isten nem császár. Nem király. Nem államelnök vagy államfő. Egészen más, mint az emberek. Nincs minisztere, nincs rendőrsége, nincs hadserege...

Csak Isten van és az ember.

Az ember többre képes, mint azt kívánni vagy álmodni lehet. Magát Istent kívánja. Nagyobbat, szebbet, jobbat senki sem bírhat ennél... Tény azonban, hogy csak szűk kapun, a halál kapuján át jutunk el hozzá véglegesen.

Higgyetek az evangéliumban!

Az emberek kíváncsiak, ha kérnek tőlük valamit. Mindjárt megkérdik: Miért? Ha valamit ígérnek nekik, szintén kíváncsiak, hogy hogyan teljesítik azt nekik...

Hogy mint kell megtérnünk és hogyan jutunk be Isten országába? – Ezt az evangélium mondja meg nekünk.

Higgyétek, amit mondtam! Higgyétek, hogy az igaz! Nem könnyű hinni... mert nem tudjuk pontosan ellenőrizni, hogy egyezik-e a dolog... De ha előre kísérletezhetnénk, és tudnánk... már nem lenne hit, és nem lenne e cselekedetünk érdemszerző...

Tudom, kinek hittem...

Vannak pillanatok az életünkben, amikor megajándékozottnak érezzük magunkat. Szinte érezzük, hogy Krisztus egészen a miénk...

Ez akkor következik be, amikor Istent beengedjük életünkbe és vele barátságban élünk... Arra is rádöbbenünk, hogy ha vele vagyunk, az önző ÉN-től hamar megszabadulunk...

Megértjük a nagy különbséget: kicsoda Isten és kik vagyunk mi? – Erre csak nagy hallgatás következhet...

Úr Jézus, te tudod, mi a pusztaság... Különösen, ha 40 napig tart... Emeld fel az embereket, akiknek élete pusztaság lett belső ürességük szárazsága által. Mutasd meg azoknak, akik életüket céltalannak látják, hogy az Isten országa közöttünk van... Add meg a kételkedőknek, a csalódottaknak az evangéliumban való hit kegyszelmét...

*

.....

És velem jössz, mikor a völgybe vágyom,
és jössz, ha hívlak, föl a hegyre,
s ahova széles e világon,
gyerekésszel kíváncszom.
Elkísérsz minden utamon,
s amit csak kérdezni tudok,
és ami peccsétes titok,
te megtanítasz mindeneekre.

.....

És én csak bámulok,
mindent és magamat és téged,
s míg melletted szorongva lépek,
minden porszem beszél, amerre járunk.

Kézen-fogva, mi ketten így sétálunk.

(Sík Sándor: A sétálásról)

*

NAGYBÖJT 3. VASÁRNAPJA

Olvasmány :
Ez 20, 1–17.

Szentlecke :
I Kor 1, 22–25.

Evangelium :
Jn 2, 13–25.

Bevezetés

Mielőtt válaszolnánk a kérdésre: mit kell cselekednünk, – feleletet kell adnunk arra, hogy mik is vagyunk? A teremtet világban belül az ember egyedül az a lény, akit Isten megszólított és mindig újra megszólít. Ez nemcsak a keresztényekre vonatkozik. Alig jelent különbséget az, hogy a megszólítás közlés, ígéret vagy követelés formájában hangzik-e el. Az ígéret egyúttal követelés is. És a követelés egyidejűleg kinyilatkoztatás és ígéret is.

Nemigen szeretjük, ha parancsokra emlékeztetnek bennünket. Úgy érezzük ilyenkor, hogy kívülről erőszakolnak ránk valamit. Isten is a bensőnkben szól. Fel kellene fognunk, meg kellene értenünk, hogy Isten minden parancsolata nagylelkű ajánlat is egyben.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Járjunk nyitott szemmel a világban! Tegyük fel magunknak a kérdést: Összefüggésbe hozzuk-e a világban látottakat Jézus tanításával?

– csend –

Mert a világban csak pillanatnyi érdekeinkre figyelünk: Uram, irgalmazz!

Mert nem keressük a jót és nem cselet embertársaink magatartásában: Krisztus, kegyelmezz!

Mert túlzottan önteltek vagyunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

„Krisztus keresztje” nem kigondolt elmélet, hanem esemény. Jézus kereszthalála Isten üdvözítő akaratát tette láthatóvá és váltotta át tette. Ezt a megrendítő eseményt nem lehet a zsidó messiásvárás szemlélte alapján megközelíteni. A zsidóság fényes, dicsőséges és győzedelmes Messiást remélt. Sem a pogányok bölcséleti tanításai, sem a mi bölcselkedő kérdéseink és kutatásaink nem tudnak behatolni a kereszt titkába. Isten nagy, legnagyobb művét csak gyengeségében, és megalázottságában fejezhette be. Ezt azonban csak a hit foghatja fel és fogadhatja el. Az út nem a megértéstől, és felfogástól vezet a hithez, hanem pont fordítva: a hit által jutunk el a megértéshez.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus alapján véve nem ellenzi a külső istentiszteletet. Szereti a jeruzsálemi templomot. Atyja házának nevezi. Éppen ezért ő, a Fiú nem is bírja elviselni ennek a templomnak a megszenteltségtelenítését. Fellángolt haragja a templom megszenteltségtelenítőivel szemben. Ez az Atya iránt táplált szenvedélyes szeretetének a kifejezése. Amikor hatalma után kérdezősködnek, rejtetten, burkoltan utal halálára és a harmadik napon bekövetkező feltámadására. Ezt még a tanítványok is csak akkor értették meg, amikor Jézus halottaiból feltámadt és a Szentlélek ezt eszükbe juttatta.

II.

Az igazi templom ott van, ahol Istent lélekben és igazságban imádják. Ahol ez nem történik meg, a kőből épült templom üressé és feleslegessé válik. Jézus nem ellenez minden külső istentiszteletet. Szereti a templomot, Atyja házát. De még jobban szereti az Atyát. És szereti az embereket is, akik meg fogják ölni. Haragja a kereskedők kiűzésekor a templomból, szintén szenvedélyes szeretetének kifejezése.

III.

A templom

Úgy gondoljuk, manapság már nem fordulhat elő, hogy vevőket és kereskedőket kelljen kikergetni a templomból? Dehát akkor miért olvassuk fel évente ezt az evangéliumot? Nyilvánvaló, hogy azért, mivel ránk is vonatkozik. Ez nem „ősidőkből származó mese”, hanem Isten üzenete a mának, a ma emberének.

Az Úr hangsúlyozza „felségjogát” a templomban. Az ő háza ez, a sajátja. Még akkor is, ha mi építettük vagy mi adakoztunk rá. A ház ura Isten. Így őt illeti meg, hogy a ház rendjét megállapítsa. Az Úr házában az ő rendelkezéseihez kell tartani magunkat. Ő határozza meg, mire szolgáljon ez a ház: „Házam az imádság háza!” Mily szép, hogy a munka és az élvezetek, a mindennapi szükségletek, és a bűn házai között ott áll az imádság háza is!

A templom egészen más helyiség, mint egy üzlethelyiség vagy iroda, bár vagy műhely. Rendeltetése egészen más. Ott tiszteljük Istent csendes, figyelő beszélgetésben. Ott csendülnek fel a közösség himnuszai a Mindenható és Legszentebb Isten dicsőségére. Ami ott elhangzik, az nem más mint Isten dicsőítése és a bűnös emberek bűnvallomása. Az ember legszentebb és legmélyebb ügyei kerülnek ott szóba. A szív keresi útját Isten felé. Milyen nagy kegyelem, hogy a gyárak kéményei között az imádság háza is a magasba nyúlik!

„Ti azonban rablók barlangjává tettétek!” Ez a szemrehányás ostorcsapásként ér bennünket. Nem próbálkoztunk még soha Isten házában venni és eladni? Nem próbáltunk-e már mi is üzletet kötni Istennel a templomban? Nem dicsekedtünk-e el jótékonyságunkkal? Hányan kísérlik meg Istent „megrabolni”, kegyelmét, a feloldozást csalfa módon megszerezni anélkül, hogy a bűnnel szakítani akarnának. Az ilyen úgy eszi az Úr Testét, mintha az „közönséges étel” lenne (1 Kor 11, 29). Aki így tesz, az a templomot latrok barlangjává teszi. A templom nem önmagáért álló épület. A látogatóknak kell azt elevenné tenni.

A keresztényekre van bízva, mi lesz belőle... Döntünk Testvéreim, mit szeretnénk templomunkból csinálni? Az imádság házát, amelyben szívünket Istennek adjuk, vagy pedig rablók barlangját, amelyben igyekszünk megkaparintani Istent és az ő kincseit...

Sok farizeus búvóhelyként keresi fel a templomot. Ott elrejtethi valódi énjét. Ott igyekszik hamis álarcát igazolni. Ezek sohasem fogják elérni, hogy Isten igazolja tevékenységüket. De még azt sem, hogy Isten szemethuny dolgai fölött. Inkább azt fogják megérni, hogy Isten úgy beszél majd velük, mint a kereskedőkkel, vagyis azon a nyelven, amit csak azok értenek. . .

Napjainkban nem egy templom átjáróházzá lett. . . Az emberek ki- és bejárnak, amikor kedvük tartja. Úgy viselkednek, ahogy nekik tetszik. . . Helyes, ha mi, keresztények, ismét emlékezünk Isten házának szentségére. Azon kell buzgólkodnunk, hogy ott nem utcai közönség, hanem Isten-imádó közösség gyűljön egybe. Az imádkozó ember újra és újra felszenteli Isten házáat! A kereskedő és a „rabló” megbecsteleníti! Szívünkben tartsunk az imádkozókkal Testvéreim, a turistákat pedig figyelmeztessük az illendőségre!

IV.

Megtérni annyit jelent, mint hinni az evangéliumnak. Hallgatni a szeretett Fiú szavára. A különféle kifejezések, amelyeket a liturgia állandóan ismétel a nagyböjti időszakban, konkrétan mind egy dologra buzdítanak bennünket. Ráállni Isten vonalára! Törvénye szerint élni! Megtartani parancsait!

Az Isten parancsai, amelyeket a Szentírás alapján egy katalógusba szoktunk összefoglalni, s amelyet Tízparancsolatnak nevezünk, az egyház által ma a mise első olvasmányában tárulnak a szemünk elé.

Isten parancsolatai. . . Ma parancsokról, tilalmakról az emberek nem szívesen hallanak. Szeretnek róluk megfedkezni. Pedig Jézus megmondta: „Aki szeret engem, megtartja parancsaimat!” Isten parancsait már gyermekkorunkban kívülről meg kellett tanulnunk. Nem tudom, ismerik-e ma a gyermekek és a fiatalok ezeket, vagy talán már a felnőttek sem? A gyermekek és a fiatalok általában ismerik a különféle sportágak kiemelkedő egyéniségeit: az olimpikonokat, az európai: és a világcsúcstartókat. . . de a Tízparancsolatot nem. Ismerik a kiváló énekeseket, színészeket, színésznőket, stb.–stb. . . de megtanulni a parancsolatokat, az imádságokat. . . azt nem!

Ám ki akadályoz meg bennünket abban, hogy megtanítsuk ezeket az új nemzedéknek, a fiataloknak anélkül, hogy belcesnénk a régi

katekizmusok formuláiba... Vagy anélkül, hogy a modern katekizmus hibáiba esnénk... amely mindent bizonytalanságban hagy, és nem ismer semmiféle definíciót, meghatározást...?

A Tízparancsolat, amelyet kívülről megtanultunk, a lelkiismeret tartópillére, az élet vezércsillaga. Ehhez kellene most is visszatérnünk! A fiataloknak (és sajnos a felnőtteknek, az idősebbeknek is) szükségük van bizonyos útmutatásra. De szüksége van rá a világnak is, amely sokszor a divatos tanok különféle áramlatai között vergődik.

Örüljünk annak, hogy abban a kegyelemben részesültünk, hogy hallhattuk Istennek ezeket a szavait. Erősítsük meg magunkat velük életünk megújítására, hitünk elmélyítésére, mely folyamatot nekünk kell megkezdenünk..., mindennap... előlrol.

Elsősorban a *hitről* van szó. A Tízparancsolat elfogadása feltételezi a személyes Isten elfogadását, mivel: Ő az „egyetlen Úr”, – ő a Törvényhozó, – ő a Gondviselő és megszabadító Vezető („...kihoztalak Egyiptom földjéről...”), – ő az igazságos és irgalmas Bíró („...megtorlom az atyák vétkeit”...), – ő a nagylelkű Jutalmazó („...irgalmasságot gyakorlok ezredíziglen...”).

Hitünket *életünkkel* is igazolnunk kell. Vagyis olyan legyen magatartásunk, amely megegyezik a Teremtő és Törvényhozó által alkotott normákkal, melyek vagy magában a természetben, vagy kifejezetten a kinyilatkoztatásban jutnak kifejezésre.

Hallgassuk csak meg újra a mi Urunk, Istenünk által adott, köbevésett normákat:

Első: „Rajtam kívül más Istened ne legyen!” Ne legyenek Istentről hamis fogalmaid... (babonák, szekták). Sokféle pótlék van: kávépótlék, citrompótlék... sőt „istenpótlék” is (mert mindenkinek van istene... ha kisbetűvel írja is). Ne legyenek olyan istenpótlékok, mint a szex, a gazdagság, a vagyon, a hatalom, a karrier vagy esetleg a pénz.

Második: „Istennek nevét hiába ne vedd!” Nemcsak a káromkodásban... nemcsak hamis eskü által. Ma divatos dolog, szinte már sikknek számít a káromkodás. – Isten szavainak profanizálásával is vétkezünk... Ne támadjuk az ő létét, jóságát, gondviselését...

A harmadik: „Emlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed!” Mivé is váltak a mi ünnepnapjaink vallásos szempontból? Mi maradt meg azok „szent” jellegéből? Csak emlékezzünk a

szentmisére! Hányan vesznek azon részt? Mennyire visszaesett a miselátogatás a harmadik, negyedik nemzedék körében. Otthoni henyélés, nemtörődömség, vagy turizmus, utazás lépett a helyébe.

A negyedik: „Tiszteld atyádat és anyádat!” Gyakran maguk a szülők nyújtanak téves nevelést ezzel kapcsolatban. Imádják az egyetlen gyermeket, rabszolgái lesznek, majmolják, kényeztetik. Vagy túl sokat engednek meg neki – vagy pedig merevek, elutasítók a gyermekkel szemben.

Nem részletezem tovább... „Ne ölj!” – „Ne paráználkodj!” – „Ne lopj!” – „Ne szólj hamis tanúságot embertársaid ellen! Ne hazudj!” – „Ne kívánd embertársaid házát, embertársad feleségét!”

Nap mint nap fájdalmasan tapasztaljuk, hogy hányszor vétünk ezek ellen a parancsok ellen abban a közösségben, amelyben élünk...

A fájdalmas eredményeket sokszor a szemünk előtt látjuk megvalósulni. A tegnapi esti TV-híradóban láttuk: a kórházból kiengett beteg édesanyát öt gyermeke közül egy sem fogadta be. Szociális otthonba dugták... Pénzt adnak neki, de szeretetet nem!

A baj az, hogy nem akarjuk észrevenni az összefüggést: Isten megsértése, Isten „megölése” azonos az ember megölésével!

A Biblia a maga módján dokumentálja a rossz terjedésének szomorú valóságát a világban. Az ószövetség – bizonyos értelemben – a bűn története... (Holland katekizmus)

Krisztus éppen ezért jött. Hogy elvegye a világ bűneit. Azt a bűnt, amely ott fészkel az ember szívében. Amely bűn megmérgezi, szinte rothasztja a társadalmi és egyházi struktúrákat egyaránt. A mai evangéliumban láthatjuk Jézust, amint korbáccsal űzi ki a templomból a kereskedőket, a kufárokat... Az édes Jézus tud kemény is lenni! Ő nem azért jött, hogy eltörölje, hanem hogy beteljesítse az ószövetségi törvényt!

Az Isten parancsolatai teljes érvényükben megmaradnak, sőt még sürgetőbben jelentkeznek, amennyiben benne foglaltatnak a szeretet kettős parancsában (Isten- és felebaráti szeretet). Nem létezhet semmiféle fundamentális opció, amely megengedette tehetné az Úr törvényének áthágását.

Miránk, keresztényekre vár az a feladat, hogy teljes integritásában hirdessük és terjesszük a mai világban is az evangéliumi életet. Nem adhatjuk át magunkat az elvilágiasodott életszemlélet kísértésének.

Már Szent Pál nyíltan megmondta: „A zsidók csodajelet várnak, a görögök bölcsességet követelnek, mi azonban a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki botrány a zsidóknak és ostobaság a pogányoknak, de a meghívottak részére – akár zsidók, akár pogányok, – hirdetjük Krisztust, Isten erejét és Isten bölcsességét!”

Egy kicsit mi keresztények is elfelejtettük a keresztényi élet sajátos jellegzetességeit. Nekünk keresztényeknek a feladatunk, hogy megmutassuk az Isten törvénye szerinti élet nagyszerűségét.

A zsoltáros így énekelt:

Az Úr minden parancsa, törvénye tökéletes, felüdíti a lelket...
Az Úr minden parancsa egyenes, öröm a szívnek! (Válaszos zsoltár)

*

És ne engedd, hogy visszanézzek,
Csak azt, csak azt ne engedd,
Hogy visszanézzek.

Az én parázsló, pártos két szememnek,
Én törvényt tettem.
És két kőtáblát, hideget,
Kemény kezembe vettem
És szóltam: A hegyek megett
Énekek zúgnak, szárnyasok, nagyok,
S én nézni akarom a hegyeket,
És énekelni akarok.
Harsanó hegyi éneket,
És magamnak örök dallá idézni,
Hogy én legyek a Te dalod.
Én nem akarok visszanézni.

...

És eleitől fogva tudtam,
Hogy visszanézni nem szabad.

Pedig látod, a két kőtábla
Már olyan sokszor megrepedt.

Mert tétován sokszor megállva
Elernyedtek e bús kezek.
S lecsúszva Föld fakó porába,
A két szent tábla könnyezett.
És olyan sokszor zúg a szélben .
Valami fáradt félelem.

Azért ne engedj visszanéznem,
És lásd, azért maradj velem.

(Sík Sándor: A visszanézésről)

*

Én megbocsátok neked, – Te bocsáss meg nekem, hogy mind-
kettőnknek megbocsásson az Isten!

(Dickens)

*

Krisztus második szava a kereszten a legfelségesebb ígéretet
foglalja magába, amit bűnös kapott: „Ma velem leszel a paradi-
csomban!” Tehát nem az utolsó napon. – Nem hosszú és fájdalmas
tisztító tűz után. – Még ma! Még mielőtt a nap lenyugszik. A vissza-
hódított mennyeknek első lakói nem az apostolok, tehát még csak
nem is az Úr édesanyja, hanem ez a lator!

*

NAGYBÖJT 4. VASÁRNAPJA

Olvasmány :
2 Krón 36, 14–16.
19–23.

Szentlecke :
Ef 2, 4–10.

Evangelium :
Jn 3, 14–21.

Bevezetés

Élni annyit jelent, mint továbbhaladni. Az egyik ismeretlentől a másikig. Az egyik döntéstől a másikig. Ami elmúlt – döntésben, cselekedetben vagy mulasztásokban – az végleg a múlté. A cél és a feladatok felé kell tekintenünk.

Az élet nem más, mint a régi ember szüntelen meghalása, hogy megszülethessen az új ember. Az élet annyi, mint emberré válni. Számunkra pedig keresztténnyé válni és növekedni hitben, szeretetben és hűségben. Ha szívünk éber, nem talál nyugalmat mindaddig, amíg Abban meg nem nyugszik, Ahonnan egész nyugtalansága ered.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A keresztény vallás személyes odaadást kíván. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: a gyakorlatban nem próbáljuk-e meg külsőségekkel helyettesíteni, pótolni a szeretetet?

– csend –

Ha embertársaink nem tapasztalják szeretetünket: Uram, irgalmazz!

Ha hétköznapi gondjaink fontosabbak, mint Istenszeretetünk: Krisztus, kegyelmezz!

Ha külsőségekkel akarjuk pótolni belső elkötelezettségünket: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Minden ember eltávolodott Istentől. Ezért közelebb van a halálhoz, mint az élethez (Ef 2, 1–3.). Ehhez a megállapításhoz kapcsolódik Szent Pál kijelentése: „Isten... Krisztussal életre keltett minket... vele együtt maga mellé ültetett a mennyben... (Ef 2, 4–7). Az az ember halott, aki elfordult Istentől és saját énjének rabságába esett. Felszabadításához nagyobb csodára van szükség, mint az egész világ megteremtése volt. Csak a szeretet művelheti ezt a csodát. És véghez is vitte. A szeretet azonban látható, megtapasztalható és érzékelhető akar lenni bennünk. Mégpedig azáltal, hogy megteszszük azt a jót, amelyet Isten kezdettől fogva számunkra kijelölt. Azt, amit a mai napon feladatként ró ránk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Szent János evangéliuma szerint János felmagasztalása a kereszten, egyszersmind felmagasztalása Isten dicsőségében is. (Vö. Jn 12, 32; 17, 1–2.) A halál órája tehát a megdicsőülés órája is. Mindenki, aki hisz, általa nyeri el az örök életet (3, 15). Ezt az életet az ember semmilyen módon nem képes kiérdemelni, mivel magát a szeretetet sem lehet kiérdemelni. Az embernek azonban ki kell tárulkoznia. El kell döntenie, hogy akarja-e ezt az életet elfogadni, s az igazságot cselekedni.

Az örök élet nem a jelen élet meghosszabbítása, hanem az egész ember odafordulása Isten igazságához és valóságához, amely Jézusban nyilvánkozott meg. Az ilyen embert „nem ítéli el” Jézus (Jn 3, 18). Hiszen már nem áll szemben Istennel, hanem Istenben él és a halálból átment az életbe.

II.

A világ, amelyet Isten szeret, a bűnösök világa. Vagyis az a világ, amely nem akar tudni Istenről. Isten szeretetének bizonyossága a Fiú megtestesülése, keresztye és feltámadása. Isten szeretete, mint irgalmas szeretet nyilvánul meg. Ezt a szeretetet elfogadni annyi, mint

Istent elfogadni. Azt elutasítani viszont annyit, mint Isten elől zárkózni el. Nem tehetség kérdése, hogy egy ember megnyílik-e Isten világosságával és Krisztus igazságával szemben, vagy pedig elzárkózik előlük. A döntő a szív őszintesége és a tett tisztasága.

III.

Mintegy fele már elmúlt a nagyböjti időszaknak. . . Mindjobban közeledünk a húsvéti misztériumhoz, a nagy titokhoz. . .

A szeretet hatalma a gonosz hatalma felett

Amikor Hitler, a német Führer, az új pogányság vezére, az „über alles” apostola Berlin ostrománál meghalt a bunkerben, nyilvánvalóvá vált a koncentrációs táborok szörnyűsége. A világ ámulatba esett. Akkor azt mondta Th. W. Adorno: „Auschwitz után nem lehet verset írni. . .” A gázkamrákban 5 millió ember pusztult el. Voltak ott zsidók, de sokezer keresztény is, akik szembe szálltak Hitlerrel. Köztük Kolbe Atya, a minorita lengyel szerzetes is, aki éhhalált vállalt egy családos emberért. Auschwitz felkiáltójel! Milyen kegyetlen és embertelen lett az ember, mert elutasította az Istent!

A gonosz szörnyű hatalma

Szemünk előtt munkálkodik a gonosz. Spanyolhonban, Baszkföldön, Olaszországban és Nyugaton dühöng a terrorizmus. Nyílt utcán embereket lőnek le. Embereket rabolnak el és végeznek ki. . .

A hamis optimizmus, a hamis derűlátás: irreális! Homo homini lupus! Az ember az embernek farkasává lett. . . De még mennyire!

A mai evangélium olyan szemléletesen írja le: „A világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot. . .” – Az a gyakorlat, amely a sötétséget szereti: mindig és mindenütt újabb Auschwitzot képes produkálni.

A remény és a szabadság szava

Jézus nem engedi át a világot a gonoszságnak. Hirdeti a megszabadulást. . . „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta érte, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!” Isten jósága Jézusban jelenik meg.

A hit lehetősége még mindig erőltet magában. A hit az élet útja, amelyet a gonosz nem tud elrekeszteni. A hit nem elméleti tudás és csak bizonyos dolgok megvallása. Ez is! De nemcsak ez! A Hiszek-egy-et nem elég kívülről fújni. . . Élni kell a hitet, úgy mint Jézus! A világ kísértésének, a bűnnek ellenállni. . . A hit a valóságban Isten szeretetében való élet.

Nézz fel a keresztre!

Az embert fojtogatja a gondolat: A világ gonoszságának láttán lehet még értelmesen élni? Ha a szörnyű terrorizmust nézzük és a fenyegető jövőt: NEM-mel kell felelnünk (terror, abortus, válás. . .). Ha azonban Isten szeretetét nézzük Jézus Krisztusban: IGEN-nel felelünk! Nézzünk fel a keresztre! Ez életünk értelme. . . Ott van felfüggesztve Isten emberré vált szeretete, mint a világ gonoszságának áldozata. De már mint győző a gonoszság felett. . .

Március 25. Gyümölcscsoltó Boldogasszony ünnepe. Annuntiatio: Angyali üdvözlés. . . Sok kiváló festő öröközte meg a bájos jelenetet. Az angyal és a megrettent Mária dialógusát szemlélteti. . . a Megváltó eljövételének első földi epizódja. . .

Az Üdvözlégy Mária. . . a gyönyörű ima születése. . . kegyelemmel teljes. . . Mária megdöbben, majd az angyal felvilágosítása után belenyugszik Isten akaratába.

Fiat mihi. . . legyen nekem a te szavad szerint. A gyönyörű názáreti bazilika őrzi azt a kis kápolnát, ahol az Ige testté lett: Hic verbum caro facta est. . .

Jaj de nehéz nekünk sokszor a FIAT-ot kimondani! Mennyit panaszkodunk és zúgolódunk a szenvedések, a bajok ellen! A betegségek, a szorongatások ellen!

IV.

Régen a mai vasárnapot Laetare vasárnapnak nevezték. . . (ezért a rózsaszínű miseruha is). Az öröm szava csendül fel itt-ott a liturgiában, a közelgő húsvét miatt.

Az ifjúságban nagy szkepszis, bizonytalanság tapasztalható a jövővel szemben. Nem lehet felelősséget vállalni a gyermekért. . . Kézpénznek vegyük, ami van: a gyermek iránti szeretetből sokan nem hoznak gyermeket a világra. A világ annyira rossz, – vallják – hogy nem érdemli meg a gyermeket. Minden fáradozás hiába való. A jóra való átváltás: nem éri meg. Innen a „mának” élés. . .

a hedonizmus, az élvezethajhászás... Ez is „laetare”... az „aranyifjúság” öröme.

A marburgi Szent Erzsébet templomban látható egy a XIII. századból származó színes ablak. A képek Szent Erzsébet életét és működését ábrázolják. Egy kivétellel. Jobbra lenn egy ablak mozaikja a kis Jézust ábrázolja Máriával és Józseffel... Örök és számár társaságában... A megrendelő vagy a művész megérezte a teológiai összefüggést: Isten szeretetből adta Fiát a világnak, és ez adott ihletet Erzsébetnek a felebaráti szeretet gyakorlására... és ez ad ma is indítékot a rászoruló emberek támogatására.

V.

A nagyböjti időszaknak mintegy a felén már túlvagyunk. Minden nappal közelebb jutunk a húsvéti misztériumhoz. A mai evangéliumban erről maga Jézus szavai tesznek tanúságot: „Amint Mózes felemelte a rézkígyót a pusztában, úgy emeli majd fel az Emberfiát is, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” A kereszttől kerül... Szeretet és szenvedés összetartozik.

Lényeges azonban, hogy a szeretet misztériumát, titkát szemügyre vegyük. Efelé emelkedik a kereszttől: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte...” A nagyböjtnél nem lenne értelme, ha nem az Istenért való szeretetben gyökerezne, mely válasz az Isten felénk áradó szeretetére.

„Isten, aki irgalmasságában gazdag, azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy bár holtak voltunk bűneink miatt, Krisztussal életre keltett bennünket... Így Isten kegyelméből kaptatok a megváltást.” (2. olvasm.)

„Isten kegyelméből részesültetek tehát a magváltásban, a hit által... De ez nem a magatok érdeme, hanem az Isten ajándéka.” (Uo.)

Isten szeretetével elképzelhetetlen kontrasztban, ellentétben van a mi bűneink misztériuma, titka. „Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy általa üdvözüljön a világ.”

„Aki hisz benne, nem kárhozik el...” – „... de aki nem hisz, már elítéltetett, mert nem hitt Isten egyszülött Fiában.” Mégis, tekintetbe véve Isten ingyenes és megelőző szeretetét, és nem

tekintve Fiának kereszttáldozatát, – „az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mivel cselekedeteik gonoszak voltak.”

Kissé reflektálni kell erre a kifejezésre: „... az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot...” – Az „emberek”... Milyen emberek? A többiek? Nem! Mi! Mi is helyezzük bele magunkat a bűnös tömegbe. Érezzük bűnrészesnek magunkat! Nem fikció, nem elképzelés által... hanem, mert ez a fájdalmas valóság és igazság.

Valóság, hogy az emberi nem eredeti bűnében mi is benne foglaltatunk. Nézzük csak meg magunkat az első olvasmány szavainak tükrében. Annak szituációját alkalmazzuk magunkra. Bőséges anyagot találunk a reflexióra.

„Azokban a napokban nemcsak a nép, hanem a papoknak összes előjárói is elpártoltak az Úrtól és a pogányok undokságait cselekedték.”

Ma... Ma nem ugyanazon elpártolás terjedését látjuk Isten népének soraiban, a klérus és a világiak között? Ne általánosítsunk persze! De nem csukhatjuk be szemünket a botrányos hűtlenségek előtt, amelyek a Zsinat után jöttek az egyházba, az újítók, a zelóták részéről. (De nem a Zsinat bűne miatt!)

Mit csináltak akkor? A pogányok cselekedeteit követték és megszentsegtelenítették az Úr házát... a templomot.

Mit csinálunk most? Ugyanazt! Mindenben szinte ugyanazt tesszük... Velük együtt majmoljuk azokat, utánozzuk őket, akiknek nincs hitük. Ugyanazokat a magatartásokat vesszük fel. Ugyanazt a mentalitást fogadjuk el. Összekeverjük magunkat a világgal. Sőt sokszor olyan eszméknek és kezdeményezéseknek vagyunk hirdetői, amelyek a keresztény hitvallással szöges ellentétben vannak. (Válás, abortusz stb.) Az ősi hitet levetjük magunkról, mint egy elhasznált ruhát. A kereszténység minden jellegzetességét szinte megkérdőjelezzük, mintegy harcolunk ellene.

Akkor: „Az Isten elküldte követeit, de azokat megvetették, kinevelték őket...”

Mennyi tanítást kaptunk és kapunk ma is. A Zsinat csodálatos dokumentumai... A pápa állandó figyelmeztetése... és a pápával közösségben levő annyi bölcs püspök, és annyi buzgó szent pap folytonos intézkedése... Az Úr szőlőjében dolgoznak ők hangoskodás és kontesztálás nélkül. És annyi egészséges család, és annyi

kiegyensúlyozott világi hívő példás magatartása! Mindez sokszor gúny tárgyát képezi.

Akkor: „Isten szeretette népét. . .” De a nép engedetlensége nem tudta meggátolni Isten haragját; Jeruzsálemet lerombolták és a népet deportálták. . .

Ma: nekünk, mai keresztényeknek is, sokszor annyira gyenge a hitünk, hogy nem tudjuk felfogni: Isten megsejtése visszahull saját fejünkre!

De Isten mindig kész, hogy segítségünkre siessen. Minden időben támaszt egy új Kürost, aki az újjászületés folyamatát megindíthatja.

A nagybőjt éppen azért adatott nekünk, hogy Isten népe lelki megújulásnak folyamatát elindítsa. „Mindaz, aki közületek népéhez tartozik, legyen vele Isten, és térjen haza!” Ezért:

Nem gyümölcstelen, steril lamentálásra, hanem agilis, tevékeny elhatározásra van szükség. . . !

A „bizalom Istenben és buzgó cselekedet” legyen a jelszavunk!

„Ha elfelednék, száradjon el a jobb kezem. . .”

Isten alkotása vagyunk. Krisztus Jézusban jó tettekre teremtet bennünket, amelyeket Ő előre elrendelt, hogy azokat gyakoroljuk. . .

„Ó Istenem, engedd meg a te keresztény népednek, hogy élő hittel és nemes lelkülettel siessen a közeledő szent húsvét ünnepe felé!”

Sötét hatalmak,
fenyegetettség és kiszolgáltatottság
éjféle óráiban is
él a hit:
Isten ereje tart fönt minket,
csöndje mindenhová elkísér,
s jelen van az üdvösség kenyérében,
Él bennünk a remény,
mely az Úr szavában horgonyoz:
Nem hagylak árván benneteket,
veletek maradok a világ végezetéig. . .
Él a szeretet,
mely hagyta magát megfeszítettetni,
s mindig újra és újra megfeszítik.

Él a szeretet,
melyet mindenki meg tud valósítani,
akinek nyitott a szíve s hinni tud.
Ugye látod!
A világ sötétjét elúzi a fény.
a lélek három erénye:
a hit, a remény és szeretet!
(Drutmar Cremcr: Az élet titkai)

*

Newton egy este kint sétált a csillagos égbolt alatt. Az ég szinte szikrázott a csillagoktól. Felnézett megrendült sóhajjal: „Istenem, mit veszít el az, aki ezt elveszíti!”

*

Örök élet a mi célunk, ha ezt elveszítjük, hiába születtünk és hiába éltünk.

(Szent Ágoston)

*

NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJA

JÉZUS ARCÁNAK LELEPLEZÉSE

Olvasmány :
Jer 31, 31–34.

Szentlecke :
Zsid 5, 7–9.

Evangélium :
Jn 12, 20–33.

A kiengesztelődés annyit jelent, hogy újra Isten fiai lettünk. Tékozló fiúk voltunk... Talán még most is azok vagyunk. De itt van az Atya, aki vár ránk, és a Fiú, „az elsőszülött a teremtés előtt”, aki a kiengesztelődés kegyelmét hozza nekünk. A váltságdíjat már megfizette, mivel a mi bűneinket magára vette...

Jézus az újszövetség Főpapja, s egyszersmind áldozata is, mely megszentel bennünket; Ő a búzaszem, mely a földbe hullott és meghalt. Ennek a halálnak a gyümölcse a miénk. Mi magunk vagyunk a gyümölcs... Mert ő meghalt, azért élünk mi.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Ember tervez, Isten végcz! Tudatában vagyunk-e ennek a sokszor tapasztalt, de még többször elfelejtett igazságnak? Átérezzük-e felelősségünket úgy, mintha már holnap számot kellene adnunk életünkről?

– csend –

Ha fontos dolgaink rendezését mindig csak halogatjuk: Uram, irgalmazz!

Ha szavaink és tetteink sokszor felelőtlenek: Krisztus, kegyelmezz!

Ha a napi kötelességeinket elhanyagoljuk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Jézus azért lehet tökéletes Főpap... közvetítő Isten és ember között, mert Isten Fia. Jóllehet ő a Fiú, mégis „a szenvedésből tanulta meg az engedelmességet”. Imádsága (vö. Mk 14, 36) meghallgatást nyert. Megkapta az erőt, hogy az Atya akaratát teljesítse és meghaljon bűneinkért a kereszten! Áldozatát az Atya elfogadta; út lett a megdicsőüléshez. Meghozta az „üdvösséget”, a bűnök bocsánatát és az Istennel való közösséget.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Néhány görög ember, akik a pogány világ képviselői voltak, megakarták ismerni Jézust. Olyan feleletet kapnak Jézustól, mely messze túlhaladja kérdésük szintjét. Jézus az „ő órájáról” beszél. „Felmagasztalásának” órájáról, mely magába foglalja szenvedését, halálát és feltámadását. A kánai menyegző óta beszélt erről az óráról. Ezért élt. Most, amikor közvetlenül előtte áll, megrendül... megremeg. A János-evangélium nem szól Jézus „órájáról” az Olajfák hegyén. De ezekből a szavakból: „Most megrendült az én lelkem...” – megsejtünk valamit útjának nehézségéről és engedelmességének nagyságáról. A pogányok „látni fogják Jézust”. Az ő órájuk is közel van. A felmagasztalt, a megdicsőített Emberfia (12, 23) mindenekelőtt magához fog vonzani. Jézus közössége a tanítványokkal nem szakad meg, hanem beteljesül.

II.

„Jézus órája”, felmagasztaltatásának órája. Ez az óra szenvedést, halált és megdicsőülést foglal magába. A kánai menyegző óta Jézus ismételten beszélt erről. Most eljött ez az óra. A búzaszemnek földbe kell hullania és el kell halnia, hogy többszörös termést hozzon. Jézus halálának gyümölcse mi vagyunk, mi, a megváltottak. Reánk is vonatkozik az örök törvény: A halálon át az életbe!

III.

Hogyan lehet a szenvedés dicsőség?

Jézust a jeruzsálemi bevonulás alkalmával ünneplő tömeg veszi körül. Ez felkelti néhány görög jövevény (prozelita) érdeklődését. Ezek a zsidó vallás követői voltak. Ezért tartózkodtak Jeruzsálemben. Fülöp apostolhoz fordulnak kérdésükkel. Valószínűleg azért, mert tudták róla, hogy arról a vidékről, a galileai Betszaidából való, ahonnan ők is jöttek. A látványos siker kelti fel érdeklődésüket. Ez is oka lehet annak, hogy Jézus a szenvedés titkáról beszél válaszában. Fejtegetéseit az is befolyásolja, hogy „elérkezett az idő”, amikor az Emberfia megdicsőül szenvedésében.

Szenvedésének titkát a búzaszem sorsa szemlélteti. Annak is el kell hálnia a földben, hogy termést hozzon, hogy sok búzaszem teremjen. Jézus szenvedése és halála megsokszorozza az ő életét. Halála az élet forrásává válik. Hogyan kell ezt értenünk? Nyilván nem egy „egyszerű” hőstetre kell itt gondolnunk, mint amikor például valaki feláldozza életét hazájáért, vagy vállalja a szenvedést és a halált embertársáért. Bár Jézus maga is utal erre a szeretetre (Jn 15, 1). Önmagában azonban ez a szeretet nem világít be Jézus szenvedésének titkába. Ő bűneinkért, engesztelő áldozatként vállalta a szenvedést és a halált. Szeretetből és irgalomból magára vette bűneinket, hogy halálával megsemmisítse ezeknek halálhozó erejét. „Hogyan engesztelődhetett volna ki Isten az emberi nemmel, ha a közvetítő Isten és ember között nem vette volna magára minden ember vétkeit? Ezt csak az valósíthatta meg, aki Isten alakjában egyenlő az Atyával. Szolgai alakban pedig egy lett közülünk. Csak így szabadulhattunk meg a halál bilincseitől, amelyet egy ember (Ádám) bűne rakott rá az emberiségre. És egy ember halála (Krisztus), – aki pedig egyedüli emberként nem volt alávetve a halálnak, – oldotta le rólunk. Az emberek között egyedül szent Jézus Krisztus, az Isten szeplőtelen Báránya. Benne mindenki keresztre lett feszítve. Mindenki meghalt. Mindenkit eltemettek. Akiben mindnyájan feltámadtunk.” (Nagy szent Leó) Így dicsőül meg Jézus szenvedésében és kereszthalálában.

Hogyan válhat számunkra a szenvedés megdicsőüléssé? Krisztus követésének útján! Ez mindenekelőtt akkor valósul meg, ha Krisztus vérének erejével töltekezünk a szentségek útján. De kifejezetten is követnünk kell őt a szenvedés, a kereszthordozás útján.

„Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgálom is.” (Jn 12, 26) Krisztus követése igazán a szenvedés útján válik hitelessé és a megdicsőülés forrásává számunkra. – Krisztust kell szolgálnunk, őt kell követnünk az egyház közösségi életénck vállalásával is. Ehhez nemcsak hit szükséges, hanem engedelmisség is. Ahol ez áldozatot követel, ott fel kell ismerni és vállalni kell a búzaszem titkát. Tehát nem hiábavaló ez az áldozat. Legfeljebb elmarad a látványos, a hamis „megdicsőülés”. De megmarad az, ami az igazi életre vezet.

IV.

Szeretnének látni Jézust. . .

Ezt kérték Fülöp apostoltól néhányan a görögök közül, akik felmentek Jeruzsálembe az ünnepekre. Hány lélek kérte ezt kétezer éven keresztül?

Mi, mai emberek is, feltesszük ezt a kérdést? Úgy tűnik, hogy a mai ifjúság egészen mást szeretne látni. . . Az egyik 168 óra című műsorban bemondta a rádió, hogy egy 12 éves leánynak gyermeke született. . . Már itt tartunk? A Kék fény című műsor pedig döbbenetes képeket adott a kiskorúak bűnözéséről.

Látni akarjuk a világot. . . mindenki utazik. . . valóságos modern népvándorlás folyik. Látni akarunk mindent. Tudni akarunk mindent.

Másrésről azt tapasztaljuk, hogy az egyházon kívül is keletkeznek önkéntes mozgalmak – gyakran vitathatók –, melyek így vagy úgy Jézushoz akarnak igazodni. (Jézus Krisztus szuperszár stb.) Mi is ezt szeretnének, mi, akik itt vagyunk az oltár körül? Vagy valami mást?

Láthatjuk-e Jézust egyáltalán?

Jézus fizikailag is jelen volt, amikor a görögök ott Jeruzsálemben keresték, mert látni akarták. Ma, ha nem is fizikailag, de minden bizonnyal jelen van közöttünk. Jelen van a képeken, főleg a kereszten, a feszületeken és velünk van szavai által, amelyeket az újszövetségi szentírás őrzött meg számunkra. Jelen van legkisebb testvéreinkben, jelen szenvedő embertársainkban, akikkel azonosította önmagát. (Amit a legkisebbeknek tesztet, nekem tesztet. . .) Jelen van a gyülekezetben, a közösségben. (Ahol ketten-hárman együtt vannak az én nevemben, ott vagyok közöttük. . .) Jelen van

az Eucharishtiában, ahol a kenyér és bor színe alatt Ő maga a lélek tápláléka.

Ha akarjuk, akkor képszek vagyunk „látni Jézust”. De akarjuk-e ezt igazán?

A mai ember akarja-e látni Jézust?

Biztosan nem, ha ott keresi, ahol nem található! Ha elfeledjük, vagy elhanyagoljuk azokat az eszközöket, amelyek rendelkezésünkre állanak... (a kereszti tisztelete, a templomlátogatás, a szentírás-olvasás, a szeretet gyakorlása, a liturgikus összejöveteleken való részvétel, a szentáldozás stb.).

Biztosan igen, ha Krisztushoz való közeledésünk őszinte...

Milyen Jézust akarunk látni? A saját Jézusunkat? A saját fantáziánk, a saját vágyainknak, elképzeléseinknek a Krisztusát? Aki igényeinknek megfelel? A self-service Jézust, az önkiszolgáló Jézust, a forradalmi Krisztust vagy a pacifista Krisztust? Vagy az Atyától küldött Jézust? Az Atya szava: „Dicsőítettem és ismét meg fogom dicsőíteni...” A jelenlevő tömeg azt hitte, hogy „mennydörgés vagy angyali üzenet” volt... Nem ismerte fel...

Mi sem ismerjük fel, ha nem az igazi Jézust keressük...

Az igazi Jézus:

1. Ember az emberek között...
2. A „fájdalmak férfja”... (engedelmességet tanult a szenvedésből).

A mai ember, főleg a fiatal ember nem tűri az engedelmességet. Teljesen független, önálló, magabiztos akar lenni.

Az igazi Jézus a nagy kiengesztelő! „Földi életében hangos kiáltással és könnyhullatással imádkozott”. Mi is sokszor sírunk és jajgatunk. Ne szégyelljük a sírást. Jézus is ember volt. Félt, rettegett a szenvedéstől. Mi se szégyelljük, ha a szenvedés könnyet csal ki a szemünkből... Emberek vagyunk.

Ő Isten Fia, s annak ellenére, hogy Isten Fia, a szenvedésből engedelmességet tanult... „Atyám, szabadíts meg attól az órától... Atyám, dicsőítsd meg nevedet...”

Ő az Üdvözítő... örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki. „A világon hatalmaskodó Gonoszt most vetik el. Én pedig minden embert magamhoz vonzok, ha majd a földről a magasba emelkedem...”

Ő az út, az igazság, az élet. „Aki szolgálni akar, engem kövessen... Ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is...” „Aki e világon

szereti életét, elveszíti azt.” „Aki viszont megveti életét ebben a világban, megmenti azt az örök életre”

Az élet sötétjében nála találunk fényt, világosságot. Az ember a végtelenbe van beállítva. A sötétből Krisztus fénye vezet ki. Több fényre van szükség... mint Goethe is mondta: Mehr licht!

*

Isten ítélete azokra vonatkozik, akik a hitetlenség gőgjében elbuknak. S nem azokra, akik a hit igazságában feltámadnak.

(Szent Ágoston)

*

Minden hirdeti, hogy Isten hű ígéreteihez. És minden arra ösztönöz bennünket, hogy magunkért és értük önmegtagadást gyakoroljunk. És a Reményben élve várjuk az Ítéletet s a Föltámadást.

(Thomas Merton: Senki sem sziget, I.)

*

Micsoda alapon mondják azt, hogy az ember nem tud föltámadni? Micsoda nehezebb: születni vagy föltámadni? Az-e, hogy ami nem volt, legyen, – vagy hogy ami volt, még tovább ellegyen? Nehezebb-e a létrejövés, mint a beléje való visszatérés?

(Pascal: Gondolatok)

*

VIRÁGVASÁRNAP

Olvasmány :
Iz 50, 4–7.

Szentlecke :
Fil 2, 6–11.

Evangelium :
Mk 14, 1–15. 47.

Bevezetés

Isten országa, amelyet Jézus hirdetett, elsősorban a szegényeknek szól. Jézus maga is szegénységben élt. – A Virágvasárnapi hozsánázás és üdvívalgás sem változtat ezen semmit. Jézus tudja, hogy ez az ünneplő tömeg hamarosan ellene fordul. A tanítványok is magára hagyják! Cserbenhagyják. Jézus szegény és alázatos Messiás. Ő maga akart ilyen lenni. . .

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket:

Átgondolom, hogy miben kell különösen megújítani egyéni életemet. Jézust jelképesen bűnbánatom, megtérésem, megújulásom olajával kenem-e meg? Több szeretettel fordulok-e Isten és embertársaim felé? Mint az egyház tagja, őszinte lelkiismeretvizsgálatot tartok, hogyan tudnék tanúságtevő életemmel hozzájárulni az egyház tevékenységének fokozásához.

– csend –

Ha eddig lanyha voltam az imában és önmegtagadásban: Uram, irgalmazz!

Ha eddig csak azért gyakoroltam vallásomat, mert abból földi hasznot húztam: Krisztus, kegyelmezz!

Ha eddig irtóztam a szenvedéstől és megaláztatástól: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az Isten Fia szolgálai alakot vett fel. Életének a kereszten való feláldozásával mutatta meg igazi nagyságát. Ezért felmagasztalta őt az Isten. Úrrá tette a hatalmasok, a korok és világok fölött.

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Jézus vendégségben van a leprás Simon házában. Valószínűleg Simon is azokhoz a betegekhez tartozott, akiket Jézus meggyógyított. Ezért a vacsora hangulatát nemcsak a vendégszeretet jellemzi, hanem a személyes hála is. Ebben a meghitt hangulatban egy asszony egy távoli ország – India – ritkaság számba menő illatos olaját önti Jézus fejére...

Márk semmi közelebbit nem mond e cselekedet végrehajtójáról, mert a figyelmet teljesen arra az eseményre akarja irányítani, amelyben egészen szokatlan módon nyilatkozik meg a Jézus iránti szeretet.

Mi is lássuk vendégül Jézust otthonunkban! Ehhez most különleges keretet nyújt a nagyhét vallásos áhítata. Ezt követően pedig Húsvét ünnepe. Hogyan lehetséges ez? Mindenekelőtt fel kell ismernünk Jézust a jelenben... Az egyház életében és a saját életünkben. Ő „nemcsak” az Isten Fia, aki értünk emberré lett. Nemcsak egy meghatározott kor és nép fia... vagyis történelmi személy. Ő a megváltott, az Istentől megújított, újjáteremtett emberiség feje. Bennünk és közöttünk él.

Ezzel a hittel, ezzel a tudattal fogadjuk be őt életünkbe, otthonunkba. Készülni kell erre! Vallásos szemlélettel, hiteles keresztény magatartással, buzgó, állhatatos imával.

Nagycsütörtökön az utolsó vacsora ajándékára emlékezünk... Nagypénteken bűnbánatunk, önmegtagadásunk a kereszten szenvedő Krisztussal való egyesülésből táplálkozik... Nagyszombaton közősen megújíthatjuk keresztségi fogadalmunkat.

Ezek után különös fénnnyel árad szívünkbe Krisztus feltámadása ünnepének hangulata, öröme, békéje és reménysége!

Bűnvádi eljárás Jézus ellen

Közületek ki vádolhat engem bűnnel? – ez roppant súlyos kérdés. – Merészelhet-e ember így beszélni?

Egyikünk sem. Mivel mindannyian bűnösök vagyunk. Nemcsak a nagy dolgokban, hanem egészen a gondolataink legmélyéig. Ha valóban becsületesek lennénk, el kell ismernünk, hogy egyikünk sem merészelhetné ezt kimondani.

És mégis akadnak emberek, akik így szólnak. Rendszerint azok, akik „nem ismerik” a bűnt... Akik számára nem létezik bűn... Csupán emberi gyengeségeket vagy ostobaságokat ismernek el. Ilyenokről akarnak csak tudni. Ezek elveszítették a bűn, az Isten előtti vétkekesség érzékét. Egy másik csoportot azok alkotnak, akik önmagukban soha nem veszik észre a bűnt... Mindig csak másokban. Ezek az álszent farizeusok. Ilyeneket az egyházon belül, de azon kívül is találunk szép számmal!

Ne tartozzunk ezekhez az emberekhez! Nézzünk most, e napokban főleg a saját lelkünkbe! Ismerjük meg önmagunkat! Akkor majd – mint a vámos a templomban – őszintén mondjuk: „Légy irgalmas hozzám, szegény bűnöshöz Istenem!” (Lk 18, 13) Akkor majd nem utasítjuk el a húsvéti gyónást azzal az indokolással: nincs mit meggyónnom...

A kereszttel realitái

Ezt a szót a müncheni Eucharisztikus Világkongresszus véste a katolikus lelkekbe. Mi keresztények, legyünk a kereszttel realitái!

Mit mond ez nekünk?

A kereszttel az élet jele. Így valóságos ugyanis az élet. Hiszen az élet kereszttét. Ma is, a jóléti társadalomban is. A szép kulisszák mögött gyakran lelki nyomorúság és vergődés rejtőzik...

A kereszttel az ellentmondás jele. A kereszttel elutasítják a modern államokban.

A kereszttel a keresztények jele. Mi IGEN-t mondunk a keresztre. Hitvallást teszünk mellette. Ezt függesztjük fel lakásainkban... Ezt állítjuk fel utaink mentén... Ez a mi jelünk! Ezzel azonban arra is IGEN-t mondunk, amire a kereszttel tanít minket: az áldozatra...

Belső megfontolásra :

A szenvedés értéke.

Urunk szenvedését ünnepeljük. Mi a szenvedés értéke?

1. Vezet bennünket. A szenvedés komollyá tesz, elmélyít, enged felületessé válni.

2. Kivezet önmagunkból. A szenvedő ember a másik ember felé is megértő és segítő.

3. Önmagunk fölé emel. Felismerjük a világ kicsiny voltát. Felfelé nézünk, Isten felé! Így a szenvedésünk is áldott lesz.

E c c c h o m o . . .

Íme, az Ember! Nem olyan, amilyennek a reklámok mutatják. Mosolygónak, sugárzónak. . . Nézzük csak meg jól, milyen:

1. az elárult ember. . .

2. az igazságtalanul elítélt ember. . .

3. a kegyetlenül megütött ember. . .

4. a hallgató ember. . .

5. a haldokló ember.

Ez a mi valóságunk! Így találjuk meg az utat Krisztushoz, és benne önmagunkat is megtaláljuk. . .

*

.....
Ő a Sors-verték fejedelme,
Viszi a szamár szelíd vemhe,
virágot szórnak és hitet
s a legszebbet: szívet, szívet
s mennek tavaszról énekelve.
(Mécs László: A csőcselék)

*

1. állomás: A szeretet mindig megegyezik
az Atya akaratával.

2. állomás: A szeretetnek semmilyen kereszt sem nehéz,
semmilyen áldozat sem kemény.

3. állomás: A szeretet legyőz
minden nehézséget.

4. állomás: A szeretet mindig talál módot,
 hogy másoknak örömet szerezzen.
 5. állomás: A szeretet sosem fél
 senki emberfiától.
 6. állomás: A szeretet a kicsiny szolgálatot is
 királyi ajándékkal fizeti vissza.
 7. állomás: A szeretet nem ismeri a méltatlankodást.
 8. állomás: A szeretet még a szenvedésben is
 tud vigaszt nyújtani.
 9. állomás: A szeretet minden fájdalommal
 csak gazdagabbá válik.
 10. állomás: A szeretet mindent másoknak ad,
 utolsó ingét is.
 11. állomás: A szeretet csendben marad
 Isten pörölycsapásai alatt.
 12. állomás: A szeretet erősebb, mint a halál.
 13. állomás: A szeretet akkor is hisz és remél,
 ha mindenki elcsügged.
 14. állomás: A szeretet csak azért hal meg,
 hogy föltámadjon újabb szeretetre.
- (Maria Berchmans: A szeretet keresztútja. –
Fordította: Csanád Béla)

*

NAGYCSÜTÖRTÖK

Olvasmány :
Iz 61, 1–3.a.

Szentlecke :
Jel 1, 5–8.

Evangelium :
Jn 13, 1–15.

Bevezetés

Jézus utolsó vacsorája tanítványaival, amikor az Oltáriszentséget és az áldozópapságot szerzette, Isten végtelen szeretetének megnyilatkozása. A megtestesült örök Fiú önmagát adja nekünk az Oltáriszentségben, hogy a kenyér és bor színe alatt mindvégig közöttünk, velünk maradjon.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Ma az Oltáriszentség szerzésének emléknapját ünnepeljük. Nézzünk magunkba: Élő hittel valljuk-e, hogy Jézus valóban jelen van a kenyér és bor színe alatt? – Jézus itt akart lenni közöttünk, mert szeret minket. Vajon szívesen, szeretetből jövünk-e hozzá, különösen a keresztáldozat vérnélküli megújítására: a szentmisére? – Jézus lelki táplálékunk akar lenni e szentségben. Vajon örömmel, lelki éhséggel járulunk-e a szentáldozáshoz?

– csend –

Mert oly sokszor tiszteletlenül hajtunk térdet az Oltáriszentség előtt: Uram, irgalmazz!

Mert oly gyakran csak kényszerből vagy megszokásból vagyunk jelen a szentmisén: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem élő hittel és kellő előkészülettel járulunk a szentáldozáshoz: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az Újszövetség négy helyen említi Jézus utolsó vacsoráját (Mt 26, 26–68; Mk 14, 22–24; Lk 22, 19–20; 1 Kor 11, 23–25). Mind a négy beszámoló megegyezik a lényegesben. A kisebb különbségek a helyi szertartások különböző gyakorlatából adódtak.

Az utolsó vacsora alkalmával Jézus beteljesítette az ószövetség nagy előképeit és ígéreteit. A húsvéti lakomának új, végleges értelmet és tartalmat adott. Ő maga Isten Szolgája, aki életét adja engesztelésül sokakért. (Vö. Iz 53, 45; 42, 6) Ő a feláldozott Bárány, aki vérével megalapítja az új szövetséget. (Vö. Kiv 24, 8; Jer 31, 31–34) A vacsorán való részvétel közösséget jelent Krisztussal: halálában és feltámadásában. De közösséget jelent mindazokkal is, akik ebből a kenyérből esznek, akikért Krisztus meghalt.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Nagycsütörtök üzenete

Krisztusban kedves Testvérek!

A mai szent estén szinte Jeruzsálemben érezzük magunkat, az utolsó vacsora termében. Amint hallottuk az evangéliumból, az Úr Jézus megmosta tanítványai lábát. . .

Keleten ősi szokás volt, hogy a vendégnek, aki messzről, mezítláb jött a poros úton, a szolga megmosta a lábát. Ezzel felüdítette, felfrissítette a vendéget. Krisztus is hasonlóképpen tett. Ezzel a szolga szerepét vállalta magára. Letérdelt az apostolok, az egyszerű halászemberek lábaihoz. A szeretetre, az alázatra akart ezzel tanítani minket. . . „Ha én, az Úr és a Mester, megmosom a lábaitokat, ti is hasonlóképpen cselekedjetek. . .” Nem lábmosásra adott parancsot, hanem az odaadó, alázatos szeretetgyakorlásra. Ó, milyen sokszor esik nehezünkre jól tenni azzal, aki nem szeret, sőt gyűlöl bennünket, vagy irigy, féltékeny velünk szemben. . . ! Ez nagycsütörtök egyik üzenete.

Évszázadok óta a pápa és a püspökök a székesegyházban letérdelnek 12 férfi elé és Krisztus példájára szimbolikusan megmossák és megtörlik azok lábát (a Zsinat előtt meg is csókolták), hogy ezzel is

emlékeztessenek minket Krisztus csodálatos tetteire: a felebaráti, önfeláldozó szeretetre.

Ez legyen tehát az első üzenet: Szeretet éljen otthon a családban, szeretet éljen a testvérek között, és mindenütt, ahol emberekkel találkozunk!

De van egy másik üzenete is Nagycsütörtök estéjének, az utolsó vacsora terméből.

Mindnyájunk életében adódnak olyan pillanatok, amelyek szinte mindvégig felejthetetlenek maradnak. Az utolsó vacsora termében eltöltött óra ilyen felejthetetlen pillanat volt Jézus tanítványai számára. Akkor még nem értették meg ennek hallatlan fontosságát és jelentőségét. Előbb még a nagypénteket és a Húsvétot kellett átélniök... A szörnyű szenvedést. A kínos halált és a dicsőséges feltámadást. Így értették meg, hogy ez az étkezés, ez az utolsó vacsora Jézus halálának előestéjén a legnagyobb kincs, és a legdrágább hagyaték, amit számukra és számunkra adhatott az Úr.

Ez egyszerre volt ajándék, megbízás és feladat is. *Ajándék*: Isten önmagát adta a kenyér és a bor színe alatt. De *megbízás* az apostolok és minden idők minden papja számára, sőt parancs: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Azt mondotta előbb „Ez az én testem... Ez az én vérem...” Ezt követte a parancs, hogy tanítványai ugyanezt tegyék a világ végezetéig!

Nagycsütörtök tehát a szentmiseáldozat és a papság alapításának szent emléknapja. A szentmise és a pap szétválaszthatatlan: összetartozik. Pap nélkül nincs szentmise... Nincs! A kettő összetartozik. Egyszerre születtek, és együtt élnek a világ végezetéig: a szentmise és az áldozópap... Pap nélkül nincs Oltáriszentség!

A szentmise az egész keresztény élet forrása. A keresztény élet csúcsa az Eucharisztia. Olyan áldozat, amely mindent magában foglal. Az egyház legnagyobb értéke, legdrágább kincse ez.

Az Eucharisztikus Kongresszusokra a világ minden tájáról összegyűlnek a népek és nemzetek. A szentmisében, amely a keresztáldozat titokzatos megújítása, Jézus vér nélkül feláldozza magát. A pap szavára szentségi, de valóságos módon jelenik meg minden szentmisében, a kenyér és a bor színe alatt, a megdicsőült Jézus!

Éppen ezért Testvérek, a szentmise végtelen értékű! Nem lehet azt pénzzel megfizetni! Minden szentmisében ismételjük Jézus szavait: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem...” Krisztust vesszük, Krisztust esszük. Szinte eggyé lesz velünk. Táplálékunk,

mindennapi kenyerünk Ő a szentáldozásban. Ha ezt komolyan vennénk... milyen komolyan kellene felkészülni minden szentáldozásra!? Mint egy nagy-nagy, előkelő vendég fogadására...

Ma divat, elítélendő divat, hogy sokan gyónás nélkül áldoznak. Egyszerűen beállnak a sorba. Rutin... megszokás... gyümölcstelen az ilyen szentáldozás. Hol az előkészület és hol a hálaadás? Ha valóban élő a hitünk, milyen komolyan és elmélyülten kellene elbeszélgetni a hozzánk térő Jézussal!? Hálát adni azért, amit kapunk Tőle... Életünkért, az egészségért, és sok mindenért... Aztán kérni őt, könyörögni sok-sok kegyelemért... Könyörögve könyörögni: „Maradj velem Uram, mert esteledik...!”

Kedves Testvérek! Ha betérünk egy templomba, városban vagy falun, először azt az oltárt keressük, ahol az örökmécses ég... Odamenjünk először. Térdeljünk le előtte! Miért? Mert ott, az örökmécses mögött, a tabernákulumban, éjjel és nappal, vagyis szüntelenül virraszt valaki... Az élő Jézus virraszt ott. Előtte kiönthetjük minden bánatunkat, minden keservünket. Elsírhatjuk bánatos könnyeinket. Ő is vérrel verejtékezett az Olajfák hegyén. Előre látta a szörnyű szenvedést. Könyörögve könyörgött: „Atyám, ha lehetséges, múljk el tőlem ez a pohár...” A szenvedésnek, a kínszenvedésnek, a halálnak szörnyű pohara, kelyhe. Hiszen ember volt, valóságos ember...

Jézus nem veszi el mindig szenvedésünket, nem is teljesíti mindig kérésünket, úgy, amint szeretnénk... De erőt, türelmet és kitartást ad a további keresztséghez.

Testvérek! Ismétlem: az Oltáriszentség, az Eucharisztia hitünk legnagyobb ajándéka! Drága kincs! Mélységes titok ez. Végtelen ajándék és végtelen kincs, amelyet csak leborulva tudunk megköszönni az Úristennek! Csak leborulva tudunk imádkozni előtte:

Porba hullok Uram, oltárod előtt,
hogy imádhassalak, adj lelki erőt.
Hiszem, hogy jelen vagy e szentségben,
éppen úgy, miként a magas égben.

II.

Szeretni annyi, mint szolgálni!

Jézus egy egészen szokatlan dolgot tesz az utolsó vacsorán. Szent János elbeszélésének aprólékossága jelzi, hogy a Mester visel-

kedése mély benyomást tett a tanítványokra. A lábmosás jelenetében a szolgálat és szeretet lelkülete mutatkozik meg.

Jézus arra tanít bennünket, hogy a keresztény embernek a szeretet és szolgálat lelkületével kell élnie. Bárhol az életben ezt kell gyakorolnia. Az igazi nagyság mértéke: a szolgálat!

Az utolsó vacsora nagy ajándéka az Oltáriszentség. Ez is a szolgáló szeretet tette.

Jézus szeretete azonban nemcsak ajándékban, hanem hősiek életáldozatában is megnyilatkozik. A lábmosás gesztusa jelzi, hogy ez a lelkület vezeti át a keresztútra, és fel a Golgota dombjára.

Mit jelent mindez számunkra?

Nekünk is a szolgálat és a szeretet lelkületét kell élnünk. Mindekelőtt jól kell ismernünk önmagunkat: adottságainkat, képességeinket, hibáinkat, valamint a szolgálat lelkületének akadályait. . . Az önzés, a hiúság, a másik fölébe való kerekedés vágya, mindenkit megkísért és magával ragad valamilyen formában. Ekkor már odavan a szolgálat lelkülete. . . Vagy még el sem kezdődött. . .

Különösen fontos a szolgálat és a szeretet lelkülete az egyházban. Nem lehet más törvény a „testben”, mint a „Fejben”! A testnek a Fej, azaz Krisztus irányítása szerint kell élnie és cselekednie. A szolgálat lelkületét kell láthatóvá tenni az egyház életének minden területén.

Péter tiltakozása megmutatja Jézus szolgálatának jelentőségét: „Ha meg nem moslak. . . nem lehetsz közösségben velem.” A lábmosás jelzi Jézusnak az egész emberiséghez szóló szolgálatát. Célja, hogy megtisztítsa az emberi szívet a bűnöktől. Ezt a szolgálatot mindenkinek el kell fogadnia Jézustól. És ami nélkülözhetetlen: a bűnbánattal kell készséggé tenni a szívet.

*

Isten halálára emlékeztető
eleven kenyér és embert éltető,
add hogy lelkem Belőled éljen csupán,
s jóízét Tebenned ne veszítse szám.

Kegyes pelikánom. Uram Jézusom,
szennyes vagyok, szennyem véreddel mosom,
melyből elég volna egy csepp hullni rá,
világ minden bűnét meggyógyítaná.

Jézus, kit titokban fedve látlak itt,
mikor lesz, hogy szomjas vágyam jóllakik,
hogymajd fátyol nélkül nézve arcodat,
leljem szent fényedben boldogságomat?

(Aquinói Szent Tamás)

*

Keserű, dermedt könnyel sír a nap.
Csillagok buknak. Hegyek inganak.
Megvonaglik a vén Föld dübörögve,
Száz hang üvölt: Átkozott mindörökre!

És földrevágta sikoltva magát,
És üvöltött az egész éjen át,
A harminc pénzt taposta két sarokkal,
Bomlott haját szaggatta két marokkal.

Az éles köhöz verte vad fejét,
És köntösét örülten tépte szét,
Mellén a húst véresre marcangolta,
És fuldokolva roskadt le a porba.

És fönn az égen messze, magasan,
Vakító villám lobbant fagyosan.
S egy hang mennydörgött át a dermedt légen:
Nincsen bocsánat sem földön, sem égen!

(Sík Sándor: Júdás)

*

NAGYPÉNTÉK

Olvasmány :
Iz 52, 13–53.12.

Szentlecke :
Zsid 4, 14–16.
5, 7–9.

Evangélium :
Jn 18, 1–19, 42.
(A Passio szövege)

Néhány gondolat a Szentleckéhez

„Jézusban olyan főpapunk van, akiben megbízhatunk.” Egyedülálló helyzete abból adódik, hogy Ő Isten Fia. Ugyanakkor Ő egy valaki közülünk, aki gyengeségeinket megismerte és ezért velünk tud érezni. Azért nyújthatott engesztelést bűneinkért, mivel Ő maga bűn nélkül volt. Áldozat is és pap is egyidejűleg. Mivel kereszthalála után belépett Isten közölhetetlenségébe, végtelenségébe – igazi főpapként járhat közbe értünk. (Zsid 7, 1–10)

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Beteljesedett

Ez volt Krisztus utolsó szava a kereszten. Utána lehajtá fejét és kiadá lelkét (Jn 19, 30). – Ez Krisztus győzelmi felkiáltása. Jézus ellenségei azt hitték, hogy most véglegesen félreállították és legyőzték őt. Nem sejtették, hogy Jézus éppen halálával győzte le véglegesen és örökre ellenségeit. Ezért kiált fel, mint egy hadvezér a győztes csata után: Beteljesedett!

Mi teljesedett be? Nem egy tehetetlen haldokló függ ott a keresztfán? Van-e egyáltalán védtelenebb legyőzött és megsemmisítettebb ember, mint az a véres test ott a kereszten?

Mit teljesített be hát Jézus azon a szégyenfán?

1. Beteljesítette életművét!

Jézus az Atya egyszülött Fia, aki egylényegű az Atyával, emberreé

lett. Mint Istenember, az első nagypénteki délutánon a kiengesztelés áldozata lett e világ és a másik világ között. Ádám bűnével felrobbant a híd ég és föld között. Valamennyien Isten „ellenségei” lettünk... Krisztus halálával a híd ismét helyreállt. Isten és ember kibékült egymással. Isten békéje szállt a földre. Az egyház ezért zeng dicsőítő éneket a szent keresztről nagypénteken.

Az Atya nagyszerű megbízatása dicsőségesen bevégeztetett. Ezzel a legnagyobb világtörténeti esemény ment végbe, a legdicsőbb forradalom győzött. – A választott nép és az egész emberiség áldozatai a keresztáldozat révén értelmüket veszítették.

De ezzel elközelt az ószövetség vége is. A templom kárpitja kettérepedt (Mt 27, 51). Krisztus halálával új szövetség kezdődik az ő vérében. Ezért mondja az utolsó vacsorán a keresztáldozatot elővételezve: Ez az újszövetség kelyhe az én vérem által...

Ezzel a világtörténelem legjelentősebb eseménye valósult meg.

2. Az Atya akarata beteljesedett!

„Jézus engedelmes volt egészen a haláláig” (Fil 2, 8). Legnagyobb, amit ember tehet, hogy Isten akaratát teljesíti és engedelmeskedik. – Krisztus engedmességével kiengesztelte az őszülők engedetlenségét.

Jézus semmi más nem volt az emberek szemében, mint egy gonosztevő, porig megalázva és letaposva; mégsem lett Isten ellensége... A történetek ellenére is megőrizte mindvégig jó és szerető, részvétellel teljes szívét az emberekkel, ellenségeivel szemben. Meghalt, hogy az Atya megbocsásson nekik.

3. Szavát megtartotta.

Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon (Mt 20, 28). Senkinek sincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja barátaiért (Jn 15, 13).

Én vagyok a jó Pásztor, aki életét adja juhaiért (Jn 10, 11–15.).

Beteljesedett! Sejtjük-e már e győzelmes szó értelmét, amelyet az emlékezetes nagypénteki napon Krisztus a kereszten mondott?!

A kereszthajdan a gyalázat fája volt; most: győzelmi jel!

Ecce lignum crucis! Micsoda fönséges szertartás ez, a keresztleplezés, a keresztorációja. Íme a keresztnak fája, melyen a világ üdvössége függött! Jertek, imádjuk! Imádjuk őt mi is Testvérek, mélységes hittel!

II.

Ave crux!

Az egyház örökszép szertartásainak creje és hatása a mai napon érte el tetőpontját. A pap a fátyollal bevont feszületet felemeli a hívők serege előtt. Három részletben leveszi előttük a fekete fátyolt, hogy így fokozatosan a hívők testi és lelki szemei elé állítsa a keresztfeszített Üdvözítő kinszenvedett, vértől borított szent testét. – Midőn ezt teszi, háromszor éneklí egymás után, emelkedő hangon: „Ecce lignum crucis...” Íme, a kereszt fája, amelyen a világ üdve függött, – és az énekkar feleli: Venite adoremus: jöjjetek imádására... A kibontott kereszt hódolatára leborul a pap, a segédkezők, majd a hívők serege is. A tisztelet, a hála csókjával illetik a szent kereszt fáját.

Álljunk meg mi is itt egy percre, a felénk mutatott, kibontott keresztfa előtt. Álljunk meg ma, a nagypéntek mélységesen gyászos érzületével szívünkben: Elmélkedjünk arról, mit hirdet nekünk ez a keresztfa?

Amikor az emberiség legszomorúbb tragédiája lejátszódott, a keresztfát, amelyre az isteni Üdvözítő és a két lator volt felfeszítve, betemették és elföldelték a gyűlölettel együtt. A 300-as években történt, hogy Nagy Konstantin császár Rómában Maxentius társ-császár ellen készülődött. Egy világos délután fényes kereszt jelent meg az égen e felírással: E jelben győzni fogsz! – Éjjel pedig megjelent neki álmában az Üdvözítő a kereszttel s mondotta, hogy ilyen jelet készítsen s ezzel harcoljon. És csakugyan, Konstantin a zászlókra keresztet tűzött és a sokkal nagyobb csapatot e krisztusi jellel győzte le. – Szent Ilona császárnő a győzelem emlékére elment Jeruzsálembe s a Kálvárián ásatásokat végeztetett. Valóban megtalálták a három keresztet, de nem tudták, melyik az Üdvözítő keresztje. Ekkor Makarics püspök egy halálos beteghez érintette az első – semmi változás. A másodikat is – semmi változás. Amikor azonban a harmadikat hozzáérintette, a halálos beteg egyszerre meggyógyult. Ez volt tehát Krisztus keresztje! Ebből a csodás keresztből rengeteg apró darabot törtek, s azt az egész világon széjjel hordták. Azóta is mindenütt tisztelik és számos gyógyulás történik általa.

Miért tiszteljük a szent keresztet?

Ez az a jel, amelynek ellene mondanak. Ez az a jel, amely a pogányoknak bolondság, a zsidóknak pedig botrány. De minekünk

keresztényeknek – mert a keresztet tiszteljük –, végtelenül vigasztaló jelenség és szent büszkeség. – Mi nem imádjuk a keresztet, csak tiszteljük, mert arra emlékeztet bennünket, aki a mi Istenünk. A kereszt az az oltár, amelyen az Isten Fia véres áldozatát bemutatta a Mindenhatónak. A kereszt az a királyi trón, amelyen az Úr végtelen irgalmasságának tanúbizonyságát adta. A kereszt az Üdvözítő halálos ágya, amelyen Ő végtelen szeretetéből meghalt értünk. A kereszt az a hely, ahol a végtelen türelemnek mintaképét láthatjuk. A kereszt a mi szent keresztény hitünk hűséges jele és diadaljelvénye. Ezért az igazi keresztények mélységes tisztelettel övezik a szent fát, amelyen Isten a mi bűneinkért feláldozza magát.

Testvérek! Aki nem tiszteli a szent keresztet, az nem becsüli meg a katolikus vallást sem! Aki nem tiszteli Krisztus keresztjét, az nem keresztény. Nincs másban üdvösségünk, mint a szent keresztben!

Mi hogy vagyunk a kereszttel?

Testvérem! Ha elmegy a templom mellett, leemeled-e a kalapodat? Vetsz-e keresztet magadra? Vagy talán szégyelled hitedet?

Testvér! Napközben, felkeléskor és lefekvéskor, evés előtt és után hányszor szoktad elmulasztani a keresztvetést. És az imádság, a régi szép családi asztali áldás, hogy kiment a szokásból! Pedig valamikor a család hangosan imádkozott evés előtt és után...

Testvér, ha majd a szívedet és vállaidat nyomja a betegség, a megpróbáltatás súlyos keresztje, akkor talán zúgolódsz és elfelejtesz feltekinteni az első keresztre... Pedig ez a kulcsa a többi keresztnek!

Törekedjünk arra, hogy a kereszt ne csak a templomokban legyen elhelyezve, hanem bekerüljön minden szívbe is! Keresztet minden ember szívébe! – akkor nem gyűlöli egyik a másikat...

Testvérem! Bármilyen csapás érjen bennünket, tekintsünk fel a keresztre, akkor könnyebb lesz a szenvedés. Bármilyen betegség gyötör, nézzünk fel Rá és enyhül a betegség. Bármilyen veszedelem környékezzon is bennünket, bízzunk Abban, Aki a keresztfán értünk annyit szenvedve, megváltott minket.

Ezért hitvallásunk legyen: Krisztus a keresztfán váltott meg bennünket, most is egyedül Ő tud üdvözíteni minket. Bármilyen csapás jön – nem félünk! A mi szent katolikus hitünkhöz és Krisztus keresztjéhez soha hűtlenek nem leszünk. „Ave crux, spes unica!” Üdvözlégy szent kereszt, egyedüli reményünk!

III.

Keresztre vele!

Keresztre vele! (Lk 23, 21) – kiáltja a tömeg. Virágvasárnap lelkesedésére itt a hideg zuhany... Egyszerre mindenki a Megváltó ellen fordul. Milyen hamar fordul a szél! És a néphangulat...

Ő pedig vonszolja keresztjét... Hóhérai ostonnal hajtják, hogy meg ne álljon az úton. – Nekünk is bírunk kell a keresztet. Ha roskadozva, ha az élet ostorcsapásai alatt meggörnyedve, időnként elesve is, de vonszoljuk azt.

Senki sem szánja meg, senki sem segít rajta! Cirenei Simont kényszerítik végül, hogy segítsen vinni a keresztet. – A mi segítőnk az élet keresztjének cipelésénél: Jézus. Hogy könnyebben bírjuk, hogy könnyítsen terhünkön, ketten emeljük: Ő meg én! A kereszt mindnyájunk közös sorsa! Krisztus segít nekünk. Mi pedig egymásnak. Így az egész keresztény közösség, Krisztus misztikus teste, szövetségbe kerül egymással, hogy mindnyájan könnyítsünk egymás terhén...

A sok és súlyos kereszt: feltámadást ígér. Igaz, a kereszt nagypénteken lendül a magasba a haldokló, majd a halott Üdvözítővel. De már harmadnapra itt a Húsvét: a feltámadás... Az örök élet!

Az élet vonata zeg-zugos pályát fut be. De a sok szenvedés, a megpróbáltatás, sőt még a halál sem számíthat végállomásnak. Csak határ, a vámvizsgálat izgalmas pillanata! Itt fordul a vonat és három vágányon megy tovább: a mennyország, a tisztítóűz vagy a pokol felé.

Nem kell félnünk! A sok szenvedés, a nélkülözés, a lemondás után meghalljuk majd mi is: „Béke veled!” – De az Üdvözítő szeretetétől lángoló szívben már itt a földön is megszólal a biztató, bátorító hang: „Béke veled!” Ő azért jött, hogy békét adjon szívünknek, békét családunknak, békét a világnak!

Kövessük őt a keresztúton és az ő békéje, ami minden igazán érző emberi szívet betölt, betér a mi szívünkbe is...

IV.

Istenem, miért hagytál el engem?

Mikor szakadnak az emberre a szenvedések legkínosabb percei? Akkor, amikor az ember magára hagyatva szenved. Akkor, amikor kitör ajkán a panasz, hogy nincs e világon senki, aki megszánná őt.

Amikor úgy látszik, hogy az Isten is elhagyta! Súlyos betegségben egyedül... Számolni a percek és órákat a kórházi ágyon, egyedül, míg a többiek nyugodtan alszanak! Mikor lesz már hajnal?

Krisztus teljesen egyedül maradt a halál perceiben. Elhagyták tanítványai. Elhagyták barátai. Elhagyták az angyalok. Elhagyta az Atya is! „Eloi, eloi lamma szabaktani! – Istenem, Istenem, miért hagytál el engem! – Elhangzik e rémes kiáltás és nincs rá válasz. Ennél fájdalmasabb pillanatot nem képzelhetünk el! Nézzétek, milyen megsemmisítő magárahagyatottságban vérzik el az Úr Krisztus...

*

Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? Miért vagy olyan messze, távol jajaim szavától? Én Istenem! – kiáltoztam napestig. És nincsen téled felelet... Nyugtot sehol sem lelek. De én nem ember, én féreg vagyok. Az emberek gyaláznak és nevetnek. A nép közül kivetnek. Gúnyoló szóval illet, aki lát. Fejet csóvál, elvonja ajkát. „Az Úrban bízott, hát segítse meg! Szerette, hát most szabadítsa meg!” Úgy öntöttek el, akár a vizet és minden csontom szét-esett. Szívem olyan lett, mint a viasz, elolvad bennem. Torkom kiszáradt, mint cserépdarab és nyelvem ínyemhez ragadt, halál porába vezetél le engem. Hiszen ebfalka oldalog körül, gonosz-tevők serege vesz körül. Átlyuggatták kezemet, lábamat és meg-számlálták minden csontomat. Báméskodva mulatoznak rajtam, elosztják ruhámat maguk között és sorsot vetnek köntösöm felett (Zsolt 21, 2–19).

*

Minden inog körülöttem, de rendületlenül áll Krisztus keresztye! Mindenki gyűlölködik körülöttünk, – de továbbra is szeret Krisztus keresztye! Minden sötét körülöttünk, de örök fényben sugárzik Krisztus keresztye! Krisztus keresztye a sziklatalaj – és aki nem erre épít, homokra épít. Krisztus keresztye az élető nap, – aki elfordul tőle, lelke kihűlni készül!

*

A természet gyászol Jézus halálán és mi nem indulunk meg bűneink és hibáink miatt, melyek ezt a kegyetlen halált okozták? A sziklák megrendülnek. Csak a mi szívünk marad érzéketlen?

Pogányok és zsidók verik bűnbánóan mellüket. Csak mi, Jézus tanítványai és követői nem érzünk szívbeli fájdalmat haldokló Üdvözítőnk látásakor? Uram, mi nem akarunk ilyenek lenni! Leborulunk szent kereszted előtt. Megsiratjuk gonoszságainkat és bocsánatért, kegyelemért esedezünk, hiszen értünk haltál meg, hogy nekünk örök életünk legyen! Vedd ezért ma bűnbánó könnyeimet, hálámat és egész szívemet áldozatul! Fogadd el egész életemet, a jövőben csak neked akarok élni, légy gyengeségem erőssége, szenvedésem vigasztalása, menedékem életben és halálban.

*

Három órán át sötétség lett az egész földön. A templom függönye kettéhasadt felülről egész az aljáig. A föld megrendült. A kősziklák repedeztek és a sírok megnyíltak (Mt 27, 52). A teremtet világ nem tudta elviselni a Teremtőn elkövetett éktelenségeket (Aranyszájú Szent János). Ég és föld hirdették az istengyilkosság világrendítő eseményét. Ég és föld léptek fel tanúkul a nagy halott mellett. Még a halál éjéből is kivilágított az isteni felség.

*

Krisztus hét szava a kereszten:

1. Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.
2. Bizony mondom neked: ma velem leszel a paradicsomban.
3. Asszony: íme a te Fiad. És a tanítványnak: Íme, a te anyád.
4. Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?
5. Szomjúhozom...
6. Beteljesedett...
7. Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet.

Uram, háborúból jövök én,
Mindennek vége, vége:
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen te vagy a béke.
Nézd: tüzes daganat a szívem,
S nincs, ami nyugtot adjon.
Csókolj egy csókot a szívemre,
Hogy egy kicsit lohadjon.

Lecsukódtak bús, nagy szemeim
Számára a világnak.
Nincs már nekik látnivalójuk,
Csak Téged, Téged látnak
Két rohanó lábam egykoron
Térdig gázolt a vérben,
S most nézd Uram, nincs nekem lábam,
Csak térdem van, csak térdem.

Nem harcolok és nem csókolok,
Elszáradt már az ajkam,
S száraz karó a két karom már,
Uram, nézz végig rajtam.
Uram, láss meg Te is engemet.
Mindennek vége, vége.
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a béke.

(Ady Endre)

V.

Isten népének őshazája

Az őshaza, a közös hagyományok, a közös sors minden nép összetartásának alapja. Isten népének őshazája a Golgota dombja. Nem mondavilág felhői veszik körül. Nem ködbevesző varázshegy, amelynek eseményeit, embereit és jelentését a képzelet szülte. Isten népének őshazája történelmi valóság. Isten szeretete alakította ki, nem az emberi képzelet. A keresztfán végbement dráma nem emberi csalódás vagy mágikus gondolkodás szüleménye. A végtelen isteni irgalom és az emberi bűn alkotása. Az Isten üdvözítő akaratából és a mi gonoszságunkból ered. A keresztáldozat megszüntette az ember legalapvetőbb szolgátságát, amellyel a gonosz lélek hatalmában tartotta.

Krisztussal azok álltak szemben akkor is, akiket a kevélység vakított el. Azt kívánták volna, hogy Isten a földön is mutassa meg hatalmát. Sőt kevélységükben azt szerették volna, ha Isten igazolja erejével képmutató vallásosságukat. Ezért nem értették meg a szeretet és megbocsátás szavát. – Mi tudjuk, hogy Isten népének életetője az a krisztusi szeretet, mely kiüresítette magát, szolgálai alakot

vett fel, megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, és pedig a kereszthalálig. (Vö. Fil 2, 8–9.) Ezt a szeretetet akarjuk befogadni és hirdetni. Ez pedig kikerülhetetlenül azt jelenti, hogy igazi közösséget alkotunk. A kölcsönös jószág, megbecsülés, megbocsátás, a testvéri összefogás élteti közösségünket.

Most a nagypénteki komor, bűnbánó csendben mindnyájan Isten népének tagjaként álljuk körül Krisztus keresztyét. Lélekben fogjuk meg egymás kezét. Engesztelődjünk ki egymással. A szenvedő Krisztusból merítsünk erőt ahhoz, hogy elnémítsuk szívünkben a lázadó és romboló hangokat. Ebben a bűnbánó, szívet tisztító némaságban imádkozzunk egymásért! Mindenki!

Az írók olyan elektromos lencséről álmodoznak, amely össze tudná gyűjteni a régi eseményeket hordozó fénynyalábokat. Ugyanis minden cseményt fénysugarak vesznek a hátukra... Azután elindulnak végtelen vándorútjukra a világegyetemben. Ha ezeket össze lehetne gyűjteni, akkor újra látni lehetne a régi, megtörtént eseményeket.

A keresztszáldozat jelenlevővé válik minden nap. Nem kell hozzá bonyolult műszer, csupán a papi hatalom. A Krisztustól nyert felhatalmazás. A Szentlélek világokat teremtő ereje. Így, az eucharisztikus áldozatban nem a golgotai események képe vagy emléke jelenik meg, hanem maga a krisztusi áldozat. De vérontás nélkül! Így imádkozunk a szentmisében Krisztussal közösségben, mindnyájan, mindnyájunkért...

*

Szomorú, lefosztott oltár felett
fekete fátyolos nagy feszület.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Idenéz megtört két szeme rám,
– Templom ez itt, vagy a Golgota tán?
Vérzik, vérzik, a Krisztus!

Kiáltva mered rám öt néma seb,
Bíbornál bíborabb, tűznél tüzesebb.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Vérzik, vérzik! Csurog a vére
asszu szívemnek szikkadt földjére.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

És rám néz! Rám néz! Irgalmas eget!
Jaj hová fussak, hová legyek!
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Csak sírok, sírok. Csak susog ajkam:
Jézus, Jézus, könyörülj rajtam!
Vérzik, vérzik a Krisztus!

(Sík Sándor: Véreső esik)

*

HÚSVÉTI IDŐ

NAGYSZOMBAT

VIGILIA MISE

Szentlecke :
Róm 6, 3–11.

Evangélium :
Mk 16, 1–8.

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Izrael Egyiptomból kivonulva, a húsvéti éjszakát az Úr tiszteletére átvirrasztotta: „legyen Izrael fiai számára is az Úr tiszteletére átvirrasztott éjszaka minden nemzedéken át”. (Kiv 12, 42)

Ez csak előképe és ígérete volt az új húsvétnek, az igazi szabadságnak. A keresztény egyháznak új húsvétja van! Krisztus az igazi húsvéti bárány, aki halálával megváltott bennünket. Az Ő megváltó jövetelére várunk húsvét éjszakáján, ezen az ősi, szent vigilián.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Nagyszombat lelkiisége

Feltámadt Krisztus e napon, Allelúja! – Ez az örvendező ének száll minden magyar plébánia hívő közösségének ajkáról, amikor körmenetben vonul az Oltáriszentséggel nagyszombat estéjén. Az éjféli szentmise és a feltámadási körmenet még az egyébként közömbös hívőt is elviszi az Isten házába. Akiben még él a hitnek egy pici szikrája, e két ünnepet nem mulasztja el.

Kedves Testvérek!

Allelúja! Zúg az ének. Héberül: Hallelúja; annyit jelent: Dicsérjétek az Istent! Tehát az öröm és a dicséret hangja ez egyszerre. Hitvallás Isten mellett és ugyanakkor ujjongás, lelkesedés is. Gondoljunk csak Händel gyönyörű Allelúja-jára! Micsoda diadal-

mas öröm és ujjongás árad belőle. Mindnyájan örülünk ma a jó, a szeretet, az élet győzelmének. A húsvéti tojás is az élet szimbóluma! A tojás, amelyből új élet fakad.

Ismerjük a Nagyhét rövid történetét. Krisztust, a tanítót, a prófétát hamis vádak alapján kirakatperben halálra ítélik. Majd keresztre feszítik. A legcsúfosabb halál lett osztályrészre. Gyorsított tempóban folyik a per. Közeledett ugyanis a húsvéti ünnep. Sziklasírba zárták. Nagy követ helyeztek a sírra. A biztonság végett katonaságot, fegyveres őrseget is állítottak mellé. Féltek, hogy ellopják Jézust.

Mégis, harmadnapra mi történik? Üres a sír!!! Amikor jönnek a bátor asszonyok, hogy – a szokás szerint – a halottat olajjal kenjék meg, az üres sír fogadja őket. Nincs ott... Feltámadt, amint előre megmondotta.

A halálból való feltámadás olyan valóság, amely túlhaladja a mi térbe és időbe zárt képzeletünket. Mi csak térben és időben tudunk gondolkodni. De van egy más, egy isteni dimenzió, egy isteni valóság is! Ez is valóság és ebbe tartozik a feltámadás ténye is.

Krisztus feltámadása a mi keresztény hitünk titka, misztériuma. Ezen a misztériumon áll vagy bukik a hitünk.

A hit próbáján a tanítványoknak is át kellett esniük. Az apostolok, a tanítványok elé a nagypénteki kereszt katasztrófája után kínos kérdések meredtek. Jézusért mindent elhagytak. Családot, feleségüket, házukat, atyjukat... és követték Jézust, a Mestert. Lelkesedtek az igazság, a béke és a mindent átfogó szeretet országáért. S mi történik? Nagypénteken úgy látszik, mintha minden összeomlott volna. A kereszt, a szó szoros értelmében mindent keresztül húzott. A kereszt alatt a 12 tanítvány közül csak egy tartott ki: János. A többi elfutott, elmenekült. Mindnyájan szét-szóródtak... Féltek, de megcsalva is érezhették magukat. Mindennek vége! Ekkor történik Isten nagyszerű, váratlan meglepetése. Olyan esemény, amelyet nem lehet rekonstruálni. Amit semmivel sem lehet összehasonlítani. A látszólag „mindennek vége” jelszóból váratlan fordulattal Isten egy új, végleges „kezdetet” nyitott. Nem a vég, hanem a kezdet veszi át a szót. Isten nem hagyja a sírban Jézust. Új életre kelti... Örök, romolhatatlan életre!

Testvérek! A sír üres. Jézus él! Megjelent Mária Magdolnának, többeknek, a tanítványoknak. Így Nagypéntek kínos kérdéseire a Húsvét világos választ adott.

Kedves Testvérek!

Amikor életünkben a lehetőségek végső határáig érkezünk, akkor Húsvét a lehetetlenség lehetőségére emlékeztet bennünket!

Amikor a kishitűség vagy a közömbösség, a lemondás és a reménytelenség, az életuntság és a céltalanság vesz körül és ólom-súlyként nyomaszt bennünket, akkor a Húsvét azt hirdeti, hogy Isten hűséges! Örömet, reményt és örök életet kínál nekünk.

Húsvét az élet görbéjét felfelé irányítja. Azt hirdeti nekünk, hogy az élet értékes. Érdemes élni. Érdemes húsvéti módon élni. Mit jelent húsvéti módon élni? Annyit, hogy az evangélium szerint élünk. Annyit, hogy a hit szerint élünk. Tudva-tudom, tapasztalom és nap mint nap látom, hogy sokszor mennyire nehéz, sőt kegyetlen az élet. Számos ember lelkét súlyos kő nyomja, mint azt a sírt, Jézus sírját. De most Testvérek, mégis azt hirdetem, hogy Húsvét szent ünnepén hengerítsük el szívünkről az önzés, az irigység, az alakoskodás, a hűtlenség, a túlzott aggodalmaskodás, a kétségbeesés és reménytelenség súlyos követ. Hengerítsük el onnan mielőbb, hogy szabadon szárnyaljon szívünk, lelkünk az ég felé! Ne nyomja, ne húzza azt senki és semmi lefelé!

Testvér, aki talán most vagy itt először, ma azt mondom neked: Bizzál és higgyél! Kockáztasd meg az új lépést. Ha csalódtál is... Ha rossz útra tértél is... Ne zárkózz magadba! Jaj annak, aki magába zárkózik! Jaj annak, aki egyedül van! Kapaszkodj valakibe vagy valamibe, különben elesel és összetöröd magad! Teljesítsd azt az életprogramot, amit felülről az Úr Isten szabott ki neked. Egyéni életedben, családotban és munkahelyeden élj becsülettel! Bizzál rendületlenül Húsvét üzenetében! Ne fuss meg a sorscsapások, se a világ szakítópróbái láttán. Ne tévedj be a rezignáció, a lemondás, a beletörődés zsákutcájába. Testvér... jöjj ki a sírból, amit magadnak ástál... Jöjj ki a napfényre... A világosságra, hogy új, szebb és krisztusi életet éljél! Valósíts meg valamit a szent evangéliumból.

Húsvéti módon élni azt is jelenti, hogy az élő Jézussal együtt élünk. Együtt megyünk. Velünk van és közöttünk van. Ő mondotta: „Ahol ketten vagy hárman együtt vannak az én nevemben, ott vagyok közöttük” – láthatatlanul, de valóságosan.

Testvérek, édes jó Testvérek! Tanuljunk meg ismét imádkozni, ha már elfelejtettünk! Hány családban van még közös ima?

Tanuljunk meg ismét Istenben kapaszkodni!

Tanuljunk meg ismét felfelé nézni... úgy mint az az egyszerű munkásasszony, aki egy expresszlevelet küldött hozzám a Dunántúlról. Tele van ez a levél helyesírási hibával... de tele van melegséggel is. Köszönetet mond azért, hogy édesanyja gyémántlakodalmára a plébános révén üdvözlő szavakat és püspöki áldásomat küldöttem az egész családra és édesanyjára. Majd így ír magáról; figyeljetelek csak: „Egy egyszerű, hat gyermekes munkásasszony vagyok, özvegyen neveltem fel gyermekeimet. Tragikus halállal halt meg a férjem már 18 éve. De a jó Isten megsegített, mert bíztam benne. Aki Istenben bíz, nem csalatkozik. Megálltam a helyemet és hordtam a keresztet. (A „keresztet” nagy betűvel írta! Majd így folytatta...) Most az lenne a kérésem, tisztelt Főpásztor Urunk, hogy adja meg nekem azt az örömet, hogy én el szeretnék utazni Vácra, és egy szép verssel köszönteni Önt, vallásos verssel, mert szeretem a verseket. El is küldöm postán...” Ez a kis vers így szól:

„Van aki megért,
van aki szent Szívére ölel
és fogja a kezem.
Keskeny az ösvény, de biztos az út,
nem csüggedek, mert Krisztus az Úr!”

Kedves Testvérek! Krisztus feltámadt, Krisztus él! Krisztus él!
Krisztus az Úr! Atyánk, Istenünk és mindenünk! Kapaszkodjunk bele rendületlenül!

Ezekkel a gondolatokkal kívánok az itt jelenlévő kedves híveknek, az otthonmaradt időseknek és betegeknek, a kórházban lázasan gyötrődő betegeknek, az orvosoknak és a gondos ápolóknak, és városunk minden polgárának nagyon boldog, kegyelemteljes húsvéti ünnepeket!

II.

„Benne, az erejéből élünk”
(Mk 16, 1–8).

Egy nagy ember, Mackensen, címrében ezt a jelmondatot íratta: „Memento initii” – „Emlékezz a kezdetre”... Most mi is a kezdetre, keresztény életünk kezdetére emlékezünk. A keresztség szentsége indított el bennünket ezen az életúton. Ekkor ajándékozott meg Isten szeretetével... Ekkor tett bennünket barátjává,

gyermekévé... Ekkor kaptuk a meghívást az örök életre... Ekkor haltunk meg a bűnnek... Ekkor lettünk az egyház tagjává... Igaz, semmit nem tudtunk arról, ami akkor velünk történt. Csecsemők voltunk. A Hiszekegy... keresztszüleink ajkáról hangzott fel. Szüleinkkel együtt ők ígérték meg, hogy majd fokozatosan bevezetnek minket a keresztény élet titkaiba. Hogyan sikerült ez?

Az egyház nagyszombaton különleges alkalmat ad arra, hogy elmélyedjünk a keresztségben kapott hivatás titkában, és megerősítsük elhatározásunkat: hűségesek maradjunk a „kezdet” isteni ajándékaihoz.

Jézus fölének hajolt a keresztségben, hogy nekünk életet adjon. Ahhoz, hogy ezt megtehesse, drága árat kellett fizetnie. Már előzőleg gondolt ránk... Közösséget vállalt velünk... Magára vállalta bűneinket. „Igen, a mi bűneinkért szúrták át, a mi gonoszságainkért törték össze, a mi békességünkért érte utol a büntetés, az ő sebei szereztek nekünk gyógyulást...” (Iz 53, 4–5).

A feltámadás dicsőségét (ApCsel 2, 32; Róm 6, 9–11) sem tartotta meg magának, hanem minket is részesített benne. „Azután, hogy az Isten jobbjá felemelte, kiárasztotta az Atyától megígért Szentlelket!” (ApCsel 2, 33). Miután Krisztus mindezt megtette értünk és ilyen ajándékozó szeretettel fordult felénk, a keresztség szentségében valósággá is vált számunkra áldozatos szeretetének minden gyümölcse. Hitemmel ezt fogadom személyesen is a szívembe. (Vö. Róm 4, 24–25.)

Ezzel döntő változás következett be életünkben. A keresztség szentségének közvetítésével Isten szent tulajdonává lettünk. Arra kaptunk hivatást, hogy egész életünkkel imádjuk Istent. A szentség kegyelmi erejéből, a megszentelő kegyelem által egész belső világom újjáépült Isten szolgálatára. A hit világossága adja ezt a boldogító felismerést! Ezt a nagyszerű képet életünkről... Ezeket a vonzó távlatokat... Ez indít bennünket arra a komoly elkötelezettségre, amely a keresztségi fogadalomban jut kifejezésre. Ebben a visszavonhatatlan, személyes elkötelezettség tudata jut kifejezésre! Nagyon lényeges, hogy kötelezőnek tartsuk ígéretünket! Különleges fogadalmi elkötelezettség, ha egyszerűen önmagunkat, életünket szenteljük Istennek. A Krisztussal való hívő kapcsolatunkban ezt határoztuk el a keresztségi fogadalom megújításával.

.....
A test pihen vermében hallgatag,
rögök nyugalmas sorsát éli lenn,
szétoszlik, szomjas gyökér felissza,
s zöld lobogással tér újra vissza,
törvény szerint! s oly szörnyű, szörnyű így,
mi egy világ volt, kétfelé kering!
vagy bölcs talán? a holttest tudja itt.
Órizd uram, a lélek útjait.

(Radnóti Miklós: Ének a halálról)

*

Hajnal előtt, minden testvér, zengjük ama Glóriát,
amely megtanított rá, hogy életünk nem múlik el.
Kakas hangja, szárnya, tapsa, érzi a kelő napot.

Mi imával s dallal hívjuk, amit jönni vár hitünk
és a végtelen felséget énekelve végtelen
hajnal előtt, világ előtt, zengjük a Krisztus királyt.
(Szent Hilarius)

*

Lemare sírján: „Itt nyugszik egy marék napsugártöredék, míg
visszatér a Napba. Életnek a halál csak magva.”

*

Egy hős a vérpadon: „Ez a perc nem az utolsó. Ez az első.
Ó Istenem, én nem halok meg, csak elédbc megyek.”

*

Mária Stikkó: „A kereszténységben éppen az a legfönségesebb,
hogy nem adja meg a megsemmisülés nyugalmát. Könnyörtelenül
énünk elkísér a síron túlra is. Így utunk vége egy másik út kezdete.”

*

HÚSVÉT

Olvasmány :
ApCsel 10, 34.a
37–43.

Szentlecke :
Kol 3, 1–4.

Evangelium :
Lk 24, 13–35.

Bevezetés

Kezdet és vég, múlt és jövő jelenik meg ma a feltámadott Krisztusban. Ő, aki halott volt, most él. A Bárány, akit megöltek; az Úr, aki jönni fog, hogy a történelmet beteljesítse.

Korunk és életutunk Krisztus feltámadása és dicsőségének kinyilatkoztatása között pereg. Akár a hit világosságában, akár a hit sötétségében haladunk...

Hitünk azok tanúbizonyságára támaszkodik, akik látták a Feltámadottat. A világ azonban – és az utánunk jövő nemzedék – abból a hitből él, amelyet mi megvallunk és életünkkel bizonyítunk.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Jézus feltámadásának a tényét az apostolok tapasztalata bizonyítja. Tőlünk függ, hogy mit kezdünk ezzel a ténnyel: elvetjük-e mint érthetetlen, vagy életünk szegletkövévé tesszük?

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: fontosnak tartjuk-e Jézus feltámadását?

– csend –

Mert látunk, de nem hiszünk: Uram, irgalmazz!

Mert elfeledkezünk arról, hogy a Te életed bennünk van: Krisztus, kegyelmezz!

Mert tanúságtételünk gyarló és töredékes: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A húsvéti bárány feláldozásakor a zsidó házakból eltüntették a „régit” kovászt. Új kovásztalan kenyérrel ünnepelték a húsvéti lakomát. Ezt az apostol hasonlatként alkalmazza. Az igazi húsvéti lakoma Krisztus, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit: Ő a mi új ünnepünk. Ő a mi lakománk. A régi kovászt (bomlást, bűnt) életünkben el kell távolítani. Húsvét az új kezdet napja.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A nagypénteki gyász után

A nagypénteki szomorú gyász, a Krisztus-tragédia kifejezése-képpen elnémultak a harangok. A szentsírt imádságos lélekkel kerestük fel. De nagyszombat estéjén egyszerre felzúgtak a harangok. A körmeneteken diadalénekek hirdetik a hívő nép ajkán: Feltámadt Krisztus e napon, Allelúja!

Húsvét a kereszténység legnagyobb ünnepe. Az evangélium tanúsága szerint Jézus több csodát is tett. (Nincs mind lerögzítve az evangéliumban, de mégis: 10 természeti csodát, 21 gyógyulást és 3 halottfeltámasztást említ a Szentírás. Jézus csodáit világos nappal, többnyire tömeg jelenlétében vitte véghez. Halálos ellenségei, a farizeusok és a főpapok sem vonták kétségbe csodáit. Sőt, azért törtek ellene, mert csodái miatt követte őt a nép. Mégis, Jézus legnagyobb csodája: feltámadása! Krisztus feltámadása a keresztény vallás alappillére. Krisztus Jézus nemcsak ember, hanem valóságos Isten. Krisztus megváltotta az embert, örök életet szerzett.

A feltámadás nem képzelet műve. Nem költészet, hanem tény. Isten gondoskodott arról, hogy a feltámadás nyilvánvalóvá legyen. Barát és ellenség, a jámbor asszonyok és a sirt őző katonák, az apostolok, mind egyhangzóan hirdették: „Üres a sír... Feltámadt Krisztus!” Maguk az apostolok valamennyien kérgestenyérű, jóidegzetű, egyszerű munkásemberek voltak. Nem képzelődtek. Nem hittek könnyen. Ismételten látták őt és beszéltek a feltámadt Krisztussal. Tamás apostol kifejezetten is kritikai vizsgálatot tartott. Nem akart hinni a saját szemének. Csak amikor kezeit Krisztus oldalseibe helyezhette, akkor kiáltott fel: „Én Uram, én Iste-

nem!” – Akkor kapta a csodálatos leckét a kételkedő Tamás, amely nekünk, „örök Tamásoknak” is szól: „Boldogok, akik nem látnak és hisznek. . . s Tamás, te ne légy ezután hitetlen, hanem hívő!”

A Krisztus feltámadásában való hitre épül az egyház. Az élő Krisztusra. Feltámadása után mondotta tanítványainak: „Elmentén az egész világra, tegyetek tanítványaimmá minden népet!”

Feltámadása után adott hatalmat apostolainak a béke szentségének kiszolgáltatására: „Amit megkötök a földön, meg lesz kötve a mennyben is, és amit feloldoztok a földön, fel lesz oldva a mennyben is.” És azóta a bűnbánat szentsége az emberek millióinak állítja vissza lelki békéjét. Semmilyen lelki terápia nem képes e félelmetes szót kiejteni (a bűntudatot feloldani): „Én téged feloldozlak bűneid alól, . . .” – Bűnt megbocsátani csak az Isten tud!

Kedves Testvérek!

Mit mond nekünk ma Krisztus feltámadása?

Krisztus feltámadása a mi legnagyobb erőnk és vigaszunk az élet terheinek viselésében és a halál fájdalmaiban.

1. Erő az élet küzdelmeiben

Az élet nagy próbatétel. A technika és a kultúra csodálatos fejlődésének ellenére is az élet tele van bajjal, búval, bánattal, betegséggel, küzdelemmel és kereszttel. Tele van fáradozással, gonddal, csalódással és keserőséggel. Miből merítünk kedvet és erőt, hogy ezeket elviseljük? Abból, hogy van örök élet! Az egyéni feltámadás hitéből! Aki küzd, annak bíznia kell a győzelemben is. Így miránk is biztos győzelem vár. Ha Krisztus nem támadt volna fel, mi sem támadnánk fel.

Kiolthatatlan vágy él az emberben a boldogság után. Ezt keresi, űzi, hajtja minden úton és módon. De emberfia a tökéletes boldogságot itt a földön el nem érheti. Maga a hitetlen Nietzsche is így szólt:

„Mély a világ, mélyebb a múltó napnál,
Mély a kínja, de kéje kínjánál is mélyebb,
A kín múlandóságért eped, a kéj örökkévalóságért,
Mélységes mély örök valóságért. . .”

Azonban ezt az állandó, biztos és tökéletes boldogságot a földön – a történelem és a tapasztalat szerint – ember soha el nem érheti. Csak az örök élet biztosítja ezt.

Kedves Testvérek! Igen... kell lenni örök életnek, ahol az igazság diadalmaskodik. Igen, van örök élet!

Így, csak így érdemes élni!

Így, csak így érdemes elviselni az élet keresztjeit!

Így, csak így érdemes küzdeni a kísértések ellen!

Szent Pál azt mondja: „Az itteni szenvedések nem hasonlíthatók össze azzal a dicsőséggel, amit Isten készített a küzdőknek.” (Róm 8, 18). Ez a gondolat adott szárnyakat a szenteknek és a vértanúknak. Az első keresztényeknek és minden idők keresztényeinek, hogy életüket feláldozták és hűek maradtak Krisztus zászlajához. Az első 30 pápa vértanú volt az élő Krisztusért. Ez a hit ad erőt most is mindazoknak, akik Krisztus követésére vállalkoznak... a leprás, és más betegek ápolásában, a tudatlanok tanításában, az élvezetekről való lemondásban, és a kemény keresztény erkölcs követésében.

2. Kedves Testvérek! A feltámadás hite vigasz a halál fájdalmában is. Ubi est mors – victoria tua! Halál, hol a te győzelmed? – A feltámadás hite a legnagyobb vigasztalás a halálban. Mi teszi nehezzé a halált? A halál tulajdonképpen a lélek elválása a testtől. A test tudja, hogy porrá lesz, m'helyt elválik a lélektől. Ezért minden porcikája küzd, tiltakozik az elválás ellen.

A halál elválaszt mindattól, amit szerettünk. Mondd az anyának, aki gyermeke koporsója mellett sír: „Nincs viszontlátás...” – és a fájdalom törét döföd a szívébe.

A halál elválaszt szereteteinktől. De elválaszt attól is, amit itt a földön keresve kerestünk és gyűjtöttünk. El kell válnunk! Itt kell hagynunk az ékszerdobozt, a betétkönyveket, a pompás ruhákat, a családi otthonokat, szereteteinket, barátainkat, ismerőseinket. Az ember ezért tiltakozik a halál ellen! Élni akar, örökké élni az ember!

Amikor kedves halottunk koporsójára hullanak a kopogó rögök, felsikolt bennünk az élet, az egybetartozás szent érzése. Könnyeink erejével az eget ostromoljuk, hogy el ne szakadjanak a szeretet öröknek hitt szálai.

Síremléket azért állítunk, és díszes virágokat azért ültetünk, hogy ezek örök időkre összefűzzenek minket szereteteinkkel.

Ha hallgat a sír, beszéljen az emberi szeretet. Testvérek, milyen vigasztaló! A sír nem végállomás, csak határállomás! Átmenet egy másik életbe. Ezért vigasztaló Szent Pál tanítása, hogy a test olyan, mint a földbe vetett mag... Látszólag elhal, de újra kalászba

szökken... (1 Kor 15, 42) – „Romlásra vetik el, romlatlannak támad fel, – dicstelenül vetik el, dicsőségben támad fel, – erőtlenségben vetik el, erőben támad fel. – Érzéki testet vetnek el, szellemi test támad fel.”

Kedves Testvérek! Más alkalommal a nemzetek apostola így vigasztal: „Nem akarjuk testvérek, hogy az elhunytak felől tájékozatlanok legyetek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reményük. Ha – mint ahogy hisszük, – hogy Krisztus meghalt, és feltámadt, akkor Isten azokat is, akik Jézusban hunytak el, vele együtt feltámasztja!” (1 Tessz 4, 13) Boldog tudat ez!

Kedves Testvérek! Ha a nemhívó összeroppan a sír szélén, ne csodálkozzunk. Nincs személye... Akinek nincs hite a halhatatlanságban, az örök életben, annak sok esetben értelmetlenné válik a földi élet. A keresztény vallás a feltámadt Krisztus válása. Krisztus él! Krisztus élteti az egyházat! Velünk marad a világ végezetéig... Az örök élet lobogója leng a kezében... Ezt hirdeti az egyház.

A keresztény hit új világot nyit meg számunkra. Nincs igazán elválás; a temetők felirata: „Feltámadunk!” – vagy a síremlék felirata: „Viszontlátásra!” – a keresztény vallás szent reménysége és vigasztalása.

Ezért zengünk allelujázó énekeket Húsvét napján. Örülünk és köszönjük meg Krisztusnak, hogy az örök élet várományosai vagyunk. A földi élet végessége lehangoló, de az emberi élet vég nélkülsége, az örök élet hite: megerősít.

Amint Krisztus végigment a Kálvárián, annak mind a 14 stációján, úgy nekünk is végig kell járnunk az élet keresztútját. De amint Ő a nagypénteki tragédia után dicsőségesen feltámadt, ugyanúgy feltámadás vár ránk is. Azért mondjuk a Hiszekegyben: „Hiszem a testnek feltámadását és az örök életet!”

Kedves Testvérek! Krisztus feltámadása legyen bennünk diadalmas életelv. Allelujás, örvendező diadal! Optimizmust daloljon a lelkünkbe, a végnélküli élet örömét! Az ember az örök életre szomjazik, azért épít, azért ír könyveket, azért hoz létre alkotásokat, azért dolgozik, hogy emléke fennmaradjon.

A modern ember, a technika embere nehezen hisz a csodákban... 1917. október 13-án ezrek látták a fatimai csodát... Lourdes-ban ma is történnek csodás gyógyulások... Tele van csodákkal a fizikai világ is.

Az élet rejtély, miként az ember élete is az. Titok az anyag, titok a szellem. . . A véges világban az ember a végnélkülit áhítozza. De tele van titkokkal vallásunk is. Ám erőt nyújt mélységes hitünk és Krisztus kegyelme. Krisztus itt van, az Eucharishtiában, ő az örök élet záloga, amint Ő maga mondotta: „Aki eszik e Kenyérből. . . örökké él!”

Testvérek! Kaptam egy régi, világi állásban lévő, igen kulturált vidéki ismerősömtől egy húsvéti üdvözlőt, melyben ezeket írja: „A keresztút nem végződik sírbatétellel, mi nem gyászoljuk az Istenember halálát. Számunkra Krisztus nem a holt Isten; Krisztus az élő, a bennünket szerető Isten, akinek a diadala: Húsvét! Nálam ezek nem hangzatos szavak! Amikor 1925-ben megtértem (14 évig, mint gondoltam, Isten nélkül éltem!), Isten kegyelméből olyan élményem volt, hogy az Eucharisztia csodáját nem csupán hiszem, hanem merem hirdetni, hogy valahányszor a szent Ostyára nézek, tudom, hogy Krisztus van ott, az élő Kenyér. Azt kérem Krisztustól az Ön számára, hogy ezt az élményt: az átváltoztatás kimondhatatlan nagyszerűségét, mint Lelkipásztor, átadhassa híveinek!”

Kedves Hívek! Húsvét napján szívesen adom át ezt az üzenetet: Krisztus dicsőségesen feltámadt! Az Oltáriszentségben itt lakik közöttünk. . . eledelünk lett. A szentmisében mindennap vér nélkül megújítja keresztáldozatát. Ő az Emmanuel. . . velünk az Isten. A keresztény embernek ez végtelen boldogság! A betegnek, a szenvedőnek ez erőt és vigaszt, az utolsó útra indulónak pedig bátorítást nyújt. Örülünk és örvendezzünk, hogy a földi élet korlátai közül kiemelkedtünk. Az örök élet várományosai vagyunk. Útban vagyunk hazafelé. . . és ez megnyugtató mindnyájunknak!

II.

Húsvét ünnepe

Jeruzsálemben a sziklasír helyén, ahol Krisztus szent teste nyugodott, a hívek kegyelete egy templomot állított. Az idők folyamán sokszor lerombolták és újraépítették ezt a templomot. Most egy hatalmas kupola domborodik fölé. A Szentsír temploma ez. A templom közepén van egy kis kápolnácskaszerű építmény, alacsony ajtóval. Lehajtott fővel lehet csak bemenni. Ott látható a sír, ahol hajdan Jézus teste pihent. Ebben a Szentsír Bazilikában minden este fátylós körmenetet tartanak. Amikor a sírhoz ér a körme-

net, ezt énekli a kórus: „Ebből a sírból támadt fel Üdvözítőnk, itt mondotta az angyal az asszonyoknak: Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek? Nincs, itt, feltámadott! Allelúja!”

A mai húsvéti szent ünnepen mi is ezt kiáltjuk a világba. Ezt énekeljük! Ezt dalolja a szívünk: Krisztus feltámadott! Allelúja!

Húsvét a győzelem ünnepe. Miért? Mert a nagypénteki döbbenetes gyász után, amikor Krisztust ártatlanul gonosztevő módjára kivégezték ott a kereszten, húsvétkor az élet győzött a halál felett. A sötétségből fény fakadt. Az igazság diadalt aratott.

Húsvét az ünnepek ünnepe! A legnagyobb ünnep. Szent Pál, ez a csodálatos világapostol – aki egykoron olyan lelkesen üldözte Krisztus egyházát –, megtérése után bejárta a fél világot és leírhatatlan sok szenvedést viselt el Krisztusért... Rómában vérével pecsételte meg hitét, amikor lefejezték. Ez a rettenthetetlen apostol ezt írja híveinek: „Ha pedig Krisztus nem támadt fel, hiábavaló a mi prédikálásunk és hiábavaló a ti hitetek.” (1 Kor 15, 14) Nem ér semmit az egész...

Igen, most már megértjük, hogy miért támadták régen a racionalisták a feltámadás tényét, és miért vitatják egyes mai haladók... A feltámadás a fundamentuma, az alapja Krisztus egyházának!

Egyes helyeken régi szokás szerint Húsvét reggelén ételt áldanak meg a templomban. Régi hagyomány ez. A húsvét szó nem azt jelenti, hogy 40 napi komoly böjt után megint húst vehetünk magunkhoz. A húsvét itt életet jelent. A húsvét szó azt jelenti, hogy az Úr Jézus feltámadásakor magára vette megdicsőült testét. A régi magyar nyelvben is „húsnek” nevezik az életet, a testet. Használatos ez a kifejezés a Bibliában is: „Hús az én húsemből, és vér az én véremből...” A szentelt étel azt jelenti, hogy egy új, megszentelt étellel, új testtel, új élettel indulunk neki a mindennapi munkának.

Egy győri egyházmegyei pap beszélt el nekem a következő kedves belgiumi szokást. Ott a húsvéti lakoma alkalmával az asztalra teszik Krisztus szobrát is a feltámadás zászlajával. A család minden egyes tagja egy kis bárányt kap húsvéti zászlóval díszítve. A húsvéti Bárány emlékére. Az étkezést ima előzi meg. Majd az édesapa kiosztja sorban mindenkinek a tányérjára a szentelt ételt. Ki-ki odanyújtja tányérját és az apa beleteszi az ételt e szavakkal: „Krisztus feltámadott, Allelúja... vedd e szentelt ételt, Allelúja.” És amikor a gyermekek és a feleség átveszik a szentelt ételt, ezt felelik: „Hogy egykor mi is feltámadjunk, Allelúja!” Nem kedves

szokás ez? A vallásos belga nép áldott szokása. Ebben a kedves pár szóban, ebben a kedves családi szertartásban a húsvét öröme és az eljövendő feltámadás felséges reménye mutatkozik meg.

Kedves Testvérek! A temető komor hely... Akkor is, ha virágokkal díszítjük. Sok bánatot, szomorúságot és szeretetet takar. De a felirat ott a bejáratnál: „Feltámadunk!” – és sok síron is ott a felírás: „Viszontlátásra!” ...ez már nagyon is vigasztaló.

Szent Pál így szól: „Isten az Urat feltámasztotta és minket is feltámaszt hatalmával.” Krisztusban feltámadt az emberi természet úgy, hogy többé sohasem hal meg, hanem örökké él.

Így vagy úgy, de az ember örökké élni fog. Nem hal meg véglegesen. A sír nem utolsó állomása. Nem végállomás!

Szent János azt mondja: „Eljön az óra, amelyben mindnyájan, akik a sírban vannak, meghallják az Isten Fiának szavát és előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet feltámadására, akik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet feltámadására.”

Krisztus feltámadása óta a halál éneke igazában nem gyászének többé. Egy kedves fiatal paptestvérünknek az volt a kívánsága, hogy temetése alkalmával a Te Deumot énekeljük el. Igaza volt. Buzgó élete után hazament, hazatért az Atyához.

Szent Ferenc, akinek jubileumát megünnepelte a világ, világnézeti különbség nélkül, a szeretet bámulatos hőjét látva benne, – így szólt: „Légy áldott Uram, testvérünk a testi halál által...” A halált is testvérnek mondja. Valóban, Krisztus feltámadása után a halál kapu az élethez. Der Tod is der Tor des Lebens... Az igazi élethez, az örök élethez.

Antiochiai Szent Ignác, ez a kiváló püspök vértanúsága előtt (az oroszlanok elé dobták...), így szólt: „Születés előtt állok, a halálból az örök életre születek.”

Szent Jeromos, a kiváló biblikus tudós, aki héber nyelvből elsőnek fordította le a Szentírást latinra, azt mondja: „Amikor meghalunk, újjászületünk.” Milyen vigasztaló ennek a szent hitnek a tanítása!

Húsvét a béke ünnepe is. A feltámadt Üdvözítő ezzel köszöntötte tanítványait: „Béke veletek!” Újuljunk meg bensőnkben mi is, hogy béke legyen a lelkünkben. De mikor lesz béke a lelkünkben? Ha visszatérünk az elhagyott forrásokhoz! Ha visszatérünk a Tízparancsolat szent törvényeihez, amelyek a szívünkbe vannak vésve. Onnan büntetlenül kiradírozni azt soha, de soha nem tudjuk. – Ha visszatérünk a házasság szentségi méltóságához... a holto-

miglan-holtodiglan-hoz... Ha visszatérünk a gyermekek és a szülők kölcsönös tiszteletéhez... Ha visszatérünk a fegyelmezett, lelkiismeretes munkához... Ha visszatérünk az egyházi és világi felettesek tiszteletéhez... Ha visszatérünk az imához... Jaj, már szinte teljesen elfelejtettünk imádkozni! A gyermekeink a Miatyánkot sem tudják már. – Térjünk vissza a családi imához! Térjünk vissza a templomba, amelyet elhagytunk! Térjünk vissza az Istenhez! Akkor béke lesz majd a szívünkben, béke lesz a családukban, béke lesz környezetünkben és béke lesz a világon.

Kedves Testvérek! Feltámadt Krisztus e napon! Allelúja! Daloljon ez az öröm a mi szívünkben és lelkünkben! Akkor a Húsvét Krisztus fényét sugározza az emberiség felé. „Én vagyok a világ világossága!” Ő mondotta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet, és aki utánam jön, nem jár sötétben.” Kapaszkodjunk most belé. Fogjuk kezünkbe ezt a húsvéti gyertyát, mely Krisztust ábrázolja, és így, Krisztus fényével, a feltámadt Üdvözítő világosságával járjuk az élet útját!

III.

Húsvétvasárnapi ének

Feltámadt Krisztus! Ez az a győzelmi dal, mely ma minden keresztény templomból kicseng a világba – Krisztus valóra váltotta jövődölését!

A sír kötelékeit megoldotta! Új életre támadt! Mint ember meghalt, de a sír nem nem tarthatta meg... Ez nem képzelet, nem költészet, hanem faktum, történeti tény! Ezen a tényen áll vagy bukik a kereszténység! Ezért gondoskodott róla az Isten, hogy a feltámadás ténye nyilvánvalóvá legyen, hogy senki ne tudjon benne kételkedni. Barát és ellenség, a jámbor asszonyok és a sírt őrző katonák, és az apostolok, mind egybehangzóan hirdetik: Feltámadt Krisztus!

Az apostolok kérges tenyerű, jó idegzetű, egyszerű munkásemberek voltak. Nem képzelődtek és nem hittek egykönnyen! Ismételten látták és beszéltek Krisztussal feltámadása után. A kritikus Tamás apostol bizonyítékot kért, kifejezett vizsgálatot tartott: Krisztus sebzett oldalába tette kezét és csak ezután hitt.

Az apostolok hitére, az ősegyház hitére épül a mi hitünk! És a Krisztus feltámadásában való hitre épül a mi egyéni feltámadásunk hite. Krisztus Urunk mindkettőt kilátásba helyezett. Az elsőt valóra

váltotta. Így biztosra vehetjük a másodikat is. Az első ennek a garanciája.

Mit ad nekünk Krisztus feltámadása?

A feltámadásunkban való hitünk a legnagyobb erőnk és vigaszunk. Erőnk az élet terheinek elviselésében, vigaszunk a halál fájdalmában.

A feltámadás hite: erőt ad az élet terhének viseléséhez. Az élet nagy próbatétel. Nehéz küzdelem minden ember számára. Tele van fáradozással, nehézségekkel, keresztekkel...

Honnan merítünk kedvet és erőt, hogy ezeket elviseljük? Az egyéni feltámadás hitéből! Aki küzd, annak bíznia kell a győzelemben!

Háború esetén, ha azt mondjuk a katonáknak: elpusztultok... végetek van... nincs győzelem! Kezük lehanyatlik, fegyverüket eldobálják... Miért is harcoljanak tovább?

Így vagyunk az étellel is!

Ha nincs feltámadás, a földi élet küzdelme értelmetlen és céltalan.

Kiolthatatlan vágy ég az emberben a boldogság után. Ezt keresi, úzi, hajtja még a bűnben is... De emberfia itt a földön ezt el nem érheti...

Igen Testvérek, van örök élet!

Így és csakis így érdemes élni!

Így és csakis így érdemes elviselni az élet keresztjeit!

Így és csakis így érdemes küzdeni a kísértések ellen!

Szent Pál szerint: „Az itteni szenvedések nem hasonlíthatók össze azzal a dicsőséggel, amit Isten készített a küzdőknek (Róm 8, 18). Erőt ad az élethez!

Aki szenved, aki keresztet visel, aki szorongattatásban él, tudnia kell, hogy jutalma biztos! Ez a gondolat adott szárnyakat a szenteknek. Ez a hit adott erőt a bibliai Jóbnak, hogy vagyonának romjain... fiainak és leányainak tetemei mellett is azt tudta mondani: „Az Isten adta... az Isten elvette!” „Tudom, hogy Megváltóm él és feltámaszt az utolsó napon...” (Jób 17, 25)

Ez a hit adott erőt a bibliai Tóbiásnak is, akit testvérei kisemmiztek, üldöztek, mégis gondozta a szegényeket, eltemette a holtakat... Majd elveszítette a szemevilágát... De vak szemével kinézett ebből a világból és az örök életbe révedt a tekintete.

„Szentek gyermekei vagyunk...” – és várjuk azt az életet, amelyet Isten készít azoknak, akik szükségükben meg nem inognak (Tób 2, 18)...

Ez a hit adott erőt az első keresztényeknek és ad erőt minden idők keresztényeinek, – hogy gazdagságot, jólétet, örömet, biztos állást, sőt vérüket és életüket is odaadva hűek maradtak és maradnak ma is Krisztus zászlájához!

Kedves Testvérek! A feltámadás hite kiveszi a halál fullánkját. Ez a legnagyobb vigasztalás a halálban!

Mert mi teszi nehezzé a halált!

A halál tulajdonképpen a lélek elválása a testtől. A test „tudja”, hogy porrá lesz, mihelyt elválik a lélektől... Minden erejével, minden porcikájával küzd eme elválás ellen. Ez teszi nehezzé a halált!

Mi teszi a halált oly nehezzé?

A halál elválaszt mindattól, amit szeretünk... Itt kell hagynunk szeretteinket, jóbarátainkat, a diplománkat, a házunkat, a vagyónkat, mindent, amire oly büszkék voltunk...

Ha befelé nézünk, rádöbbenünk, hogy mindennél jobban igényeljük az életet! Örök vágya az embernek: Élni, élni akarok!

Amikor kedves halottunk koporsójára hullanak a kopogó rögök, felsikolt bennünk az élet, az egybetartozás szent érzése. Könnyeink erejével eget ostromlunk, hogy el ne szakadjanak a szeretet öröknek hitt szálai.

Milyen vigasztaló Szent Pál szava: „A test olyan, mint a földbe vetett mag... látszólag elhal, de új kalászbba szökken...” (1 Kor 15, 42) A sír nem a földi élet végállomása. Átmenet csak egy másik életbe. A test feltámad... Ha híven szolgálta Istent, élete égi, örök, halhatatlan lesz! Mint Szent Pál mondja: „Romlásra vetik el, romlatlannak támad fel, – dicstelenül vetik el, dicsőségben támad fel, – erőtlenségben vetik el, erőben támad fel, – érzéki testet vetnek el, szellemi test támad fel.”

Másik alkalommal így szól a nemzetek apostola: „Nem akarjuk testvérek, hogy az elhunytak felől tájékozatlanok legyetek, ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reményük. Ha Jézus – mint ahogy hisszük, meghalt és feltámadt, akkor Isten azokat is, akik Jézusban hunytak el, vele együtt feltámasztja”. (1 Tessz 4, 13)

Kedves Testvérek! Ha a nem hívó összeroppan a sír szélén, ne csodálkozzunk! Nincs reménye...

Miért rejtély az élet terhe? Miért nem érti a világ az életet? Mert nincs hite a halhatatlanságban! Nincs hite az örök életben!

E boldog hét megvilágítja a homályos életutakat, és erőt ad az

élethez. Optimisták legyünk: Hiszem a test feltámadását és az örök életet! Ámen!

Hitünk egy új világot nyit meg nekünk, ahol nincs elválás, ahol megszűnik az időszámítás és az óramutató mindig a boldog örökkévalóságot mutatja!

Valóban: az örök élet várományosai vagyunk! A földi élet végesége lehangol, de az emberi élet végnélkülisége megerősít. Isten lehelte belénk, hogy lelkünk tartozéka lett az örök élet igénylése. . .

Krisztus életében a nagypéntek szomorú tragédiája pillanatnyilag a remények összeomlását jelentette. . . de a Húsvét fényében az örök élet reménye csillog előttünk!

IV.

Húsvéti örömhír

Látszólag a pusztulás gyermekei vagyunk.

Emberi életünk sodrát a születés után gátolják a szenvedő küzdelmek. . . megállítják a betegségek. . . Életünk végső akkordja pedig a sírhantok dübörgése. Pedig mennyire akarjuk, hogy a szív tovább üsse az élet tik-takját! De ez az igény a földön nem talál kielégítésre. Megíratott: születünk – és meg kell halnunk. . .

Az Úr Jézus is meghalt, hogy az emberiséget megváltsa. Meghalt, mert ember volt, – de fel is támadt, mert Isten volt! Ennek a nagy eseménynek a helyén, ahol Krisztust eltemették és feltámadt, a keresztény világ felépítette a Szent Sír bazilikát. Itt minden este fáklyás, gyertyás körmenetet tartanak. Amikor a körmenet ahhoz a helyhez ér, ahol az Úr teste pihent és feltámadott, a kar ezt énekli: „Az Úr Jézus feltámadt ebből a sírból. Itt mondotta az angyal az asszonyoknak: Ne féljete! A názáreti Jézust keresitek? Nincs itt, feltámadott!”

Az egyház, amely eddig a nagyhét szertartásaival a Kálváriára vezette a híveket, hogy szemük elé állítsa a feltámadás titkát, ma: Húsvét napján, itt a templomban, a feltámadott Krisztust állítja elének, hogy vele együtt allelujába fogjunk és húsvéti örömmel zengjünk:

Feltámadt Krisztus e napon, allelúja,

Hála legyen az Istennek, allelúja. . .

A Szentsír templomában éjjel-nappal 43 láng lobog, melyek állandó fénnel öntik el a templomot, mintegy hirdetve Izaiás jövendölését: „Az ő sírja pedig dicsőséges leszen. . .” (Iz 11, 10)

Ezeknél a lángoknál a keresztények meg szokták gyújtani gyertyáikat; később a feltámadt Krisztus dicsőségére otthonukban is meggyújtották a gyertyát...

A mi otthonunkban is világít még a hit fénye? Nagyanyák, édesanyák... vigyázzatok, hogy ki ne aludjon!

Ma pedig, itt a templomban, amikor nemcsak a gyertyák ragyognak, hanem az egyház hite is lángokban tör elő, gyújtuk meg lelkünkben a hit lángját! Vigyük haza! Élesszük mindennapi életünkben is! A szenvedésben se aludjon ki... Ebből a hitből éljünk... Éljünk abban a meggyőződésben, hogy „Krisztus feltámadott, ... tudom, hogy én is feltámadok...” Ámen.

V.

Húsvéti üzenet

(Elhangzott a Petőfi Rádióban, a vallásos félóra keretében)

Krisztusban kedves Testvérek!

Mi, akik tegnap este szerte az országban feltámadási körmeneten vettünk részt, csilingelő és zúgó harangszó kíséretében diadalmas lélekkel énekeltünk: „Feltámadt Krisztus e napon, Allelúja!”

Valóban, a Húsvét a diadal ünnepe. A kereszténység legnagyobb ünnepe! Krisztus, a nagypénteki szörnyű tragédia után, a szégyenteljes keresztfeszítés után, diadalmasan feltámadt a halálból és kiszakadva a tér és idő korlátai közül, megdicsőült testével és istenségével: él! Barát és ellenség, a jámbor asszonyok és az apostolok mind egybehangzóan hirdetik: Üres a sír!... Feltámadt Krisztus! Maguk az apostolok kérges tenyerű, jó idegzetű, egyszerű munkás emberek voltak. Nem képzelődtek, és nem hittek egykönnyen. Ismételten látták és beszéltek a feltámadt Krisztussal.

Az élő Krisztusra, a feltámadt Krisztusra épül az egyház, és ezt hirdeti immár kétezer éve, hiszen ő mondotta: Veletek vagyok mindennap a világ végezetéig!” Feltámadása után mondotta tanítványainak: „Elmenvén az egész világra, tegyetek tanítványaimmá minden népet!” Feltámadása után adott hatalmat apostolainak a bűnbánat szentségének kiszolgáltatására, amikor azt mondotta: „Amit megkötök a földön, megkötött lesz a mennyben is; amit feloldotok a földön, fel lesz oldva a mennyben is.” Milyen csodálatos lelki terápia a szentgyónás! Milyen kár, hogy az utóbbi években, évtizedekben elhanyagoltuk. Ne csodálkozzunk, hogy annyi feszültség, krízis és nyugtalanság feszíti és marcangolja lelkünket.

Egy este a TV esti híradójában egy meglepő riportot láttam. A Korányi Kórházban egy különleges osztályt, úgynevezett válság-osztályt nyitottak. Orvosok, pszichológusok, pedagógusok, szociológusok dolgoznak ott, azzal a feladattal, hogy az embernek nemcsak a szívét, epéjét, veséjét és egyéb szerveit gyógyítsák, hanem a lelkét is ápolják. . . Nemcsak az egészség válságos! Hanem válsággal, krízissel küzd a lélek is! És ezen az osztályon ezeket az egyéni, családi, munkahelyi válsághelyzeteket, kríziseket boncolgatják, gyógyítják. Hát nem a bűnbánat szentségének modern, világi változata ez? Sokat segítenek, de egyet nem tudnak adni. Nem tudják kimondani azt a csodálatos szót, amelyet Krisztus apostolainak és azok utódainak mondott: „Én téged feloldozlak a bűneid-től. . .” – amelyek kínoznak, nyomnak, szorítanak és az élet szakadéka felé sodornak.

Húsvét ezt is jelenti nekünk: ismerjük el bűneinket és a bűnbánat szentségében keressünk gyógyulást lelkünknek, nyugtalan szívünknek.

Krisztus feltámadt! Ez annyit jelent, hogy mi is feltámadunk! A sír nem végállomás! Nem megsemmisülés! Nem nirvána. . . Csak átszállóhely. Olyan szépen mondja Gárdonyi Géza, a kiváló író: „Számomra a halál nem sötét börtön, – Egy ajtó bezárul itt a földön, – S egy ajtó kinyílik ott fenn az égben. – Ez a halál!” A költő zsenialitásával fejezi ki, hogy van örök élet. . .

A halál, próbára teszi az embert. És ha nincs kibe, vagy mibe kapaszkodnia, akkor tragikus helyzetbe sodorja. Egy késő éjszakai adásban hallottam a Kossuth Rádió „Halló, itt vagyok” című műsorának egyik megdöbbentő részletét. Egy asszony elvesztette a férjét és kétségbeesésében a Rádió útján kért vigasztalást. Már kétszer kísérelt meg öngyilkosságot. Nem tud aludni. Nincs étvágya. Nincs életkedve. A műsorvezető riporter nehéz helyzetbe került a válaszadással. Én azt üzenném ennek az asszonynak: „Asszonyom! Tegye össze a kezét. Nézzen fel az égre és imádkozzon. Az ura nem halt meg! Él, csak más dimenzióban. És ha hisz az örökkévalóságban, akkor azt is tudja meg, hogy találkozni fognak. . .”

Az örök élet hite nélkül az emberi élet, mely tele van bajjal-jajjal, búval-bánattal, betegséggel-küzdelemmel, keserűséggel, szinte elviselhetetlen. De Istenbe kapaszkodva, imádkozva, a Golgotát járva, a feltámadás reménye ad erőt a kereszt viselésére.

De az örök életet igényli, szinte követeli az emberben feszülő boldogság utáni vágy is. A régi magyar nóta olyan szépen mondja: „Keresem a boldogságom, sehol sem találom. . .” A modern ifjúság gitárosa pedig így pengeti: „Minden ember boldog akar lenni. . .” Szent igaz, hogy a boldogság utáni vágy ott él, ott ég, ott feszül minden ember szívében. Így vagy úgy, keresi itt is, keresi ott is. . .

Keresi a még több pénz utáni hajrában. – Nem találja!

Keresi a ragyogó villában, vagy fényes autóban. – Nem találja!

Keresi az inmmár elburjánzott alkoholos mámorban. – Nem találja!

Keresi, már zsenge ifjúkorában a zabolátlan érzékiségben és rafinált gyönyörben. – Nem találja!

Keresi a kíméletlen ambícióban és karriervágyban. – Nem találja!

Csodálatos ám az emberi szív! Nem könnyű azt igazán boldoggá tenni. Az emberi szív a végtelenre van beállítva. A véges nem tudja betölteni.

A szívem, nem nagyobb a fél öklömnél. De ha odateszem elé a világ minden kincsét – örömet, dicsőségét, hatalmát –, tartósan nem telik meg vele. Ideig-óráig: talán elbűvöli. De utána annál inkább érzi az ember hogy szíve kiég, életunt lesz, belkeseredik és mint a nagy költő mondja: „Pénzes gyönyör: gyötör. . .” Félelem, rettegés üli meg a lelkét. Nem tud igazán, maradék nélkül semminek sem örülni. Fél attól, hogy elveszíti, amit bír és a telhetetlenség kínozza mindig. . .

Hiába, az ember több önmagánál! Az ember a végtelenre, az égre van beállítva, mint a hatalmas, óriási csillagvizsgálók, . . . Olyan csodálatos szépséggel fejezi ki ezt az egyház legnagyobb, legzseniálisabb szentje, Ágoston, aki végigjárta az élet kacskaringós útját és vallomásában így nyilatkozik: „Magadnak teremtetél Uram minket, és nyugtalan a mi szívünk, míg benned meg nem nyugszik.” A végtelenre beállított ember csak a végtelen Istenben, a végtelen szépségben, a végtelen jószágban, a végtelen igazságban találja meg igazán lelkének nyugalmát.

Kedves Testvérek! Még korán van. . . nyilván nagyapák, nagyanyák hallgatják szavaimat. A fiatalok még alszanak. Nagyon kérlek benneteket: a gyermekeket és az unokákat tanítsátok meg imádkozni! Tanítsátok meg megbecsülni a lelket! Tanítsátok meg a lemondásra, a fegyelemre, az áldozathozatalra, a szeretetre, a szülők

megbecsülésére, a haza szeretetére! Mindennap, este a családdal együtt mondjátok el egy Miatyánkot vagy egy Üdvözlégyet. Mert az a család, amely együtt imádkozik, együtt is marad!

A házasság és a család válságban van. Most olvastam egy minap megjelent könyvben, hogy 25 ezer válási árva szenved országunkban. A gyermeket nem lehet kettévágni!

Ma, Húsvét napján, tegyünk szent ígéretet, hogy a család valóban élő forrás legyen, ne szennyezett forrás, mert szennyezett forrásból nem lehet friss, egészséges vizet meríteni! Amilyen a család, olyan lesz a társadalom, – olyan lesz a nemzet.

Kedves Testvérek!

A feltámadt Krisztus így köszöntötte tanítványait: Békesség nektek! Befejezésül én is ezzel a kívánsággal fordulok a feltámadt Krisztushoz:

Békét adj zaklatott szívünknek!
Békét válságba került családunknak!
Békét nemzetünknek!
És békét a széthúzó, zajló világnak... Ámen.

*

Minden ige már betellett,
Az elgördült szikla mellett
Két fehér angyal lebeg.

És felelvén egy a másnak,
Énekelnek és hárfáznak
Szép angyali éneket.

„Jaj, hogy hullott drága vére
Gethsemáne friss fűvére!
Keresztények sírjatok!”

„Szél a felhőt szerte fújja,
Él a Krisztus! Allelúja!
Emberek! Feltámadott!”

„Véres ajkán ostoroknak
Izzó gyöngyszemek csorognak,
Forró vére földre hull.”

„Fényben fürdik fönn a Tábor,
 Zeng az ég és zúg a távol:
 Fényes felhőn száll az Úr”.
 „Vérzi főjét ráfonódva
 Sebző tüskék szörnyű csókja.
 Szánjátok meg, emberek!”
 „Szeretetét ránklehelte:
 Ég a pünkösdi izzó Lelke,
 Zúgnak élő nagy szelek.”
 „Nézd a véres nagy keresztet!
 Jaj, sebes két térdre reszket,
 Jaj, le kell roskadnia.”
 „Rózsaszínű fellegekben,
 A mosolygó mennybe lebben.
 Asszonyunk Szűz Mária.”
 „Föld megindul, holt megéled,
 Jaj, kereszten függ az élet!
 Minden elvégeztetett!”
 „Énekelnek allelúját,
 Boldogasszony koszorúját.
 Szép angyali seregek.”

Így dalolt az angyalének,
 És mindenek figyelének,
 Fű, fa, virág hallgatott,
 Mindenek hívek koszorúja
 Énekelje: Allelúja!
 Él az Úr! Feltámadott!

(Sík Sándor: Rózsakoszorú)

*

A megváltás olyan, mint valami grandiózus körmenet; középen
 az Üdvözítő. A Krisztus előtti emberiség előtte halad és zengi:
 „Reggel meglátjátok az Úr dicsőségét!” (Ter 16, 7) – A Krisztus
 utáni világ mögötte zengi: „Láttuk az Ő dicsőségét!” (Jn 1, 14)

*

Ecettel él az ostoba.
A hősnek hit kell és csoda!
A szappanbuborék színes
nagy semmijéből is hímes
csodát költ ki a szeretet.

Világ-erőkre gondolok.
Vidám világ-erő a Hit.
A sír is csak egy nagy tojás:
a Hit pattantja zárait,
s kikél a szép Feltámadás!
(Mécs László: Vidám erőkre gondolok)

*

HÚSVÉTHÉTFŐ

FEHÉR GALAMBOK

Olvasmány :
ApCsel 2, 14. 23–32.

Evangelium :
Mt 28, 8–15.

Bevezetés

Jézus feltámadása, hitünk és reményünk alapja. „Krisztus meghalt a mi bűneinkért. . .” (1 Kor 15, 4). Feltámadásának napja az új teremtés első napja. „Világosság lett” – most Krisztus a mi világosságunk. Megnyitja szemeinket. Új szívet ad nekünk, mivel az Ő szava világít és gyújt. Velünk jön az úton, vezet minket. Ahol Ő van, ott legyünk mi is.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Jézus velünk szeretné járni életutunkat. Észrevesszük-e a jó sugallatokat, amikor csüggedtek vagyunk? Felfigyelünk-e szavára, melyet a Szentírás által kapunk? És különösen a kenyértörésben, a szentáldozásban rádöbbenünk-e szent jelenlétére?

– csend –

Mert oly gyakran nem figyelünk az isteni sugallatokra, Uram, irgalmazz!

Mert nincs egy pár percünk se naponként a Szentírás olvasására: Krisztus, kegyelmezz!

Mert a szentáldozáshoz sokszor csak megszokásból járulunk, és nem döbbenünk rá Isten jelenlétére: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat az Olvasmányhoz

Húsvéthétfőn olvastatja fel az egyház Péter apostolnak a Szentlélek eljövetele napján mondott bátor és perdöntő beszédét. „Péter erre a többi 11-től körülvéve előlépett és emelt hangon ezt a beszédet intézte hozzájuk: Zsidó férfiak és Jeruzsálem minden lakója!... Izraelita férfiak, hallgassátok meg szavaimat: A názáreti Jézust Isten igazolta előttetek azokkal a hatalmas csodákkal és jelekkel, amelyeket – mint ti is tudjátok – ő általa művelt köztetek. Ezt a férfit Isten elhatározott rendelése és előretudása kiszolgáltatta nektek, s ti istentelenek keze által keresztre feszítettétek és meggyilkoltátok. Isten azonban föloldozta a halál bilincseit és föltámasztotta őt... Testvéreim! Pátriárkáinkról, Dávidról nyíltan beszélhetek előttetek. Ő meghalt, eltemették és sírja mind a mai napig látható nálunk. Mivel azonban próféta volt, ismerte Istennek számára esküvel tett ígérését: az ő utódaiból ültet majd valakit trónjára. Ezért a jövőbe látva a Messiás föltámadásáról mondotta, hogy sem az alvilágban nem marad, sem testét nem éri rothadás. Ezt a Jézust támasztotta föl az Isten: ennek mi mindannyian tanúi vagyunk.”

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Spanyolország egyik városában, a Biscayai öbölhöz közelfekvő San Sebastianoban, bárki érdekes látványosságra lelhet. A nagy téren egy hatalmas, gyönyörű templom áll. Egyszer csak kinyílnak a templom kapui, és a kitárt kapukon keresztül száz meg száz fehérruhás, 10–12 éves leányka tódul ki. Ruhájuk bokáig ér, fejükön fehér koszorú. Az utcán már várják őket feketeruhás asszonyok, férfiak. Kézenfogják őket és megindulnak velük a sokaságon keresztül, a különféle irányba haladó utcák felé. Arcukon öröm, szívükben az élet Ura, Jézus Krisztus, mert ezek a kislányok az ünnepélyes szentáldozásról jönnek.

A latin országokban ui. nemcsak elsőáldozós van, hanem ezenkívül, amikor a gyermekek kimaradnak az iskolából, ünnepélyes áldozást is tartanak. A gyermekek egy héten át megjelennek a

templomban, ahol valláserkölesi oktatásokban részesülnek, misét hallgatnak, szentáldozáshoz járulnak, szent fogadalmat tesznek, hogy az egyháznak buzgó tagjai maradnak. Mintha száz meg száz fehér galamb vegyült volna el a szürke utcai tömegben. . .

Húsvéti időben e jelenet az őskeresztényeket juttatja eszünkbe, akik nagyszombaton ünnepélyes szertartások keretében tartották a kereszteleseket. A keresztség felvétele után fehér ruhába öltöztek és ebben a fehér ruhában jártak húsvét egész hetében, fehérvasárnapig. Ezért is hívták ezt a vasárnapot „fehérvasárnapnak”. Fehérvasárnap azután levetették a fehér ruhát és felvették mindennapi ruhájukat. Ám megmaradt lelkükön a keresztségben nyert kegyelem és a természetfeletti élet tündöklő fehér ruhája.

Ma már nincs ünnepélyes nagyszombati keresztelezés. . . Akit megkeresztelnek, azonban – ma is fehér ruhácskát kap a keresztelő paptól. Az egyház ma is fehér ruhába, a kegyelem fehér ruhájába öltözteti – különösen a szentgyónásban és szentáldozásban – a lelkünket. Hála legyen a jó Istennek, hogy az idei nagybőjtben egyházközségünkben is sok hívő elvégezte a húsvéti szentgyónást és szentáldozást, így az Úr Jézus, mint királyi palástot ölthette lelkünkre a természetfeletti és örök élet fehér ruháját.

A nagybőjt elmúlt. A szépséges húsvéti ünnepek is el fognak múlni. De nekünk az a kötelességünk, mint volt keresztény őseinké, hogy megőrizzük magunkban az Isten kegyelmét, a természetfeletti életet. Ha valami nagy, igen nagy kegyelmet akarunk ma kérni a magunk és szeretteink számára, azt kérjük, hogy Isten kegyelmében, a természetfeletti életben mindig megmaradhassunk.

A régi magyar ének is erre figyelmeztet: „A kereszten megtörtént, – Mégis fölé emelkedett, – Feltámadván mindeneknek, – Mi is véle feltámadjunk, – Mindörökké megmaradjunk, – kegyelmében Istennek.”

A feltámadt Krisztus a mi életünk. Az élet fája elpusztult a paradicsomban, de az Úr Jézus az egyházban és az Oltáriszentségben az örök élet eledelét nyújtja nekünk.

Ezért olyan szép a Húsvét ünnepe, a legnagyobb minden ünnepek között. Allelujázzunk a mi Krisztusunknak, reményünknek, hősünknek, életünknek. . .

II.

Krisztus, a világ Ura

A mai ünnep szentleckéjében Szent Péter mondja: „Ti tudjátok, hogy őt, a názáreti Jézust... miképp kente fel Isten Szentlélekkel és erővel... és mi tanúi voltunk mindazoknak... amiket Jeruzsálemben cselekedett, ahol megölték, felfüggesztván a fára... Isten feltámasztotta őt harmadnapon... megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek... bizonyítsuk, hogy ő az, akit Isten az elevenek és holtak bírójává rendelt.” (ApCsel 10, 37–44.)

Krisztus a világmindenség Ura és Királya.

A konstantinápolyi Aja Sofia nevű ősi templomban a keresztyén hívek gyönyörű mozaik képen állították szemünk elé Krisztust, a világ Urát: Drágakövekkel ékesített trónon ül, balkezeiben az evangéliumot tartja, jobb kezét pedig esküre emeli, hogy az emberiséget törvényei iránt hűségre kötelezze. Krisztusnak, az ég és föld királyának lábánál egy király térdel. Koronáját és királyi palástját Jézus lába elé helyezi, hogy ezzel juttassa kifejezésre hódolatát Krisztus mindent túlszárnyaló királyi méltósága előtt. Jézus földi élete, királyi mindenhatóságának bizonyossága!

Az égi magasságokból jött. Mégis, látszólag a legszegényebb volt. Nem volt szüksége sem aranyra, sem palotára, sem koronára... Ősei királyi vérből származtak. Tanítványai, apostolai nemeslelkű emberek voltak. A szenvedést, éhséget, fáradoalmakat, sebeket csak azért vállalta, hogy betölthesse megváltói hivatását. Lelke a legnemesebb emberi lélek volt. Hasonló sem előtte, sem utána nem tűnhetett fel az emberek soraiban.

Isteni természete emberi lényébe volt rejtve. De csodáiból mindenki felismerhette, hogy uralkodik a szellemek világán (megszállottakból kiűzte az ördögöt...), uralkodik a betegségeken (csodálatos gyógyítások...), uralkodik a halálon és a természetén (holtak feltámasztása, tenger lecsillapítása...), uralkodik a szíveken (a bátoratlan Nikodémus, Magdolna megtérése) és uralkodik a templomban is (árusokat kiűzi).

Meghal ugyan a kereszten, hogy üdvöt szerezzen a világnak, de vissza is veszi önként odaadott életét: feltámad... a mennybe megy!

Jézus Királya a másvilágnak is...

Aki Istennel együtt ül a trónon, és isteni hatalommal intézi a világ sorsát... A világ Ura egyházában él tovább. Egyháza pedig minden akadály és emberi gonoszság ellenére is tovább él: a római

birodalomban, a népvándorlás új népei között, Amerika felfedezése után az Újvilágban... Templomainak tornyai a házak fölé emelkednek. Csúcsukon a kereszt hirdeti, hogy Krisztus a világ Ura...

Az emberi élet felett is Krisztus uralkodik: a keresztség által felveszi az újszülötteket országába. Az első szentáldozásban összeforr a szívekkel. A bérmlásban a Szentlelket küldi, hogy megszenteljen minket. A házasságban ő forrasztja eggyé a testet és a vért, a hitveseket, hogy új ember forrásává legyenek. A papi rendben barátokat választ magának, akiknek egyetlen feladatuk az Ő országának szolgálata.

Krisztus keresztségével a kezében búcsúzik a világból az ember. Krisztus keresztese díszíti koporsóját, sírját... Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!

Krisztus, a világ Ura mondja: „Ha megmaradtok igéimben, valóban tanítványaim vagytok és megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá fog tenni titeket” (Jn 8, 31). – „Ha tehát a Fiú tesz szabaddá titeket, valóban szabadok lesztek!” (Jn 8, 36) – Az egyház így imádkozik: „Kérünk téged Uristen, aki a húsvét ünnepén üdvöt adott a világnak, add nekünk mennyei ajándékaidat, hogy méltók legyünk a tökéletes szabadság és az örök élet elnyerésére.” – A keresztyén ember szabaddá lesz, ha Krisztussal együtt uralkodik az élet felett. A keresztyénység megtanít arra, hogy felszabadítsuk magunkat rossz hajlandóságaink és gyengeségeink alól és hogy uralkodjunk önmagunk felett. Szent Ágoston, Szalézi Szent Ferenc legyőzi a haragot... Mária Magdolna szenvedélyeit... – A keresztyén ember mestere, ura az életnek, még akkor is, ha az nehézségekkel és keserőségekkel van tele. Vidáman teljesíti kötelességeit minden körülmények között.

Vianney Szent János beteges ember volt, mégis napi 10–12 órát töltött a gyóntatószékben. Éjjel nem tudott aludni, és amikor reggel elaludt volna, fel kellett kelnie. Mégis vidáman, buzgón teljesítette kötelességét, hogy megmutassa Isten iránt való szeretetét... Éjjeleken át nem tudott aludni, reggel mégis első volt az imában és a munkában...

A keresztyén ember ura, mestere a halálnak is: a szentek még a halálba is vidám szívvel indultak. Emmerich Katalin, amikor 50 éves korában – a halálra készülve – meggyónt, így szólt: Nyugodt vagyok és bizalommal nézek a halál elé, mintha sohasem vétkeztem volna... Szent Erzsébet halálakor egy madár olyan

szépen énekelt, hogy a szent asszony a halál minden borzalmát elfelejtette...

Szeretteink halála se csüggeszen: viszontlátjuk egymást. Mi adja ezt a hatalmat és szabadságot? – Az, hogy tudjuk: nem vagyunk ehhez a földhöz láncolva. Isten országáért, örök boldogságáért él Isten gyermeke, a világ Urának; Krisztusnak testvére, a tökéletes szabadság gazdag birtokosa, az örök élet örököse...

II.

Az örök egyház

A feltámadt Krisztus nem hal meg többé és nem pusztul el egyháza sem, amely az Ő titokzatos Teste. Az első keresztény húsvétól kezdve ezt éneklik Jézus hívei: „Resurrexit... non est hic...” Nincs a sírban, feltámadott és örökké él egyházában: „Íme én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig...”

A történelem bizonyítja: Krisztus országának a Kálvárián még csak egy-két polgára volt, ma pedig az emberiség egynegyede tartozik hozzá... A Kálvárián – úgy látszott – mintha megölték volna Krisztussal együtt egyházát is. De az egyház ma is él... Egy középkori kolostor felirata: „Stat crux, dum vivitur mundus”... Ezt az igazságot így is módosíthatjuk: Stat ecclesia, dum vivitur mundus... Örök, mint maga Krisztus, s ha rombadől a világ, akkor is élni fog Krisztus egyháza a mennyek országában, mert „potestas eius potestas aeterna et regnum eius non corrumpetur”...

Az egyház örökkévaló, mint ahogy örökkévaló éltető alapítója is: Krisztus. Az egyház örökkévalóságát a nagy angol konvertita, Chesterton, egy szép példabeszédben szemléltette. Heliopolisban, ahol ezer meg ezer hatalmas obeliszk és szobor hirdette a fáraók dicsőségét és hatalmát, a balzsamokkal illatos királyi palotában megjelent egy öreg, odaállott a királyi pompában trónoló fáraó elé, s így szólt: – Add át hatalmadat és távozzál! A fáraó megkérdezte: – Ki vagy te, hogy így mersz beszélni a föld leghatalmasabb urával? – Én vagyok az Idő, hatalmasabb vagyok, mint te! Az idős öreg így tett Babilonban, Athénben, Karthágóban, Rómában... És kiesett a jogar a királyok kezéből, összedőlt, elpusztult az országuk... Egyik nap vándorlása közben az idős öreg megjelent a Vatikánban is és így szólt Krisztus helytartójához, a pápához: – Add át a hatalmadat és távozzál... Krisztus helytartója azonban visszautasította a felszólítást és nem engedelmeskedett. – Engedelmeskedj! – szólt

újra az öreg. – Én vagyok az Idő! – A pápa és általa az egyház pedig így felelt: – Én vagyok az örökkévalóság!

Igen, az egyház örök. Ennek bizonyítéka Krisztus feltámadása, ezért örvendjünk és allelujázzunk. A szent egyház kétezer éve ott áll a küzdő ember mellett a hét szentség áldásával. Mi ennek az egyháznak hűséges gyermekei vagyunk és azok is maradunk.

III.

A francia forradalom idején egy La Raveillére Lepaux nevű ember e szavakat dobta a világba: Itt az ideje, hogy Jézus Krisztus helyét is elfoglaljuk, ezért új vallást alapítok! – De nem nagy sikere volt. Később elment panaszkodni Bonaparte Napóleonnak. E lángeszű férfi így válaszolt neki: „Barátom, ha Jézus Krisztussal akarsz vetekedni és Jézus egyházát akarod felülmúlni, annak csak egy módja van. Feszítsd magad pénteken keresztre és vasárnap támadj fel halottaidból!

Ezt ember még nem tudta megtenni. Krisztus megtette; így egyháza is diadalmaskodik a nehézségek, a halál felett. Non praevalebunt! – diadalmaskodik a belső és külső kríziseken!

A mai ünnep elnevezését az egyes népek különféle értelmű szavakkal jelzik. A magyar elnevezés: Húsvét, első pillantásra felületesnek látszik, mert nem az ünnep lényegét, Jézus feltámadását domborítja ki, hanem az ünnepnek egy járulékát, a hússzenteléssel kezdődő, a böjt után következő húsevést. Ez a megállapítás azonban megdől, ha meggondoljuk, hogy Isten testből és lélekből álló csodálatos lénynek alkotta az embert. A testet a megteremtett Ige is felvette, sőt feltámadása után a mennybe is felvitte. Isten ennyire megbecsülte az emberi testet. „Húsvét” az Úr Jézus feltámadásakor magára vett „testet” jelzi. (A régi magyar nyelv a testet húsnak nevezi, pl. hús az én húsomból, vér az én véreimből...) Húsvét tehát a régi magyar nyelvben nem azt jelentette, hogy a böjtölés után e napon vették és ették először a húst, hanem azt, hogy a feltámadott Üdvözítő „húst”, vagyis testet vett magára.

IV.

Jesus alive... Jézus él... Ilyen feliratok, plakátok egész sorát látni évek óta Észak-Amerikában. Keresztény karizmatikus csoportok terjesztik ezeket. Ezzel azt akarják kifejezni, hogy a feltámadt Krisztussal valamilyen élményük, találkozásuk volt.

Úgy tűnik, legtöbbünknek ez a vallomás nem könnyen jön az ajkára. Mi inkább ahhoz a két bandukoló férfihoz hasonlítunk, akik nem hittek az asszonyoknak...

Nem vagyunk-e rosszabbak, mint a két tanítvány? Hozzánk nem csatlakozik senki, aki felvilágosítana, aki a szemeinket felnyitná, hogy egyszerre felfigyeljünk arra, akiben reménykedtünk.

A modern biblia-kutatás érdeme, hogy a húsvéti elbeszéléseket nem mint egyszer megtörtént, régi epizódok protokollját állítják eléink. Azok számára íródtak ezek, akik nem voltak őstanúk. A jövő kor emberei számára, akik ugyanolyan problémákkal vesződnek majd a húsvéti hittel kapcsolatban, mint akik látni szerették volna Jézust. Azt akarja üzeni ez a későbbi generációknak, hogy nekünk van lehetőségünk arra, hogy a feltámadott Krisztust megtaláljuk... Mi egy kissé másképpen, nem olyan direkt módon, nem olyan megrázó módon, de mégis meggyőzően tapasztalhatjuk, ha nyitottak vagyunk feléje.

Vannak az életben pillanatok, amikor találkozunk vele... ráismerünk: Ő az...

Bibliai szöveg olvasása közben... amely annyira megfog, mint soha máskor... közel kerül hozzánk.

Egy-egy szentmise vagy egy jól végzett szentáldozás során mélyen átérezzük...

Vagy amikor gyengék, erőtleneek vagyunk, s egyszerre valahogy erőre kapunk...

Vannak életünkben olyan események, amikor már úgy érezzük: nincs kiút, és egyszerre, váratlanul új útra térünk. A nagy konverziók, megtérések robbanásszerűen következnek be... „Én veletek maradok minden nap...”

Az emmauszi történet nem elmúlt idők homályos elbeszélése. Nem novella...

Ha nyitottak vagyunk, az első tanítványokkal mondjuk: Jesus alive... Jézus él!

A feltámadt Jézus velünk van

Poros úton bandukolunk. Ez azt jelenti, hogy beszennyeződünk. Elfáradunk. Csődöt mondunk. De a Mester velünk van. Elkísér bennünket Emmausz útján. A világ már alapvetően megváltozott. Már örök jelen marad a Golgota engesztelő áldozata. Már új útra tért az emberiség. És ez az örökkévalóságba torkollik. Döntő fordulat ez. Hiszen eddig az enyészet útján jártunk. Mégis jellemzője marad életünknek a köd és a homály. De ezt most már le lehet győzni. Az Úr velünk van. Elkísér minket Emmausz útján...

A feltámadt Jézus tehát valóság mindenki számára. Nem szerte-foszló ködkép. A bizonytalanság a mi szívünkben van. Ezen kell győzedelmeskedni. Mária Magdolna beszél a feltámadottal, de kertésznek véli. Az emmauszi úton haladók is találkoznak vele. Egyszerű útitársnak gondolják. Mégis megtörténik mindkét esetben a boldogító felismerés. Ehhez azonban az embernek is tennie kell valamit. Az emmauszi tanítványok készségesek voltak az Írások meghallgatására és a kenyértörés közösségére...

„Nem ezeket kellett-e elszenvednie a Messiásnak?” Jézus magartása bátorságot, bizalmat ébreszt bennem. Milyen nagylelkű a bizonytalankodókkal szemben! Szeretettel magyarázni kezd. Lassan megvilágosodik a tanítványok előtt, hogy Isten nem úgy gondolkodik, mint ők. A Messiás küldetésében Mózes és a próféták szerint is helye van a szenvedésnek. Isten gondolatai nem a mi gondolataink. Erre nekünk is figyelemmel kell lennünk. Az evangélium nemcsak vigaszt helyez kilátásba. Áldozatot is kér. Ha Jézus nem kerülte el a szenvedés útját, nem kell-e nekem is így tennem? Csak el ne veszítsem őt magam mellől!

A közös út látszólag véget ér. A tanítványok azonban marasztalják a magányos vándort. Szeretnék, ha még velük maradna. Szeretettel, alázattal kérlelik. Ennek eredménye, hogy velük marad. „Üdvözítőnk vágya, hogy velünk lehessen s lelkünkben lakozhassék. El akar minket halmozni kegyelmének áldásaival, de kívánja, hogy kérjük a kegyelmet, forró imáinkkal tartóztassuk őt magunknál.” (Prohászka)

A találkozás igazi helye azonban az eucharisztia asztalközössége. A tanítványoknak akkor nyílt meg igazán a szemük, amikor Jézus kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik.

A feltámadt Jézus vigasztaló, erőt adó jelenlétét tehát az eucharisztikus áldozatban tapasztalom meg leginkább. Az eucharisztikus áldozatnak nemcsak saját vallásos életem szempontjából van kiemelt jelentősége. Tanúságtevő részvételemmel másokat is hozzá kell segítenem Jézus erőt adó jelenlétének felismeréséhez . . .

✱

„Krisztus sírja az ókor sírja, – Krisztus bölcsője az Újkor bölcsője.”
(Lamennais)

✱

Semmi feljegyzést nem hagyott maga után, – vagyona nem volt, – bölcséleti iskolát nem alapított, – meghalt két lator között az ókor bitófáján, – és mégis, a Názáreti Jézusnál nagyobb hatást nem gyakorolt senki az emberiség gondolkodására és érzéskultúrájára a történelemben. Krisztus 20 évszázad előtt megszerezte, a mai napig megtartotta, százmilliók szeretetét és imádatát.

(Chamberlain)

✱

HÚSVÉT UTÁN 2. VASÁRNAP

A NEMVÁRT ÖRÖM

Olvasmány :
ApCsel 4, 32–35.

Szentlecke :
1 Jn 5, 1–6.

Evangelium :
Jn 20, 19–31.

Bevezetés

Nincs semmilyen hit, mégkevésbé húsvéti hit, mely egyúttal ne jelentene örömet is – mindig új csodálkozást –, mivel valóság lett: Krisztus él, Krisztus jelen van! Átszegezett kezeivel és lábaival, megsebzett szívével. Az Isten teljessége lakozik benne. És mindzokkal közli magát, akik hozzá jönnek.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vajon gondoltunk-e már arra, hogy mi életünk célja? Honnan jövünk, hová tartunk? Miért élünk?

– csend –

Ha imakönyvet, vallásos újságot vagy könyvet soha, vagy csak ritkán veszek kezembe: Uram, irgalmazz!

Ha még a vasárnapokon is dolgozom és hajszolom a pénzt, de templomba nem járok: Krisztus, kegyelmezz!

Ha otthon, mint férj és feleség nem hallgatjuk meg egymást, a gyermekeink vallásos nevelésével mit sem törődünk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A szeretet, amelyről az apostol szól, nem érzelem, hanem életforma és életerő. Aki Istent atyjaként szereti, az szereti az embert is. Hiszen az ember Isten teremtménye. Ezzel a szeretettel szembenáll

a „világ”, amely rendetlen vágyaival és kérkedésével meg akarja semmisíteni az ember szabadságát. Aki azonban Jézusban – mint Krisztusban és Isten fiában – hisz, erősebb, mint a világ. Meggyőzi a világot és annak nincs hatalma felette. Bizonyságot tesz Krisztus szeretetének hatalmáról és erejéről. A világ hatalma vereséget szenvedett és megtört, amióta Jézus oldalából vér és víz folyt ki.

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Ebben a fejezetben sokféle dolog sűrűsödik össze. Látjuk a Feltámadott megjelenéseit „a hét első napján” (Jn 19, 20. u. –26.). Ezt a napot Jézus mindenkorra az Úr napjává avatja: a hit, az öröm és a közösség napjává. A tanítványok látják Jézust, felismerik azt, aki a kereszten meghalt és hisznek benne. Hitük ismertetőjele az öröm. Tamás, a „hitetlen” is hisz. Hitvallása és Jézus megjegyzése nekünk is szól. A Feltámadottat nem látjuk, mégis hiszünk benne, mégpedig a Lélek erejében, amelyet nekünk adott.

II.

A mi győzelmünk

Szent János apostol azt mondja a mai leckében: „A győzelem, mely diadalt arat a világon: a mi hitünk.” (Jn 5, 1–6.)

De nem olyan könnyű ám igazán hinni. A mai evangélium, amely a „hitetlen Tamásról” szól, olyan emberien cseng a fülünkbe... „Ha csak nem látom a kezén a szegek helyét, és nem érintem ujjammal a sebek helyét... nem hiszek...” Ma jobban megértjük Tamást, mint az előző generációk.

Mi is előbb látni szeretnénk és azután hinni...

I. A gyötrelmes hit

A hit ma, jobban, mint régen, krízisnek van kitéve. A tudomány és technika annyira kézbevette a világot, hogy szinte már úgy tűnik, Istenre nincs is szükség. A vallás egyesek szerint az emberi tudatlanság terméke. Olyan pótlék, amely napról-napra feleslegesebbé válik. Az ember tudásának és lehetőségének szinte már nincsen határa...

A hívő ember manapság nagy szakadékot lát maga és a világ, a hit világa és a közvélemény, a munka és a szabadidő világa között. A hit szabályai és a közvélemény normái között...

Sokszor egyedül marad megmosolygott hitével. Talán néha felmerül benne is a kétely: nemde igaza van azoknak, akik mondják: „Csak azt hiszem, amit látok!”

Ha ilyen kételkedő keresztény az egyházon belüli vitákról hall – ha tapasztalja, hogy egyes teológusok az egyház némely tanítását nem fogadják el ellentmondás nélkül –, úgy tűnhet neki, hogy már az egyház sem biztos a dolgában... Kérdi magában: építheti-e ilyen alapra életét? Egyes keresztényekben ma ott ragadt valami a „hitetlen Tamásból”...

II. A válaszadó hit

Értelmetlen és veszélyes lenne az ilyen kérdéseket elnyomni... Ne tagadjuk: a hit krízisét éljük... Ezzel tisztában kell lennünk... Az alapkérdés ez: Mi a hit egyáltalán?!

Aki azt mondja, hogy csak azt hiszi, amit lát, – nem megy a kérdés mélyére. Amit én látok vagy tapasztalok, az tudás és nem hit! Hinni annyit jelent, mint elfogadni azt, amit nem látok; amit kényszerítő módon bizonyítani nem tudok...

A hit nemcsak az értelem és az akarat, hanem az egész ember IGEN-je. Úgy tanultuk: hinni annyit jelent, mint igaznak tartani mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott és amit az egyház, hogy higgyük, élénk tár. Ez igaz, de nem minden. A hit elsősorban nem a hittételek elfogadása. Ha Jézus hitről beszél, akkor az egész ember odafordulását kívánja Istenhez, aki közölte magát velünk.

Be kell vallanunk, hogy az ember nem ragadhatja meg közvetlenül Istent. Saját erejéből nem tudja sem megtalálni, sem kigondolni... Isten nem engedi magát egy gondolati rendszerbe begyömöszölni... Panaszkodunk, hogy sok a hit nélküli ember? Ez onnan ered, hogy balgán megkíséreljük, hogy átnézzünk Isten vállán... Azt keressük: tetteit hogyan ragadjuk meg... S azután csalódunk és elkedvetlenedünk, ha Isten más, és másképpen cselekszik, mint amilyennek vagy ahogy elgondoltuk...

Istenhez egy út vezet: Őneki kell velünk önmagát közölnie.

Közölte magát a teremtésben! Látjuk csodás nyomait. A teremtés magánviseli kezenyomát. A csodálatos világ honnan ered? – Hol a végső oka? Minden magától ered? – Isten teremtette a világot!

Közölte magát az ember kielégítetlen vágyában, amely az igazi élet, a szeretet és az igazi boldogság után eped... Senki és semmi nem tudja ezt a vágyat kitölteni, csak az Isten!

Csodálatos az emberi szív! Nem nagyobb, mint a fél öklöm. S a világ összes kincsét; fényes autót, ragyogó villát, örömet, gyönyört, ha oda teszem elé... – nem telik be vele! Azért mondja Szent Ágoston: „Migadnak teremtetél minket Uram, és nyugtalan a szívünk, míg benned meg nem nyugszik.”

Végül Isten közölte magát Jézus Krisztusban, az Istenemberben. Benne látható és fogható lett. Tőle megtudtuk, hogy Isten az Ő Atyja és a mi Atyánk... Isten szeret minket és örökre boldoggá akar tenni... Az első örömhír, amellyel Jézus az emberek elé lépett: „Higgyetek az evangéliumban!” Ezek Jézus első szavai, melyeket az evangélisták megörökítettek (Mk 1, 15).

Mit jelent hinni? – kérdezem másodszor...

Elfogadni mindazt, amit a Hízekegy-ben vallunk. Ez a hitvallás! De valójában és igazán hinni annyi, mint Istennek megnyílni, aki Jézus által szól hozzánk... Annyit jelent, mint teljesen Istenhez fordulni, hogy teljesen megragadjon és átalakítson bennünket...

Aki így hisz, azt az ő üzenete annyira megragadja, hogy egész életét és minden cselekedetét eszerint állítja be.

III. Szerető hit

Hinni annyi, mint Istennek a szeretet válaszát adni. A latin szó – „credere...” annyit jelent, mint „cor dare” (szívet odaadni). Csak így lesz a hit „látás” nélkül is lehetséges és felelősségteljes! A szeretetben a hit ésszerűségét nem matematikai „bizonyítással” kell megerősíteni, hanem a szív biztonságával, amely Istenben gyökerezik...

III.

A feltámadott Úr öröme legyen veletek!

Minden embernek szüksége van arra, hogy valamiben higgyen. Sokan manapság csak azt tartják valóságnak, amit látnak, amit tapintanak, amit lemérnek és kísérletileg igazolnak. – Hol marad akkor még a hit számára hely?

Csak azt hiszem, amit látok! – ezt olvassuk a hitetlen Tamásról... Ez hangzik kétezer év óta... hívők és nemhívők egymás között erről vitáznak...

Szent János első levelében olvassuk: „Szeretetünk Isten iránt abban mutatkozik meg, hogy megtartjuk parancsait. . .” Parancsai nem nehezek. Hiszen mindenki, aki újjászületett Istenből, legyőzi a világot. A győzelem, amely diadalt arat a világon: a mi hitünk. „Maga a Szentlélek, az Igazság Lelke tesz tanúságot Jézusról. . .”

Isten nélkül nincs igazi öröm! Sem igazi ünnep! A legszebb öröm a vallásos öröm. Gyermekek és fiatalok panaszkodnak az NSZK-ban – pedig jól megy a soruk –, hogy számukra a vasárnap az unalom. . . a borzalom napja. A mai öngyilkosok nem szegényemberek. . . Kiváló színész, nagyszerű zenész, egyetemi tanár dobja el magát az életet. . . Hát „mi az, mi embert boldoggá tehet? Kincs, hír, gyönyör? Legyen bár mint özőn. . . a telhetetlen elmerülhet benne, és nem fogja tudni, hogy van szívöröm. . .”

Dr. Josef Pieper nyugat-német professzor egy alkalommal Indiában járt. Megkérdezett egy hindut: „Minek örültök a szörnyű szegénység ellenére? . . . Mi annak örülünk, hogy teremtmények vagyunk és Isten örömeiben teremtett minket. . . – hangzott a válasz.

Vajon nekünk feltehetnének-e ilyen kérdést?

A félelem, az aggodás, mint pestis üli meg az embereket. Félelem az atomháborútól, félelem a rettenetes fegyverkezési hajszától. . .

A hit ésszerű. . . nem tartalmilag, hanem tekintélyi alapon. Isten mondja! Tehát hiszem, amit mond! Az ilyen hitre sok példa van az életben. Nem voltam a Falkland-szigeteken, de elhiszem, hogy léteznek ilyen szigetek. . . Amerikában, Angliában sem voltam, de elhiszem létüket. . . Tekintélyi alapon szerezzük ismereteink nagyrészt. . .

A keresztségnél kérdezték tőlünk: Mit kérsz Isten anyaszentegyházától? – Hitet! Másik kérdés: A hit mit ad neked? – Örök életet!

Megkapó a mai evangélium, az imádkozó ember evangéliuma. . . A tanítványok a nagypénteki tragédia után megrendültek. . . Mi lesz velük? Zárt ajtók mögött imádkoztak. . . Féltek. Kinn a zsidó vezetők, a hatalom. . . benn félelem és szorongás. . . Ám a felátadt Üdvözítőnek a bezárt ajtó nem akadály! Megjelenik a 11 apostolnak. . . de Tamás ekkor nincs ott. Talán ezért nem hisz azonnal, amikor ő is találkozik Jézussal. . . És a találkozásnál lám, nem azt mondja: Én testvérem. . . én barátom. . . hanem azt: Én uram! Én Istenem!

Boldogok, akik nem látnak és hisznek!

Boldogok, akik nem aggodalmaskodnak, hanem örülnek!

Krisztus mondotta: „Én vagyok a világ világossága . . . Aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága . . .”
(Jn 8, 12)

Legyen minden ember fény! „Úgy világosítson a ti világosságotok az emberek előtt, hogy látván jócselekedeteiteket, dicsőítsék Atyáto-
kat, ki a mennyekben vagyon!”

Szeret minket,
mondják a szerelmesek.
Újra látunk mindent,
mondják a vakok.
Ő a mi kenyerünk,
mondják az éhezők.
Ő a mi utunk,
mondják az útkeresők.
Új nyelvre tanít minket,
mondják a némák.
Ő talált ránk,
mondják az elveszettek.
Velünk együtt szenved,
mondják az üldözöttek.
Tudtunkra adja, hogy semmit se tudunk,
mondják a bölcsek.
Életet ajándékoz nekünk,
mondják a haldoklók.
Olyan, mint egy közülünk és mi hozzá tartozunk,
mondják a szegények.
(Heinrich Engel: Jézus)

*

HÚSVÉT UTÁN 3. VASÁRNAP

A FELTÁMADOTT FELISMERÉSE

Olvasmány :
ApCsel 3, 13–15.
17–19.

Szentlecke :
1 Jn 2, 1–5.a.

Evangelium :
Lk 24, 35–48.

Bevezetés

Vajon a keresztény embernek szüksége van-e arra, hogy megtérjen? Megtérni ebben az esetben azt jelenti: Krisztusban valóban hinni és vele Isten felé fordulni. Ezt a döntést már magunk mögött tudjuk – gondoljuk magunkban. Kimondtuk: hiszek!

Mégis mindennap újra kell döntenünk. A keresztségi fogadalom csak ígélet volt. Komoly fáradozást jelent, hogy az előre bocsátott szó életünk mindennapi cselekedeteiben is megvalósuljon.

Megtérni annyit jelent, mint jobbra válni. Vajon szükségünk van-e erre?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

I.

Testvéreim! Isten nem torolta meg az emberiségen Szent Fia meggyilkolását. Inkább kegyelmével áraszt el minket. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: Tudjuk-e mi is jóval viszonzni a sérelmeket?

– csend –

Mert nem szeretjük ellenségeinket: Uram, irgalmazz!

Mert nem teszünk jót azokkal, akik gyűlölnék minket: Krisztus, kegyelmezz!

Mert elítéljük embertársainkat: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A Szent János első leveléből vett szentlecke intést és felvilágosító figyelmeztetést tartalmaz. (1 Jn 2, 1–2. és 2, 3–5.) A bűnnel való szakításra felszólító intelem egyúttal bátorítás és vigasztalás is. Közbenjárónk és szószólónk van Istennél, aki a világ bűneit magára vette és kiengesztelést nyújtott érte. S a magyarázat: Krisztus megismerése tulajdonképpen magába foglalja az egész kereszténységet! – De mit jelent ez esetben: megismerni? Nem döntő itt sem a tudományos kutatás. . . sem a pusztá spekuláció. . . Döntő a hit: Jézus Krisztusban és az ő megváltó művében. A hit a Krisztus szava iránt tanúsított hűségben mutatkozik meg. Mindenekelőtt a testvéri szeretetben. Erre ad beható magyarázatot a fejezet folytatása.

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Az üres sírról kapott hír nem volt elegendő ahhoz, hogy a tanítványok Jézus feltámadásában való hitét megalapozza. Jézus személyes jelenlétére és segítő szavaira volt szükség ahhoz, hogy tanítványainak szemei megnyíljanak és szívük képes legyen a hitre. A Jézus feltámadásába vetett hit csak a Feltámadottnak és Szentleckének adományaként születik meg. Ehhez a hithez hozzátartozik az Írás mélyebb értelmének, azaz az Isten szándékának megértése. Jézus feltámadása nem a végét jelenti az Isten és az ember párbeszédének. Inkább a középpontját! Mostantól kezdve Isten minden embernek felkínálja a bűnök bocsánatát, a kiengesztelődést „Jézus nevében”. (Jn 20, 19–23)

II.

Még az utolsó együttlétkor is azon kell fáradoznia Jézusnak, hogy a megriadt és megdöbbsent tanítványokat meggyőzze. A kéz és láb sebhelyeinek megmutatása és végül a közös étkezés után a tanítványok felismerik a feltámadt Jézusban azt a Jézust, aki a kereszten meghalt. Ebből meg kell érteniök, hogy mindenben, ami történt, Isten terve valósult meg. Az ószövetség mélyebb értelme csak a fel-

támadás fényében lesz felismerhető. A feltámadással azonban még nem teljesült be maradéktalanul Isten terve. Jézus az Idő közepe, nem pedig a vége. Újrajöveteléig Jézus tanítványai minden népnek hirdetik a megtérést és a bűnök bocsánatát.

III.

Hallgatni arany...

Ismerős a közmondás: Beszélni ezüst, hallgatni arany...

Vannak helyzetek, amikor ez a közmondás valóban helyes. Ha bizalmas dolgot közölnek velünk, nem adhatjuk tovább. ... Vannak olyan percei az örömnak vagy a gyásznak, amikor minden szó üres és felesleges lenne. Ilyen esetekben valóban jobb hallgatni, mint beszélni...

De van olyan eset, amikor ennek a fordítottja igaz...

1. Hallgatni ezüst, beszélni arany...

Mikor nem szabad hallgatni?

Van olyan eset, amikor jelenlétemben mást megszólnak, rágal-maznak, – vagy a vallást bántják, szidalmazzák. Ekkor nem hallgat-hatok! Ebben a pillanatban érezzük, hogy ki kellene nyitni a szán-kat... Valamit ki kellene igazítani, meg kellene magyarázni... Érezzük és mégsem tesszük! Miért? Különböző okokból: Nem akar-juk, hogy szeretetlenek legyünk... Nem akarunk másokat meg-sérteni... Vagy nem találjuk meg a helyes szavakat, azért hallga-tunk... Esetleg nincs bátorságunk, hogy véleményünket őszintén megmondjuk, mert félünk, hogy...

Sokszor hallgatunk, pedig tudjuk, érezzük, hogy beszélni kellene!

2. Így voltak az apostolok is nagypéntek után. Amikor Krisztust elfogták, letartóztatták, az apostolok elhallgattak... bezárkóz-tak... Talán érezték, hogy állást kellene foglalniok... De nem tették. Nem akartak kellemetlenséget maguknak. Nagyon féltek, nyilván úgy érezték: „Beszélni ezüst, hallgatni arany!”

De a pünkösdi esemény után hirtelen megváltoztak. Nem féltek többé! Meg volt hozzá az erejük is, hogy kiálljanak... Amikor Péter és János apostolt bíróság elé állítják, nyíltan megvallják: „Nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk!” (ApCsel 4, 29)

A mai lecke egy a sok tanulság közül, amely az apostolok bátor-ságáról és nyíltságáról tanúskodik.

3. Jézusról beszélni ezüst, példája szerint élni arany...

Ma nehezebb a hitet megvallani. . . Ennek oka, hogy bennünket nem ragadott meg olyan közvetlen módon a húsvéti és pünkösti esemény, mint az apostolokat. Időben távol vagyunk tőlük. . .

Azonkívül a kereszteny üzenet nem olyan új már, mint akkor volt. . . Sokan ismerik, el is koptatták. . . Van, aki felteszi ezt a kérdést is: Nekünk, keresztenyeknek, egyáltalán mit kell hirdetnünk a mai világban? Mi az, ami igazán tipikusan kereszteny még?

Küzdeni az igazságért, a jólétért, az emberi jogokért, a békéért? Ezt mások is hirdetik! Küzdeni a szabadságért, az egyenlőségért, a testvériségért, a nagyobb szociális igazságért a világon? Ezt sokan mások már régen programba vették. Mindez fontos, de nem tipikusan kereszteny!

Azt, ami a keresztenyt mindenki mástól a világon megkülönbözteti, Péter apostol mondja ki a mai Leckében: „Az Isten feltámasztotta Jézust a halálból, s ennek mi tanúi vagyunk. . .” Vagyis a mi feladatunk a tanúságtétel! A keresztenység alapvető különleges feladata ezt az Istentől feltámasztott Jézust, mint végző döntő eseményt rendületlenül hirdetni és elismertetni a világgal. . . Ő a mérték: hogyan viszonyuljon az ember Istenhez és embertársaihoz. . . A keresztenység lényege abban van, hogy a názáreti Jézusra való emlékezést állandóan felszínen tartsa és tanúságot tegyen feltámasztásáról, arról, hogy Jézus él!

Tanúságot tenni elsősorban nem azt jelenti, hogy beszélünk róla. . . Az apostolok igaz, tanúságot tettek szavuk által is, de méginkább életmódjuk által. Lehetett látni, hogy ez a Jézus egészen megragadta őket. . . A feltámasztási üzenet nemcsak szavukat, hanem egész életüket is átjárta. Ezekből az emberekből meggyőző erővel sugárzott a bátorság, az optimizmus, a mások iránti elkötelezettség és az Istenhez való benső kapcsolat. Életmódjukkal az emberek szemét, akik vakok voltak, felnyitották Isten látására. . .

Az apostolokból meggyőző erő sugárzott, mert szó és tett, igehirdetés és életstílus egybehangzó módon volt jelen életükben.

Ilyen életkörülmények között Péter apostol felszólíthatna bennünket is: Tanúsítsuk, hogy Isten feltámasztotta Jézust halottai-ból. . . E felszólítás megvalósítására a „beszélni ezüst, hallgatni arany” közmondás betartása nyilván nem lenne megfelelő. Inkább ez lenne jobb: „beszélni arany. . . hallgatni ezüst!”

A közmondást végülis így alkalmazhatjuk: „Jézusról beszélni ezüst. . . de példája szerint élni: arany!”

IV.

Szeretnénk mindent jóvátenni

Húsvét után megjelent Jézus tanítványainak. Így köszöntötte őket: „Békesség nektek...”

Azok megrémültek. (Kísértetre gondoltak.) – „Miért féltetek?” És miért támadtak kételkedő gondolatok szívetekben? – kérdezte tőlük. – Én vagyok... tapintsatok meg és lássátok...

Így beszélt Jézus tanítványainak, akik még alig oldódtak fel abból a rettenetes sokkból, ami Jézus szenvedése és halála miatt érte őket. Így bizonytalanok voltak a feltámadás tekintetében is.

De ha a szavaknak van jelentősége, akkor a mai evangélium világosan beszél: „Jézus megjelent közöttük...” Azt gondolták, hogy kísértetet látnak? „Tapintsatok meg, lássátok... A kísértetnek nincs csontja és húsa...”

Igaz, hogy senki sem volt jelen, amikor Jézus halottaiból feltámadott. Nem volt ott szemtanú... De utána számos esetben jelent meg személyesen és nem mint kísértet.

Hihetünk, sőt kell is hinnünk ilyen komoly emberek tanúságának.

De vigyázzunk! A hit nem egyéni szerzemény! Isten ajándéka! Azért kérni kell, imádkozni kell: „Úr Jézus, add hogy megértsük az írásokat...” És ő mint akkor, most is megnyitja értelmünket az Írások megértésére.

Így megértjük:

– Az Istenember küldetését és természetét: „Szenvednie kellett és harmadnapon fel kellett támadnia...”

– A ránk bízott feladatot: az ő nevében hirdetni kell a megtérést és a bűnbocsánatot minden népnek...

Sekélyes hithirdetői munkánk az oka sekélyes hitünknek, a meghalt és feltámadott Krisztusban.

Íme, a feltámadás bizonyosságának eredményei Péterben: ő, aki háromszor is megtagadta Jézust, most nyíltan kiáll mellette, mint az igazság letéteményese és a Mester szeretetének folytatója. Péter, mint az igazság tanúja és bajnoka lép fel. Félelem és megalkuvás nélkül hirdeti Krisztus Istenségét. A gyilkosok felelősségét kendőzetlenül kimondja: „Kiszolgáltattatok és megtagadtátok Pilátus előtt...” Megtagadtátok a szentet és igazat... Az élet szerzőjét öltétek meg...

Milyen a mi hitünk? Erős, gyenge, megalkuvó... vagy egyáltalán nincs is?

Kérdezhetné valaki: Mire jó a hit?

Választ ad a „Honnan jövünk? kik vagyunk? mi az élet célja? – fojtogató kérdésekre. A híres Cigánybáró című operettben a disznókirály így szól: „Az élet célja semmi más, csak jó evés és jó ivás!” Hát bizony, ez nem elég!

Ha eddig el is tértünk Istentől, Húsvét óta van mód a megtérésre és a bűnbocsánatra! Van mód hirdetni a megtérést és a bűnbocsánatot!

Hányszor mondjuk mi is: Ha még egyszer újra kezdeném. Másképp nevelném gyermekeimet... Jobban vigyáznék egészségemre... Többet törődnék lelki életemmel.. Igen! – ha még egyszer! De nem tehetem... S íme csődbejutott egyéni és családi életem... felborult a házasságom... Bűnöm, mint súlyos kő nyomja a lelkem... A tudat, hogy súlyos bűnt követtem el, talán egy darab rög a síromon... egy darab „nagypentek”...

Testvéreim! Szent János levele alapján: Húsvét óta, ha bűneimet megbánom... ha az okozott kárt megtérítem... újra kezdek mindent! A gyónás a legjobb terápia! Sok az idegbeteg... A fiatalok között is. Valami nincs rendben! Valami feszíti, rágja az embert.

Jézus felkiáltott Lázár sírjánál: Lázár, jöjj ki! Nekem is szól: Jöjj ki bűneid sírjából, melyet magadnak ástál... Utána megint remélhetsz... újra kezdhetsz... fellélegezhetsz... új életre támadhatsz!...

*

Amikor tetszik, hogy próbára vess,
Mikor mindent kegyetlen köd fedez,
Amikor lelkünk elszürkül a portul,
Amikor minden visszájára fordul,
És megfakul a földi szeretet,
És úgy állunk a Minden közepett
Egyesgyedül, s már-már görnyedünk:
Kegyelmes Isten, angyalt küldj nekünk!
(Sík Sándor: Amikor minden visszájára fordul)

*

A mélységből kiáltok Hozzád.
Uram segíts,
Mutasd meg fényességes orcád.

Csapkodó tenger körülöttem.
Uram segíts,
Ne nyeljen el hajótörötten.

Sajkám mint labda, száll recsegve.
Uram segíts,
Tekints a tajtékos vizekre.

Mosolyogj rám, utam vezére.
Uram segíts
Az élő vizek tengerére!

(Sík Sándor: De profundis)

HÚSVÉT UTÁN 4. VASÁRNAP

A JÓ PÁSZTOR

Olvasmány :
ApCsel 4, 8–12.

Szentlecke :
1 Jn 3, 1–2.

Evangelium :
Jn 10, 11–18.

Bevezetés

Megcsodáljuk azt az embert, aki életét kockáztatja egy másik emberért, annak megmentéséért. Sokkal többen vannak ilyenek, mint gondolnánk. A súlyos órák hősiességre sarkallnak. De vannak kis segítségnyújtások is. Kis szolgálatok. Csendes mentési műveletek, melyekről magának a megmentettnek is alig van tudomása.

Jézus a saját életét áldozta fel. Magára vállalta a halált. A keserű, nehéz halált. Többet tett értünk, mint amennyit egy pásztor tehet a nyájáért. Jól ismeri szükségünket. Ismer minket és szeret minket.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Isten szeretetét csak földi tapasztalataink alapján tudjuk elképzelni. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: magatartásunk segíti-e környezetünket, hogy észrevegyük Isten szeretetét?
– csend –

Mert nem mindig érezzük át, hogy Hozzád tartozunk, Uram, irgalmazz!

Mert embertársaink ügye közömbösen hagy minket: Krisztus kegyelmezz!

Mert nem szeretünk áldozatot hozni Teérted: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Aki nem hisz Istenben és Krisztusban, az soha sem fogja megérteni és nem fogja tudni, mit jelent az, hogy Isten gyermekei vagyunk. De még nekünk, hívőknek is gyakran nehézséget jelent ezt megérteni. Csupán amikor ritka pillanatokban átéljük és megéljük, akkor győződünk meg róla, hogy ez valóság és nem puszta szó. Akkor sem lehetünk azonban a világtól elzárt álmodozók. Mint a föld lakói, fel kell ismernünk kötelességeinket. Vállalnunk kell felelősségünket. Csupán így remélhetjük, hogy istengyermekségünk egyszer majd beteljesül Krisztus fényében.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A régi világban a királyok és a nép vezérei „pásztoroknak” nevezték magukat (Ez 34). Jézus a „jó Pásztor”, élete feláldozásáig hű maradt övéihez. A jó pásztorról szóló példabeszéd csak a húsvéti csemények fényében (a halál és a feltámadás fényében) nyilatkoztatja ki mélységét és igazságát. Az egységet Jézus és Atyja között, és a közösséget, amely Jézust a tanítványok közösségével összeköti. A jó pásztorról szóló parabola két komoly figyelmeztetést tartalmaz. Az egyik mindenkinek szól; hitben és szeretetben való egységre felszólító intés. A másik a pásztorokat inti arra, hogy kövessék a jó pásztor példáját és szolgálják a rájuk bízott nyájat: Érte éljenek, dolgozzanak és szenvedjenek. . .

II.

A jó Pásztor, az Úr Jézus híveit igazsággal és kegyelemmel táplálja. Így előkészíti őket a mennyei boldogságra. Elvárja híveitől, hogy ebben a munkában mindenki támogassa őt. Mindenki apostolkodjék és Krisztust követve, jó pásztora legyen családjának, felebarátainak.

Az apostoli munkából mindenkinek ki kell vennie a részét. Aki tüzet kapott, azért kapta, hogy gyújtson, világítson, melegítsen vele. Ha nem teszi, mulasztást követ el.

Egy reggel Nagy Szent Gergely pápa, amikor kilépett a házából, halottat talált az utcán. A nagy hidegben megfagyott. . . A pápa így gondolkodott: Ez az ember megfagyott, amíg én aludtam, pedig megmenthettem volna. Talán zörgetett az ajtómon. Talán kiáltozott, egyre elhalóbb hangon. És én nem hallottam. Pedig segíthettem volna rajta. – Ekkor ráborult a halottra és keservesen siratta, mintha saját szülője lett volna.

A mi házunk küszöbén belül is és kívül is vannak emberek, . . . Lelkük megfagyott, meghalt talán a bűnben. Miért nem segítünk rajtuk? Pedig könnyen segíthetnénk: jó szóval, imádsággal, az irgalmasság cselekedeteivel, jó példával. . . Az irgalmasság testi cselekedeteit talán gyakoroljuk néhanapján. De a lelki cselekedeteket is kell gyakorolni: a tudatlanokat tanítani, lángra gyújtani a hitetlenkedőket, a kételkedőknek jótanácsot adni, a gonoszokat megfeddeni, a közömbösöket felrázni. . . Igaz, ez most nem könnyű feladat. Próbáljon most valaki az utcán garázda fiatalokat megfeddni! Életével játszik!

Az isteni Mester, az Üdvözítő Jézus Krisztus mondta: „Nem azért jöttem a világra, hogy a magam akaratát teljesítsem, hanem azért, aki engem küldött!” (Jn 6, 38)

Minden ember teljesítse a mennyei Atya akaratát! Bartholomeus, bragai portugál püspök főpásztori útján történt, hogy hatalmas viharba került. Zuhogott az eső. Csapkodtak a villámok. Menedéket keresett. Öszvérével együtt egy barlangban húzta meg magát. . . A barlang szájából látta, hogy a hegyoldalban egy pásztorfiú áll a nyájával együtt. Részvétet érzett iránta. Odakiáltott neki: Jőjj a barlangba! A fiú azonban kitartott őrhelyén. Azt kiáltotta vissza: Nem megyek el innen, mert atyám ezt parancsolta. . .

A jóságos Isten a mi mennyei Atyánk. Mindenkinek megszabta őrhelyét, hivatását, ahol kötelességét teljesítenie kell. A valódi keresztény ember azt mondja: Teljesítem polgári és vallási kötelességeimet, mert az én mennyei Atyám parancsolta. . .

A mennyei Atya parancsát mindenki ismeri. Hiszen mindenkinek megmondja a lelkiismerete. Isten akaratát meg tudjuk a Szentírásból, a szentbeszédekből, az elmélkedésekből, – de legközvetlenebbül a lelkiismeretből. Ez megmondja, hogy a jót kövessük, a rosszat kerüljük, . . . megmondja: mi az erény, mi a bűn. A vasúti hivatalokban, amikor megszólal a telefon vagy a távíró, egy tisztviselő azonnal megjelenik a gépnél és intézkedik. Ha a távíró vagy a táv-

beszélő hívásával, csengetésével nem törődne, a legnagyobb bajok állhatnának elő.

A lelkiismeret is olyan, mint egy csengő. Maga Isten jelez a lelkünkben. Ha hallgatunk rá, elvezet a jóság, a lelki nemesség útjaira. Ha nem, a legnagyobb lelki szerencsétlenségeknek lehet a forrása. – Ha a lelkiismeret megszólal, Isten szól hozzánk! Teljesítsük az Ő szent akaratát.

Minden akadály és kísértés közepette teljesítsük hűségesen Isten akaratát. Egy perzsa költő elbeszéli, hogy a császár egy alkalommal hosszú útra indult. Hatalmas karaván kísérte. A karaván tevéi kincseket, arany-ezüst tárgyakat, drágaköveket szállítottak. Az egyik hegyi út lejtőjén elesett az egyik teve. Eltörött a láda. A drágakövek szerte-szét gurultak az úton. Úgy ragyogtak, mintha hirtelen számos gyönyörű virág fakadt volna. . . A császár a teve után nézett, míg a kíséret tagjai nekiestek a drágakövek összeszedésének. A császár látta ezt. Nem szólt semmit. De azt is látta, hogy apródja nem nyúl a drágakövek után. Rászólt: Miért nem szeded te is a drágaköveket, hiszen ezáltal hamar gazdag ember lehetnél? – Az apród azt felelte: Nem teszem, mert számomra az a fontos, hogy az én császárom akaratát teljesítsem. . .

Isten teleszórta a világot kincseinek sokaságával és szépségével. Megengedi, hogy azokból tehetségünk szerint szerezzünk. De nem ez a fontos, hanem az, hogy a mi mennyei Atyánk akaratát teljesítsük. Az Úr Jézus mondotta: „Nem mindenki, aki mondja: Uram, Uram! – megy be a mennyek országába, hanem aki az én Atyám akaratát teljesíti, aki a mennyekben vagyon, – az megy be a mennyek országába.”

III.

Mi jó keresztények nem szívesen ismerjük el hogy Krisztusnak, amint azt a mai evangélium mondja: „Más bárányai” is vannak, melyek nincsenek a „mi aklunkban”. Féltékenyek vagyunk. Azt szeretnénk, hogy mi legyünk az egyetlenek. Érezzük, mily szeretettel és aggodalommal gondol a többiekre. Talán ezért úgy gondoljuk, hogy ez számunkra veszteség. Ám szeretete millió találkozásra is elegendő, és nem von el tőlünk semmit azzal, amit másoknak ajándékoz!

Jézus szava a „többi bárányról” nem érv az egyedül üdvözítő

egyház igazsága ellen sem. Hiszen Jézus nem az igazságról beszél, hanem az emberekről, akiknek el kell jutniuk a teljes igazságra. Különben is azt mondja, hogy a „többi” is oda akarja vezetni, hogy „egy nyáj legyen”. A jó keresztyének azonban ne állítsák, hogy ez az állapot már létezik, mivel ők ott vannak. Ezzel túlértékelik önmagukat. Egyesek a karámot szeretnék magasabbra emelni azért, hogy egyetlen bennlevő bárány se tudjon kijutni, meg azért is, hogy ne lehessen kinézni és senki se vegye észre a többi bárányt.

Ám Jézus nem feledkezik meg róluk. Miféle bárányok ezek? A nemkeresztyének, az aposztaták, a nemkatolikus keresztyének, a csupán keresztlevel-szerinti keresztyének, a „talán-jobb-keresztyének”, a csupán „tisztességes keresztyének”, a csak „támogató, fizető tagok”, a „peremkeresztyének” és a távolállók... Ártatlan vagy vétkes tévedéseik ellenére, lázadásuk vagy elutasítottságuk ellenére ezek is Jézushoz tartoznak. Az övéi azon rendíthetetlen szeretet által, amely senkit sem „ír le” mindaddig, amíg a földön van... .

Így egyházunk Krisztus nyája, ha még mindig csak keletkezőben van is. Az egyház dinamikus vonásán túlságosan átsiklottunk. Statikus sajátosságát, mint sziklára emelt épületet emlegetjük inkább. Úgy teszünk, mintha már itt volna az utolsó nap, mintha már az utolsó megváltott ember is be lenne iktatva Krisztus nyájába.

Így hát Jézus lelkületével kell gondolnunk a „többire” is. Nem szabad megelégednünk számokkal és képzeletbeli elgondolásokkal, teli templomokkal és nagy körmenetekkel. „A többi” még mindig sokkal számosabb, mint mi! Meg kell őket látnunk. Szeretnünk kell őket. Gondolnunk kell rájuk. Imádkoznunk kell értük.

Hogy Isten miért tette ilyen bonyolulttá a dolgokat... hogy miért van „egy akol” és miért vannak a többiek, hogy miért választotta ezt az utat és mellette sok más utat is, azt egyedül Ő tudja. Minket nem illet az ítélkezés. Az emberiség üdvössége kezdettől fogva egyetlen isteni terv szerint fejlődik és nem különféle emberi sémák szerint.

Jézus tehát természetesnek és szükségesnek tartja, hogy a „többivel” is törődjék. Nem engedheti őket szanaszét futni. Ezt a kötelességét az Atyától kapta. Mint jó Pásztor, feladatához tartozik. Ami az övé, reá van bízva és a szívéhez nőtt. Nem tehet másként. Sem bensőleg, sem fentről. Mivel üdvösségüket tényleg nem találják

meg másutt és másként... IDE kell őket vezetni. Krisztushoz és az ő nyájához... A keresztényeknek azonban segíteniök kell ebben Krisztust.

Nem elégedhetnek meg azzal, hogy „önmaguk számára” keresztények. A többi sorsa őket is terheli. Nekik is felelniök kell majd értük. Senki sem jut az égbe, hacsak nem vezetik azok, akiket oda besegített... Minden keresztény feladata ez. Nemcsak a papoké vagy az egyháztanács tagjaié. Minél több a „többi”, annál inkább fel kell ébrednie az egyház minden tagjában a törekvésnek, hogy őket hazavezesse. Ebben a feladatban mi szóval és példával veszünk részt. A többinek meg kellene rajtunk éreznie a sokszoros vonzást, ami belőlünk árad...

Ehhez a segítő munkához Jézus bizalma ad nekünk örömet és reményt. Ő mondja: „Hallani fogják hangomat”! Bárcsak sikerülne mindig oly önzetlenül beszélnünk, hogy Jézus hangja csendüljön ki szavainkból! Hiszen nem magunkra akarjuk vonni a figyelmet, hanem Őreá! Akkor egyetlen szavunk sem lesz hiábavaló, amelyet érte mondunk. A többi meg fogja hallani Jézus hangját... Fel fogják ismerni és követni fogják őt...

*

.....
Hagytam magam szeretni, mint a gyermek,
a Jézus Krisztus ember-ideálja.
Hagytam magam vezetni, mint a gyermek,
A gyermekben nincs cél, nincs hősiesség,
csak megy, ha küldik s nem tudja miért.
És küldtek. Mentem. Ennyi az egész.

.....
Néha futok és félek, hogy megállok,
És néha állok s félek, elbukom,
És néha fekszem s félek, hogy elalszom
és eltapos örökre a Sötétség.
És néha sírok reggel, hogy énekeljek este
s kisirom magam este, hogy kacaghassak reggel.
Így játszom én a könnyel és kacajjal.
Én nem vagyok hős. Ennyi az egész.

.....
Valaki engem végtelen szeret,
nagyobb a Földnél és nagyobb az égnél,
hagyom magam szeretni, mint a gyermek:
s csak ennyi, ennyi, ennyi az egész.

(Mécs László: Csak ennyi az egész)

*

HÚSVÉT UTÁN 5. VASÁRNAP

GYÜMÖLCSÖT TEREMNI!

Olvasmány:
ApCsel 9, 26–31.

Szentlecke:
1 Jn 3, 18–24.

Evangelium:
Jn 15, 1–8.

Bevezetés

A Krisztus feltámadásába vetett hit nehézsége a legtöbb keresztyén és nemkeresztyén számára nemis annyira magában az eseményben gyökerezik, mint inkább abban, hogy látszólag hatástalan. Sokan kérdezik: Vajon mások lettek-e ezáltal az emberek? Jobb lett-e a világ? Többet ér-e az Ige a megváltott emberről, mint a szócséplés az élet minőségéről? Elsősorban a feltámadott Krisztusnak vagyunk adósai az ezen kérdésekre adott feleletekkel. Az embereknek is adósak vagyunk még a válasszal. Hiszen a kérdés nem rosszindulatú. Alapjában véve a mi kérdésünk is.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A szeretetet meg kell szolgálnunk szóval és tettel. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: magatartásunk türelmet, alkalmazkodást, megértést sugall-e? Akarunk-e igazán „kijönni” az emberekkel?

– csend –

Mert kicsinyeskedésünk elválaszt minket másoktól: Uram, irgalmazz!

Mert nem tételezzük fel másokról a jószándékot: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem érdekel minket a másik ember: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az igazságot csak igazsággal lehet bizonyítani. Jézus az Isten igazsága, Isten műve értünk, mindnyájunkért. Aki az Ő igazságát cselekszi, aki Igéje által megvilágosodik, az megdicsőíti Istent. És segít azoknak, akik Istent keresik.

Valóban él-e bennünk Isten igazsága? Nemcsak szavakban! Ez felebaráti szeretetünk és az a béke bizonyítja, amelyet másokkal közölni tudunk (1 Jn 3, 18–21). A szeretet az egész embert követeli. Idejét és erejét, szívét és lelkét. De többet ad vissza. Az embernek bizonyosságot nyújt, hogy Istennel közösségekben él és hogy mindenkor számíthat rá. Akkor is, ha bocsánatáért kell könyörögni. „Isten nagyobb a mi szívünknel.”

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Jézus az igazi manna, az igazi jó Pásztor. De ő az igazi szőlőtő is. Ennek hátterét megtaláljuk az ószövetségben. Izrael, a szövetség népe volt a szőlőskert, amelyet Isten nagy szeretettel ültetett. De kevés öröme telt benne (Iz 5, 1–7; Jer 2, 21).

Jézus igéjében az az új, hogy ő maga az igazi, a tulajdonképpeni szőlőtő, ő a közvetítő az ó- és az újszövetség között. Az „új isten-népe” kezdete. Csak a vele való közösségekben van maradandó élet. Ám ennek a közösségnek élettörvénye ugyanaz, mint az ószövetségé volt: csak aki megmarad a szeretetben, azaz ragaszkodik Jézus igéjéhez, az marad meg „benn”...

II.

„... *Ti is élni fogtok!*”

Krisztus feltámadt. Él láthatatlanul és ezt az életet szánja nekünk is.

Jézus mondja: „... mert én élek és ti is élni fogtok...” Az emberek élni akarnak. Az élet után vágnak. Még a legsúlyosabb betegségben és szenvedésben is.

Az emberek nemcsak munkát, több kenyeret, jobb életszínvonalat, hanem még ezeknél is többet akarnak az életben. Többre vágnak: megnyugvást, belső boldogságot keresnek.

A fiatalok feltűnő vágya a mámor és a kábítószeresek után is tulajdonképpen jele a törekvésnek és a vágnak a teljesebb élet után. Jézus mondja: „Azért jöttem, hogy életetek legyen és bőségben legyen...” (Jn 10, 10).

Hogyan élünk Jézusban?

1. Jézusban élünk, ha benne hiszünk. Akkor új világot tár fel előttünk. Csak a hit által tapasztaljuk meg, hogy van más élet-dimenzió is. Egy újabb életvalóság, amelyet magunktól nem tudunk elérni. „Aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözülni...” „Én vagyok a szőlőtő és ti vagytok a szőlővessző...”

2. Jézusban élni a keresztség által nem csupán jámbor szokás. Az ige, amely Jézus keresztelésénél elhangzott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben nekem kedvem telik...” (Mk 1, 11) – reánk is vonatkozik, mert a keresztségben újjászülettünk vízből és Szentlélekből. Második Krisztus lettünk... „Már nem én élek, hanem Krisztus él bennem...” (Gal 2, 20) – mondja Szent Pál.

3. Jézusban élünk az Eucharishtiában. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az bennem marad és én őbenne” (Jn 6, 56).

4. Jézusban élünk a bűnbánat által is. A kezdeményezés tőle ered, hogy bűnbánatot indítsunk...

A földi élet rövid, és szenvedéssel teljes. Vigasztaló, hogy az örök élet várományosai vagyunk. Ha ezt tudomásul vesszük, s így élünk földi életünk kiegyensúlyozott lesz.

Adok Neked jó Istenem,
Alfám, Omegám, Mindenem,
gyermekhítet, alázatot,
bevallott bűnt, gyalázatot,
s a szívem, mint örök hűbért,
legyen tiéd! Tudod miért?

Hogy add nekem, mint terüljastalt,
mely már sok lelket megvigasztalt,
melyen sok testi jóegészség
terült és lelki lakni-tessék:
add a malasztod, add a Téged
jelentő örök békességet!

(Mécs László: Adok, hogy adj!)

*

HÚSVÉT UTÁN 6. VASÁR NAP

A KERESZTÉNY EMBER IGAZI JÓBARÁT

Olvasmány :
ApCsel 10, 25–27.
34–35. 44–48.

Szentlecke :
1 Jn 4, 7–10.

Evangélium :
Jn 15, 9–17.

Bevezetés

Jézus parancsai nem merev törvényparagrafusok. Jézus utakat és lehetőségeket mutat nekünk. Megmondja, mit tehetünk és mit vár tőlünk Isten.

Jézus közvetítése által tudjuk meg, hogy mi a szeretet. Benne a szeretet – mely Istentől származik, – emberi alakot öltött. Jézus nem kérdezi, hogy szeretetét ki érdemli meg jobban, vagy ki fogja neki meghálálni. A szeretet semmit sem vár viszonzásul. Szabad és nyitott. Szabaddá teszi azt, aki szeret. De azt is, akit szeretnek. Erről ismerhető fel a szeretet.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Személyes kapcsolataink jellemzőek ránk. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: családtagjaink, munkatársaink, barátaink megérzik-e, hogy mi Isten barátai vagyunk?

– csend –

Mert keveset vagyunk Veled: Uram, irgalmazz!

Mert imádságaink felületesek: Krisztus, kegyelmezz!

Mert jóságunk nem természetes: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A szeretet, amellyel Krisztusban találkozunk, alapvetően különbözik attól, amit az emberek általában szeretetnek neveznek. A szeretet eredetét és lényegét tekintve ugyanis isteni. Nem lép az

emberi szeretet helyébe. Nem rombolja le azt, hanem megajándékozza a tisztaság izzásával és a teljesség pecsétjével. Az bizonyítja, hogy befogadtuk-e valóban Isten szeretetét, ha feleberátunkat, mint testvérünket beengedjük életünkbe. Ha viszont mint „másikat”, mint „idegent” hagyjuk kívül ácsorogni, akkor voltaképpen Isten szeretetét utasítjuk vissza.

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Az igazi szőlőtőről szóló példabeszéd folytatása. (Jn 15, 1–8)

A szőlőtő és a szőlővessző élő egységet alkot. Így árad az élet folyama, a szeretet az Atyából a Fiúba, a Fiúból a tanítványokba. Abban a közösségben kell megmaradnunk, amelyet a keresztségben kaptunk ajándékol. Az evangélium „szereteten” a hitből és engedelmisségben való hűséget érti. Ennek gyümölcse a tanítványok egymás közötti összetartozás az öröm és a bizalom légkörében. Jézusnak ez a beszéde szorosan összefügg az Utolsó Vacsorával. Az úrvacsora ünneplése próbaköve a Krisztussal és az egymással való közösségnek.

II.

„Ne csak szóval. . .”

A szentlecke és az evangélium hitünk alaptémájáról szól. Élünk, mert Isten vezet, szeret minket. De helyesen akkor élünk, ha erre a szeretetre egymás iránti szeretettel válaszolunk. Isten elfogadott bennünket!

Isten a szeretet! (1 Jn 4, 8) Ez Istennek a meghatározása. A legegyszerűbb és a legmélyebb. Ez a Biblia legfontosabb mondata, és kijelentése. Ettől függ minden. Azért élünk, mert Isten ilyen. . . Minden innen indul ki. . . Nem a mi „rendes” viselkedésünkből, becsületességünkből, hanem abból, hogy „Isten szeretett bennünket és fiát áldozta bűneinkért” (1 Jn 4, 10). Nem mi határoztuk el, hogy Istent keressük. . . Ő választott ki minket Jézus Krisztus által (Jn 15, 16).

Minden Isten szépségét hirdeti. „Isten – kit a bölcs lángesze fel nem ér. . .” (Berzsenyi Dániel)

Jézus levonja az egyedül helyes következtetést ebből az alapvető

tényből. Erre a szeretetre a kölcsönös felabaráti szeretettel kell válaszolnunk. Azzal a radikális szeretettel, amelyet ő mutatott meg nekünk: „Úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket...” Nincs annál nagyobb szeretet, mint amikor valaki életét adja barátáért... (Jn 15, 21)

Szeretet! Ennél nincsen nagyobb és fenségebb, hatalmasabb szó. Nincs olyan gyakran használt szó, amellyel annyszor visszaéltünk volna. Nem lehet mindent szeretetnek nevezni! A finom önzést, az egoizmust, a nyers ösztönök lecsillapítását...

Másrésről azonban milyen sok nagyszerű szeretettel találkozhatunk! Mennyit szorgoskodnak egyesén a rászorulóknak, a betegeknek, a fogyatékosok szolgálatában! Hányan tartanak ki a hűségben akkor is, ha a rövidebbet húzzák!

A szeretet az ember kimeríthetetlen témája. De hitünk kimeríthetetlen témája is. Nem tudunk eleget elmélkedni azon, hogy hogyan elevenítsük meg mindennapi életünkben...

Most csak egy formáját világítom meg:

A szeretet, mint embertársaink feltétlen, előítélet nélküli elfogadása. A szeretet abban nyilvánul meg, hogy elfogadjuk, „őt”... Olyannak, amilyen... Ahogy az Isten is elfogad minket! A szeretet azt jelenti, hogy elismerjük a másik jogát ahhoz, hogy önmaga legyen... Nem pedig olyan, amilyennek mi szeretnénk...

Egy olyan közösségre gondolok, ahol nem a pusztá érzélem... nem a hasznossági szempont... nem az előre kigondolt vélemény motivál, hanem arra az egyetlen alapra megy vissza minden, amit Szent Pál is hangsúlyozott: „Viseljétek el egymást, amint Krisztus elfogadott minket!” (Róm 15, 7)

Fogadjuk el egymást... Senkit sem szabad szeretetünkben ki zárni. Jézus akarata szerint a szeretetet ellenségeinkre is ki kell terjesztenünk... Ez nem könnyű feladat! Vagy talán nincs ellenségünk? Legyünk őszinték! Kinek nincs? Különbséget teszünk azok között, akik rokonszenvesek nekünk... vagy akik közelállnak hozzánk... Ezeknek szívesen segítünk. De azokat, akik nem rokonszenvesek, sőt kimondottan ellenszenvesek számunkra, távol tartjuk magunktól... Talán rossz tapasztalataink vannak ezen a téren. Ilyen ellenszenvesnek tekintjük talán az öregeket... a mai ifjúságot... a vetélytársakat... a más felfogásúakat... a másképp gondolkodókat... azokat, akik „fent” vannak, vagy akiknek van „mondanivalójuk”. Vannak emberek, és csoportok, akiket nem

fogadunk el... Vagy csak nagyon nehezen... Legtöbbször a fogadtékosokat is kizárjuk szeretetkörünkől...

Íme, minket is mennyi előítélet vesz körül! Nemde, elfordulunk azoktól is, akik más véleményen vannak, mint mi?

Akadályozzuk meg a lelki környezetszennyeződést! Mert van ilyen is! Növekszik a hidegség az emberek között, egészen a családi közösségig... Vannak olyan helyzetek, amelyek egyesek részére a szociális és fizikai halált jelentik. Nekünk, akik hiszünk a szeretet Istenében, minden erőnkkel a szeretet halálos elhidegülése ellen kell küzdenünk!

Isten elfogad bennünket, – mert szeret... Ezért nekünk is – kivétel nélkül – mindenkit el kell fogadnunk... És a szeretet által a világot, vagyis az embereket a jóra kell serkentenünk!

*

Fiatalnak nehéz elhinni,
Amit most mondok:
Az embert lassan megtörik
A mindennapi gondok.

Annyi tudós és bölcs kereste
A földi lét értelmét!
Ebbe hasadtak meg a
Legtisztább gyémánt-elmék.

Istenhez tér mindegyikünk,
Ha elmúlik az élet.
De addig? Addig? Ó mondd:
Érdemes – élned?

Gyönyör, gazdagság, hírnév
Vágyója mind eretnek.
Egyetlen jó a földön:
Ha szeretsz s ha szeretnek.

(Harsányi Lajos: Mi jó e földön?)

*

Tanuljuk meg a bölcs mondást: A gyűlölet poklot teremt, a szeretet pici szavai pedig már itt a földön mennyországot.

*

HÚSVÉT UTÁN 7. VASÁRNAP

JÉZUS IMÁDKOZIK ÖVÉIÉRT

Olvasmány :
ApCsel 1, 15–17.
20.a.–26.

Szentlecke :
1 Jn 4, 11–16.

Evangelium :
Jn 17, 11.b.–19.

Bevezetés

A szeretet éppúgy, mint az öröm, a maradandó értékekhez tartozik. Ezt Szent János evangéliuma és levelei mindig újra hangsúlyozzák. Tapasztalatunk talán épp az ellenkezőjét bizonyítja. Ez arra ösztönöz minket, hogy tegyük fel magunknak a kérdést: Vajon a szeretetről, az örömről, helyes-e a fogalmunk? Az érzelmek, a hangulatok, a szenvedélyek előbb-utóbb mind elmúlnak. Mi marad meg egyáltalán? Mi marad meg életünk rövid időtartamára és azon túl?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Isten szeret bennünket és a javunkat akarja. Merjük-e tehát útmutatásait követni? Bízunk-e abban, hogy bármit teszünk az ő tanítása szerint, mindaz a javunkra válik?

– csend –

Ha úgy érezzük, hogy senki sem törődik velünk: Uram, irgalmazz!

Ha nem bízunk teljesen a Gondviselésben: Krisztus, kegyelmezz!

Ha borúlátók vagyunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Honnan tudjuk, hogy közösségben vagyunk Istennel? Hogy Istenben vagyunk és ő bennünk? Biztos, hogy nem elmélkedés vagy okoskodás útján... Vallásos hangulatok, sőt rendkívüli tapaszta-

tok is megcsalhatnak bennünket. Hogy Isten Lelke bennünk lakik, ennek Szent János apostol szerint két ismertetőjele van. Az egyik az, hogy Jézusban, mint Isten Fiában hiszünk. A másik pedig, hogy felebarátunkat testvérként szeretjük. Isten szeretete a Krisztus-esemény után is mélységes titok marad számunkra. A „jóságos Istennel” szemben emelt ezer kifogásra és vádra nincs más válaszunk, csupán egy: Isten – Jézusban – a szegények és a szerencsétlenek oldalán áll. A világ megmentésére szent Fiát küldte el. Ezt mi magunk láttuk és bizonyítjuk – mondotta Szent János apostol. Attól is függ ez, hogy vajon a kapott szeretetet ha először elfogadjuk, utána továbbadjuk-e?

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Nagy búcsúimájában Jézus azért könyörög, hogy az Atya őrizze meg tanítványait a hit és szeretet egységében (Jn 17, 6–19). A közösség össze nem téveszthető ismertetőjele az *öröm* legyen! Nélküle nincs hit. Nincs szeretet. A tanítványok közössége is az Atyának és Fiúnak ebbe a közösségébe kapcsolódik bele. Jézus még abban a világban él, mely teljesen másképp gondolkodik és cselekszik. De Ő már megszentelődött és felvételt nyert Isten országába. Onnan kapott küldetést, hogy a világban bizonytságot tegyen az Isten igazságáról és örömről.

II.

Jézus imádkozik övéért

Jézusról gyakran olvassuk az evangéliumban (Lk 3, 21; 5, 16; 6, 12), hogy fontos események előtt visszavonul a magányba, a hegyre és imába merül. Így az apostolok kiválasztása előtt is. Szent Lukács így írja le: „Azokban a napokban felment egy hegyre, hogy imádkozzék. Az egész éjszakát Isten imáadásában töltötte. Másnap magához hívta tanítványait és kiválasztott közülük tizenkettőt, kiket apostoloknak nevezett...” (Lk 6, 12)

A mai evangélium része Jézus főpapi imájának. Egy bensőséges atmoszféra tölti be az utolsó vacsora termét, az Oltáriszentség alapí-

tása napján. És ez érezhető Jézus imája közben is. Most közli tanítványaival utolsó útmutatásait. Természetszerűen melankolikus hangulat üli meg a lelkeket. Krisztus úgy tekinti ezt a 11 férfit, mint akik hamarosan cserben hagyják őt, s mégis rendkívüli hivatás vár rájuk.

Ennek az imának a struktúráját sohasem fogjuk igazán megérteni, mint ahogy nem értjük Krisztus személyének legmélyebb titkát sem, emberségének és istenségének személyes egységét. Mélységes titkok ezek! Krisztus, mint Isten, pontosan tudja, mi történik majd az apostolokkal. . . Azt is jól tudja, hogyan mondanak majd csődöt és később hogyan bátorodnak meg, hogyan tesznek csodákat, s hogyan terjesztik el az egyházat a világban. És mégis imádkozik értük! Itt is elénkmered az ima titka, amelyet mi emberek soha sem tudunk igazán megérteni.

Jézus imájánál ez a titokzatosság még nagyobb, mivel ő már előre ismeri a jövőt. Hát akkor az ő imája nyilván pedagógiai példaadás, amellyel nevelni akarja apostolait!

A tény az, hogy Jézus imádkozik a hegyen egész éjen át. Imádkozik az egyházért, egyházának jövőjéért. Azért a 11 apostolért, akik most sápadt arccal figyelik őt. Olyan feladatok előtt állnak ezek, amelyekre nem nőttek még fel, amelyekre nincsenek felkészülve. . . Minden iskolázottság és anyagi feltételek nélkül! A 11 férfi, mint lenni szokott, mind különböző egyéniség, különböző temperamentum, különböző karakter. – És ezeknek kell most megkezdeni a nagy munkát! Sürgős a feladat. Mindnyájan benne vannak már a korban. . . Eddig Jézus velük volt. . . Most a helyzet gyökeresen megváltozik. . . Egyedül maradnak. . . S így kell munkájukat és nehéz feladatukat megkezdeni.

Megértjük hát, milyen fontos és nélkülözhetetlen az érettük végzett ima Isten hathatós segítségével! Ezután egyedül kell majd dönteniük. Az egységet meg kell őrizniök. Képeseknek kell lenniök, hogy a különböző egyéni tulajdonságok ellenére, az igazságban, az egyetemes kérdésekben a szétforgácsolódás veszélyét legyőzzék. Emberfeletti bátorságra van szükségük! Ezért kell az ima!

Két dologra kell különösen figyelemmel lenniök:

1. Az első az egység megőrzése. Nehéz emberi probléma ez. Az emberek különböző típusúak és ez befolyásolja világnézetüket és életfelfogásukat is. Mégpedig sokszor döntően. Ha pedig nemcsak szellemi, hanem anyagi érdekek is ütköznek, akkor ezek nem egyszer

keserves harcokhoz vezetnek és brutális embertelenségben öltenek testet.

Ehhez járul még a különböző erkölcsi felfogás, a presztiziskérdés, az irigység, a féltékenység, a túlhaladott hagyományokhoz való görcsös ragaszkodás stb. „Quot capita – tot sensus” – „ahány ember, annyi vélemény”. Itt is szakadások, összeütközések, háborúk keletkezhetnek. Ennek sajnos Isten országa, az egyház is ki van téve...

2. A másik veszély Isten országa számára az úgynevezett „evilág” veszélye. „Nem ebből a világból valók ők, mint ahogy én sem vagyok e világból való...” mondja Jézus. A nagy ellentét Krisztus és a világ között szinte állandósul... folytatódik. Naiv és felületes az az optimizmus, amely azt tartja, hogy nincsen semmi rossz; mintha a világ teljesen jó volna, mintha semmi beavatkozásra, semmi korrekcióra, semmi fegyelemre nem lenne szükség! Ez a felfogás nagyon veszélyes illúzió. Az ember nem születik „egésznek”, tökéletesnek. Az ember egyéni nevelésre szorul. Önmagát is nevelnie kell, különben a beteg ösztönök feltörnek benne... a világ szelleme eluralkodik rajta...

Ezért van szükség korrekcióra! Önnevelésre! Ez persze nem könnyű feladat. Komoly munkát igényel. „Naturam expellas furca tamen usque recurret... A rossz természet visszatér”... És áll ez az erkölcsi természetre is.

Az emberi élet természetfeletti értékek nélkül, Istennek való odaadás nélkül törekeny és csonka. Ezért kell az imában Isten segítségét, kegyelmét kérnünk, hogy a test és a lélek küzdelmében mindig a léleké legyen az utolsó szó! Így jutunk el a lélek kíváncsatos békéjéhez...

III.

Gondolatok az imáról

Hozzád megy Istenem, magába szállni lelkem,
Boríts be béke már. Boríts be béke már.
Patak partján, szelíd nagy erdőmélyi csendben
A kontempláció éde derűje vár.

Írói és egyéb kétséget messze hagyva,
Add, hogy szolgálj Uram, felejtse el magát;
Hadd legyen olyan én, akár a szürke hangya,
Mely a domboldalon bölcsen ássa bolyát...

Magamba szállok én Uram. Hallani vágyom
A bárányok szavát, ha húz a réten át,
S beszívni mélyen a szeptemberi csapáson
Búcsúzó évadok szerelmi illatát.

S gőg nélkül, egyszerűen térek majd vissza végre,
Elmélkedéseken megtisztult szívvel és
Nem vágyva másra, mint kenyérre, vízre és
Olykor egy bús tücsök éles kis énekére.

(James: Imádság azért, hogy magába szálljon)
(Fordította: Rónay György)

*

Mi az ima? A szív galambpostája, amivel gondolatainkat és ér-
zéseinket hófehér galambként az égbe röpitjük és visszavárjuk őket
az ég válaszával.

(Peguy)

*

Az ima gyöngyhalászat saját lelkünk legmélyebb tengeröblében.
(Emerson)

*

Az imában Isten beleömlik a lelkünkbe, mint napsugár az erdőbe.
(Emerson)

*

Az imádság az emberi lélek legmagasabbrendű tevékenysége.
Az emberi élet legmagasztosabb pillanata. Az ember legcsodásabb
előjoga.

(Klug)

*

Ó milyen jó, hogy az Isten nincs messze! – Csak egy sóhajtas-
nyira...

*

A kéz összekulcsolása ima közben már ősidőktől fogva megtalálható Indiában, Tibetben, Japánban.

*

Inkább arra ügyeljünk, hogy szívünket adjuk bele az imába, szavak nélkül, mint megszokott szavunkat használjuk szív nélkül.

*

Az imádság talán ezért adatott az embernek, hogy mindennap hallathassa a szeretet kiáltását, s ne kelljen pirulnia miatta.

(Szalézi Szent Ferenc)

*

Imádkozni csak imádkozva lehet megtanulni.

*

Kitartással kell imádkozni és azt fogjuk tapasztalni, hogy itt is, ott is megmozdul egy hegy.

(Steward)

*

Mikor imádkozunk, ugyanazt tesszük idelent, mint az angyalok odafent.

(Steward)

*

Az ima kezdetben olyan, mint a szivattyús kút. Később, amikor már megtanultunk jól imádkozni, olyan, mint a szökőkút.

*

Az ember, aki este elvégzi imáját, olyan, mint a kapitány, aki őrszemet állít a kapu elé. Utána nyugodtan alhat.

(Stolz Albán)

*

Az embernek rendszerint éppen akkor van a legnagyobb szüksége az imára, amikor nincsen kedve hozzá.

✱

Az ima – kulcs Isten kincstárához.

(Bonaventura)

✱

Imaéletünk alá van vetve idegéletünknek. Még ha egész életedben tart is a lelki szárazság, akkor se hagyd el imádat.

(Nagy Szent Teréz)

✱

Ha Isten nem teljesíti mindig kéréseinket, csak a te érdekedben nem teljesíti. – Az anya is így gondolkodik, ha valami ártalmat kérünk: megtehetném, de nem szabad megtennem!

✱

Mindig azt gondoltam, hogy éjszaka az a legjobb imádság, ha alszom. Őrzőangyalaim azalatt majd felajánlják szívem minden dobbanását.

(Lisieux-i Szent Teréz)

✱

Ha az első gondolatod Isten, egész más lesz a napod!

✱

Mint ahogy vannak átmeneti kabátok, úgy vannak átmeneti imádságok is. Vannak bajbajutott emberek, akik az imát úgy öltik magukra, mint a viharkabátot – amikor a viharos fellegek elvonultak, megszűnnek imádkozni. Sokan az imát egy mennyei megrendelőlapnak tekintik, amelyre ráírják a maguk kívánságait, a templom égi postáján feladják és várják rá a sürgős választ.

(Stolz Albán)

✱

Isten nem az ima hosszával méri az ima értékét. Előtte egy sóhaj-
tás is imádság lehet.

✱

Előfordult még hívőknél is, hogy hosszabb – rövidebb időre elhide-
gültek az Istentől és ezt leghamarább imáikban érezték meg.

✱

Az ima az emberi szó megdicsőülése.

(Dilthy)

✱

Úgy tűnik, a jó Isten azt kívánja tőlünk, hogy mind mélyebben
higgyünk az ima hatásosságában. Úgy kell az imába menekülnünk,
mint végső reményünkbe. A végső reménység sohasem csal. Nincs
hatalmasabb két imára kulcsolt kéznél!

(Journet bíboros)

PÜNKÖSD ELŐESTI MISE

„MÉG NEM JÖTT EL A LÉLEK”

Olvasmány:
Joel 2, 28–32.

Szentlecke:
Róm 8, 22–27.

Evangélium:
Jn 7, 37–38.

Bevezetés

Az első pünkösd eseményeiről szóló híradások önkéntelenül is szent irigységet keltenek bennünk. Milyen nagyszerű lehetett a Szentlélek erejével eltelve bátran élni és így hirdetni mindenkinek az örömhírt! Milyen messze vagyunk mi – és nemcsak időben – az első keresztyének lángoló lelkesedésétől!

Az egyháztörténelem reformjait mindig ez az eszmény lelkesítette: Utolérni vagy legalább megközelíteni a Szentlélek erejével eltelt apostolok életformáját, hithírdető lendületét. Tudjuk, hogy ők hogyan jutottak el idáig. Összegyűltek imádkozni. Az Istennel való személyes kapcsolatot életük központi kérdésévé tették. És ez az Istenhez fordulás lehetővé tette, hogy hassanak az emberekre és átforgalmazzák a világot.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvércim! Hányszor szeretnénk, hogy bárcsak a Szentlélek ereje működjön bennünk, mert sokszor olyan gyengének és csesztnek érezzük magunkat. Tegyük fel magunknak a kérdést: kérjük-e buzgón és kitartóan a Szentlélek erejét?

– csend –

Ha beletörődünk tehetetlenségünkbe: Uram, irgalmazz!

Ha nem érdekkel minket embertársaink üdvössége: Krisztus, kegyelmezz!

Ha félünk a lelki megújulástól: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Jézus megváltott és megmentett minket. Saját életünkben és mindenütt a világon sajnos mégis sok gyengeséget, fájdalmat, bűnt és halált látunk. Hogyan szerzünk tehát tudomást megváltottságunkról? Megmondja nekünk Isten szava, amelynek hiszünk, és felel rá az Isten lelke, akit a keresztségben kaptunk. Ő erőt ad a hithez, a reményhez és az imádsághoz. Ő imádkozik bennünk és értünk. Jobban ismeri szívünk szegénységét és vágyait, mint mi magunk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Az egyházi év folyamán főként három harangszónak van különös varázsa. A karácsonyi éjféli harangszó a csikorgó télben is olyan melegen járja át szívünket. . . A Megváltó születését hirdeti meg újra és újra a világnak. A másik a feltámadási körmenetet kísérő húsvéti harangszó. A feltámadt Krisztus diadal énekét zengi. A harmadik pedig a pünkösti harangszó, amely a Szentlélek eljövetelét és az egyház születésnapját zúgja bele a világba. Ma ezt a ketős eseményt ünnepeljük. . .

Jézus mennybemenetele után Jeruzsálemben, az utolsó vacsora termében gyűlnek össze a félnék apostolok a Szűzanyával és a szent asszonyokkal együtt. Bezárkóztak, mert féltek, hogy az Úr mennybemenetele után nehéz sors vár rájuk. A tizedik napon csodás jelet rázza meg őket. Zúgó szél támadt és tüzes lángnyelvek képében leszállott rájuk a megígért Szentlélek. Egyszerre megbátorodtak. Ettől kezdve rendületlen bátorsággal hirdetik Krisztust. A jelenlevő soknyelvű nép mind a maga nyelvén hallja őket szólani. . . Péter tüzes beszédének hatására sokan megkeresztelkednek.

Krisztus Urunk már előbb megígérte nekik, hogy nem hagyja árván őket, s elküldi a Vigasztalót, aki velük marad mindig. Mégis, a mai napig bizonytalanságban maradtak.

A tüzes nyelvek megtüzesítették az ő félnék szívüket is.

A tűznek három jelentése van: világít, tisztít és melegít.

a) *A tűz világít.* A Szentlélek tüze megvilágosítja értelmünket. Így felismerjük az alapvető igazságot: mi az életcélja, honnan jövőnk

és hová tartunk . . . Annyi vélemény, annyi „izmus” van a világon, hogy az emberek teljes tétovaságban élnek.

b) A Szentlélek tüze *megtisztítja* szívünket a gonosz vágyaktól és a bűnös szenvedélyektől, amelyek olyan mélyen begyökereztek gyarló életünkbe . . .

c) A Szentlélek tüze *átmelegíti*, megforrósítja hideg szívünket, hogy szeretet égjen bennünk Isten és embertársaink iránt.

PÜNKÖSDVASÁRNAP

Olvasmány :
ApCsel 2. 1–11.

Szentlecke :
1 Kor 12, 3–7.
12–13.

Evangelium :
Jn 20, 19–23.

Bevezetés

Azt mondják, hogy az 50 napos időtartam – a feltámadás vasárnapjától pünkösdvasárnap hajnalig – egyetlen ünnepnap: „az Úr nagy napja” (Missale Romanum 1970.). Az ószövetségben a pünkösd vidám aratóünnep volt. Most azonban új pünkösdöt ünnepe-lünk, mint ahogy új húsvétot is. Pünkösd a húsvét gyümölcse. Jézus feltámadásának, megdicsőülésének beteljesülése és igazolása. Mert vettük a lelket, tudjuk és bizonyítjuk: Jézus a Krisztus, Ő az Úr. És tudjuk, hogy a nyelvek és nemzetek sokfélesége ellenére Isten *egy* népe vagyunk. „A Lélek ajándékait pedig ki – ki azért kapja, hogy használjon vele” (1 Kor 12, 7).

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Pünkösd a Szentlélek eljövételének ünnepe. Ma mégsem elsősorban azt kérdezzük, hogy „kicsoda a Szentlélek?” – hanem azt, hogy, mit tesz a Szentlélek bennünk?”

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, tapasztaljuk-e a Szentlélek működését önmagunkban?

Érezzük-e sodrását, amellyel együtt kellene működ-nünk?

Figyelünk-e azoknak a kortársainknak a szavára, akik megfogal-mazzák számunkra a Szentlélek üzenetét?

– csend –

Mert lélektelenül élünk és dolgozunk: Uram, irgalmazz!

Mert nem béke tölti el szívünket: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem járunk nyitott szemmel a világban: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A tanítványok közössége a hitvallásban: „Jézus az Úr” kijelentéssel fejezte ki hitét, Jézus feltámadásában és megdicsőülésében az Atya jobbján (vö. Fil 2, 9–11). Jézust csak annak a Léleknek erejével lehet Úrnak vallani, akit a Megdicsőült az Atyától küld. Ugyanez a lélek határozza meg az egyházban az adományok, a hivatalok és a képességek sokféleségét is; megteremti a hit és a hitvallás egységét. A különböző elnevezések: „Lélek”, „Úr”, „Atyaisten”, Isten benső gazdagságát fejezik ki és ugyanakkor világossá teszik a különböző adományok bensőséges kapcsolatát. Mindazok, akik Krisztushoz tartoznak, egyetlen egy „testet” alkotnak, és minden egyes ember adományaival és képességeivel az egész szolgálatában áll.

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Az egyház születésnapja

Az első Pünkösöd napján lépett az egyház a világ színpadára. Akkor még kis közösség volt; ma 780 millió a katolikus hívek száma.

Mi az egyház? Egy hatalmas közösség. Isten népe. Egy csodálatos társaság, melynek látható feje a római pápa. Vezetői: a több mint 2500 püspök és több százezer fős papság, tagjai pedig ti vagytok kedves Hívek, sok millió testvéretekkel együtt!

Az egyház tehát hierarchikus közösség. Mindnyájan egyenlők vagyunk a keresztség révén, de a papi rend folytán lényeges különbség van a felszentelt papság és a hívek úgynevezett „általános” papsága között.

Minden vasárnap elimádkozzuk a Hiszekegy-et: „Hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban. . .” Ez az egyház, sajnos, szétszakadt a történelem folyamán. Imádkozunk a keresztyének egységéért!

Ez az egyház Szent. A történelem folyamán sok szeplő tapadt rá; van sok hiba, bűn, tökéletlenség ma is. . . Ezen ne csodálkozunk!

Apostoli ez az egyház, mert visszavezethető az apostolokra. Két-ezer éves és mégis mindig fiatal. Legyünk büszkéek, hogy ennék a szent egyháznak vagyunk a tagjai!

Ez az egyház szilárd és fennáll a világ végéig: **ÖRÖK!**

A római Szent Péter bazilika gyönyörű kupolájának belsején, kétméteres mozaikbetűkkel kirakva, ez az írás olvasható: „Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non praevalent adversus eam.” – Te Péter azaz kőszikla vagy és erre a sziklára építem egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta...

Hol van a hatalmas asszír és babiloni birodalom? Hol van a még hatalmasabb római birodalom? Hol van Napoleon világuralma? Csak a történelemkönyvekből hallunk már róluk. De az egyház, amely megkeresztelte a barbár népeket, a keleti és nyugati gótokat, amely látta a virágzó középkort, átélte a reneszánszt, a humanizmust, az úgynevezett felvilágosodást, a liberalizmust, a modernizmust... ma is él. És élni fog, amíg ember él a földön. A Szentévbén 8 millió ember zárándokolt Rómába. Ez is mutatja, hogy az egyház területe: az egész világ! Nincsenek földrajzi határai.

Kedves Testvérek! Milyen tagjai vagyunk mi az egyháznak? Erős-e a hitünk?

Vigyétek haza a Szentlélek tüzét és a szent hitet. Hitvalló katolikusnak lenni mindig nagy felelősséget jelentett.

A hit cselekedetek nélkül halott. „Nem mind, aki mondja: Uram, uram... megy be az Isten országába, hanem aki Atyám akarátát cselekszi, az megy be Isten országába...” – mondta Jézus.

Gyakorolom-e a hitemet? Gyónok-e, áldozok-e, imádkozom-e? Isten Tízparancsát megtartom-e?

Gyermekeim, unokáim vallásos neveléséről gondoskodom-e? Minden közösségben törvény biztosítja az iskolai hitoktatás mellett a templomi hitoktatást is. Elküldöm-e oda gyermekeimet és unokáimat, vagy pedig nem törődöm ezzel? Kedves Szülők! Vigyázzatok, hogy ne csalatkozzatok! „Minden ország támasza a tiszta erkölcs...”

Mit visztek haza most a pünkösdi tűzből? Azt, hogy a hit fátyláját odaadjátok gyermekeitek, unokáitok kezébe... Ez a legnagyobb ajándék, amit adni tudtok. Nem a kerékpár, nem a karóra, nem az autó, hanem a vallásos meggyőződés. Ha így nevelitek gyermekeiteket, akkor öregkorotokban is gondolatokat viseltek majd...

Sajnos, manapság a fiatalok megfélekeznek idős szüleikről. Nemcsak a szűk lakás miatt; érzelmileg is elhanyagolják őket.

II.

Pünkösöd az egyház harmadik legnagyobb ünnepe. Felidézi az első Pünkösöd emlékét: Jeruzsálemi, az utolsó vacsora termével. A környéket, a tizenkét apostolt, a százhusz testvért, akik Mátyás apostol választásán résztvettek. A szélvész zúgását és a tüzes nyelveket... Az első pápa: Péter főpásztori szózatát. A különféle nyelveket. A hívek megrendülését és az egyház születését.

Roppant súlyos teher és felelősség az anyagelvű világ közepette hirdetni és ünnepelni a Lelket. Sokszorosan érezzük Szent Pál apostol szavainak súlyát: „Érzéki ember nem fogja fel, ami az Isten Lelkéé...” (1 Kor 2, 14). Épp ez a nehézség sürget, hogy annál nagyobb buzgalommal lássunk munkához. Munkára késztet az a szándék is, hogy híveink közül minél kevesebben szomorítsák meg az Isten Lelkét. Arra is törekednünk kell, hogy minél kevesebb szívben hűljön ki a Lélek tüze és melege.

1. Az első Pünkösöd legmeglepőbb eredménye: a nyelvek csodája. Különféle nyelveken hallják a hívők és a nem hívő idegenek az apostolok beszédét. Pedig az apostolok csak egy nyelven szóltak. Miért nem ismétlődik meg a nyelvek csodája ma is? Talán elfogyott a lélek ereje és adománya? Egyáltalán nem fogyott el! Ma már beteljesedett az, amit a nyelvek adománya előre jelzett: Minden nép nyelvén hangzik az örömhír. Az apostolok szava eljutott a legtávolabbi földrészekre is. Mi nem sokat tudunk róla, de tény, hogy a misszióstelepek ma már behálózják az egész földkerekséget. A közlekedés könnyebbsége és gyorsasága színpompás látvánnyá varázsolja az eucharisztikus világkongresszusokat.

Emlékezzünk vissza a II. Vatikáni Zsinat tüneményes ünnepségére. A fehérek, a színes bőrűek, valamint az elszakadt testvérek lelkéből milyen háborgó és kavargó tűzzel tört fel a vágy az egyház egysége után. Isten Lelke ma is élteti az egyházat. Higgyünk a modern világ eseményeiben. Soha se legyünk kishitűek!

2. Hogyan működik ez a Lélek? Éppúgy, mint az ember lelke. Nem a szem lát, nem a fül hall, nem az érzékek észlelnek, hanem a Lélek lát a szemeken keresztül, a lélek hall a fülön át, az érzel az orron, a szájon, a tapintáson keresztül. Különfélék a szerepek, de egy az irányító. Így működik Isten lelke is.

Egyesek által csodákat művel – még ma is. Mások által hirdeti az igazságot. Ismét másokban élteti a szűzi érintetlenséget. A hívek

nagy átlagában pedig ápolja a hitvesi és házastársi hűséget. Ismét máshol lángra gyújt; szerzetesrendeket támaszt (gondoljunk a kalcuttai Teréz Anya csodás apácáira!), kibontja Jézus kultuszát, a Szűzanya tiszteltét vagy az eucharisztia ünneplésének megnyilvánulásait és az egyetemes zsinatok sorsdöntő határköveit. A Lélek tehát ma is itt van és elevenen élte bennünket.

3. Van még további hasonlóság is a két lélek között. Ha az egyik tagot levágják és elszakad a testtől: nem megy utána a lélek. Ott marad és élteti a megmaradt többi tagot. A kétezer év folyamán hányféle szakadás és eretnek megmozdulás rázta meg az egyházat!? Megtaláljuk ezt már az első „zsidózó” egyházközösségekben is. Különösen felburjánzanak, amikor megszűnik a külső üldözés. Sőtét felhőként húzódnak a középkor istenhívó világa fölé. Az újkor hajnalán pedig – részben az egyháziak hibájából, részben pedig a sok okoskodás és a góg következtében –, már elárasztják a világot a nem katolikus felekezetek.

4. Mi egységesek vagyunk ugyan, de nem egységes a szeretetünk. Ez is a Lélek műve. Szent Pál hirdeti: „Isten szeretete kiáradt szíveinkbe a Lélek által...” Valóban kiáradt ez a Lélek? Van természetes szeretet is, hisz a szeretet a mindenség alapérzése és igénye. Szeretet nélkül elsorvad az élet. Van azonban természetfeletti szeretet is.

Ezt a csodálatosan szép világot legszebb kiadásban az oltárra emelt szentek mutatják be nekünk. Gondoljunk csak X. Pius pápa velencei jótekonyságaira... Ez a naívnak látszó, de mégis hősies szeretet Isten Lelkének érintésére mozdul meg mibennünk is.

Legyünk a szeretet ápolói! Annyi alkalom van rá a családban, de azon kívül is. A modern élet egymás támogatására utal minket. Ma már senki sem élhet posta, rádió, televízió, közlekedési eszközök nélkül. Szóban és tettekben mennyi alkalmunk van a szeretetre, amikor egymással találkozunk...

Jézus a szent atyák szép hasonlata szerint: botrus magnus – hatalmas szőlőfürt... Szenvedett, kisajtolták, kipréselték. Hová lesz az új bor? Az evangélium szerint az új bort új tömlőkbe kell tölteni. A szeretet és egység új borával megtöltött apostolok Pünkösdkor elindítják történelmi útjára az egyházat. A sok nehézség késztesse bennünket több erőfeszítésre és megifjodásra, hogy az egységes keresztény hitet adhassuk tovább a jövőendő nemzedékeknek.

III.

Az egyház: halastó

Mi a Pünkösöd? „Sarlóval nekiállni a vetésnek, amikor a gyümölcsök már beérnek. Láttad az előképet? Lásd most a véget! Amikor a beszéd sarlója elindul és a termés érőre fordul: a Szentlélek bőséges árja kicsordul!” Ilyen ékes szavakkal köszöntötte 1600 évvel ezelőtt Aranyszájú Szent János Pünkösöd ünnepét. Istenválasztott népének is volt pünkösdje. Ez a délebbre eső országrészek miatt az aratás ünnepét jelentette. A sarlót azóta kombájnok váltották fel. De az új Pünkösöd üzenete örökké időszerű marad. Istennek Lelke, Istennek szeretete szélvihar és tűz formájában sarkaiból forgatta ki ezt a világot.

A régi világ pünkösdjeit emlegettük most. Akkor is megérintette Isten kegyelme az embereket. De messze marad az a világ az újszövetség pünkösdjeitől. Végtelenül gazdag az Isten, és szeret ajándékozni is. Ám akkora ajándékot még nem adott senkinek, mint az apostoloknak az első Pünkösöd ünnepén.

a) Ezekiel prófétától az Úr teljes engedelmességet kívánt. Engedelmissége jeléül meg kellett ennie az átnyújtott könyvtekercseket. Természetesen nem szóról-szóra kell ezt érteni. A könyvtekercsek lenyelése azoknak teljes megértését jelentette. Amikor a próféta teljesítette Isten parancsát, olyannak érezte a lenyelt tekercsek ízét, mintha édes mézet evett volna.

b) A másik próféta, Elizeus, mindenüvé követte Illés prófétát, akit az Írások szerint Tüzes Szekér ragadott el a földről. Elizeus egyetlen vigasza és öröksége Illésnek lehulló palástja maradt.

c) Dávid királyt olajjal kenték fel királlyá.

d) Mózes az égő csipkebokorból kapta az égi üzenetet és küldetést.

e) Jeremiás nyelvét saját kezével érintette meg az Úr, hogy ne féljen a prófétai küldetéstől (1, 9).

De mindez semmivé törpül az apostolok ajándéka mellett!

Hadd idézzem újból Aranyszájú Szent Jánost: – olyanok lettek az apostolok – mint a fény angyalai és a mennyei dolgok szolgálói” (Hinc palam est eos fuisse angelos lucis et spernarum rerum ministros...) Csak a legelső apostol példáját idézzük. Péter azon a hűvös és hűtlen éjszakán egy cseléd lány szavára megtagadta Mesterét. „Nem ismerem ezt az embert.” Még átkozódott is a félelem miatt. És most: teljesen ellenséges környezetben, minden iskolai végzettség nélkül, feloldva minden kisebbségi érzést, feledve

minden gyávaságot és hűtlenséget, elmondja az első pápai szózatot! Ha úgy tetszik: az első enciklikát. Beszédének hatására azonnal gyülekezni kezdenek Krisztus halacskaí a nagy Halastóba.

Íme, itt a Lélek creje. Itt a Lélek ajándéka. Van-e nagyobb kitüntetés annál, mint amikor Péter apostollal együtt mi is a „fény angyalai és a mennyei dolgok szolgálói” lehetünk? De milyen megdöbbenő a világ válasza az apostolok bátorságára. Azt mondják: Bortól elázott részeket e Krisztust hirdető emberek. . . Ó ez a vád „mekkora esztelenség, milyen mérhetetlen gonoszság. . .” – kiált fel Aranyaszájú Szent János.

Pünkösdkor még messze van a szüret ideje. Hogyan lehetne tehát musttal töltekezni? A nemakarásnak azonban mindig nyögés a vége. Aki nem akar hinni, abból soha nem lesz hívó ember. Aki nem akar üdvözülni, azt az Ursten sem fogja erőszakkal a mennyekbe ráncigálni.

Ha volt kor, amikor az ember személyi méltóságát és szabadságát figyelembe vették, akkor most éppen e korban élünk. Az ember személyi méltósága korunkban egyre tudatosabbá válik az emberekben. Növekedőben van azoknak a száma, akik követelik, hogy az emberek saját belátásuk és szabad felelősségük szerint cselekedjenek. „Ne kényszer indítása vezesse őket, hanem a kötelesség tudata”. . . – rendelkezett a Vatikáni Zsinat, a vallásszabadságról.

Az egymás elleni áskálódás és vádaskodás mindig könnyű dolog volt. A vádak azonban – főleg kényes esetekben – mindig igazolni is kellene. Istennek Lelke látható jelek kíséretében közölte magát a világgal. És mégis alaptalan vádak születtek. Mi történt volna, milyen koholt vádak születtek volna, ha külső jelek kísérete nélkül, szélvihar és tüzes nyelvek nélkül szállt volna a Lélek az apostolokra?

A szélvihar és a tűz jelképe igen sokat mond számunkra. Jelezni kívánja azt a gyorsaságot, azt a sürgősséget, amellyel az egyház vezetőinek és az egyház minden tagjának bele kell állnia ebbe a világba. „Isten Lelke nem ismeri a lassú kísérletezést. . .” Aki rászánja magát a papi pályára, az nem morfondírozhat esztendőkön keresztül: jaj, pap legyek. . . ne legyek? Amikor elérkezik a házasságkötés és családalapítás ideje, akkor nem kell húzódozni, hanem megfontoltan kell dönteni.

Ez a sürgető és cselekvő Lélek dolgozik ma is az egyházban. Van a Zsinatnak egy fontos határozata a világiak apostolkodásáról. „Akár egyénenként, akár közösségben apostolkodnak a keresztyén

világiak, munkájuknak bele kell illeszkednie az egész egyház apostoli küldetésébe, mert lényeges eleme a keresztény ember apostoli hivatásának az, hogy összeköttetésben legyen azokkal, akiket a Szentlélek az Isten egyházának vezetésére rendelt (vö. ApCsel 20, 28). Nem kevésbé szükséges a különféle apostoli művek közötti együttműködés sem, amelyet természetesen a hierarchia szabályoz.” (A II. Vat. Zs. tanítása, V. fej. 23. – 327. o.)

Még egy szép gondolat: Keresztelő Szent János számára Isten Lelke a galambot, a szelídség jelképét választotta „megjelenési formájául”. A sokaság számára pedig a tüzet. Van belső tűz: ez az imádság heve. Van külső tűz is. Ez pedig a szeretet melege. Isten Lelkét akkor nyerhetjük el, amikor az apostolok példája nyomán telítve vagyunk imádságos lelkülettel és szeretettel. A szép Pünkösdek ez a legbiztosabb záloga: sokat imádkozzunk és még többet szeressünk!

A Szentlélek hét ajándéka:

1. A bölcsesség adománya. „Aki engem szeret, Atyám is szereti őt és hozzá megyünk és lakást veszünk nála.” (Jn 14, 23)

2. Az értelem adománya. „Aki engem követ, nem jár sötétségben.” (Jn 8, 12)

3. A tanács adománya. „Szoros a kapu és keskeny az út, mely az üdvösségre vezet.” (Mt 7, 14)

4. Az erősség adománya. „A mennyek országa erőszakot szenved és az erőszakosak ragadják el azt.” (Mt 11, 12)

5. A tudomány adománya. „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének pedig kárát vallja.” (Mk 8, 36)

6. A jámborság adománya. „Nagy dolog a jámborság titka.” (1 Tim 3, 16)

7. Az istenfélelem adománya. „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete.” (Zsolt 110, 10)

Könyörögjünk: Úristen, ki híveid szívét a Szentlélek felvilágosításával tanítottad, – add, hogy ugyanazon Szentlélek kegyelméből a jót felismerjük és az ő vigasztalásának mindenkor örvendezzünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

A fényen túli Fény,
a hangon túli Hang,
s a lángon túli láng
körülvesz –

és tiéd

a csenden túli csend,
s a léten túli lét.

(Szent-Gály Kata: A csodálatos pillanat)

*

PÜNKÖSDHÉTFŐ

„KEGYELMI ÉLET”

Bevezetés

A Szentlélek műve és adománya, hogy az emberek Krisztust megismerik, elismerik, Benne hisznek és szeretik Őt. A hely azonban, ahol a Lélek beszél és tevékenykedik; az egyház. Konkrétan: az itt és most összegyűlt közösség.

„A Szentlélek közössége” nem üres szólam. A Lélek teremt egyseget a közösségben. Ő ébreszt örömet a közös imádkozásban és éneklésben. Ő segít a hithű keresztény életvitelhez.

A közösség éppen úgy, mint az egyén, szabadon engedheti működni a Lelket, vagy pedig merev mozdulatlanságban elzárkózhat előle. „Akik engedik, hogy Isten Lelke vezesse őket, azok Isten gyermekei.”

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A keresztények egysége nemcsak az emberek jóakarátán múlik. Krisztus a kereszten minden szakadást legyőzött: a szakadást Isten és ember között, valamint az emberek egymás között jelentkező ellentéteit. Ami a keresztényeket egyesíti, sokkal nagyobb annál, mint ami őket elválaszthatja. A Lélek, amit egyházával közöl: az öröm, a béke, az egység (Kol 3, 12–15; 1 Kor 12, 12; 13; Róm 12, 5; 1 Kor 12, 4–6.).

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A Szentlélek Isten láthatatlan működését egészen közel hozza egy régi legenda. Azért mondom el, hogy annak tanulságából minél jobban megértsük azt a szeretetet, melyet Jézus magasztal a mai evangéliumban Nikodémus előtt.

Valamikor az Ismeretlen király elé vittek egy megvakult, beteg gyermeket. Ellensége dobta ki az országútra, hogy végleg megszabaduljon tőle. A király átölelte. Ágyba fektette. Azután orvost hivatott. Az orvos azt tanácsolta, hogy a király fia adjon egy csepp vért saját testéből, kenjék meg azzal a gyermek szeméit, mert így látni fog és teljesen meggyógyul. Így is történt... És csodák csodájára, megnyíltak a gyermek szemei. Elmúlt minden betegsége. A király fia nagyon megörült a történeteknek. Az előbb még vak és beteg gyermeket testvérének tekintette, a királyi apa pedig megígérte, hogy fiával együtt őt is örökösévé teszi.

Nem is kellene mondanom, hisz úgyis világos a tanulság: A legenda királya az Atyaisten, a fia Jézus Krisztus, az orvos pedig a Szentlélek. Az Atya szeretetével visszafogad bennünket a szülői házba. A Fiú a keresztfán meghal értünk. A Szentlélek pedig kiosztja számunkra a kegyelmek kincseit. Az ellenséges ember a sátán, aki vesztünket akarja. A bajbajutott, beteg gyermek pedig maga az emberiség.

Amit azonban Szent Pál ír, az már nem legenda, hanem hitünknek egyik legfontosabb tétele: „... Így mi is, míg kiskorúak voltunk, a világ clemeinek szolgálatában álltunk. De midőn elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldötte Fiát, ki asszonytól született, ki a törvény alattvalója lett, hogy azokat, kik a törvény alatt voltak, megváltsa, hogy a fogadott fiúságot visszanyerjük...” (Gal 4, 3–4) Igen, ez a pünkösdi lélek kiáradása és működésének folytatása bennünk: Isten fiai vagyunk!

Ennek az istenfiúságnak hittani következményei sokszor száraznak tűnnek: Pedig mennyi vigasztalást találhatunk bennük. Először is: Az Isten Lelke lemossa bűneinket. Nemcsak betakarja, mint a hitújítás korában hirdették, hanem teljesen eltünteti azokat. Szent Pál írja a korintusi híveknek: „Megmosattatok, megszentelést

nyertetek, megigazultatok a mi Urunk Jézus Krisztus nevében és a mi Istenünk Lelke által.” (1 Kor 6, 11)

Még ennél is többet jelent az, hogy Istennek fogadott fiai leszünk. A mai orvostudomány a régivel szemben élő sejteket tud juttatni a beteg szervezetbe vérátömlesztéssel, vagy vese-, szem-, szívatültetések által. Amit testi síkon cselekszik velünk az orvos, azt teszi sokkal magasabb szinten az Isten: fiaivá fogad bennünket. A Szentírás számos helyen jelzi ezt az igazságot. Példa Szent János apostol első levele: „Isten fiainak nevezettünk és azok is vagyunk...” (I. 3, 1) Szent Pál a római levélben írja: „Azt kiáltjuk: Abba, Atyánk!” (Róm 8, 15).

Ilyen belső rokonság után még azt is mondhatjuk, hogy Isten barátai vagyunk. Jézus ezt maga is elismeri az utolsó vacsorán (Jn 15, 15): „Aki a szeretetben marad, Istenben marad és Isten őbenne.” (1 Jn 4, 16) A barátság egy szívet és egy lelket jelent.

Jézus testvérei leszünk! Ez a tény is kimondhatatlan közelségbe visz Istenhez.

És mindennek az a betetőzése, hogy örökösei leszünk Isten országának. Úgy látjuk Istent, amint van...

A nemhívó ember mindezt megmosolyogja és semmibe veszi. Mi azonban minden reménységünket ezekre az igazságokra alapozzuk. Ez a reménység kötelez arra, hogy ápoljuk magunkban az istenfiúságot. Isten kiválasztásáról külön kinyilatkoztatás nélkül semmi bizonyosat nem tudhatunk. (Szent Tamás) De mégis: törekednünk kell arra, hogy:

1. szeressük az istenes dolgokat, legyen az könyv, szertartás, prédikáció, szentmise, vagy más egyéb,

2. „félelemmel és rettegéssel” munkáljuk üdvösségünket, amint Szent Pál tanítja (Ef 6, 5), – kérdezzük meg mindennap lelkiismeretünket, nem vádol-e halálos bűnökkel...

3. és szeressük a Boldogságos Szűzanyát.

XV. Lajos francia király leánya kármelita szerzetes lett, hogy atyjának vétkeit levezekelve. Egy alkalommal bosszúsan választott vissza nevelőnőjének: Nem tudja, hogy én a francia király leánya vagyok? Az okos nevelő így vágott vissza: Hát a nővér nem tudja, hogy már az Isten gyermeke?

*

Miért nem tudja a Szentlélek működését kifejtetni? – kérdi a német katekizmus. És így válaszol: Mert nem imádkozunk érte.

*

Szent Ágoston imája

„Lélegezz bennem Istennek Lelke, hogy szentül gondolkozzak.
Hajts engem Istennek Lelke, hogy szentül cselekedjek.

Csalogass engem Istennek Lelke, hogy a szent dolgokat szeressem.

Erősíts engem Istennek Lelke, hogy a szent dolgokat óvjam!

Óvj engem Istennek Lelke, hogy a szent dolgokat soha el ne veszítsem. Ámen.”

*

ÉVKÖZI IDŐ

Évközi 1. vasárnap lásd: 116. oldalon

ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP

Olvasmány :
1 Sám 3, 36–10.19.

Szentlecke :
1 Kor 6, 13–c.–
–15.a.; 17–20.

Evangelium :
Jn 1, 35–42.

Bevezetés

Aki a mai világban helyt akar állni, hosszú időn keresztül „tanulnia” kell. Képesé kell válnia a „hallásra” és „látásra”, felfogásra és reagálásra. Aki megszűnik tanulni, kezd meghalni. Addig vagyunk emberek, amíg készek vagyunk azzá válni.

A keresztyén számára az emberré válás egyet jelent a keresztennyé válással. Sem egyikkel, sem másikkal nem lesz soha teljesen készen. Az élet kényszerít minket, Krisztus pedig hív minket. Nem lényeges, hogy rendkívüli hivatásunk legyen. Nagy dolog lenne minden nap, minden órában tudni: Itt most ez a feladatom..., itt most ez az én utam..., itt most találkozom Krisztussal... – Most vagy soha!

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Az Úr nap mint nap szól hozzánk: a templomi szentbeszédben, a gyóntatóátya szavai által, a munkahelyünkön, a családban, az utcán... Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: Figyelünk-e a szavára? Figyelmünk alázatos és tanulékony-e? Követjük-e a jó példát, amit látunk? Az igazságot, amit hirtelen felismertünk?

– csend –

Mert halljuk hívásodat, de nem követjük: Uram, irgalmazz!

Mert lépten-nyomon fenntartásaink vannak Veled szemben: Krisztus, kegyelmezz!

Mert gyengék vagyunk és ez a mi hibánk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Szent Pál nem vitatja el a korintusi keresztények szabadságát. Ő maga prédikál nekik róla. Tudja azonban, hogy veszélyeztetett ez a szabadság. Visszaélés és önkény veszélyezteteti a nemiség területén is. A keresztény ember nem vetheti meg testét. De nem is bálványozhatja. A testet – mely az egész ember – a maga egyéni mivoltában Krisztus vére árán vásárolta meg. És saját létezési formájában fogadta be a felmagasztalt Úr.

Az érzéki vágy és szenvedélyek rabszolgájává válni annyit jelent, mint Krisztust meggyalázni. Istent tisztelni viszont annyit jelent, mint nagyságát és jelenlétét minden következményével együtt elismerni.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Keresztelő Szent János tanítványai hallják az Isten bárányáról szóló igét (Jn 1, 36). Követik Jézust, aki feléjük fordul, rájuk tekint és meghívja őket: „Jőjjetek és lássátok! – Nem elegendő Jézus felől és az ő útja felől érdeklődni; Vele kell menni, Nála kell maradni. Csak akkor látja meg az ember, hogy hol lakik az Úr és hogy kicsoda is Ő valójában. A Keresztelő rámutatott Jézusra: Ő az!... És ezután tovább folytatódik a meghívások története: Testvérek és barátok követik Jézust. Egyik mondja a másiknak (Jn 1, 41–45)... Így jöhetnek létre ma is meghívások. Rajta hát!

II.

Keresztelő Szent János úttörő és útmutató volt. Nem is akart ennél több lenni. Felismerte, hogy Jézus Isten szolgája (Iz 53, 12; Jn 1, 29). Isten Báránya (Ex 12). A Messiás. Életének tartalma, hogy erről tanúságot tegyen. Ezt megmondta a jeruzsálemi küldöttségnek is (Jn 1, 34). Saját tanítványait is Jézushoz küldi. Azok követik Jézust. Vele töltik a napot. Hátralevő életükben nála maradnak. Jézus maga választja és hívja meg tanítványait. De szükség van olyan emberekre is, akik rámutatnak Jézusra. Mindenekelőtt maguknak a hivatottaknak kell továbbadniuk a hívást.

III.

Hallja a Te szolgád...

Sötét és korrupt időben is szól Isten a világhoz! Láttuk az öszöretségi olvasmányban Héli főpap templomának százalmas állapotát és fiainak kapzsiságát (1 Sám 2, 12) és luxus életét... (uo. 2, 22). Az öreg és gyenge jellemű főpap tudta, hogy fiai megszenteltségtelenítik a templomot (uo. 3, 13) és nem büntette meg őket.

Hogyan szól hozzánk az Isten? Általában nem nagy zajjal, hanem gyakran az éj és a lelkiismeret csendjében és titkában...

Kinek szól Isten? Rendszerint nem a hatalmasoknak, hanem szinte mindig az egyszerű, gyermekded, ártatlan népnek (Isten népe)...

Az egyház története magánkinyilatkoztatásokról tudósít (melyek közül a legújabbak: La Salette, Lourdes, Fatima, Syracusa).

Talán mi is hallottuk már az Isten szavát, főleg akkor, amikor teljes csendet tudtunk teremteni magunkban...

Meg kell tanulnunk felismerni az Isten szavát. Ő valóban szól... De hogyan? Zaj nélkül. Szól az eseményekben, szól az inspirációkban, szól az intuíciókban, szól a lelkiismeret ítéleteiben...

Mindenkinek kötelessége, hogy megtanulja felismerni Isten szavát... (Sámuel még nem ismerte Istent, még nem beszéltek neki róla, mégis szólt hozzá az Úr.) E célból Isten elénk jön, segítségünkre van olyan emberek révén, akik különös módon szolgálatára szentelték magukat.

Mi legyünk készek arra, hogy megkérdezzük, meghallgassuk őket, és tanuljunk is tőlük. Ők, a vezetők legyenek alkalmasak a vezetésre. Képesek legyenek ránevelni a kicsinyeket is az Istennel való találkozásra, anélkül azonban, hogy saját szavukat Isten szava elé helyeznék. „Ő megértette, hogy az Úr hívta a fiút és mondotta... Ha még egyszer hív, mondd: Szólj Uram mert hallja a te szolgád...” (I. olvasmány)

Szükség van összefogásra, egybehangolásra, konvergenciára. Nem pedig széthúzásra az idősök és fiatalok között. Így értjük majd meg Isten szavát és teljesítjük akaratát. Az idősök formálják, nevelik az Úr fiatal szolgáit... (Fontos a lelki atya!) A fiatalok viszont fogadják el az idősök tanítását... Sámuel elfogadja Héli tanácsát... János tanítványai – hallván mesterük szavát: Ime az Isten báránya! – követték Jézust...

Röviden: legyen meg bennünk a meghallgatásra való készség, az élet minden területén.

Hány ezer meg ezer fiatal várja, hogy szóljon hozzá az Úr!? Szülők, nevelők, mutassátok nekik meg azt a hullámhosszt, amelyen Isten szól hozzájuk!

IV.

Jézus nyomába szegődtek

Az első tanítványok meghívásának története még frissen él az evangélista emlékezetében. Erre utal az időpont megjelölése. Az elbeszélés tartalmazza a keresztyén élethívatus lényeges elemeit. Keresztelő Szent Jánosnak igen nagy a tekintélye, Isten emberének tartják. Amikor Jézust Isten bárányaként mutatja be tanítványainak, nagy tisztelettel és odaadással beszél róla. János két tanítványa Jézus nyomába szegődik. Többet akarnak tudni róla, mint amennyit János mondott. Jézus igen mély benyomást gyakorolt rájuk. „Mesternek” szólítják. Jézus válasza kérdéseikre látszólag nem sokat mond. „Gyertek, nézzétek meg...” Mégis jelzi, hogy Jézus megismeréséhez nem elég meghallgatni a róla szóló beszámolókat. Nem elég részletesen foglalkozni tanításával. Találkozni kell vele! Személyes kapcsolatra kell törekedni. Minden tanítás találkozásra vezethető vissza és minden beszéd egy személyes találkozás felé mutat.

A két tanítványra igen mély benyomást gyakorolt a Jézussal való találkozás. Egyikük, András, reggel elmegy testvéréhez. Elújságolja neki az örömhírt: „Megtaláltuk a Messiást!” Erős vágy élt benne, hogy másokkal is közölje felfedezését. Elsősorban rokonaival. – Ebben a jelenetben a keresztyén tanúságtétel egyik formáját ismerhetjük fel. A Messiással való találkozás örömét a keresztyén ember mással is meg akarja osztani. Ehhez az kell, hogy Krisztus valóban a legfontosabb személy legyen számunkra. Ez a tudatos elkötelezettség a keresztség szentségére épül. Következménye a Lélek irányítására való érzékeny ráfigyelés.

Jézus Péterrel való találkozásának van egy különösen jelentős részlete. Simonból, János fiából Péter, azaz kőszikla lesz. Az új név nem egyszerűen második név az előző mellett. . . A régi név teljesen elmarad. Az új veszi át a helyét. Keleten azt tartják, hogy a név benső kapcsolatban van a személyiséggel. Az ember küldetését,

rendeltetését fejezi ki. Életfeladatára utal. A név megváltoztatása így a konkrét életfeladat megváltoztatását jelenti. Péter tehát amellett, hogy Krisztus követője, fontos szerepet kap a tanítványok közösségében. Ő lesz Krisztus megbízásából a „köszikla”... Vagyis a szilárd alap... Így Krisztus igazságának megőrzésében és továbbadásában döntő szerepe van. Péter utódaihoz való ragaszkodásunk, a Péternek adott krisztusi megbízásra támaszkodik.

*

Jöjj el, édes Jézusom!
Szomjazom, szomjazom
.....
Élő tűzre szomjazom:
Jöjj el, édes Jézusom!
Minden, minden benned ég:
Boldogság és békesség.
Lázzal tágult életem
Elnyugosztom kebleden.
Benned: termő hallgatás,
Hallgatásban újulás

.....
Tűzszemed ha rámveted,
Hátha még megéledek.
Köszívemre rálehelj:
Hátha benne mag fesel.
Fogd meg ezt a rossz kezét,
Nélküled, mert elveszek.
Szomjazom, szomjazom,
Jöjj el édes Jézusom!

(Sík Sándor: Áldozás előtt)

*

Mi az egyház

Nézzétek, a katolikus egyházban mennyire megtalálható minden emberileg szép és nemes! A bibliakutatónak azt mondom: Csak mélyre kell ásnod, és a Bibliában rá fogsz bukkanni a katolikus igazságra. – A történésznek azt mondom: Csak mélyre kell hatolnod

és az egyház történelmében meg fogod látni Isten ujját. – A lélek kutatójának azt mondom: Mélyebbre kell hatolnod az emberi lélekbe és meg fogod hallani, hogy a lélek vallási kérdésekben elsőbbség után kiált, és hogy vágyik Isten közelségére az Eucharisztiaiban, hogy óhajtja a gyónást, a holtakkal, szentekkel való közösséget, hogy édesanya után kiált.

(Faulhaber bíboros: Zeitrufe, 44.)

✱

Nem emel föl már senki sem,
belenehezültem a sárba,
Fogadj fiadnak, Istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.

.....

Tudod, szívem mily kisgyerek –
ne viszonzod a tagadásom;
ne vakítsd meg a lelkemet,
néha engedd, hogy mennybe lásson.

.....

(József Attila: Nem emel föl)

✱

ÉVKÖZI 3. VASÁRNAP

AZ ÉLET ÚTJÁN JÁRVA

Olvasmány :
Jónás 3, 1–5; 10.

Szentlecke :
1 Kor 7, 29–31.

Evangélium :
Mk 1, 14–20.

Bevezetés

A tanítványok érezték a Jézusból kiáradó erőt. De nehezükre esett üzenetét megérteni. Messiási reményeikben újra és újra csalódtak. Jézus nem volt hatalommal és dicsőséggel megjelenő Messiás, amilyenre ők vártak.

Krisztus egyházában és minden közösségben valami hasonló történik. A felelősek csalódtak, amikor – sok évi fáradozás után – olyan kevés eredményt látnak. A közösségben is mindenkinek gyakran van oka az elégedetlenségre. Két dologra gondoljunk most:

1. „A siker nem szerepel Isten tervei között...” Az úgynevezett „sikerélmény” nem életcél.

2. Mennyire engedjük behatolni életünkbe a felhívást a megterésre és a hitre?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Naponta tapasztaljuk, hogy ugyanaz a dolog nem „ugyanaz”, ha különböző emberek teszik. Hiszen a hasonló cselekedetekben a különböző emberek különböző lelkivilága tükröződik. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: a mi hétköznapi tetteinkben érződik-e a keresztyény szellem? Törekszem-e előmozdítani az emberek közötti megbecsülést és szeretetet?

– csend –

Mert kritikátlanul átvesszük a világ megítéléseit: Uram, irgalmazz!

Mert magunkat embertársainkhoz és nem Tehozzád mérjük: Krisztus, kegyelmezz!

Mert félünk attól, hogy életünk száz százalékosan keresztény legyen: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Szent Pál az 1 Kor 7-ben nem a házasságról értekezik, hanem konkrét korintusi kérdésekre válaszol. A házassággal kapcsolatos állásfoglalás is egyike ezeknek a kérdéseknek. Az apostol visszautasítja a test és a nemiség teljes megvetését. Amikor a házasságra mondott IGEN-je nem abszolút, annak oka nem a házasságban magában rejlik, hanem a keresztény ember helyzetében Krisztus első eljövetele és újrakezdetének között. „Az idő rövid” (7, 29)... Ezáltal a házasság és a szüzesség, a gyász és öröm, a vagyon és vagyontalanság, mind-mind csak viszonylagos értéket képvisel. A keresztény ember szüzessége nem visszavonulás és bezárkózás, hanem a ránk virradó végső idők jele. Igazi értelme és jelentősége, hogy „Krisztus ügyéért” cselekedni mindig készen álljunk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A B. év minden vasárnapján az evangélium Szent Márk szerint szól. A Márk-evangéliumban találjuk a Jézus szavait és cselekedeteit őrző őskeresztény hagyomány legrégibb bizonyítékát. Márk evangéliuma szerint Jézus úgy beszél és úgy cselekszik, „mint akinek hatalma van” (Mk 1, 22-27). Három kiemelt hely nevezi „Isten fiának” (1, 1; 9, 7; és 15, 39). A tanítványok közül azonban senki sem nevezi őt így. Egészen haláláig rejtett titok marad ez számukra. Márk Isten teljes kinyilatkoztatását és megnyilatkozását az EVANGÉLIUM szóban foglalja össze. Jézus, a megfeszített és feltámadott is tartalma ennek az evangéliumnak. Ő maga „az Isten evangéliuma”, a jó hír, melyet Isten előre, meghatározott időre „az idők teljességében” megígért.

Jézus fellépésével, szóban és cselekedetben megnyilatkozó üzenetével Isten országa, Isten uralma érkezett el hozzánk. Jézus maga hozta emberközelbe. Megtérésre és vezeklésre intő felszólításával az őszövetségi próféták sorába áll. Felszólítása azonban: „JÓ HÍR”. Megtérni annyit jelent, mint hinni az evangéliumban. Isten műve és kegyelme, ha az ember meghallja a hívást és azt fenntartás nélkül követi.

II.

Reménytelen vállalkozás?

Jézus a Galileai tó mellett látta, hogy Simon és testvére, András, hálót vetettek a vízbe. Halászok voltak ugyanis... Azt mondta nekik: „kövessetek... jöjjetek utánam! Emberhalászokká teszek titeket... – Erre ők azonnal otthagyták hálóikat és követték Jézust. Kissé távolabb haladva Jézus megpillantotta Zebedeus fiait: Jakabot és Jánost. Ezek hálóikat foltozgatták. Őket is hívta. Ezek pedig otthagyták a bárkában atyjukat és nyomába szegődtek.

Érdekes megfigyelni, hogy mindig előtérbe kerül Jézus első tanítványainak készséges válasza. Különösen is fontos ez ma, amikor annyira elapadt a papi hivatás forrása.

Azt is érdemes megjegyezni, hogy Jézus első tanítványait a dolgozó emberek soraiból választotta.

Jézus később Mátét is meghívja, aki vámos volt.

Azt hiszem, Jézus azért hívott munkás embereket, mert azok jól tudták mi az áldozat, mi a fáradság, mi a kemény szolgálat. Az Úr „szülőjében” ugyanis igazi munkásokra van szükség. Nem munkátlanokra, nem dologkerülőkre, nem semmittevőkre.

A szolgálatra jelentkezőket mind meg kell vizsgálnunk.

„Kövessetek...” – mondta Jézus. Miért? Azért, hogy „emberek halászává” legyetek. Nem azért, hogy irodalmat vagy filozófiát tanítsatok... Nem azért, hogy ünnepeket, kirándulásokat szervezzetek... Hanem azért, hogy segítsétek Jézust szolgálatában: „hirdetni” rendületlenül és félelem nélkül Isten evangéliumát, az ő örömhírét...

„Betelt az idő, közel van az Isten országa; tartsatok bűnbánatot, térjete meg és higgyetek az evangéliumnak, az üdvösség örömhírének...”

Manapság annyit beszélnek a papi identitás, a papi önazonosság kríziséről, a szerzetesek kríziséről... az Actio Catholica kríziséről.

Legyünk tárgyilagosak! Krisztus tanítványának lenni manapság nagyon kényelmetlen dolog. Sose volt könnyű, de ma félelmetesen nehéz egy olyan társadalomban, amely mindinkább szekularizálódik, elkereszténytelenedik, sőt atheizálódik. . .

Mondhatná valaki: ez szinte reménytelen vállalkozás! Amelytől megfutamodunk, mint Jónás. . .

Nem! Ez valóságos, reális vállalkozás! De csak akkor, ha teljesen átadjuk magunkat Istennek! Függetlenül a veszedelmektől, amelyeket előre látunk vagy amelyek később leselkednek ránk.

Jónás felkelt és ment Ninivébe az Úr szava szerint. . . és hirdette: „. . . még 40 nap és Ninive elpusztul. . .”

Ninive polgárai hittek Istennek és szigorú böjtöt hirdettek; szőruhába öltözött a város apraja-nagyja. . .

Isten látta az ő bűnbánó cselekedeteiket, hogy komolyan veszik megtérésüket, és megbocsátott nekik!

Hogyan hihetjük, hogy a kereszténység elterjed a világon? Ha terjed is bizonyára nem rózsákkal borított utakon. Tudjuk jól, hogy a kezdet-kezdetén ott volt Péter és Pál, akik nem félték a kereszttől és a kardtól. . . Ott volt Bertalan, aki nem féltette a bőrét. . . S ott volt Sebestyén, aki nem futott a karrier után. . . Ott volt Ágnes, aki a tisztaságot értékesebbnek tekintette még az életénél is. . . Ott volt Ágota, aki Krisztusért kész volt elveszíteni legdrágább érzelmeit.

Hogyan hihetjük, hogy a kereszténység megújul annyi dekadens korszak után? Csak szent dolgozók segítségével lehetséges ez! Olyan munkásokkal, mint Benedek, olyan szegényekkel, mint Ferenc, olyan apostolokkal, mint Domonkos, olyan fegyelmezett munkatársakkal, mint Ignác, olyan lekipásztorokkal, mint Borromei Károly, olyan Istennel egyesült személyekkel, mint amilyen Sienai Katalin volt, aki még a pápát is visszakényszerítette Rómába.

Bizakodjunk! Az üzenet, a hír, amelyet a világnak viszlunk, biztos, hogy igényes üzenet, amely lerombolja a parancsoló kategóriákat! Olyan üzenet, amely leleplezi a hamis igazságokat. . .

De ez az üzenet az üdvösségnek és a reménységnek is az üzenete. Olyan felemelő és olyan grandiózus! Olyan szép és nemes! Olyan fenséges és szent, hogy mindig talál nemes meghallgatókra és buzgó apostolokra. . .

Manapság is. . . És ha mi gyengék leszünk, még akkor is. . . a jövőben is!

III.

„Betelt az idő”...

Jézus hirdetni kezdte Isten evangéliumát. Keresztelő Szent János bebörtönzése után „...betelt az idő és már közel van Isten országa... tartsatok bűnbánatot és higgyetek az üdvösség jóhírének!”

Miért írunk a naptárban 1985-öt? És miért nem 1411-et vagy 2735-öt?

Mert keresztények vagyunk, s a keresztény időszámítást követjük. A mohamedánok az időt Mohamed születésétől számítják és így most 1411-et írnak... A régi római időszámítás pedig Róma alapításától kezdődött, így most 2735 évet írnának. Mi nem Mohamed születésétől és nem Róma megalapításától, hanem Krisztus születésétől számítjuk az időt.

A mai evangélium szava: „Betelt az idő...” – Jézus a mi időnk mértéke. Vele új idő, új történelem kezdődik... Ő a számítási középpont sokmillió évre a teremtés után... És talán sok százmillió évre a világ végéig...

Miért mértékadó Jézus?

Mert üzenete így hangzik: „Közel van az Isten országa...”

Mi is az Isten országa? A Regnum Dei?

Ez roppant nehéz kérdés, mert az emberi nyelv és az emberi értelem képtelen ezt teljesen megérteni és kifejezni. Ezért fordul maga Jézus is képekhez és hasonlatokhoz.

– Az Isten országa olyan, mint a földbe rejtett kincs: az ember mindent megtesz, hogy megszerezze...

– Az Isten országa olyan, mint egy értékes gyöngy; aki azt felfedezi, mindent elad, hogy megszerezze...

– Az Isten országa olyan, mint a mustármag; kicsiny, szinte láthatatlan, de nagy növekvő erő van benne...

– Az Isten országa olyan, mint egy szántóföld, amelyen tiszta búza és konkoly egyaránt megtalálható... Istennek van fenntartva, hogy a végén elválassza a konkolyt a tiszta búzától.

– Isten országa, olyan, mint egy pompás menyegzős lakoma, amelyen nem a hivatalosak, hanem az utakról összetoborzott emberek vesznek részt...

Ahol Isten országának törvényei érvényesülnek, ott a régi struktúrák és rendszerek nyomtalanul eltűnnek.

Ahol Jézus Krisztus megjelenik... ott:

– élő hittel a szívben enyhül a szenvedés és betegség,

- megtörik a halál hatalma,
- bocsánatot nyernek a bűnök,
- felszáradnak a könnyek,
- jóllaknak az éhezők,
- gazdagok lesznek a szegények,
- a hatalmasok pedig elvesztik hatalmukat,
- ismeretekhez jutnak a tudatlanok,
- megalázkodnak a büszkék,
- ön maga fölé emelkedik az ember és olyan tettekre lesz képes,

amiket senki sem parancsolt meg neki. . .

Hogyan viszonyul egymáshoz az ember és az Isten országa?

Isten országa, amelyet Jézus hoz és hirdet, nem emberek által lett tervezve és nem mi, emberek kontrolláljuk. Nem tudjuk kitálcálni, de megtaláljuk, ha Krisztust keressük. . .

Mi magunk nem építhetjük, de együttműködhetünk vele. . . ha Krisztus rendelkezésére bocsátjuk magunkat. . .

Nem uralkodunk felette, de arra vagyunk hivatva, hogy neki szolgáljunk a szeretetben.

ISTEN ORSZÁGA. . . Jöjjön el a te országod! – imádkozzuk a Miatyánkban.

Ez a válasz minden megoldatlan emberi problémára. . .

Isten országa: – álmunk beteljesedése,

- vágyunk célja,
- minden út vége,
- reményünk alapja.

Jézussal jött e világra, és növekszik titkos, megfoghatatlan törvények szerint. Hangtalanul. . . Láthatatlanul. . .

IV.

„Beteljesedett az idő. . .” A kifejezés utal egy előző időre, amelyet a várakozás jellemezett. Most már annak az üdvösségnek az ideje kezdődik, amelyet a próféták megjövendöltek. Jézus olyan időpontban kezdi hirdetni az üdvösség üzenetét, amelyet Isten előre megállapított és előre jelzett a próféták által.

A „végső idő”, a kezdődő újkor, amelyet Isten szeretete és világossága jellemez, még nem érkezett el teljesen. Jézus szavai arra utalnak, hogy Isten országa már olyan közel van, hogy a beteljesedés már kezdetét vette. Jézus teljes életműve tette jelenné Isten

országát. Mi ebben élünk. Ennek tagjai vagyunk. Ezért közelebbről is meg kell ismerkednünk vele.

Isten országa legbensőbb tartalmában Isten uralmát jelenti. Ez megnyilvánul már a teremtésben. A világ Isten alkotása, tehát az övé. Megnyilvánul a történelemben. A népek élete – akarva akaratlan – Isten terveit szolgálja. Isten hatalma egészen sajátos módon nyilvánult meg, amikor a választott nép vezetője, irányítója lett.

Jézus éppen azt hirdeti, hogy most már megvalósul Isten tökéletes uralma. És ez nemcsak a választott népre, hanem minden nemzetre kiterjed. De Isten országának földi megvalósulása nem változtatja meg a világ jelenlegi arculatát. Isten uralma „megfér” a bűnnel... A fájdalommal... Az emberek sokféle megkülönböztetésével... Ez a megállapítás azonban mégsem zárja ki azt, hogy Isten egészen új módon van jelen a világban. Egészen új módon nyújt segítséget. Jézus cselekedetei ezt hirdetik. A betegek meggyógyítása... az ördög kiűzése... a bűnök megbocsátása... az irgalmasság gyakorlása, Isten végleges uralmának megvalósulását jelzik. Jézus tevékenységén keresztül megjelenik az üdvösség eseménye. (Vö. Mk 4, 11)

Jézus Krisztusnál a megtérésre való felszólítás szoros kapcsolatban van az üdvösség megvalósulásának jóhírével. Így szoros kapcsolatban van az evangéliumba vetett hittel. Jézus tanítása szerint, aki meg akar térni, annak először el kell fogadnia az Istentől felajánlott üdvösséget. Így a hitben már mély megtérés rejlik. Ebből következik minden további megtérés. A megtérés szükséges ahhoz, hogy az ember eljusson a hitre. A megtérés megvalósulásához viszont hitre van szükség. Az ellentmondás csak látszólagos... A valóságban a hit és a megtérés szoros és folyamatos kölcsönhatásban állnak egymással. A hit tehát több, mint Jézus személyének és tanításának elfogadása... Bizalom és odaadás is, amely Jézus megváltói tevékenységéből táplálkozik.

*

.....
S ti, kiket az Úr eszközül választott,
kik földi paradicsomot prédikáltok!
Szárítsátok ki a múltak mocsarait,
töltsétek be a korgó gyomrokat,

állítsátok el a könnyek patakját,
a bánat-áztatta szemgolyókon
táncoltassátok az öröm mosolyát,
tömjétek be a vágyak tátongó szakadékait:
minden hegyet hordjatok le,
minden völgyet hányjatok be,
egyenségetek az Úr útját,
viruljanak ki körülötte
az áhítat, szeretet szelídkék virágai,
s jöjjön el az Ő országa...

(Mécs László: Jövőbe zengő ének)

*

ÉVKÖZI 4. VASÁRNAP

A SZERETET NEM CSAL

Olvasmány :
M.Törv 18, 15–20.

Szentlecke :
1 Kor 7, 32–35.

Evangelium :
Mk 1, 21–28.

Bevezetés

Manapság találkozunk olyan nézettel is, hogy fontosabb megtenni azt, amit Jézus mondott, mint vitatni azt a kérdést, hogy ki volt ő. Eszerint, amit Jézus mondott, az számomra csak azért kötelező, mert nem akárki, hanem egy próféta, egy bölcs, vagy egy jószándékú ember mondta(?).

A démonok reszketnek Jézus előtt, mert – a gyűlölet és a rossz lelkiismeret sugallatából – tudják, hogy ki ő, hogy ő „az Isten szentje”... Tudják, hogy Isten az, aki itt beszél és cselekszik.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Jézus arra tanít bennünket, hogy gondok és aggodalom nélkül éljünk. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: miért vagyunk tele gondokkal? Miért nem tudunk bízni abban, hogy „Isten tenyerén” élünk? Aggodalmaskodásainkkal miért tesszük az életet magunknak és esetleg környezetünknek is nehezzé?

– csend –

Mert aggodalmainkkal megnehezítjük az életet: Uram, irgalmazz!

Mert nem bízunk gondviselésedben: Krisztus, kegyelmezz!

Mert szívünk a számtalan gond között megoszlik: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Ez az olvasmány az előző vasárnapinak a folytatása, így azzal összefüggésben kell értelmezni. A kérdések, amelyekre Szent Pál a korintusiaknak válaszol, lényegüket tekintve nem „kérdések” többé. A házasság engedélyezve van az Úr előttünk álló újraeljövételéig... A szüzesség, mint a keresztény reménység jele és mint közösségért végzett szolgálat, nagy értékkel bír... A mi korunkban Pálnak a házassággal kapcsolatban más kérdésekre kellene válaszolnia, így valószínűleg többször mondaná: „Erre nincs megbízatásom az Úrtól, de véleményemet megmondom nektek...”

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus szava csemény, cselekedet. Szent Márk evangélista semmit sem mond nekünk Jézus kafarnaumi prédikációjának tartalmából. Csupán hatását írja le: ...csodálkozás és megdöbbenés... Hallgatói érzik beszédének súlyát. De nem jutnak el a hitig. A démonok felismerik őt, mint Isten szentjét. Engedelmeskednek parancsának. De engedelmességük menekülés a sötétségbe. A hit engedelmessége visszatérés a világosságba. Részvétel Isten igazságában és szentségében (Lk 4, 31–37).

II.

A régi és az új próféták

A II. Vatikáni Zsinat után divatba jött karizmákról és prófétákról beszélni.

Ez rossz talán? Nem! Hanem, amint a Zsinat is mondja a *Lumen Gentium*-ban (Nr 12): a Szentlélek támaszt minden rendű hívek között különleges kegyelmeket, amelyekkel őket alkalmassá teszi különböző feladatok teljesítésére. Így többek között Isten egyházának nagyobb kiterjesztésére és megújítására. S ezeket a karizmákat, adományokat hálával és vigasztalással kell fogadni. Isten szent népe részesül Krisztus prófétai hatalmában...

De az a kérdés most, hogy ki a prófeta?... A mai igeliturgia ezen a téren elmélyülésre serkent.

Így olvassuk az ószövetségi olvasmányban: „Az Úr, a te Istened profétát fog támasztani a te nemzetségedből és a te testvéreid közül. . . Hallgassatok rája!” Izrael története ezt valóban bebizonyította.

Kicsoda tehát a proféta?

A proféta nem mágus, nem delejes, nem kizárólag eksztázisban lévő ember, nem idegbeteg. . . és nemis csillagjós. Nem rendelkezik telepatikus érzékel vagy távolbalátással. . .

A proféta Jahvétől kiválasztott karizmatikus egyén. Inspirált, sugalmazott személy, akinek ismérve nem az, hogy megjósolja a jövőt, mint a jósok, hanem az, hogy Isten nevében beszél. Az ő hivatása kimondottan vallásos jellegű.

Isten leereszkedésének a jele. Ő általa emberi dimenzióban közli üzenetét. „Az én nevemben beszél. . .”

Isten szószólója. „Annak szájába adom szavaimat, hogy elmondja nektek mindazt, amit parancsolok.” Ez a körülmény a profétában mélységes alázatot tételez fel. Önmagának teljes kiüresítését. Isten akaratával való teljes szinkront, vagyis üzenetének hűséges közvetítését. Ebből következik szavainak tekintélye, amely szavak lényegében véve Isten szavai. . . „Ha valaki nem hallgat az ő szavára, amit az én nevemben mond, magam fogom számonkérni. . .”

A második követelmény a hűség súlyossága. „Annak a profétának, aki elbizakodottan azt meri hirdetni az én nevemben, amit én nem parancsoltam neki vagy pedig idegen istenek nevében szól, meg kell halnia.”

Milyen mértékben mondhatjuk magunkat profétának mi, akik részesülünk Krisztus profétai hivatalában? Megvizsgáltuk-e már magunkat Istennek ezzel a mértékével?

Egyrésről éreztük-e a kötelezettséget, hogy ezt a hivatalt éppen mi gyakoroljuk? Hogy az Isten élő tanúbizonyságát hirdessük első-sorban hitből és szeretetből fakadó életünkkel? És hogy Istennek dicsőítő áldozatot mutassunk be, amely az ő nevének szól (Lumen Gentium N. 12). Ez lenne a „mulasztás” bűne, ha itt hibáznánk. . .

Másrésről nézzünk csak jól magunkba: a mi ajkunkon valóban az Úr szavai hangzanak? Vagy pedig olyan dolgokat merészelnünk hirdetni az ő nevében, amelyeket nem ő parancsolt? Vagy még rosszabb: „idegen istenek” nevében beszélünk? A kor, a divat, az ideológiák, az áramlatok, az újdonságok isteneit dicsőítenénk? Az „elkövetés” bűne lenne ez. . .

Krisztus, a mi Urunk, tökéletesen gyakorolta Isten szava hirdeté-

sének prófétai hivatását. Kortársai is prófétának nevezték őt (Mt 21, 46; Jn 4, 19; 6, 14; 9, 17).

A mai evangéliumban látjuk őt tanítás közben, a zsinagógában. Ezt a próféták sajátos stílusában teszi, „nem úgy, mint az írástudók...”

Órá még szigorúbban lehet alkalmazni, amit Keresztelő Szent Jánosra alkalmaztunk: „ő több mint próféta” (Mt 11, 9)... Ő nem egyszerűen „szóvivő”, hanem az „Atya szava”, az „ige”... maga az Igazság.

Ezért az ő tanítása új és hatalommal teli tanítás. Olyan tanítás, amely szemben áll a rosszal, az ördöggel. „A tisztátalan lélektől megszállott ember így kiáltott hozzá: „Mi közünk egymáshoz Názáreti Jézus; azért jöttél, hogy elveszíts bennünket! Tudom ki vagy, az Isten szentje!”

Akik arra szeretnek hivatkozni, hogy ők a mai egyházban próféták, – elfelejtik azt a fontos elvet, hogy ez az ítélet, vagyis a karizmák használatáról és helyességéről való döntés, az egyházi tekintély feladata... (Lumen Gentium N. 12).

III.

Jézus isteni hatalommal tanít

A kafarnaumi eseményekről szóló beszámolót a szentírásmagyarázók véleménye szerint igen korán, jóval Márk evangéliumának keletkezése előtt fogalmazták meg. A szöveget az evangélista már készen találta és ebben a formában illesztette be művébe. Az ősegyház híveinek körében nagyon ismert volt a kafarnaumi esemény története. Az erről szóló beszámolóban felismerhetők az apostoli igehirdetés legősibb stílusjegyei. Az elbeszélésben megérezzük a helyszíni tudósítók jelenlétét. Nem a látványosságra figyel, hanem az üdvösségtörténeti szempontokra. Új korszak kezdődik (vö. Mk 1, 15). Jézus magatartásán, szavaiban isteni hatalom nyilatkozik meg, amely mindenkinek megremegetteti a szívét. Szent félelmet kelt, amely bátorítja, lelkesíti a hallgatóságot. A farizeusi tanítás megszokott és unalmas formáival, fordulataival szemben itt sodró erejű, felemelő, bizalmat ébresztő tanítást kapnak.

Jézus Kafarnaumba érve, rögtön tanítani kezd. Az időhatározó, amely jelzi, hogy Jézus késedelem nélkül hozzákezd a tanításhoz („mindjárt...”), – érzékelteti, hogy az evangélista tudja, mennyire

nagy jelentősége van a Mester számára a feladatnak. Érdekes, hogy amíg Máté és Lukács a hegyi beszédben remek összefoglalást adnak a tanítás tartalmáról, Márk figyelmét elsősorban nem ez köti le. Ő Jézus szavainak nagy hatását hangsúlyozza. Mondanivalójával teljesen lebilincseli hallgatóságát. A tanítás tartalmát később összegezi a példabeszédekben (Mk 4, 1–34). – Jézus tanítása nemcsak újszerű, nemcsak érdekes, hanem isteni tekintély is megnyilvánul benne. Hallgatósága ezt felismeri, és ennek megfelelő tisztelettel és odaadással fogadja a tanítást.

Jézus hatalmát, erejét bizonyítja a gonosz lélek kiűzése a megszállott emberből. Az elbeszélés hangsúlyozza, hogy Krisztus képes megtörni a sátán hatalmát. Jézus győzelme jelzi, hogy a világ Isten győzelmével éri el teljességét. Arra is utal, hogy miképpen valósul ez meg. Az ördögűzés eseményének elbeszélése olyan formában történik, amely megfelel az akkori ember gondolkodásmódjának. Amikor a megszállott ember Jézushoz szól, védekezni akar az isteni hatalommal szemben. Az antik ördögűző elbeszélésekben, aki az ördögűzést végzi, olyan kifejezéseket használ, amelyekkel fölébe tud kerekedni a démoni erőknél. A megszállott ember pedig ezek ellen védekezik szavakkal. Így kell értenünk itt is a tisztátalan lélekből megszállott ember szavait: „Mi közünk egymáshoz . . .” stb. (24 v.) Jézus magatartása viszont egészen más. Nem használ mágikus szavakat, hanem egyszerűen parancsol a tisztátalan léleknek (25 v.). Így világossá válik az olvasó számára, hogy Jézus Isten gyógyító erejét hozta el az emberiségnek. Jézus magatartása, viselkedése a megszállott emberrel szemben teljesen új volt a kortársak szemében.

*

Isten nélkül az élet felelet nélkül maradt kérdések káosza. A találgatások zűrzavara. Akinek nincs hite, az előbb-utóbb önmagában sem tud hinni. Az egész élet kérdőjellé változik előtte és csakhamar eljut a kérdésig: Minek az egész?!

(Levandan)

*

Seneca híres mondása: „Aki a hitét elvesztette, annak nincs többé mit veszítenie.”

*

ÉVKÖZI 5. VASÁRNAP

ÉS HA HOLNAP KÉSŐ LESZ?

Olvasmány :
Jób 7, 1–4; 6–7.

Szentlecke :
1 Kor 9, 16–19;
22–23.

Evangelium :
Mk 1, 29–39.

Bevezetés

Jézus szüleivel együtt imádkozott, mint minden ószövetségi család gyermeke. Később közösen imádkozott tanítványaival és barátaival. De mindig vonzotta őt a magány is. A földi Jézus ezt úgy éli meg, mint az örök Isten fiának életét; az Isten felé való tökéletes fordulást. Mindnyájunktól követel az élet valamit. Nincs időnk – gyakran mondjuk. Való igaz: nincs vesztegetni való időnk! De vajon vesztegetni való idő-e az, ha mindig visszatérünk a forráshoz, amelyből élünk?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A Szentírás elmondja, hogy Jézus és hallgatói sokszor „két malomban örölének...” Jézus a szeretet megváltó erejéről beszél, hallgatói azonban nem látnak tovább saját közvetlen érdekeiknél. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: sikerült-e túlemelkednünk az önző szemlélet korlátain?

– csend –

Mert megszokott előítéleteinktől nehéz megszabadulnunk: Uram, irgalmazz!

Mert szűgyellünk a megszokottsággal szakítani: Krisztus, kegyelmezz!

Mert félünk önállóan gondolkodni: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Korintusban és Rómában voltak keresztények – és ma is mindennütt vannak – akik önkényesen, másokra való tekintet nélkül állapították meg jogaikat, hogy szabadon, saját lelkiismeretük szerint cselekedhessenek. Hogyan lehetne megmagyarázni nekik, hogy jobban tennék, ha beképzelt jogukról (ha valóban lenne nekik), egyszer le is mondhatnának? Szent Pál a saját példájára hivatkozik. Ő, az apostol egész erejét és idejét az evangélium hirdetésére fordítja, így joga lenne ebből a munkájából élni. De nem érvényesíti ezt a jogát, hogy még a látszatát is elkerülje annak, hogy ő pénzért prédikál. Csupán azt tartja fontosnak, hogy az üzenet hitelt érdemlő maradjon, és útját a szívekhez megtalálja.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus cselekedetei is „szavak”, vagyis beszélnek, beszédeseek. Megmondják: kicsoda Jézus és mit akar. Péter anyósa (az első nő, akit a Márk-evangélium megemlít, megtapasztalja Jézus gyógyító erejét. Szolgál neki és a tanítványoknak. A szolgálat hitének és Krisztus követésének kifejezése ez.

Este Jézus meggyógyítja a betegeket, és kiűzi a démonokat... A démonok felismerik őt, de Jézus nem akarja, hogy beszéljenek róla. Őt az emberek érdeklik. Minden ember! Hiszen „hozzájuk jött” (Mk 1, 38). És mindig újra felkeresi a csendet, visszavonul a magányba. Az Ember-Jézusnak szüksége van a magányos imádság óráira. A benső közösségre az Atyával. Azután újra visszatérhet az emberekhez. Ezt látni kell a tanítványoknak is, és tanulniuk kell belőle. De nekünk is!

II.

„Mindenkinek mindene lettem”

Divatos dolog eldobni mindazt, ami a múlté; valóságtól elszakadt optimizmus...

Egy biztos: az élet pesszimista, borúlátó szemlélete sem nem

emberi, sem nem keresztényi. De éppen olyan alaptalan és komolytalan a túlzott optimizmus is, a túlzott derűlátás. Ezt a mindennapok tapasztalata fájdalmasan tanúsítja. Az élet olyan – amilyen! Napos és borús napjaival, örömeivel és fájdalmaival, nyugalmaival és nyugtalanságával, jólétével és szenvedésével, egészségével és betegségével.

Az első olvasmányban Jób az élet szomorú és kemény oldalát mutatja be. „Az ember földi sorsa kemény harci sors... – Utolsó napszámosként éli napjait. A hűs árnyéokra vágynak, fáradt szolgaként, és munkájának, mint a béres, csak a végét lesi... Lefekvéskor már kérdezi: mikor ébredek? – estére várva délután már kintől roskadozik...”

A mai evangélium is szemünk elé állítja a forró lázat, a kínzó betegséget, a kíméletlen gonosz uralmát.

Ha kilépnék a mi kis magányunkból, védett egzisztenciánkból, lakásunkból, talán ugyanazon az emeleten, ugyanabban az utcában a nyomornak, a szenvedésnek jajkiáltásait hallanánk. Menjünk csak be egy kórházba! Jób panaszos, kétségbeeső szavai tapintható valósággá válik: „Keserves éjszakák...” Idekívánczik: „Lefekvéskor már kérdelem: mire ébredek – és estére várva délután már kintől roskadok...” – „Fut és fogy életem, és fogy hamar, és nincs remény, hogy ismét visszatér...”

Mit csinálunk? Átadjuk magunkat a steril, a terméketlen pesszimizmusnak, a lesújtó borúlátásnak, a folytonos lamentálásnak, a panaszoknak és a jajgatásnak? Vagy vádoljuk a társadalmat, a férjet, a feleséget, a gyermekeket? Nézzünk Krisztusra! Ő küzd a rossz ellen. A szenvedés ellen. A fájdalom ellen. A betegség ellen. Meggyógyítja Péter anyósát. „Sok beteget meggyógyított különféle betegségekből és sok ördögöt kiűzött...” Az orvosok, a betegápolók, az asszisztensek bármely kórházban dolgoznak is, amikor küzdenek a betegségek ellen és iparkodnak enyhíteni a fájdalmakat, Krisztus vonalában vannak! Ez számukra vigasztaló és fel-emelő. A gyógyító Krisztus földi másai ők. Sokszor emberfeletti munkát végeznek. A körzeti orvosok munkája pedig szinte kimondhatatlan. Nekik nemcsak a testi, de a lelki sebeket is gyógyítaniuk kell...

Krisztus nem volt se orvos, se gyógyító. Tett ugyan csodákat, hogy enyhítse a fizikai fájdalmakat is, de ő elsősorban azért jött, hogy „meggyógyítsa a megtört szívűeket és bekötözze sebeiket...”

Az ő igazi hívása más volt! Isten országának hirdetése! „Ő így szólt hozzájuk: Menjünk máshová, a szomszédos helyiségekbe, hogy ott hirdessem az Igét, hiszen azért jöttem. . .”

Ez olyan valóság, amelyet az ő egyházának szem előtt kell tartania minden korban.

A betegek gondozása, a szenvedők segítése, a szegénygondozás, az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlása, mindig is a keresztények aktivitásának részét alkotta. A szociális bajok elleni harc, a szegények segítségének kötelezettsége, amely olyan nagy visszhangra talált szerte a világban, ma is ugyanezen a vonalon van, Krisztus vonalán!

Érdekes, hogy a szentlecke egy olyan embert mutat be nekünk, akit a Krisztussal való találkozás teljesen átalakított. Szent Pálról van szó, aki azt mondja, hogy „. . . mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit az üdvösségre vezessek. . .”

Nem olvashatjuk szégyenkezés nélkül szavait: „A gyöngék között gyönggév lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket. . . Mindenkinek mindene lettem. . . de mindezt az evangéliumért teszem. . .” – „Ha az evangéliumot hirdetem, nincs mivel dicsekednem, hiszen ez kötelességem; jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!”

Soknak közülünk – papoknak is – úgy tűnik, mintha a szociális aktivitás érdekében nem tartanánk elsőrendű kötelességünknek az evangélium ügyét!

Más helyen Szent Pál így szól: „Én nem szégyellem az evangéliumot. . .” (Róm 1, 16). Minekünk kell szégyenkeznünk, ha az evangéliumot nem alkalmazzuk saját életünkre!

III.

Az a nézet, amely eldobja mindazt, ami régi és elvakulva a valóságtól, – idegen, alaptalan optimizmusba temetkezik, szemére veti az egyháznak, hogy a „földet siralomvölgynek tekint. . .”

Biztos, hogy az élet pesszimista szemlélete sem nem emberi, sem nem keresztényi. De nevetséges az életnek utópisztikusan optimista szemlélete is. A mindennapi élet rácáfol erre.

Jób panasza az első olvasmányban rámutat az élet fájdalmas és kemény oldalára. Jób szinte megátkozta a napot, amikor megszületett. . . Nappal várja az éjt – éjjel pedig a virradatot.

Jób szavai „tapintható, kézzel fogható” igazságok. A szenvedések éjszakái. . . (elveszíti vagyonát, majd a gyermekeit. . . Sebekkel

tetézve a szemétdombra kerül... megátkozza a napot, amelyen született).

Ha kilépünk önző énünk védett övezetéből, szemünkbe ötlük, hogy saját családjunkban vagy rokonainknál, a szomszédban, az utcában... mennyi baj és jaj húzódik meg. Csak be kell menni egy kórházba vagy egy klinikára. Végig kell menni néhány kórtermen. Felér egy lelkigyakorlattal!

Mit csináljunk?

Átadjuk magunkat a steril, meddő pesszimizmusnak? A lamentálásnak? A siránkozásnak? Vádoljuk talán a közösséget? Az Istent? – Semmiképpen sem...

Nézzünk Krisztusra!

Ő küzd a rossz ellen, a szenvedés, a fájdalom, a betegség ellen. Meggyógyította Péter anyósát is, és még sok más beteget; sok ördögöt is kiűzött az emberekből.

Amikor az orvosok, az asszisztensek, a betegápolók ilyen vagy olyan módon fáradoznak a betegségek leküzdésében vagy a szenvedések enyhítésében, tulajdonképpen Krisztus vonalán állnak! A kórházban a betegek gondozása, a szenvedők segítése, a szegénygondozás, az irgalmasság testi cselekedetei mindig lényeges része volt a keresztények tevékenységének.

Manapság a szociális bajok, a szegénység leküzdése – főleg Latin-Amerikában – nagy visszhangra talál az ifjúság körében is... Szintén az egyház és Krisztus vonala ez!

Amikor a Szentatya mexikói útja során eljutott egy kis indián faluba, ott egy ember azt mondta neki: „Rosszabb sorunk van, mint a tcheneknek...”

Krisztus nem volt sem orvos, sem gyógyító. Igaz, csodákat tett, hogy enyhítse a fizikai bajokat. Ezért érthető, hogy a nép tódult utána.

De ő elsősorban azért jött, hogy meggyógyítsa a megtört szíveket és bekösse a lelki sebeiket...

Az ő missziója volt: Isten országának hirdetése. Ő mondta, a mai evangéliumban: „Menjünk más helyre is, hogy ott is prédikáljunk...” Ez olyan igazság, amelyet a mai egyháznak is figyelembe kell venni.

De nagyon kell vigyáznunk!

Ne cseréljük fel az egyházat a filantrófiával. Keresztény világnézetünket ne cseréljük fel az egyszerű humanizmussal. (Ez jó dolog, de nem jellegzetesen keresztény feladat.) Mint Jézusnak,

nekünk is elsősorban az evangéliumot kell hirdetnünk, az igazságot, amely üdvözít „veritas liberabit vos. . .”

De vigyázat! Ez nem jelenti azt, hogy így elfutunk a földi kötelezettségektől, hogy alibit keresünk magunknak! Ezek csak még szorosabb kötelezettségeket jelentenek. Feladatunk az is, hogy az emberek és a társadalom szívébe jobban beleoltsuk a nemes reformok szeretetét.

Egy beteg, nyugdíjas papnak karácsonyra segílyt küldöttem. Így köszönte azt meg.

„Kibuggyant szememből a könny, amikor megkaptam Kegyelmes Atyám küldeményét és most is könnyes szemmel írom köszönő levelemet. Nem maga a nagylelkű ajándék, hanem az általa megnyilvánuló atyai jóság és szeretet érintett annyira szívem. – A lelkipásztori életből kiesve, haszontalan és használhatatlan szolgáló válvá, nagy vigasztalásomra szolgált, hogy ennek ellenére oly sokan gondolnak rám szeretettel. – Sokszor kínosan hosszú éjszakáimat azért ajánlom fel, hogy paptestvéreim békésen pihenhessék ki fáradalmaikat; amikor alig tudok az ajtótól az asztalig elszántikálni, arra kérem az Urat, hogy az aktív paptestvéreknek adjon erőt útjukon és munkájukban. És ha az Úr kedvesen fogadná szenvedéseimet – bár sokszor nagyon csüggedten vonszolom keresztemet –, akkor elsősorban éppen Kegyelmes Atyámat részesítse sok kegyelemben, erőben és egészszen.”

IV.

„Korán szürkületkor egy lakatlan helyre ment imádkozni.” (Mk 1, 29–39)

Az evangélista nemcsak Jézus tanításáról és csodáiról számol be, hanem imádságáról is. A körülményekből láthatjuk, hogy a Mester nagyon fontosnak tartja ezt. Hajnalban kel fel és csendes, magányos helyet keres magának az imádságos elmélyedésre. Jézus magánéletéből csak az imádságra találunk utalást. Ez a tény is aláhúzza az imaélet fontosságát. Nem túloz a megállapítás: csak az lehet jó keresztény, aki jól tud imádkozni. Csak akkor mondhatja valaki magáról, hogy a hit átjárta életét, ha igazán otthonosan tájékozódik az imádság légkörében. A következő szempontok ehhez szeretnének segítséget nyújtani.

Az imádkozó ember Istenhez emeli szívét. Ennek bensőségessége

az istenélménytől függ. Kevés figyelmet szoktunk fordítani arra, hogy ez közvetlenül a kinyilatkoztatásból táplálkozzon. Nekünk is Jézus Istenéhez kell imádkoznunk! Ő a mi Atyánk, erre Jézus tanított meg minket és fel is hatalmazott bennünket, hogy Istent így szólítsuk meg. Ennek a bensőséges istenélménynek kell éltetnie imádságunkat. Igen sokszor kell Jézusra úgy tekintenünk, mint aki az Atya szeretetét hozta közénk. „Atyánk, irgalmas Istenünk, te úgy szeretted a világot, hogy olyan Megváltót küldtél nekünk, aki akarod szerint emberként élt a földön, hasonló lett hozzánk, de minden bűn nélkül. Így azért szeretsz minket, mert Fiadat látod bennünk, akinck engedelmissége miatt visszakaptuk tőled, amit elvesztettünk az engedetlenség bűne által.” (Római misekönyv)

A jó imádkozáshoz nemcsak Istent, hanem önmagunkat is helyesen kell látnunk. Ehhez is a kinyilatkoztatás nyújt segítséget. Ki az ember Isten tanításában? Arra hivatott, értelmes lény, hogy az Istennel való párbeszédben éljen... Isten folytonos beszélgető viszonyban akar lenni velünk. Ő folytonosan szólít, hív bennünket, nekünk pedig az a feladatunk, hogy válaszoljunk. „Az imádságot Isten sugallja saját semmiségünk mélyeiben. Megmozdul bennünk a bizalom, a hála, az imádás vagy a bánat, és Isten elé állít. Az ő végtelen igazságának fényében látjuk meg őt és magunkat is.” (Thomas Merton)

Az imádságban bűnös emberként lépünk az irgalmas Isten színe elé, mindig érezzük, hogy napi gondjaink, a világ sokféle csalogatása, lehangol bennünket a legigazibb párbeszédről és forrásától, Istentől. De ugyanakkor örömmel fogadjuk, hogy az imádságban újra Isten kerül szívünk középpontjába és így újra rátalálunk igazi önmagunkra. „Isten igazságossága kegyelem, a kegyelem mindig cselekvő igazságosság, amely kiegyenesíti az ember ferdüléseit, vagyis az embert egyenessé és igazzá teszi.” (Ratzinger)

Az Isten és az ember beszélgetése az imádságban baráti, bensőséges jellegű. Ez a barátság úgy jön létre, hogy Isten lehajol hozzánk, és magához emel bennünket. Ez a megállapítás tulajdonképpen nem új, már az előző gondolatokban is szerepel, de csak burkoltan. Viszont az imádság légkörének ez az egyik jellegzetessége, amely vonzóvá, kedvessé teszi. Jó annak társaságában lenni, akit barátunknak tudunk. Ez a megállapítás felsőfokban vonatkozik Istenre...

*

Egészet adni – sohase felet,
Vállalni mindent – bármit is jelent.

Egészet adni – mindent, ami van,
ami csak vagyok – maradéktalan.
(Szent-Gály Kata: Krisztus követése)

*

Hangos jajszó hatja át a népeket. A sok millió munkanélküli mögött sápadt gyermekeket látunk, síró asszonyokat, gyermekáldástól rettegő anyákat, átkozódó férfiakat, ökölbeszorított kezeket, kétségbeesett aggastyánokat... Vegyék ezt a sok arcú szenvedést: a szenvedést a kórházakban, a családokban, a gazdasági gondokat, a lelki szenvedéseket és ezt az egész tövisköteget tegyék le tíz percre a Tabernákulum elé!

(Faulhaber bíboros: Zeitschrift, 158. o.)

*

Az emberi lelket nem lehet elszakítani a lélek forrásától. Isten nélkül az emberi szív – üres madárfészek.

*

Hit nélkül valahogy meg lehet lenni. Lehet valahogy sodródni, – de nem lehet a szó fenséges értelmében élni. Hit nélkül is lehet szenvedni, de *emberhez méltóan* szenvedni nem lehet!

*

Fiam, akinek hite nincs, annak *te se* higgy!

(Krupp)

*

ÉVKÖZI 6. VASÁRNAP

CSAKIS KRISZTUST!

Olvasmány :
Lev 13, 1–2; 44–46.

Szentlecke :
1 Kor 10, 31–33, 1.

Evangélium :
Mk 1, 40–45.

Bevezetés

A részvét az az erény, amelyre a modern ember csak gúnnyal tud válaszolni. És valóban úgy tűnik, mintha nem is lenne értelme. Jézusnak sem érte meg. De éppen ebben rejlik ennek az erénynek emberi nagysága.

Az emberiség, a humanum szót már szívesebben halljuk. Azonban így vagy úgy, végső soron arról van szó, akarjuk-e a felebarátot, embertársunkat szükségében komolyan venni, őt megérteni és segíteni rajta?!

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Mindannyian törekszünk őszinte, becsületes keresztény életet élni. Igyekezetünk közben azonban nemcsak az előírások megtartására kell ügyelnünk. Időről-időre tegyük fel magunknak a kérdést: hogyan ítélné meg életünket egy józan gondolkodású, kívülálló ember? Más életét mindig könnyebb megítélni; próbáljuk meg önmagunkat egyszer kívülről szemlélni!

– csend –

Mert vallásosságunk kicsinyes: Uram, irgalmazz!

Mert szeretetünk szűkkeblű: Krisztus, kegyelmezz!

Mert ritkán vesszük észre hibáinkat: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az előző fejezetekben Szent Pál a korintusi egyházközség konkrét kérdéseire válaszolt. A mai olvasmány azon kérdés lezárását tartalmazza, hogy vajon megengedhető-e olyan hús fogyasztása, amelyct előzőleg pogány isteneknek mutattak be áldozatul. Ebben az összefüggésben mondta Szent Pál: „Minden szabad (nekem), de nem minden használ” (1 Kor 10, 23). A kereszténynek legyen szabad és világos lelkiismerete. Mások – talán aggályos – lelkiismeretét nem szabad normának tekintenie. De a szabadságával szemben is annyira „szabad” legyen, hogy arról le tudjon mondani, ha a másokra való tekintet úgy kívánja. A normát Szent Pál kiegészíti: „Tegyetek mindent Isten dicsőségére!” Nekünk szól: Krisztust utánozzuk és ne saját hasznunkra gondolkodjunk, hanem mások javát szolgáljuk!

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I

Jézus csodái az ő hatalmának és a felvirradó istenuralomnak jelei. Az emberi és személyes vonatkozásokat sem hagyhatjuk figyelmen kívül. Jézus valóságos ember. Ahol emberi szükségét lát, feltámad benne a szájalom. Kötelezve érzi magát arra, hogy segítsen. A leprások is megtapasztalják közelében emberi jóságát és a gyógyítás isteni erejét. Titok marad számunkra: Jézus miért vonja felelősségre olyan keményen a leprásokat? Feltűnő az is, hogy Jézus megtiltja a csoda hírének terjesztését. (A Márk-evangéliumban gyakran teszi ezt.) Nem használ az embernek semmit sem, ha Jézus csodáiról hall, vagy akár azokat magán megtapasztalja, hacsak be nem hatol az ő személyének titkába.

II.

A pap orvosi működése ma már túlhaladott álláspont. Ha mégis valaki űzni akarja, azt könnyen kuruzslónak tartják. – Ha Jézus egy meggyógyított leprást a papokhoz küld, nekünk ez már anakronizmusnak tűnik (Mk 1, 44). Az a szoros kapcsolat, az anyagi,

a testi és a lelki üdv között, amit az ószövetségben tapasztalunk, nekünk már idegen...

A papok elsőrendű feladata: a lelkek szolgálata. Ezért hívjuk őket lelkipásztoroknak. Az orvos feladata a gyógyítás. Az idősek tapasztalata – és Jézus utasítása (Mk 1, 44) mégis elgondolkoztató... Az ember pszichés és szomatikus „lélek-test” természete is erre utal. A testi és lelki betegségek gyakran szorosan összefonódnak. A testi betegség elhanyagolása kedvetlenné, nyomottá teszi az embert. A lelki betegség pedig testi betegség okozója is lehet. Test és lélek összetartozik, kölcsönösen hat egyik a másikra.

A lágeren kívül

„Szolidaritás”... modern mai jelszó.

A leprások a városon kívül éltek. Elkülönítve az egészségesektől. Ez lett Jézus helye is (Zsid 13, 12). A városon kívül szenvedett, az Olajfák hegyén... Az evangélium szerint Jézus szolidáris volt a kitisztítottakkal, mivel meggyógyította őket. A kereszten pedig egy lesz közülük...

A kitisztítottakkal, a szegényekkel, a kizsákmányoltakkal való szolidaritásról ma sokat beszélünk. Meg kell jegyezni, hogy nem elég a beszéd, a manifestatio, a tüntetés, a szociális program... Az a fontos, hogy Jézus személyesen menjen közéjük.

A szolidaritásnak ez a módja irányt mutat nekünk is: Caritas, – „Adveniat”, – „Misereor”, – mind a három egy-egy keresztény segélyszervezet kezdő szava. Mindhárom segélyszervezet a Német Szövetségi Köztársaságban működik.

De meg kell állapítani, hogy egy adomány sem pótolja magát az embert. Az emberi szót és az emberi szívet.

Az ószövetségi szöveg azt mondja, „...ameddig a baj tart, addig marad ki-ki tisztátalan...” (Lev 13, 46). Tehát van remény, hogy a baj megszűnik... Hányszor csalatkozik ez a remény! Nemcsak a gyógyulás reménye, hanem a közösség reménye is!

A betegséget jobban el lehet viselni és „lelkileg” előbb meggyógyul valaki, ha nem marad magára. Ha van valaki, aki a beteg kezét megfogja, aki szívére beszél, hogy érezze a beteg: „Nem vagyok egyedül...” A magányból az egyén így visszakерül a közösségbe...

Jézus kinyújtotta kezét és megérintette a beteget (Mk 1, 41). – Az Isten kinyújtja kezét... Nem azért, hogy kérjen, hanem hogy adjon!

Mi is nyújtuk ki kezünket a betegekhez, a szenvedőkhöz, a rászorulókhöz. Kövessük példáját. Ezzel hiteltérdemlő lesz igehirdetésünk is.

III.

Leprások világa

A lepra fizikai értelemben betegség, erkölcsi értelemben bűn. Jézus idejében azt hitték, hogy minden fizikai betegség erkölcsi rossz is egyúttal, vagyis valamilyen bűnnek a következménye. Azért tisztátalanoknak tartották a leprásokat és kizárták mind a polgári, mind pedig a vallásos közösségekből. A városon kívül kényszerültek élni.

Jézus ebben a társadalmilag meghatározott helyzetben száll szembe az árral! Meghatódva érinti meg a leprást, aki azonnal meggyógyul.

A lepra olyan betegség, amely még ma is 15 millió embert sújt a világon. Nemes keresztény lelkek, misszionáriusok és nővérek dolgoznak lepratelepeken. Sokszor maguk is megkapják e súlyos betegséget.

Egy ilyen leprás fordult Jézushoz, térdreborulva előtte: „Hakarod, megtisztíthatsz engem!” (Mk 1, 40–45). Jézus megkönyörült rajta...

Jézus kinyújtotta kezét. Megérintette és így szólt hozzá: „Akarom, tisztulj meg!” Erre azonnal elmúlt leprája és megtisztult.

Milyen „pszichológia” nyilvánult meg ebben a tényben?

Először is az érzelem – „megkönyörült rajta”... Majd feléje nyúlt – a kinyújtott kéz mindig a segítő kéz szimbóluma... Megérintette azt, akit senki sem mert érinteni... De ez még nem elég! Szólt hozzá... Ó igen, az ember vigasztaló, megértő szavakat vár és remél... Majd azt mondta: „Menj, mutasd meg magad a papnak!”

III.

Mi a lepra?

A Biblia más és más neveken számos különösen ragályos bőrbetegséget sorol be a szó szoros értelmében vett „lepra” (maga a szó első sorban sebet, csapást jelent) csoportjába,

A lepra tisztátalanság és isteni büntetés következménye. A törvény szemében a lepra fertőző tisztátalanság. Ezért a leprás gyógyulásáig, és a bűnért való áldozat bemutatását kívánó rituális megtisztulásáig (Lev 13–14) ki van zárva az emberi közösségből. Így a lepra szó a szó legteljesebb értelmében vett „seb”, amely sokszor végérvényesen megbélyegzi viselőjét.

A leprások meggyógyulása.

Amikor Jézus leprásokat gyógyít meg (Mt 8, 1–4; Lk 17, 11–19), akkor a szó legteljesebb értelmében diadalt arat a „seb”. Az embert azzal gyógyítja meg, hogy „magára veszi betegségét” (Mt 8, 17). Amikor megtisztítja a leprásokat és újra visszaadja őket a közösségnek, akkor csodás tettel ledönti a válaszfalat a tiszták és a tisztátalanok között. Ha még törvényes adományokat is előír, csupán a tanúságtétel miatt teszi; a papok így megállapíthatják majd, hogy tiszteli a törvényt, de emellett láthatják, hogy hatalmas csodálatos!

Krisztus – jóllehet szociológiai értelemben hasonló mentalitásban él, mint környezete – mégis szembehelyezkedik a korabeli felfogással: „érinti” és meggyógyítja a leprás beteget!

A mai társadalom és mi, vajon milyen álláspontot foglalunk el ebben a kérdésben?

A leprát mindedig – és még ma is, – a legvisszaszítóbó fertőző, gyógyíthatatlan betegségek közé sorolták és sorolják. Minden nép körében összegyűjtötték és elkülönítették őket az egészséges emberektől. Ma is él kb. 15 millió ilyen beteg a világon, főleg Ázsiában és Afrikában. Gyakorlatilag a társadalom mindedig csak „szemlélte” őket: konstátálta bajukat és elkülönítette őket a többi embertől.

Am egyes nemes keresztény lelkek (misszionáriusok, nővérek, ismerősök és ismeretlenek) az ő szolgálatukra szentelték magukat, nem ritkán megosztva velük sorsukat is... Nem elégedtek meg, hogy konstátálják a bajt, szembe mentek a koráramlattal, „érintették” a leprásokat és gyógyították, gondozták őket.

A lepra ma már nem veszélyes és tökéletesen gyógyítható. Azonban az ehhez szükséges pénz relatív értelemben nevetségesen kevés: egyetlen bombázó repülőgép költségével egy nagy kórházat lehetne felépíteni...

Emlékezzünk az egyszerű belga szerzetesre: De Veuster Damjánra, aki Molucca szigetén egy lepratelepre költözött, hogy ott

a betegeket ápolja. Másfél évtizedig élt ott, míg végül ő is megkapta ezt a szörnyű betegséget. Ő valóban „életét adta” felebarátaiért. Halála után, a két világháború között koporsóját hazaszállították Belgiumba. Úja valóságos diadalmenet volt. Négy amerikai hadihajó kísérte végig az óceánon. Életrajzát magyarul is megírták, külföldön pedig sok-sok könyv jelent meg róla.

Érdekes, hogy ilyen nemes szívűek találhatók a fiatalok között is, akik megértik és részt vesznek a gond elhárításában. Az is nyilvánvalóvá vált, hogy ez a gond nemcsak a leprásokra, hanem az összes kitiszítottakra is vonatkozik. (Vannak magányosak és elhagyatottak, öregek, akik elszigeteltségükben reménytelenül várják a halált...)

„Ne adjatok okot a botránynak – mondja Szent Pál – se a zsidóknak, se a görögöknek, se Isten egyházának”. Mi több, ne engedjük befolyásolni magunkat ebben a helyzetben! Tudjunk szembefordulni az áramlattal, mint Krisztus, akit Szent Pál mintának állít elénk: „Legyetek követőim, amint én is Krisztus követője vagyok!”

Hol vagyunk ettől? „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek...” – a testi és lelki betegeknek. Öröndötesen tapasztalható, hogy mindinkább növekszik az érzék a testi bajokkal szemben, és ez jó... (betegbiztosítás, rendelőintézetek stb.) De a lelki bajokkal ki foglalkozik?

„Jézus valóságban azért jött, hogy üdvöztse a bűnösöket”. Itt az ideje, hogy megszerezzük a képességet, hogy észrevegyük egyénileg és társadalmilag is azt a rosszat, amelyet a bűn okoz, és kérjük az Úrtól a szabadulást: „...ha akarod, meggyógyíthatsz engem...”

„Boldog az az ember, akinek az Úr megbocsátotta bűneit, nem tartja számon gonosz tetteit...”

Amint a meggyógyított leprás örömében nem tudta elhallgatni gyógyulásának hírét, úgy mi is a bűntől, a rossztól megszabadulva, örömmel hirdessük: „A kegyelem övezi azt, aki bízik az Úrban: Örüljete az Úrban és vigadjatok, igazak, örvendjete mindnyájan, ti igaz szívűek...” Csak igaz, egyenes szívű ember tud igazán örülni.

Igazak, ujjongjatok és vigadjatok az Úrban, örvendjen mindaz, aki egyenes szívű. (Vál 31, 1–2. Zsolt.) A nagy örömet és a nagy szenvedést az ember nem tudja magába zárni. Közölni kell másokkal. A megosztott öröm kettős öröm... a megosztott fájdalom fél fájdalom.

IV.

A belpoklos meggyógyítása

A mai evangélium eseményei a csodálatos hegyibeszéd után történtek, amikor az Úr Jézus a nép kíséretében megindult Kafarnaum felé. Az egyik közbeeső helységben, vagy annak közelében gyógyította meg az Úr a leprás beteget, Kafarnaum közelében pedig a százados szolgáját.

„És íme, egy poklos közeledett feléje, leborult előtte és így szólt: Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem.” – A poklosok gyógyíthatatlan betegségben szenvedtek, ezért a társadalomból ki voltak zárva. A városon kívüli barlangok vagy temetők szolgáltak neki lakóhelyül. Állandó gyászt kellett hordaniuk, mint olyanoknak, akiket maga Isten bélyegzett meg a lepra-betegséggel. A lepra barnavörös var alakjában jelentkezett, és mind mélyebbre ette magát a testben. Az izmok ennek következtében szétestek, majd a megtámadott tagok le is hullottak. A gyász jelül mellükön és hátukon megszagatták ruháikat, bekötötték az állukat; gondozatlan hajuk csapzottan lógott arcukba. . .

A belpoklos, akit az evangélium említ, letérdel és hittel imádkozik Jézushoz. Imádkozni tanít minket is, amint imádkozni tanít a százados is, aki ugyan prozelita volt, de sok jót tett a zsidókkal, még a zsinagógát is ő építtette. . .

Mindkettő arra tanít, hogy milyen tulajdonságokkal kell bírnia az imádságnak. Alázatosnak és bizalommal teljesnek kell lennie: „Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem. . .” – „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. . .” És meg kell nyugodni Isten akaratában.

A százados imája olyan megkapóan szép és tökéletes ima, hogy az egyház a mise imádságai közé is bevette. Áldozás előtt imádkozzuk, amikor a legfelségesebbet kérjük Istentől. . . amikor azt kérjük, hogy egyesüljön velünk az Oltáriszentségben élő Szent Fia által.

„Vigyázz, hogy valakinek meg ne mondd, hanem menj, mutasd meg magadat a papnak és áldozd fel ajándékokat” – Jézus maga figyelmezteti a belpoklost, hogy köszönje meg Isten ajándékát. Minden ajándékot meg kell köszönni Istennel, a legkisebbet is – bár Isten egyetlen ajándéka sem kicsi –, különösen pedig az élet nagy ajándékait: magát az életet (születésnapon), a családi otthont (házassági évfordulón), a hit kegyelmét (névnapon). . . Menjünk

ezek a napokon hálás szívvel az Isten házába és mutassuk be ajándékunkat: szívünk tisztaságát. . . Élesszük fel hitünket, forrjunk össze Istennel, hogy „ki ne vesszünk a külső sötétségre, hanem bejuthassunk az igazak örömébe. . .”

V.

„*Mindent Isten dicsőségére cselekedjete*”

Minden keresztény eszményképe Jézus Krisztus. Az igazi keresztény úgy gondolkodik, úgy beszél, úgy cselekszik, mint Jézus. A mai evangéliumban Jézus azzal, hogy részt vesz a kánai menyegzőn, megmutatja, hogy Isten nem irigyl az embertől az örömet, a vigadozást, a szórakozásokat. . . Csak szórakozásainkban is ott legyen Krisztus szelleme. . . A mai világban azonban sokan megfélekednek Krisztus szelleméről és sokan visszaélnak az Isten ajándékaival: étellel, borral, multságokkal. . . Nem tartanak mértéket, s így hálátlanul megbántják minden öröm ajándékozóját: az Istent.

Mindent Isten dicsőségére cselekedjete! Még az étkezés is Isten dicsőségére szolgáljon. Az asztalt Isten teríti meg mindenki számára, s amikor asztalhoz ülünk, ne felejsük el, hogy a teremtés koronái vagyunk, a teremtés királyai vagyunk. . . Az asztalra kerülő ételek között képviselve van az ásvány-, a növény- és az állatvilág. . . A sót, a zöltségeket, a szárnyasokat, amelyek sok-sok változatban kerülnek asztalunkra, mind azért teremtette Isten, hogy azokat a teremtés koronája egészségének és életének fenntartására fordíthassa. . . Sokan vannak azonban, akik ezeknek az ételeknek a rab-szolgáivá válnak, mert nem tartják szem előtt a mértéktelenség parancsát, amelyet Isten mindenkinek köteletségévé tesz. . .

A kórházak orvosai a megmondhatóí annak, hogy a legtöbb betegséget az ételben gyakorolt mértéktelenség okozza. . . Magam is állottam már fiatal ember betegágánál, akit az orvosok nem tudtak megmenteni az életnek, mert dözöléssel, mértéktelenséggel tönkretette egészségét, életét. Mások nemcsak egészségüket, hanem sokszor vagyonukat is feláldozzák az eszem-izsom oltárán. . . Egy-egy élelmiszerkereskedésnek sokszor igen kis ajtaja van, mégis átcsúszik rajta szőlő, rét, mező. . . A vigadozások egyszer elmúlnak és akik nem Isten akarata szerint bántak Isten adományaival, szegénységben és nyomorban fejezik be életüket. . . A farsangi terített asztal mellett köszönjete meg Isten ajándékait azzal, hogy azokat Isten akarata

szerint használjátok. Az étkezésetek is olyan legyen, hogy Isten dicsőségére szolgáljon, mint az apostol mondja: „Akár esztek, akár isztok, akár bármi mást cselekszetek, Isten dicsőségére cselekedjétek...” (1 Kor 10, 31)

Mindent Isten dicsőségére cselekedjétek, még a bort is Isten akarata szerint használjátok... Minden emberre nagy csapásokat hoz, ha ételekben mértéktelen, de még nagyobb csapás az, ha valaki az ital és az iszákosság rabja. Láttatok már alkoholistát embert? Megfigyeltétek, milyen zavaros a beszéde, milyen bizonytalan a járása, milyen következetlenek a cselekedetei? Sok családban a legnagyobb békesség uralkodna, ha nem volnának a családtagok között olyanok, akik az ital rabszolgái...

Nemrég olvastam az újságban egy szomorú temetésről. Egy iszákos ember két kis gyermekét temették, akik éhen pusztultak el, mert apjuk minden keresetét italra költötte, sőt még azt a csekély kis alamizsnát is elvette gyermekeitől, amit felesége kéregetett számukra... A koporsónál már hiába verte a mellét... Nem lehetett jóvátenni a múltat és a gyermekek szörnyű pusztulását. Az iszákos ember nagy veszedelem a családra, a közösségre, a munkahelyekre, a társadalomra, ezért ez ellen a pusztító szenvedély ellen minden józan és becsületes embernek küzdenie kell... Nem mondhatja senki, hogy nekem semmi közöm hozzá, én nem vagyok iszákos... Nem elég az, hogy te nem vagy iszákos, meg kell menteni ettől a szenvedélytől családokat, embertársaidat is.

St. Louisban volt egy jó módú, tudós férfi, akit felszólítottak, hogy tartson előadásokat az alkoholizmus ellen. Azt mondta: Mi közöm hozzá? Én nem vagyok iszákos, nekem nem árt, ha mások mértéktelenül fogyasztják az italt... Három hét múlva azonban már másfépp gondolkodott. Az történt ugyanis, hogy amikor haza érkező családjá elé sietett ki az állomásra, döbbenten kellett tudomásul vennie a lesújtó hírt: a vonat kisiklott. A szerencsétlenség áldozatai között találta meg feleségének és két leányának összeroncsolt holttestét is... A mozdonyvezető alkoholos állapotban vezette a vonatot, így nem lévén ura önmagának sokak halálának okozója lett.

Ez a szenvedély már sok életet oltott ki, falvakat hamvasztott el... Mindenkinek küzdenie kell ellene... Mindenekelőtt önmagadban küzd le az iszákosság szörnyetegét..., mert ha elhatalmasodik rajtad, már nem tudsz vele megbirkózni. Isten ad az embernek bort, de nem azért, hogy azzal visszaéljen, hanem hogy azzal helyesen

éljen. Ha kezedbe veszed a borospoharat, jusson eszedbe az apostol figyelmeztetése: „Akár esztek, akár isztok... mindent Isten dicsőségére cselekedjete, és meg ne szomorítsátok Istent akkor, amikor dicsőíteni kellene...”

Mindent Isten dicsőségére cselekedjete, még a mulatságokban is úgy viselkedjete, hogy Isten dicsősége, lelketek üdve kárát ne vallja.

Az I. világháború előtt a Szatmár megyei Ökörítő községben farsangi bált rendeztek. A multság legnagyobb ujjongása közben az egyik asszony ruhája meggyulladt... Oltás közben a többiek is tüzetfogtak. Az egész táncsterem égő pokollá, sikongó emberek vesztévé vált. Mindenki menekülni akart. Feltépték az ablakokat, mert az egyetlen ajtó zárva volt. Az ablakon át a tóba vetették magukat, ahonnan azonban csak kevesen tudtak megmenekülni...

Az ember testből és lélekből áll. Aki a lelkét elhanyagolja és testét az étel, ital, a multságok lejtőjére veti, levetkőzi magáról az emberi méltóságot, s nem a természet és teremtes koronás királya, hanem annak rabszolgája lesz. Isten nem azért adta ajándékait, hogy az emberek azok rabszolgái legyenek...

Valaki egyszer megkérdezett egy pásztorfiút. – Mi vagy te? – Én király vagyok! – felelte. – Király? Ugyan milyen király; kik a te alattvalóid? – Az én alattvalóim a szenvedélyeim, mert uralkodom felettük...

Most a farsangi időben különösen is mutasd meg lelked erejét és igázd le szenvedélyeidet... Ha asztalhoz ülsz, ha borral kínálnak, ha multságon vagy, viselkedjél úgy, hogy az ne szégyenedre és lelked kárára, hanem Isten dicsőségére váljék.

Szerzetesek pihenőórájukban szórakoznak a kolostor udvarán. Játék közben egyikük felveti a kérdést: mit csinálnánk, ha megjelenne Isten angyala és azt hozná hírül, hogy 10 perc múlva meg kell halni? – Én letérdelnék és imádkoznék... – Én a templomba sietnék, hogy ott halhassak meg... – Én meggyőnnék, hogy tiszta szívvel állhassak Isten ítélete előtt... – hangzottak a válaszok.

Az egyik szerzetes, a legszentebb életű, ezt mondta: Én folytatom a játékot, mert én a játékot is azzal a szándékkal kezdtem, hogy abban Isten akaratát követem...

Senki sem halhat meg szebb pillanatban, mint amikor Isten akaratát cselekszi... Mindig, mindenütt, még a farsang zaja közepett is cselekedd Isten akaratát, és akkor a multság nem válik

leked, családod, embertársaid kárára, hanem azok javára... Az apostol szavait valósítsd meg a farsang idején is és életed minden szakában: „Akár esztek, akár isztok, akár bármi mást cselekedtek, mindent Isten dicsőségére tegyetek. . .” (1 Kor 10, 31)

✱

Ha Isten szeret, kell, hogy büntessen. Kell hogy küzdjön érettem. Kell, hogy ne nyugodjon bele, amikor beszennyezem és eltorzítom magamat. Az igazi anyai szeretet nemcsak cirógat, de birkózik is. Az apai kéz nemcsak áld, de fenyít is. Mert neki nem mindegy, hogy milyen vagyok és mi lesz belőlem. Isten ostoroz, szenvedések tűz-csőjével borít el éppen azért, hogy ezentúl a szívére ölelhessen.
(Bosuet püspök)

✱

Nagy és nehéz szenvedések után nézz fel az égre, és mondja szíved: – Megint leróttam valamit!

✱

Ha az Úr nagy csapásokat bocsát reánk, akkor az annak a jele, hogy nagy tervei vannak velünk!
(Folignoi Szent Angela)

✱

Szépen mondja Mauriac regényének egyik hőse: „Mindig csak akkor tudtam az életben, hogy szeretek valakit, ha szenvedtem érte!”

✱

ÉVKÖZI 7. VASÁRNAP

AMI A LEGNÉHEZEBB

Olvasmány :
Iz 43, 18–19;
21–22.

Szentlecke :
2 Kor 1, 18–22.

Evangélium :
Mk 2, 1–12.

Bevezetés

A tartozást meg kell fizetni. Ez világos. Aki eladósodott, azt megbüntetik. Ezzel az adósság kiegyenlítést nyer. Az adós többnyire megjavul. Legalábbis az emberi büntetőeljárásnak ez a szándéka.

Az Isten igazságossága azonban ennél sokkal nagyobb. Ő úgy akarja az embereket megjavítani, hogy elengedi tartozásukat és megbocsátja bűneiket. Nekünk mindnyájunknak megbocsátott. Ezt ne feledjük el! Ez ne is gyötörjön többé minket. Ellenkezőleg: szabadítson fel lelkileg és tegyen elnézővé, jóságossá azokkal szemben, akiknek megbocsátásra van szükségük.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Sokszor megbánjuk, ha hibáztunk, mert esetleg emberileg ráfizetünk. De szoktunk-e Istenre gondolni, amikor hibáinkat, bűneinket megbánjuk? Gondolunk-e arra, hogy bűneinkkel nemcsak magunknak okozunk bajt, hanem ezáltal méltánytalanul viselkedünk a minket nagyon szerető Istennel szemben is? Átérezzük-e azt, hogy épp ezzel a minket szerető Istennel szemben vagyunk szeretetlenek?

– csend –

Mert bűnbánatunkban is az önzés vezet: Uram, irgalmazz!

Mert elutasítottuk szeretetedet: Krisztus, kegyelmezz!

Mert olyan nehezen engesztelődünk ki felebarátainkkal: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A korintusiakkal szemben az apostolnak jó indítéka van arra, hogy utaljon kifogástalan életmódjukra és beszédük őszinteségére.

Egy kilátásba helyezett látogatás elmaradása (vö. 1 Kor 16, 5) okot szolgáltatott Szent Pál ellenségeinek arra, hogy megbízhatatlansággal vádolják őt. Az ilyen szemrehányás nemcsak őt érinti, hanem az evangéliumot is, amelynek ő a hírnöke. Szent Pál nem az az ember, aki IGEN-t mond és NEM-et gondol. Isten követén át kell sugároznia Isten igazságának és világosságának. Isten az abszolút IGEN! Ezért az emberré lett Fiú, Jézus kezekedik, akiben beteljesülnek Isten ígéretei. Ezért kezekedik a Szentlélek is, akit a keresztségben kaptunk. Életünk olyan világos és tiszta legyen, mint az AMEN, amelyet a liturgikus ünnepléskor ugyanannak a Léleknek erejéből mondunk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A mai evangélium középpontjában a bűnbocsánat ígéje áll. Jézusnak tehát nemcsak a démonok kiűzéséhez és a betegségek gyógyításához van hatalma (Mk 1, 21–45.). Az írástudók szemében nemcsak szokatlan, hogy Jézus a bűnök megbocsátásának igényével lép fel, hanem istenkáromlásnak is tűnik az. Igazuk van! Senki sem bocsáthatja meg a bűnöket, csak egyedül az Isten! (2, 7) Jézus ezt nem vitatja és nem is korrigálja. Ellenkezőleg: a gyógyítással bizonyítja saját teljhatalmát. A Márk-evangéliumban ezúttal jelennek meg először az írástudók (2, 6; vö. 2, 16) és máris kitűnik ellenséges magatartásuk.

II.

Jézusnak hatalma van a gonosz szellemek és a betegségek felett (Mk 1, 14–15). Ám neki nem az a lényeges, hogy csodatevő legyen. Ő mindig Isten uralkodói igényét akarja hirdetni és annak akar érvényt szerezni. Isten uralmával szemben mindenekelőtt a bűn hatalma áll. Ezt pedig csak Isten semmisítheti meg a szeretet még nagyobb hatásával, a megbocsátással. „Istenen kívül ki bocsáthatja

meg a bűnöket?” Jézus azért, hogy ezt a hatalmat gyakorolja és bűnöket bocsát meg, nem köszönetet, hanem ellentmondást vált ki (Mk 2, 1–3, 6). Jézus ellenfeleivel, a farizeusokkal, sőt esetenként még Keresztelő Szent János tanítványaival szemben is érvényesíti azt.

III.

Kicsoda ez a Jézus?

Az élő Isten Fia

A genezáreti tó a közeli Hermon-hegyről hirtelen lezúduló szelek által felkorbácsolt vizével bizony sokszor életveszélyessé válik...

Egy alkalommal Jézus hajóba szállt. Vele mentek tanítványai is. Az Úr Jézus, a teremtés Ura és Istene, aki egy pillantásával kormányozza a világokat... „Felkelt, parancsolt a szélnek és tengernek, mire nagy csendesség lett...” Az esztelen természet hódolattal hajlik meg a teremtő Isten előtt. Megszégyeníti az embert, akit Isten érzékekkel és értelemmel áldott meg... Mégis hányszor szegi meg Isten törvényeit. Sárba tiporja a Tízparancsolat kőtábláit...

Tanuljunk az esztelen természettől és engedelmeskedjünk Istennek...

Az evangélium szavai: „Az emberek csodálkozva kérdezték: Ki lehet ez, hogy még a szelek és a tenger is engedelmeskedik neki?” – Ezt a kérdést nemcsak a csónakban levők, hanem Jézus kortársai is feltették. Azóta a történelem folyamán ismételtelen felmerült a kérdés: Kicsoda Jézus? Ma is minden kereszténynek fel kell vetnie ezt a kérdést. De minden kereszténynek meg is kell adnia rá a feleletet, ha Krisztus méltó követője és igaz híve akar lenni.

1. „Ez az én szeretett Fiam, akiben nekem kevem telik...” – Jézus Isten, a második isteni Személy, aki emberré lett, hogy az emberiséget megváltsa az eredeti bűn súlyos örökségétől és kibékítse az embert az Istennel. Az elégtételt embernek kellett adnia, noha megfelelő elégtételt csak isteni személy adhatott. Ezt adta meg Krisztus, amikor a kereszten megalázta az emberi természetet és megadta Istennek az őt megillető hódolatot... Mert Krisztus – amint a neve is mutatja – az Isten felkentje, főpapja. De az örök áldozat is.

2. „Te vagy Krisztus, az élő Istennek Fia” (Mt 16, 13)... Ezt nemcsak tanítványai „képzelték” róla (Wellhausen) és nem csak ő maga kezdte el „hangsúlyozni” (Loisy), hanem működésének leg-

első megnyilatkozásától kezdve világos, hogy ő valóban az Isten Fia, aki megváltani jött a világot. „Elérkezett az idők teljessége és elközelgett Isten országa; tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban...” (Mk 15, Mt 4, 17). Jézus tanítványokat választ. Kiképezi őket Isten országának terjesztésére. Apostolait elküldi Isten országát hirdetni, amelynek törvényeit ő maga alkotta meg: „Mondatott a régieknek, én azonban mondom nektek...” (Mt 5, 21; Lk 6, 20). Első jeruzsálemi útja alkalmával felkeresi őt a tudós Nikodémus, akinek ezt mondja Jézus: „Annyira szeretted Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!” (Jn 3, 16)

Amit Nikodémusnak mondott, azt hirdeti tanítványainak is, akikhez a következő kérdést intézte: „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?” És amikor a beszélgetés folyamán Péter kijelenti: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia” – Jézus akkor alapítja meg a pápaságot és adja tanítványainak a törvényhozó és kormányzó hatalmat (Mt 16, 13)...

A nagytanács előtt: „Kényszerítelek az élő Istenre, mondd meg nekem: te vagy-e a Krisztus, az élő Isten Fia? – kérdi a főpap. Mire Jézus azt feleli: „Te mondod. Bizony mondom neked, majd látni fogjátok az Emberfiát, az Atya erejének jobbján ülni és eljönni az ég felhőiben...” (Mt 26, 52) Ebben a meggyőződésben vállalta a keresztet, amelyen megváltotta a világot. Mint Megváltó küldi az apostolokat az evangélium hirdetésére és Isten országának megalapítására: „Amint engem küldött az Atya, én is küldelek titeket...” (Jn 20, 21). – Ezek a kijelentések nem a tanítványok kitalálásai, mert az evangélium szövegével annyira összefüggenek, hogy ha nem tartoznának bele, az evangélium értelmetlen volna...

Az apostolok kezdettől fogva hirdetik, hogy Krisztus a Megváltó. „Tudja meg tehát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Messiássá tette azt a Jézust, akit keresztre feszítettetek!” (ApCsel 2, 36). Megváltói és isteni hatalma legdicsőségesebben feltámadásában és mennybemenetelében, egyházának elterjedésében és fennmaradásában nyilatkozott meg.

3. „Én vagyok az út, igazság és élet. Aki utánam jön, nem jár sötétségben.”

Vereséget szenved Krisztus minden ellensége, bármily hatalmasnak képzelje magát, ha szembeszáll Krisztussal és országával, mert nélküle nincs élet, nincs igazság és nincs út...

IV.

Az emberi bajokról

A mai evangélium egy bénáról szól, aki nem tud járni. . .

Van egy kurzustársam, mindkét lábát levágták érszűkület miatt. Derűsen viseli a súlyos csapást.

Az emberi bajok sokfélekélek lehetnek. Gyakran úgy van, hogy meghallgatjuk, egy kicsit együttérzünk velük, de a hírek, az információk tömkelegében hamar megfedkezünk róluk. Ha valaki nem szenvedett, nem is tudja megérteni, mi a szenvedés. Aki nem volt kórházban, nem tudja, milyen a kórház klímája. . .

Háromféle szenvedés van:

1. Testi szenvedés. . . Milliók éheznek, nincs meg a legszükségesebb falatjuk sem; sovány, vézna gyermekek, kétségbeesett anyák szomorú szemei. . . kérő szemei merednek ránk. Mások pedig dús-kálnak mindenben. – A betegségekről a kórházak és klinikák megnyit tudnának beszélni! A Betegek Világszövetségébe mindenki beletartozik. . . akarva, nem akarva. – Az autópályákon nap mint nap mennyi közlekedési baleset történik, az üzemi balesetek száza. . . a természeti katasztrófák (hóvihar, árvíz, földrengés, hurrikán, tájfun) mennyi embert sújtanak. . . ?!

2. Lelki szenvedés. . . Súlyos sorscsapások, családi tragédiák, válságok. . . Minden hatmadik házasság felbomlik. . . Kívülről semmi sem árulja el, hogy mi emészti az embert belül. Egyedül küzd fájdalmával. Néha felszakad a bánat szívéből: ki segít nekem? Hol az Isten? Miért bocsátotta rám e lelki szenvedést? – Sokszor nem tudunk válaszolni, vigasztalni. Némán állunk előtte, esetleg kitérünk az ilyen ember útjából, mert bizonytalanok vagyunk vagy nem akarjuk a régi bajokra emlékeztetni. Pedig ha csak meghallgatjuk őket, már akkor is sokat segítünk. . .

Egyedüllét! Magány! Sokszor milyen szörnyű szenvedést jelent!

3. A bűn. . . E baj mindnyájunkat nyom. De erre nem szívesen gondolunk. Beletörődbe mondjuk: mások is így tesznek. . .

A bénának Jézus azt mondja: „Megbocsáttatnak bűneid!” (Mivel a béna nemcsak testi, hanem lelki beteg is volt. . .)

Batthyányi-Strattmann László, a kiváló szemorvos, akinek boldoggá avatási pere folyamatban van, ingyen operálta a szegény betegeket. S amikor meggyógyultak és elhagyták a kórházat, egy kis füzetet adott a kezükbe, amelyet ő maga állított össze. Címe: „Nyisd fel szemeidet és láss. . . !”

V.

Mi lenne, ha az evangéliumi történet ma játszódna le? Ha mondjuk, a latin-amerikai népek, az éhezők és jogfosztottak, a munkanélküliek, az egyház lába elé járulnának és az egyház azt mondaná nekik: Én nem tudlak benneteket jóllakítani, nem tudlak jogotokhoz segíteni, de meg tudom bocsátani a ti bűneiteket... (?) Lázadás, gyűlölet és harag lenne a reakció. Az embereknek nem kellene a szép szavak. Táplálékra, ruhára, munkára, jogra van szükségük...

Az egyház, ha nem áll ki ezek védelmében, leléphet a történelem színpadáról. Az úgynevezett sekrestye katolicizmus nem ideál!

Akkor is felhorkantak a hallgatók: „Hogy beszélhet így ez az ember? Istenkáromló; ki bocsáthatja meg a bűnöket Istenen kívül!? (Mk 2, 7)

1975. augusztus 1-én Helsinkiben 10 pontban foglalták össze az európai államok, összesen 35 ország, (köztük a Vatikán is!), az emberi jogokat. Főleg a 7. pont szól erről. Ennek nagy vonzereje van, mert gyors megoldást ígér...

Honnan ez a titkos ártatlansági mechanizmus, amely a bűnt mindig másoknál, a körülményekben keresi?

Okok:

Vannak, akik képtelenek a hibát elismerni. Abban a korban, amikor a teljesítmény és az eredmény dönti el az ember értékét – félnek, hogy lenézik őket. Attól is tartanak, hogy aki hibásnak tekinti magát, függő, önállótlán, alárendelt lesz. Ettől tartózkodni kell. Semmit sem szabad elismerni. Az önkritikát ártalmasnak tartja az ilyen felfogás.

Mások viszont Isten előtt is védekezni próbálnak. Istent, mint szuperfőnököt kezelik, akinek csak egzakt kötelességteljesítéssel lehet a kedvében járni. Ezért arra törekednek, hogy előtte is „tisztá mellénnyel” járjanak. Ezek még nem tapasztalták meg, milyen nagy felszabadulással jár a megbocsátás...

Az az ember, aki szeret és akit szeretnek, félelem nélkül bevallhatja, amiről mélyen meg van győződve, hogy vannak hibái és bűnei, és hogy valójában más embernek kellene lennie. A szeretet megtapasztalása arra ösztönzi, hogy bevallja bűnét, mert tudja, hogy vallomásával nem élnek vissza. Nem használják fel ellene. A megbocsátás szabaddá tesz egy új kezdethez. Mert a szeretet szabaddá tesz!

Sok embernél hiányzik a megbocsátó szeretet megtapasztalása. Így az Isten szeretetének a megbocsátása is. Az Isten ilyen ember előtt egy ellenőrző és fenyegető hatás, aki előtt nehezebb esik, hogy bűnösnek vallja magát.

A „bűntelenség” gyökere a hit és a szeretet krízise.

*

Áldd lelkem, áldd, fennen magasztald
Uradat, aki megvigasztalt.
Jézust, jóságos pásztortod,
Ki érted messze vándorolt,
Ölébe vissza sírva hitt,
Aklába vállán visszavitt.
Mert szenny közt, gaz közt görnyedeztél,
Sertésck étken töltekeztél,
Arcod ten öklöd tépte-marta,
Angyalod arcát eltakarta.
Ki vétkeid vértette volt:
Jézus tehozzád lehajolt,
Magához némán fölemelt,
Szegény lélekre, rádlehelt.
És engedett a durva kéreg,
Felujjongott a lelkem: Élek!
Szívem aszályos sivatagja
Új élet kútfőit buzogja.
Mélyből lobog föl új meleg,
És ébrednek énekek.
Pattanj fel ajkam zára
A megszabadultak új dalára!
Egekbe hass, te meglegt ének:
A szabadítás Istenének.
Uram, kinek omló malasztja
Mi vétkeinket túlvirrasztja,
Ki előtt bűnnel több a bánat,
Ítéletnél a bő bocsánat,
Ó fogyhatatlan Irgalom,
Tjéd a szívem és dalom.

Engedd, előtted híven járjak,
Akaratodra rátaláljak,
És ne vétkezzem soha többé,
Áldjalak Téged mindörökké.

(Sík Sándor: Gyónás után)

*

Goethe mondta 1805-ben egy beteglátogatáskor: „Valamikor a lelkiismeret terhétől mások, a papok szabadították meg a lelkiismeretet. Most azonban a lelkiismeretnek magának kell hordoznia a terhét és ezáltal elvesztegeti az erőt, hogy önmagával összhangba kerüljön. A fülgyónást nem lett volna szabad elvenni az emberektől.”

*

ÉVKÖZI 8. VASÁRNAP

Olvasmány:
Óz 2, 16.17/b; 21–22.

Szentlecke:
2 Kor 3, 1.b.–6.

Evangelium:
Mk 2, 18–22.

Bevezetés

Felvetődik a kérdés: a keresztény böjtölésnek van-e egyáltalán értelme?

Jézus és tanítványai nem a farizeusok szokásai szerint böjtölnek. Hiszen az együttlét az öröme ideje volt. Ahol Jézus van, ott az öröm van jelen, még a fájdalomban, a szenvedésben is. De már a korai időkben is böjtöltek a keresztények pénteken, amikor a „vőlegény elvételét”őlük. Sajnálatos módon a böjt már annyira „összeszuszorodott”, hogy alig maradt belőle valami. De lehet ám szeretetből is böjtölni!

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Tegyük fel magunknak a kérdést: vallásgyakorlásunk formái megfelelnek-e Jézus Krisztus szellemének? Szoros kötelességeinknek igyekszünk-e eleget tenni, de vajon Jézus elégedett-e velünk? Felhasználjuk-e adott lehetőségeinket hitünk elmélyítésére? Keressük-e az alkalmat a szeretet gyakorlására?

– csend –

Mert szokásaink erősebbek szeretetünkénél: Uram, irgalmazz!

Mert tanításodon keveset gondolkodunk: Krisztus, kegyelmezz!

Mert sokszor elégedettek vagyunk önmagunkkal: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Éltek Korintusban emberek, akik Szent Pál apostoli tisztét vonták kétségbe, és amikor védekezett, a fontoskodás vádjával illették.

Erre a vádra Szent Pál egyedülálló kedvességgel válaszol: „Egyáltalán nem kell magamat dicsérni. Ti vagytok az én dicsőségem az egész világ előtt. Ti vagytok – hitetek által – az élő bizonyíték, hogy rajtam keresztül Isten Lelke működik”. Ezzel az apostol már egy másik kérdésre is válaszol. Válasza szívéből fakadt, s az mindmáig nem veszített aktualitásából. Egyáltalán, ki alkalmas ilyen szolgálatra? Senki! Csak az, akit Isten Lelke erre alkalmassá tesz.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A bűnbocsánat kérdése után (vö. az utolsó vasárnap evangéliumával), most a bűnt kérdése lesz fejtegetésünk tárgya. Az esküvői hasonlat az ószövetségből ered. (Vö. 1. olvasmány.) Isten szövetséget kötött Izrael népével, amelyet a próféták a házassághoz hasonlítottak. A „feleség” itt Izrael népe. Százszor is házasságtörést követett már el, de Isten mégis új szövetséget fog kötni vele. Ha Jézus úgy ítéli meg, hogy most van az „esküvő napjainak” ideje, akkor ugyanazt igényli, mint amikor a bűnöket megbocsátja. Csak Isten bocsáthat meg bűnöket! Isten a „férje” Isten új népének. Az esküvői hasonlathoz kapcsolódik két másik hasonlat is: az új folt a régi ruhán és az új boré a régi tömlőben. Mindezekből forradalmi optimizmus tör fel. Látszik tehát, hogy az Isten lehetségesnek és szükségesnek tartja az emberek és a világ alapvető megújulását.

II.

A bűnök megbocsátásának kérdése után most a bűnt a vita tárgya. . . A menyegzős kép az ószövetségből származik (1. olvasmány). Isten Izrael népével szövetséget kötött, amelyet a próféták a házasságkötéshez hasonlítanak. A „jegyes” Izrael népe, aki a szövetséget százszor is megszegte; ám Isten új szövetséget fog teremteni. Amikor Jézus azt állítja, hogy eljöttek a menyegző napjai, úgy ezzel ugyanazt igényli, mint amikor bűnöket bocsát meg. Csak Isten bocsáthatja meg a bűnöket, és Isten az „új istennépének” is „jegyese” . . .

A menyegzőről szóló példabeszédhez két másik példabeszéd kapcsolódik: az új foltról a régi ruhán, – és az új borról a régi tömlőben. . . Mindebből forradalmi optimizmus árad: Isten lehetségesnek tartja, – sőt szükségesnek, hogy a világot és az embereket alapjaiban újítsa meg.

III.

Krisztus és a bűjt

A mai evangélium szerint Keresztelő Szent János tanítványai és a farizeusok Jézus elé álltak. A farizeusok általában törvénytisztelő emberek voltak; sokan közülük képmutatással és külsőségekkel éltek ószövetségi vallásukat.

Ezen a vasárnapon az egyetemes egyház a világ éhezőiért imádkozik. Hát ilyenek is vannak? – kérdezhetné valaki. Nálunk nincs koldus, nincs munkanélküli. . .

Viszont a Föld négy milliárd emberének a fele éhezik vagy rosszul táplált. Ázsiában és Afrikában a gyermekek czei hálnak éhen. Az emberiség egyharmada ellenben – amely csak névleg keresztény – dúskál a javakban.

Milyen furcsa ez a világ! Nem sokat változott Szent Pál óta. Ő mondja: az egyik dúskál és részeg, a másik pedig éhezik. . .

Az élelem elfogyasztása vagy az attól való tartózkodás önmagában véve nem jelent semmit az örök üdvösség szempontjából, mondja Aquinói Szent Tamás. Ám igenis fontos, ha az az Isten szeretetéből és a hitből fakad. A bűjtnek annyiban van értéke, amennyiben az értelem azt valamely tisztességes jóra irányítja.

Az egyház és annak feje, a pápa állapítja meg a különböző korok és igények szerint a bűjt rendjét. Régen nagyon szigorú volt a bűjt, 40 napig tartott és nemis akármilyen feltételekkel. . . Manapság a bűjtí fegyelem nagyon enyhe. . . Ehhez hozzájárul a modern ember irtózása az önmegtadástól és önfegyelemtől.

Hallottam a minap egy fiatalemberről, aki két évig volt katona, de pénteken sohasem ette meg a húst. Ezt a katona elöljárói is tiszteletben tartották. Ez is hitvallás!

A bűjt elsőrendű feladata, hogy jobb keresztények legyünk. Mint Szent Pál mondja: Krisztus levele, amelyet nem papírra, hanem a szívbe írt. . . Bárcsak gyakrabban gondolnánk erre! Ez az igazi ajánló levél.

Így hiteles, szent, erényekben gazdag keresztények leszünk; Krisztus fénylik át rajtunk.

Milyen levélről van szó?

Apostoloktól komponált levél... gondnak, munkának a gyülmölcse. – Nem papírra írott, hanem kőbe vésett levél... nem tintával írott, hanem az élő Isten Lelkével a hívek szívébe írott levél...

Most gondoljunk arra, hogy érett keresztények vagyunk-e?

A kereszténység nagy újdonsága a Krisztus-esemény!

A naturalizmus és a pogány világszemlélet rombadőlt, a zsina-góga ritualizmusa is hatályát és hatását veszítette Krisztus által.

Ha valaki egyszer is igazán találkozott Krisztussal, az „átalakult”. Nincs kompromisszum! Régi ruhára nem tesznek új anyagból készült foltot... sem új bort nem töltenek régi tömlőbe...

Kérdés: A mai, gyakorlatilag nemlétező böjt, megfelel-e Jézus evangéliumi szavainak? Vagy talán helytelenül jár el az egyház, amikor „éretteknek” tekint bennünket és a mi egyéni lelkiismeretünkre bízva, hogy mit tegyünk... hogy mit együnk?

Életünk és életmódunk egyetlen biztos és helyes irányítója maga Jézus Krisztus!

*

Én Jézusom, te nem gyűlölted őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Szeretted ezt a szomorú világot
S az embert, ezt a nyomorú virágot.

Te tudtad, hogy mily nagy kereszt az élet,
És hogy fölöttünk csak az Úr ítélhet.

Szelíd szíved volt, ó, pedig hatalmad
Nagyobb volt, mint mit földi birtok adhat.

.....

Ma is elégszer hallod a magasban
A gyűlölet hangját, mely égbe harsan.

A gyilkos ember hangját, aki részeg,
S a szeretet szavát feszítené meg.

Én Jézusom, most is csak szánd meg őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Most is bocsáss meg nekik mert lehet,
Hogy nem tudják tán, mit cselekszenek.
(Juhász Gyula: Imádság a gyűlölködőkért)

*

ÉVKÖZI 9. VASÁRNAP

AZ ÜNNEP AZ EMBERÉRT VAN!

Olvasmány:
MTörv 5, 12–15.

Szentlecke:
2 Kor 4, 6–11.

Evangélium:
Mk 2, 23–3, 6.

Bevezetés

A „szabbat” az ószövetségi nép és az Isten között fennálló szövetségnek a jele. Nekünk keresztényeknek maga Krisztus, az Istenfia és az Emberfia a jele annak, hogy Isten minket szabaddá tett, vagyis felszabadított és mint szent népet, elfogadott. Ezért lépett a vasárnap, az Úr feltámadásának emléknapja a régi szabbat helyébe.

A vasárnapot nem elég megszentelni azzal, hogy nem dolgozunk semmit. A munkaszünet igazi értelme: az ünneplés, a találkozás Krisztussal. Vele találkozunk az Ige hallgatásakor és a szentségben, de az emberekben is, akiknek talán éppen vasárnap van szükségük a mi segítségünkre.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Isten egyszülött Fiát adta értünk, nekünk is egész életünket Krisztusra kell építenünk.

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: vallásosságunk áthatja-e egész életünket?

Nincs-e ellentmondás szavaink és tetteink között?

Gondolunk-e az Isten ítéletére?

– csend –

Mert életünket oktalannul irányítjuk: Uram, irgalmazz!

Mert életünket nem merjük egészen Terád építeni: Krisztus, kegyelmezz!

Mert hitünket ritkán váltjuk tettekre: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az apostol egzisztenciájának alapja Krisztus. Krisztus a tartalma és a célja az apostol igehirdetésének is. Krisztusban látta Szent Pál Isten világosságát felragyogni (vö. ApCsel 9, 3). Ettől kezdve életét teljesen Krisztus világossága és tisztasága tölti ki. Természetesen minden edény szűk ilyen értékes kincs befogadására. Fájdalmas számunkra is az emberi gyengeség és korlátoltság megtapasztalása. De azért a gyenge edény hasadékain és cresztékein keresztül is felragyog az evangélium isteni fénye. Végül is az edénynek össze kell törnie. Csak a halálban lesz nyilvánvaló az új élet ereje...

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A mai evangélium először beszámol a tanítványok kalászszedetgetésével kapcsolatban egy szabbatra vonatkozó vitáról. Azután szól egy szombaton végzett gyógyításról, melyhez a szombat értelmének kérdése kapcsolódik. A kérdés mögött Jézus személyének és teljhatalmának ténye vehető észre. A törvénytudók a szombati nyugvás parancsa köré kicsinyes előírások kerítését vonták, melyeket a legpontosabban kellett megtartani. Jézus felteszi a kérdést: **M i a t ö r v é n y é r t e l m e ?** Az ilyen kérdezősködés kényelmetlen... Könnyebb ui. a betűhöz ragaszkodni, mint állandóan a törvény értelme és szándéka után kérdezősködni és saját felelősséggel dönteni. – A fejtegetések végén (Mk 2, 1–3, 6) a farizeusok között egyöntetű a döntés: ezt az embert el kell távolítani! Jézust harag és szomorúság tölti el... A bűnösöket meg tudja menteni, de az ún. jámborok „igazságossága” előtt tehetetlenül áll.

II.

A mai evangélium két részből áll:

1. A szombat körüli vitát a tanítványok kalászszedése váltotta ki.
2. Egy beteg meggyógyítása szombaton – amelyhez ugyancsak a szombat értelmezésének kérdése kapcsolódik.

A szombat körüli kérdések értelmezése mögött azonban nyugtalanítóan áll az a kérdés, amely Krisztus személyére és teljhatalmára vonatkozik.

A törvénytudók a szombati nyugalom törvényét kicsinyes előírások korlátaival vették körül, amelyeket a legaprólékosabban kellett megtartani. Jézus világosan és keményen kérdezi meg, hogy mi is tulajdonképpen a parancs értelme? Az ilyen kérdés kényelmetlen... Könnyebb a törvény betűszerinti megtartása, mint értelmének keresése és a felelősségteljes döntés meghozása.

Ezeknek a vitáknak a végén (Mk 2, 1–3, 6) a farizeusok világosan látják, hogy „ezt az embert” el kell távolítani. Jézus telve van haraggal és szomorúsággal. A bűnösöket meg tudja menteni, ám a „jámborok igazságosságával” szemben tehetetlen...

III.

Az ember legszentebb kötelességei közé tartozik az Isten tisztelte. Az istentiszteletben az ember minden képességének, egész lényének, testének és lelkének egyaránt részt kell vennie. Hiszen az egész ember Isten alkotása. Ezért hódolattal tartozik Urának. Az istentisztelet lehet belső és külső. A belső istentisztelet megkívánja, hogy higgyünk Istenben. Ha valakinek embertársaink közül igazat mondunk, s az nem hisz szavainknak, tetteink őszinteségének, – önkéntelenül is felháborodunk. Elégedetlenkedünk, mert sérelem, megbántás ért bennünket... Még nagyobb igazságtalanság történik akkor, ha valaki a csalhatatlan és igaz Istennek nem hisz!

Az istentisztelet megköveteli tőlünk, hogy reméljünk Istenben. Reméljük tőle mindazt, ami földi boldogulásunkhoz és örök üdvösségünkhöz szükséges. Az istentisztelet megköveteli tőlünk azt is, hogy szeressük Istent. Az ember természete megkívánja, hogy szeresse azt, aki szeretetreméltó, akinek ajándékaiban, jótéteményeiben részesül. Nincsen sem égen, sem földön, aki nagyobb jótéteményben részesítené az embert, mint az Isten... – nincs hozzá fogható szépség, jóság, igazság és tökéletesség...

Ezeket a belső isteni erényeket külsőleg is láthatóan kell gyakorolni. Nemcsak lelkünkkel, hanem testünkkel is imádni kell az Istent. Ezért hajtunk térdet, ezért vetünk keresztet. Ezért énekelünk szent énekeket, ezért hallgatjuk Isten Igéjét. Ezért mutatjuk be

neki a legszentebb áldozatot, a szentmisét. Ezért szenteljük a vásárnapokat és az az ünnepnapokat Isten imádására. . .

A vásárnap az Úr napja. – A Szentírásban, a Tízparancsolatban, Isten ezt parancsolja: „Az Úr napját megszenteljed!” – A vásárnap Isten napja, de sokan még ezt is elrabolják az Istentől.

Egy költői mese azt mondja, hogy amikor a kalendáriumot, a naptárt szerkesztették, az ördög is megjelent a naptárkészítőknél és kérte, hogy abban az ő számára is jelöljenek ki bizonyos napokat. Az egyik naptárkészítő a vásárnapokat jelölte ki számára, mert azt hitte, hogy ezen a napon az emberek úgyis Istennek szolgálnak. Így – gondolta – az ördögnek nem sok haszna lesz belőle. De nem-sokára újra megjelent az ördög. . . Köszönetet mondott ezekért a napokért! Miért? Mert ezeken a napokon neki nagy aratása van! Azóta a naptárban vörös színnel jelzik a vásárnapokat, mert szégyellik magukat a vásárnapok a hétköznapiak előtt. . .

Az Isten a vásárnapot nemcsak önmaga dicsőségére, hanem az ember javára is rendelte. A vásárnap megtartása az emberi természet követelménye. Az orvostudomány is megállapította, hogy az állandó és folytonos testi vagy szellemi munka káros elváltozásokat idézhet elő az emberi szervezetben, megrendítve annak egyensúlyát, összhangját. Azok az emberek, akik nem tartják meg a vásárnapi munkaszünetet, elfecsérelik fizikai erőiket és a munkavégzés súlya alatt előbb-utóbb összeroppannak. A vásárnapi munkaszünet tehát egészségügyi követelmény is! A vásárnapi pihenés által az ember – ez a „gépek gépezete!” – visszanyeri testi és lelki erejét, és hétfőn megújult testi és szellemi képességekkel indulhat neki az újabb erőfeszítéseknek.

A vásárnapi munkaszünet nemcsak vallási kötelezettség, hanem a természet megfélellezhetetlen parancsa is!

Ne mentegesse magát senki azzal a kifogással: vásárnap is kell enni. . . Tehát vásárnap is dolgozom. Ez a kifogás könnyen megcáfolható. Számosan vannak, akik a vásárnapot megtartják, mégsem éheznek. . . Mégsem jutnak koldusbotra. . .

Az amerikai Carnegie, aki bolti szolgából lett milliommossá, mondom: Reggeltől estig dolgoztam. Szívvel, lélekkel. Minden hétköznapon. De mindig megtartottam és megtartom a vásárnapot és az ünnepeket, Isten imádására fordítva azokat.

Ezt vele együtt számos keresztény ember is elmondhatja. Milliommossá talán nem mindegyik válik, de Isten áldásaiban bőségesen részesül.

Vétkezik tehát, aki a vasárnapot nem Isten dicsőségére szenteli! Isten a világmindenség Ura, aki megköveteli, hogy az Ő napját megszenteljük. Ebben a tekintetben példát meríthetünk az őskereszténység életéből; keresztény őseink még a legnagyobb üldözések között is megtartották az Úr napját.

Megőrizte a történelem Diocletian római császár idejéből Saturnus pap nevét, aki titokban is megtartotta a szentmisét a hívek számára. Még akkor is, amikor emiatt a császár a legszigorúbb büntetéseket helyezte kilátásba. Saturnus híveivel együtt a pogány bíró elé került. Ez kínzásokkal akarta kényszeríteni őket, hogy hitüket és a vasárnap megszentelését elhagyják. Kínzás közben azt kérdezték a buzgó keresztényektől: „Miért ragaszkodtok a vasárnaphoz és a vasárnapi áldozathoz? Mire ők azt felelték: „A vasárnap megszentelése megfellebbezhetetlen és megváltoztathatatlan kötelességünk. A vasárnapi szentmise elmulasztása véték, mert Isten parancsának megszegése. Mi Isten parancsait megtartjuk még akkor is, ha az áldozatokba, szenvedésekbe, sőt az életünkbe kerül...”

De ne higgye senki, hogy csak az őskeresztények tartották meg Isten parancsát. Minden időben napjainkban is szent kötelességüknek tekintik az igazi keresztények a vasárnapi szentmise meghallgatását. És a szentmiseáldozat által Isten tiszteletét, imádását...

Lyautey francia marsall korunk egyik leghírnevesebb embere volt. Az I. világháborúban számos nagy hadműveletet hajtott végre sikeresen; később Marokkó kormányzója lett. 1924. augusztusában hajón Bordeaux-ba utazott. Fogadására az egész városi tanács megjelent a kikötőben... Szívesen és hálásan fogadta az üdvözléseket. De látszott rajta, hogy sietős a dolga. Mikor sietve elbúcsúzott, így szólt: „Ne róják fel nekem, hogy sietek, de én vasárnap nem nélkülözhetem a szentmisét. Mennem kell, hogy időben a templomba érjek...”

A fogadó bizottság tagjai lehorgasztották a fejüket. Érezték, hogy a fogadás napirendjének összeállításánál nem lett volna szabad megfeledezni a szentmiséről...

A mi saját vasárnapi programunk összeállításánál sem szabad megfeledezni a szentmisén való részvételről, mert a vasárnap csak akkor az Úr napja a mi számunkra, ha a szentmiseáldozat bemutatásával hódolunk az örökkévalóság Urának, Istennek... Benne élünk, mozgunk és vagyunk... Nélküle nem lehetünk boldogok!

Ha megcsendülnek a vasárnapi harangok, amelyek szentmisére

hívnak, kövessük azok szavát és siessünk az Isten házába. A vásárnapi harangok szava nemcsak a földön visszhangzik, hanem a túlvilágon is. Amikor a kárhozottak meghallják, talán így riadnak fel szenvedéseikből: „Átkozott harangok... átkozott harangok...!” A mennyországban viszont az üdvözültek így ujjonganak, örvendeznek: „Áldott harangok... áldott harangok...!”

Kérdezd meg, miért és kinek átkozott vagy áldott a harangok szava... Átkozott azoknak, akik életükben nem követték a harangok szavát... Akik lábbal tiporták s az ördögnek adták a vásárnapot... Áldott azoknak, akik vásárnap megjelentek az Isten házában a szentmiseáldozaton, s megszentelték az Úr napját; megszerzték maguknak az örökkévalóság boldogságát...

Kövessük a vásárnapi harangok szavát, hogy egy örökkévalóságon át ujjongva, boldogan énekelhessük az üdvözültek seregében: Áldott ünnepnapok, áldott vásárnapok, áldott szentmiseáldozatok!

IV.

Törvény és szabadság

Minden intézményt fenyeget az a veszély, hogy az idők folyamán megmerevedik. Kényelmes dolog intézményestül társadalomban élni. Mindent törvények szabályoznak. Az életben nincs kockázat, minden a megszokott síneken fut. A véleményeket tömegeszközökkel, tömegmédiумokkal alakítják. Az eszmény: szorgalom, polgárias érzület, törvényhűség... És most tapasztaljuk a fiatalok lázadását... És most nyugtalanság támadt a hit és tekintély krízisé, a II. Vatikáni Zsinat után. Ezt nem kívülről hozták. A hívek lázadtak fel. Azt akarják, hogy az egyháziak szolgálják az embert és ne türelmes juhokat, alattvalókat lássanak bennük, hanem testvéreket. Sokan megrémülnek. De reformra mindig szüksége van az egyháznak! (Igaz, hogy néha rossz és fonák stílusban történik...) A reform nem más, mint visszatérés az evangélium szelleméhez. Visszatérés a szigorú szabályzattól az evangéliumi szabadság szelleméhez... Elfordulás a szervezettől és intézménytől; odafordulás a szeretet szelleméhez... Amit ma az egyházban átélünk, azt megtaláljuk az evangéliumok csaknem valamennyi lapján. Jézus harca főként korának vallási társadalma ellen irányult. A mai evangéliumi szakasz csak egyetlen példa arra, hogy milyen groteszk végletekig űzték a törvények megtartását. (Kalászsza-ggattás..., gyógyítás szom-

baton . . .) Krisztus válasza: „A szombat van az emberért és nem az ember a szombatért!” Ahol vasba verik az embert, ahol fogollyá teszik, ott eltévesztették a törvények értelmét. Krisztus ezzel a lelkülettel szemben a szeretet szellemét képviselte. Megmutatta, hogy az emberszeretet és a szociális lelkiület milyen fontos! A szeretetet semmi sem helyezheti hatályon kívül.

*

Imáinkban nem kell elhallgatni Isten előtt semmit. Múló földi dolgok is hozzájárulhatnak Isten országának felépítéséhez, éppúgy, mint az örökkévalók.

*

Az is a dölyfösség egyik neme, ha valaki azt képzei magáról, hogy jelentős bűnös.

*

Ó Uram, mily könnyű a Veled való kibékülés. Mielőtt a könyörgő az ajtón kopogtat, Te már kinyitod neki azt. Mielőtt leborulna előtted, Te már a kezedet nyújtod neki. Ó Uram, te oly jó vagy, soha el nem felejtess semmit, csak az ellened elkövetett bántalmakat!

(Szent Ágoston)

*

ÉVKÖZI 10. VASÁRNAS

AZ ELLENSÉGES ÉRZÜLET MÉLYSÉGEI

Olvasmány :
Ter 3, 9–15.

Szenlecke :
2 Kor 4, 13–5, 1.

Evangélium :
Mk 3, 20–35.

Bevezetés

Néha nehezünkre esik Jézus kortársait megérteni. Hogy ők sem értik meg Jézust, az még elképzelhető, hiszen ez nekünk sem sikerül mindig. . . De hogy bolondnak és ördögtől megszállottnak tartják, – az mégis hihetetlennek tűnik.

Jézust magát azonban ez nem lepte meg. Ő ismerte az embert. És ismerte a régi ellenséget is. Számolt a Gonosszal. . . A némaság, a tisztátalanság, a hazugság, a gyűlölet démonával. Mi is jól tesszük, ha számolunk vele. De mi már tudjuk, hogy Jézus az erősebb. Ő tesz szabaddá minket.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Azt szoktuk mondani, hogy minden embert egyenlő jogok illetnek meg; hogy az emberek között nem szabad igazságtalanul különbséget tenni.

A szentmise elején azonban vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: mi magunk valóban megbecsülünk minden embert?

A másképp gondolkodót is?

Azt is, aki véleményünk szerint helytelenül él?

Tudunk-e becsülni olyan embert, aki minket nem becsül?

Hiszünk-e igazában abban, hogy a legelvetemültebb emberen is segíthet a jóakarató szeretet?

– csend –

Mert vannak olyan emberek, akiket lenézünk: Uram, irgalmazz!

Mert könnyelműen megítélünk másokat: Krisztus kegyelmezz!

Mert nem tudunk hinni a jóság erejében: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Szent Pálnak tudomása van az apostoli tisztség nagyságáról. De ismeri annak terhét és keserűségét is. A velejáró fáradtság és elbátortalanodás veszélyét is. Ami őt elteti, az a „hit szelleme”. Ez itt nem csupán „hívő érzület”... Hanem erő és isteni sugallat, mely az embert képessé teszi arra, hogy higgyen és „beszéljen”. Vagyis amit hisz, azt hirdesse is és amellett tanúskodjék is. A hithez társul a remény az Úrral való találkozásban és az Ő újraeljövetelében. Akkor majd mindaz, amit most a kegyelem terheként kell elviselni, mint az isteni dicsőség „örök súlya” nyilvánul meg. Amit az apostol és közössége kegyelemből és megismerésből kapott ajándékba, az majd visszafordul ősforrásához, mint a dicsőség dicsérő éneke.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Ebben az evangéliumban három részt különböztethetünk meg: Jézus és hozzátartozói (20–21); Jézus és az írástudók (22–30); Jézus és rokonai (31–35). Ezek a feliratok csak keveset sejtetnek ennek a szakasznak belső feszültségéből és a nehézségekből, amelyek magyarázatra várnak. – Jézus „hozzátartozói” lehetnek a rokonai, de lehetnek a követői is. Még ezek is időnként megbotránkoznak Jézusban és azt mondják róla, hogy nem beszámítható. Az írástudók azonban egyenesen kimondják, hogy ördögtől megszállott. Jézus erre burkoltan egy hasonlattal válaszol. Ez a jelképes beszéd csak annak számára lesz érthető, aki kész tanulni és együtt haladni vele. Többet sejtet, és a hallgatótól az értelem és a szív válaszát kívánja. Csak az igazi hallgató fogja megérteni, hogy Jézus erősebb, akinek hatalma van a Gonosz felett és az emberben levő gonoszság felett. Jézus igazi rokona az, aki Isten Igéjét hallja és az Atya akaratát teljesíti.

II.

„Hittem, azért szólottam!”

E vasárnap szentleckéjében Pál apostol felkiált: „Hittem, ezért szólottam, mi is hiszünk, azért beszélünk.” – A keresztény ember

hitének nem szabad ösztövére és légüres ideológiának lennie, hanem olyannak, amely egy sajátos életmódban, világszemléletben, és cselekvésben nyilvánul meg. Mint Jézus is meghirdette a mai evangéliumban: „Aki teljesíti mennyei Atyám akaratát, az mind testvérem nekem!” Tehát hitünknek a cselekedetünkben, az életmódunkban is meg kell nyilvánulnia.

Egy 34 éves hindu lelkész, aki egyben matematika tanár is, oklevelet szerzett zenéből éppúgy, mint közgazdaság-tudományból (Ganabaranán a neve); imafüzeteket írt és adott ki „Jézusom ma” címmel. Hite bizonyosságát így fejti ki cselekvései révén:

„Hitemet nem tudom másoknak úgy átadni,
mint ahogy az orvos fecskendővel beoltja a beteget.

Hitemet nem tudom úgy másoknak átadni,
mint ahogy az autót tömlőn keresztül benzinnel megtöltik.

Nem tudom hitemet pirulában beadni senkinek sem.

Nem tudom hitemet úgy megmagyarázni, mint ahogy a tanár megmagyarázza tanítványainak a matematikai képletet.

Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha bűnös életemet
Krisztus gyógyító kezébe teszem.

Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha másokért imádkozom,
mint ahogy Krisztus Péterért imádkozott.

Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha szeretettel szolgálom,
amint Krisztus is szeretettel szolgált a betegeknek, éhezőknek.

Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha a gonosz beszédek és
cselekedeteket megbocsátom és elfelejtem, mint ahogy Krisztus is
megbocsátott a kereszten ellenségeinek.

Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha kész vagyok másokért
szervenadni, amint Krisztus is szenvedett másokért.

Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha kudarcok, balsiker nem félemlítenek meg, mint ahogy Krisztust sem térítette le útjáról az emberek hitetlensége.

Hitemet csak a Szentlélek erejével bizonyíthatom, akit
Krisztus küldött el hozzánk.”

Ne bizzunk abban, hogy Isten ezt vagy azt a bajt eltávolítja tőlünk. Abban sem hogy megment, a legnagyobb szerencsétlenségtől, a haláltól.

– Mert Isten szemében a szerencsétlenség nem szerencsétlenség, a Halál nem halál.

(Maria Noöl)

*

A vak törvényszerűség is a Gondviselés műve.

(Simone Weil)

*

Ha mi hűségesen megtesszük kötelességünket a jelenben, Isten gondoskodni fog a többiről a jövőben.

ÉVKÖZI 11. VASÁRNAP

KERESZTÉNY BIZAKODÁS

Olvasmány :
Ez 17, 22–24.

Szentlecke :
2 Kor 5, 6–10.

Evangelium :
Mk 4, 26–34.

Bevezetés

Amikor úgy véljük, hogy megértettük Krisztus hasonlatát, amikor minden világosnak látszik, akkor csaknem biztos, hogy alapjában véve mégsem értettük meg.

Meg kell értenünk, hogy Isten másképp cselekszik, mint az emberek. Ugyanakkor olyan emberi is Jézus cselekvése, hogy aki egyáltalán valamit is felfogott belőle, annak azt kell mondania: Igen, így van! Így kell lennie! – Továbbá, hogy: Ez nekem szól! Ezt meg kell tanulnom!

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Az emberek elcsigázottak és kimerültek. Büszkén vallják, hogy saját erejükben bíznak. De ez az erő sokszor kevésnek bizonyul.

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: valóban tudjuk-e Istenre bízni életünket?

Békésebb, nyugodtabb-e életünk, mint a saját erejükben bízó embertársainknak?

Tudjuk-e Istenre bízni aggodalmainkat életünk válságos napjaiban?

Megkíséreltük-e már, hogy ezt a békét átadjuk másoknak, akik elcsigázottak és kimerültek?

– csend –

Mert nincs béke a szívünkben: Uram, irgalmazz!

Mert nem bízunk magunkat a Te szeretetedre: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem akarjuk mások békéjét szolgálni: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Mint minden ember, úgy Szent Pál is némi feszültséggel és bizonyos félelemmel áll a halál valósága előtt. Jóllehet ez az esemény a hit fényében áll előtte: visszatérés lesz az „idegenből” (a földről) a szülőföldre, a mennybe. A messzi távolból az istenközelségbe. De a búcsú ettől az „idegentől”, az elválás a jelenlegi testünktől, és a számadás Krisztus ítélőszéke előtt sok hívő számára is sötét és fájdalmas csemény. Szent Pál nem törekszik arra, hogy kiszorítsa tudatából a halált. Józanul beépíti életébe. Éppen ez adott életének világos irányítást és nagy feszítő erőt. (1 Kor 13, 12; Róm 5, 1-5; 8, 20-24; Fil 1, 21-23; 2 Tim 4, 8)

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A tény, hogy Jézus az Igét hasonlatok által közvetíti (Mk 4, 33), Márk evangélista számára éppen olyan fontos, mint magának a hasonlatnak a tartalma. A tartalom: az Isten országának misztériuma, titka, amely, miután megértettük, még mindig meghaladja az ember megértő képességét. A közlésnek ezen módja által már különbség tetetik a hallgatók között: Vannak olyanok, akik „kívülállók” és vannak, akik „bennfentesek” (Mk 4, 11). A megértés nem a nagyobb adottság, vagy tehetség kérdése, hanem a nagyobb hité. A növekvő vetésről (Mk 4, 26-29) szóló hasonlatot csak Szent Márk említi (vö. Mt 13, 24-30). A vetés az evangélium ígéje. A vetés saját erejéből növekszik. Titokzatosan, kiszámíthatatlanul. A tekintet az aratás napjára irányul; addig a növekedés és érés ideje tart. A beteljesedést nem lehet kikényszeríteni és az időpontot sem lehet kiszámítani. Ez mind a történelemre, mind az egyes emberek életére áll.

Isten hatalmának titokzatos működésére utal a mustármagról, szőlő parabola is (4, 30–32). Igénytelen kezdetekből növekedik Isten országa szélteben-hosszában! Minden népnek meg kell találnia benne a helyét. (Mezők madarai...)

II.

A magvető

A Szentírás egyes fejezetei különböző „természetűek”. Azért különféle irodalmi műfajokat lehet bennük megkülönböztetni. A mai evangélium a példabeszédek műfajához tartozik. A példabeszéd a képzelet alkotása. De olyan közel áll a valósághoz, annak olyan mesterien hű mása, hogy a valóságos életben is többször előfordul. Vagy legalábbis előfordulhatna... Nem a természet és az emberi élet valóságos rajza-e a mai evangélium példabeszéde? Ez különbözteti meg a példabeszédet a mesétől. A példabeszéd ezért nem mese, hanem az élet mesteri rajza.

1. Hasonló a mennyország egy emberhez, aki jó magot vetett szántóföldjébe. Amikor azonban emberei aludtak, eljött az ellensége és konkolyt hintett a búza közé... A nagy Magvető, aki az igazság és jócselekedetek magját elvetette a világon, az emberi társadalomban – maga Jézus Krisztus, az isteni Megváltó. Míg az emberek aludtak – vagyis elmerültek a földi élet gondjaiba –, az ellenség, a sátán és annak csatlósai, a tévedések, a hazugságok, az eretnokségek, a bűnök és a gonoszság magvait hintették el az emberek között. Az egyháztörténelem e romboló munkának számos esetét ismeri. Arius, Focius, Hitler... Az egyház ellenségei már nemegyszer hirdették diadalittasan: vége van az egyháznak! De a végzet nem az egyházat, hanem őket érte utol...

2. Amikor azután a vetés kihajtott és a termést hozott, a konkoly is megmutatkozott. A sátán romboló és fertőző munkáját nemcsak az emberi társadalomban, hanem egyes emberek lelkében is kifejti. Az emberi lélek is a „mennyeik országa”, amikor a keresztség szentségében vagy más szentségben a kegyelem megszenteli. A sátán azonban feltámasztja az emberben a szenvedélyeket. Felkorbácsolja a bűnös vágyakat. A gonoszság konkolyát hinti el a lelkekben.

3. Hagyjátok mindkettőt felnőni aratásig... Az Úr Jézus meghagyja őket aratásig, vagyis az ítélet napjáig. Ez az egyes emberek élete végén jön el. Az utolsó ítéleten pedig nyilvánosságra kerül az egész világ előtt.

Hogy miért? Miért teszi ezt Isten? Annak több oka van. Az egyik ok az, hogy az embernek szabad akaratot és alkalmat ad arra, hogy lelkéből, családjából saját maga irthassa ki a konkolyt. Megengedi Isten a gonosztságot, mert minden gonosztságot és minden bajt jóra tud fordítani. Egyiptomi József fogságba kerül... Sőt, saját testvérei adják el! De a fogság egész családjának javára válik. – Júdás árulása is az emberiség javára szolgált, amikor az üdvözítő megváltott minket...

Megengedi Isten a gonoszoknak, hogy bűneik után is tovább éljenek. Ezzel időt és kegyelemet kíván adni nekik, hogy megtérjenek. Nem volt-e az egyház ellensége Saul, akiből később Szent Pál, az Úr legnagyobb Apostola lett?

Ne bírálgassuk Isten eljárását! Ne fájjon senkinek közülünk, ha a gonosztságot Isten nem ítéli el azonnal. Gondoljunk arra, hogy a gonosz emberek is tesznek jót. Nincs az az ember, aki ne mondott volna egy jó szót, ne mondott volna egy-egy fohászt, ne tett volna valami kevés jót, amiért az Úr meg akarja jutalmazni. Mivel azonban a másvilági jutalmat nem érdemli meg, itt a földön ad neki jutalmat földi javaiból... Ezeket a javakat sohase irigyeljük tőlük! Mulandók azok! Olyan a gonoszak öröme, mint a síralomházban a halálraítélt emberé... Minden kívánságát teljesítik. De minden falatnál az jut eszébe, hogy az utolsó falatot eszi... A gonoszok láttán az evangélium utolsó sorait tartsuk szemünk előtt: „Hagyjátok felnőni mindkettőt aratásig, akkor majd meghagyom az aratóknak: szedjék előbb össze a konkolyt, kössék egy csomóba a megégetésre, a búzát pedig gyűjtsék be a csűrömbé...” a jókat vessék az én örökkévaló országomba, a mennyek országába!

*

Az egyháznak nem az a feladata, hogy vasutakat építsen, alagutakat fúrjon. – Az egyház szociális vonalon akkor teljesíti feladatát, ha azon dolgozik, hogy megteremtse a jó emberek világát.

*

Az egyház sorsa és jövője nincs földbirtokoshoz kötve. Krisztus seholsem a holdak számától tette függővé isteni alapításának jövőjét.
(Ketteler püspök)

*

Az egyházzal is úgy vagyunk, mint az Eucharisziával. Mindkét misztérium rokon egymással és szorosan összefügg. Az egyház hozza létre az Eucharisziát. . . és az Euchariszta alkot egyházat.

De éppen az Euchariszta lényegénél fogva egyidejűleg a múlt megemlékezése, megjelenítése ennek az egyszer s mindenkorra bemutatott, egyetlen áldozatnak, és elővételezése a jövődő feltámadásnak. A megemlékezés, a jelenvalóság és a jövőbe mutató prófécia szoros egységbe olvad itt össze.

A szentmise-áldozat a katakombákban, egy megtért patrícus villájában, a konstantini bazilikában, a román templomokban, a gót katedrálisokban, a barokk templomokban, mindig ugyanaz, amely önmagához mindig hű maradó, de állandóan alkalmazkodó liturgiában fejeződik ki.

(Suenens bíboros)

*

Minél hatalmasabb lesz a világ, minél szerveesebbek lesznek belső kapcsolatai – annál jobban diadalmaskodnak majd a *megtestesülés* perspektívái. S a hívek ezt kezdik felfedezni.

A keresztény embert egy pillanatra elijesztette az evolúció (a fejlődés). De már észreveszi, hogy éppen nagyszerű eszközt kapott, hogy még közelebb érezze magát Istenhez. És hogy még jobban Istennek adja át magát.

(Teilhard: Az Emberi Jelenség 347.)

*

A világ helytelenül jobb és bal irányba tájékozódott. És közben megfeledkezett arról, hogy van még egy harmadik dimenzió is: felfelé és lefelé. . .

(Franz Werfel)

*

ÉVKÖZI 12. VASÁRNAP

BIZTOSÍTÁS A VIHARKÁR ELLEN

Olvasmány:
Jób 38, 1.8–11.

Szentlecke:
2 Kor 5, 14–17.

Evangélium:
Mk 4, 35–41.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A félelem valamennyiünk szívében meghúzódik. Belülről megtámadja boldogságunkat. Pedig elvben nincs okunk a félelemre: „Ha Isten velünk, ki ellenünk?”

Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: valóban Istennel akarunk-e tartani, hogy Isten is velünk legyen?

Nem ápolgatjuk-e magunkban kishitű módon a félelmet, az életünkkel kapcsolatos aggodalmat?

– csend –

Mert tartunk attól, hogy szenvednünk kell érte: Uram, irgalmazz!

Mert félelemből tartjuk meg parancsaidat: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem értékeljük a szeretetet: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Bizonyára megvolt a jelentősége Szent Pál apostol életében is a félelemnek (vö. 2 Kor 5, 9–10). Ám az, ami az apostolt újí és nem hagy neki békét, az valójában a szeretet! Ha Jézus mindenkiért meghalt és feltámadt, akkor ez az élők, azaz az emberek számára, akiket Jézus halála mentett meg, egy teljesen új helyzetet teremt. A világ más lett. Aki a Krisztussal való közösség által („Krisztusban”), azaz a hit és a keresztség által „új teremtmény” lett; már nemcsak a maga számára élhet, amint azt eddig tette. A szeretet mindig feleletre vár.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A 4. fejezet hasonlatai után Szent Márk Jézus csodáiról számol be (Mk 4, 35; 6, 6). A csodák önmagukban még nem kényszerítő bizonyítékai Jézus istenségének. Miként nem azok a mai kor kritikusan és tudományosan gondolkodó embere számára sem. De amint az eredmény igazolja, nem voltak azok Jézus kortársai számára sem. Hogy Jézus csodákat művelt, ahhoz nem fér kétség. A csoda lényege nem az, hogy valami különleges vagy lehetetlen dolog történik, hanem az, hogy a jelben Isten szólt az emberhez. Ahol hiányzik a hit, ott Jézus sem művel csodát. „Hát nincsen hitetek? Mit féltetek, ti kicsinyhitűek!?” – kérdezi Jézus a tanítványokat, miután lecsendesíti a tengert. Gyenge volt még a hitük... Innen a félelem (4, 40). De már megvolt a kezdet, mely a félelemben nyilvánult meg. Félelem attól, akinek ekkora hatalma van. Ezt mutatja a csodálkozó kérdés: „Kicsoda ez az ember?” (Vö. Mt 8, 18; 23–27; Lk 8, 22–25; Jn 1, 3–16.)

II.

Az Úr Jézus hajóba szállt. Onnan tanította a népet. Emberek halászaivá tette Pétert... Péter hajója az egyház.

Krisztus ott van, ahol Szent Péter, és annak utódai, a pápák találhatók. Napóleon 1811-ben zsinatra hívta össze a francia püspököket. Határozatot akart hozatni, amely ellenkezett volna az egyház fejének, a pápának eszméivel és terveivel... A zsinatra összegyűlt püspökök azonban nem hoztak határozatot. A zsinat elején felállott ugyanis egy püspök és így szólt: „Hol van Szent Péter? Hol van annak utóda, a római pápa? Keresem, mert Krisztust is csak ott találhatom meg, ahol a pápa van... Nincs itt a pápa, – nincs itt Krisztus sem! Ha határozatot hoznánk, Krisztus ellen határoznánk!”

Ha Krisztust meg akarjuk találni, ha Krisztust akarjuk követni, ott keressük őt Szent Péter hajójában. Ott keressük, ahol a pápa van. Azt kövessük, amit a pápa hirdet, amit a pápa parancsol. Kövessük, különösen a mai nehéz időkben... Olvassuk és tanulmányozzuk a

pápa megnyilatkozásait, amelyek mindig Krisztus tanítását tükrözik vissza. Kísérjük figyelemmel világjárását, apostoli útjait... Ha a pápát követjük, Krisztus útján, az örök élet útján járunk.

*

....

Jön és megáll és felém nyújtja karját:
Nyújtsd a kezedet és gondolj nagyot.
Ne légy kishitű. Bízzál: én vagyok.

És én lelépek zord kőtalpaimról,
– Sodorja lelkem omló fergeteg –
Megragadom a kinyújtott kezét.

Elindulok. A kezem a kezében.
Ó emberek! Járok a Tengeren!
Testvércim, járok a Tengeren!

Alattam zúg a mélység messze titka,
De mosolyognak hajnali habok,
Jézus vezet: a mélység szólni fog.

Jézus vezet. Olyan egyszerű minden.
Látok, látok: a mélység szólni fog,
És enyém lesz az örvénylő Titok.

Allelúja, enyém lesz a Titok!
(Sík Sándor: Járok a tengeren)

*

Kereszténynek lenni nem könnyű dolog, mert a kereszténység soha nem volt a törpék vallása. Kereszténynek lenni nehéz dolog. De végeredményben nem érdemes másnak lenni!

(Pascal)

*

Szeresd Istent az ő nagyságában és szeresd felebarátodat az ő kicsinyességében.

*

ÉVKÖZI 13. VASÁRNAP

MINDEN SZERETETBŐL ÉLETCSÍRA FAKAD

Olvasmány :
Bölcs 1, 13–15;
2, 23–25.

Szentlecke :
2 Kor 8, 7–9;
13–15.

Evangelium :
Mk 5, 21–43.

Bevezetés

Ma is vannak csodák, csak meg kell azokat látni, észre kell őket venni. . .

Minek a csoda, ha nincs mondanivalója? Isten semmit sem tesz hiába!

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Tegyük fel magunknak a kérdést: mi a véleményünk az emberekről? Érezzük-e velük a sorsközösséget? Érezzük-e, hogy érdekelték vagyunk abban, hogy embertársaink Jobbak legyenek?

– csend –

Ha megvetjük a bűnösöket: Uram, irgalmazz!

Ha nem teszünk semmit embertársainkért: Krisztus, kegyelmezz!

Ha nem hiszünk a szeretet végső győzelmében: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A 2. korintusi levél második részében tekintélyes helyet foglal el a jeruzsálemi egyházközség szegényei számára rendezett gyűjtés. A korintusiak – mint más egyházközségek is – már régen elhatározták, hogy rendeznek egy ilyen gyűjtést. Szent Pál, aki a jeruzsálemi ősegyházközséggel szemben különös lekötöttséget érez (vö. Gal 2, 10), szeretné, hogy a korintusiak, ezt a tervet vonakodás nélkül teljesítsék. Itt pénzről van szó. . . De Szent Pál nem a pénzről

beszél, hanem a „szeretelműről”, a jótékonyyságról, a „szolgálatról, közösségről, áldásról”. E kifejezések nem valamilyen zavarodottság jelei. A mai kor keresztényének is megmondják, mi az igazság az ilyen gyűjtéseket illetően. Ne tekintsük azokat terhes kötelességnek, hanem alkalomnak az adás és kapás csodálatos vérkeringésébe való bekapcsolódásra, melynek ösforrása Isten. Aki ad, testvéri közösséget teremt az emberek között. Istenhez lesz hasonló, aki maga az ajándékozó szeretet. . .

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Itt két csoda elbeszélése olvad egymásba. Egy beteggyógyítás és egy halott leányka feltámasztása (5, 21–43). . . A gyógyításnál a főhangsúly az asszony hitén van. A leányka apjának is azt mondják: „Ne félj, csak higgy!” – A gyógyítás ereje mégsem csupán ebből a hitből fakad, hanem magából Jézusból. A gyógyulás beteljesedését csak Jézus szava adja meg és az asszony – Jézus tekintete által – megüszült hite. A hívő embernek békét ígér az Úr (34). . .

A második csodánál kevesebb szó esik, ám az, ami történik, lényegesen elgondolkoztatóbb. Ennek a Jézusnak még a halál felett is van hatalma. Az emberek megrettentek (42). . . Az evangélista nem számol be arról, hogy megkapták-e a hitet? Dehát akkor miért művelte Jézus ezt a csodát? Nem azért, hogy a halál problémáját megoldja. – Hogy az apa bizalmát megjutalmazza? Bizonyára. . . de csodája csak akkor érte el célját, ha mi hisszük, hogy Jézus által Isten békét kínál nekünk: vele közösségekben lévő életet a halálon túl is.

II.

Mit segít a hit?

Mi haszna van az embernek a hitből? Hamarabb gazdagszik meg vagy gyorsabban gyógyul, ha hisz? Vagy pedig szerencsésebb, sikeresebb lesz az élete? – Aki csak akkor hajlandó hinni, ha hite „kifizetődik”, az sohasem lesz hívő. A jövedelmezőség kiszámításával sohasem lehet elérni a hitet. Az az ember, aki a hitet külső vagy belső nyereségre, egyéni sikerekre akarja visszavezetni, az rossz úton jár.

Az igazi keresztény ember Krisztusért hisz! És nem saját előnyeiért. Hisz, mivel a hitben megtapasztalja az igazságot is. Csak azt hiszi, ami igaz és azért mert igaz! „Használhatatlan” és „nem praktikus” igazságokat is hisz az igazság kedvéért. Önzetlenül hisz. Nem követel sikereket és pénzreváltott igazságokat, hogy azokat kamatoztassa. Úgy fogadja Isten szavát, amint az kimondatott... Esze ágában sincs, hogy abból hasznot húzzon. Szívügye a hit, és nem a hit által jövő segítség.

Az már a dolog sajátosságához tartozik, hogy minél mélyebben és tisztábban hisz valaki, annál gyorsabban és gyakrabban tapasztalja meg a hit segítő erejét. Ha a hitben csak Isten országát keresi, a többi mind, mind, a segítség is, hozzáadatik neki! Ha a hívő ember Isten hatalmát a maga valóságában átérzi, akkor életében is megtapasztalja majd azt. Ha el vagy tökéelve, hogy bármi áron hiszel, és hited szerint fogsz élni, még akkor is, ha az látszólag haszontalannak, sőt hátrányosnak tűnik, akkor Isten nem engedi, hogy te nagylelkűségben felülmúljad őt.

Tehát akkor a hit mégiscsak segít valamit? Bizonyára! És mit segít a hit? Csak arról a segítségről akarok beszélni, amelyet annak ajándékoz, aki kapcsolatba lép vele. Csak azt a „közönséges” segítséget akarom leírni, amely abból ered, hogy Isten a hívő ember közelében van.

Aki hisz, az biztosan tud mondani saját létének kezdetéről és végétől... Léte nem véletlen, vagy alkalmoszerű, hanem öröktől fogva beleilleszkedik az örökkévalóság nagy összefüggéscibe. A végtelenségtől a végtelenségig...

Aki hisz, az tudja, hogy miért van a földön! Tud élni a jelenben, mivel az örökkévalóságban horgonyozott le. Aki hisz, annak semmít sem kell kitörölnie az életéből, még tévútjai és bűnei is – hívő bűnbánata által – Isten irgalmából jóra fordulnak.

„Hited megmentett téged!” – mondja Jézus a mai evangéliumban a 12 év óta nagybeteg, de immár meggyógyított asszonynak. Ez igaz! – mondjuk hálásan mi, hívők. Hitünk megmentett a lét értelmetlenségétől. Az élettől való félelemtől és a kétségbeeséstől. És mindig, újra meg újra megment attól... Mert amint a pusztítás és fenyegetés erői állandóan működnek, úgy a hitnek is mindig élőnek, elevennek kell lennie, hogy ezekkel az irtózatossággal szembenézzen. A hit megmentett bennünket egy istentelen lét vigasztalanságától. Mi könnyen elfogadhatjuk Jézus szavát: „Aki

bennem hisz, örökké él!” – Mivel már a földön megtapasztaltuk a hit életető hatalmát. . . A hittől csodákat várhatunk!

A hit csupán illúzió lenne? Amilyen igazak a hitből fakadó cselekedetek: a betegápoló nővér teljesítménye és a türelmes betegek békétűrő szenvedése; a római Szent Péter templom csodálatos épülete és a Máté passió; a te megbocsátásod és az én lemondásom, olyan igaz maga a hit is. Hit nélkül ezek mind nem lennének és nem is lettek volna soha.

III.

Mi van a betegség mélyén?

A mai evangélium két komoly emberi sorsot mutat be nekünk.

1. A betegség. . . A vérfolyásos asszony 12 év óta súlyos beteg. Az orvosok jól megkínózták. Minden pénzét rájuk költötte. De a várt eredmény elmaradt. Az orvostudomány rengeteget fejlődött azóta. Szívet, vesét, tüdőt ültetnek át. Főleg a sebészet mutat óriási fejlődést. Ám még vannak betegségek, amelyek ott leselkednek az emberekre. Főleg a középkorúakra. . . Szívinfarktus, agyvérzés. . . Rengeteg az idegbeteg, csaknem minden tizedik ember neurotikus. Ez a rohanó élet „adója”. . . De itt van az alkoholizmus is. (Lenygelországban 14 liter alkohol jut 1 főre, nálunk 8 liter.) Azután a nikotin, a kábítószeresek őrlik az ember szervezetét. . .

2. A beteg asszony a tömegbe furakodott. Hátról megérintette Jézus ruháját. „Ha csak ruháját érintem is, meggyógyulok!” – gondolta. Jézus észrevette, hogy erő áradt ki belőle. „Ki érintette meg a ruhámat?” Az asszony remegve jött elő. . . „Leányom, a te hited meggyógyított téged!” – hangzott Jézus biztató szava.

A hit hatalmas erő. A betegek 80%-a az orvos szuggesztív erejétől, a gyógyszerbe vetett hittől nyeri vissza egészségét.

Hogyan viseljük el a szenvedést és a betegséget?

Nem könnyű erre felelni. Nemcsak a hitetlent, de a hívó embert is megtöri a szenvedés.

1982. májusának közepén a rádió interjút közvetített Zelk Zoltánnal, a neves költővel, aki akkor kórházban volt. Nagy Lajosról, a közelmúltban 72 éves korában elhunyt költőről beszélgetett vele a riporter. Zelknek „Az ismeretlen Nagy Lajos” című költeménye volt a téma. Zelk meglátogatta Nagy Lajost a kórházban. A szobában az asztalra könyökölve, magába görnyedten ülve,

deprimált állapotban találta. Magához térve elbeszélgetett vele. Majd lekísérte a kerten át a kapuig, s így köszönt el tőle: „Most már imádkozom is, Isten veled. . .”

A betegség, a szenvedés megtanít imádkozni. Egy öreg pap mondotta: „Már érzem, hogy öregszem.” – Miért? – kérdi a másik. „Mert már jólesik az imádság.” Ha már letről nem várhat segítséget az ember, akkor felfelé, az égre tekint. . .

Nem régen temették el a 67 éves korában elhunyt kiváló író, Örkény Istvánt. A rádió ismertette a temetést és a halála előtt fél-évvel zárt borítékba elhelyezett utolsó üzenetét, amelyet kívánsága szerint csak halála után lehetett felbontani. Ez állt benne: „Az életemet befejeztnek tekintem. Sokkal több jót kaptam az emberektől, mint amit adni tudtam. Isten veletek, kedveseim!” – Szép búcsúszó egy világi embertől!

Mi hogyan állunk?

Lényegében véve a magas kor is már betegség. Mint összel a természet, búcsúzik az élet mibennünk is. A fogaink elhullnak. . . látásunk meggyengül. . . a világ szavaira hallásunk eltompul. . . lábaink elbizonytalanodnak. Mintha az érzékszervek c világ számára már becsukódnának és egy másik világ felé készülödnének. . . Leltározás előtt állunk.

*

Halld, drága lélek;
Halld, drága lélek, ki keres;
Jézusod szól az égben:
„Ó jöjj galambom, jöjj siess!”
S én szózatát megértem.

De szárnyat is kell adj nekem,
Hogy galambod lehessék.
Tollam megmosva véredek
Hívón Hozzád repessék.

Hívsz! Bármilyen szegény vagyok,
Szívedre vársz Te nyomban;
Gondod a vétkek és bajok
Terhét levette rólam

Mondd, édes Uram, odafenn
Fészek is vár-e engem?
„Igen, galambom, jöjj, pihenj
S lakozzál öt sebemben.”

Uram, mit akarsz adni hát
Sebeid üregében?
„Holtodban a sebemen át
Életre szállsz, ígérem.”

A halál nyila elsuhan,
De nem lesz pusztulásom.
Sebedhez futok, Ó Uram,
S ott életem találok.

Halld, drága lélek: (Brentano – Rónay)

*

Az igazi probléma nem az élet és a halál, hanem a halál és a szeretet konfliktusa. Nem az számít, hogy én meghalok, hanem hogy az hal meg, akit szeretek. Nem az élet értéktelensége, hanem értéke mutat túl önmagán.

A Szeretet viszont mindent feltámaszt. Mert valójában nem is létezik Halálország, hanem csak Élet, melyet a Szeretet éltet. A szeretet megvallása vagy megtagadása van e kétféle előjelben.
(Gabriel Marcel)

*

A földi életnek csak akkor van célja, ha van folytatása az örök-életben!

*

Örökké kell élnie a halandónak, akiért meghalt az Örökkévaló!
(Szt. Ágoston)

*

S mikor völgyünkre tört az áradat
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen
egyetlenegy kőszikla megmaradt
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.

(Áprily Lajos: Menedék)

*

ÉVKÖZI 14. VASÁRNAP

Ő A PRÓFÉTA

Olvasmány :

Ez 2, 2–5.

Szentlecke :

2 Kor 12, 7–10.

Evangélium :

Mk 6, 1–6.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Isten mindenki számára kínálja a helyes életutat mutató igazságot. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: nem vetjük-e el Isten szeretetét?

– csend –

Mert félünk az emberek előtt színtvallani: Uram, irgalmazz!

Mert óvatosságunk nagyobb szeretetünkénél: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem merünk csak benned bízni: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Szent Pál, ha szükséges, hivatkozhat clónycire, teljesítménycire és credménycire. Ezt csupán azért teszi, hogy védekezzék a gyengeség vádja ellen. És mégis – gyengesége szolgáltatja az okot, hogy vidám legyen és dicsekedjék... Tudja, hogy mivel gyenge és beteges, Isten erejének és kegyelmének köszönhet mindent. – Itt (12, 7-ben) a „sátán angyala” kifejezés talán a betegségére utal, de erről semmi biztosat nem tudunk. Olyan valami lehet, ami az apostolt nagyon megalázta és a munkáját megnehezítette. Isten nem szabadítja meg minden gyengeségtől és terheltségtől azokat, akiket meghív. Még azt is megengedi, hogy a meghívottak ellentmondjanak... Az Isten műve nem emberi erőre és nagyságra támaszkodik! (Vö. 2 Kor 4, 7; Kol 1, 24–29; Fil 4, 13.)

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus fellépésével hazájában, Názáretben, Szent Márk lezárja a csodák elbeszélésének egy sorozatát. A végkövetkeztetés: Jézust elutasítják... Honfitársai ugyan csodálkoznak tanításán. Hallottak rendkívüli tetteiről is. De – amint mondják –, ez a kézműves fia, akit ismerünk. Rokonait is ismerjük. Ez akar valami különös lenni! – Bölcsességét és csodáit szemére vetik. Mi jut eszébe?! Itt Jézus nem tud csodát művelni. Azok itt egyébként is céljukat tévesztenék. Azt a célt, hogy az emberek nyugtalankodjanak és feltegyék a kérdést: Ki ez az ember? – Hiszen a názáretiek már készen állnak a felelettel... Azon ütköznek meg, hogy Jézus „egy közülük...” Abba bukna bele, hogy Isten – amint azt ők értelmezik – nem lép fel „isteniben”.

II.

A bosszúságtól a hitig

1. Sok európai nép számára a keresztény hit magától értetődő dolog volt. A földi születéssel az egyházba és a keresztény hitbe is beleszületett az ember. Először a katolikus egyházba, majd később a reformáció, a hitújítás után, a különböző testvér-egyházakba. „Von Haus aus...” keresztény volt az ember. Keresztény volt a környezet, a millió, a levegő, a társadalom.

2. A keresztény hit és a társadalom között azonban az újabb időkben megbomlott az egység. Más világnézetek kezdtek a keresztény hittel versenyezni. Ezzel megszűnt a keresztény hit magától értetődő dolog lenni. Közreműködött ebben az egzisztencializmus, a perszonalizmus, a strukturalizmus, a materializmus. A vélemények gazdag piacán nagy a kínálat, sok az áru. A sok-sok vallás (buddhista, mohamedán stb.) között nyilván nem a kereszténység a legrosszabb, mégis ha ma valaki keresztény módra hisz, fel kell magának tenni a kérdést: tulajdonképpen miért vagyok én keresztény? Miért hiszek Jézusban?

3. Ki ez a Jézus? Vagyis: Ki az a Jézus tulajdonképpen, akiben én hiszek? A hit és a hitetlenség ezzel egészen személyes üggyé válik. Ma meggyőződésből kell döntenem, nem pedig szokásból és nevelte-

tésből. Emellett szabad és kell is az egyház tanítására és történetére, valamint az embertársak hitére támaszkodnom.

Dönteni azonban nekem magamnak kell! Nem véletlenül jelenik meg az utóbbi években Nyugaton egy sereg könyv Jézusról. Ezeket nagy kritikával kell olvasni, ha egyáltalán elolvassuk őket.

Egyesek szerint Jézust az egyházi emberek találták ki, hogy hatalmukat alátámasszák... A hit Krisztusát állítják a történeti Krisztus elé.

Bosszúságtól a hitig...

A kérdés pedig nekünk is szól: Ki ez a Jézus? Lehet az Isten, aki olyan ember, mint mi? Más szóval, lehet Isten ez az Ember-Jézus? Íme, ilyen élesen mered elénk a kérdés.

Mi hat reám inkább? Istennek emberi megalázása, szinte tehetetlensége, Jézus keresztye és halála, – vagy inkább az Ember-Jézus nagysága, fensége, amely hitet és követést vár tőlem? Egy darabig talán bizonytalan vagyok. De itt az idő, dönteni kell! Vagy legyőzöm a kételyt és hiszek, vagy átadom magamat a hitetlenségnek... Jézus élete miatti kételyemet legyőzni azt jelenti, hogy a názáreti Ember-Jézusban felismerem – a keresztt megaláztatásában is – Isten hatalmas erejét. Azt, hogy Jézus a keresztt tehetetlenségében is megmutatta, hogy „Isten ereje a gyengeségben mutatkozik meg...”

A mindennapi gettóból való kitörés...

A mi helyzetünk ugyanaz, mint Jézus kortársaié volt. A názáretbeli földieké és rokonoké... Akik mint embert ismerik Jézust... Ismerik az „Országról” való üzenetét és csodáit. Csodálkoznak is rajta, mert ez nem illeszthető bele a dolgok rendes menetébe, ezért döntést követel...

„Látva nem látnak, – hallva nem hallanak...”

De elhalasztódik a döntés. A szemek látnak és semmi felismerés. A fülek hallanak és semmi megvallás. – Hogy lehet az Isten mégis Ember? Ez túl magas nekünk. Hogy jön a falunkbeli ács ahhoz, hogy nekünk Isten nevében szóljon?! Sőt Istenként beszéljen! Megrekednek a mindennapinál... A gettóból való kitörés nem sikerül.

2. Ez a mi problémánk is! A korszellem szűk keretei között maradunk, amely voltaképpen a mi saját mai szellemünk. A technika és tudomány keretei között szorongunk. Nem tudjuk még, mi az, ami lehetséges és mi az, ami lehetetlen... Ami nem illik bele felfogásunkba, szűk keretünkbe, azt eldobjuk, mint komolytalant,

mint visszahúzó, mint nem progresszív, nem felvilágosult, nem tudományos dolgot.

Ami hiányzik belőlünk, az a hit fantáziája, lendülete, amely át-töri a mindennapi élet szűk korlátait. Ez nem jelenti a boldogság fantasztikus ábrázolását, az értelmetlen kívánság-fantáziát, hanem az értelemnek és a szívnek hitből fakadó erejét! Azt, hogy az ember legégetőbb vágyai nem maradnak teljesületlenül. Azt, hogy az élet nem torkolhat a megsemmisülésbe, a halálba. Azt, hogy egyszer valóban szabad leszek és találkozom szeretetem Istenével. Az evangélium szerint Jézus maga is csodálkozott hitetlenségükön... A mai ember igazi felelete csak az lehet, amit XI. Kelemen pápa imája mond:

„Hiszek benned Uram! De erősítsd hitemet.
Bízom benned, de erősítsd reményemet.
Szeretlek téged, de adj nekem izzóbb szeretetet.
Neked szentelem gondolataimat, hogy reád gondoljak;
Szavaimat, hogy rólad beszéljek,
Tetteimet, hogy azokat teszerinted végezzem,
Szenvedéseimet, hogy azokat az irántad való szeretetből
viseljem,
Én azt akarom, amit te akarsz,
Azért, mert te akarsz.
Úgy, ahogy te akarsz.
Addig, amíg te akarsz!

III.

Az erő a gyengeségben lesz teljessé

A gőg az Istenhez hűségeseket is megkísérti. Főleg, ha valaki misztikus elragadtatásokkal is dicsekedhet, mint Szent Pál. Ezért kapott Pál is „tövist a testébe”, hogy „el ne bízsa magát”. És az Úr meg is magyarázta neki: „Az erő a gyengeségedben lesz teljessé!” Attól kezdve Szent Pál már csak ezzel a „gyengeségével” dicsekedett, csakhogy „Krisztus ereje” lakjék benne.

Akárhogy is értelmezzük Szent Pál gyengeségét, mindenképpen azt jelenti, hogy ő is gyarló embernek érezte magát. Nem tudja már egészen azt nyújtani, amit szeretne.

Isten nem a tökéletes embereket választotta ki prófétáivá vagy apostolaivá. Inkább a gyengéket. Az ő gyengeségeiket használja fel,

hogy kegyelmét kinyilatkoztassa. – Így válik a mi emberi gyengeségünk az isteni erő „forrásává” . . .

„Nem tudott csodát tenni!”

A gyengeségben csak akkor lesz teljessé az erő, ha a „gyengékben” égő hit lobog. Ha le tudják győzni az előítéletet, a gőgöt, a rövidlátást, a féltékenységet, a nemtörődömséget. Különben csak botránkozni fognak, miként a názáretiek botránkoztak Jézuson. Hitetlenségük miatt nem is tudott közöttük csodát tenni. A prófétának saját hazájában, honfitársai hitetlensége miatt nem volt becsülete. . . . Jézusnak ez annyira feltűnt, hogy „ő maga is csodálkozott hitetlenségükön. . . .” – Az erő tehát csak a hitben válik teljessé. „A győzelem, amely diadalt arat a világon, a mi hitünk!” (1 Jn 5, 4)

A tanítványokhoz egy ördögtől megszállott fiút hoztak. Megpróbálták kiűzni belőle az ördögi szellemet. Nem ment. Jézusnak csak egy szavába került. A tanítványok csalódva kérdezték: Nekünk miért nem sikerült? „Mert gyenge a hitetek!” – válaszolta Jézus (Mt 17, 20). – Az emberiségből is elszállt az erő. Gyenge a hitünk. Jézus nem „tud” csodát tenni ma – még ördögöt űzni sem. Csak áll és „csodálkozik hitetlenségünkön. . . .”

*

.....
Szent Képzelés, örök hit-balzsam,
ki létlenül is leglevőbb,
Meghajlok szent Színed előtt
S akarom, hogy hited akarjam.

Megúzeték s nem nyugszom addig,
Míg hitedet meg nem nyerem,
Mert kockán van az életem,
Mint árnyék, mikor elhanyatlík.

S hányattatom, miként a sáska,
Mert csak Tenéked van erőd,
S mert nem láttam régen előbb:
Nem szabad hinni senki másba.

(Ady: Istenhez hanyatló árnyék)

*

A keresztények Istene olyan Isten, aki megéreztetí a lélekkel, hogy ő az egyetlen java. Benne van a lélek nyugalma, melynek minden öröme az Isten szeretete. Egyszersmind utálatot ébreszt a lelkekben amaz akadályok iránt, amelyek tőle elválasztják és megakadályozzák benne, hogy teljes erejében az Istent szerethesse. A lelket feltartóztató önszeretet és gonosz kívánság tűrhetetlen előtte. Ez az Isten megéreztetí a lélekkel, hogy oly mélységes önszeretet lakozik benne, ami vesztét okozza s egyedül csak ő tudja ebből kigyógyítani.

*

Legyen rendíthetetlen a hitünk! Mégpedig nemcsak a diadal napjaiban. De akkor is, amikor látszólag rombadől körülöttünk minden. De csak látszólag! Isten hadviselésében nincsenek végleg elveszített ütközetek.

(Matjews)

*

Egy néger pap így prédikált híveinek: „Testvéreim! Ti azért jöttetek a templomba, hogy csőért imádkozzatok. – És íme egyiktek se hozott esernyőt. Hol a ti hitetek?!”

*

Amit itt a csillagok alatt Istenből látok, az elég nekem, hogy higgyek abban az Istenben, aki a csillagok fölött van, s akit nem látok.

(Newton)

ÉVKÖZI 15. VASÁRNAP

Olvasmány:
Ám 7, 12–15.

Szentlecke:
Ef 1, 3–14.

Evangelium:
Mk 6, 7–13.

Bevezetés

A mai világban, amelyben élünk, többen beszélnek, mint valaha. A szavak a legkülönbözőbb formában jutnak el a hallgatókhoz (telefon, rádió, televízió)...

Hogyan kell az Isten országáról szóló ígének elhangzania, hogy ebbe a világba is hitelesen „megérkezzék”? Egyszerűen: igaznak kell lennie! De hiszen úgyis az... Ne feledjük azonban, hogy csak az „átélt” szó igaz! Ha a valóság a kimondott szónak ellentmond, akkor a szó hazugságnak tűnhet.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Krisztus szeretetének uralma alatt élünk. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: engedelmeskedünk-e a szeretetnek? Családunkhoz, munkatársainkhoz való viszonyunkat a szeretet határozza-e meg? A szeretet irányítja-e?

– csend –

Hogy bűneinket megbánjuk: Uram, irgalmazz!

Hogy tanításodat elfogadjuk: Krisztus, kegyelmezz!

Hogy önzetlenül segíthessünk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az Efezusi levél egy ünnepélyes magasztalással kezdődik (1, 3–14), mely Isten minden működését az „áldás” szóban foglalja össze. Isten akarata, hogy minden embernek kinyilatkoztassa örök szeretete-

tét. Végülis csak egy célt szolgálhatunk: „Magasztaljuk felséges kegyelmét...” (1, 6) – Ennek a szeretetnek adományai: az isten-gyermekségben való részvétel, a bűnök bocsánata, a betekintés Isten akaratának titkába, bizonyosság kiválasztottságunkról Isten országában, valamint az Isten dicsőségében való részesedésünk. Isten mindezt Krisztus által valósítja meg, aki központja és feje az egész teremtnak. Ő a záloga megváltásunknak és tőle kapjuk a megígért Szentlélek-pecsétet, melyet a keresztségben közöl velünk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus tanítványai szétküldésével tulajdonképpen megsokszorozta saját tevékenységét. A „tizenkettő”, a tanítványok szűkebb körének a megjelölése. Ők az apostolok. Jézus azért választotta ki, hogy azután szétküldje őket (Mk 3, 14). Azért, hogy terjesszék Jézus üzenetét és az embereket bűnbánatra indítsák, azaz olyan magatartásra, amely megfelel az új valóságnak: Isten uralmának, mely Jézus eljövetelével virradt ránk. Jézus missziós beszéde részletesebb Szent Máténál (10, 5–14) és megfelel az ősegyház missziós szabályának. Az egyház missziós tevékenysége annak folytatása, amivel Jézus az apostolait megbízta. A misszionáriusok – mint Jézus is – szavukkal és segítő tevékenységükkel prédikálnak. Így bizonyosodik be, hogy az evangélium Isten ereje. Megment mindenkit, aki hisz benne (Róm 1, 16; Mt 16, 1.9–14; Lk 9, 1–6).

II.

A 6, 7 fejezettel a Márk-evangéliumnak egy új szakasza kezdődik. Eddigi tapasztalatai után Jézus tekintete a messzeségbe néz és a jövőbe tekint. Megsokszorozza tevékenységét, amennyiben szétküldi tanítványait. Jézus nem egyedül küldi őket, hanem kettesével, mivel „kettő jobb, mint egy” – mondja már az ószövetségi bölcs Sirák is. Mint maga Jézus, ők is Isten küldöttei. Jézus utasításokat és hatalmat ad nekik: az Ige és a tett hatalmát. A szabályok, amelyeket Jézus itt első misszionáriusainak ad, ha nemis betű szerint,

alapjában véve ma is a siker előfeltételei: a szegénység gyakorlása, emberi tekintettől való szabadság, illúziómentes magatartás, a kapott küldetés tudata, és hit az Üzenet isteni hatalmában.

III.

A reklám világa

A reklám a mindennapi életben nagyon fontos: könyvet, mosószert, mindent reklámoznak. A televízióban külön reklámműsor van.

Az egyháznak is toboroznia kell. Mire? Az egyház nem gazdasági vállalkozás. Nincs mit eladnia. Jézus jóhírért kell elvinnie a világba! De meg kell győzni az embereket. Misszionálni kell őket. (Misszió latinul annyi mint: küldetés.) „Amint engem küldött az Atya... én is küldelek titeket” – mondta Jézus.

Az egyház kezdettől fogva missziós egyház volt, és az ma is.

Természeténél fogva ez a missziós tudat él benne! (Missziós dekrétum Nr. 2.)

E missziós jelleget Jézus megszilárdította. Elküldte a „tizenkettőt”, hogy bűnbánatot hirdessenek és Jézus nevében gyógyítsanak. Ez nehezükre esett a tanítványoknak...

Éppen a múlt alkalommal hallottuk, hogy a názáreti igehirdetés milyen kudarccal járt (Mk 6, 1–6). Minden más volt, mint egy missziós toborzó út ígéretes bevezetése. A tizenkettő várakozással és kétellyel, de reménységgel ment tovább...

Mivel Jézust képviselték, szegényeknek kellett lenniök (csak egyetlen ruha, saru és vándorbot volt minden felszerelésük). Megdöbbenő ez az igénytelenség. Érdekes a német szó: habernichtse-k voltak (akiknek nincs semmijük). Még magyar szó is akad rá: Földnélküli Jánosok voltak... Akik mindent elhagytak... amit egyébként jó lelkiismerettel is birtokolni lehetne, mint ház és udvar, asszony és gyermek, biztos egzisztencia. E küldetésre csak Jézus üzenetét és ígértét vitték magukkal. Meg kellett tapasztalniok, hogy az apostoli lelkülethez hozzátartozik a rizikó, a kockázat...

„A rókáknak barlangjaik vannak, az Emberfiának nincs hová fejét lehajtani...” – így szólott Jézus panasza.

De azért senki sem volt magára hagyatva. Kettesével küldötte ki őket Jézus... Vae soli! Jaj annak, aki egyedül marad! Egyrészt azért, hogy egymást segíthessék, másrészt, hogy tanúságtételük

szavahihetőségét bizonyítsák. Az őszövétség szerint két vagy három tanú állítása érdemel csak hitelt (MTörv. 19, 1–5).

Krisztus tanúinak kell lennetek!

A misszió, az apostolkodás nemcsak a specialisták, a misszionáriusok, a plébánosok, a szerzetesnővérek ügye. A keresztség és a bér-málás által mi mindnyájan Krisztus képviselői – rossz szó, de kifejező: – ügynökei lettünk. (A biztosítási ügynökök mennyit fáradoznak!?) Mindenki a saját módján, a saját helyén gyakorolja a küldetést.

Hogyan állunk ezen a téren? A mai evangélium lelkiismeret-vizsgálatra ösztönöz!

Céltudatosak vagyunk-e?

A tanítványok világosan körülhatárolt megbízással keltek útra. Gondolunk-e mindennap küldetésünkre? Felhasználunk-e minden alkalmat, hogy másokat a hitből fakadó életre buzdítsunk? Imádkozunk-e együtt például a gyermekekkel, a betegekkel?

Nem mindegy, hogyan találkozunk az emberekkel. Úgy viselkedünk-e, hogy ők bennünk a megvalósult evangéliumot látják? De nehéz is ez! Sokszor durva, ideges vagyok... Milyen a mi saját misszióink? A példánk vonz, vagy inkább taszít?

Öntudatosak vagyunk?

Mint az apostolok, mi is fel vagyunk ruházva hatalommal. „Ha nem fogadnak be, rázzátok le sarutokról még a port is...” – utasítja Jézus apostolait.

Jézus Isten Lelkét ígérte meg nekünk, Isten erejét, hogy az ő szellemében éljünk és cselekedjünk. Gondoljunk csak arra, hogy milyen magatartást tanúsítottak azok a hitvalló emberek, akik a szenvedő Krisztus követésében jártak útjukat! Üldözöttek, de rettenthetetlenek; megaláztatok, de mégis milyen öntudatosak voltak!

Jézus minket is küld.

Hallottunk-e már a johannita lovagrendről? A XII. századtól kezdve tevékenykedtek Európa sok országában. Elsősorban azt tartották feladatuknak, hogy kórházakat tartsanak fenn és betegeket ápoljanak. Emellett védelmet nyújtottak a szentföldi zarándokoknak. Védelmezni szerették volna Jézus szülőföldjét is. Küldetésüket Jézus szavaira vezették vissza, azokra is, amelyeket a mai evangéliumban olvashatunk; Krisztusért akartak küzdeni, de nem fegyverrel, hanem szeretettel. Vagy mégis volt fegyverük? Igen, a

krisztusi hit, remény és szeretet... Reményük táplálta határtalan bizalmukat abban, hogy Jézus mellettük áll hivatásuk teljesítésében. Istent átölelő szeretetük pedig bőségesen áradt ki embertársaikra is.

Jézus szavai nekünk is szólnak. Mindenkinek a maga állapota, élethelyzete szerint. „Krisztus küldetésében járunk” szavainkkal, beszédünkkel. Hivatásunk tehát, hogy az igazi emberi szó hirdetői legyünk. Az igaz, a hívó emberi szó is a hitet, a reményt és a szeretetet tekintí fegyverének és Isten szavára, erejére, példájára támaszkodik.

Jézus ma is küld minket a betegek ápolására, az öregek megsegítésére, a gyengék védelmére. Ha ma már nem is látjuk a johanniták tevékenységét, magunk élhetünk a johanniták lelkiületével. Tegyük komoly elhatározást: nem tekintünk úgy a szükségét szenvedőkre, mint olyan „tolakodókra”, akik „jogtalanul” háborgatják nyugalunkat, hanem a hivatásának tudatában élő ember lelki nyugalmaival és derűs segítőkészséggel fordulunk hozzájuk minden alkalommal.

IV.

Az apostolok szétküldése

A korabeli viszonyokhoz mért utasítások közül egy a lényeges: „... hatalmat adva nekik...” – vagyis Krisztus hatalmával kell az örömhír hirdetőivé válniuk. És ma? Mi volna, ha az evangélium mai hirdetői – mint pl. Assisi Szentje a maga idejében – egészen komolyan vennék ezt az útravalót, a teljes igénytelenségre? Az ige mai hallgatói nem kívánják-e vajon joggal az evangélium hirdetőitől ezt az igénytelenséget? A fejlődést persze nem lehet visszafordítani. De vajon mi a jogos fejlődés igaz gyümölcse és mi a történelmi lerakódás kölönce?

E merész problémafelvetéstől nem szabad visszariadnunk, ha azt akarjuk hitelesen hirdetni, hogy csak egy a fontos, egy a szükséges. Vajon mi, mai papok és hívek, nem szenvedünk-e ugyanabban a bajban a szegénységet illetően? Csak úgy taníthatunk, ha mi is Krisztustól tanulunk. Tanuljunk együtt!

A megoldás nyilván nem az, hogy mezítláb járjunk, szereltesük le a templomi fűtést, villanyharangot, stb. De az sem, hogy ha azt gondoljuk, hogy e technikai és anyagi feltételek fontosabbak a jól felkészült, áldozatokkal is átélt imáinknál, szentmisében való rész-

vételünknel stb. Vajon tudjuk-e csupán eszköznek tekinteni a házunkat, lakásunkat, szép bútorainkat, televízióinkat, – vagy rab-szolgái lettünk? Vajon épp ezek a technikai és anyagi javaink lesznek emberreválásunk gátjai?

Újra és újra fel kell tennünk a kérdést magunknak: mire alapítom én vallásos életemet? Mennyi időt és energiát fordítok külső körülményeim biztosítására és mennyit szellemi, lelki szükségleteim, belső képességeim kibontakoztatására? Miben bízom igazán: Isten szeretetében – vagy abban, amim van?

Minket mindnyájunkat szegényen akar küldeni az Úr a világba, mint apostolait. Ha tele a kezünk, nem tudjuk kinyújtani, hogy megfogjuk egymás kezét, Isten kezét. Csak az üres kezet lehet megfogni. – Az apostolok annak idején bűnbánatot hirdettek, sok ördögöt űztek ki, és olajjal megkenve sok beteget gyógyítottak meg. Uram, add, hogy kigyógyuljunk gazdagságunkból és így legyünk igazán gazdagok a hitben és a szeretetben!

*

A világ és az élet története olyan, mint egy tarka szőnyeg. Az alsó oldalán, melyet most látunk, a zöld, a vörös, a kék és sárga fonalak sokszor érthetetlen zagyvaságban futnak keresztül-kasul. De éppen azáltal alkotják a szőnyeg felső, mintás oldalán a legszebb virágokat. A világ végén kibontja Isten az egész szőnyeget, s bölcs kormányzását az összes teremtmények bámulni fogják.

*

ÉVKÖZI 16. VASÁRNAP

VIZSGÁLÓDÁS KRISZTUSRÓL

Olvasmány:
Jer 23, 1–6.

Szentlecke:
Ef 2, 13–18.

Evangelium:
Mk 6, 30–24.

Bevezetés

Sok helyen eluralkodott e vélemény: az ember annyit ér, amennyit termel, vagy annyit, amennyit keres. Boldogoknak azonban azokat tartják, akik sokat keresnek. De miért lennének boldogok ezek? Egész életükben folyton hajszoľják magukat éjt nappallá téve... Nincs egy perc nyugtuk. Mindig többet akarnak. Sajnálatra méltóak ezek az emberek...

Isten szabad embereknek teremtett minket. Nem rabszolgáknak. Komolyan kell dolgoznunk, de azért maradjunk szabadok oly módon, hogy olyasmit is tudjunk tenni, ami nem jelent bevételt, anyagi hasznot; pl. tudjunk hallgatni. Mit is mond nekünk a csend...?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: érdekel-e bennünket az, hogy mire van szükség környezetünknek? Meglátjuk-e, hogy embertársunknak kell az elismerés, a nyugalom, az érdeklődés?

– csend –

Anyagiasságunk miatt: Uram, irgalmazz!

Nyugtalanóságunk miatt: Krisztus, kegyelmezz!

Tűrelmetlenségünk miatt: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az ember viszonya Istenhez mint „távolság és közelség” jellemezhető. Mégpedig az istenismeret és az Istennel való kapcsolat fokozatai szerint. A zsidóság szemszögéből tekintve a pogányok a „távolban” voltak. Krisztus azonban a megváltással „közelségbe” hozta őket. Átala hívott meg Isten „minden embert” az üdvösségre. A zsidók és a pogányok között lehullott a válaszfal. Isten már nem tesz többé különbséget közöttük.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A tizenkettő, akiket Jézus kiküldött (Mk 6, 7), a mai evangélium „apostolai”. Az „apostol” szó annyit jelent, mint küldött, hírnök. Küldetésüket tettekkel és szavakkal vitték végbe. Most látjuk, milyen izgatottan és kimerülten térnek vissza... Visszavonulásra, magányra van szükségük... A missziós tevékenység után a tizenkettő újra tanítvány, tanuló (6, 34–35) lesz.

Az ezt követő evangéliumi versek már a kenyérszaporítás csodájához vezetnek át (6, 35–44). Előbb azonban elhangzik, hogy Jézus „megszánta” az embereket és „sok mindenre tanította őket”. Mindkettőt cselekedni kell a tanítványoknak is: az Ige kenyerét nyújtani, de a test éhségére is ügyelni.

II.

Az itt felolvasott evangéliumi rész első fele a „tizenkettő” visszatéréséről szól. A misszió sikeréről semmit sem tudunk meg. Elképzelhetjük, hogy az apostolok még izgatottak és kimerültek voltak. Jézusnál most csendre és nyugalomra van szükségük. Ám sok ember követi őket e magányos vidékre is. Jézus szánja őket. És nemcsak mondja: „misereor...” – szánom őket... – hanem eszerint cselekszik is. Kenyeret ad nekik, hogy éhségüket csillapíthassák. De először „sok mindenre oktatja őket...” Az Ige élő Kenyere éppen olyan szükséges, mint a testet tápláló kenyér. A tanítványoknak is

meg kell tenniök mindkettőt: az Ige (a szentség) Kenyerét kell nyújtaniok, de ugyanakkor a testi éhséget is csillapítaniok kell, ahol arra szükség van.

III.

A munkában kifáradt ember evangéliuma

A múlt vasárnap arról írt Szent Márk evangélista, hogy Krisztus missziós útra küldötte apostolait. Csak vándorbotot és sarut engedélyezett nekik... A mai evangéliumban a gondos Mester pihenőre, kikapcsolódásra hívja meg tanítványait. „Venite, requiescite pusillum...” – jöjjetek és pihenjeteek egy kissé...

100 évvel ezelőtt még nem volt olyan természetes, magától értetődő jog a szabadság, a nyári üdülés, mint manapság. Most a Munka Törvénykönyve mindenki számára biztosítja ezt, még a családok részére is.

Szükséges a kikapcsolódás. Ha valaki 11 hónapon át nap mint nap komolyan kiveszi részét a munkából, szüksége van kikapcsolódásra. Ilyenkor a család rendszerint vidékre, vagy külföldre utazik. Szükséges, hogy feltankoljanak, hogy lelki és testi üzemanyagot vegyenek fel az egész évre.

A vasárnapi szentmise is ilyen „tankolás” lenne. Ha Isten igéjét szomjas lélekkel hallgatnánk és őt a szentáldozásban magunkhoz vennénk, nagy erőttöbblettel gazdagodnánk...

Amikor a tanítványok útjukról visszatértek, beszámoltak Jézusnak mindarról, amit tettek és tanítottak.

Először a tettekről, majd utána a tanításról... „Facta loquuntur – a tények beszélnek”. A tényeknek kell hangosan beszélniök. A tanítványok nyilván fáradtak voltak és azért jöttek vissza, hogy megpihenjenek... hogy ismét hallgassák a Mestert és tőle tanuljanak.

Milyen kedves Jézus megnyilatkozása: „Gyertek velem külön cgy magányos helyre és pihenjétek ki magatokat egy kissé!”

Jézus sokat követel. De nem erőn felül... Mindennek van határa. Minden gépnek megvan az élettartama, amelyet előre ki lehet számítani. Vannak gépek, üzemek, amelyek három műszakban dolgoznak...

Az ember szervezete azonban nem gép. Változatosságra van szüksége. Ezt bizonyítja a nappal és az éjszaka; a tevékenység és a pihenés; a feszültség és a lazítás; a munka és a szórakozás szokásos ritmusa.

Nem kívánta-e az Isten már a Sinai-hegyen, a Tízparancsolatban (a 3. parancsként), hogy az ember hetenként egy napot pihenéssel töltsön? Miért feledkezünk meg erről?

Az emberek jaj de nagyon ráfizetnek, ha semmi pihenést, semmi pauzát nem engednek meg maguknak! Azt hiszik, ha egy óra, vagy egy nap kiesik, minden összeomlik... Azt hiszik, hogy csak a szakadatlan tevékenységük révén marad meg a világ. Nagyon tévednek...

Jézus másképpen vélekedik. Tudatában van küldetése fontosságának. Mégis biztosít pihenőt magának és tanítványainak. Gyakran halljuk róla, hogy visszavonul, hogy egyedül legyen... Hogy imádkozzék...

A munka megszakítása csak rövid ideig tart. Nem lehet ölbetett kézzel ülni és várni. Utána keményen kell dolgozni. A tanítványok sem hivatkoznak arra, hogy megérdemelték a pihenést...

Jézus is engedi, hogy megzavarják nyugalmát, amikor gyermekeket hoznak hozzá... Első a hivatása, az emberek ügye... Az apostolok is, amikor látják, hogy a nép mennyire fáradt és mégis utánuk megy... nem küldik el őket. Nem hivatkoznak a megérdemelt pihenésre, hanem egészen a nép rendelkezésére állnak... Így tesz minden igazán hivatása magaslatán álló hívő keresztény ember is.

Szent Márk egy kedves képet használ, amit a többi evangélista is alkalmaz Jézussal kapcsolatban. Ez a jó pásztor hasonlata. A hívek „olyanok, mint a pásztor nélküli juhok...”

Jézus a jó Pásztor, aki gondozza juhait. A nyájáért él... Jó legelőt és vizet biztosít neki. Név szerint ismeri őket és ők is ismerik őt. Mi is ilyen pásztorok vagyunk? Szűkebb családjunkban és a ránk bízott közösségünkben?

Az egyik oldalon idilli kép fogad: Genezáret tava, mint egy hárfa beágyazva Galilea hegyei közé... Jézus apostolaival nyugodt helyet keres. Magányba vonul. De az emberek észreveszik. Mint a futótűz, terjed a hír, hogy Jézus övével a tapon van... Tüstént sereglenek hozzá az emberek.

Elzárkózhat-e Jézus az emberek elől?

Szívét elfogja az együttérzés meleg hulláma...

Kit keresnek a pusztában ezek az emberek?

– Valakit, aki megérti őket...

– Valakit, aki fájdalmaikat és betegségeiket viseli...

– Valakit, aki ismeri bűneiket, akivel megoszthatják gondjait. . .

Jézus úgy él, mint ők. Közülük való. Ismerik atyját, anyját. . . Közülük való és mégis egészen más!

IV.

Hogyan töltsük pihenésünket?

Az apostolok fáradtak voltak, amikor visszatértek missziós útjukról. Prédikáltak, betegeket gyógyítottak. Sokan jöttek hozzájuk, hogy velük Istenről beszéljenek, hogy tanácsot és vigasztalást kapjanak.

Legyen időnk mások számára! Az emberek panaszkodnak: úgy rohannak a napok, hogy nincs idejük semmire.

A tanulság ebből az, hogy legyen időnk mások számára is. A szülőknek nincs idejük a saját gyermekeik számára, hogy meghallgassák azok iskolai, vagy – ha nagyobbak – egyéb problémáikat. . . Ez rosszul esik a gyermekeknek, még ha nem is mondják. Így teljesen magukra maradnak. . . Vagy rossz társaik hatása alá kerülnek. A következmény. . .? Látjuk és szomorúan tapasztaljuk. . .

A szülőknek, a férjnek és a feleségnek nincs ideje, hogy egymás gondját-baját meghallgassa. Az üzemben, a szalag mellett, a hivatalban, a vállalatoknál mennyi minden előkerül. . . és mennyi mindent magukba fojtanak, amit házastársukkal szeretnének megosztani. . . Sok férj van, aki ha hazajön, beletemetkezik az újságba, vagy odaül a televízió elé. . . vagy hobbjának hódol. . . Mégsem ez lenne az első, legfontosabb feladatuk!

A felnőtteknek és a gyerekeknek legyen idejük egymás számára! Nem jó, ha a fiú vagy a leány sokáig egyedül marad. Az ember társas lény. . . Egymásra vagyunk utalva. Az Én-hez hozzátartozik a Te. . . Én, te, ő és így lesz a Mi. . . a közösség! A közösségben az egyén védelmet, oltalmat, segítséget talál.

Jézus közöttünk él! „Ha ketten-hárman együtt vannak az én nevemben, ott vagyok közöttük!” – ígéri Jézus. Így jött létre az egyház: az Úr közössége. *

Önmagunkkal is kell foglalkoznunk. És ez nem könnyű. Vannak fiatalok és felnőttek egyaránt, akik önmagukkal semmit sem tudnak kezdeni. Egyedül vannak, elhagyatva unatkoznak. . . Esetleg játékba vagy társaságba menekülnek. . . Mert nem akarnak egyedül maradni.

Ezek ellentéte az olyan ember, aki csak önmagával foglalkozik. Csak saját problémájával küszködik.

Mit jelent: időt szakítani a magunk számára? Leszállni saját emberi énünk mélyére. Önmagunkat megismerni. A hibákat észrevenni. A jó tulajdonságokat felismerni és énünk mélyén végül Istenre találni!

Időt szakítani magunknak még azt is jelenti, hogy a jó tulajdonságokat kifejlesztjük, a hibákat kiküszöböljük... Mégpedig mielőbb!

Jézusnak mindig volt ideje a tömeg számára... „Szánom a sereget... Olyanok, mint a pásztor nélküli juhok...” Jézusnak van ideje. Szeret minket.

V.

Jézus a mi pásztorunk

Jézus mindnyájunk jó Pásztora. A mennyei Atyának újra és újra elmondja a mi érdekünkben: Sebecimet az emberek iránti szeretetből kaptam... Ezekre a sebekre tekints Atyám és könyörülj rajtuk!

Jézus, mint a jó Pásztor, életét adta juhaiért. Ez a lelkület azonban nemcsak a Golgotán mutatkozik meg. Ez vezeti egész nyilvános működését. A mai evangélium szerint: Amikor körütekintett az őt körülvevő tömegen, megszánta őket, mert olyanoknak látta őket, mint a pásztor nélkül maradt nyájat... Látta, az embereknek szüksége van rá... Szüksége van a tanításra.

Nélküle mi is pásztor nélküli juhokhoz hasonlítunk. Ő ma is tanít minket az evangélium szavain keresztül. Az egyház igehirdetésének közvetítésével. Őt hallgatva tölti el szívünket az a nyugalom, hogy életünk jó úton halad, erő árad szét tagjainkban, amely annak a tápláléknak az eredménye, amelyet Ő nyújt nekünk. A szentmisén különös erővel tölt el bennünket ez a tudat. Jézus újra és újra a mennyei Atya elé tárja kereszttáldozatának sebeit...

Jézus azt akarja, hogy vele együtt mi is töltekezzünk a jó pásztor lelkületével. Ő általa és ő benne mi is forduljunk szerető gondoskodással embertestvéreink felé. Mi milyen „sebekre” tudunk hivatkozni? Mit tettünk Istenért, amire hivatkozhatunk, amikor kéréseinket a mennyei Atya elé tárjuk? A hitre építjük-e életünket? Őszintén tevékenykedünk-e embertársainkért? „Atyánk, nekünk adtad a földet és mi hozzáadtuk a háborút! Testvéreket adtál

nekünk, mi pedig a gyűlöletet tápláljuk! Jézus Krisztust adtad nekünk és mi keresztfát készítettünk számára! Atyánk, sürgősen mutasd meg nekünk Jézust, ugyanis mindent neki adtál. Csak ő tudja igazán a találkozás színterévé tenni a földet és az emberek szívét azzal, hogy az ő szeretete tölti be. Ő tud egyedül üdvösségünk lenni, ő a mi békénk!” (Pierre Griolet)

VI.

Mindenki pásztor és juh egyszerre

A Biblia szereti a pásztor és a nyáj képét. Alkalmasan fejezte ki ez a kép a nép viszonyát vezetőihez. Isten népe kapcsolatát Istennel, Jézussal. Némileg korhoz kötött e kép, hiszen a pásztoresberek, világából való. Ma más bajuk is van vele egyeseknek. Nem tartják demokratikusnak, hogy nyájja, birkává tegyék vagy annak nézzék őket. Lássuk meg tehát e képben kettős hivatásunkat Isten népében!

Ma már az egyház képét sem úgy látjuk, hogy vannak pásztorok, akik vezetnek és nekünk, a nyájnak csak az a dolgunk, hogy engedelmesek legyünk, hagyjuk magunkat vezetni, foglalkoztatni, alakítani.

Ki a boldog, jó pásztor?! Aki összegyűjt és nem szétszór. Aki hazavezet, nem elriaszt. Aki véd, nem elhanyagol. Márk Jézust állítja elénk jó pásztorként. Együttérez hallgatóságával. Ha fáradt, akkor is gondoskodik pásztor nélküli juhairól. Mások szenvedése cselekvésre indítja. Csillapítja éhségüket. Úgy tanít, hogy abban erő, saját belső tekintélye él. És milyen a nyáj? Nem fél és aggodalmaskodik, hanem bátran bízik. Nem passzív, hanem aktívan keres. Keresi Jézust, akitől várja, amit csak tőle várhat. Nem akarat nélküli. Nem is fogad el mindent, amit eléje tárnak, hanem az igazságot keresi. Együtt van a többiekkel, de nem tömeget, hanem közösséget, családot akar alkotni, melyben nem válik személytelenné, hanem egyénisége értékeit kibontakoztató személylé.

Mindnyájan pásztorok is vagyunk. A családban, a munkahelyen, az egyházközségben. És mindnyájan a nyáj közösségében élünk, amelynek csak egy igazi pásztora van: Jézus Krisztus! Őt keressük! Előtte nyílunk meg! Hozzá alakítjuk életünket. Mindkét minőségünkben haladnunk kell. Nem szabad megállni. Öntudatos és szerény nyitottsággal kell élnünk.

Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó íze van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Zavart lelkem tegnap mindent bevallott:
Te voltál mindig mindenben minden,
Boldog szimatolásaimban,
Gyöngéd simogatásaimban
S éles, szomorú nézéseimben.
Ma köszönöm, hogy te voltál ott,
Hol éreztem az életemet
S hol dőltek, épültek az oltárok.
Köszönöm az én értem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sírást,
Köszönöm törtszívű édesanyámat,
Fiatalságomat és bűneimet,
Köszönöm a kétséget, a hitet,
A csókot és a betegséget.
Köszönöm, hogy nem tartozok senkinek
Másnak, csupán neked, mindenért neked.
Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó íze van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott,
Hogy te voltál élet, bú, csók, öröm
S hogy te leszel a halál, köszönöm.
(Ady: Köszönöm, köszönöm, köszönöm...)

*

ÉVKÖZI 17. VASÁRNAP

KRISZTUS JELEI

Olvasmány :
2 Kir 4, 42–44.

Szentlecke :
Ef 4, 1–6.

Evangelium :
Jn 6, 1–15.

Bevezetés

Akinek megvan a mindennapi kenyeré, az gondtalanabban tud élni. Akinek azonban állandóan aggódnia kell: vajon meglesz-e a mindennapi kenyeré, az nem szegénységben, hanem nyomorban él. A szegénység Jézus alapvető követelménye. A nyomor a gazdagok szégyene. . .

Az emberek, akiket Jézus csodálatos módon táplált, nem nyomorban éltek. De azért, hogy Jézust hallhassák, megkockáztatták az éhség vállalását. Nem voltak szentek sokan közülük, mégcsak hívők sem. Jézus táplálta őket, hogy ez JEL legyen a mi számunkra.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Jézus, tanításáért, az emberiség üdvösségeért közösen vagyunk felelősek. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: teszünk-e valamit közös felelősségünk alapján? Próbáljuk-e megérteni Jézust?

– csend –

Mert szeretjük meghúzni magunkat mások között: Uram, irgalmazz!

Mert félünk az önálló döntésektől: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem teszünk meg mindent tudatlanságunk legyőzésére: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Milyen legyen azoknak a hite, akik meghívást nyertek a hitre és a Krisztusban való közös részesedésre? A szentlecke első helyen említi az egység parancsát. Ez az egyház lényegének törvénye. A kijelentések kettős felsorolása (4, 4–6) behatóan megmagyarázza ezt. Egy test, egy lélek, egy reménység... Ez Krisztus egyháza. Ez a forrás, amelyből állandóan újjászületik. Az egység minden különbözőség és ellentét ellenére csak úgy valósítható meg, hogy mindnyájan „elviseljük egymást szeretetben...”

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Ezen és a következő négy vasárnapon Szent János evangéliumának 6. fejezetét olvassuk. A kenyérszaporítást, a vízen-járás csodáját, a kafarnaumi nagy beszédet és végül a tanítványok körében fellépő krízist. A kenyérszaporítást az evangélista a húsvéti ünnep és az eucharisztikus lakoma közelségébe állítja (6, 4 és 6, 11). Mint a kánai menyegzőn, Jézus nemcsak a szükségen segít, hanem túláradó bőségben ad (13). És mint a korábbi csodák, úgy a kenyérszaporítás is JEL. Utalás Jézus személyének titkára. Mindnyájan látták a jelet (6, 14). Egy pillanatra készek voltak Jézust olyan prófétának elismerni, mint amilyet vártak. De a Messiásról és az üdvösségről való elképzelésük még más volt. Vagyis Jézus küldetésének igazi megértésétől még távol voltak.

II.

Megoldhatatlan feladatok

Az életben sok olyan probléma adódik, mint amilyent a mai evangélium leír. Az Úr Jézust nagy tömeg követte a pusztába. Négyezer férfi, asszonyok és gyermekek. Már harmadnapja kitarótan hallgatják Jézust. Jézus megállapítja: „Nem engedhetem haza őket éhesen, különben útközben meghalnak.” Ám a tanítványok megjegyzik: „Honnan veszünk itt a pusztában annyi kenyeret, hogy mind ellássuk ezeket?” Sem pénz, sem kenyér a közelben!

A helyzet megoldhatatlan anyagi és szervezési problémának tűnik. Mit tegyenek?

Hasonló helyzetben sok ember feladja a harcot: „Nincs mit tenni!” Csodának kellene történnie. Jézus megteszi ezt a szükséges csodát. De nem csak úgy, egyenesen a kék égből hozza le a kenyeret. Utasítja tanítványait, hogy először a saját lehetőségeikhez folyamodjanak. Jellemző módon megkérdezi őket: „Hány kenyerek van?”

Kilátástalan, megoldhatatlan kérdésekben ez a keresztyén magatartás. A keresztyén nem ülhet ölbetett kézzel. Nem bámulhat tehetetlenül mások bajára. Szeretete ezt nem engedi: „Szánom a népet!” A keresztyén indítatva érzi magát, hogy legalább segítőkészséget mutasson. Tanúságot tegyen róla, ha behatóan nem is tud segíteni. Tanúságot tenni arról, hogy az ember nem áll részvétlenül a nyomorral szemben. Ez jelent valamit. . .

Jézus a tanítványoktól a saját kenyerüket követeli. Nem szabad azt mondaniok: „Ez csepp a tengerben. . . Hiábavaló hősieskedés. . . Az ilyen segítség nevetséges. . .” Jézus nem engedi meg, hogy saját részükre félretegyenek valamit. Hogy minden eshetőségre gondoskodjanak önmagukról. Nem engedi meg, hogy kivonják magukat a szükségből, hogy azután elméleti tanácskozásokat folytassanak arról, miként lehetne a szükségesen segíteni, a mások nyomorát legyőzni. „Honnan lehetne. . . ?” Nem bárkinek, hanem NEKED kell elkezdened. . . !

A keresztyén ember első gondolata saját maga bevetése. Isten tudja, hogy minden kérdést csak az ő közbelépésével lehet megoldani. De csodáját nem akarja egyedül művelni. Az emberek közreműködését akarja. . . Így részük lesz az ő nagy tetteiben! Ha mi megteszünk minden tőlünk telhetőt, Isten is megteszi a magáét; vagyis csodát művel. A csoda magja a mi becsületes, szerény próbálkozásunk. Nem nagy csoda-e, ha a saját, nagyonis kevéske kenyereinket odaadjuk és önzésünket legyőzzük?

„Hány kenyerek van?” – Jézus ezzel a kérdéssel azt akarja elérni, hogy tanítványai belássák tehetetlenségüket. . . És azt be is vallják. Csak azután forduljanak hozzá, akitől egyedül jöhet beható segítség. Kérdésével Jézus azonban tanítványai teljes önzetlenségét is megköveteli. Nyúljanak először a saját lehetőségeikhez. Azokat merítsék ki, mielőtt Isten segítségét kérnék. . .

Isten csodái nem mentenek fel bennünket a magunk vesződségé-

től. A saját áldozatainktól! Lusta és önző emberek nem kapnak ajándékba csodákat!

Óvakodjunk azonban attól a különös farizeusi magatartástól, amely örül, ha saját szükségén saját erejéből tud segíteni anélkül, hogy Isten bizonytalan segítségére lenne utalva. De ugyanakkor mások szükségét Isten irgalmába ajánlja ahelyett, hogy maga a kisujszát is megmozdítaná. Ez ugyancsak gonosz szövevénye a hitetlenségnek, a képmutatásnak és a szeretetlenségnek.

Nem tudod megoldani a szociális kérdést? Talán túl kevésbé értesz hozzá, nincs is hatalmad, hogy tervedet nyilvánosan keresztülvigyed? Nos jó, de légy akkor megértő a feleségeddel és gyermekeiddel szemben! Légy emberséges és segítőkész társaiddal szemben! Ne csak követeld a jogokat, hanem hasonló módon ismerd el kötelességeidet is. Ne irigykedjél senkire. Sok-sok autótulajdonos „szegény” ember! Te gazdagabb vagy náluk. Gazdagabb, mint gondolod! A szociális kérdés ezzel még nincs megoldva. – De ha minden ember csak ennyivel járulna hozzá megoldásához, akkor Isten is megtenné a maga csodáját és a kérdés megoldódna!

Nem tudod megakadályozni a háborút? Mit tehet egy magányos ismeretlen kisember a hatalmasok ellen... Nos jó, de akkor legalább bocsáss meg közvetlen ellenségeidnek! Felejtsd el a sértéseket és barátkozzál a szomszédoddal! Ott taposd el a háború szikráit, a gyűlölet, a bosszúállás, a hatalomvágy tüzeit, ahol tudod! Elsősorban magadban, a tieidben, az emberekben, akiknek szívéhez hozzáférfhetsz! Becsülj mindenkit! Még azokat is, akiknek lelkületét és tetteit egyébként el kell utasítanod! Ismerd el mindenki jogát az élethez! Ha milliók gondolkodnának és élnének eszerint, Isten bizonyára megadná nekünk a béke csodáját...

Idegenkedsz attól, hogy megígéred: „Soha többé nem vétkezem!” Nos jó, akkor igyekezz egy órát bűn nélkül eltölteni. Azután még egyet és még egyet... Lehetetlen egy egész életet szentül leélni? Nos jó, elég egy jó napot a másikhoz fűzni... A többit, az egészet és a tulajdonképpenit Isten fogja hozzáadni: a megszentelődés kegyelmét!

Ha az ember olyan feladatok előtt áll, amelyeket nem képes megoldani, legalább kezdjen hozzá becsületesen. Akkor Isten sem fukarkodik csodáival. *Segíts magadon és Isten is megsegít!*

Az emberek éhsége

1. A test éhsége.

Éhség! – Tudjuk-e, mi ez igazán? Nem a jó étvágy éhsége, hanem az az éhség, amely kínoz és gyötör?! Egyesek a háborúban vagy a fogságban már megtapasztalták, hogy mi is az éhség valójában.

A kenyérharcok, a sztrájkok mindig a több kenyérért folynak. Milliók éheznek. . . Mi, fejlett országok többnyire csak közömbösen vesszük ezt tudomásul.

Az evangélium is olyan emberekről tudósít, akik éheznek. Jézus csodálatos módon segít: 5 kenyérrel 5000 férfit lakat jól (nem számítva a nőket és a gyermekeket). Ezért a nép nagy lelkesedéssel, erőszakkal királlyá akarja tenni. . .

Ilyen emberre lenne nekik szükségük! Nem lenne semmire sem gondjuk! Még talán a megszálló rómaiakat is kiűzné és visszaállítaná Izrael fényes és hatalmas országát. . . De Jézus visszavonul. Igaz, akart nekik segíteni. . . mert tudta, hogy az éhség rossz dolog. De ezzel a csodás eseménnyel egy másik éhségre, egy más kenyérre kívánta felhívni a figyelmüket. . .

2. A lélek éhsége.

Van olyan éhség is, amelyet étellel és itallal nem lehet csillapítani. . . Az embernek nemcsak teli gyomorra van szüksége. Több is kell, mint az anyagi szükségletek kielégítése. Kell lakás, élelem, ruha, szórakozás. . . Ezt a mai fiatalok jobban érzik, mint a régiek. A jólét, amit a szülők kimondhatatlan fáradtsággal felépítettek számukra, nem hatja meg őket. Ingyen kapták. Természetesnek veszik. Sőt még elégedetlenkednek is. Tiltakozásuk nem teljesen jogtalan. Protestálásuk az élet értelme körül mozog. . . „Éz az egész?” – Az élet célja: termelni és fogyasztani; fogyasztani és termelni? Ez nem elég ahhoz, hogy emberek legyünk! Ez nem oldja meg égető problémáinkat! Az embernek ennél többre van szüksége. . . Mélyebb, nagyobb éhség gyöttri: a lélek éhsége.

Az embernek emberekre is szüksége van, akik lelki éhségét csillapítják. Az ember éhezi az elismerést, a megbecsülést; éhezi az igazságosságot; éhezi az emberiséget; éhezi a biztonságot; éhezi a szeretetet. Ezt az éhséget az anyagi jólét önmagában nem tudja csillapítani. Ezt az éhséget az ösztönök kielégítése sem tudja megszüntetni (alkohol, sex, pornófilmek. . .) Akik ezt megkísérelték,

mindig, ismételten, keservesen csalódtak. Megnyugtató, mara-
dandó, félelemmentes boldogságot sehol sem találtak...

3. Az ember éhsége.

Van még egy súlyosabb éhség is. Nemcsak az az éhség van, ami a testet kínozza; nemcsak a lélek éhsége fojtogat; de fojtogat a kedély és szellem éhsége is...

Fenyeget az „egész-ember” éhsége... az éhség az élet értelmére! Ha az embernek mindene meg is lenne, amit kíván: anyagi jólét, biztonság, minden gondtól való mentesség, elismerés és szeretet, még akkor sem lenne teljes a boldogsága. Megmaradna a félelem az öregségtől... megmaradna a félelem a betegségtől... megmaradna a félelem a haláltól. A halál brutális módon megsemmisít minden, földi boldogságról szóló legékesebb prédikációt is!

Az ember éhezik a teljes, a zavartalan boldogság után! Az ÉLET-re van berendezkedve... S amikor megtapasztalja, hogy minden mulandó, amikor megéli az öregséget, és amikor kedves szüleit, barátait, munkatársait elveszíti, az élet éhsége még nagyobbá válik benne! Még kínzóbbá! Kifejeződik ez a letargiában, a rezignációban, a beletörődésben, vagy kifejeződik az elkeseredésben, a kétségbeesésben, vagy abban a reményben, hogy – minden emberi tapasztalat ellenére – a halálon túl is van élet!

Ezt az életet szerezte meg és ígérte meg nekünk Jézus. Ezt az élet utáni éhséget is csillapítani akarja, amikor 5000 férfit jóllakat. Ez csak jele annak az Élő Kenyérnek, amely az égből szállott alá, mert „aki ebből a kenyérből eszik, örökké él!” (Jn 6, 51).

IV.

Jézustól kapott eledeliünk

„Jézus felment egy hegyre”, a galileai tó keleti partját övező dombok egyikére. Közel van a húsvét, tavasz van. Ünnepel a természet. Öröm tölti el a nagy tömeget is, Jézust hallgatják. Az ő társaságában lehetnek. A Mester most nemcsak tanít, hanem meg is vendégeli hallgatóságát. Tette jelképes... Ő maga akar tápláléka lenni híveinek! Tanítványai a természet feletti élet táplálékát fogják adni a népnek. Ez az eledel kettős jelentésű: a) az Istentől hozott örömhírt adják tovább a tanítványok, és b) lelki eledelt is visznek majd, amely mindig megújul és betölti azokat, akik vágyakozó lélekkel veszik magukhoz...

Jézus tehát jelzi: ő maga lesz az eledélünk! Ő lesz az Élet Kenyere! Elrejtőzik ugyan a természetes kenyér külső színei mögé, de csak azért, hogy emberi körülményeinkhez alkalmazkodjék. Mivel Őnmaga rejtőzik benne, tulajdonképpen ez a misztérium nem is csupán egy darabja az örök életnek, hanem lényege szerint maga az örök élet. Aki gyakran veszi magához a természetfeletti eledelt, ahhoz az örök élet kerül egyre közelebb!

A Krisztussal való találkozáshoz egyre erősebben kapcsolódik a hazatérés élménye. Nála elpihen a világból érkező nyugtalanság. Békesség, odaadás tölti el a szívet. Nem fenyeget az elmúlás réme sem. Túlemelkedik azon a lélek. Nem riaszt a szeretetlenség. Egy másik szeretet melegét érzi a szívünk. És ez kimondhatatlanul tisztább a földi szeretetnél. A szenvedésnek is eltűnik félelmetes arca. Krisztus erőt ad a szenvedéshez, a küzdelemhez...

Az eseményt bensőséges légkör kíséri. Jézus igazi vendéglátó módjára le is telepíti az embereket. Ezzel jelzi, hogy közösséget, testvéri légkört akar létrehozni. Az örök élet eledele egyrészt egyesít Krisztussal, másrészt közösséggé formálja a benne részesedőket! Növeli a szeretetet egymás iránt. (Vö. 1 Kor 10, 17) Jó ezen mindnyájunknak elgondolkodni! Nagyon önmagunkkal vagyunk elfoglalva! Az önérdek teszi a beszédes embereket is némává... A hallgatagokat is beszédessé... A beszéd tartalma is függ az önérdektől. Hatására az igazság nem tűnik olyan fontosnak. Az igazságtalanság pedig nem tűnik elviselhetetlennek. Mennyire éرتektelenek vagyunk egymással szemben! Gondoljunk Jézus tervére: Ő azt akarja, hogy amikor hozzá közelebb kerülünk, akkor egymáshoz is közelebb jussunk!

V.

Kenérszaporítás

Jézus az „élet kenyereként” nyilatkoztatja ki magát. A csodát másnap magyarázó beszéd követi. Az egész elbeszélés háttérében ez a kérdés áll: Ki ez a Jézus? Jézus itt a második Mózes... A környezet a pusztai vándorláshoz képest sokkal kedvezőbb: „... azon a helyen sok fű volt...” Jézus maga osztja a kenyeret és a maradék, a „messiási többlet” jelzi: itt új „mannáról” van szó! És a tömeg felismeri: Ez az igazi próféta! Ez legyen a mi Messiáskirályunk!

„Hol veszünk ennyinek kenyeret?” Ez számunkra nem probléma. Nekünk inkább ilyen problémáink vannak: Hol szerzünk egy jobb lakást? Hol találunk jó barátot? – Valóban, akinek nincs otthona, nincs barátja, akinek nincs életcélja, az – ha megannyi kenyere van is – szükséget szenved. . .

Jézus által Isten azt akarja, hogy életünk „bőséges” legyen. De ennek feltételei vannak: Követni, keresni kell őt, hallgatni, hogy egyre jobban megismerjük. Aztán el kell fogadnunk, amit ő ad nekünk. Ez némelyeknek megalázó. . . Ezek nem szeretnek tartozni – hálával sem! – senkinek. Mindent meg akarnak venni. Jézus azt akarja, hogy érezzük, rá vagyunk utalva. Bármilyen ügyesek, tehetségesek és dolgozók vagyunk is. . . Aztán azt is meg kell tanulnunk, hogy nem egyedül csak nekünk ad Jézus, hanem a többieknek is. . . Bármennyire jóllakat is minket, marad még bőven, hiszen Istent nem lehet felülmúlni nagylelkű szeretetében!

Jézus arra vezet rá minket, hogy az élet teljessége benne található meg. Ő önmagát adja eledelül nekünk, hogy mindig jobban éhezünk rá. Általa megtaláljuk majd igazi otthonunkat, barátainkat. Nekik odaadjuk magunkat és általuk Jézusnak. . .

„Ki ez a Jézus?” Az ÉLET KENYERE!

*

Szeretlek forrón, mint eddig soha,
Te mindig áldott, mindig mostoha,
É L E T !

.....

Szeretlek boldog és reménytelen
Halálos vággyal én egyetlenem,
I S T E N !

(Juhász Gyula: Imádság)

*

Isten gyengédség és szeretet. – Két rendkívüli szó, két szó, melyeknek át kellene itatniok egész lényünket, hogy azután belőlünk

kiáradva szolgálhassanak. Amikor másokért törekszünk a szeretetre, gyengédségre, mi is megkapjuk azt a nagy jót, amit mindig keresünk: a boldogságot.

(Abbé Robert Courtois)

✱

Őrizzük meg lelkünket békében és sok jót fogunk tenni. Mindaz, ami nyugtalanít, nem Istentől van. Ő csak a békében közli magát. Ez az én iránytűm, mely soha meg nem csal.

(Boldog Anne-Marie Javuhegy)

ÉVKÖZI 18. VASÁRNAP

AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁG ÍZLELÉSE

Olvasmány:
Ez 16, 2–4; 12–15.

Szentlecke:
Ef 4, 17; 20–24.

Evangelium:
Jn 6, 24–35.

Bevezetés

A reklám minden nap megmondja nekünk, mi mindent kell okvetlenül megvennünk, hogy gyarapodjunk, vagy hogy egészségesebbek maradjunk... Vagy egész egyszerűen, hogy modernnek legyünk. De nem mondja meg nekünk, mire van szükségünk, hogy embercsek legyünk... hogy valóban emberré is váljunk!

A „modern ember”, ha megkérdezzük Szent Pál apostolt, még távolról sem az az ember, aminek Isten akarja. Az új ember az örökkévalóságot akarja! Nem elégszik meg azzal, hogy „még” él. Tudja, hogy „már” él... Az örök élet megkezdődött. „Én vagyok az Élet Kenyere” – mondja Jézus.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vallásunk lényeges valóságai az eucharisztia, a hálaadás. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: igyeckszünk-e a hálát Isten iránti kapcsolatunk középpontjába állítani? Imáinkban a hálaadás vagy a kérés van túlsúlyban?

– csend –

Hálátlanságunk miatt: Uram, irgalmazz!

Kicsinyességünk miatt: Krisztus, kegyelmezz!

Tehetetlenségünk miatt: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Krisztus az Új Ember. Benne válik teljes valósággá az Írás: „áz embert Isten a maga képére teremtette...” Az emberiség azonban „vakságban és bűnben” élt. Ezt a „régibert” kell levetni, mint egy régi ruhát, és magunkra öltetni az Új embert. Az új ember életformája ellentéte az „elvakultságnak”. A tévhitnek, az érzéki-ségnek... Tehát igazság, fegyelem és rend kell! Szentség!

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

„Uram, adj nekem ilyen vizet!” – mondotta a szamáriai asszony (Jan 4, 15). „Uram, adj nekünk ilyen kenyeret!” – mondják most a zsidók. Erre a kérésre Jézus vezette rá őket, olyan ételről beszélt nekik, amely nem romlandó, akár a manna (Ex 16) és az embernek örök életet ad. A manna – „égből jövő kenyérnek” nevezték – célja az volt, hogy előkészítse az Emberfiában való hitet: Ő az a Kenyér, amely valóban az égből jön! Ezt a kenyeret csak Isten ajándékaként vehetjük, nem szerezhethetjük meg munka által. Egyetlen munka szükséges itt: hittel megnyílni Isten valóságának, készségesen elfogadni a felfoghatatlant is. Helytelen a kérdés: vajon Jézus itt az Igében való hitről beszél-e, vagy magáról a Szentség vételéről... a beszéd folyamán mind világosabbá válik, hogy a kettő elválaszthatatlan kapcsolatban van egymással.

II.

Kétféle kenyér

Egy jótékonyági intézet van az írországi Belfastban, melynek kapuja éjjel-nappal mindenki számára nyitva áll. A kapun ez a felírás olvasható: „Ez a ház mindenki számára nyitva áll, mindenkit befogad, aki vigaszt, kenyeret, segítséget keres elhagyatottságában és szenvedésében.”

Szép felirat. Gyönyörű mondat. De még szebb, ha azok, akik az intézetet vezetik, valóban ebben a szellemben cselekednek. A keresztyén otthonokra, a falusi házakra, méginkább a villákra ezt

a mondatot kellene rávésni és lakóiknak ebben a szellemben kellene élni!

Isten kétféle kenyeret adott nekünk: A mulandóság mindennapi kenyerét és az örökkévalóság kenyerét. A mulandóság, a földi élet kenyerét az emberi munka jutalmául adja. A másik kenyeret, az örök élet kenyerét, az Oltáriszentséget, Krisztus Urunk áldozatának érdemeiért kapjuk. . .

Az egyik kenyeret a munkában megneemesedett emberi kéz helyezi a családi szentély asztalára. A másik kenyeret, amelyben Krisztust vesszük magunkhoz, az egyház papjainak az egyházi rend szentségében felszentelt kezei helyezik a templom, az Isten háza oltárára. . . Isten nevében, Isten akaratából, Isten parancsára!

Assisi Szent Ferencről, Istennek erről a lángoló szentjéről feljegyezték, hogy egy alkalommal az egyik városban alamizsnát gyűjtött a szegények számára. Miután társával együtt bejárták a várost, a városon kívül egy forrásnál telepedtek le. A száraz kenyérdarabokat az üdítő vízbe mártogatták és úgy falatoztak. Szerény, szegényes étkezés volt ez. Szent Ferenc mégis felkiáltott: Testvér! Nem vagyunk méltók Isten nagy jóságára és bőkezűségére!

Hányszor kellene hálálkodnunk, amikor az ember ölébe hull a kenyér Isten kezéből. . . Hányszor kellene örömtől és szeretettől lángoló szívvel felkiáltani, amikor itt az Isten házában, az oltárom, a mulandó élet kenyere az örök élet kenyerévé változik át! Amikor Krisztus az Oltáriszentség kenyerében velünk lakik. . . Benne, vele, általa az örök élet örököséivé tesz minket. . .

Legyünk hálásak a mindenható Istennek ezért a kétféle kenyérért: a mi otthonunk, a mi házuk – és Isten otthonának, Isten házának kenyéréért! Nem vagyunk méltók Isten bőkezűségére! Mégis minden nap megadja Isten a földi és az égi kenyerünket. . . Ebből testünk-lelkünk életet meríthet. Életet építhet. . . Nem kérdi Isten: megérdemeljük-e? Nem kérdi, szükségünk van-e rá?

Köszönjük meg Istennek ezeket a nagy kincseket. Ezek nélkül nincs élet. Nincs öröm. Nincs boldogság sem az ég alatt, sem az égben. Az élet legnagyobb tévedését, legnagyobb ballépését követi el az ember, ha hálátlan a Gondviselő, a kenyér által életet adó Istennel szemben. . .

Az ember is megköveteli a hálát. Istent is megilleti. Jobban megilleti, mint az embert. Adjunk hálát az Istennek, nehogy adósak maradjunk, egy élet adósságával, Isten jóságáért.

Az anyaszentegyház legdrágább kincse, a legméltóságosabb Oltáriszentség, az eucharisztia. Üdvözítő Urunk és megváltó Istenünk, Jézus Krisztus, állandóan közöttünk él és folytatja megváltói tevékenységét.

Az Oltáriszentség az Úr Jézus szeretetének legfelségesebb ajándéka. Ezt az ajándékot maga az Úr Jézus, a második isteni Személy adta, aki nemcsak emberré lett, hogy minket tanítson és kereszthalálával megváltson, hanem megalkotta ezt a csodálatos szentséget, hogy abban állandóan hívei között maradjon...

III.

Az örök élet Kenyere

A csodálatos kenyérszaporítás a Tiberiás tó partján (előző vasárnap, Jn 6, 1–15) alkalom arra, hogy a kafarnaumi zsinagógában Jézus elmondja nagy beszédét a mennyei kenyérről.

A kenyérszaporítás az Eucharisztia jele...

Minden tudományos és technikai eredmény ellenére hiányzik az embernek az a nélkülözhetetlen táplálék, amely az élethez, a teljes, az örök megmaradáshoz szükséges lenne. Ezért mondja Jézus a mai evangéliumban: „A kenyér, amelyet Isten ad a világnak, életet ad” (5, 33). Akik hisznek Jézusban, örök életük van és feltámasztja őket az utolsó napon (5, 40).

Az „örök élet” és a „feltámasztás” szavak nem jelentenek Jézus ajkán frázisokat.

Az „örök” nemcsak kronológiai időmérés vagy mennyiségi fogalom. Nem egy határtalan időszakasz, amely életünk végéig tart. – Minőségileg új valami: alapjában megváltoztatja a hívő emberek életminőségét. Új értelmet, új reményt, új kitartást ad a hitben, új örömet...

Hogy ebbe a mélységbe behatolhassunk, hitre van szükségünk. Nem egy filozófiai világhitre, hanem olyan hitre, amely teljesen Istenre hagyatkozik... a meghalt és feltámadt názáreti Jézusra...

„Aki hozzám jön, nem éhezik többé, s aki bennem hisz, nem szomjazik többé...” Hinni kell az evangéliumban, az Ő személyében, mely egyedül üdvözítő és világmegmentő!

„Miért féltek kicsinyhitűek?”

Egyike azoknak a dolgoknak, amelyekkel feltétlenül tartozunk Urunknak, az, hogy sohasem félünk. Félelmünkkel kétszeresen

bántjuk meg őt. Elfelejtjük, hogy velünk van, hogy szeret minket és hogy mindenható. De azt is mutatja félelmünk, hogy nem alkalmazkodunk akaratahoz. Ha szeretetünk megegyezik az övével, – történjék bármi, mivel ő akarja és engedi meg, örülni fogunk és sohasem aggódni. Úzzön el hát a hitünk minden félelmet. Vessünk ki lelkünkben mindenkorra mindennemű félelmet, rettegést, nyugtalanságot. *Mellettünk, bennünk, Urunk Jézus Krisztus, a mi Istenünk van, aki végtelenül szeret minket.* Ő tudja, mi jó nekünk. És azt mondja, hogy mi csak keressük az Isten Országát, a többi majd hozzá adatik nekünk. . .

(Charles de Foucauld)

*

Krisztust azért kapjuk, hogy másoknak adhassuk őt. Ezt teszi az egyház. Nem elégszik meg azzal, hogy egy üzenetet adjon át, egy tant tegyen közzé. Az egyház Valakit hirdet, Valakit, akinek jelenléte életet és reményt ad.

(Fernand Bouhours S. J.)

*

ÉVKÖZI 19. VASÁRNAP

MEDDIG ÉL AZ EMBER?

Olvasmány :
1 Kir 19, 4–8.

Szentlecke :
Ef 4, 30–5, 2.

Evangelium :
Jn 6, 41–51.

Bevezetés

Ha egy orvos azt mondja páciensének: Ön nem fog meghalni, – akkor ezt természetesen csak azt jelenti: Ön nem fog ebben a betegségben meghalni. . . Vagyis nem MOST. A páciens ezért is hálás.

Jézus viszont azt mondja: Aki ezt a kenyeret eszi, egyáltalán nem fog meghalni, hanem **ÖRÖKKÉ** fog élni. Ezzel nem törölte el a testi halált! De nem is bagatelizálta el. Biológiaiilag az embernek, mint embernek nincs jövője. Az az ember azonban, akire Isten ránézett és akit megszólított, s akinek élete eggyé vált az emberré lett Istenfiának életével, – az az ember a szakadatlan, maradandó életbe lépett be.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvércim! Sok ember aggódva, bizalmatlanul tekint a világba, embertársaira. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: magatartásunkkal, tetteinkkel nem tápláltuk-e mások bizalmatlanságát? Számíthatnak-e ránk környezetünk tagjai?

– csend –

Megbízhatatlanságunk miatt: Uram, irgalmazz!

Felületességünk miatt: Krisztus, kegyelmezz!

Tapintatlanságunk miatt: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Megváltásunk pecsétje és garanciája a Szentlélek. A Szeretet Lelke, aki az Isten legbensőbb lényéből származik. Megszomoríthatjuk, sőt elfojthatjuk ezt a Lelket csúnya kis embertelenségekkel, olyanokkal pl. amilyeneket az efczusi levél (4, 31) nevez meg. Isten egészen más! Egyedül ő az emberek magatartásának normája; akiket szeret, mint gyermekeit, – elfogadja és Lelkének pecsétjével jelöli meg. A két magatartásforma teljesen összeegyeztethetetlen. Vagy Isten légkörében élünk, vagy mellőzzük közelségét és elvesszítjük magunkat.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus húsból és vérből való ember volt. Valóságos ember. Ismerték őt és családját (vö. Mk 6, 1–6; 14. vasárnap). Hogyan jöhetett ez az ember a „mennyből”?! Ki az, aki ezt képes elhinni, ha már megérteni sem tudja? Jézus megmondja: Senki. . . „ha az Atya, aki engem küldött, nem vonzza.” Tehát engedni kell a vonzásnak! Engedni a vezetésnek. Ez a nagy megtérés, amely nélkül nincs hit. A kafarnaumi emberek kemények voltak és nyakasok, akárcsak egykor atyáik is a pusztában.

II.

Jézus honfitársai úgy ismerik őt, mint egy embert, akinek apja és anyja van. Ez teszi számukra oly nehézé annak hitét, hogy az „égből jött le”. Egy ember sem képes önmaga erejéből hinni Jézusban és az örök életben. A hit Isten tette és ajándéka (29). Csak az képes hinni Jézusban, akit maga az Atya hoz közelébe és közöségébe. Engednünk kell, hogy „megindítson” bennünket, ki kell szolgáltatnunk magunkat neki. Ekkor eljutunk Jézushoz. Vakon kellene hinnünk, mint a gyermek. . . A kafarnaumi zsidók azonban felnőtt emberek. Kemények és nehezen megindíthatók, akárcsak atyáik voltak a pusztában. – Az ember legsajátosabb titka, hogy tud-e hinni vagy sem(?).

III.

Szent János evangéliumának 6. fejezete kimerítően foglalkozik az Oltáriszentséggel.

„Nemcsak kenyérrel él az ember . . .” Az étel és az ital nem a legnagyobb boldogság. Másokkal megosztani a kenyeret és az életet, nagyobb öröm . . .

A láthatatlan Isten láthatóvá és megfoghatóvá lett Jézus Krisztusban, aki az Atyától jött és az Atyához vezet bennünket. Aki Jézusra néz, látja az Atyát . . . (Jn 14, 7–9.) A tanítványok látták őt, amint lehajolt a betegekhez és a bűnösökhöz. Megtanulták tőle, hogyan kell az Atyához imádkozni. Látták őt a mindennapi életben és az utolsó, búcsú kenyérszegésnél . . .

Az Eucharisztia kenyér a halál ellen!

Jézus meghalt és feltámadott. Legyőzte a halált a maga számára és mindazok számára, akik hisznek benne. – Ez a Jézus beszél hozzánk az eucharisztikus beszédben: „Én vagyok az Élet kenyere, aki bennem hisz, annak örök élete van . . .” (Jn 6, 47–48).

Ha egy anya gyermekének enni ad, többet ad, mint egyszerű ételt. Odaadja ragaszkodását is. Az étellel odaadja szeretetét, sőt magából is ad egy darabot.

Jézus azért jött, hogy testileg is részt adjon Isten romolhatatlan életéből. Isten életet ad nekünk is. A kenyér az, amelyben a Jézussal való közösséget évszázadok óta ünnepeljük: „Én vagyok az élő Kenyér, mely az égből hullottam alá, aki ebből a kenyérből eszik, örökké él . . .” (Jn 6, 51).

Aki csak az anyagi világba tapad bele, érthetetlenül áll a titok előtt. Még maguk a tanítványok is meghökkentek: Kemény beszéd ez, ki hallgatja ezt . . . ?

Fogható közösség Jézussal.

Emberек vagyunk. Nem angyalok. Hús és vér emberek vagyunk. Küzdünk. Táplál és felüdít egy jó szó . . . egy barátságos gesztus. De ha szomszások vagyunk, egy pohár vízre van szükségünk, mely oltja szomszágunkat és életet ad. (Víz nélkül nem él az ember . . .)

Jézus gondoskodott a hús-vér emberről is . . . A betegekről, hogy újra felkeljenek és a közösségbe bekapcsolódjanak.

Gondoskodott az éhezőkről, hogy az úton el ne vesszenek (Mk 8, 3). Ő mondta tanítványainak: „Adjatok nekik enni...” (Mk 6, 37).

Nagy Szent Leó pápa mondta: „Ami Megváltónkban látható volt, átment a szentségekbe...” Ez arra emlékeztet, hogy a Jézussal való közösség az idők folyamán is élő maradt ama jelekben, amelyeket Jézus egyházának adott. Kenyerét, ha esszük – melyben önmagát adja nekünk –, ma is foghatóvá válik!

✱

Imádkozni annyi, mint többé nem elszigeteltnek, magányosnak lenni. Annyi, mint mindennapi életünket valakivel élni. Azzal, aki egyedül képes megszabadítani magányosságunktól. Mert szívünk legmélyén ő az egyedüli, akivel találkozhatunk. Ő az egyedüli, aki előtt bennünk minden szabadon megnyílhat. Ő mindig jelen van. Ő a jelenlévő. Bensőségesen jelen van. Ezt a jelenlétet, mely észrevétlen maradna, ha nem figyelnék fel ismertető jeleire, az ima fedezteti fel bennünk. Ez a jelenlét élő jelenlét. Valakinek a jelenléte, akitől mindent kapunk. Aipvető függésben vagyunk vele szemben. A szívünk legmélyén való jelenlétét olyan mértékben fogjuk felfedezni, amilyen mértékben tudatára ébredünk annak a függő viszonynak, melyben egész létünk le van kötve.

(Dom Georges Lefebvre)

✱

.....
Hallom, ahogy lelkemben lépked
S az ő bús „Ádám, hogy vagy”-ára
Felelnek hangos szívverések.

Szívemben már őt megtaláltam,
Megtaláltam és megöleltem
S egyek leszünk mi a halálban.
(Ady Endre: „Ádám, hol vagy?”)

✱

ÉVKÖZI 20. VASÁRNAP

ISTEN KENYERE

Olvasmány:
Péld 9, 1–6.

Szentlecke:
Ef 5, 15–20.

Evangelium:
Jn 6, 51–58.

Bevezetés

Jézus beszéde egyszerű. Itt nincs egyetlen felesleges szó, sem komplikált mondat. Azt sem lehet mondani, hogy Jézus szándékosan beszélt homályosan, burkoltan. Ő az Igazság, és az Élet Ura... Az ő igazsága: élet. Ezért nem lehet úgy tudomásulvenni, mint valamiféle puszta tájékoztatást. Jézus igazsága, evangéliuma ő maga. Csak az érti meg őt, aki elfogadja.

A kenyér, amelyet nekünk nyújt, igazi étel és eleven élet. Teremtő kenyér annak számára, aki készségesen engedi magát átalakítani.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: életmódunk kedvező alapot biztosít-e hitünk számára?

– csend –

Mert érdekeinken nem tudunk túlemelkedni: Uram, irgalmazz!

Mert életmódunk nem kedvez a szeretet gyakorlásának: Krisztus, kegyelmezz!

Mert többnyire ritkán és keveset imádkozunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A keresztény ember „okossága” abban jelentkezik, hogy megérti a kort és a helyzetet, amelyben él. És azt cselekszi, ami Isten akaratával találkozik (Ef 5, 15–17). A mai olvasmány második

része konkrét és központi kérdésre utal; hogyan működik a Szentlélek a közösségben? (5, 18–20). Isten Lelke nemcsak a világos belátást és a jóakaratot adja nekünk... Alkalmassá tesz arra is, hogy saját beszűkültségünkől kilépjünk.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Jézus eucharisztikus beszéde itt éri el csúcspontját. Jézus nemcsak a személyében való hitet kívánja meg tőlünk, hanem a Kenyér – ami Ő maga – valóságos vételét is. Ezt ilyen keményen fejezi ki: együk Testét és igyuk Vérét! Dehát lehetséges ez?! „Test” szerint értve: NEM! „A Lélek éltet...” Értsük tehát tisztán szellemileg, mint lakomát, amelyre a bölcsesség hív meg? A kafarnaumi beszéd idejében az ilyen értelmezés sem volt teljesen kizárva, ám a hallgatók helyesen érzik, hogy Jézus ennél többet akar mondani. Innen a nyugtalanságuk... Jézus szavainak teljes horderejét a tanítványok csak az utolsó vacsora alkalmával fogják megérteni. Jézus távozása után majd összejönnek, hogy megünnepeljék az úrvacsorát, az Úr halálának és feltámadásának szentségét, „...amíg újra el nem jön...”

II.

A gyakori szentáldozás

Az Úr Jézus a csodálatosan megszáporított árpakenyérrel ötezer embert táplált. Másnap Kafarnaumban megígérte az égi Kenyeret, az Oltáriszentséget. Ezzel évszázadok óta milliókat és milliókat táplál. Leghőbb kívánsága volt kezdettől fogva, a mai napig, és leghőbb kívánsága marad a világ végezetéig, hogy hivei minél gyakrabban vegyék magukhoz ezt a kenyeret, mert „aki eszi ezt a kenyeret, örökké él...” (Jn 6, 58).

Az Úr Jézus minden embert hív a gyakori szentáldozáshoz. Miben áll a gyakori szentáldozás? Hív bennünket a mi lelki Anyánk, a katolikus egyház... Hív a lelkünk örök üdvössége: „Bizony, bizony, mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő véré, nem lesz élet tibennetek...” (Jn 6, 53).

A gyakori áldozás ellen felhozott ellenvetések nem állják meg helyüket. Sokan azzal mentegetőznek, hogy nincs idő... Pedig mindenre van idő: a munkára, a szórakozásra, a látogatásokra, a vendégségekre... Az Üdvözítő látogatására, az örök élet anyagi vendégségére, a szentáldozásra ne lenne idő?! Hívó ember ezt nem mondhatja!

A nagy ünnepeken, havonta egyszer mindenki szakíthat időt magának az isteni lakomára. Hiszen látjuk, vannak nagyon elfoglalt emberek is közöttünk, akik gyakran járulunk a szentáldozáshoz. Városokban gyakori a napi szentáldozás is.

Mondják azt is, hogy „én nem vagyok méltó arra, hogy gyakran magamhoz vegyem az Úr szent Testét a szentáldozásban...” Ebben van valami igazság. Hiszen az egyház sem tartja méltónak a híveket ennek a nagy szentségnek a vételére, azért imádkoztatja az áldozókkal háromszor is a kafarnaumi százados alázatos szavait: „Uram nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak szóval mondd és meggyógyul az én lelkem...” (Mt 8, 8). Valóban nem vagyunk rá méltók... De az Üdvözítő maga tanította, hogy enélkül nincs élet bennünk. Ez feltétlenül szükséges a természetfeletti élet megőrzésére. Tehát szükségünk van rá! „Ha nem eszitek az Emberfiának testét és nem isszátok az ő véré, nem lesz élet ti bennetek!” Az Oltáriszentség olyan táplálék, amely egyúttal orvosság is. Meggyógyítja lelkünket. Nem a szentek számára rendelte az Úr, hanem azok számára, akik a jóra törekcsenek. Szentekké akar tenni... meg akar szentelni bennünket!

A plébániai lelkigyakorlatok legszebb gyümölcse az lenne, ha gyakrabban járulnának a hívek a szentáldozáshoz.

Vianney Szent Jánosnál – egy kis francia falu, Ars plébánosa volt a múlt század elején, s nemrég a szentek közé iktatta őt az egyház, – egyik napon megjelent egy fiatal lány, hogy meggyónjon... A gyónás után így szólt hozzá a szentéletű pap: – „Mától kezdve minden két hétben járulj szentáldozáshoz.” Mire a lány így felelt: – „Atyám, ez a mi közösségünkben – nincs szokásban!” – „Ha nincs szokásban – felel a szent – vezesd be te ezt a szokást!”

Bizonyos idő múlva újra megjelent a fiatal leány az arsi plébános gyónatatószékében. A szent ez alkalommal arra kötelezte, hogy minden ünnepen járuljon a szentáldozáshoz. A lány zavartan felelt: – „A mi falunkban ujjal mutatnak rám az emberek, ha ilyen gyakran járulok szentáldozáshoz. A hívek között egyedül én teszem ezt”.

– „Ha egyedül érzed magad – felelte a plébános –, barátnőid közül szólíts fel egy párat, hogy tartsanak veled, és akkor nem leszel egyedül. . .”

Rövid idő múlva egy kis csoport jelent meg Ars-ban. Tagjai minden ünnepen a szentáldozáshoz járultak. Gyermekeim! – mondta ekkor Vianney Szent János –, legyetek falutokban a gyakori szentáldozás apostolai és terjesztői, akik szóval és példával mutatjátok meg az utat. . .

Megfogadták, és a heti áldozók száma egyre jobban gyarapodott a községükben.

*

ÉVKÖZI 21. VASÁRNAP

KRISZTUSSAL AZ ÉLETÉRT

Olvasmány:
Ter 24, 1–2. a.
15–17. 18. b.

Szentlecke:
Ef 5, 21–32.

Evangelium:
Jn 6, 60–69.

Bevezetés

Egy erős egyéniség mindig kihívja azok ellentmondását, akik más ember véleményének és vezetésének nem akarják magukat alávetni. Az ellenállás tárgyi vagy személyi alapokon nyugodhat. A kettő gyakran alig különböztethető meg egymástól.

Jézus hallgatói közül sokan „keménynek” találták szavait és „elementek...” Mások ott maradtak. Ki tudhatja, vajon a „jobbak” voltak-e ezek? Júdás is maradt még... Maradni vagy menni?! Ez elé a döntés elé állít minket is – nem az egyháznak vagy a közösségnek valamilyen problémája, – hanem magának Jézusnak a szava.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vallásos életünk egyik legjelentékenyebb segítője a családukban uralkodó jó légkör. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: otthoni magatartásunk elősegíti-e családuk tagjainak vallásosságát?

– csend –

Mert családukkal szemben türelmetlenek vagyunk: Uram, irgalmazz!

Mert kevés időnk van a hozzánk tartozók számára: Krisztus, kegyelmezz!

Mert megbocsátásunkkal késlekedünk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Mindenütt, ahol a keresztények, mint keresztények élnek, látható lesz valami az Isten titkából. Különösképpen érvényes ez a keresztény család esetében. Az efezusi levél (5–6. fejezet) befejező része részletesen szól erről. Az alapszabály: Engedelmeskedjetek egymásnak Krisztus iránt való tiszteletből!” (5, 21.) A jelenkor gondolkodásmódja számára az asszony alárendeltsége (amint az a 22–24. versekben látszólag egyoldalúan fogalmazódik meg,) nem olyan magától értetődő, mint az az efezusi levél megfogalmazója és valamennyi korabeli olvasója számára volt. Az apostol nem engedi, hogy korának szociális feltételeit befolyásolják. Belülről alakítja át azokat. Ami a házasságot illeti, mindent „Krisztus és az egyház” mélységes titkának fényébe állít. (5, 32) A tisztelet Krisztus iránt és Krisztus szeretete határozza meg a házastársak viszonyát egymáshoz. Ezek házasságukat Krisztus és az egyház bensőséges kapcsolatának képmásává alakítják.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

„Aki ezt a kenyeret eszi, örökké él. . .” (59); ez ígéret, de ugyanakkor felszólítás is. A tanítványok érzik, hogy döntés elé vannak állítva. Az ő számukra is „kemény” ez a beszéd. Nehéz felfogni, de még nehezebb elfogadni. Jézus látja szorultságukat, de nem von vissza semmit. A mondottakat azzal egészíti ki, hogy megdicsőüléséről beszél. A tanítványok ezáltal sem látnak világosabban. – Nekünk azonban fel kell fognunk, hogy Jézus megtestesülése, keresztáldozata és mennybemenetele egy és ugyanazon titok három állomása, és hogy az „élet kenyérében” az egész Krisztus van jelen: embersége, áldozata és isteni dicsősége! Hitbéli döntésünk nem valamiféle tannak szól, hanem Krisztus egész igazságának és valóságának.

II.

Az örök élet igéi nálad vannak (1).

„Minden szentáldozás megszenteli a hívő ember nyelvét, hogy így beszélgessen Istennel, imádó lélekkel. Másokat bölcs beszéddel a

világossághoz vezessen. Emberek között a békét munkálja. Az igazság mellett tanúságot tegyen” (Faulhaber bíboros). A beszéd útján mennyi nagyszerű lehetőség áll rendelkezésünkre! Tanuljuk meg Jézustól az építő jellegű és tanúságot tevő beszélgetés művészetét. Szent Péter szavaival fordulunk a Mesterhez: „Az örök élet igéi nálad vannak!” Őt szeretnénk példaképünknek tekinteni beszédünkben is. Az ő kegyelmi segítségét kérjük, hogy beszédünkkel mindig jó ügyet és így végső fokon az örök életet szolgáljunk.

A nyelv súlyos károkat is okozhat. Hányszor sebeztek meg szavainkkal, beszédünkkel embertársaink szívét!? Ez a seb sokszor nagyon mély. Igen nehezen gyógyul. Milyen gazdag a nyelv „fegyvertára”! A megvetés, a gúny, a hatalmaskodás, az igazságtalan szemrehányás, a gyűlölet, a szeretetlen ítélkezés, sőt a megfélembiztetlen elítélés szavai... A másokat bűnre csábító, bűnre indító, megbotránkoztató szavak! Vagy a hazugság, a rágalmazás, a képmutatás szavai! Megérttem annak a pusztai remetének a különös magatartását, aki két veszekedős emberrel találkozott, amikor éppen a templomba ment. Hazatérve, mielőtt belépett volna kunyhójába, háromszor körülsétálta azt. Amikor társai e különös magatartás okát kérdezték, így válaszolt: Füleimben még ott zsonganak a két perlekedő ember szavai... Azért kerültem meg háromszor a kunyhómat, hogy így füleimből elűzzem a rosszcsengésű szavak emlékét és nyugodtan térhessek vissza otthonomba.

Figyeljünk Jézusra! Beszéde az örök élet igéiből táplálkozik. Idézzük fel a beszélgető Jézus alakját egy-egy konkrét cselekmény kapcsán... A szentáldozás keretében ez azért is megy könnyen, mert az ő társaságában időzünk. Így tanuljuk azt a beszédet, amely szeretettel szól a másik emberhez. Erőt, bátorságot önt az elkeseredett szívba. Kétségeket oszlat el. Megbocsát, vagy éppen lelki gyógyuláshoz segít. Külön figyelmet kell szentelnünk az imádság szavainak. Hány embernek tudunk így segítséget nyújtani igazi emberi és keresztény magatartásának megtartásához, vagy visszaszerzéséhez!? A munkában fáradozóknak a becsületes helytálláshoz, a házastársaknak a hűséghez, az eredményes gyermekneveléshez. A kételkedőknek hitük megszilárdításához. „A szó az ember legnagyobb teljesítménye. Egyetlen szó elég hatalmas ahhoz, hogy meleggé tegye az ember életét. Krisztus is a szó útján teljesítette küldetését. Őt magát úgy nevezték; az IGE...”

III.

Az örök élet igéi nálad vannak (2.)

„Én vagyok az élő kenyér!” – mondta Jézus.

Kemény beszéd volt ez az Oltáriszentségről. Az apostolok ezért ott akarták hagyni Jézust. De Péter apostol, az első pápa így szólt: Uram, hová menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak. . .”

A mai forrongó, fejlődő világban is, az ember keres, kutat. A mai kor jellemzője a tudományos racionalizmus. Az ipari társadalom struktúrája, a termelő és fogyasztó társadalom vastörvénye a földi, az evilági értékek világába zárja be az embert. Ezzel az ember életéből kikapcsol minden transzcendens, természetfeletti behatást és valóságot.

*

Isten számít ráunk, mint ahogy Máriára számított, hogy folytassa a világ üdvözítésének művét. . . Nem gazdagságunk érdekli őt, hanem inkább az ő és testvércink szolgálatára való készségünk: szerető, alázatos és önzetlen készségünk.

(Bernard Prévost)

*

A világ megmentéséhez Istennek szüksége van készséges, a kegyelemre nyitott lelkekre, akik képesek feltétlen „igen”-nel válaszolni hívására, mint Mária tette az angyali üdvözléskor.

(G. Godefroid O. P.)

*

ÉVKÖZI 22. VASÁRNAP

AZ UTÓPIA BIZONYOSSÁGGÁ LESZ

Olvasmány :
MTörv 4, 1-2; 6-8.

Szentlecke :
Jak 1, 17-18;
21. b. -22. 27.

Evangélium :
Mk 7, 1-8. a;
14-15; 21-23.

Bevezetés

Aki nem vágyódik gazdagság és hatalom után, aki sem embertől, sem haláltól nem fél, az megtámadhatatlan. Az szabad ember. Az alávetetheti magát a törvényeknek és engedelmeskedhet más embereknek, mégis szabad ember marad.

Jézus szabadsága igazi függetlenség, világosság és jóság volt. Van-nak emberek, akik félnek, hogy Jézus szabadsága megfertőzi őket. Inkább a törvények és előírások mögé bújnak. Ott nem éri őket meglepetés... Aki Jézus iskolájába jár, magtanulja a szabadságot.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Mindenki tapasztalta már, hogy sok beszédnek sok az alja. Gondolunk-e arra, hogy szavaink milyen hatást váltanak ki hallgatóinkból? Meg tudjuk-e állni, hogy ne beszéljünk mindig magunkról?

– csend –

Ha szeretünk rosszmájúskodni: Uram, irgalmazz!

Ha nem tudunk egyetlen gondolatot sem magunkban tartani: Krisztus, kegyelmezz!

Ha félbeszakítjuk embertársaink szavát, hogy magunkról beszélhessünk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Isten a mindenség Teremtője („... a világosság Atyja...”: 1, 17). Lényében abszolút tiszta és egyértelmű abban, amit cselekszik, (1, 5). Nem állít csapdát az embernek (1, 13). Istentől csak jó adományok származnak (1, 17)... Ez mind-mind hitigazság. Úgy tűnik, mintha ez ellentmondásban állna a megtapasztalt valósággal. Érvényes értelmezéssé válik azonban annak, aki belátja, hogy voltaképpen Isten legnagyobb adományát: „az igazság igéjét”, Jézus Krisztus evangéliumát kapta. Ehhez kapcsolódik az olvasmány második részében (1, 21–22; 27) a figyelmeztetés: aki eljutott a hitre, részesült a keresztségben is, és ezáltal új teremtmény lett, – annak cselekedeteiben kell megvalósítania, amivé lett. Állandóan hallgatnia kell az Igét, be kell azt fogadnia és cselekedeteiben megvalósítania.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Szent Márk a 7, 1–23.-ban Jézus különböző mondásait foglalja össze a tisztáról és a „tisztátalanról”. Jézus beszéde először a farizeusok és az írástudók ellen irányul, azután a néptömeghez és a tanítványokhoz szól (1–13; 14–15; 17–23). A tiszta és tisztátalan kérdése elvezet Isten parancsainak viszonyához az emberi előírásokkal szemben. Nem a külső cselekedet teszi az embert tisztává vagy tisztátalanná Isten előtt. A „szív” a lényeges... A belső magatartás becsületessége és őszintesége dönti el az ember értékét. A mai embernek talán meg kell mondani, hogy ezen az erkölcsi követelménynek nem a gyengítését, hanem sokkal inkább az elmélyítését kell értenie.

II.

A törvény és a parancsolat jogosultsága

Ritkán szerepelt a „szabadság” szó olyan sokféleképpen az emberi kívánságok között, mint manapság. De ritkán éltek vissza vele a különböző ideológiák és világnézetek úgy, mént éppen napjainkban.

Az uralkodók szabadságról beszélnek és saját korlátlan hatalmukra gondolnak... Mi magunk is szabadságról beszélünk és saját tetteink függetlenségére gondolunk...

Jézus szabadsága mutatja, hogy jó nyomon járunk, ha őt követjük.

A törvény és a parancs jogosultsága.

Összecsapjuk a kezünket, ha olvassuk, hogy az ószövetségben Izrael Istene mennyi előírást adott a zsidó népnek...

248 parancs, 365 tilalom, és 613 törvény, amelyekről az ószövetségi Biblia említést tesz. Amint a kerítés védi a házat és az udvart, úgy védik e parancsok az egyén és a közösség életét.

Jeruzsálemben a híres zsidó rabbihoz, Hilelhez (Kr. e. 20-Kr. u. 15) elment egyszer valaki és azt mondotta neki: „Tégy engem igaz zsidóvá, de úgy, hogy az egész Törvényre taníts meg engem addig, míg az egyik lábamon állok!” Hilel így válaszolt: „Ami neked kellemetlen, ezt ne tedd embertársaidnak sem! Ez az egész törvény! – A többi ennek magyarázata! Menj és tanulj meg ezt!”

Részünkre, akik a szabadságra vagyunk hivatva (Gal 5, 1), a farizeusi betűtörvény idegen. De mi is féllábra állva össze tudjuk foglalni mindazt, ami tipikusan keresztény: „Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből és teljes elmédből. Ez a legfőbb: az első parancs! A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, embertársadat, mint önmagadat!” (Mt 22, 37–39).

Törvény vagy egyéni felfogás, egyéni érzület?

Két katolikus arról vitatkozik, hogy miért megy az ember vasárnap templomba?! Az egyik: „Azért megyek misére, mert ez parancs. Ha valaki a parancsot ok nélkül nem teljesíti, bűnt követ el.” – A másik így szól: „Minden vasárnap és ünnepnap templomba megyek. De nem azért, mert ez egyház ezt parancsolja, hanem egyéni meggyőződésből.”

Melyik a helyes felfogás? Mi melyiket követnénk? Bizonyára a másodikat... De ha valaki azért tesz valamit meg, mert az parancs, az is tiszteletre méltó. Ám ha valaki mindig a paragrafusokhoz tartja magát, mindig parancsokra vár, mindenütt előírásokat kíván, – az mindig nyugtalan marad! Az ilyen ember nem szabad és nem önálló. A szabadság és önállóság jele az, ha valaki belülről, lelkiismerete szerint, meggyőződésből cselekszik. Nem vár parancsra és utasításra. Különösen fontos ez vallási területen. Itt van a nagy különbség az ó- és újszövetség között. Egyesek kisarkítva azt gon-

dolják, hogy Mózes a népnek Törvényt adott, Jézus pedig az Isten új népének a szeretetet prédikálta. Eszerint az ószövetség a törvény vallása, az újszövetség pedig a lelkiismeret, a szeretet vallása.

A mai Szentlecke és evangélium erre enged következtetni. Az Olvasmány a törvényről szól: az evangélium a belső átélésről. De vigyázzunk! Óvakodjunk a kisarkítástól! A parancs, a szeretettörvény és a lelkiismeret között nem szabad ellentétet felállítani! Nincsen közöttük feszültség!

Isten parancsai Izrael népe számára nem az egyes ember szabadságának megnyirbálása. Inkább Isten gondoskodásának és közelségének kifejezése. A törvény révén Isten kezébe veszi népe sorsát, amint a szerető atya kezébe veszi gyermekéét... Isten nem zsarnok! Gondoskodik az ember szabadságáról. A parancsokkal a bűn szolgásgától akar megvédeni. Parancsai az emberek iránti szeretetének és gondoskodásának külső kifejezései...

Hogyan néz ki ez belülről?

Helyes és jó, ha az ember a lelkiismerete és belső meggyőződése szerint cselekszik. De mit mond Jézus az ember belső világáról? Belülről, az ember szívéből származik minden gonosz gondolat: a paráznaság, a lopás, a gyilkosság, a házasságtörés, a káromlás, a kevélység, a léhaság (Mk 7, 21–32)... Ez a sok rossz mind „belülről” származik.

Jézus reálisan látja az embert. Nem táplál illúziókat. Számára az ember nem természeténél fogva jó...

Veszélyes tehát azt állítani, hogy minden esetben belső meggyőződésünk szerint kell cselekednünk! Akkor is, ha belsőleg gyűlölettel, bosszúvágygal, szörnyűségekkel, gonoszsággal vagyunk eltelve? Isten ments!

Isten szabadságot adott az embernek és azt akarja, hogy mint szabad ember cselekedjék... De vigyázzunk! A mi szabadságunk nem abban nyilvánul meg, hogy semlegesek vagyunk a szeretettel és a gyűlölettel, az igazsággal és a hazugsággal, a bátorsággal és a gyávasággal, az igazságossággal és az igazságtalansággal szemben. Isten azért adta a szabadságot, hogy határozottan és döntően az igazság és szeretet, a bátorság és az igazságosság oldalára álljunk!

A külső és a belső összetartozik!

Aki azért megy a templomba, mert parancsot teljesít, az nem érti meg, hogy ott Isten szeretetével és gondoskodásával találkozik...

Azért minden keresztény feladata abban áll, hogy Isten törvényét magáévá tegye a Zsoltáros szavai szerint: „Hajlítsd szívemet a Te parancsaidhoz...” (Zsolt 118.).

III.

Vallásos hagyományokból élünk

A mai evangélium a hívő ember „lárváállapotáról” beszél a zsidó vallási élettel kapcsolatban. Szent Márk megállapítja, hogy a farizeusok és általában a zsidók, őseik hagyományainak megtartását tekintik a legfontosabbaknak. A kézmosást, az edények tisztogatását stb. Jézusnak éppen ez ad alkalmat a magatartás értékelésére. A farizeusok megkérdezik tőle, miért nem tartják meg tanítványai ezeket a hagyományokat? Ő Izaiás szavaival válaszol: „Ez a nép ajkával tisztel engem, ám a szíve távol van tőlem.” Formális szokások megtartásával nem lehet Istent tisztelni...

Vajon nem fenyegeti-e a mi vallásos életünket is ez a felfogás? Mozdulatlan, élettelen-e a mi vallásos életünk? Ahol élettelen hagyományok, vallási formások az uralkodók, – ott feltétlenül elmondható rólunk is ez a szomorú és elmarasztaló megállapítás.

Mit kell tennünk ahhoz, hogy Istent igazán, szívvel tiszteljük? Ha a lepke lárváját rendszeresen éri napfény, akkor hamarosan kifejlődik belőle a csodálatos színekben pompázó pillangó. Ezt kell tenni saját életünkkel is. Folytonosan Isten kegyelmi napfényében kell élnünk! Mit jelent ez a gyakorlatban? A személyes hitre összpontosítsuk figyelmünket! Ez a hitélmény az értünk fáradozó Isten felismeréséből és befogadásából táplálkozik. Alapvető tévedésünk, hogy Istent mozdulatlan „csillagnak” képzeljük, holott valójában Isten Jézus Krisztusban közöttünk él, és éltet minket! Ez életünk legnagyobb eseménye! Azért szívünk középpontjába kell helyeznünk; egyre készségesebben nyissunk utat számára, hogy szívünkben elfoglalja méltó helyét. Így valósul meg a Szentírás megállapítása: *az igaz a hitből él...* A szeretet élő valóság lesz. Életünk legnagyobb színét fogja adni, amely minden más színben jelen van. Mindent egységbe foglal. Az igazságosság, a jóság, a türelem, a megértés csak néhány „szín” e színgazdagságból... Így lesz az ember lelkiekben egyre szebb és szeretetreméltóbb...

Én Uram, Istenem, velem mit tettél!
Már újra megintcsak megszegyenítettél.
Századszor is újra te vagy a jó,
Én a rossz kisgyerek, vesszőzni való.

Ficánkoltam megint lábbal, kézzel,
Játszottam megint a kifent késsel,
S amikor az ujjam majd megvágтам,
Jóságod kézen legyintett lágyan.

De még le se zörrent a földre a penge,
Már mosolygott is szemed a szemembe,
Mintha mondta volna: Légy szófogadó,
Gyerek kezébe kés nem való!

Csak arra volt jó vihar és villám,
Hogy megrebbenjen aluszékony pillám,
Hogy éberséggel látni tanuljak,
Meglátni messziről felemelt ujjad.

Ó látom, Uram, hogy is ne látnám.
Szívembe maradjon vésve e látvány,
Bár el ne mosódnék onnan soha,
Ne lennék többé se vak, se puha.

Csak benned, Uram, s csak egy a reményem:
Csak annyit engedj kérni szerényen,
Hogy amit most némán súgok cléd,
Álljam becsülettel, legalább felét!
(Sík Sándor: Te vagy a jó)

*

Ugyanaz a tűz, amellyel oltárainkon a gyertya ég, olvasztja meg a kemény vasércet a kohóban. Ezzel azt akarom mondani, hogy ugyancsak az istenszeretetnek, mely szent tűzként világít a szentélyben, kell megoldania és úrrá lennie napjaink nehéz szociális feladatain a szentélyen kívül.

(Faulhaber bíboros: Zeitrufe 274.)

*

Adjátok meg a testnek, ami a testé: Élelmet és pihenést, az erők kifejlesztését, egészségápolást, sőt rendezett szépségápolást is! De adjátok meg a léleknek is, ami a léleké! Mindenekelőtt a lélekre legyen gondotok! Mindenekelőtt a lelketeket mentsétek meg!

(Faulhaber bíboros: Zeitrufe 274.)

*

ÉVKÖZI 23. VASÁRNAP

VALÓBAN JÉZUSSAL TALÁLKOZTUNK

Olvasmány:
Iz 35, 4–7.a.

Szentlecke:
Jak 2, 1–5.

Evangélium:
Mk 7, 31–37.

Bevezetés

Ha *csak* látunk egy embert, nem sokat *tudunk* róla. Ha azonban ez az ember felém fordul és megszólít, – ha érzékelem a hangját és hallom szavát, akkor valami új történik. Már nem vagyunk idegenek. Már beszélgetésben, párbeszédben vagyunk egymással. Esetleg barátok is leszünk.

Vannak emberek, akik nehezen találják meg azt a szót, amely hidat ver a másik emberig. Valószínűleg azzal kellene kezdeniök, hogy hallgatnak a másakra, szavait bensejükbe befogadják és keresik rá a választ. És engedik, hogy Jézus szavával, gyógyító kezével érintse őket...

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Befektetés nélkül nincs nyereség. Mi milyen befektetéseket vállalunk személyiségünk kibontakoztatása érdekében? Akarunk-e fejlődni a szeretetben és az életbölcseességben?

– csend –

Ha a sikeres élet bizonyosságát az anyagi jólétben látjuk: Uram, irgalmazz!

Ha csak anyagi javakért imádkozunk: Krisztus, kegyelmezz!

Ha nem törekszünk lelki fejlődésre: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

„Isten ...nem személyválogató” (Róm 2, 11). Ő a jognak az Istene. Nála nincs helye pártoskodásnak... Főképpen a szegényekkel szemben nincs (Sir 35, 15–16). Azok a szegények, akik Isten és az emberek előtt üres kezekkel állnak és semmit sem tudnak felmutatni, ők azok, akiknek részük lesz Isten királyságában. Isten adományát csak mint ajándékot lehet fogadni... Ezért nem jut el azokhoz, akik gazdagságukkal és tekintélyükkel hivaikodnak. Az egyház és minden közösség hitét az bizonyítja: vajon tisztelik és szeretik-e a szegényeket?! (Jak 2.)

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

„Effata!” – Nyílj meg! – olvassuk a mai evangéliumban... Ebben az arám szóban Isten hatalma és bölcsessége működik (Bölcs 10, 21). Ami kezdetben jónak és egészségesnek teremtett, azt Jézus az idők végezetéig ismét helyreállítja (Iz 35). Az ember halló- és beszélő képessége lényének természetes egészéhez tartozik. A közösség Isten és az ember között feltételezi, hogy az ember hallja Isten szavát és meg is érti azt (Mk 7, 14). És arra hittel és megvallással válaszol. Ám emberek között sincs közösség, ha nem beszélnek egymással és nem hallgatnak egymásra.

II.

Nyíljál meg!

Megkeresztelésünkkor a régi szertartások folyamán a pap ujjával megérintette fülünket és így szólt: „Effata”, azaz: Nyíljál meg! – Ezzel az egyház arra akart minket figyelmeztetni: „Ti is olyanok vagytok, mint az evangéliumi siketnéma ember... Siketek vagytok Isten kegyelmére és ezért némák Isten dicséretére és a felbaráti szeretetre!”

Jézus keresztségi ajándéka számunkra az a képesség, hogy Isten működését és beszédét meghalljuk. Úgy látszik azonban, hogy akadnak emberek, akik hosszú évek után visszaadják az ajándékokat... Vannak emberek ma is, akik lemondanak a hallásról és a beszédéről. Ezek elzárják magukat Isten elől... Azt mondják, hogy már

eleget hallottak. Nem akarnak többé Istenről hallani. Ha tőlük függne, keresztségüket is érvénytelenítenék. Abbahagyták az imát. Az „Atya” szóval együtt elfelejtették a „testvér” szót is. És ha szeretetről beszélnek nekik, az oly durván és állatian hangzik fülüknek, mint a siketnémák torz beszéde.

Hihetetlen, hogy vannak emberek, akik az ilyen lelki „siket-némaságot” egyszerűen „nagyothallásnak” mondják. Államférfiak és lélekhúvárok, orvosok és lelkipásztorok állják körül az ilyen elzárkózott embert, keresvén a megoldásokat. A megoldás pedig egyedül Krisztusnál, az emberiség igazi Uránál található. Hozzá kell vezetnünk a dacos, feldúlt emberiséget. Krisztus pedig erre feltekint az égre és felsóhajt, mintha azt mondaná: „Nézd Atyám, mivé lett a mi képmásunk! Tehetetlen nyomorék!” Igen, valóban, az Istentől való elfordulás az ember öncsonkítása!

Ismét vissza kell térnünk keresztségünk egészséges, új természetéhez. A földön egy milliárd megkeresztelt ember él. Ha valóban megkeresztelték lennének, akkor lenne igazságosság és szeretet...

„Nyílj meg!” – mondja neked Krisztus. Neked kell megnyílnod és ha megteszed, Isten ereje árad beléd. Isten gyógyító, megújító ereje. Olyan dolgokat hallasz majd, amelyeket azelőtt sohasem hallottál... Olyan szavakat mondasz, amelyek azelőtt sohasem hagyták el ajkaidat... Más, új emberré lehetsz! Nyílj meg! – azaz nyisd meg lelkedet! Fogadd be a dolgokat, amiket eddig nem értettél. Nyisd meg szívedet és ajándékozd el! Nyisd meg házadat, pénztárcádat, ruhásszekrényedet és éléskamrádat! Adakozzál! Nyílj meg! Nyisd meg görcsbeszorult ujjaidat... merev szemedet... hisztérikus lényedet... tompa szívedet! Mily boldog leszel, ha Istenben feloldódva és szabadon eltalálsz testvéredhez és észreveszed a világot!

III.

A keresztes hűvő nyitottsága

Ha szívünkben nagy a szenvedélyek lármája, siketté válunk az isteni hangra. Csak a gonosz lélek képes megközelíteni bennünket. – A lelki siketség gyakran előforduló erkölcsi gyengesége az embernek. A Miatyánk kérésével kapcsolatban: „Ne vígy minket a kísértésbe!” – erre a veszélyre is gondoljunk.

Amikor Jézus a mai evangélium elbeszélése szerint meggyógyít egy siketnémát, jelzi, hogy a szív siketségének is gyógyító orvosa akar

lenni. A szív hallókészüléke a lelkiismeret! Itt halljuk meg Isten jórahívó, jóraintó szavát. A lelkiismeret hív az imádságra, a szent-misére... Szólít a szenvedélyek elleni küzdelemre. A lelkiismeret vezet az igazi emberi magatartás kialakítására. Az embertársi szeretet gyakorlására. A Szentírás olvasására... és így tovább. Nagyon fontos tehát, hogy mindig kellően érzékeny legyen ez a lelki hallókészülékünk...

„Az egyik lelkiismeret jó, de nem nyugodt, – a másik nyugodt, de nem jó. A harmadik se nem nyugodt, se nem jó, – a negyedik nyugodt is és jó is. Nyugodt, de nem jó az a lelkiismeret, amely vakmerően azzal biztat a bűn elkövetésére, hogy Isten ezt nem kéri számon... Ez különösen a fiataloknál fordul elő. Jó, de nem nyugodt azoknak a lelkiismeretnek, akik már megtértek Istenhez, de fájdalommal gondolnak az eltékozolt évekre... Se nem jó, se nem nyugodt azok lelkiismerete, akik kétségbeesnek bűneik sokasága miatt... Jó és nyugodt viszont azoknak a lelkiismerete, akik a testet alávetették a léleknek és azokkal, akik gyűlölik ezt a békét, ők maguk békében élnek...” (Szent Bernát)

*

Szépen könyörgök, segíts rajtam, Szent Balázs!

Gyermekkoromban két fehér
gyertyát tettem keresztbe gyenge nyakamon
s úgy néztem a gyertyák közül,
mint két ág közt kinéző ijedt őzike.

Tél közepén, Balázs-napon
szemem pislogva csüggött az öreg papon,
aki hozzád imádkozott
fölelmhajolva, ahogy ott térdeltem az
oltár előtt, kegyes szokás
szerint, s diákul dűnnyögve, amit sem én
s ő se jól értett. De azért
te meghallgattad és megóvtad gyermeki
életem a fojtogató
torokgyíktól, s a veszedelmes mandulák
lobjaitól, hogy föl nővén
félszáz évet megérjek, háladatlanul,
nem is gondolva tereád.

Ó ne bánd csúf gondatlanságom, védj ma is,
 segíts Sebasta püspöke!
 Lásd, így élünk mi, gyermekmódra, balgatag,
 hátra se nézünk, elfutunk
 a zajló úton, eleresztve kezetek,
 magasabb szellemek – de ti
 csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt.
 Nem sért ha semmibe veszünk
 s aztán a bajban újra visszazaladunk
 hozzátok, mint hozzád ma én
 reszkető szívvel. . . Mosolyogj rajtam, Balázs!
 ki mint a szepegő kamasz,
 térdeplek itt együgyű oltárod kövén –
 mosolyogj rajtam, csak segíts!

.....
 Segíts! Te már mindent tudsz, túl vagy mindenem,
 okos felnőtt! Te jól tudod,
 mennyi kint bír az ember, mennyit nem sokall
 még az Isten jósága sem
 s mit ér az élet. . . S talán azt is, hogy nem is
 olyan nagy dolog a halál.

(Babits Mihály: Balázsolás)

*

Egy ember nagyon kiabált.
 Nagyfejű, nagynevű, nagytudományú,
 Sikerült neki minden,
 Csak az élete nem.
 Ezt kiabálta, sokszor, egymásután:
 „Hol van az Isten?
 Még sohasem láttam az Istent,
 Ki látta?”
 Mit tehettem szegénnyel?
 Szépen odamentem és megsimogattam az arcát.
 Sírt.

(Sík Sándor: A Mindennevű IX.)

*

ÉVKÖZI 24. VASÁRNAP

MIT MIT MONDTOK, KI VAGYOK ÉN?

Olvasmány:
Iz 50, 5–9.a.

Szentlecke:
Jak 2, 14–18.

Evangélium:
Mk 8, 27–35.

Bevezetés

Jézus egyenesen, világosan szól hozzánk. Életünk azon fordul meg, hogy egyenesen és világosan válaszolunk-e neki?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Sokszor elkeseredünk és vádoljuk környezetünket, embertársainkat. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: körülményeinket nem használhatnánk-e fel szeretetünk tökéletesítésére?

– csend –

Mert kényelmünket nagyon fontosnak tartjuk: Uram, irgalmazz!

Mert a szenvedést értelmetlennek érezzük: Krisztus, kegyelmezz!

Mert türelmünk nagyon rövid ideig tart: Krisztus, kegyelmezz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A hit magában – azaz ha nem követik jócselekedetek –, halott és nem tud megmenteni senkit. Szent Jakab rendületlenül buzdít a tevékeny keresztségre. A helyes hit még nem belépőjegy a mennyországba. Csupán a cselekedetben nyilatkozik meg a hit valóságos és hatóereje. A példa, melyet az apostol megnevez, nem légbőlkapott... A mi liturgiánkban is hazugsággá válhat az elbocsátás: „Menjetek békével...”. Nálunk is vannak szegények. „Engesztelődjétek ki szívből egymással...”

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Szent Márk 8, 27-től kezdve Jézus már nemcsak parabolákban beszél. Kezdi közölni tanítványaival legbensőbb titkát. Ám most sem értik meg őt.

A mai szakasz három részből áll:

1. Péter messiási hitvallása (27–30);
2. A szenvedés első hírüladása (31–33);
3. Meghívás a kereszt követésére (34–35).

Annak hírüladása, hogy az Emberfiának szenvednie kell, szükséges kiegészítése és helyreigazítása a hitvallásnak: „Te vagy a Messiás!” – Jézus a „Messiás” (Felkent) címet alig alkalmazta magára, mivel akkoriban ezt a címet politikai-nacionalista előítéletek terhelték. Ezzel szemben a szenvedő Isten-szolgájáról szóló éneken (1. olvasmány) Jézus a saját útját látja előre megrajzolva. Aki tanítványa akar lenni, annak követnie kell őt ezen a sötét úton, amelyen az egyetlen világosság a hit, Isten Igéjében. . .

II.

Jézus szava mindnyájunknak szól: „Ha valaki követni akar engem, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét s úgy kövessen engem” (Mk 8, 34).

Minden ember három kereszttel találkozik életében. . . Az első az, amit a jó Isten rak vállunkra, vagy legalábbis megenged (betegségek, öregség, magány stb.) – A második keresztet embertársaink ácsolják és rakják vállunkra (irigység, harag, gyűlölet, féltékenység, rágalom, megszólás, hűtlenség, árulás stb.). Mindkét keresztet türelemmel viseljük, ha komolyan vesszük a kereszt üzenetét:

A kereszt mondja: Kockáztasd életed testvéredért, hogy az övével együtt megmentsd a sajátodat is.

A kereszt mondja: A szeretet erősebb, mint a gyűlölet és a bosszú. Adni boldogítóbb, mint kapni. . .

A kereszt mondja: Nincs eső, mely remény nélkül volna. – Nincs sötétség, mely csillag nélkül volna. – Nincs vihar, mely menedéket jelentő kikötő nélkül volna.

A keresztt mondja: A szeretet nem ismer határt – kezdjed a „legközelebbinél”. De ne feledd a „legtávolab-bit” sem.

A keresztt mondja: Isten mindig nagyobb, mint mi, emberek! Nagyobb, mind a kudarcunk. Az élet erősebb, mint a halál!

(II. János Pál pápa, Bécs, 1983. szeptember 12.)

A harmadik keresztt saját magunk faragjuk és rakjuk vállainkra.

A harmadik keresztt talán a legsúlyosabb, amit saját magunk készítünk saját magunknak. Ez a magunk ácsolta keresztt hét fájdalommal tölti el lelkünket.

Mi az a hét fájdalom, ami nyugtalanít bennünket?

1. Az első fájdalom az alkoholizmus és a kábítószeres rohamos terjedése, amely romlásba dönt egyént és családot. Fogjuk le azok kezét, akik ennek rabjai és próbáljuk őket visszavezetni az egyenes, egészséges életre.

2. A második fájdalom a túlbujánzó érzékiség, a szex... Az ital és a kicsapongás, az érzelmi gyönyörök hajszolása, tönkreteszi fiataljainkat. Idő előtt elpazarolják kincseiket, amelyeket az Úr Isten a házasságra tartogatott és tartott fenn.

3. A harmadik fájdalom a döbbenetes születéscsökkenés. Szörnyű valóság ez! Több a koporsó, mint a bölcső! A meg nem született élet is élet! Annak elpusztítása súlyos bűn. Fekete Gyula, a kiváló író és gondolkodó azt írja: Évek óta már csak 60 évessel szaporodunk... A népesség 20 százaléka 60 éven felüli. Ha a fiatalság kihal, a nemzet is veszélybe kerül...

4. A negyedik fájdalom a családok szétbomlása. Most jelent meg egy film, amelynek a címe: A mi családunk. A mai félelmetes valóságot tárja elénk. Azt a szörnyű állapotot, amikor „mint oldott kéve, széthull” a család... A válások és a válási árvák száma félelmetesen szaporodik. A család az élet bölcsője... – és amilyen a család, olyan a társadalom.

5. Az ötödik fájdalom az elharapódzott szennyes, durva beszéd, a káromkodás. Édes anyanyelvünk meggyalázása ez! 15 éve működik az Anyanyelvi Konferencia, melynek én is tagja vagyok. Mi azon vagyunk, hogy az öt világrészre szétszóródott testvéreink megőrizték az anyanyelvet. Itthon pedig gyalázzuk és káromoljuk

édes anyanyelvünket! Szűnjön már meg egyszer ez a beszédstílus! Irtsuk ki a fertőző szavakat!

6. A hatodik fájdalom a kapzsiság, a pénzimádat. Ez is bálványimádás! Hajszoljuk, hajtjuk magunkat a pénz, a több pénz, a még több pénz után... Jaj, Testvérek, pedig mit imádkozunk a Miatyánkban (... ha még tudjuk...)? „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...” Szent Márton püspök azért imádkozik, hogy „a gazdagságtól és a szegénységtől ments meg Uram, csak a mindennapi kenyerünket, ami szükséges, azt add meg nekünk!”

Megdöbbenő példákat olvastam egy igen nívós magyar irodalmi folyóiratban (Hegyes Zoltán: Utolsó virág az almafán, – megjelent a Forrásban, 1985. július hóban, a 42–46. oldalon). A valóságot írja le, ami egy faluban történt. Egy orvost említ, aki leírja, hogy többen fordulnak hozzá fejfájással, szívpanaszokkal. De megállapítja, hogy semmi ilyen bajuk nincsen. Máshol keresi az okokat. Aránylag fiatal, 30–50 év közötti emberek fordulnak hozzá... Rájött az orvos, hogy nem gyógyszer kell ezeknek, hanem az ő saját megnyugtató szava. Elbeszélget a betegekkel és közben „beszélgetéssel” gyógyítja őket. Az élet gyorsabban rohan, mint azt az ember fel tudná fogni. Lelkileg kimerültek az emberek. Elcsigázottak... Olyan emberre van tehát szükségük, aki meghallgatja őket, akitől tanácsot kérhetnek.

A mai ember látástól-vakulásig dolgozik... Az egyik beteg így panaszkodik: Nem értem doktor úr, X. Y.-nak miből telik 110 ezer forintos vaskerítésre, amikor én csak 70 ezer forintot tudtam ráköltetni... Ez is egy új betegség!

Ugyanez az orvos leírja egy 49 éves beteg történetét. Ez már másfél éve jár hozzá ilyen lelki „gyógykezelésre”. Ismétlem: nem gyógyszert, nem tablettát ad neki, hanem csak beszélget vele. Megnyugtatta és ezzel próbálja lelki egyensúlyát helyreállítani. Időközben az orvosnak külföldre kellett menni... bokáját is eltörte... Így megszakadt ez a beszélgetés. És amikor újra munkába állt, egy ötsoros írást talált a rendelőjében. Döbbenetes ez az öt sor! Ez a 49 éves beteg ember, aki két lányát már szépen férjhez adta, azt írta: „Képtelen vagyok elviselni ezt a helyzetet, hogy most amikor készen van a kétszintes ház, benne a központi fűtés; nem maradt a takaréokban, csak 100 ezer forint...” – És ezért felakasztotta magát...

Az öt sor végén még egy mondat: nagyon figyelemreméltó: „Pedig 40 éve egyfolytában dolgozom, doktor úr...”

7. A hetedik fájdalom az önzés, az egoizmus. A régi latin közmondás azt mondja: „Homo homini lupus!” – Az ember embernek farkasa... A mai ember nem törődik a másikkal. Keresztül tapos rajta, ha érdeke úgy kívánja. Először jövök én... másodszor is én... a sorrendben csak ezután jöhetnek a többiek. Nem nézek sem jobbra, sem balra. Elszakadok mindenkitől. Begubózom saját házamba, se rokonnal, se baráttal, se testvérrel – senkivel nem törődöm. Ezt a beteg szemléletet elidegenedésnek szokták nevezni. Elidegenedünk mindenkitől! Nem becsüljük a gyönyörű természetet, a fákat, az erdőt, a csobogó patakot, a csillagos eget... elidegenedünk embertársainktól... És elidegenedünk önmagunktól is. Egy gondolkodó szellemesen mondta, hogy az ember kilépett önmagából és elveszítette a kulcsot, hogy visszataláljon önmagába. Sajnos, ez a fájdalmas valóság!

Mi az oka ennek a szétesésnek? Az, hogy az ember elszakadt Istentől! Az ember ült az Isten trónjára. Ez pedig félelmetes! II. János Pál pápa nagyon komolyan figyelmeztet: „Vigyázzunk, mert a modern bálványimádás veszélye vesz körül bennünket! Az a kísértés környékezi meg a mai embert, hogy önmagát imádjá, önmagát tegye meg a világ végső értelmének... ne az Isten, hanem a saját dicsőségét keresse! Emberéletünknek ez a félelmetes és végzetes tengelyferdülése a szemünk láttára megy végbe.”

A világot – mondta a pápa – ma velőig átjárja az önzés: elzárkózik az elől, hogy Istent megismerje és szeresse. Nem akarja meg látni Istenben sem a világosságot, sem a reményt. Az ember egész lényével az Isten utáni „vágyra” van teremtve. Ha ezt a természetében levő lényegét megtagadja, az Isten helyébe törő ember tragédiájának és a nyomában járó határtalan pusztulásnak a megéléseire számíthatunk.

Vissza tehát Istenhez... Az élő vizek forrásához...

ÉVKÖZI 25. VASÁRNAS

GYERMEKKÉ KELL LENNÜNK, HOGY TEKINTÉLYÜNK LEGYEN...

Olvasmány :
Bölcs 2, 12;
17–20.

Szentlecke :
Jak 3, 16–4, 3.

Evangélium :
Mk 9, 30–37.

Bevezetés

Ami egyszer megtörtént, újra megtörténhet... Mindenütt... Jézus valóban kortársunk! De sokáig, nagyon sokáig tart, amíg őt valóban megismerjük és útját képesek leszünk megérteni. – Meg kell találni szerepünket! El kell határozni magunkat! Amíg csak nézők és hallgatók vagyunk (akárcsak a televízió előtt), nem értjük Jézus útját. Arra vár, hogy vele menjünk... vele hordozzuk a keresztet... vele szenvedjünk. Akkor feltárja nekünk is titkát.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Sokszor felvetődik lelkünkben a gondolat: nem sokra vittük az életben; az elismerésekből vagy akár „a pénzből, nem jutott elég”. Most fordítsuk meg a kérdést: vajon mi következetesen próbáltunk-e másokért élni? Igyekeztünk-e minden erőnkkel másokat szolgálni?

– csend –

Mert önzésünk természetessé vált: Uram, irgalmazz!

Mert szégyellünk másokat szolgálni: Krisztus, kegyelmezz!

Mert hatalmunkkal nem Téged szolgálunk: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A becsvággyal és irigységgel szemben a „bölcesség” jó gyümölcscsivel győzedelmeskedik (Jak 3, 16–18). Ez akkor is igaz, ha a hatalomért vívott harcban nem a bölcesség, hanem a becsvággy kerül fölénybe. A keresztény közösségekben is megtörténik ez... Az apostol hevesen támadja a közösségekben jelentkező civódásokat. Ahol mindenki kíméletlenül, tapintatlanul a saját céljaiért küzd és harcol, ott nem lehet szó keresztény életéről. Természetesen imádság, imaélet sem lehetséges ott többé.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Másodszor szól Jézus arról, hogy az Emberfiát, az Isten szolgáját kiszolgáltatják az embereknek, és meg fogják ölni. Isten azonban feltámasztja őt. A tanítványok számára ez még most is teljesen érthetetlen. A Mesterrel szemben valami új idegenséget, távolságot éreznek, amelyet csak a hit fog legyőzni.

Az evangélista (Mk 9, 33–50) több jézusi igéből egy – a tanítványoknak szóló – oktatást foglal össze.

Amit Jézus a hatalomra és érvényesülésre való törekvéstről mond (9, 33–37), az mind a mai napig időszerű. Nem véletlen, hogy Jézus szavait a szolgálatról és az „utolsó helyről” többféleképpen és különböző megfogalmazásokban adták tovább. Köztudott, hogy a hatalomra való törekvés, az izgágaság, szétzülleszt a közösséget. De magának Krisztusnak a képét is elsötétíti. Ő azért jött, hogy szolgáljon és a kicsik, a gyengék, az elnyomottak oldalán álljon...

III.

Miről beszélgettek útközben?

Amikor a tanítványok Kafarnaumba mentek, útközben arról tanakodtak, ki a legnagyobb közöttük...

A hiúság megkísértette Jézus legbensőbb munkatársait is. Ki a legnagyobb közülük? Ki a legokosabb? Ki a legtehetségesebb? A legjobb munkás?

A verseny alapján véve helyénvaló. De amikor hiúságból, gögből akarunk embertársaink fölé emelkedni, akkor Jézus kijózanít bennünket. . . Megadja nekünk a keresztény élet mércéjét.

Jézus leült és odahívta a tizenkettőt. Így szólt hozzájuk: „Aki első akar lenni, legyen a legutolsó és mindenkinek a szolgája. . .” Szolga?! Nem lealázó ez? Nem furcsa beszéd ez? Legyen az utolsó?! Hogyan? Ki akar utolsó lenni?

Amikor valakiről azt mondjuk, hogy „egy utolsó ember” – ezzel igen kemény ítéletet mondunk róla.

Nyilván, Jézus nem ilyen értelemben mondja. . .

Kérdem: utolsó ember-e az, aki segíti és támogatja az öregeket? – Aki nem gúnyolja ki a törékeny embereket? – Aki vásár- és ünnepnap szentmisére megy a családjával együtt? – Aki lemond a szabadidejéről, hogy másoknak örömet okozzon?

Ezek nem „utolsó” emberek! Hanem rendes, becsületes, tisztességes emberek!

Hogyan mér, hogyan ítél Jézus?

„Aki első akar lenni, legyen az utolsó és mindenki szolgája. . .”

Kit tart Jézus nagyinak?

Azt, aki Isten és ember-szeretetből képes a lemondásra. . . aki hűségesen teljesíti munkáját és kötelességét. . . aki tudja, mivel tartozik Istennek és embertársainak. . . aki nem áll mindig a közép-pontban és nem használja ki a másikat. . . aki kész nemcsak kapni, hanem adni is. . . aki kész visszavonulni a békesség kedvéért. . . aki képes és kész bocsánatot kérni. . . aki kész boldogságát és örömét mással megosztani. . .

Mással együtt örülni sokkal nehezebb, mint mással együtt sírni. . .

„Az élet vallás nélkül olyan, mint egy hajó kormány nélkül. . .” – mondta Gandhi.

Életünk hátralevő éveiben tekintsünk Krisztusra.

Ő – Csillag, amelyre tekintek,

Szikla, amelyen állok,

Vezér, akiben bízom,

Bot, amelyre támaszkodom,

Kenyér, amelyből élek,

Forrás, amelynél megpihenek,

Cél, amely felé töreksem.

Minden – Uram – te vagy nekem.

III.

Kevélyek vagyunk

Az evangéliumban az Úr Jézus mesteri szavakkal rajzolja meg a képmutatás, a kevélység és az alázatosság képét. Az anyaszentegyház is élénk állítja ezt a képet. Ezzel azt akarja, hogy irtsuk ki magunkból a képmutató kevélységet és állítsuk fel magunkban az alázat és a bűnbánat oltárát. Mindnyájunknak szól ez a tanítás. Mindannyiunkban égnek – vagy legalább lappangnak – a kevélység szikrái. Mindnyájunknak szüksége van az alázat üdítő kenetére. Az apostol figyelmeztet minden keresztényt erre a kötelességére: „Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt, aki – midőn Isten alakjában volt, – nem tartotta az Istennel való egyenlőséget olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját, emberekhez hasonló lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember; megalázta magát, engedelmes lett halálig, és pedig a kereszthalálig!” (Fil 2, 5–8.)

Dehát kevélyek vagyunk?

Kevélyek vagyunk, mióta Ádám és Éva kevélyen megszegte Isten parancsát. Ez a bűnös hajlam azóta minden embert hatalmába kerít. Hányszor lenézzük embertársainkat!?

Ez azonban a kevélységnek csak egyik faja. Ez az embertársaink ellen megnyilatkozó kevélység. Van azonban ennél súlyosabb, alávalóbb kevélység is: amikor az ember a mindenható Istennel szemben kevélykedik! Valahányszor bűnt követünk el, valahányszor elhanyagoljuk vallási kötelességeinket, valahányszor megszegjük Isten és egyházunk parancsait, mindannyiszor a kevélység rabjai vagyunk...

Kevély lehet-e az ember az ő Urával, Teremtőjével szemben? A por, a mulandóság, a halandóság nem szállhat szembe a Mindenhatóval, az Örökkévalóval, a Teremtővel... Jeremiás próféta egy alkalommal megjelent a város piacán sürgölődő emberek között. Kezében cserépkorsót tartott. Amikor a legnagyobb tömeg közé érkezett, megállott és a cserépkorsót a földre dobta. A korsó darabokra törött. A próféta az emberekhez fordult: Íme, ilyen az ember az Úr kezében. Mint a cserép, olyan az emberi élet. Nem sok kell ahhoz, hogy összetörjön...

Szolgáljunk mindig alázatos szívvel az Úrnak! Tegyük úgy, mint a vámos, aki mellét verte és mondotta: „Légy irgalmas, nekem,

szegény bűnösnek...” – Mondjuk a zsoltárossal: „Ne nekünk Uram, ne nekünk adj dicsőséget, hanem a te nevednek...” (Zsolt 11, 9; 115, 1) – Mondjuk Dáviddal együtt: „Ki vagyok én, Uram Isten, és micsoda az én házam, hogy ennyire felemeltél engem!” (2 Kir 7, 18).

Egy alkalommal Jézus magához hívott egy gyermeket. A tanítványok elé állította és mondotta: „Bizony, mondom nektek, ha meg nem változtok és nem lesztek olyanok, mint e kised, nem mentek be a mennyek országába! Aki tehát megalázza magát, mint ez a kised, az a legnagyobb a mennyek országában!” (Mt 18, 2)

Legyünk tehát alázatos szolgálói az Úrnak. Járjuk alázattal az Úr útját, amelyet az egyház mutat nekünk. Teljesítsük alázatos buzgósággal keresztény kötelességeinket. „Az Úr a kevélyeknek ellenáll, az alázatosaknak pedig kegyelmét adja. Alázzátok meg magatokat az Úr előtt, hogy felemeljen benneteket!” (Jak 4, 10)

„Aki magát megalázza, felmagasztalják, aki magát felmagasztalja, megalázzák...” (Lk 14, 11).

*

.....
A parasztnak nagyon kell szeretnie a földet,
a papnak az oltárt, az anyának a szenvedést,
Magdolnának Krisztus lábait,
Assisi Szent Ferencnek Krisztus sebeit,
mindenkinek szeretnie kell a keresztjét,
mindenkinek nagyon kell szeretnie az Istent!

Halljad világ a vallomásomat:
egyszerűek legyünk, mint az országút,
hogy mindenkihez elmehessünk,
jók legyünk, mint a levegő,
hogy mindenkit megölelhessünk,
édesek legyünk, mint a kenyér
hogy mindenkit etethessünk,
vidámak legyünk, mint a bor,
hogy mindenkit megnevettessünk.

.....

(Mécs László: Vallomás)

*

ÉVKÖZI 26. VASÁRNAP

AKI NINCS VELÜNK, ELLENÜNK VAN!

Olvasmány :
Szám 11, 25–29.

Szentlecke :
Jak 5, 1–6.

Evangelium :
Mk 9, 38–43; 45.
9, 47–48.

Bevezetés

Nekünk keresztényeknek sokszor nehéz elismerni, hogy más emberekben is működhet Isten Lelke, jóllehet azok másképpen vallásosak és másképpen élik meg hitüket, mint mi. Sőt talán még azoknál sem minden rosszakaratból történik, akik harcolnak a kereszténység ellen! Lehet, hogy csupán az ellen harcolnak, amit mi helytelenül „keresztény” jelzővel látunk el. . .

Embertől-emberig nem csupán a „vagy-vagy” létezik. Vagy a barátom vagy, vagy az ellenségem! Egy keresztény közösség kebelén belül fontosabb ez a kérdés: Hogyan viszonyulsz te Krisztushoz? – És még fontosabb: Hogyan viszonyul Krisztus tehozzád? – De ki tud ezekre a kérdésekre válaszolni?

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: külsődleges vallási gyakorlataink nem az igazi hitet pótolják-e?

– csend –

Zárkózottságunk miatt: Uram, irgalmazz!

Önelégültségünk miatt: Krisztus, kegyelmezz!

Figyelmetlenségünk miatt: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az olvasmány Szent Jakab levelének 5. fejezetéből éles fenyegetést közöl a gazdagok felé, akik nem akarják megosztani feleslegüket a szükségét szenvedőkkel. S teszik ezt „még az utolsó napokban is” Isten ítélete előtt. . . Ezek a gazdagok vakok, mert sem a szegénységet nem látják, sem az idők jeleit. Szent Jakab ezt nekünk is mondja, akik többé-kevésbé jó keresztényeknek hisszük magunkat. Nem számít, hogy sok vagy kevés pénz-e az, amihez ragaszkodunk. Az ítélet napján az Emberfia azt fogja kérdezni tőlünk: Hogyan bántunk a szegényekkel, az ő legkisebb testvéreivel?

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A mai evangélium első részében (Mk 9, 38–41) ritka, szokatlan gondolat jelenik meg: „Aki nincs ellenünk, velünk van” (9, 40). Ezzel szemben Máténál a következő áll: „Aki nincs velem, ellenem van” (Mt 12, 30). Jézus mindkét variációt használhatta. Természetesen különböző helyzetekben. Ő harcban áll a Gonosszal. De, ahol emberekről van szó, nem ismeri a kicsinyes fanatizmust.

Ez mutatja, hogy Jézus tudja, nevének hatalma és szelleme messze túlér a látható tanítványközösségen. Mindenekelőtt üldöztetés idején bizonyul be, mily szoros a kötelék mindazok között, akik valamiképpen hisznek Jézus nevében! Jézus még olyan embereket is övéi közé sorol, akik – noha nem tartják magukat hívőknek, – bajban lévő tanítványainak segítenek („Egy pohár víz . . .”).

Az evangélium második részének vezérszava a „botrány . . .”. Botrányt okozni annyit jelent, mint valaki hitét feldúlni vagy őt rosszra csábítani.

ÉVKÖZI 27. VASÁRNAP

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

Olvasmány :
Ter 2, 18–24.

Szentlecke :
Zsid 2, 9–11.

Evangelium :
Mk 10, 2–16.

Bevezetés

Az Isten képeire teremtett embernek hatalma, de felelőssége is van. Tud építeni és rombolni.

A házasság több mint egy szerződés. Az emberi élet alapvető rendje, amelyben mindkét házastfélnek bizonyítania és érlelődnie kell. A szeretetnek ebben a szigorú iskolájában a férfi és a nő megtanulja az összes emberi és isteni erényeket, ha valóban a hitből él.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A családi közösség az a műhely, ahol az emberek, a szülők és a gyermekek egyénisége megformálódik. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: családjunk tevékenysége eredményes-e ebből a szempontból?

– csend –

Mert hazavisszük munkahelyi gondjainkat: Uram, irgalmazz!

Mert nem vagyunk mindig szolidárisak családjunkkal: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem beszéljük meg otthon a problémákat: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A zsidókhoz írott levél oktatás és egyben figyelmeztetés olyan keresztényekhez, akik abban a veszélyben forognak, hogy hitük és reményük tévessé válik. A szerző olvasóinak figyelmét – a miénket

is – Jézus és az ő papi voltának kimagasló jelentőségére irányítja. A 2. fejezet (5–16) rámutat arra, hogy jóllehet Jézus rövid időre osztozott ugyan az emberi szegénységben, ám mégis messze az angyalok felett áll. Ami a 8. zsoltárban az ember kicsinységéről és nagyságáról szól, az nem sejtett módon valósul meg Jézusban. Testvérünké lett. Emberi természetünket, emberi sorsunkat, sőt még a halált is magára vette, hogy minket „megszenteljen”, azaz az isteni valóság közvetlen közelébe vezessen (2, 10).

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A kérdés, hogy egy férfi elbocsáthatja-e a feleségét, mai nyelven így hangzana: elválhatnak-e a házastársak? A mózesi törvény (Dtn 24, 1–4) feltételezi ezt a lehetőséget. Jézus olyan választ ad a farizeusok kérdésére, amelyet ők semmiképpen sem kívántak. Nem lehet normának tekinteni azt az engedményt, amit az Isten az emberek makacssága, keménysége miatt tett. . .

Az evangélium befejező része a tanítványok további oktatása. Amint a Hegyibeszédben a szegényeknek ígéri Jézus a mennyországot, úgy itt a gyermekeké az Isten országa. Azoké, akik semmiféle teljesítményt sem tudnak felmutatni, csak üres kezeiket tudják Isten felé nyújtani.

II.

Amit Isten egybekötött. . .

X. Pius pápává választása előtt Mantua püspöke volt. Mielőtt új munkakörét elfoglalta volna, meglátogatta édesanyját, aki sokat imádkozott érte, és tréfálkozva mutatta neki püspöki gyűrűjét: Nézd édesanyám, milyen szép gyűrűvel ajándékozott meg a jó Isten! – Az édesanya egy kicsit nézegette a gyűrűt, majd rámutatott saját hitvesi gyűrűjére: Nem viselhetnéd ezt a szép püspöki gyűrűt, ha én előzőleg nem tartottam volna tiszteletben ezt a gyűrűt! – A püspök szótlanul, de nagy szeretettel és hálával csókolta meg édesanyja gyűrűjét. Bizonyára végigvonult lelki szemei előtt gyermekora, ifjú kora, amikor olyan sokat kapott édesanyja szereteté-

ből... Folytonosan tapasztalhatta gondoskodását, de mély hitét, sok imádságát és felemelő jó példáját is...

A két gyűrű tehát szoros kapcsolatban áll egymással. Ha a felemelő hitvesi és szülői hivatás jelképeként hordja valaki, akkor gazdag áldás forrásává válik. Ma a család válságát éljük! Sokszor a családi kapcsolatok is felszíneseznek. Nem a hűség, az igazi szeretet határozza meg, hanem az önzés, az egyéni élvezet vagy kényelem... Ennek következménye, hogy nincs elég vonzóereje a család eszményének!

Tagjai nincsenek tudatában annak, hogy mit köszönhetnek egymásnak... Milyen lelki ajándékokkal gazdagíthatják egymást... Ezért nemegyszer fárasztóvá válik a családi közösség. A szeretet hiányát különösen a gyermekek érzik meg. Milyen következményekre kell gondolnunk? Dacosság... engedetlenség... lázongó hajlam... csökkenő tanulási kedv... megbízhatatlanság... elcsavargás és így tovább. Fel lehetne sorolnia a szeretet hiányának következményeit a házastársaknál is.

A házassági hivatás pozitív vonásainak felvázolásánál Isten tervéből kell kiindulnunk. Ő kapcsolja össze a házasságot kötő fiatalok szívét. Áldása és kegyelme nemcsak a házasságkötés alkalomával van jelen a fiatalok szívében. Végigkíséri egész életüket. A házasság felbonthatatlansága nem elviselhetetlen teher. Isten úgy alkotta meg az embert, hogy e felbonthatatlan életszövetség vállalását tette hivatásává. Ennek megfelelően „aranyfedezete” van a szeretetben és a kegyelemben. Az ember azonban saját közreműködése nélkül nem kapja meg ezeket az ajándékokat. Készülnie kell arra, hogy házasságát erre a szeretetre és kegyelemre építse. Így a hitvesi gyűrű mindig csillogó fényben fog ragyogni!

III.

A felbonthatatlan, holtomiglan-holtodiglan házasság helyett egyesek az úgynevezett „nyitott házasság” modelljének elismertetéséért harcolnak.

Lehet-e javítani a bajban lévő házasságokon a normák fellazításával? Lehet-e boldog bárki is mások – gyermekei, hűséges házastársa – boldogtalansága árán!? A tapasztalatok ezekre a kérdésekre nemleges választ adnak. „Aki házasságban élve külső kapcsolatot létesít, mindig azt reméli, hogy majd két tűznél melegedhet. Ezek a tüzek azonban legtöbbször inkább égetnek, mint melegítenek.

„S ha kétszer két tűz ég, az már tűzvész...” (Miskolczi Miklós, Élet és Irodalom, 1984. szept. 21.) S akkor még ma is emlegettük a kihűlt fészekben felnövő gyermekeket! Nem is beszélünk még a házaspár esetleges második és harmadik gyermekéről, akik talán világra sem jönnek, hiszen kinek van kedve ilyen átmeneti, fel-fordult helyzetben gyereket szülni?!

A nyitott házasság gyakorlóí mérhetetlen önzéssel minden lépésükre találnak igazolást. A felelősséget még hírből sem ismerik... „Fészekhagyók”, akik mindent leföloznek, a terheket pedig mások hordják helyettük. Eszükbe sem jut, hogy a kátyúba került házasságon másként is lehetne segíteni, mint válással vagy új partner keresésével.

A boldog házasságoknak is van története, ha az nem is világra szóló... Egy más közt marad, abban az őszinte és teljes életközösségben, ahol nincs többé szerepjátszás, színlelés, ahol „az ember bevallhatja önmagát, célját, becsvágyát, lázadásait, hibáit, félelmeit, bűneit, amelyben sikereinek őszinte támogatását, elismerését remélheti...” (Miskolczi: Színlelni boldog szeretőt, 148.) Törekednünk kell erre a „baráti kapcsolatra” házastársunkkal úgy is, hogy az egyik a másik előtt kinyitja bensőjét, s ugyanakkor bizalommal fogadja a másik „életgyónását” is. Áldottak, akik őszintén meg tudnak egymásnak bocsátani, s a bocsánat erejével az egymás iránti szeretetben is meg tudnak újulni?

A Hegyi beszéd Jézusa utat mutat a házastársaknak: „Amit szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük...” (Mt 7, 12) Ez az „aranyszabály” a boldog házasság egyik titka. Először én legyek olyan, amilyennek a házastársamat megálmodtam, azután lehetnek elvárásaim. Előlegeznem kell tehát elvárásaimat. Ez az „előleg” a szeretet. A szeretet pedig előbb-utóbb viszonzást nyer.

A boldog házasságban élőnek is lehet gondja, de mégsem felejt: nem vagyok a magamé, odaadtam magam házastársamnak. Szerelmem is az övé, ami pedig az övé, azt sem tudtával, sem tudta nélkül nem pazarolhatom másra! (Zászkaliczky Pál: A nyitott házasság a jövő útja? Lásd: Evangélikus Élet, 1985. június 16.)

IV.

Mentsük meg a házasságot és a családot!

Három szomorú tünet nyugtalanít minden felelős embert, legyen az egyházi vagy világi:

1. a válások számának döbbenetes növekedése;
2. a demográfiai helyzet romlása, vagyis a születések számának rohamos csökkenése;
3. a váratlan halálozások számának emelkedése a 30–50 év közötti korosztályokban.

Döntő szerepet játszik e „három válságban” az önpusztító életmód, az alkoholizmus és a dohányzás.

1. Az első dolog a válások számának növekedése. Fő okát az egymás iránt érzett felelősségvállalás elhanyagolásában, a túl korán, elhamarkodottan kötött házasságokban és a munkahelyeken tapasztalható férfi-nő korrekt kapcsolatának hiányában kell keresni.

A fiatalok azt hiszik, hogy kapcsolatuk csak boldogságra szóló utazás, és ennek csekkje a házasság. Amikor azután rájönnek, hogy az élet nemcsak napsütés és öröm, azonnal kiszállnak és másutt, másnál keresik boldogulásukat.

Az eskünek – amit Isten és ember előtt tettek – lecsökkent az értéke. Sokan egyszerűen hazudnak Istennek és önmaguknak is. . .

Pedig a társadalom alapja, bázisa, sziklaköve, még a mai napig is a család! Mégpedig az egészséges, az összetartó, de a világ ügyei felé is nyitott, őszinte család. Nehéz elképzelni egy tiszta, őszinte embert, gyermeket, apát vagy édesanyát bármely munkahelyen, a társadalmi élet legkülönbébb területén, aki még otthon is hazudik, otthon is csal, otthon is önző, kényelmes vagy zsarnok. Ha azokkal szemben kíméletlen, hazug, akiket legjobban kellene szeretnie, – ha azokat is sértegeti és tönkreteszi, akikkel egy fedél alatt él – mit várhatunk tőle a társadalmi életben?!

Mit várjunk egy olyan édesapától, aki részegen tántorog haza, gyermekeit szidja, feleségét üti-veri; az ilyen hogyan állhat helyt a munkájában?

Mit várhatunk az olyan édesanyától, feleségtől, akinek a házastársi eskü vagy hűség csak egy felesleges nyűg és azt úgy teszi félre, mint egy használt fehérneműt?!

S mit várjunk azoktól a gyermekektől, akik ilyen légkörben nőnek fel?

Számunkra, vallásos emberek számára, roppant egyszerű a dolog. *Isten törvényei szabályozzák magánéletünknek ezt a legrejtettebb területét is.* Csak kettőt emelek most ki. Az egyik: „Atyádat és anyádat tiszteld...”; a másik: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat...”

2. A születések száma évtizedek óta veszedelmesen csökken. Több a koporsó, mint a bölcső! Ma már csak 60 évesekkel szaporodunk. Kutatásban, zenében, sportban rangos helyünk van a világban. A népszaporulatban azonban az utolsók között kullogunk. Nemzetünk fogyó holdhoz hasonlít. Ma nem-szülni, gyermektelenül élni, valamiféle társadalmi „sikk”.

Előttünk áll az isteni parancs: „*Sokasodjatok, töltsétek be a Földet...*” – és a „*Ne ölj!*” kemény parancsa...

Mit tehetünk?

Vállalnunk kell e kemény parancsot! – Ehhez a nagy lelki harchoz, az egyház végtelen türelemmel és tapintattal nyúl hozzá. Hangsúlyozza a felelős apaságot és a természetes családtervezési módszereket. Hangsúlyozza, hogy a művi terhességmegszakítás, az abortusz, nem lehet megoldás.

Lassan Modellé válik: az apa-anyja és egy gyermek, egy kocsi és egy kutya...? Szomorú!

Hol van a nagy családok összetartása? Hol van a felelősség vállalás, a tűrés, a kölcsönös áldozat egymásért? Vajon tud-e áldozatot vállalni hazájáért, népéért az az ember, aki a családjáért sem tud áldozatot hozni?! Úrrá tud-e lenni a nehézségeken, amelyek nap mint nap leselkednek rá, ha a családban nem tud úrrá lenni az apró problémákon?!

3. Elgondolkodtató és elszomorító a 30–50 év közötti fiatal korosztályok egészségi állapotának rohamos hanyatlása, korai halálozásuk, országos viszonylatban is. És a mindinkább szaporodó öngyilkosságok... főleg a fiatalok körében!

A mai felnőtt korosztályok 20 év alatt akarnak elérni annyit, amennyit őseik egy-két emberöltő alatt értek el. Lakás, kocsi, nyaraló kell! De mindjárt!... Ez a hajtás és hajrá óriási próbatétel az idegrendszernek, de az egész embernek is.

Az isteni parancs itt is világos:

„Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját szenteld meg!” – Ezzel szemben mit látunk?

A nagy hajszában már teljesen háttérbe szorult a vasárnapnak nemcsak az ünnep-jellege, hanem a pihenés jellege is! Mi volt

régen? Szentmise, séta, közös családi kirándulások, látogatások... És mit látunk ma? Végig dolgozzuk a szabad szombatot és a vasárnapot is! A nagyszülőket elhanyagoljuk vagy szociális otthonba dugjuk. A három műszak kimeríti a nőket is!

„Testünk a Szentlélek temploma...” – Mégis naponta tesszük tönkre különböző módszerekkel: alkohol, mértéktelen dohányzás, kábítószeres, mértéktelen evés. Pedig nekünk, keresztényeknek a mértékletesség erényére szintén figyelniünk kellene!

A lemondást nem ismerő, az önmagát megtartóztatni nem tudó ember előbb-utóbb önző lesz, nem közösségi.

Mit tud tenni a keresztény ember?

Kalkuttai Teréz Anya ezt ajánlja: „Imádkozzanak együtt a családjukban. Az imádság gyümölcse a tiszta szív, és a tiszta szív nyitott a szeretetre. A szeretet gyümölcse pedig a béke, az egység és az öröm.”

Nagy az imádság ereje! Soha nem volt nagyobb szükség elmélyült, csendes, alázatos imádságra, mint ma. Állítsuk vissza a családi imát, a vasárnapok szentségét! Amely család együtt imádkozik, együtt is marad.

A másik a személyes példamutatás! A tisztességes, a becsületes munka. A helytállás a munkahelyünkön, a családjukban, a közösségi életben. A rászorulóknak megsegítése, az öregek, rokkantak, betegek szeretetteljes gondozása.

Ne feledjük, nemcsak szóval és tettekkel lehet vétkezni, hanem mulasztással is!

Ismét kérdezem: Mit tegyünk tehát?

Fogadjuk el a gyermekáldást...

Órizzuk meg a Szentlélek templomát lelkünkben...

Tartsuk meg eskünket, amit hazánknak, Istenünknek és házastársunknak tettünk!

Becsületes, nyílt tekintetű, dolgozó és istenfélő embereket vár az Úr. De ilyeneket vár a család és az ország is.

Adjon a jó Isten mindnyájunknak erőt, egészséget, hogy meg tudjunk felelni ennek a komoly próbatételnek, magunk és hazánk jövőjének érdekében...

*

Kevés az igazi otthon

Mi az otthon? A költő szavaival felelck:

Az otthon a lélek.
Nem bútorok, szőnyegek, képek.
Az otthon a szív, a melegség,
Harmónia, szeretet, egység,
Becsület, erkölcs melegágya...
Menhely viharban, vészben,
Világítótorony az éjben.
Fáradt ember pihenőfája,
Álmos gyermek fehér párnája,
Hová mindig visszavágyunk,
Bárhol vagyunk, bárhol járunk.”

Az otthon nemcsak külsőségekből áll. Az otthonnak lelke, szíve: a hit, a harmónia, a hűség, a szeretet és a melegség. Az otthont az erények kincsházává, a boldogság fészkévé és a kegyelmi élet melegágyává kell tenni.

Mennyire igaz a közmondás: „Mindenütt jó, de legjobb otthon!” Az otthon melegét nem pótolhatja senki és semmi. Az otthont nem lehet felszámolni vagy megszüntetni. Otthon nélkül csak ideig-óráig élhet az ember. A madár ösztönösen, görcsösen ragaszkodik az otthonához. A költőzömadár évről-évre visszamegy a régi otthonba, a régi fészekbe.

Valami egész különös szeretettel és kegyelettel kell a családi tűzhely melegéhez ragaszkodnunk! Szeretni kell, táplálni kell a családi tűzhely melegét... szívünk jóságával, hűségével.

*

Akit párodul melléd rendelt az ég,
Becsüld meg, szorítsd meg kezét,
És ha minden álmod valósággá válik,
Akkor se feledd el:
Légy hű mindhalálig!

(Madách Imre)

*

ÉVKÖZI 28. VASÁRNAP

VAGY ETIKETT VAGY SZERETET!

Olvasmány:
Bölcs 7,7–11.

Szentlecke:
Zsid 4, 12–13.

Evangélium:
Mk 10, 17–30.

Bevezetés

Ha egy jó és intelligens ember ránk néz, úgy érezzük, hogy vizsgáztat. Káderez és átlát rajtunk. Csak ha rendben vagyunk, akkor tudjuk a tekintetét elviselni.

A gazdag ember, aki Jézusnál az örök élet után érdeklődött, őszintén gondolta, amit mondott. De nem volt lélekben szabad. Vagyonának volt a rabszolgája. Ezért nem tudta Jézus tiszta, szerető tekintetét elviselni. Szomorúan távozott... A gazdagság nem teszi az embert igazán vidámmá. Megakadályozza abban, hogy szabadon önmaga lehessen.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! A jövőbe vetett bizalom nélkül nem lehet élni. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: mi miben bízunk? – Bízunk-e a bölcsességgel a „hatékonyágában”, amelyet Jézustól tanulunk?
– csend –

Mert tudásunk töredékes: Uram, irgalmazz!

Mert emberi kapcsolataink megbízhatatlanok: Krisztus, kegyelmezz!

Mert munkabírásunk véges: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Az Isten szavát magasztaló himnusszal (Zsid 4, 12–13) fejeződik be a zsidókhoz írott levél első része. Korábban a próféták által szólt Isten. Az idők végén pedig Fia által (Zsid 1, 1–4), aki egyébként az ő saját isteni Igéje. A történelmet valójában „Isten Igéje” hordozza és határozza meg. Élő, hathatós Ige ez. Az Ige által nyúl bele Isten a történelembe. A kinyilatkoztatás Igéje, amelyet az egyház hirdet, nemcsak az Istenről szóló Ige, hanem *az Isten maga*, aki ebben az „élő Igében” jön közel hozzánk. Igéjével kínálja fel nekünk az üdvösséget. Egyidejűleg azonban megkezdí ítéelő tevékenységét is. Nemcsak az utolsó ítélet napján tartozunk számot adni. . .

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A Krisztus-követésre szóló felhívás, amelyet Jézus az egyes emberekhez intézett, az ősegyház véleménye szerint minden hívőnek szól. De ügyelni kell arra, hogy ez a felhívás ne „azonos szinten” legyen érvényes mindenki felé. Nem mindenkinek kell mindenét odaadnia, amije van, mint ahogy nem mindenki kap elhivatottságot a vértanúságra sem. A gazdag embertől, aki Jézust az üdvösségre vezető biztos útról kérdezte, a Krisztus-követés a teljes vagyonáról való lemondást kívánta volna (Mk 10, 17–22). – Krisztus követésére csak az az ember alkalmas, aki megértette, hogy egyedül Isten nagy! Minden más egyéb kicsi és mulandó. De ennek felfogása már kegyelem és nem saját erőfeszítés eredménye (10, 27).

Az evangélium utolsó része (10, 28–30) látszólag azt a kérdést tartalmazza, hogy mi a Krisztus-követés jutalma. . . ? A Márk-evangélium azonban ezt a kérdést nem teszi fel. Jézus felelete sem annyira ígéret, mint inkább biztatás és rábeszélés. Annak, aki a tanítványok közösségéhez csatlakozik, tudnia kell, hogy Isten a nagylelkűvel szemben szintén nagylelkű lesz.

II.

Mit tegyek? – kérdezte a fiatalember. Az örök életet keresi. Az eljövendő, maradandó világ életét. Mindent meg akar tenni, hogy egészen biztos legyen a dolgában. Ki akarja kényszeríteni azt az életet. Jézus mintegy alkalmi ajánlatot tesz neki. Megmutatja a követés útját. Az ár: mindent odaadni. . . Mindenről lemondani. . . Az egész gazdagságról. A fiatal férfi ijedten és szomorúan távozik Jézustól. . . Vajon visszatért-e valaha?! Boldog, követésre képes csak az, aki mindent el tud hagyni! Aki felfogta, hogy csak Isten nagy és minden egyéb kicsi. – Ám ezt felfogni ajándék és nem teljesítmény! Embernek ez lehetetlen, de Istennek nem (27). Csak a gazdagokkal vannak nehézségei Istennek.

III.

Önmagunkat felszabadítva

Egy háborúban történt. . . A szembenálló csapatok egy városban harcoltak egymás ellen. Az egyik oldalon egy pap is volt a katonák között. Gyóntatott, áldoztatott, amikor lehetett, misézett. . . Közben egy kisfiú került a társaságába, aki nagyon megszerette őt. A pap sokat beszélt neki Jézusról. A gyermek nagy figyelemmel hallgatta. Egyre több lett szívében a szeretet Jézus iránt is. Egyszer, az egyik ütközet közben, a pap is súlyosan megsebesült. A kisfiú szaladt el az Oltáriszentségért. Nemsokára már a kis táskával, s benne a Legszentebbet tartalmazó kis szelencével jött vissza. Azonban őt is súlyos találat érte. Utolsó erejével jutott vissza a sebesült paphoz. Az ő karjaiban halt meg. Ez a kisfiú igazán sokat tett azért, hogy Krisztust adja embertársainak. . .

Mit teszünk azért, hogy embertársainkat a Jézussal való élő találkozáshoz vezessük? Mindenekelőtt nézzük meg, hogy mi akadályozza ezt meg életünkben? Ha megvizsgáljuk szívünket, akkor elsősorban a komolyabb hit hiányát fogjuk megállapítani. Az evangélium ifjúja nagy lelkesedéssel és szeretettel közeledett a Mesterhez. . . Így tette fel kérdését. A válasz elfogadásához mégis elsősorban hitében volt gyenge. Nekünk elég erős-e a hitünk Jézusban? Ezt könnyű felmérni. Foglalkozunk-e igazán személyével? Törekedünk-e arra, hogy tanítását egyre jobban megismerjük és eszerint éljünk? Fontos-e számunkra, hogy hiszünk?

Ahhoz, hogy Jézust adjuk embertársainknak, az ő követőjévé kell lennünk. Ehhez először is tudatosan vállalni kell a szegénységet. Assisi Szent Ferenc miséjében imádkozzuk: „Ő elhagyta örökségét, hogy eljegyezze arájának a szegénységet...” A mi körülményeink között ez elsősorban a lelki szegénységet jelenti. Függetlenség az anyagi javaktól, szegénység a feléje irányuló vágyakban...

*

„Boldogok a lelki szegények...”

Ha képesek vagyunk olyanak tekinteni magunkat, amilyenek vagyunk, akkor elfoglaltuk igazi helyünket. Teremtmények vagyunk és az eszmény teljessége, amely vonz, egyedül Istenben létezik.

Egyedüli igazságunk az alázat útja. Elfogadni magunkat teljes pozitív és negatív valóságunkban, az a boldogság felé vezető út mindazok számára, akik mernek várni Isten mélységes életére.

„Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa!” A kapcsolat közöttünk és az Atya között Jézus Krisztus, ő ment meg bűnünkben.

(Tony Ritter)

*

Minél magasabbra emelkedik a lélek Isten felé, annál mélyebben száll önmagába. Az egyesülés a lélek mélyén valósul meg; önmaga legmélyén.

(Edith Stein)

*

Szent Ágoston egymás mellé állítja a szegényt és a gazdagot: „Szegények, mi hiányzik nektek, ha Istent bírájátok – s ti gazdagok, mit bírtok, ha nektek hiányzik az Isten?!”

(Faulhaber bíboros; Zeitrufo 398.)

*

Egész életemet a szegény nép szolgálatának szenteltem és minél jobban megismertem, annál inkább megtanultam szeretni... – írta: Ketteler püspök.

(Faulhaber bíboros: Zeitfragen 14.)

*

A pénz olyan cikk, mint egy egyetemcs útlevél, – mindenhová szól, kivéve az égbe. És minden beszerzésre jó, csak a boldogságot nem lehet vele megvásárolni.

✱

Ebben az életben itt a földön nincs purgatórium, csak mennyország, vagy pokol. Paradicsomban él az, aki megpróbáltatásait türelemmel viseli el. Pokol az élet annak számára, aki erre képtelen.

✱

ÉVKÖZI 29. VASÁRNAP

SZERETNI KOCKÁZATOSABB

Olvasmány:
Iz 53, 2.a.3.a.
10-11.

Szentlecke:
Zsid 4, 14-16.

Evangelium:
Mk 10, 35-45.

Bevezetés

Ha egy emberrel éveken keresztül együtt élünk, bízunk benne. És ha mindezek után megállapítjuk, hogy ez az ember egyáltalán nem értett meg minket és nem gondol arra, hogy a mi utunkon járjon, az bizony nagy keserűség...

Jézus ezt megtapasztalta saját tanítványaiban. És újra átéli velünk kapcsolatban is. Mindezek ellenére – szinte alig érthető! – mégis szeret minket...

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Mindannyian gyakran kerülünk olyan helyzetbe, hogy másokat irányítsunk: a családban, a munkahelyen, esetleg baráti körben is. Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, képesek vagyunk-e beleélni magunkat mások helyzetébe? Tudunk-e szabályoktól eltekinteni, ha úgy méltányos?

– csend –

Szívtelenségünk miatt: Uram, irgalmazz!

Elveink merevsége miatt: Krisztus, kegyelmezz!

Szeretetünk tökéletlensége miatt: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A zsidókhoz írott levél 4. részéből vett olvasmány fontos kijelentést és kettős figyelmeztetést tartalmaz. Kiemeli, hogy nekünk olyan Főpapunk van, aki belépett Isten legbensőbb szentélyébe; de aki velünk szenvedni is tud, mert minden emberi szükségét átélte...

Hogy Jézus megnyitotta számunkra az utat az Atyához, és hogy Istennél közbenjár érettünk, – ez itt mint papi tevékenység nyer értelmezést az ószövetséghez kapcsolódva. Más kifejezéssel: Jézus az ajtó, a pásztor, az út, a tanító, az orvos. Ez mind-mind teljes értelemben veendő, mivel Ő teljes értelemben vett ember és valóságos értelemben vett Isten. . . Ő a közvetítő Isten és ember között. Ehhez a kijelentéshez kapcsolódik a figyelmeztetés a hűségre, a hit megvallására (4, 14) és a bizalomra (4, 16) Isten irgalmában.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Útban Jeruzsálem felé Jézus harmadszor is beszél a ráváró szenvedésről (Mk 10, 32–34). Az evangélista ismét beszámol a tanítványok értetlenségéről (35–40) és Jézus követésére való hívásáról (41–45). Az első helyek kérdéséről lásd a 25. vasárnap evangéliumát. Jézus végső válasza itt is – mint ott. Az igazi nagyság nem az uralkodásban, hanem a szolgálatban mutatkozik meg. Jézus útját, mint a „szolga szolgálatát” értelmezi, aki elmegy a legvégsőkig, élete odaadásáig. Mindannyiunkat az Ő halála és feltámadása kell hogy megmentsen. . .

II.

Jézus szolgálatában

Jézus kérdezi: „Meg tudjátok-e inni a kelyhet, melyet én iszom, s a keresztséget felvenni, amit én felveszek?” – A kehely a szenvedés keserűségét jelenti. . . A keresztség a vízbemerülést. . .

Jézus szolgálatra hívja tanítványait. Aki első akar lenni, legyen mindnyájatok szolgája. . . A mi emberi természetünk inkább uralkodásra, hatalomgyakorlásra és parancsolgatásra hajlik, mint szolgálatra. A segítséget átengedjük másnak. . . A szervezeteknek, a Vöröskeresztnek, a Karitásznak stb.

Jézus új mércét ad a keresztyén élet számára. A szenvedés és a szolgálat szellemét. Mindkettő olyan, amit mi másképpen képzelünk el. . .

A szenvedés mértéke

Martin Luther Kingtől – aki az amerikai színesbőrűek polgárjogi harcosa volt – származik e mondás: „Talán a mi harcunkban vér-

nek kell folynia, de ennek saját vérünknek kell lennie. . . ” A terroristák idegen, ártatlan emberek életét oltják. ki. Luther King Jézus útján jár, amikor saját életét áldozza fel népéért. . .

Kérdés: A mi életünkben érvényesül-e a szenvedés mértéke?

Ha megkísérreljük életünket mindinkább mélyebbről, keresztségünkől megérteni, akkor a minket ért szenvedések nem lesznek olyan idegenek. Hiszen Jézus halálára kereszteszteltünk meg. . . (Róm 6, 3).

Minden szentmisében kifejezzük ezt, amikor mondja: „Halálotat hirdetjük Uram. . . amíg el nem jössz. . . ” (Róm 6, 3).

Jézus így szól: „Aki nem veszi fel keresztyét és nem követ engem, nem méltó hozzám.” (Mt 10, 38) – Elmondhatjuk: a keresztyéni szenvedés tulajdonképpen krisztusi szenvedés. . .

Ha tehát az életben súlyos csapás, betegség, csalódás vagy sikertelenség ér bennünket, gondoljunk arra, hogy ez hozzátartozik földi életünkhöz. Ezáltal veszünk részt Jézus szenvedésében. . .

Miránk is vonatkozik a nagy ígért: „In cruce salus!” A keresztyében van üdvösségünk. . .

A szolgálat mértéke

A keresztyén ne legyen „Machtmensch”, akarnok! A hatalomra való minden törekvés, törtetés, akadályt jelent a Jézushoz vezető úton. A szolgálat útja, amelyet Jézus járt, az egyedüli helyes keresztyén út. Ez persze nem jelenti azt, hogy nekünk keresztyéneknek félrehúzódo, inaktív, apolitikus embereknek kell lennünk! De nem élhetünk a világ kétes eszközeivel sem! A raffinéria, a hazugság a jellemtelenség útja nem a mi utunk! A cél nem szentesíti az eszközt! – A világ emberségesebbé tételére csak egy eszközünk van: Szolgálni egyszerűen, becsülettel. . .

Ez a szolgálat önzetlen és nem számító. Ez a radikális szolgálat csak akkor sikerül nekünk, ha közösségben maradunk Jézussal. Nélküle mindig abban a veszélyben forgunk, hogy magunkat keresztyénnek, magunkat állítjuk középpontba. . . Jézussal élünk, hogy megtalálhassuk az utat embertársainkhoz és ezzel együtt az Istenhez is. . .

III.

Jézust követve szolgáljunk

Néha váratlan teherként szakad ráunk a gondoskodás terhe valamelyik közeli hozzátartozónkkal kapcsolatban, ha betegség bénítja,

csapás éri... Előfordul, hogy ilyenkor zúgolódunk: miért kell ezt nekem vállalnom? Elkeseredünk, elfáradunk... Vannak azonban olyanok is, akik meg tudják őrizni szívük derűjét. Szívesen vállalják a szolgálat, az áldozat életformáját. A keresztyén ember ehhez Krisztus életéből, tanításából meríti az erőt.

Hallottuk az evangéliumban: Jézus azért jött, hogy szolgáljon és életét adja váltsággént mindenkiért... Híveitől is azt kívánja Jézus, hogy a szolgálat lelkületével éljenek. Az egyház Krisztus életét folytatja. Azzal a fáklyával világít, amelyet Krisztus gyújtott meg. Ezért igen fontos, hogy az egyház életére jellemző legyen a szolgálat lelkülete. Megvalósításához először is az önzést kell legyőznünk. Az önzés életformájával állítsuk szembe a szolgálat életformáját. Ezt nyújtja számunkra Jézus életpéldájával és a kegyelem erejével. Ez a keresztyén embereszmény nem a tehetség elfojtását sugallja, hanem éppen annak megbecsülését. De nem az önzés, hanem a közösség szolgálatában. Isten országában a nagyságnak az a mértéke, hogy az ember milyen hosszú úton halad együtt a Mesterrel a Golgota ösvényén...

*

.....
Tán azt hiszem, hogy sok kicsi sokra megy?
Pedig a soknál mennyire több az egy,
az Egy, aki Valaki, mégis,
akire hallgat a föld is, ég is.

Egész világunk mind csupa látomás,
folytatott álom, lassú lidércnyomás,
de legcsodásabb látomásunk
te vagy, Urunk, te vagy, égi másunk.

.....

(Babits Mihály: Októberi ájtatosság)

*

Éppen a szenvedés napjai, a megpróbáltatás tűzpróbája legyenek az Istenbe vetett bizalom ünnepnapjai.

(Faulhaber bíboros: Zeitrufe 435. o.)

*

ÉVKÖZI 30. VASÁRNAP

A VAK, AKI LÁTNI AKAR

Olvasmány:
Jer 31, 7-9.

Szentlecke:
Zsid 5, 1-6.

Evangelium:
Mk 10, 46-52.

Bevezetés

Köztudomású, hogy az emberek szabadsága és kibontakozási lehetőségei korlátozottak. Már múltunk is megszabja életünk bizonyos irányát. Megszabják ősünk, de személyesen meghozott vagy elmulasztott döntéseink is. Vannak dolgok, amelyeket látunk és amelyeket talán túlzottan is érvényesítünk. Másokkal szemben viszont vakok és siketek vagyunk. . .

Ha Isten valósága felé nyitottak vagyunk, ha képesek vagyunk „látni és hallani”, akkor ez rendkívüli szerencse. A szerencse pedig kötelez. . .

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Isten szeret bennünket! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: ez az üzenet megszabadított-e már bennünket anyagiasság előítéleteinktől? Kölcsönöz-e derűt és bizalmat életünknek, hogy szeretetében bízunk?

– csend –

Mert félünk attól, hogy ha szeretünk, akkor adni is kell: Uram, irgalmazz!

Mert félünk attól, hogy ha szeretünk, szolgálni is kell: Krisztus, kegyelmezz!

Mert félünk attól, hogy ha szeretünk, meg is kell bocsátanunk másoknak: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A zsidókhoz írott levél e fejezetében a szerző most részletenként fejtegeti, amit már előzőleg (4, 14–16) összefoglalt. Az ószövetségi papságra való tekintettel megnevezi azokat a feltételeket, amelyeket a főpapnak teljesíteni kell.

1. Képesnek kell lennie együttérzésre az emberek gyengéivel (5, 1–2);

2. Istentől kell a meghívást nyernie (5, 4).

Jézus mindkét feltételt oly mértékben betöltötte, hogy papsága messze kimagaslik az ószövetségi papságból. Hogy Jézus együtt tud érezni gyengeségeinkkel, azt mindenekelőtt halálfélelme bizonyítja. Hogy ő Istentől kiválasztott volt, ennek bizonyítására a szerző két zoltárt idéz (2. és 110.), melyeket messiási értelemben fog fel és Jézusban, mint Dávid fiában látja beteljesedésüket.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Amikor Jézus a reávaró szenvedésről beszélt, a tanítványok süketek és vakok voltak. Befejezésül az evangélista a jerikói vak koldus képét állítja velük szembe, aki – noha vak volt – látóvá lett és Krisztus követésére határozta el magát. Tehát felment vele Jeruzsálembe, ahol „mindennek be kellett teljesülnie...” – „Hív téged!” – Ez volt életében a nagy fordulópont.

II.

A lélek világossága

Milyen szomorú is egy vak ember állapota! Nem látja az utat. Nem tud tájékozódni. Ez nyugtalanítja. Bizonytalanná teszi. Ez a sors jól szemlélteti a lélek vakságának állapotát. Itt az életút borul sötétségbe. Ezért nem éli át a helyes úton való járás örömet és biztonságát. Ki van téve a veszélynek, hogy szakadékba zuhan. Ezt a nyomorúságot sokszor tetézi egy további baj. A vak ember tudja, hogy rászorul másokra. Kéri is a segítséget, a támogatást. A lelki vak nagyon sokszor nincs tudatában bajának. Nem akarja

elismerni. . . Így nem is kér segítséget. Aki pedig irányítani szeretné, azt elutasítja.

Amikor Jézus visszaadja a vak szemevilágát, a gyógyításnak jelképes jelentése is van. Ő a lélek világossága. Ő gyújt fényt szívünkben. Így tudunk tájékozódni az életben. Így tudunk válaszolni a kérdésekre: kik vagyunk. . . honnan jöttünk. . . hová megyünk. . . miért élünk?! Ha ezekre a súlyos kérdésekre biztos, megnyugtató választ tudunk adni, akkor elmondhatjuk, hogy világosság uralkodik szívünkben. Ez Jézus ajándéka!

„Életem titka Istenben van elrejtve. Istennek csodálatos elképzelései vannak rólam. De a tervrajzot csak ő ismeri. Igazi lényem nem más, mint Isten legbensőbb ismerete rólam.” (T. Merton) – A lélek világosságában nagyszerű panoráma tárul elénk. Örök életre, feltámadásra vagyunk hivatottak! De a vak gyógyítása arra is figyelmeztet, hogy kérnem, könyörögnöm kell a lélek világosságának ajándékát Krisztustól!

III.

Megértés – bizalom

Mi történik Bartimeussal? Ez a vak ember teljes bizalmát Jézusba veti. Tőle reméli sorsa fordulását. Semmi sem riasztja el, hogy ezt az utolsó lehetőséget megtagadja. Ellenáll a közvélemény lebeszélésének. Olyan nagyot kiált, mely túlharsog minden zajt. Ez az állhatatosság sokak ellenkező hatása ellenére ezt mondhatja Jézussal: „Hited megmentett téged!” – Tulajdonképpen a hite gyógyítja meg Bartimeust. . .

Ma is vannak olyanok, akik életükben mindent Istenre tesznek fel. Tőle várják a megmentést és segítséget.

Bartimeus – miután meggyógyult – „követte Jézust az ő útján”. Tehát követte a Golgotára. . . Jézus akkor már háromszor is előre megjövendölte szenvedését és halálát. Az apostolok még nem értették Mesterüket. Bartimeus gyógyulása jel kívánt lenni a tanítványoknak. . . Nem arra való jel, hogy megértsék azt, ami misztérium – ez lehetetlen! –, hanem arra való jel, hogy bízzanak az Úrban. Számunkra is ilyen jel a jerikói vak története. Követjük-e Jézust az ő útján?

Kaszált vetésen sír a pitypalaty,
Már peng a kasza künn a réteken,
Ó jó Uram, termést adó nagy Isten,
Hallgasd meg az én énekem.

Künn népek ajkán hull a bő veríték,
S aratja áldásod kalászeit,
Aján magyar dal zeng és benn szívében
Oltárt emelt az égi drága hit.

Ó jó Uram, szolgád hűs templomodban
Imádkozik dolgos, hű népedért,
Adj sok kalászt itt földi életünkben,
S hitünkért fenn a mennyben: zöld babért!
(Harsányi Lajos: Érett kalászkok)

✱

Vaknak lenni nem nyomorúság. A nyomorúság ott kezdődik, ha nem bírjuk elviselni saját vakságunkat!

✱

Az emberi létnek csak egyetlen értelme van, hogy felismerjük az isteni létalapot. Ez a tudás csak azoknak tulajdona, akik minden áron készek meghalni az ÉN-nek, hogy aztán úgyszólván így helyet adjanak Isten számára.

✱

ÉVKÖZI 31. VASÁRNAP

JÉZUS MONDTA EZT...!

Olvasmány:
MTörv 6, 2–6.

Szentlecke:
Zsid 7, 23–28.

Evangelium:
Mk 12, 28.b.–34.

Bevezetés

Ismerünk embereket, akikre semmi rosszat nem lehet mondani... Becsületesek, jóra valóak. Megteszik kötelességüket is. De mégsem érezzük magunkat igazán jól velük... Talán nem hiányzik belőlük sem a szívélinesség, sem a természetesség, mégis híjával vannak valaminek, ami semmi mással nem helyettesíthető.

Nem elegendő becsületesnek lenni és a kötelességet teljesíteni. Már az ószövetségben is első és legfőbb parancs volt a szeretet! Csak a szeretet teszi az életet világossá, értékessé és szeretetre méltóvá...

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: döntéseink meghozatalánál figyelünk-e Istenre? Figyelünk-e arra, hogy tetteink hogyan hatnak másokra? Megértjük-e környezetünk szempontjait?

– csend –

Nemtörődömségünk miatt: Uram, irgalmazz!

Figyelmetlenségünk miatt: Krisztus, kegyelmezz!

Táptatlanságunk miatt: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Jézus papsága, az ószövetség levita-papságától alapvetően különbözik (a 30. vasárnap szentleckéje...). Jézus nem Áron rendje szerinti pap, hanem Melkizedek rendje szerinti (Zsid 5, 6). Nem csupán származása szerint, hanem Isten szava és felhatalmazása által az. Isten szava örök, így Krisztus is örökre pap marad.

Gondolatok és buzdítások az evangélium alapján

I.

Az írástudók kérdése az első és legfontosabb parancsokat felől őszintének tűnik (Mk 10, 34). Ellentétben a legtöbb kérdéssel, amelyet a zsidóság vallási vezetői Jézusnak feltettek. Jézus válasza annyira ismerős már nekünk, hogy nehéz azt valóban meghallani és igazi súlyát érezni. Istent mindenekfelett szeretni –, közvetlenül adódik abból a hitvallásból, amelyet a zsidó mindennap elmond: „Halljad Izrael. . . !” – „Istent szeretni” annyit jelent, hogy őt, mint Egyedülvalót ismerjük el. . .

II.

Lehet-e a szeretetet megparancsolni?

Vajon az igazi szeretet nem magától, kényszer nélkül szállja-e meg az embert? Vagy van – vagy nincs! Nem lehet egyszerűen megparancsolni! Milyen értelme van tehát a parancsnak, melyet Jézus „főparancsnak” nevez? A legfontosabb parancs: „Szeresd Uradat, Istenedet. . . szeresd felebarátodat!” – Nem valami lehetetlent parancsol itt Jézus? A szeretet parancsa nem a képmutatás parancsa-e?

Tisztán emberileg nézve a szeretet parancsa érthetetlen és teljesíthetetlen.

Az Isten a földi mértéken túl felerősítette szerető-képességünket. Az embernek nem válik dicsőségére, ha csak oly behatárolt, szükséges, silány szeretetre képes. A keresztséggel isteni szeretet köt össze minket. Képesek vagyunk vagy lehetünk úgy szeretni, mint Isten szeret. Egyetemesen, szenvedélyesen, magabiztosan és nagyvonalúan.

Micsoda erők birtokában vagyunk? Mégsem használjuk fel azokat... Nem mutatjuk ki azokat!

Ha saját szeretetünk kiapad és kudarcot vall, akkor szakadatlanul árad belénk az isteni szeretet teljessége. Kimeríthetetlenül és kifogyhatatlanul. Mindent legyőzve... A szentek már megmutatták nekünk, hogy mire képes egy olyan élet, melyből mindig árad a szeretet. Világító ereje ma is ugyanaz, mint régen volt... A szeretet – egyedül a szeretet! – még ma is meg tudja változtatni az életet!

III.

A legfőbb parancs

A szeretetről sokat beszélünk. Ez nagyon is természetes. Jézus ezen legfőbb parancsának hirdetése az egyház legfontosabb feladatai közé tartozik. Mivel azonban a szeretet a hívő ember cselekedeteinek legfőbb rugója, nagyon pontosan és konkrétan kell beszélnünk róla. Tegyük fel magunknak a döntő kérdést: kit kell szeretnünk és hogyan? A mai evangéliumban Jézus erre válaszol nekünk.

Jézus azt kívánja tőlünk, hogy Istent teljes szívvel, teljes lélekkel szeressük. Ennek jelentésén érdemes elgondolkodnunk.

Az embertárs szeretete benső egységben van Isten szeretetével. Kapcsolatuk a közlekedő edényhez hasonlít, ahol a két szárban álló víz közvetlen kapcsolatban van egymással. Így Isten szeretete az embertársak felé fordít, az embertársak igazi szeretete pedig Isten felé irányít. A keresztény szeretet egyetemes! A hívő ember mindenkinek jót akar. Mindenkinek segítségére siet. Mindenkinek megbocsát.

A szeretettel kapcsolatban igazán érvényes az a mondás, hogy minden elmélet annyit ér, amennyit megvalósítunk belőle. Tehát tegyük fel magunknak a kérdést: mennyire épül életünk a szeretetre?

IV.

A keresztény embernek arra kell törekednie, hogy lelkében felélessze a természetfeletti életet. A természetfeletti életet a megszentelő kegyelem teremti meg bennünk. Ezt viszont a szentségek által adja nekünk az Isten.

A természetes életnek megvannak a maga ismertető jegyei: a látás, a hallás, a gondolkodás, az akarat, a tevékenység... Meg

kell lennie bennünk a természetfeletti élet jelének is! Ez az ismertető-jegy: a szeretet.

Az Istenszeretet jele a felebaráti szeretet. Az Úr Jézustól azt kérdezik: Melyik a főparancsolat? Jézus két parancsot mond: Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből és teljes lelkedből... – A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat!

A természetfeletti élet jele és ismertetője az Isten szeretete. Ha szeretjük felebarátunkat, akkor szeretjük Istent. Ha szeretjük Istent, akkor van lelkünkben természetfeletti élet. Aki Istent szereti, nem lehet halálos bűnben. A bűn ugyanis ellenkezik a szeretettel. Viszont a tökéletes szeretet (a tökéletes bánat!) kiirtja a bűnt. A természetfeletti élet alapja tehát a tökéletes szeretet.

*

Ó édes Istenem! én minden reményem!
Csak te vagy egyedül életem s mindenem.
Istenem! szeretlek, tőled el sem megyek,
Valahová fordulsz, utánad sietek.

Ó édes Istenem! csak téged szeretlek,
Kívüled mást soha nem is kedvelhetek.
Istenem! szeretlek...

Kísértsen test, világ, ezer mesterséggel,
Égesse szívemet csábítás tűzével,
Istenem! szeretlek...

A pokolnak kínja nem rettent engemet,
Súlyos örök díja nem sérti lelkemet.
Istenem! szeretlek...

Ha elkárhoztatsz is, én mégis szeretlek,
Ha szívedtől elvetsz, akkor is kedvellek.
Istenem! szeretlek...

Ámbár sok irigyek reám támadjanak,
És éles nyelvekkel ellenem álljanak.
Istenem! szeretlek...

Látogass bár engem sok nyomorúsággal
Legyen rakva testem sok sanyarúsággal:
Istenem! szeretlek . . .

Azért is áldassál Uram, magas mennyben,
Dicsértessél tőlünk mindörökkön Ámen.
Istenem! Szeretlek . . .

(Régi magyar egyházi népének az Isteni Szeretetről)

✱

Aki szeret, aki nagyon szeret,
Százszor veszíti el az életet.

Mert mindig újra egyedül marad
S nem találja a tovahunytaikat.

Addig jó neki, amíg sírni tud,
A könnyeken a fájdalom lefut.

.....

(Sík Sándor: Szép piros szív . . .)

✱

Aki ellenségét szereti, Krisztust utánozza.

(Aranyszájú Szent János)

✱

Az ellenségszeretet a legnemesebb jóságnak és jóakaratnak a jele.
(Szent Ágoston)

✱

Boldog, aki szeret téged Istenem!
Aki benned: barátját, –
Érted: ellenségét szereti.

(Szent Ágoston)

✱

ÉVKÖZI 32. VASÁRNAP

NEM A PÉNZ, HANEM A SZERETET!

Olvasmány:
1 Kir 17, 10–16.

Szentlecke:
Zsid 9, 24–28.

Evangelium:
Mk 12, 38–44.

Bevezetés

Jónak lenni és a jót cselekedni sohasem volt könnyű. A mai világban különösen nehéz... Nehéz annak is, akinek prédikálnia kell róla.

Jézus korának megvoltak a maga írástudói és farizeusai. Voltak közöttük jók is. Jézus ismerte őket és barátjuk volt. Mások álszentségbe, képmutatásba süllyedtek. Jézus azonban nem gyűlölte őket. Haragot és részvétet érzett velük szemben.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Jézus azt mondta tanítványainak: Óvakodjatok az írástudóktól! – Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: óvakodunk-e attól, hogy előjogokat szerezzünk magunknak? Méltányosnak vélt előjogaink védelme közben nem feledkezünk-e meg kereszténységünkéről?

–cscnd–

Mert méltatlan szabadságra vágyunk: Uram, irgalmazz!

Mert több megbecsülést kapunk, mint adunk: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem bízunk szeretetünk értékében: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Krisztus a halálon keresztül lépett be az égi szentélybe. És most „értünk” közbenjár az Atyánál. Ezáltal a világ elérte végleges rendjét, üdvösségét és beteljesülését. Egynek engedelmességeért és áldozatáért mindenkinek a bűne bocsánatot nyert. Krisztus másodszor is eljön a világba. De nem azért hogy meghaljon a világ bűneiért, hanem hogy azok üdvösségét beteljesítse, akik rá várnak. Akkor az a tökéletesség, amelyet Krisztus papi szolgálatával alapvetően megteremtett, nyilvánvalóvá válik.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

A szegény özvegy két fillérjéről szóló példabeszéd (12, 41–44) csupán az „özvegy” szó használatában közös az evangélium első részével. Két fillérjével az özvegy többet adott, mint a gazdag adakozók. Ha valaki a „feleslegből” ad, abban nincs semmi különös. De a létszükségletét odaadni csak az tudja, aki önmagát is teljesen Isten kezébe helyezte.

II.

„*Ne aggódjatok!*”

A szegény asszonynak nincs vagyona, ezért mindenét odaadja. Ő nem „adakozik”, ő mindent felajánl. Akkor beszélünk felajánlásról, ha nagyobb vagy kisebb tulajdonunkat a szeretet indítékából ajánljuk fel. Aki „felajánl”, nem gondol többé magára. Nem aggódik, hogy most a rövidebbet húzza. Nem gondol saját életigényeinek biztosítására sem...

Aki Istennek adja magát, teljesen rendelkezésére bocsátja mindenét, elsősorban önmagát... Ezáltal megújul élete. Ezáltal sikeres lesz munkája.

Az evangélium önátadásra buzdít!

Az adomány nem anyagi értékétől függ! Inkább az érzülettől, amellyel adjuk. A mi elképzelésünket az evangélium a fejetetejére állítja. Az evangélium új mércét állít fel. Eszerint a valóságban a nagy adományok kicsinyek, és a kis adományok az igazán nagyok.

Az evangélium mértéke az önátadás. A szegény özvegy pénz-adománya az Istennek való totális, feltétlen odaadás kifejezése. A szegény özvegy megvalósítja azt, amiről a hegyibeszéd szól: „Ne aggódjatok! Keressétek először az Isten országát és igazságát, és a többiek hozzá adatnak nektek!” (Mt 6, 32–33.)

III.

Az egyházközség családi fényképe

„Minden keresztény szívének kicsiben képviselnie kellene a katolikus egyházat, minthogy ugyanaz a Lélekisten templomává teszi az egész egyházat éppúgy, mint ennek minden egyes tagját” (Newman).

XXIII. János pápa mondta még püspökként: „Minden plébánia az én családi fényképalbumom.” De az is igaz, hogy valamilyen módon minden hívő rajta van az egyházközség családi fényképén. A mai evangélium ahhoz nyújt segítséget, hogy mindnyájan helyes szívvel tudjuk képviselni az egyházat, hogy az egyházközség „családi fényképén” megfelelő „bcállításban” szerepeljünk.

Jézus súlyos bírálatot mond ki azok felett, akik saját okosságukkal, méltóságukkal vannak eltelve. Ők elsősorban érvényesülni szeretnének. . . . A kitüntetések, a személyes előnyöket értékelik a legtöbbre. Jézus az írástudókról beszél, de szavai mindnyájunkra vonatkoznak.

„Mi a mennyei dicsőség fényességére vagyunk teremtve. Ha néha előfordul, hogy a földön is tartogatnak nekünk egy kis megtiszteltetést, annak semmi értéke és hamar vége van, ha nem Istentől való. Ha pedig az Úr úgy rendelte, hogy életünk értéke egészen öbenne legyen elrejtve, akkor nevetséges bármi mást keresni. A nagyra-vagyók a világ legnevetségesebb és legszegényebb teremtményei.” (XXIII. János)

Az egyházzal való közösségvállalásnak az is akadály, ha úgy gondoljuk: mi semmit nem tudunk érte tenni. A szegény asszony kétfilléres ajándékának kiemelásával Jézus éppen azt akarja hangsúlyozni előttünk, hogy a legkisebb tettnek is nagy az értéke, ha azt valaki szeretetből, igazi együttérzésből teszi.

Én Istenem, legyek vidám,
hogy házamat vidítani tudjam.
Mosolyogjak, ha bántanak
és senkire se haragudjam.

Arcom ne lássa senki sem
bánkódni gondon és hiányon.
Legyen szelíd vasárnapom,
ha mosolyog a kisleányom.

Én Istenem, legyek vidám,
ma minden gondot tűzre vessek.
Nyújtsam ki kincstelen kezem
s szegényen is nagyon szeressek.

Tudom, sokat bővölt a gyász,
a hollós téli bút daloltam,
A bátrakkal hadd mondjam el:
panaszkodtam, mert balga voltam.

.....
Ködökbe csillanó sugár,
víg fecskesző bolond viharban,
tudatlan gyermekhang legyek
a jajgató világzavarban.

(Áprily Lajos: Imádkozom: legyek vidám)

*

A legnagyobb rossz a világban a szeretet és a részvét hiánya.
A kísérteties közöny a szomszéddal szemben, aki nyomorúságban
lakik, betegségben és szegénységben haldoklik.

(Teréz anya)

*

A föld vagy az emberi nem nyomorúságos sírjává válik, vagy
pedig otthonunkká magasztosul. De ezt csak akkor érjük el, ha
szenvetés és önmegtágadás révén egymás boldogságáért élünk.

*

ÉVKÖZI 33. VASÁRNAP

A VÉGSŐ TALÁLKOZÁSRA VÁRVA

Olvasmány: MTörv 12, 1–3. *Szentlecke:* Zsid 10, 11–14.18. *Evangélium:* Mk 13, 24–32.

Bevezetés

Nehézségekbe ütközünk, ha el akarjuk képzelni az utolsó ítéletet. Nem lehet úgy, ahogy azt a régi képek ábrázolják... Sokkal fényesebb lesz, istenibb és emberibb is egyidejűleg...

A természet és a történelem katasztrófái még nem a végítélet. Ezek csak előfutárai. Az esemény, amelyre várunk, amelyre készülünk, az Emberfiának az eljövetele... Akkor majd lényének egész fénye felragyog előttünk. Minden eddigi kérdésünkre választ kapunk. Minden eddigi cselekedetünk ítélet alá kerül.

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket: nem támasztunk-e méltánytalan követelményeket közösségünk, az egyház iránt? El tudjuk-e fogadni, hogy vannak a vallásos életben is válságok és változások (hiszen még nem vagyunk tökéletesek)?

– csend –

Mert másokkal szemben szigorúak vagyunk, magunkkal viszont cínézöek: Uram, irgalmazz!

Mert késedelmesek vagyunk a szeretet gyakorlásában: Krisztus, kegyelmezz!

Mert nem akarunk újra meg újra megtérni: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

Krisztus áldozata tette számunkra lehetővé, hogy az élő Istennek tiszta lelkiismerettel szolgálhassunk (Zsid 9, 14). Az ószövetség áldozataitól Krisztus cselekedete abban különbözik, hogy „egyszer s mindenkorra” érvényes és hathatós. Tehát nem kell megismételni és nem is ismételtethető meg. Nincs nagyobb tökéletesség, mint az, amelyet Jézus önfeláldozása által elért. Az újszövetség, az ószövetség helyébe lépett. De az újszövetség helyébe már nem léphet semmi... Azt nem fogja más leváltani.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

Szent Márk a 13. fejezetben Jézus egyik nagy beszédéről számol be, mely hasonlóképpen olvasható Máténál és Lukácsnál is. A beszéd elmondására alkalmul szolgál a tanítványok kérdése (Mk 13, 4), mellyel érdeklődnek a jeruzsálemi zsidó templom és a szent város pusztulásának idejéről, és az ezt megelőző jelek felől. Jézus úgy beszél Jeruzsálem pusztulásáról, mint a világ végéről. Egyik esemény sem illeszkedik egyértelműen a történelembe. A megérthető és kiszámítható világtörténelmen ezek már túlesnek. Végülis az Emberfiának kinyilatkoztatásáról van szó, aki mint Megmentő és Beteljesítő jön... Amikor jön, itt az aratás ideje! Addig a növekedés és érés értékes idejét éljük.

Az egyházi év végén fontoljuk meg, hogy „közel van a nyár” (Mk 13, 29)... És kérdezzük meg magunktól, készen állunk-e az aratásra?!

II.

Mulandó és el nem múltó

Az egyházi év utolsó vasárnapján megrendülten vesszük a hírt, hogy nemcsak az évek múlnak, hanem az ég és a föld is elmúlnak... Amit oly biztosnak és állandónak tartunk, ami foghatónak és reálisnak tűnik, el fog múlni. Mintha Jézus kihúzná a talajt a lábunk alól, és mi feneketlen mélységbe zuhannánk. Amibe oly szívesen kapaszkodunk, a szolid, megbízható anyagi létbe, amihez oly kétségbeesetten ragaszkodunk, a vagyonhoz és a birtokláshoz,

az általunk ismert világhoz, s annak egzakt tudományához, – ehhez a józah, „egyedül érvényes” valósághoz... mind-mind el fog múlni!

Voltak idők, amikor a biztosnak hitt világfelismerés őrhelyéről megmosolyogták Jézus jóslatát a világvégeről, fantazmagóriának tűntetve fel azt. Az utóbbi évek azonban elvették Jézus ünnepélyes mondatának valószínűtlenségét. Ha ma már attól kell reszketnünk, hogy valami örült vagy gonosztevő a felszabadított atomerővel romhalmazzá változtathatja a világot, – miért ne hinnénk akkor, hogy maga Isten, a világ Úra, szája pusztá leheletével megsemmisítheti az eget és a földet?!

Dehát nem kár a világért, rétjeiért és erdeiért, épületeiért, múzeumiért, könyvtáriért és képtáraiért? Lángokban pusztuljon el minden festmény, könyv és műszer? Miként alkothatna könnyű szívvel egy festő vagy építész, egy tudós vagy költő, ha szeme előtt látja életművének pusztulását? Legyünk nyugodtak, mert ugyanaz a száj, amely az ég és föld pusztulását hírüladta nekünk, a világ újjáalkotásáról, egy: „új égről is új földről”... is beszél: A világ nem fog megsemmisülni, hanem átváltozik és megdicsőül! A menyeyei architektúrák és karok pedig hatalmas himnuszokban fogják hirdetni Isten dicsőségét.

A mulandóság mélységeibe taszított ember kétségbeesetten nyúl valami „tartós” után. Itt van! Jézus mondja: „Az én igém el nem múlnak... Ez a mondat 19 évszázadon át beigazolódtott. A szentírás még ma is a világ legolvasottabb könyve; a világ minden nyelvéen olvasható... Még Jézus ellenfelei is – noha nem tudatosan – az ő igéjéhez igazodnak.

Jézus igéjének ez az indirekt uralma talán a legjobb bizonyítéka az ő el nem múló életerejének. Jézus igéje nem esik az általános mulandóság törvénye alá, állandóbb az égnél és a földnél, és túl fogja élni azok elmúlását.

III.

Fehér pont a horizonton

Kirkegaard-tól származik a következő történet: Gondoljunk egy nagy utasszállító hajóra. Berendezése igen kényelmes, az emberek szívesen utaznak rajta. Este van, az utasok gondtalanul szórakoznak a szalonban. A kapitány a parancsnoki hídon van, mellette a helyettese, aki jelentősegteljesen odanyújtja főnökének a távcsövet. Ő nem néz bele. „Felesleges – mondja –, szabad szemmel is látom

a horizonton a fehér pontot. Pusztító vihar jön, rettenetes éjszakánk lesz...” – S a legénységnek parancsokat ad; a hajót felkészíti a veszedelemre.

A hívó embernek hasonló gondolatai vannak az utolsó ítélettel kapcsolatban. Nemcsak egyéni életünk, hanem a történelem, az emberiség „hajója” is találkozni fog Krisztus ítéletének pusztító viharával. Az emberiség életének horizontján is ott látható a „fehér pont...”

Miért jelenik meg az ítéletet hirdető Krisztus egy hatalmas kozmikus „vihar” keretében? A természet a világ teremtésétől kezdve szoros kapcsolatban van az emberrel. Isten a teremtés koronájának teremtette az embert (vö. Ter 1, 26). Amikor az első emberpár bűnt követett el, Isten velük együtt a természetet is sújtotta a bűn következményeivel. A természet azóta tövist és bojtortjánt terem (Ter 3, 18)... Így nemcsak az ember, hanem a természet is rászorul a végső megújulásra. A „kozmosz vihar” képeit nem szabad szó szerinti értelemben vennünk. E kifejezések mögött ugyanaz a világkép húzódik meg, mint a teremtés könyvének elbeszélései mögött. A középpont a föld, felette az ég sátora, melyre rá vannak erősítve a csillagok... Elsősorban tehát e világkép mögött levő vallásos igazságra kell figyelni... Amikor az ember teste feltámad és romolhatatlanságba öltözik (vö. 1 Kor 15.), a természet is megszabadul a bűn terhétől és következményeitől. Isten nem pusztulásra teremtette a világot... Viszont az is tény, hogy az ő megdicsőült országában a rossznak nincs semmi helye. Az Úr Jézus ezt fejezi ki szemléletesen a kozmikus pusztulás képeivel.

Egyre világosabban látjuk: a természetet áthatja a szellem, új megjelenési formát ad neki, szinte új világot hoz létre. Ha ebbe az új emberi világba a szeretet, a szolgálat, s az ebből táplálkozó tudás testesül bele, akkor az utolsó napon nem a pusztulás, hanem a megdicsőülés lesz végső sorsa.

*

.....
Mert Isten: az Élet igazsága,
Parancsa ez: mindenki éljen.
Parancsa ez: mindenki örüljön.
Parancsa ez: öröm-gyilkos féljen,
Parancsa ez: mindenki éljen.

Jönni fog az Isten, az ős Élet
S e földön szól majd harsonája:
»Halottak, élők és eljövendők,
Im, igazságot teszek én máma«
S e földön szól majd harsonája.

.....

(Ady: Az Isten harsonája)

*

ÉVKÖZI 34. VASÁRNAP

MIÉRT KIRÁLY KRISZTUS?

Olvasmány :
Dán 7, 13–14.

Szentlecke :
Jel 1, 5–8.

Evangelium :
Jn 18, 33.b –37.

Bevezetés

Vannak olyan igazságok, amelyeket meg kell tanulni, ha az ember az életben meg akarja állni a helyét. Az igazságoknak megvan a rangsora: a fecsegés terméketlen igazságával például szemben áll a komoly, a súlyos beszéd ösztönző és világot alakító igazsága. De túl minden rangsoroláson, létezik AZ IGAZSÁG, mely több, mint minden igazság összessége.

Az igazság egy... Nincs belőle több. Nincs többesszáma. Ezt az igazságot nem birtokolhatjuk és nem uralhatjuk. Részesedhetünk azonban belőle: ha befogadjuk, illetve elfogadjuk, és szolgálatába lépünk. Ez az igazság szabaddá tesz minket. Ez az igazság pedig nem más, mint Isten igazsága! Az ő saját ősválósága, szentségének, életének és hűségének tartalma. Az igazság láthatóan megjelent, amikor „az Ige testté lett és közöttünk lakott”!

Lelkiismeretvizsgálat és bűnbánati szertartás

Testvéreim! Az erkölcsi élet döntő követelménye: pillanatnyi érdekeinkért sohase áldozzuk fel alapvető, hosszútávú érdekeinket. Tegyük fel önmagunknak a kérdést: az örök üdvösség megszerzésére irányuló elhatározásunknak tudatosan alárendeljük-e minden egyéb döntésünket?

– csend –

Ha a becsület fogalmát felhívítjuk: Uram, irgalmazz!

Ha embertársaink szempontjait figyelmen kívül hagyjuk: Krisztus, kegyelmezz!

Ha lemondunk az önálló gondolkodásról: Uram, irgalmazz!

Néhány gondolat a Szentleckéhez

A magasztaló kifejezések, amelyek a hét kisázsiai egyházközségnek szóló leveleket megelőzik (Jel 1–2), Krisztust messiási címekkel illetik (Jel 1, 5). Például: „a hűséges Tanú”, – „elsőszülött a halottak között”, – „a föld királyainak Fejedelme”... Krisztus, a megbízható, a hűséges tanú bizonyítja és tanúsítja, amit János apostol látott. Tanúbizonyosságának igazságáért a halálba megy... Nem maradt azonban a halálban! Él, és általa van feltámadásunk, életünk! Uralma az igazság és a szeretet hatalmán nyugszik. Uralma ott lesz tökéletes, ahol az emberek az ő igazságára hittel és szeretettel, szeretetére pedig hűséggel válaszolnak. Ő a megfeszített, aki megszabadított minket a bűntől, részesítve minket királyi papságában.

Gondolatok és buzdítások az Evangélium alapján

I.

„Te vagy-e a zsidók királya?” (Jn 18, 33; Mk 15, 2) – kérdezi Jézustól a római helytartó. Ezt politikai értelemben gondolja. „Ha nem volna gonosztevő, nem szolgáltatott volna ki neked” – válaszolják a zsidók Pilátusnak. Jézus megmagyarázza, hogy az ő királysága milyen is valójában. A világba jött, hogy Isten igazságát tanúsítsa, hogy Isten királyi uralmát kikiáltsa, és annak érvényt szerezzen. Igazságon itt Isten valóságát értjük. Nevezhető „fénynek” vagy „életnek” is. Mindezen kifejezések ugyanazt jelentik, és mégsem tudják megfelelően kifejezni a valóságot. Az „igazság” Jézusban látható és hallható lett. Az Igazságot keresztfeszítették... De a halálban győzött és megkezdte királyságát.

II.

„Te vagy-e a zsidók királya?” A kérdés nem Pilátustól származik... „Néped és a főpapok szolgáltatottak ki nekem...” Pilátus kiszolgáltatja Jézust a zsidóknak, hogy keresztre feszítsék (19, 15). A keresztre pedig feliratot helyezett: „Názáreti Jézus, a zsidók királya...” (19, 19). Jézus király! Erre született és ezért jött a

világra. A kereszten „felmagasztaltatik”, így elfoglalhatja „királyi uralmát”. „... Ha majd felemeltetem a földről, mindenkit magamhoz vonzok...” (Jn 12, 32).

A kérdésre, hogy királyságának mi az értelme, Jézus maga adta meg a választ: „... hogy tanúságot tegyek az igazságról!” Ez inkább nekünk szól, mint Pilátusnak, aki nem is érthette meg. Jézus a tanú, aki Isten igazságát és hűségét igazolja, és halála által megpecsételi. Isten a felmagasztalt Názáreti Jézusnak, szeretett Fiának, minden hatalmat megadott!

III.

Az utolsó ítélet

Az egyházi év utolsó vasárnapján az egyház, az Úr Jézusnak Jeruzsálem pusztulására és a világ végére vonatkozó, megrázó jövődölését olvastatja fel. A jövődölések közül az egyik már beteljesedett. A másik még az emberiség előtt áll. . .

Minden emberi alkotás pusztulása szomorúságot kelt az érző és alkotó emberi szívben. Megdöbbenve szemléljük az Úr szavaiban Jeruzsálem pusztulásának prófétai szavait. Megdöbbenve olvassuk a történelem azon lapjait, amelyek ennek a jövődölésnek a teljesedését írják le. . .

Jeruzsálem pusztulásánál is rettenetesebbek voltak azok a nehéz idők, amelyeket az utolsó világháborúban éltünk át.

Milyen lesz akkor az utolsó ítélet?

Az átszenvedett háború minden képzeletet felülmúló pusztításainál is rettenetesebb lesz a világ pusztulása. . .

„Nagy szorongás lesz akkor, aminő még nem volt a világ kezdetétől fogva mindeddig és nem is lesz. Hamis krisztusok és hamis próféták támadnak, és nagy jeleket, csodákat művelnek úgy, hogy még a választottakat is tévedésbe ejtik. . . Mert valamint a villámlás Keleten támad és Nyugatig ellátszik, olyan lesz az Emberfiának eljövetele is. Mindjárt ama gyötrelmes napok után a Nap elsötétedik, a Hold nem szór világosságot, a csillagok lehullanak az égről és az erős ég alapja megrendül. Akkor feltűnik az Emberfiának jele és akkor sírvafakadnak a föld népei és meglátnak az Emberfiát, az ég felhőiben jönni nagy hatalommal és fönjséggel. És szétküldi majd angyalait erőshangú harsonával és egybegyűjti a választottakat a négy világtájról, az ég egyik végétől a másikig. . .” (Mt 24, 15).
– A választottakat összegyűjtik az angyalok, hogy Isten országába

vezessék... Hol leszünk mi? A választottak vagy a kárhozottak között? – Ez teljesen tőlünk függ...

Még a megtérés útjára léphetünk. Csak tőlünk függ, egyedül tőlünk, hogy a választottak közé vétessünk. Térjünk az Úrhoz és a jövő héten kezdődő ádvent idején, amely szintén „Úrjövet és Úrvárás”, a szentségek kegyelmei által támadjunk új életre, amely Krisztus örökkévaló országába vezet!

A szláv népek nagy hittérítőjét, akit az egyház szentjei között tisztel, Szent Metódót, amikor a bolgárok megtérítésén fáradozott, azok akkori fejedelme megkérte, hogy a királyi palota számára, (mivel a festőművészethez is értett) készítsen egy képet, amely mindenkit bűnbánatra és istenfélelemre indít. Az apostoli lelkületű művész az utolsó ítéletet festette meg. Ez magára a királyra is olyan nagy hatást gyakorolt, hogy áttért a keresztény vallásra...

A szentírás a legkiválóbb művészi alkotásnál is megrázóbban állítja eléink a világ pusztulását és az utolsó ítéletet.

A világítélet bírása Jézus Krisztus lesz. „Ítéletre jöttem e világra...” (Jn 9, 39). – „Nem is ítélt az Atya senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiának adta, hogy mindenki tisztelje a Fiút, amint tisztelik az Atyát...” (Jn 5, 22). – „Azért a világítélet napja Krisztus napja lesz...” (Fil 1, 6).

Mindent és mindenkit megítélnék a világítéleten: „Mindnyájunknak meg kell jelenni Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-kí elvegye díját, aszerint, hogy jót, vagy gonoszat cselekedett testében” (2 Kor 5, 10). „Számot fog adni annak, aki készen áll ítélni eleveneket és holtakat...” (1 Pét 4, 5).

Megítél Krisztus minden emberi gondolatot, szót és cselekedetet. „Ne mondjatok ítéletet idő előtt, amíg el nem jő az Úr, aki a sötétség titkait megvilágítja és a szívek szándékait is nyilvánosságra hozza” (1 Kor 4, 5). – „Minden hiábavaló szóról, amelyet szólnak az emberek, számot fognak adni az ítéleten” (Mt 12, 36).

A világítélet idején csak az Atya ismeri. „Azt a napot vagy órát azonban senki sem tudja, a mennyei angyalok sem, még a Fiú sem, hanem csak az Atya...” (Mk 13, 32). – „Eljön az óra, amelyben mindnyájan, akik a sítrokban vannak, meghallják Isten Fiának szavát és előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet feltámadására, akik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet feltámadására...” (Jn 5, 28). Az ítélet lefolyásáról Szent János apostol ír a Jelenések Könyvében (20, 11–15).

Mindenkinek készülnie kell az ítéletre! „Akik várjátok az Úr napjának eljövetelét, azon legyetek, hogy szeplőtelenül és feddhetetlenül találjon titeket békességben (2 Pét 3, 14). – „Éberek legyetek, mert nem tudjátok, sem a napot, sem az órát” (Mt 25, 13). – „Igen fiacskáim, maradjatok őbenne, hogy amikor meg fog jelenni, bizalommal legyünk és meg ne szégyenítettünk az ő eljövetelekor” (1 Jn 2, 28). – „Jöjjetek Atyám áldottai – mondja Jézus (Mt 25.34. stb.) –, mert az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakoroltátok embertársaitokkal, és én úgy veszem, mintha nekem tettétek volna...”

Szent Jeromos (†420), a nagy biblikus tudós elhagyta Rómát és Palesztinába költözött. Ott könnyek között tartott bűnbánatot. Követ vett kezébe és azzal verte a mellét, amikor az utolsó ítéletre gondolt, és így kiáltott: „Azt a trombitát mindig hallom a fülemben csengeni... Keljetek fel, menjünk az ítéletre!” – Szent Albert az utolsó ítéletre gondolva, felkiáltott: „Valahányszor eszembe jut az ítélet napja, egész szívem beléremeg...”

Szent Ágoston mondja, hogy egy ember házat épített a folyó partján. Figyelmeztették, hogy hagyja el a házat, mert a folyó alámosta a falakat. A ház össze fog dőlni. Az ember nem hallgatott a tanácsra, sőt még mulatságot is tartott házában. Amikor azonban nyugovóra tért, a ház összedőlt.

Az élet épületét az idő hatalmas folyama mossa. Egyszer csak elvész a világ... Meghalunk.... „Ama harag végső napja...” Akkor Jézus, légy irgalmas, híveidnek adj irgalmat, szentjeidnek örök jutalmat...

A keresztyén életbölcseesség velejét foglalja magába az Üdvöztőnek az a mondása, amelyet a mai evangéliumban olvasunk: „Adjátok meg Istennek, ami Istené...” A krisztusi szózatot így is megfogalmazhatjuk: Adjátok meg a mulandóságnak, ami a mulandóság, s az örökkévalóságnak, ami az örökkévalóságé...

A mulandóságé a földi öröm és a földi fájdalom. Mindkettő hozzátartozik az élethez. Az ember az életben szüntelenül az örömet hajszolja. De a fájdalomból is kijut neki bőven.

Az örökkévalóságé a lélek és az Isten. Azt hirdeti az Úr Jézus, hogy a földi örömek és fájdalmak között úgy éljünk, hogy az örökkévaló lélek az örökkévaló Istené legyen. Ne vesszünk el a földi örömekben, de ne veszítsük el lelkünket a fájdalmakban sem.

A híres milánói dómot három nagy kapu díszíti. Az egyik kapu

homlokzatára az élet örömeit jelentő márványrózsák alá e szavakat vészték: „Az örömök itt a földön csak pillanatokig tartanak”. – A másik kapu homlokzatán márványkereszt áll ezen szavak kíséretében: „A szenvedések itt a földön csak pillanatokig tartanak”. – A főkapun pedig ezek a szavak olvashatók: ISTEN ÖRÖKKÉVALÓ.

Ennek az örökkévaló Istennek adjuk oda lelkünket, hogy boldoggá tegye egy örökkévalóságon át.

IV.

Krisztus király ünnepe

Ma Krisztusnak, a világmindenség királyának ünnepét üljük. Egyesek felvetik a kérdést: manapság lehet-e egyáltalán ezt a királyi címet ünnepelni és Krisztusra vonatkoztatni?

Ha most jogilag érdeklődünk, látjuk, hogy a császárok szinte már teljesen eltűntek a történelem színpadáról és a királyoknak sincs, vagy csak alig van valami hatalmuk; inkább csak uralkodnak, de nem kormányoznak. . .

Miért nevezzük mégis királynak Krisztust? Ismerjük és most is hallottuk a szentírásból azt a történetet, amikor a zsidók elfogták Krisztust. Pilátus római helytartó elé hurcolták azzal a váddal, hogy a királyságra tör. Márpedig, ha ez igaz, méltó a halálra, mert ellenszegül a római császárnak! Pilátus kihallgatja a megkötözött Jézust. . . Megrázóan ábrázolja ezt a jelenetet Munkácsy Mihály gyönyörű festménye, a „Krisztus Pilátus előtt”. Pilátus megkérdezi: Te vagy-e a zsidók királya, vagy egyáltalán, király vagy-e te?

Kérdem Testvérek: Kicsoda Krisztus ma, a mi korunkban? Sok könyv jelenik meg róla világszerte. Tudósok, művészek, költők, színészek, nagy gondolkodók nyilatkoznak: Kicsoda nekem Jézus Krisztus? Egyetlen józan gondolkodású ember sem tagadja már, hogy Jézus Krisztus valóban élő, történeti személy volt. . .

Mégis, kicsoda Jézus nekem? Milyen király ő? Szomorúan kell tapasztalnunk, hogy a mai szekularizált világ száműzött királya lett ő. . . A mai világ úgy érzi, hiszi, gondolja, vallja, hogy minden ember elég önmagának, nem szorul senkire és semmire.

Vigasztaló azonban, hogy Krisztus szeretett király az ő hívei számára. Az idősebbek még jól emlékeznek a Calles-féle véres mexikói üldözésekre, ahol éveken át embereket feszítettek keresztre, hitükért, meggyőződésükért. Ezek a hősök ott a kereszten, ajkukon

ezzel a szóval haltak meg: Éljen Krisztus király! De emlékezzünk meg Testvérek azokról a férfi és női kolostorokról, egyházi intézményekről, templomokról is, ahol Krisztust szeretik, imádják és így könyörögnek hozzá: Minden szív királya és középpontja, irgalmaz nekünk. . . !

Kedves Testvérek! Kicsoda és ki lesz Krisztus a jövő, a következő századokban? – Szentül hisszük, hogy ő fog uralkodni, mert ő az Emberfia, akinek az Isten hatalmat, méltóságot és királyságot adott minden nép, nemzet és nyelv felett. Hatalma örök hatalom, mely nem enyészik el soha; királysága sohasem megy veszendőbe, „Az ő országának, királyságának sohasem lesz vége. . .” – az angyal mondta ezt Szűz Máriának (Lk 1, 33).

Meg kell kérdeznünk azonban, hogy közelebből milyen is Krisztus királysága? Pilátus kérdésére: Tehát király vagy te? – Jézus így válaszolt: „Igen, én király vagyok, de az én országom nem innét való”. Krisztus országa egészen más! Krisztus az igazság királya: „Én azért jöttem a világra, hogy tanúságot tegyek az igazságról: mindaz, aki igazságból való, hallgat az én szavamra.” Krisztus a szeretet királya, nem az önzés és nem a gyűlölet királya. Szent János a Jelenések Könyvében azt mondja, hogy „Jézus szeretett minket és vérével megváltott bűneinktől. . .” Az Isten szeretetén és felebarátunk szeretetén kívül Jézus Krisztus megparancsolja nekünk még az ellenség szeretetét is. . .

Krisztus mindenható király, aki ítélni fog népek és nemzetek felett. Amint hallottuk a szentírásból: Íme, eljön a felhőkön, látni fogja őt minden ember. Azok is, akik keresztül szúrták. . . Akkor majd mellét veri miatta a föld minden népe. . .

A szent, katolikus egyház Krisztus alapítása, megváltó művének folytatása. 735 millió embert fog össze. Nem emberi alkotás. Ha ember hozta volna létre az egyházat, a történelem vihora már régen lesöpörte volna a föld színéről. Mivel azonban az Isten alkotása: él és élni is fog a történelem végéig! Szeressük ezt az egyházat!

Ezen a szép ünnepen ajánljuk fel önmagunkat, családjunkat, rokonainkat, barátainkat, ellenségeinket is Jézus Szent Szívének:

„Krisztus király, csak egy a vágyunk,
Tebenned élni s általad,
Hogy minden nyelv csak téged áldjon,
A mennyben, földön, s föld alatt!”

Jézus és a szeretet elve :

Ha az ember meg akarja magát találni, embertársai iránt szeretetet kell mutatnia.

Heinrich Böll, német író, nemrégiben kijelentette: „A legrosszabb keresztény világot is többre becsülöm, mint a legjobb régi pogány világot, mert helyet ad a betegek, öregek, nyomorékok, leprások szeretetének. Azoknak, akiket a régi pogány világ haszontalannak tartott... Én hiszek Krisztusban; 800 millió igazi keresztény meg is tudná változtatni a föld arculatát. És ajánlom ezt a kortársak figyelmébe... Képzeljék el, mi lenne, ha Krisztus nélküli világban kellene élnünk!”

Jézus és a remény princípiuma :

Az élet remény nélkül nem méltó az emberhez. A remény vezet ki a világ zsákutcáiból, amely átlépi a világot, és az örök, az isteni világba ad betekintést.

Jézus és a hit princípiuma :

Lehet-e élet egyáltalán hit nélkül? Nem feltétlenül a vallásos hitre gondolok, hanem például a barát, a feleség, a hivatali főnök iránti bizalomra. Elfogadunk állításokat, feltételeket, amelyek érvényét, igazságát nem bizonyította senki, mégis elhisszük, elfogadjuk...

Teológiai szempontból az ember vagy a végső értelemben, vagy a végső értelmetlenségben hisz. Elméletileg van egy harmadik lehetőség is: a „talán”, a „nem lehet tudni” verziója... Gyakorlatilag azonban az előbbi kettő létezik. A végső értelmetlenséget nem lehet elfogadni... Jézus meghív, hogy szívünket egy végső alapra helyezzük. Az Atya Isten hazavár bennünket...

*

Én magyarságom soha nem tagadtam,
de soha nem is kérkedtem vele,
nem pávatoll: egy mártír-pillanatban
csak a bőrömmel együtt jönne le.

.....
De aztán pont! Nem csempészek dugárut,
sem rém-gázt! Római polgár vagyok.
Okmányomon a százszor is elárult
Krisztus-Király pecsétje ég, ragyog.

.....
Országom az országfeletti Róma:
szüzek, mártírok, hitvallók derút
virágoznak itt, száll a szent aróma.
Az én országom ott van mindenütt.

Törvénytáram elfér egy nefelejcs kis
szirmán azért, hogy soha ne feledd:
„szeresd az embert mind, ha mérget rejt is
s szeresd az Isten mindenek felett!”

Az útjaim mind tiszta ölelések,
a népek közt úgy járok, mint követ,
a világtestvériség álma késhet,
több ezredévet, – s holnap eljöhet.

.....
Nincsen zsebem, tarisznyám kincsre, pénzre,
egyetlen rejtéktárcám a szívem
és bent az Isten forradalmi pénze:
a szeretet ragyog tündérien.

.....
(Mécs László: Civis Romanus sum...)

*

Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

Te hoztad a nagy minden ezer nemét,
A semmiségből, a te szemöldököd
ronthat s teremthet száz világot,
s a nagy idők folyamit kiméri.

Buzgón leomlomi színed előtt, dicső:
Majdan, ha lelkem záraiból kikél
s hozzád közelb járulhat, akkor
ami után eped, ott eléri.

Bizton tekintem mély sírom éjjelét!
Zordon, de ó nem, nem lehet az gonosz,
mert a te munkád: ott is elszórt
csontjaimat kezeid takarják.
(Berzsenyi Dániel: Fohászkodás)

*

Teremtő Isten, hová tekintsek?
Hol ne lássam hatalmadat?
A fényes napban, a porszemben
Te megdicsőítet magad!
(Tompá Mihály: Harangszó)

*

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA...

I.

AZ EGYHÁZ HIVATALOS TANÍTÁSA A II. VATIKÁNI ZSINATON (1962—1965) A SZŰZANYÁRÓL

Dogmatikus konstitúció az Egyházzról.
(„Lumen gentium”)

VIII.

ISTEN ANYJA, A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA KRISZTUS ÉS AZ EGYHÁZ MISZTÉRIUMÁBAN

A végtelenül jó és bölcs Isten elhatározta, hogy végrehajtja a világ megváltását. „Amikor tehát elérkezett az idők teljessége, elküldte a Fiát, aki asszonytól született... , hogy Isten gyermekeivé lehessünk” (Gal 4, 4-5). „Aki értünk emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától.” Az üdvösségnek ez a misztériuma nyilvánul és valósul meg folytatólagosan a mi javunkra az egyházban, amelyet az Úr a saját testeként alapított. Benne a hívők egybenőnek Krisztussal, a fővel, és közösségben vannak összes szentjeivel; következésképp tisztelettel kell megemlékezniök „elsősorban a dicsőséges, mindenkor Szűz Máriáról, Istenünknek és Urunknak, Jézus Krisztusnak édesanyjáról” is.

Szűz Mária ugyanis az angyali üdvözlétkor szívébe és testébe fogadta az Isten igéjét, és világrahozta az Életet; ezért ismerjük el és tiszteljük Őt, mint Istennek és a Megváltónak igazi anyját. A megváltásban fenségesebb módon részesedett Fiának érdemeiért és vele szoros, felbonthatatlan kötelék által egyesült; azt a nagyszerű feladatot és méltóságot kapta, hogy anyja legyen az Isten Fiának, így kiváltképpen is szeretett leánya az Atyának és szentélye a Szentléleknek. E rendkívüli kegyelmi ajándékok miatt messze fölötte áll minden mennyei és földi teremtménynek. De egyszersmind egy ő Ádám törzsökében minden üdvözítésre váró emberrel is, sőt „valóban anyja (Krisztus) tagjainak... , mivel szeretetével közreműkö-

dött, hogy hívók szülessenek az egyházban, akik tagjai ama főnek”. Emiatt köszöntjük őt, mint az egyház egészen kiemelkedő és páratlan tagját, másfelől az egyház hitének és szeretetének ősmintáját és ragyogó példaképét. A katolikus egyház a Szentlélek ihletésére szerető szívű anyjaként tiszteli őt, a gyermeki kegyelet érzelmével.

A zsinat tehát előadva tanítását az egyházról, amelyben üdvösségünket munkálja az Isteni Megváltó, komolyan törekszik annak megvilágítására is, hogy mi a Boldogságos Szűz szerepe a megtestesült Igének és a titokzatos testnek misztériumában, és hogy mik a kötelei a megváltott embereknek az Istenszülő iránt; ő ugyanis Krisztus anyja és az emberek anyja – de főleg a hívőké. Nincs szándékában viszont, hogy mindenre kiterjedő tanítást terjesszen elő Szűz Máriáról, és az sem, hogy eldöntsön olyan kérdéseket, amelyekre még nem derített teljes fényt a hittudósok munkája. Megmarad tehát a létjogosultságuk az irányzatok szabadon előterjesztett nézeteinek Szűz Máriával kapcsolatban, aki a szent egyházban Krisztus után következik, a szívünkhöz pedig oly közel áll.

A Boldogságos Szűz szerepe az üdvösség rendjében

Az ó- és az újszövetségi szentírás és a tiszteletre méltó hagyomány fokozódó világossággal mutatja be és szinte szemünk elé tárja az Üdvözítő édesanyjának szerepét az üdvösség rendjében. Az ószövetség könyvei megírják az üdvösség történetét, amelyben lassan, fokozatosan készíti elő Isten Krisztus eljövételét. Ezek az ősi iratok, ahogyan az egyházban olvassák és a további teljes kinyilatkoztatás világánál értelmezik őket, egyre nagyobb fényt árasztanak az aszszony: a Megváltó édesanyja alakjára. E világosságnál, és mégis prófétai homályban már őt sejteti a bűnbeesett összülőknek adott ígéret a kígyó legyőzésére (vö. Ter 3, 15). Hasonlóképp ő az a szűz, aki anya lesz és fiút szül, s akit majd Emmánuelnek hívnak (vö. Iz 7, 14; Mik 5, 2-3; Mt 1, 22-23). Az Úr alázatosai és szegényei között, akik az Úrtól remélik és kapják meg az üdvösséget, ő a legjelesebb. Végül, az ígéretre való hosszas várakozás után övele, Sion fonséges leányával telik be és kezdődik meg az üdvösség új rendje: amikor öbelőle ölt magára emberi természetet az Isten Fia, hogy testi életének misztériumaival megszabadítsa az embert a bűntől.

Azt akarta azonban az irgalmas Atya, hogy előzze meg a megtestesülést az eleve elrendelt anyának beleegyező igen-je: így ugyanis, amint egy asszony volt részes a halál előidézésében, egy asszonynak lett része az élet visszaszerzésében is. Ez Jézus anyjára érvényes, egészen magasztos módon: ő hozta világra magát a mindent megújító Életet, az Isten pedig megajándékozta őt nagy méltóságához illő adományokkal. Következésképpen érthető, hogy a szentatyák egyre gyakrabban hirdették, hogy egészen szent, a bűn minden szennytől mentes az Istenanya, akit mintegy a Szentlélek alkotott és képzett új teremtménnyé. A názáreti szűz fogantatásának első pillanatától kezdve a teljességgel egyedülálló szentség ajándékával tündökölt, ezért köszönti a hívívő angyal – Isten parancsára – kegyelemmel elhalmozottnak (vö. Lk 1, 28); ő pedig azt válaszolja a mennyei hírnöknek: „Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid” (Lk 1, 38). Amikor Ádám leánya Mária igen-t mondott az isteni felszólításra, Jézus anyja lett. Isten üdvözítő akaratát egész szívvel, a büntelenség teljes lendületével ölelte át, és az Úr szolgálójaként egészen odaadta magát Fia személyének és művének, hogy a mindenható Isten kegyelméből, Fiának alárendelve, vele együtt szolgálja a megváltás misztériumát. Joggal gondolják tehát a szentatyák, hogy Mária nem volt merőben tétlen eszköze Istennek, hiszen szabad hittel és engedelmességgel működött közre az emberiség üdvözítésében. „Engedelmessége által mind önmaga, mind pedig az egész emberiség üdvének oka lett” Szent Iréneusz szerint, akihez hasonlóan több régi atya is szívesen hirdeti szentbeszédeiben: „Amit Éva engedetlensége összebogozott, azt kibontotta Mária engedelmissége. Amit Éva megkötozott hitetlenségével, azt Mária feloldotta a hitével.” Évával összehasonlítva „az élők anyjának” hívják Máriát és gyakran kijelentik: „Éva által a halál, Mária által az élet”...

Az édesanyjának ez a mély kapcsolata Fiával az üdvözítés munkájában megmutatkozik a szűzi fogantatás idejétől kezdve egészen Krisztus haláláig; először akkor, amikor Mária sietve kelt útra és meglátogatta Erzsébetet, aki boldognak szólítva köszöntötte a megígért üdvösségbe vetett hite miatt, az Előfutár pedig felujjongott anyja méhében (vö. Lk 1, 41–45); Fia születésekor is, midőn az Istenszülő a pásztoroknak és a bölcseknek örvendezve mutatta meg elsőszülött Fiát, aki nem csorbította szűzi épségét, hanem megszentelte, amikor később a templomban – a szegények ajándékának fel-

mutatása után – bemutatta Fiát az Űrnak, és hallotta Simeon ket-tős jövendölését, a Fiúról, aki olyan jel lesz, amelynek ellene mon-danak, és az anyáról, akinek lelkét tör fogja átjárni, hogy így meg-nyilvánuljanak sok szív gondolatai (vö. Lk 2, 34–35). Az elveszett és fájdalmasan keresett gyermek Jézust a templomban találták meg a szülei, amint Atyjának dolgaiban fáradozott. Nem értették meg Fiuk szavát, anyja azonban elgondolkozva őrizte szívében mind-ezeket (vö. Lk 2, 41–51).

Jézus nyilvános életében – és ennek mély értelme van – színre-lép anyja, mégpedig már a kezdet kezdetén, amidőn Galileában, a kánai menyegzőn könyörületre indult és közbenjárásával elindí-totta Jézus, a Messiás csodatételeinek sorát (vö. Jn 21–11). Fia ige-hirdetéséből külön is megszívlelte azokat a szavakat, amelyekkel Jézus fölébe helyezte az országot a test és a vér jogainak és kötelé-keinek, azokat mondva boldogoknak, akik Isten ígését hallgatják és megtartják (vö. Mk 3, 35 és Lk 11, 27–28), miként azt éppen az Édesanya hűségesen meg is tette (vö. Lk 2, 19 és 51). Így maga a Boldogságos Szűz is a hit zarándokútját járta, Fiával való egybe-tartozását hűségesen vállalta egészen a keresztfáig, amelynél ott állott (vö. Jn 19, 25), hogy ezzel is az Isten elgondolása teljesüljön. Meggyötört szíve eggyéforrt a szenvedésben Egyszülöttjével, akinek áldozatához anyai érzelmeivel csatlakozott, szeretetből beleegyezve a tőle született áldozati bárány leölésébe. Végül, maga Jézus Krisz-tus a kereszten haldokolva odaadta őt a tanítványnak, hogy legyen anyja: „Asszony, íme a te fiad!” (vö. Jn 19, 26–27).

Isten úgy határozott, hogy az emberi üdvösség titkát addig nem nyilatkoztatja ki ünnepélyesen, amíg a Szentlelket ki nem árasztja, Krisztus ígérete szerint. Ezért látjuk az apostolokat pünkösd napja előtt „egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkozni az asszonyok-kal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt” (ApCsel 1, 14). Máriát is látjuk tehát, amint imádkozik és esdekel az ajándékért: A Szentlélekért, aki az angyali üdvözlétkor már leszállt reá, mint a Magasságbeli ereje. Végül, a szeplőtelen Szűzet – az áteredő bűn-nek minden szennytől épségben megőrzötten – földi életének vé-gén testtül-lelkestül felvette Isten a mennyei dicsőségbe. Felma-gasztalta, a mindenség királynéjává tette őt az Űr, hogy tökéleteseb-ben hasonuljon Fiához, az uralkodók Urához (vö. Jel 19, 16), a bűn és a halál legyőzőjéhez.

Egyetlen közvetítőnk van az apostol szerint: „Hiszen egy az Isten,

egy a közvetítő Isten és ember közt: az ember Krisztus Jézus, aki váltságdíjúl adta magát mindenkiért” (1 Tim 2, 5–6). Mária anyai feladata az emberekre vonatkozólag semmiképp sem homályosítja el, nem is csökkenti Krisztusnak ezt az egyetlen közvetítő szerepét, hanem éppen az erejét mutatja mag. A Boldogságos Szűz minden hatása az emberekre az üdvösség rendjében nem valami belső szükségyszerűségből származik, hanem az isteni tetszésből ered és Krisztus túlcorduló érzelmeiből fakad: Krisztus közvetítői szerepén alapul, teljesen tőle függ és minden hatékonyságát belőle meríti; a hívőknek Krisztussal való egyesülését pedig egyáltalán nem akadályozza, hanem éppen előmozdítja.

A Boldogságos Szűz, aki öröktől fogva, az isteni Ige megtestesüléséhez kapcsoltan, eleve elrendelt Istenanya, a Gondviselés terve szerint az isteni Megváltónak édesanyja lett a földön, másokat messze felülmúló, nagylelkű társa és az Úr alázatos szolgálója. Méhébe fogadta Krisztust, világra hozta, táplálta, bemutatta az Atyának a templomban, és együtt szenvedett kereszten haldokló Fiával: így engedelmességével, hitével, reményével, és lángoló szeretetével egészen különleges módon közreműködött az Üdvözítő munkájában, hogy a kelkek természetfeletti élete helyreálljon. Emiatt anyánk ő a kegyelem rendjében.

Máriának ez az anyasága szüntelenül tart a kegyelem világában attól a beleegyezéstől kezdve, amelyet az anyagi üdvözetkor a hite sugallt, és amelyben ő a kereszt alatt vonakodás nélkül kitarzott, egészen addig, amíg be nem teljesül örökre az összes választottak sorsa. Mert a mennybemenetele után sem szűnik meg betölteni üdvösséges feladatát: szüntelen közbenjárásával kieszközölni nekünk az örök üdvösség kegyelmeit. Anyai szeretetével gondoskodik Fiának testvéreiről, akik még zarándokúton vannak, a sok veszedelemben és bajban, amíg el nem érkeznek a boldog hazába. Ezért nevezik a Boldogságos Szület az egyházban Szószólónak, Segítőnek, Oltalmazónak, Közvetítőnek. Természetesen ezeket úgy kell érteni, hogy semmit se vonjanak le Krisztusnak, az egyetlen Közvetítőnek méltóságából és hatóerejéből, és ahhoz semmit se adjanak hozzá.

Mert teremtményt sohasem lehet egy sorba helyezni a megtestesült Igével, a Megváltóval. Amint azonban Krisztus papságában másképpen részesednek a felszentelt szolgák, mint a hívő nép, és amint az Isten egyetlen jósága a valóságban különféleképpen árad szét a teremtményekben: úgy a Megváltó egyedülálló közvetítői

tevékenysége sem rekeszti ki, hanem éppen serkenti a teremtményekben az egy forrásból eredő változatos együttműködést.

Szűz Mária betölt ilyen alárendelt feladatot: ezt az egyház meggyőződéssel vallja, ennek gyümölcsét szüntelenül élvezi, és a hívők lelkére köti, hogy ennek az anyai oltalomnak támogatását felhasználva bensőségebben ragaszkodjanak a Közvetítőhöz és Üdvözítőhöz.

A Boldogságos Szűz továbbá az egyházzal is bensőséges kapcsolatban van, nemcsak az istenanyaság ajándéka és tisztessége által, amely egységbe fűzi őt Fiával, a Megváltóval, hanem páratlan kegyelmi adományai révén is. Az Istenszülő ugyanis – miként már Szent Ambrus tanította – ösmintája az egyháznak, mépedig a hit, a szeretet és a Krisztussal való tökéletes egység rendjében. Az egyház misztériumában – és az egyház is joggal mondható anyának és szűznek – a Boldogságos Szűz Mária áll az első helyen, mert a szüzesség és az anyaság nagyszerű és páratlan példáját adja. Telve hittel és engedelmisséggel az Atya Fiát maga szülte a világra, mégpedig férfit nem ismerve, a Szentlélek erejéből, új Évaként nem az őskigyóra, hanem az Isten hírnökére hagyatkozva, kételytől meg nem fertőzött hittel. Olyan Fiút szült, akit Isten elsőszülötté tett a sok testvér (vö. Róm 8, 29), vagyis a hívők közt, és anyai szeretettel működik közre élethívatusukban és felnevelésükben.

Az egyház, miközben Mária titokzatos szentségét szemléli, szeretetét utánozza és hűségesen teljesíti az Atya akaratát, az Isten ígéjének hívó elfogadása által maga is anya lesz. Az igehirdetéssel és a keresztséggel ugyanis új, halhatatlan életre szüli a Szentlélektől fogant és az Istenből született fiaikat. És szűz is az egyház: sértetlenül és tisztán megőrzi a Vőlegényének adott szavát, és Urának anyját követve, a Szentlélek erejével szűziesen őrzi meg a sértetlen hitet, a szilárd reményt, az őszinte szeretetet.

De mialatt az egyház a Boldogságos Szűz személyében már elérkezett a tökéletességre, és ez őbenne ránc és szeplő nélkül való (vö. Ef 5, 27), a keresztények még csak törekszenek a bűn legyőzésére és az életszentségben való növekedésre; Máriára emelik tehát szemüket, minthogy ő az erények példájaként tündöklük a kiválasztottak egész közössége előtt. Amidőn az egyház áhítattal elmélkedik róla és az emberré lett Igének világosságában szemléli őt: tiszteletudó lélekkel hatol beljebb a megtestesülés mélységes titkába, és egyre jobban hozzá hasonul Vőlegényéhez. Mária ugyanis oly benső

helyet foglal el az üdvösség történetében, hogy valamiképp egyesíti és visszatükrözi magában a hit legfőbb ~~mit~~ait; ezért az ő dicsérete és tisztelete hatékonyan hívja Fiához, Fiának áldozatához és az Atya szeretetéhez a hívőket. Az egyház viszont – mikor Krisztus dicsőségéért fárad – egyre hasonlóbbá lesz magasztos ősmintájához, mert folytonosan fejlődik a hitben, a reményben, a szeretetben, és mindenütt keresi és megteszi Isten akaratát. Következően az egyház az apostoli munkában is méltán tekint fel Krisztus szülőanyjára; Krisztus ugyanis avégett fogantatott a Szentlélektől és született a Szűztől, hogy az egyház által a hívők szívében is megszülessék és növekedjék. A Szent Szűz élete példa arra az anyai szeretetre, amelynek el kell töltenie az apostoli küldetésű egyház minden munkatársát, hogy az emberek újjászületéséért odaadóan fáradozzanak.

Szűz Máriát – a Fiú után – minden angyal és ember fölé magasztalta fel Isten kegyelme. Ezért méltán becsüli meg őt az egyház sajátos tiszteletével, mert ő az Isten szentséges anyja, és mert részese volt Krisztus misztériumainak. És valóban: a legősibb kortól fogva „Isten szülő” néven tisztelik a Boldogságos Szület, és a hívők minden veszedelmükben és ínségükben az ő oltalma alá futnak könyörgésükkel. Különösen az efezusi zsinat óta növekedett meg csodálatosan az Isten népének Mária-kultusza, tiszteletben és szeretetben, segítségül hívásban és követésben, éppen az ő próféta szava szerint: „Boldognak mond engem minden nemzedék, mert nagyot tett velem ő, a Hatalmas” (Lk 1, 48). Ez a tisztelet, ahogyan mindig is gyakorolta az egyház, teljesen egyedülálló ugyan, mégis lényege szerint más, mint az imádó tisztelet, amelyet a megtestesült Igének, valamint az Atyának és a Szentléleknek megadunk, és amelyre a Mária-tisztelet nagyon is ráhangol. Az egyház jóváhagyta az Istenanya tiszteletének különféle formáit azzal, hogy maradjanak ezek a józan tanítás és az igazhitűség határain belül, alkalmazkodjanak a korok s a helyek körülményeihez és a hívők érzésvilágához, lelkivilágához. Azzal ugyanis, hogy az Anya tiszteletben részesül, növekszik az emberekben a Fiú ismerete, szeretete, dicsőítése, és az ő parancsai buzgóbb megtartása. Hiszen a Fiúért van minden (vö. Kol 1, 15–16), és az örök Atyának „tetszéséből benne lakik az egész teljesség” (Kol 1, 19).

A zsinat jól átgondoltan adja elő ezt a katolikus tanítást, s egyúttal inti az egyház minden gyermekét, hogy nagylelkűen ápolja a

Boldogságos Szűz tiszteletét, különösen liturgikus kultuszát, becsülje nagyra azokat a Mária-tisztelő szokásokat és áhítatgyakorlatokat, amelyeket a tanítóhivatal ajánlott a századok folyamán. Vallásos lelkülettel tartsák meg a régebbi korokban kelt határozatokat: Krisztus, a Boldogságos Szűz és a szentek képcinek tiszteletéről. A hittudósokat és az isteni ige hirdetőit pedig nyomatékosan buzdítja a zsinat, hogy gondosan tartózkodjanak minden hamis túlzástól, de az indokolatlan szűkkeblűségtől is az Istenszülő páratlan méltóságának szemléltetésében.

A tanítóhivatal vezetése mellett tanulmányozzák a szentírást, a szentatyákat, az egyháztanítókat és az egyház liturgikus hagyományait, hogy helyesen világíthassák meg a Boldogságos Szűz szerepét és kiváltságait, amelyek mindig Krisztusra utalnak, a teljes igazság, a szentség és a szeretet kútfejére. Gondosan tartózkodjanak szavaikban és tetteikben mindentől, ami az egyház igazi tanítását illetően megteveszthetné az elkülönült testvéreket vagy bárki mást. Fontolják meg továbbá a hívők, hogy a valódi áhítat nem terméketlen és átmeneti érzelemből áll, de nem is valamilyen hiszékenységből; ellenkezőleg az igaz hitből indul ki, amely elismerteti velünk az Isten anyjának kiválóságát, és Anyánk iránt való szeretetre, valamint erényeinek utánzására buzdít bennünket.

Amint Jézus anyja a mennyben – testében és lelkében már megdicsőülten – mintaképe és kezdete annak az egyháznak, amelynek az eljövendő világkorszakban kell teljessé válnia, ugyanúgy ezen a földön a biztos remény és vigasztalás jeleként mindaddig világoskodik az Isten zarándoknépe előtt, amíg el nem jön az Úr napja (vö. 2 Pét 3, 10).

Nagy örömet és vigasztalást szerez a zsinatnak, hogy az elkülönült testvérek közt is vannak, akik megadják Urunk és Üdvözítőnk anyjának az őt megillető tiszteletet. Különösen a keletiek azok, akik tüzes lendülettel és áhítatos lélekkel tisztelik a mindenkor szűz Istenszülőt. Minden krisztushívó állandóan könyörögjön az Isten és az emberek anyjához, hogy ő, aki már a kezdetnél is támogatta imájával az egyházat, most – felmagasztalva a mennyben az összes szentek és angyalok fölé – mindaddig legyen szószólónk Fiánál a mindenszentek közösségében, amíg a világ népei – akár a keresztény névvel ékeskednek, akár még nem ismerik üdvözítőjüket – békeséggel és egyetértően, boldogan össze nem gyűlnek az Isten egyetlen népében, a szent és oszthatatlan Háromság dicsőségére.

A zsinati atyák megszavazták ennek a dogmatikai konstitúciónak egész tartalmát és minden részletét. Mi pedig Krisztus-adta apostoli hatalmunkkal a tisztelendő atyákkal együtt a Szentlélekben jóváhagyjuk, kötelezőként kimondjuk, tekintélyünkkel megerősítjük, és amit a zsinat alkotott, Isten dicsőségére közzététjük.

Rómában, Szent Péternél, 1964. november 21-én.

Én PÁL, a katolikus egyház püspöke.

(Lásd: A II. Vatikáni Zsinat tanítása ; Budapest, Szt. István Társulat, 1975. 76—82 oldal.)

II.

VI. PÁL PÁPA TANÍTÁSA A MÁRIA-TISZTELETRŐL

(„Cultus Marialis” 1974. február 2.)

VI. Pál pápa 1974. február 2-án „Cultus Marialis” című nagy-jelentőségű apostoli buzdításával új lendületet adott a Mária-tiszteletnek. A Mária-ünnepeket a megújított Római Kalendárium alapján csodálatosan állítja be Krisztus misztériumába.

1. A Mária-tisztelet jelentősége

„A Mária-tisztelet fokozása állandó tárgya volt törekvéseinknek, amióta Isten Szent Péter apostoli székébe emelt – írja a pápa.

Öhajtjuk tehát, hogy a Szűz Mária iránti tisztelet fokozódjék. Mégpedig úgy, hogy része legyen annak az egyetlen kultusznak, amelyet joggal és méltán nevezünk kereszténységnek, mert Krisztusból ered. Tőle kapja hatóerejét. Krisztusban nyeri el teljes és tökéletes kifejezését és Krisztus által visz az Atyához a Szentlélekben. Ez jellemzi legjobban az egyház áhítatának gyakorlatát. Ez az áhítat még a tisztelet külső kifejezésével is arra mutat, hogy mélységeiben az emberiség megváltásának isteni szándékához kapcsolódik éppen az által, hogy rámutat Mária különleges szerepére az isteni tervek megvalósításánál. Ezért különleges tiszteletet is kell adnunk neki.

A keresztény istentisztelet hiteles fejlődését szükség szerint követi az Istenszülő Szent Szűz iránti helyes és jóváhagyott tisztelet fokozódása. Egyébként a máriás áhítat története is arra mutat, hogy az Istenanya iránti tisztelet különféle formái, amelyeket az egyház józan és ősi tanítása jóváhagyott, a Krisztusnak hódoló istenszolgá-

latnak alárendelve keletkeztek és virultak. Krisztusra mint közép-pontra irányul egyébként minden, ami természetszerűen és szükségképpen vele van kapcsolatban. Ez történik a mi időnkben is, amikor korunk egyháza Krisztus titkáról és a saját természetéről elmélkedik. Ennek során talál rá arra az Asszonyra – Szűz Máriára –, aki ott áll a titkok kezdeténél és az egyház elindulásának a kezdetén is, mert Ő Krisztusnak az Anyja és anyja az egyháznak is. Ahogyan azután növekedik ismeretünk Máriának hitünk szerint való szerepéről, úgy tölt el egyre több örömmel iránta való tiszteletünk és kapcsolódik hozzá Isten terveinek elfogadásához. Isten akarja azt, hogy az Ő népes családjában, az egyházban és minden otthonban jelen legyen ez az Asszony. Rejtve és a szolgálat szellemében örökdíjként felette. Jóságosan oltalmazva lépteit egészen addig, amíg el nem érkezik az Úr dicsőségének napja.

Napjainkban változások mennek végbe nemcsak a társadalmi szokások területén, hanem a népek közfelfogásában épp en úgy, mint az irodalmi irányzatokban és a művészeti kifejezőmódokban, valamint a társadalmi kapcsolatok formáiban is. Ez mind hatással van a vallásosság kifejezésének formáira is. Ezért nem lehet ma már kielégítő a kultusz megnyilvánulásának néhány olyan szokása, amelyet korábban alkalmasnak tartottak arra, hogy kifejezze az egyesek és a keresztyény közösségek vallásos érzését. Ezek ma már nem alkalmasak, éppen mert elavult társadalmi felfogás és kultusz tartozékai. Ugyanakkor pedig sokan keresik az új módokat a Teremtő és a teremtmények, az Atya és gyermekei között fennálló változatlan kapcsolat kifejezésére. Miközben korunk odaadással hallgatja a hagyomány szavát és figyelemmel kíséri a teológia, meg a többi tudomány haladását, a maga saját módján dicséri és magasztalja azt, akit saját prófétai szava szerint: „boldognak hirdet minden nemzedék” (Lk 1, 48).

Ezért úgy véljük: apostoli szolgálatunkhoz tartozik, hogy megtárgyaljunk néhány olyan szempontot, amely rámutat Szűz Mária helyére az egyház istentiszteletének kereteiben. A II. Vatikáni Zsinat részben már érintette ezeket a szempontokat. Arra törekszünk, hogy fokozódjék a boldogságos Szűz Mária iránti tisztelet, amelynek az egyházban az Isten igéje a forrása és Krisztus lelke az éltetője.

Ezért kívánunk elidőzni néhány olyan kérdésnél, amely a szent liturgia és az Istenanya tisztelete közötti szükségszerű összefüggésre

vonatkozik. Azután adni szeretnénk olyan szempontokat és irányelveket, amelyek alkalmasak a tisztelet kiteljesedésének előmozdítására.

2. Új liturgia — régi ünnepek

1. Amikor arról szólunk, hogy a Boldogságos Szűz Máriának hol a helye a keresztény istentiszteletben, akkor először a szent liturgiára kell figyelnünk, amelyben a hívő részére bőséges tanítás, a lelkipásztor számára pedig páratlan erőforrás tárul föl. Ugyanakkor pedig hathatós, kipróbált példát jelent a vallásgyakorlat egyéb formáinak számára is.

2. A szent liturgiában az ádventi időben, december 8-án emlékezünk meg ünnepélyesen az Istenszülő szeplőtelen fogantatásról. Itt jutunk el hitünk gyökeréhez, minthogy a Megváltó eljövetelet, valamint a szeplő és ránc nélkül ékes egyház születését ünnepeljük. Közben is gyakran megemlékezünk a Szűzről, különösen december 17-től 24-ig, az egymás után következő hétköznapiakon, főleg pedig az Úr születésnapja előtti vasárnapon, amikor felhangzanak a próféták ősi jövendölései a boldogságos Szűzről és a Messiásról, úgyszintén az evangéliumi történetek Krisztus küszöbön álló születéséről és a Megváltó előfutáráról.

3. A hívek tehát az ádvent szent liturgiájából fakadó szellemet átveszik életükbe is, mert miközben belemerülnek abba a kimondhatatlan szeretetbe, amellyel a Szűzanya hordozta Fiát, ösztönzést kapnak arra is, hogy meglássák benne eszményképüket és imádságos virrasztással és örvendező dicséretekkel készüljenek Krisztus érkezésére. Jól tesszük, ha az ádvent liturgiájában megfigyeljük, hogy miközben a Messiás után vágyakozunk és Krisztus dicsőséges eljövetelet várjuk, az Anyára is csodálattal emlékezünk. Ez mutat példát a Mária-tiszteletben megnyilvánuló helyes egyensúlyra.

Szabálynak vehetjük, hogy ezzel a felfogással és szeretettel tudjuk útját állni minden olyan törekvésnek, amely – mint az némelyik népi áhítatgyakorlatban előfordul –, az Istenszülő Szűz Máriát elválasztja a középponttól, Krisztustól, annak ellenére, hogy Máriát szükségszerűen hozzá kell kapcsolnunk. Így lesz az ádventi időszak egyedülálló és alkalmas módon Isten anyjának tiszteletére szentelt idő, amint ezt a szent liturgia művelői is hangsúlyozzák.

4. Az Úr születése ünneplésének ideje pedig valóban szinte folytatása annak a visszaemlékezésnek, amely az üdvöt hozó szűzi istenanyaságra vonatkozik. Az ő sértetlen szüzessége adta a világnak az Üdvözítőt. És valóban úgy van, hogy amikor az egyház Urunk születését ünnepli, akkor nemcsak az Üdvözítőt imádja, hanem dicsőséges anyját is tiszteli. Vízkeresztkor, Urunk epifániájának ünnepén, amikor az Egyház az üdvösségre szóló egyetemes meghívást ünnepli, a Szűzet, mint a bölcsesség Székét, a király valóságos anyját szemléli, aki imádásra nyújtja a bölcseknek minden nép Megváltóját (Mt 2, 11). Jézus, Mária és Szent József szent családjának ünnepén pedig tisztelettel tekint az egyház arra a szent életmódra, amelyet Jézus, az Isten fia és az ember fia, valamint anyja Mária és az igaz férfi, József valósított meg.

Az újra rendezett karácsonyi ünnepkörben a lelkeknek közös figyelemmel kell fordulniok a szent Istenanya, Mária felújított ünnepe felé. Ezt az ünnepet mindig január 1-én tartották Róma városának liturgiája szerint. Ma is az a célja, mint régen, hogy ünnepélyesen megemlékezzünk Mária szerepéről, amelyet az üdvösség misztériumából kapott és dicsérrük azt az egyedülálló méltóságot, amely a szent szülőnek adatott. . . , aki által méltók lettünk. . . befogadni az élet szerzőjét. Kiváló alkalmat nyújt ez az ünnep arra, hogy megújítsuk imádásunkat és hódoljunk a béke született Fejedelmének, hogy újra felzendüljön az evangélium béke híre (Lk 2, 14) és ugyanakkor a Béke Királynőjének imájával egyesülten esdjük ki Istentől a legnagyobb ajándékot, a békét. Mivel az Úr születésének nyolcada egybeesik az újév kezdetével, úgy határoztunk, hogy ezt a napot a béke ünnepévé is avatjuk.

5. Miután megemlékeztünk a szeplőtelen fogantatás és az istenanyaság két fő ünnepéről, csatolnunk kell hozzájuk még két régi ünnepet: március 25-ét és augusztus 15-ét.

Az Ige megtestesülésének ünnepére újra alkalmaztuk a Római Kalendáriumból vett régi elnevezést: Annuntiatio Domini, vagyis égi híradás az Úr eljöveteléről, másképpen az Angyali üdvözlés ünnepe (magyarul: Gyümölcsoltó Boldogasszony). Tényleg közös ünnepe ez Krisztusnak és Máriának. Ünnepe az Igének, aki fia lett Máriának (Mk 6, 3) és ünnepe a szent Szűznek, aki Istennek lett az anyja. Kelet és Nyugat Krisztusra tekint és kiapadhatatlanul gazdag liturgiájában úgy tartja meg ezt a fő ünnepet, hogy felidézi a megtestesült Ige szavát, mellyel meghirdeti az üdvösséget: „Íme,

megyek Istenem, hogy teljesítsem akaratodat” (Zsid 10, 7; Zsolt, 39, 8–9). Emlékezünk a megváltás kezdetéről és elmélkedünk az isteni és az emberi természet szétválaszthatatlan jegyesi egyesüléséről. Ez az egyesülés az Ige egyetlen személyében jött létre. Ami pedig Máriát illeti, a szent áldozattal ünnepeljük a második Évát is, az engedelmes és hűséges Szűzet, aki nagylelkűen mondta ki a „legyen” szót (Lk 1, 38). Így lett ő Isten anyja a Szenlélek közreműködésével. Ugyanakkor pedig az élők igazi anyja is, aki testébe fogadta az egyetlen közvetítőt (vö. 1 Tim 2, 5). Megemlékezünk tehát legjelesebb pillanatáról annak a párbeszédnek, amelyet Isten kezdett az emberrel, az emberiség üdvösségére. Ekkor adta a Szent Szűz szabad beleegyezését ahhoz, hogy személyesen közreműködjék az emberi megváltás isteni tervének megvalósításában.

Augusztus 15-én, Mária dicsőséges mennybevételét ünnepeljük. Ezen a napon tisztelettel gondolunk a neki szánt kiteljesedésre, a boldogságra, szeplőtelen lelkének és egész szűzi testének megdicsőülésére, amikor is a halálból feltámadott Krisztusnak tökéletes mása lett. Ez az ünnep az egyház számára és az emberi társadalom számára is vigasztaló eszménykép és bizonyosság. Arra tanít, hogy legvégső reményeink is teljesülnek, mert megdicsőülés vár ránk is és boldog lesz a sorsuk mindazoknak, akiket Krisztus testéből és véreből részesített (Zsid 2, 14; Gal 4, 4) és ezzel testvéreivé tett. A mennybevétel fő ünnepe kiveti fényét a boldogságos Szűz Máriának, mint Királynőnek a nyolcadnapon tartandó emléknapijára is. Ezen a napon is elmélkedünk róla, aki az évszázadok Királya mellett ragyog mint Királynő és közbenjár mint anya. Ez tehát az a négy ünnep, amely az Isten alázatos szolgájára vonatkozó nagyszerű igazságokat tár szemünk elé a liturgikus ünneplés legfelsőbb fokán.

6. A fő ünnepek után elmélkednünk kell azokról az ünnepekről, amelyek az üdvösség eseményeire vonatkoznak. Ezek az események a boldogságos Szűz Máriának legbensőbb egységét jelzik szent Fiával. Ilyenek: a boldogságos Szűz Mária születésének napja (szeptember 8.), amely az üdvösség hajnalára és a világ reménységére utal. Látogatása napjának liturgiája (május 30.) ünnepli a Szűzanyát, akit szíve alatt hordozván Fiát, meglátogatta Erzsébetet, hogy segítsen neki szeretetével és előre hirdesse neki az üdvözítő Isten irgalmát. A fájdalmas Szűz emléknapija (szeptember 15.) alkalmat ad arra, hogy lélekben újra átéljük az üdvösség történeté-

nek legnagyobb és döntő pillanatát, és tiszteljük a fiával együtt szenvedő anyát, aki ott állt mellette, amikor fia felmagasztaltatott a kereszten.

Hogy mélyebben megérthessük, mekkora gazdagságot nyit meg előttünk, amikor együtt elmélkedünk a Fiúról és Anyjáról, gondolkunk február 2-ára, felújított nevén az Úr bemutatásának ünnepére, amikor a Krisztustól kapott üdvösség titkát ünnepeljük ragyogó gyertyafénnyel; ez a Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe.

7. Jóllehet a felújított Római Kalendárium elsősorban a már említett ünnepeket világítja meg, de vannak benne olyan liturgikus megemlékezések is, amelyek meglehetősen elterjedtek és eleven érdeklődést ébresztenek. Ilyen február 11-én a Boldogasszony lourdes-i megjelenése; augusztus 5-én Szűz Mária bazilikájának felszentelése. Találunk közöttük olyanokat is, amelyeket először csupán egyes szerzetescsaládok ünnepeltek, de később szélesebb körben is elterjedtek. Ezért ezeket is valódi egyházi emléknapoknak tarthatjuk. Így július 16-án Kármelhegyi Boldogasszony napja van, október 8-án pedig a Rózsafüzér Királynőjének ünnepe. Végül pedig be kellett vennünk néhányat azért, mert hatásos például szolgálnak és tiszteletre méltó hagyományokat folytatnak. Leginkább a keletiek lelkében élnek ilyenek; így november 21-én a Boldogságos Szűz bemutatása a templomban. Ezek érzelmeket fejeznek ki, amelyek megfelelnek a mai idők vallásos lelkületének is, így a pünkösöd utáni 2. vasárnapot követő szombat: a boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Szívének napja.

3. A rózsafüzér megújulása

Kedves ősi szokás az egész egyházban, hogy október hónapban minden nap a lekipásztor a hívekkel együtt a templomban elimádkozza a rózsafüzért, amit az evangélium rövid összefoglalásának is, népi breviáriumnak is hívnak, vagy magyarul a Boldogságos Szűz Mária szentolvasójának neveznek. Hogy az októberi rózsafüzér-ájtatosságot kellőképpen értékeljük és hívünkben is tudatosítsuk, érdemes megfontolnunk azt a hiteles tanítást, amit VI. Pál pápa 1974. február 2-án kiadott Apostoli Buzdításában közöl: a rózsafüzér-ájtatosságról.

1. Fény derült a szentolvasó evangéliumi jellegére, mert hiszen

a benne megfogalmazott hittitkok és sajátos imaformulái is az evangéliumból valók. Idézi az angyal ünnepélyes üdvözítő szavait és Mária alázatos beleegyezését, ami pedig tényleg módot nyújt a híveknek arra, hogy áhítattal végezzék a rózsafüzért. Amikor pedig tisztelettel ismétéljük az Angyali üdvözletet, akkor volta-képpen átgondoljuk az evangélium egyik legelső hittitkát: az Ige megtestesülését, gondolva arra a különlegesen nagyjelentőségű pillanatra, amikor az angyal üzenetet hozott Máriának. A szentolvasó tehát evangéliumi könyörgés, a lekipásztorok és buzgó férfiak éppen ezért terjesztik napjainkban jobban, mint valaha. (44)*

2. Alapos és fokozatosan történő vizsgálat után megértették azt is, hogy a szentolvasó szemlélteti annak rendjét is, ahogyan Isten Igéje irgalmas elhatározás szerint belépett az emberi élet keretei közé és vállalta a megváltás művét. Amikor a szentolvasót imádkozzuk, megfelelő sorrendben elmélkedünk az üdvösség történetének kimagasló eseményeiről, amelyek Krisztusban valósultak meg: Isten Igéjének szüzi fogantatásáról és Jézus gyermekségének titkaitól kezdve egészen a húsvét legfelsőbbrendű eseménysorozatáig, tehát a boldog szenvedés és a dicsőséges feltámadás ábrázolásáig. Elénk tárulnak a szentolvasó nyomán a feltámadás gyümölcsei, amelyeket a megszülető egyház pünkösdi napján nyert el, a Boldogságos Szűz pedig akkor, amikor a számkivetés földjéről az égi hazába emeltetett. Látjuk azt is, hogy a szentolvasó titkainak hármass felosztása időbeli rendben részletezi az események sorát, híven tükrözve ezáltal a hit hirdetésének ősi módját. Krisztus misztériumát Szent Pál tanításával megegyezően tárja elénk, ahogyan azt Ő a Filippiekhez írt levelének kiemelkedő himnuszával hirdette: Jézust, aki kiüresítette önmagát, meghalt és felmagasztaltatott (Fil 2, 6–11.). (45)

3. A szentolvasó tehát az evangéliumra támaszkodik. Középpontjában a megtestesülés titka és az emberek megváltása áll. Ezért olyan imának kell tartanunk, amely közvetlenül tájékoztat a krisztológiai kérdésekről. Sajátos jellege szerint az Angyali üdvözlét litániás ismétlése, melyben az Üdvözlégy Krisztus szünet nélküli dicsőítésébe megy át. Az Angyali üdvözlét Krisztusra irányul, mint az esemény végső céljára, akárcsak Keresztelő Szent János anyjának köszöntése: „Áldott a te méhednek gyümölcse” (Lk 1, 42).

* A zárójelbe tett számok a Cultus Marialis pápai buzdítás megfelelő számozását jelzik.

Az Üdvözlégy szavainak ismétlése pedig szinte olyan, mint valami kézi szövés, amely a titkok szemlélése nyomán halad előre. Az a Krisztus ugyanis, akit minden egyes Üdvözlégy jelez, azonos a titkok sorában megjelentetett Isten Fiával. Ő a Szűznek betlehemi barlangban született Fia, akit anyja bemutat a templomban és aki kijelenti már gyermekkorában, hogy „nekem Atyám dolgában kell fáradoznom” (Lk 2, 49). Az emberek Megváltója ő, aki halálutását vívott a Getszemáni kertben és akit ostonnal vertek, tövissel koronáztak, aki leroskadt a keresztnél és meghalt a Kálvária hegyén. Majd feltámad a halálból és Atyja dicsőségébe emelkedik, hogy elküldje a Szentlélek ajándékát. Mindenesetre tény az, hogy egy bizonyos régi szokás szerint, amely most is több helyen, így hazánkban is virul, minden Üdvözlégy elmondásakor „odaimádkoznak” Jézus nevéhez egy záradékot, amely összefügg a jelzett titkokkal. Ennek az az értelme, hogy megkönnyítse az elmélkedést és a gondolattal azonos legyen a szó is. (46)

4. Ugyancsak meg kell fontolni azt is, hogy dicsőítő és könyörgő jellegén kívül, felhívjuk a figyelmet a szentolvasó-imádkozásnak egy másik sajátos elemére is: a szemlélődő elmélkedésre. Ha ez hiányzik belőle, akkor a szentolvasó lélektelenné válik, aminek az a veszélye, hogy a szövegmondás a formulák ismétlésévé lesz, mégpedig értelmes tartalom és lélek nélkül, s így ellentétbe jut Jézus intelmével: „Amikor imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt hiszik, hogy ha ömlik belőlük a szó, nyomban meghallgatásra találnak” (Mt 6, 7). A szentolvasó természete ugyanis megkívánja, hogy nyugodtan, mintegy lassú gondolkodással pergessük. Aki imádkozza, az csak így tud könnyen elmélyedni a krisztusi élet titkainak megfontolásában, mégpedig annak a Szívnek szemléletével, amely legközelebb állott a mindenség Urához. Az isteni titkok kifürkészhetetlen gazdagsága így módon fog feltárulni az imádkozó számára. (47)

5. Korunk hittudósainak szorgalmas munkássága folytán teljesebb betekintést nyertünk a liturgikus kultusz és a máriás rózsafüzér közt fennálló helyzetbe. Egyfelől máris világosabb lett, hogy a szentolvasó imádkozásának szokását úgy kell tekintenünk, mint a liturgia ősi gyökeréből sarjadó hajtást. Ezért is hívták a rózsafüzért a Szent Szűz zsolozsmájának, mert általa kapcsolódtak be a világi hívek a zsolozsmába és az egyetemes egyház imaéletébe. Másrészt viszont tudomásul kell vennünk, hogy a szentolvasó a középkor

végén keletkezett. Abban az időben, amikor a liturgia valódi szelleme elgyöngült volt. A keresztények így bizonyos mértékben eltávolodtak a liturgikus kultusztól és inkább Krisztus emberségének, valamint a Boldogságos Szűz iránti áhítatnak a külső megnyilatkozásait szerették. Mások viszont – a megelőző kor pasztorális téren elburjánzott tévedéseit helytelenítve – ezt az imaformát jogtalanul lekcicsinyelték és elhanyagolták.

Ez a kérdés ma már könnyen megoldható a II. Vatikáni Zsinat „Szent Zsinat” kezdetű konstitúciójának fényénél. Ennek értelmében nem kell szembeállítanunk a liturgikus szertartásokat a szentolvasóval. Nem szabad azonos értékűnek tartanunk a kettőt. Minden imaforma annál gyümölcsözőbb, minél inkább megőrizzük eredeti természetét és sajátos jellegét. Ha tehát megállapítjuk, hogy a liturgikus cselekmények méltósága előbbrevaló, ebből következően nem lesz nehéz felismernünk, hogy a szentolvasó olykor áhítatgyakorlat, amelyet a szent liturgiával könnyen összhangba hozhatunk. A szentolvasó ugyanis, akárcsak a liturgia, közösségi ima. Életerejét mindkettő a Szentírásból meríti és Krisztus egész titkára mutat rá. Bár a két „imaforma” természeténél fogva különbözik egymástól, mégis mind a liturgia szent megemlékezése, mind pedig a szentolvasó szemlélődő gondolatai ugyanazokkal az üdvös csemenyekkel foglalkoznak, amelyeknek Krisztus a szerzője és középpontja. A szent liturgia megváltásunk legnagyobb titkait mutatja és jeleníti meg titokzatos módon a jelek fátylán át. A szentolvasó pedig áhítatos megfontolásokkal idézi fel ezeket a misztériumokat, arra készítve az akaratot, hogy életszabályként fogadja el azokat.

A rózsafüzérnek mint áhítatgyakorlatnak az eredetét a szent liturgiában kell keresnünk, miként ha eredeti szellemének megfelelően imádkozzuk, akkor lényegét tekintve önmaga is a liturgiához vezet el, de nem lépi át annak küszöbét, mert Krisztus titkainak szemlélése úgy, ahogyan azt a szentolvasó magában foglalja, rászakatja a keresztények szívét-lelkét arra, hogy gondolkodzzanak e titokról. Helytelen azonban épp ezért – bár sajnos itt-ott még előfordul –, hogy a szentolvasót a liturgikus cselekmények közben mondják. (48)

6. V. Szent Pius pápa 1571-ben engedélyezte és hivatalos tekintélyével is ajánlotta a Boldogságos Szűz rózsafüzérét, amely különböző és egymással mégis szorosan összefüggő elemekből áll. Ezek:

a) Szemlélődés. Lélekben egyesülünk Máriával és így szemléljük

az üdvösség misztériumait, amelyeket bölcsen osztottak három sorba. Szemléljük bennük a Messiás eljövetelét, üdvösségszerző kín-szenvedését és a Feltámadott dicsőségét, amely bőven árad egyházára. Ez a szemlélődés természetéből kifolyólag indítja a lelket arra, hogy megfontolja a hit igazságait és gyakorlati ételszabályokat merítsen belőlük.

b) Az Úr Jézus imája, vagyis a Miatyánk, a legfontosabb imádság és az egész keresztény imaélet alapja. Belőle kapja érdemét a könyörgések sokféle változata.

c) Az Üdvözlégyek litániaszerű sorozata. Ez az ima a Szület köszöntő angyal szavaiból (Lk 1, 28), Erzsébetnek mély hódolatot kifejező mondatából (Lk 1, 42) és a hozzájuk csatolt „Asszonyunk Szűz Mária” kezdetű egyházi eredetű könyörgésből áll. Az angyali üdvözlések sora a szentolvasó egyedülálló kiválósága. Egy-egy teljes rozsafüzér sajátos céljának megfelelően 150 angyali üdvözlést foglal magában. Ezzel hasonlít a zsoltárkönyvhöz. A 150 Üdvözlégyet tizedekre szokták osztani. Mindegyik tized egy-egy titokhoz kapcsolódik. A tizedeket pedig az említett három koszorúba foglalták össze. Így jött létre és így lett közismert az ötven angyali üdvözlétből álló szentolvasó. Gyakorlata is ebben a formában honosodott meg, mint népi áhítatgyakorlat. Így hagyták jóvá a pápák és sok búcsúval halmozták el.

d) A Szentháromság dicsőítésének (doxológia) nevezett „Dicsőség az Atyának” kezdetű imádság. A keresztény áhítat általános gyakorlata szerint imáink a Háromszemélyű Egy Isten dicsőítésével zárulnak, mert „minden belőle, általa és érte van” (Róm 11, 36). (49)

7. Ezek a szentolvasó részei. Minden egyes résznek sajátos jellege van, amit a szöveg mondásakor tudatosítani kell, hogy a szentolvasó teljes gazdagsága és változatossága kifejezésre juthasson. A szentolvasó tehát a Miatyánk súlyos lépésével indul a dicséret magaslataira, majd az Üdvözlégyek lassú soraival folytatódik, mint szemlélődés a titkok figyelmes megfontolásával és mint imádás, amikor a Dicsőséget ismételjük. De bárhogyan is mondják, ennek kell irányadónak lenni. Akár ha magányos félrevonultságban Istenbe kapcsolódva, egyedül pergetjük a tizedeket, akár közösségben a családdal együtt, vagy amikor a keresztények összegyűlnek, hogy kiedjék Istennek különleges jelenlétét (Mt 18, 20), vagy éppenséggel nyilvánosan, amikor egyházi közösségek jönnek össze elvégzésére. (50)

8. Most pedig elődeink szellemében melegen ajánljuk a szent-olvasó imádkozását a családi körben A II. Vatikáni Zsinat kijelentette, hogy a család a társadalom alapja és élő sejtje, tagjainak közösen végzett áhítata és imádsága által pedig az egyház szentélye. A keresztény család tehát mintegy otthoni keresztény egyház (*ecclesia domestica*) jelenik meg, amikor tagjai kinek-kinek hivatása szerint és körülményeinek megfelelően együttesen segítik az igazságosság érvényesülését testvéreik szolgálatára készen.

Ez akkor lesz nyilvánvaló, amikor gyakorolják az irgalmasság cselekedeteit, részt vesznek az egyház apostoli tevékenységéből, melyet a szélesebb körű helyi közösség végez, és amikor részesei lesznek a közösség templomi ünnepeinek. De küldjék imáikat közösen is Isten elé, mert ha ez elmarad, akkor a családi együttesből hiányozni fog a keresztény család megkülönböztető jegye. Mivel ugyanis a teológia fogalma szerint a családra, mint valami kicsiny házi egyházra tekintünk, azért minden igyekezettel törekedni kell arra, hogy a családi körben végzett közös imádság szokása valóban megújuljon.

4. A Mária-tisztelet modernsége

Mária az Isten Szent Fiának Anyja, ezért az Atya legkedvesebb leánya és a Szentlélek szentélye – írja VI. Pál pápa a *Cultus Mariae* című apostoli buzdításában. E kegyelmi ajándékokból kifolyólag messze megelőz minden égi és földi teretményt. Közreműködése a Fia által végbevitt Megváltás eseményeiben a legjelentősebb. Életszentsége, bár Szepőlőten Fogantatásától kezdve tökéletes volt, mégis egyre növekedett, mert engedelmeskedett az Atya akaratának, és hitben, reményben, szeretetben szüntelenül gyarapodva haladt előre a szenvedés útján (Lk 2, 34–35; 2, 41–52; Jn 19, 25–27). Továbbá, mert küldetése különleges helyet biztosított neki Isten népében, amelynek legkiválóbb tagja, mint legragyogóbb példa és legszeretőbb anya. Azonfelül szünet nélküli és hathatós a könyörgése is, amelynek erejével – bár ő a mennybe vitett, ám mégis – közel marad a hívkekhez, akik segítségül hívják, mert gyermekeinek tudják magukat. Végül pedig az ő dicsősége voltaképpen az emberfaj megnevelése, amint arról A. Dante csodálattal énekelt:

„Természetünket a te tiszta lényed
megnemesíté, úgyhogy a Teremtő
teremtőmennyé lett benned.”

(Babits Mihály fordítása)

Mária ugyanis a mi emberi nemünk tagja, Éva igaz leánya és bár nem volt hatással rá ősanjának bukása, igazi nővérünk mégis. Alázattal és szegényen élte le a földi létet. Teljesen osztozott a mi sorsunkban. Hozzáteesszük még azt, hogy a Boldogságos Szűz Mária tiszteletének végső értelme Isten szabad és kifürkészhetetlen elhatározása, az örök és isteni szereteté (Jn 4, 7–8–10), amely mindent a szeretet bölcsességével művel. Szerette őt az Isten önmagáért, nagy dolgokat tett vele (Lk 1,–19) és szerette őt miérettünk. Megajándékozta vele önmagát és ajándékul adta minékünk.

1. Krisztus a központ

Krisztus az egyetlen út, amely az Atyához vezet. Krisztus a legfölségesebb példakép, aki tehát az Ő tanítványa, annak erkölcséivel Őhöz kell igazodnia (Jn 13,15), úgy hogy táplálnia kell önmagában azt az érzületet, amely Krisztusban megvolt (Fil 2, 15). Élnie kell az Ő életét és birtokolnia kell az Ő lelkét (Gal 2, 20; Róm 8, 10–11). Az egyház állandóan ezt tanította. Óvakodni kell tehát attól, hogy a lelkipásztori tevékenység folyamán bármi olyan előforduljon, ami ellenkezik ezzel a tanítással.

A Szentlélek tanítása nyomán és az évszázadok folytán szerzett gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodva felismerte az egyház azt is, hogy ha a Megváltó tiszteletének alárendelik és vele összekapcsolják, akkor a Boldogságos Szűz tisztelete nagy és hatásos erejével fölöttébb értékes lesz a lelkipásztorkodás javára, a keresztény élet megújításának szempontjából is.

2. Mária a rendkívüli Asszony

A Szűzanya imája, életszentségének példája és a benne levő isteni kegyelem, mint az égi dolgok reménységének egybefoglalt tartalma jelenik meg az emberiség számára.

Mária anyasága arra indítja Isten népét, hogy gyermeki bizalommal meneküljön hozzá. Ő mindig készséges arra, hogy anyai szeretettel hallgassa meg kéréseinket és hatékony erejével segítsen rajtunk. Ezért nevezték el őt a keresztények a „Szomorúak Vigasztaló”-jának, a „Betegek Gyógyító”-jának és a „Bűnösök oltalmá”-nak, hogy a szomorúságban vigaszt, a betegségben enyhülést, s a bűn szolgaságából pedig szabadulást kérjenek tőle. És valóban ő, aki teljességgel mentes a bűnök foltjától, arra segíti fiait, hogy erős elhatározással győzzenek a bűn felett. Márpedig a gonosztól és a bűn szolgaságából való szabadulás – és ezt újra meg újra hangsúlyoznunk kell –, elmaradhatatlan előfeltétel ahhoz, amit az erkölcsök bármiféle keresztény megújításán értünk.

A Szent Szűz életszentségének példája arra indítja a keresztényeket, hogy felemeljék hozzá szemüket, mert ő mint az erények példája fényeskedik a választottak egész serege előtt. Komoly evangéliumi erényekről van szó. Ezek: a hit, mely benne egyedülállóan világos (Lk 1, 26–28), a nagylelkű engedelmesség (Lk 1, 39–56), az őszinte alázat (Lk 1, 48), a tettekre kész szeretet (Lk 1, 38), a megfontolt bölcsesség (Lk 1, 29, 34; 2, 19.33.51), az Isten iránti áhítat, mely arra sarkall, hogy buzgók legyünk kötelességeink teljesítésében (Lk 2, 21.22–40.41) és hálás lélekkel köszönjük meg a kapott jótéteményeket (Lk 1, 46–49), ajánljuk fel ajándékainkat és imádkozunk az apostolok közösségében (Csel 1, 12–14); a lelki erő a számkivetésben (Mt 2, 13–23) és a szenvedésben (Lk 2, 34–35.49; Jn 19,25), a szegénységnek méltósággal és Istenbe vetett bizalommal történő elviselése (Lk 1, 48; 2, 24), az odaadó gondoskodás Szent Fia iránt, elkezdve a bölcső alázatától egészen a kereszt gyalázatáig, a körültekintő tapintat (Jn 2, 1–12), a szűzi tisztaság (Mt 1, 18–25; Lk 1, 26–38), s az erős és tiszta hitvesi szeretet. Az anyának ezek az erényei fogják ékesíteni gyermekeit is, ha azzal az erős elhatározással tekintenek fel példájára, hogy kövessék azt saját életünkben. És ha felismerhető ilyen előrehaladás az erényekben, akkor mindez annak a lelkipásztori tevékenységnek az érett gyümölcse, amely a Máriának adott tiszteletből nyerte hatékonyságát.

3. Mária a lelkipásztorkodásban

A Krisztus Anyja iránt való áhítat alkalmassá teszi a keresztyényeket arra, hogy előrehaladjanak az isteni kegyelem útján és ezt az előrehaladást kell tekintenünk minden lelkipásztori működés végső céljának.

Nem tisztelheti méltóképpen a „kegyelemmel teljes” Szűzet az, ki nem tiszteli önmagában is az isteni kegyelmet, azaz Isten barátságát, a vele való közösséget és azt, hogy bennünk lakik a Szentlélek. Ez az isteni kegyelem mélyen átjárja az embert és hasonlóvá teszi a Fiú képmása szerint Istenhez (Róm 8, 29; Kol 1, 18). A katolikus egyház a saját évszázadok óta hitelesített tapasztalatára támaszkodik, amikor a Mária-tiszteletben felismeri az élet teljességére törekvő embernek felajánlott hatalmas segítséget, mert az „Új Asszony”, Mária áll legközelebb az „Új Ember”-hez, Krisztushoz. Jézus Krisztus misztériumában lesz igazán világossá az ember titka. Mária tehát mintegy nekünk adott záloga annak a hitnek, hogy Istenünk egyetemes üdvözítő szándéka éppen az emberiség egy személyében, Máriában be is teljescedett.

Biztató zálog ez a mai ember számára, aki nem ritkán remény és félelem között hányódik, kicsiségének tudatában elhagyja magát, de ugyanakkor féktelen vágyak is űzik. Lelkét zaklatja, megosztott szívét és értelmét bizonytalanságban hagyja a halál rejtelve. A magány súlyosan nehezedik rá és ezért szomszójáhozva keresi a másokkal való közösséget szinte teljesen megfertőzötten az undor csömörétől. Ezeknek az embereknek jelent biztatást a Boldogságos Szűz Mária, mégpedig úgy is, amint átélte a földi élet viszontagságait és úgy is, ahogyan már Isten országába jutva élvezi a mennyei boldogságot. Mert reményt ígér, amely legyőzi a szorongást. Tárasságot ígér a magányosnak. Békét ad a nyugtalannak. Örömet és szépséget ígér az undor és a csömör helyébe. Az örök dolgok reményét a múlt vágyak közepette és győzedelmes életet a halál felett.

A Mária-kultusznak Krisztushoz vezető lelkipásztori hatását jelentik és mintegy a hitelességét adják azok a szavak, amelyekkel Mária a kánai menyegzőn fordult a szolgákhoz: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond” (Jn 2, 5).

Ezzel Mária nemcsak a kánai lakodalom résztvevőit, hanem mindnyájunkat is arra buzdít, hogy Szent Fiának, Jézusnak tanítását szívünkbe zárjuk és tettekre váltsuk.

A II. Vatikáni Zsinat kapcsán bizonyára a Keresztény egységtörekvések érdekében, mintha visszaesett volna a katolikus teológiában a Mária-tisztelet jelentősége. Erre rádöbbsent VI. Pál pápa is! Fogadjuk meg tanítását! Tiszteljük és szeressük a Szűzanyát! Ne féljünk attól, hogy az „Üdvözlégy Mária” (Ave Maria) kiszorítja a „Miatyánk”-ot (Pater noster). A kettő összetartozik! Így alkot egységet.

Ezzel valósul meg a régi szép mondás: „Per Mariam ad Jesum” – Mária Jézushoz vezet bennünket. . .

SZŰZ MÁRIA ÜNNEPEI

A BOLDOGSÁGOS SZÜZ MÁRIA SZEPLŐTELEN FOGANTATÁSA*

(December 8.)

I.

A legszebb Mária ünnepek egyike. Az egész liturgia örömtől sugárzik: „Tota pulchra es Maria et macula originalis non est in te; Tu gloria Jerusalem; Tu lactitia Israel; Tu honorificentia populi nostri” (Jud 15, 10). Egészen szép vagy, óh Mária és credeti bűn szeplője nincsen benned...

I. Mária valóban aranyház! Valóban aranyos ház, amelyt az örökkévaló Isten az egyszerű fiatal leányban kiválasztott. Az isteni építész, a Szentlélek pedig csodálatos módon felépített és adományainak hétszínű oszlopdíszével ékesített.

Mária szeplőtelen szíve volt az az oltár, amelyen a szeretet és szenvedés lángjai között a szeplőtelen áldozatot, szent Fiát, a menyeyei Atyának felajánlotta. Amikor a Szentlélek ezt az oltárt és templomot felszentelte – a pusztulás anygala visszatartotta kardját

* Hittani alapja azt hirdeti, hogy Szűz Máriát az ő édesanyja, Szent Anna a bűnnek legkisebb szeplője nélkül foganta. A kereszténység Keleten és Nyugaton egyaránt ünnepnek tisztelte a Szűz születése napját éppúgy, mint már fogantatását is. Magyarországra III. Béla király hozta be ünnepét, akit Komnenosz Mánuel bizánci császár nevelt. A Boldvai Sacramentariumban már ünnepként jelölték 1092-ben. A tisztelet töretlen maradt népünk vérzivataros századaiban is. A nyírbátori — egykor katolikus, ma református — templom sekrestye-kapuzatán kőbe vésvé ma is olvasható: „In honorem Beate Mariae sine labe concepte”. IX. Pius pápa 1854. december 8-án „Ineffabilis Deus” bullájával ország-világra szólóan kilencednapos ünnepé nyilvánította. A II. Vatikáni Zsinat előtt 1955-ben az ünnepek és a naptár-reform alkalmával egyszerűsítették, de népünk ma is megüli hétköznapi ünnepnapként, mert rendkívül tiszteli azt a boldogságos Szűz Máriát, aki „létezése első pillanata óta teljesen mentes volt minden bűntől”.

és az eredeti bűn, az emberi nemnek ez a szörnyű pestise Őt nem érintette.

Mint vakító csillárok ragyogtak ebben a házban az Ő kiváltságos erényei és kegyelmei. Az Atya e háznak megadott minden hódolatot. A teremtetlen Ige díszítette azt palotává, amelyben magának is laknia kellett. Így ragyogott az aranyház, amely az eget is elbűvölte szépségével és belső dicsőségével. „Omnis gloria filiae regis ab intus” (Zsolt 44, 14).

2. Amint az alpesi rózsza színe a hótakarón megtörik és csodálatos bíbor színben lángol, a fagyos földből, mintha életet varázsolna elő, épp úgy Mária is e földön szeretettől égő, tiszta, illatos Égi rózsza, amely a bűn fagyos leheletétől megdermedt földnek életet hirdetett, maga azonban érintetlen maradt az átoktól és haláltól.

Mária a láthatatlan tövismezőkön nyíló tiszta lilium. Tiszta forrás, amelyet semmi szenny sem zavar fel. Teste volt ama fal, amely a szeplőtelen lelket körülzárt. Lelke kegyelmi kincstár volt, amely megfoghatatlan méltóságának és a három isteni személlyel való csodálatos rokonságának megfelelt.

3. Örüljünk mi is ezen a napon és magasztaljuk Istent, aki különös módon felmagasztalta a leányt, az anyát és a jegyest. Üdvözljük Gábor arkangyallal: „Ave Maria gratia plena”; Üdvözlégy, te malasztal teljes (Lk 1, 28).

Alázkodjunk meg a tiszta Szűz előtt mi bűnös emberek és imádkozzunk: „Sancta Maria ora pro nobis peccatoribus” – Asszonyunk Szűz Mária, imádkozzál érettünk bűnösökért.

Ma és minden Mária-ünnepen ajánljuk és szenteljük magunkat Máriának.

4. *Labouré Szent Katalin* irgalmas nővér egyszerű apáca, 1700 körül született. A Szűzanya különös tisztelője: neki mutatta meg Mária a csodás érem erejét. Egy alkalommal Párizsban a Rue de Bac utcai kápolnában látomása volt. Megjelent előtte a Szűz, földgömböt tartva kezében, amelyre hullottak a kegyelem gyöngyei.

Oh, bárcsak a földgömb most is Mária kezei között lenne! Akkor nem lenne annyi könny és bánat. Nem lenne annyi gyűlölet és szeretetlenség. Nem lenne annyi gyilkosság és rablás. Nem lenne annyi gőg és tisztátalanság. Nem lenne annyi civakodás és egyenetlenség!

Ma a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén tegyük mi is lelkünket és szívünket Mária szeplőtelen szívéhez. Kérjük, hogy tüzesítse át!

Égessen ki belőle minden tisztátalant! Lobbantsa szeretetre a szegények és elhagyatottak iránt! Tegye jobbá, szebbé, áldozatosabbá, bátrabbá és állhatatosabbá. Legyünk máriás lelkek, mert akkor hamarosan Jézus szíve szerinti lelkek is leszünk!

Testvérek, a máriás léleknek különös varázsa van! Az ilyen lélek uralkodik a bűnön, az evilági és érzékies gondolatokon. A túlvilág tiszta levegőjét árasztja felénk! Szeplő nélkül fogantatott Szent Szűz könyörögj érettünk, kik hozzád menekszünk. Ámen.

II.

„Máriát dicsérni hívek jöjjetek, mert ő fogja kérni Fiát értetek. Üdvözlégy Mária, mondja minden hív, áldott légy Mária, nyelv mondja és szív.”

1. Szeplő nélkül fogantatott szűz: annyit jelent, hogy Mária az egyetlen Ádám-ivadék, aki az eredeti bűn foltja nélkül született.

A legkiválóbb egyháztudós – *Aquino Szent Tamás* – felveti a kérdést, vajon Isten teremthetett-e volna jobbat annál, mint amit teremtett? Azt mondja, hogy Isten végtelen hatalmánál fogva nagyobb és fényesebb napot, nagyobb és szebb földet teremthetett volna, de három dolognál nagyobbat nem alkothatott volna. Az egyik Krisztus emberi természete, amely egy személyben egyesült a Fiú Istennel, a másik Isten színelátása, amellyel boldogok lesznek a megdicsőültek a mennyben, a harmadik Mária, aki Isten anyja volt; mindháromnak végtelen méltósága van (S.Th.I.q 25, a 6. ad 4.).

Máriának legnagyobb méltósága az istenanyai méltósága. De nemcsak anya ő, hanem szeplőtelen szűz is. Amikor a lourdes-i barlangban a kis Bernadette-nek megjelent, a kérdésre, hogy ki ő, így felelt: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás.” Őt még az eredeti bűn sem érintette, amelyben pedig mindnyájan születünk. Miért e kivétel? Úgy illet, hogy a legtisztább Jézus, a legtisztább anyától származzék. Úgy illet, hogy a legszeplőtelenebb üdvözítő folyam, a legtisztább forrásból fakadjon. Vajon teremthet-e a bojtortján fügét, vagy a keserű forrás adhat-e édes vizet? – Mária a bűnbesüllyedt emberi nemnek első, tiszta, szeplőtelen virága, ezért lehetett a megváltás fényének is első sugara. Ő az első, aki eltaposta a kígyó fejét. „Egészen szép vagy óh Mária, és az eredeti bűnnek nyoma sincs benned.”

2. Mit hirdet az Immaculata, a szeplőtelen Szűz nekünk, a XX. század – még mindig ezer sebből vérző és annyi lelki nyugtalansággal gyötrődő – embereinek?

a) Lelki megújulást! Vessétek mélyen emlékezetetekbe, hogy erkölcs nélkül nincs jogrend. Az erkölcs ingatag vallás nélkül, vallás pedig nincsen Isten nélkül! Aki a vallást és Istent védi, az védi az emberi méltóságot is. Ha Istentől és vallástól elszakítjuk az embert, nincs senki és semmi, ami igazán boldogítani tudná. Ha a tízparancsot nem tartjuk meg, tízezer törvény sem biztosíthatja a rendet. Az Isten- és a hazaszeretet, a hit és a tudomány nem ellenség, hanem édestestvér.

b) Az Immaculata felkiáltójel az ifjúság részére! Beleharsogja a háború következtében egyensúlyát és erkölcsi értékét pazarló fiatalság fülébe: „Katolikus ifjúság, az eredeti bűn ellenére is magasra irányíthatod életed útját! Küzdelem az ember élete a földön, de velünk Isten kegyelme! Arra törekedjete, hogy a küzdelemben a léleké legyen az utolsó szó és végső győzelem!”

c) Nemcsak lelki megújodást hirdet, nemcsak az ifjúság hathatós ösztönzője, hanem a nőt visszaadja felséges hivatásának. Szűz Mária az anyai méltóságot végtelen magasságba emelte. Most mit látunk? A család és a házasság romlásnak indult. . .

Testvérek! – Ha nem akarunk a halál fehér leple alá bújni, vissza a felbonthatatlan kötelékeket! Egészséges család nélkül nincs egészséges nemzet! Beteg család a nemzet sírásója! A nőnek elsősorban az anyai méltóság a hivatása, a gyermek, a bölcső, a kereszt tövében. Minden más azután jön! A nőnek kell a társadalom, elsősorban a család védőangyalának lennie. Az erkölcs lángpallosú kerubjának a család küszöbén!

Testvérek, akarjátok-e megmenteni a családot? – Ki ne akarná? Akkor vezessétek vissza a nőt Máriához! A Mária-kép árnyékában a leány rátalál názáreti értékeire, az anya betlehemi kincseire és a tűrő, szenvedő anya, a Mater Dolorosa örök vigaszaira. Ámen.

III.

Mária kezdettől fogva és egész életén át mentes volt minden bűntől! Míg a többi ember az összülvők vétke következtében az eredeti bűn rabruhájában született, Mária fogantatásának első pillanatától fogva a megszentelő kegyelem fényruhájába volt

öltözve. Bár a szent keresztség által mi is ebbe a fényruhába öltö-zünk, mégis a súlyos bűn által az ördög rabszolgaruháját öltjük magunkra, Máriával ellentétben, aki pompás öltözetét – mivel egész életében bűn nélkül volt –, soha egy pillanatra sem tette le. Azon-kívül míg a mi kegyelmi ruhánk mindennap beszennyeződik a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége által, addig Máriáé soha sem volt beszennyezve a gonos kívánságok szennytől. Mária mentes volt az eredeti bűntől, mentes minden személyes bűntől, és mentes minden rosszra való hajlamtól. Mária kegyelem-mel teljes, napba és kegyelembe öltöztetve.

Isten Máriát, mivel Fiának anyja, minden más embernél jobban megtisztelte. Kegyelemmel ékesítette, szentséggel koronázta, dicső-ségét számtalan herold által hirdette. Ezért az Ő tisztelete a leg-nagyobb tisztelet is, amelyben Máriának része lehetett. Aki mindezt megfontolja, az utánózni is fogja Istent, és éppen oly bensőségesen tiszteli, becsüli és szereti. . .

IV.

Az elveszett Paradicsom

Az ember, aki minden teremtetett lény között a legnagyszerűbb, valamilyen tragikus diszharmoniót hordoz magában.

Az embernek ezen alapvető „baja” röviden és plasztikusan leírva, ott van már a Szentírás első lapjain is. . . Bemutatkozik az ősi, romlatlan isteni elgondolást eredetiben hordozó **Eszmény**, és a fellázadt, elvetett és örökletesen a bűnnel, meg következményeivel terhelt bukott ember. . .

A Paradicsom elvesztése nem is annyira a természetes veszteségek miatt volt a legfájdalmasabb, hanem inkább az Isten barátságának elvesztése miatt.

A tragikus bukás után egyetlen világosság gyújtatott meg a sötétségben: „Ellenkezést vetek közéd (Sátán) és az Asszony (Mária) közé, a te ivadékod és az Ő ivadéka (Mégváltó) közé” (Gen 3, 15). E fényt láthatatlanul egy Asszony keze hordozza; s csak ha majd megjelenik – mint Szent János víziójában – a nagy, vajúdó Asszony és Az, akinek lába az öskígyót tapossa, akkor kezdődhet el újra az ember igazi élete. . . Az igazi, újjáteremtett emberé, aki elbukott ugyan, és e bukásának következményeit (belső diszharmonia, halál) részben mindörökre magán viseli, de az

asszony Szülöttjének, a Megváltó Istenembernek kegyéből részesülve, a lényegben ismét megvalósíthatja a boldogító embereszményt.

Az emberiség ezen új életének bölcsőjénél tehát szülőanyaként egy Szűz (és mégis Asszony) alakja áll. E roppant hivatás méltó betöltéséhez kellett, hogy először neki magának ne legyen semmi köze a sötétséghez: ezért Immaculata, sáttánpíró Asszony, szeplőtelenül fogantatott. S mert ahol nincs sötétség, ott világosságnak kell lenni, azért a kegyelem Asszonya is, sőt mivel a Nagy Kegyelemszerző édesanyja, maga is – kegyelemmel teljes. . .

Az új embereszmény

Ez nem sérti Krisztus egyetlen főégi szerepét és hivatását, mert – mint a napot tükröző hold – vonzó és példászerű tündöklésével is a nagy fényforrásra: Krisztusra mutat vissza.

Mit jelent: kegyelemmel teljes?

A „kegyelem” a magyar nyelvben a bűnbocsátó isteni szeretet (kegy, kegyesség), a görög-latinban pedig az így „kegyelt” emberben létrejött, sajátos léttartalmi következményt: a báj, a szépséget, a tökéletességet jelenti. . . Egy állapotszerű, belső, természetfeletti valóság létrejöttét a lélekben, mint mikor a rásugárzó hő hatására maga az érintett tárgy is izzásba jön.

A kegyelem (görögül: kharisz; latinul: gratia) – kiváló és ősi értelemben a megigazulás megszentelő kegyelmét értve ezen, az átmenő, segítő kegyelmekkel szemben – a természetfeletti élet titokzatos magja és csírája. A Szentlélek „újrafoglaló” pecsétje; általa a lélek megmerül az isteni természet és szentháromságos élet izzó tengerében és „részesedik” belőle (2 Pét 1, 4), Isten templomává lesz és visszanyeri az Isten kegyes barátságát. Sőt gyermekévé, „fogadott fiává” válik (vö. Jn 14, 15; Róm 8, 14–16). Ez a „kegyelem-vetés” hivatott arra, hogy kibontsa bennünk az isteni életet, amely a túlvilágon éri el teljes kifejléttségét. Ezért nevezik a kegyelmi életet „megkezdett örökéletnek”. . .

Szűz Máriában – istenanyai méltóságánál fogva – az isteni kegyesség egészen páratlan és felfokozott módon érvényesül. Először is azért, mert Isten megvédte őt az eredeti bűn árnyékától. Ezzel kiemelte a bűn folyamából. Aztán elárasztotta kegyességének utolérhetetlen bőségével. Fénybe öltöztetve a kegyelmek teljességével (amit ember egyáltalán befogadhat) felékesítette Őt a természetfeletti erények, ajándékok és különleges karizmák gloriolájával. Így

jelenik meg a történelem fordulóján – Krisztus megváltó alakja mellett – a napbaöltözött, csillagkoronás asszony, – a valósággá vált, teremtet Eszmény.

Szűz Mária tehát eszmény. Azzal is, ami benne formailag, látszólag negatívum, hogy tudniillik Immaculata – Szeplőtelen –, de még inkább azzal, ami ugyanazt pozitíve mondja ki, hogy: kegyelem-teljes.

Az Immaculata – igaz – látszólag teljesen negatív dogmatikai tartalom. De mögötte a feltámadó máriás és emberi eszmény alapvetően egy döntő tényre hívja fel a figyelmet. Azzal, hogy ennek az Asszonynak semmi köze nincs a bűnhöz, visszaul az ősi, eredeti ember-cszményre. Az ilyen embernek nincs közössége a bűnnel: vagyis nem enged helyet magában a legminimálisabb lázadásnak, vagy elégedetlenségnek az Isten, s mindaz ellen, amit Ő jelent (a természet és a kinyilatkoztatás törvényei). Ez tehát az igazi ember! Ilyennek akarta Teremtője, s csak mint ilyenek helyezte kilátásba neki a teljes, belső és külső, evilági és örök boldogságot. Ez az Immaculata első, egészen konkrét üzenete lélekújulást kereső népéhez: mindig kegyelemben, vagyis minden közösség megtagadása a bűnnel! „Mert mi köze az igazságnak a gonoszszághoz? – vagy mi társulása a világosságnak a sötétséggel? – vagy mi egyezsége Krisztusnak Béliállal?” (2 Kor 6, 14).

Immaculata és a keresz

A Szeplőtelenül Fogantatottnak – mint láttuk – egyedülálló és hasonlíthatatlan a helyzete az emberek fiai között. Ebből úgy következtetne a sekélyes emberi gondolkodás, hogy amint a tökéletességért való alapvető lelki harcok és vívódások megkímélték, ugyanúgy kijárt a Szent Szűznek a minden szokásos földi bajtól, főképp pedig a nagy szenvedésektől való mentesség is. Az evangéliumokban mégis egy nagyon egyszerű, köznapi életformában élő Szűzről és Anyáról olvasunk, akit példátlan méltósága ellenére, mindenütt és mindenben a teljes észrevétlenség, sőt mellőzöttség övez és aki a hétfájdalmak törét nyeri osztályrészul.

Az Immaculata második tanácsa ebből a feszültségből ered: büntetlensége – sőt kegyelemmel teljessége – ellenére is szenvedésteli, fájdalmas-áldozatos az életútja. Ez a kettő tehát nem zárja ki egymást. Úgy látszik, a Teremtő akarata és kategóriái szerint nagyon is összetartozik...

A lelket a magasabb rendű élet irányába kemény áldozatokkal: az önmegtagadás, a lemondás, sőt a lelki éjszakák útján lehet és kell felszabadítani. Az aszkézis elválaszthatatlan útítarsa az igazi lelki és emberi életnek. Állandó gyakorlatok árán kineveli az akaratot, hogy erős, de készséges legyen, és ennek segítségével megfékci az ösztönös erőket, s az egész gazdag, szerteágazó lelki-életet minden képességgel, erényével együtt rendben és figyelemben tartja. (Koncz Lajos)

Ne hagyjátok Testvérek, elakadni magatokban a kegyelem csodálatos életét! Ne elégedjünk meg a kegyelem megszerzésével és esetleg megőrzésével. Engedjük kibontakozni. Hadd alakítsa át, ami bennünk tisztán emberi, hadd nemesítse meg és fokozza fel az igazságosság, okosság, mértéktartás természetes erényeit. Hadd töltse meg látásunkat a bölcsesség, értelem és tanács ajándékaival. Hadd nyissa meg a belénk öntött habitusok erejében a hit és keresztény remény világának csodálatos, természetfeletti távlatait.

Minden anyának igaz örömére szolgál, ha észreveszi, hogy gyermekeinek arca a sajátjához hasonlít. Így mennyei Édesanyánknak sincs nagyobb boldogsága, mint látni, hogy akiket Fiának keresztje alatt gyermekeivé fogadott, életükkel és benső világukban az Ő lelkének vonásait és szépségét tükrözik.

Szeplőtelen fogantatás

Az égen nagy jel tűnt fel: egy
asszony, kinek öltözete a Nap volt,
lába alatt a Hold, fején 12 csillagból
korona!" (Jel 12, 1)

A Szeplőtelen Fogantatás dicsőséges kiváltsága folytán Mária a „győzedelmes Szűz”!

Mária, a Szeplőtelen, győzedelmeskedik az ördögön és a bűnös világon.

Mint az Anyaszentegyház hűséges gyermekei, szilárdan hisszük, egész szívvel valljuk a Szeplőtelen Fogantatást. Azt a dicsőséges

kiváltságot, melynek révén Mária, létének első pillanatától kezdve, Jézus Krisztus érdemeire való tekintettel, mentes volt az eredeti bűntől.

Így lett Ő a győzedelmes Szűz, s így is ábrázolja Őt a keresztény művészet: Szűzi lábával tapossa a kígyó fejét, és a világ fölé emelt kezével imádkozik, ragyogó sugárözönt árasztva magából.

Legyőzi a Sátánt. Mária az Istentől öröktől elrendelt asszony, aki-nek össze kell zúznia a pokoli kígyó fejét (Gen) 3, 15). Az ősszülők bukása óta az ördög Ádám gyermekeit életük első pillanatától kezdve bűnnel szennyezi be. Máriát az Úr ragyogó kegyelemben öltöztetve adta a világnak. „Öltözte a Nap!” Ennek a ragyogásnak láttára a Sátán fejvesztetten menekül. Mária első győzelmét követte a második: Ő adott életet annak a Fiúnak, akinek áldozatán a Sátán elvesztette minden jogát a bűnös emberiség felett. Mária szétzúzza tehát az ördög hatalmát!

Mária győzedelmeskedik a világ felett. Szeplőtelen fogantatásának erejéből, Mária mentes volt az eredeti bűn következményeitől, így a tudatlanságtól és a rosszra való hajlandóságtól is.

A Szentlélek Máriát létének első pillanatától kezdve birtokába vette. Mélységes bölcsességgel ruházta fel. Ő mindent a maga igazi fényében lát, valódi értéke szerint becsül. Egyedül Isten után vágyik, kizárva mindent, ami nem Isten. Minden örömét, tiszteletét csak Istenben leli. . .

Csodáljuk hát Szűz Mária lelkét és szívből köszöntsük. Kérjük, segítsen minket is győzedelmeskedni üdvösségünk minden ellen-ségén.

SZŰZ MÁRIA, ISTEN ANYJA*

(Január 1.)

I.

Az efezusi zsinat 1500 éves jubileumán, amely Nestorius eretnek pátriárkával szemben kimondotta Szűz Mária istenanyaságát – XI. Pius pápa 1931. december 25-én kelt körlevelével (Lux veritatis), október 11-re külön ünnepet rendelt el Mária anyasága tiszteletére.

Kinek lett az anyja Mária?

1. Hét buzgó ember jött össze egy alkalommal, hogy Istenről beszéljenek. Mindegyiktől azt kérdezték; mit gondolsz Istenről? Az első felelte: „Isten a végtelenség; az ég, a föld, az emberi értelem és az emberi szív nem tudja őt felfogni.” A második azt mondotta: „Isten a fölség. Trónja arany, koszorúja drágakő, az ege kristályból való.” A harmadik: „Isten a mindenhatóság. Villámlik és mennydörög, felkorbácsolja a tengert és zúgásba hozza az erdőket.” A negyedik: „Isten a szentség. Gyűlöli a bűnt. Semmi folt és szeplő nincsen rajta.” Az ötödik: „Isten a bölcsesség. A csillagokat bölcs törvény szerint vezérli; a nyarat és a telet, a napot és az éjt változtatja egymással. A hatodik: „Isten az igazságosság. Megbünteti

* A keleti kereszténység kezdettől fogva „Istenszülő Szűz Máriának” nevezi őt. Új ünnepnek látszik, mert azelőtt Jézus Szent Neve ünnepét ülte meg e napon az egyház. (Az Atyaisten Jézusnak „olyan nevet adott, mely felülmúl minden más nevet”.) Ma az újesztendőt a Boldogságos Szűz oltalmába ajánlja az egyház. 1931-ben XI. Pius pápa, a Szűz Mária istenanyaságát kihirdető efezusi zsinat 1500 éves évforduló alkalmából tette ünneppé, október 11-re. 1980-ban „innen” került az újesztendő első napjára. Eredete visszanyúlik egy évszázados tévtanításra (ariánizmus), amelytől a kereszténység az efezusi zsinaton, 431-ben szabadult meg. Ekkor kezdték imádkozni az „Üdvözlégy” ima másik felét: Asszonyunk Szűz Mária, Istennek Szent Anyja, imádkozzáál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján....

a gonoszokat és megjutalmazza a jókat.” Az utolsó egyszerűen és bátran így felelt: „Isten a szeretet. Saját fiát adta nekünk. Elvértett értünk a kereszten, mert oly végtelenül szeret minket.” – Ez volt a legszebb válasz. Igen, Isten a szeretet! Ki akkor Mária? A szeretetnek, Istennek, Krisztusnak édesanyja! „És fogantatók Szentléletől... születék Szűz Máriától.” Emberi természetét tehát Szűz Máriától kapta: Szűz és Anya egy személyben! Milyen csodálatos!

Testvérek! Elmondhatja-e minden édesanya: – „Uram, akiket nekem adtál, mind megőriztem hitben, reményben, szeretetben és egy sem veszett el közülük (Jn 17, 12)? Melyik anya tudja majd ezt nyugodt lelkiismerettel elmondani a mindentudó Bíró előtt?

Testvérek! Nézzétek a ti Anyátokat, gyermekeitek égi anyját. Ajánljátok fel gyermekeiteket a mennyei Anyának. Egy férfi, aki elvesztette hitvesét, odament Mária oltárához és ezeket mondotta: „Égi anya, most neked kell gyermekeim nevelését kézbe vened.”

Testvérek! Nézzétek Anyátokat, a kegyelem Anyját! Mária is teremtmény, az isteni kegyelem gyermeke. Isten nagyot tett vele, Isten Anyjává magasztosította. Milyen csodálatos is Isten bölcsessége! Kegyelmeit nem az ég ragyogó csillagaira akasztotta, hisz nem tudtuk volna onnan lehozni. Kegyelmeit nem a tenger mélyére süllyesztette, mint drágagyöngyöket, – nem tudtuk volna onnan felhozni... Kegyelmeit anyai kezekben helyezte el, mert ezek mindig készek kiosztani azokat.

Nézzétek Anyátokat ti egyedülállók, akiknek nincs már édesanyjuk. Óh, igen, ha az anya meghal, a család hamar felbomlik... A gyermekek sokszor idegenek lesznek egymáshoz... Hiányzik már az összetartó erő! Az emberi szív anyai szeretet után kiált...

Azáltal, hogy az anya életet ad gyermekének, szent természeti kötelék támad anya és gyermeke között. Erősebb azonban az erkölcsi kötelék, amelyet a IV. parancs szögez le: „Tisztelt atyádat és anyádat!” (Mt 19, 19). A tisztán természetes kötelék megvan az állatoknál is, legalább addig, amíg a kicsi saját maga nem tudja élméit megszerezni... Akkor lesz emberhez méltó az anya és a gyermek kapcsolata, ha az a természetes nívóról a természetfeletti síkra emelkedik fel. Minden erkölcsi rend Isten parancsolatain nyugszik. Az anyák és a gyermekek az erkölcsi normák szerint éljenek együtt! Az anyának az Üdvözítő szép szava szerint örülnie kell, ha apró ember születik a világra (Jn 16, 21). A gyermeket ezért áldásnak és nem átoknak, vagy szerencsétlenségnek kell tekinteni.

A gyermekek viszont hálás szeretettel és tisztelettel tekintsenek szüleikre. – A természetfeletti családnak is kell, hogy legyen egy anyja. . . Isten atyánk, Jézus testvérünk, Mária anyánk!

2. Amióta a szent evangélium kezdetén ezek a szavak olvashatók: „Mária, akitől született Jézus, akit Krisztusnak neveznek” (Mt 1, 16), az anyai méltóság evangéliumi jó hír lett. – A mi vallásos hitünk: „És születék Szűz Máriától” . . . Mária a mi Anyánk!

A világtörténelem legdrámaibb órájában történt: a megváltás órájában, hogy az Üdvözítő, mialatt tekintete anyjáról végtelen szeretettel János apostolhoz fordult, így szólt: „Íme, a te fiad”. A tanítványhoz pedig – és általa mindannyiunkhoz – így szólt: „Íme, a te anyád” (Jn 19, 27).

Ez nemcsak egyszerű búcsúszó volt, nemcsak a hű gondoskodás aggódó szava, hanem igenis az „átváltozás” szava; egy szó, amely örök, mint a „legyen világosság” (1 Móz 1, 3) . . . Vagy mint ez a kijelentés „Ez az én testem” (Lk 22, 19)

Ez volt az utolsó testamentuma Megváltónknak. És ennek a szónak szentnek kell lennie előttünk ma is!

Valóban mindazok, akik a kegyelem országában Krisztus testvérei, azok egyben Máriának is gyermekei. Mária! Te Anyám vagy és én a te gyermeked!

Kedves Testvérek! Ha számunkra már minden csillag kialudt, ha egyetlen kéz sem nyúl utánunk, ha végtelenül elhagyatottaknak érezzük magunkat, – akkor mélységes hittel higgyük, hogy az égi Anya szeme világít, mint két ragyogó csillag. . .

Imádkozzuk el sokszor a következő szép imádságot, mélységes hittel és forró bizalommal:

1. Szűz Szülője Istennek,
Engedd, hogy Tied legyek.
Tied élet' s halálban,
Tied jó és balsorsban,
Tied küzdve, szenvedve,
Tied most és örökre.
Szűz szülője Istennek,
Engedd, hogy tied legyek.

2. Anyám, benned bízom és reménylek.
Anyám, Teutánad epedek.
Anyám, Te jóságos, kegyelmezz!
Anyám, Te hatalmas, védelmezz!
Anyám, ó jőjj, segíts imádkozni,
Anyám, ó jőjj, segíts küzdeni,
Anyám, ó jőjj, segíts szenvedni,
Anyám, ó jőjj, ne hagyj elveszni!
3. Hiszen tudsz segíteni, ó hatalmas,
Akarsz is segíteni, ó irgalmas,
Kell is segíteni, ó kegyelmes,
Fogsz is segíteni, ó kegyelmes!
Anyám, Te vagy a kegyelem anyja,
Szomorúak vigasztalója,
Bűnösök oltalma és menedéke,
Föld reményc és mennynek ékessége!
4. Ki kérte még segélyed hasztalanul?
Ki távozott tőled meghallgatatlanul?
Azért bizton mondom minden szenvedésben:
Mária mindig segít, minden időben.
Azért hiszem s meghalok ezen hitemben:
Hogy veled leszek, ó Anyám, fenn az égben.
5. Szűz szülője Istennek,
Engedd, hogy Tied legyek!
Tied élet' s halálban,
Tied jó és balsorsban,
Tied küzdve, szenvedve,
Tied most és örökre.
Szűz szülője Istennek,
Engedd, hogy Tied legyek. Ámen.

*

Ó szeplőtelen és árnyéktalan fényesség temploma, kérleld egy-
szülött Fiadat, aki által elnyertük az Atyával való kiengesztelődést
(Róm 5, 11), hogy tévelygéseinkkel szemben legyen irgalmas, óvjon

meg minden széthúzástól és öntse szívünkbe a testvéreink iránt való szeretet örömét.

*

Istenszülő szent Szűz, Szeplőtelen Szívednek ajánljuk az egész emberi nemet: vezesd el az egy és igaz Üdvözítő, Jézus Krisztus megismerésére, távoztasd el tőle a csapásokat, amelyeket a bűnök magukkal hoznak, add meg neki az igazságban, igazságosságban, szabadságban és szeretetben való békességet. Végül engedd meg, hogy az egész egyház énekelhesse az irgalmas Istennek a dicséretét és hála-himnuszát, az öröm és az ujjongás himnuszát, mert nagy dolgokat cselekedett általad ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária. Ámen.”

GYERTYASZENTELŐ BOLDOGASSZONY*

(Február 2.)

I.

Krisztus egész élete áldozat. Ezt mutatja be az ünnepi evangélium is ama két szent személyében, akik az Üdvözítő bemutatása alkalmával a templomban vannak: Simeon és Anna...

Az ősz Simeon megjövendöli az Üdvözítő halálát. – Mindenki fél a haláltól. Miért? Mert az emberi szívben benne ég a halhatatlanság vágya. Az élet ösztöne erősen benne gyökerezik az emberben. A halállal nem barátkozik meg az általános természeti törvény, sem a szükség, amelynek mindenki alá van vetve. Csak a példa vonz! Krisztus természeténél fogva halhatatlan, de értünk való szeretetből emberi, halandó természetet vett fel. Önként vállalta a halált, hogy megváltson bennünket (Zsid 2, 15).

Van azonban a halálnál is egy rosszabb valami: a bűn! Nagy baj, ha a testet elhagyja a lélek. De még nagyobb baj, ha a lélek elúzi magából Istent. Ha szálnalmas egy mozdulatlan hulla, sokkal szálnalmasabb egy eszes, lelki hulla: cadavre spirituel (Bossuet), lelki halott...

A halál a bűn zsoldja (Róm 6, 23). Amikor a bűnt királyunkká választottuk, a halál tirannussá, zsarnokká lett felettünk. – A bűnt mint törvényes uralkodót ismertük el. Önkéntes engedelmességet tanúsítottunk vele szemben. Így a halálnak, mint bitorlónak kemény igája alatt nyögünk...

* A magyar nép nevezi így ezt az ünnepet, az enapi szertartások hatására. A mai evangélium részletes felvilágosítást ad Urunk Jézus bemutatásáról a jeruzsálemi templomban, amelyet már 1500 évvel ezelőtt is gyertyás körmenettel ünnepeltek meg, főleg a keleti egyházban, majd később Rómában is.

Krisztus, aki soha sem akarta a bűnt, szívesen vette és vállalta a halált, és megmutatta, hogy nem is olyan szörnyű dolog az...

Nem félt a haláltól az agg Simeon sem! Csak az fél, aki sohasem találkozott az Üdvözítővel! De én – mondja Simeon – láttam Őt, aki legyőzi a bűnt, a halált, és békességben távozom a földről...

Az igazi öröm, amely megerősíti az ember szívét, amely lelkesíti terveit véghezvitelére, amely vigasztalja a balsorsban, nem rajtunk kívül keresendő: bennünk van, a szívünkben! Milyen vakok és szerencsétlenek is vagyunk! Azt, ami anyagtalan, egyszerűen fantomnak tekintjük. Aminek nincs teste, csak illúzió. Ami láthatatlan, csak eszme! Az ember, akinek testében is lelkivé kellett volna lennie, lelkében is testivé vált. (*Szent Agoston* megállapítása szerint: *De civitate Dei*; XIV. cap. 15.) – Így a test kormányoz és a lélek teljesen testivé vált! Ez szomorú visszasság!

Szent Ambrus szerint: *Causam peccati fuge, nemo enim diu fortis est contra seipsum* – A bűnre vezető alkalmat kerülni kell. Nehéz vele szemben sokáig kitartani.

Krisztus ellenállást vált ki. „*Positus est in signum, cui contradicetur*” (Lk 2, 34). – Ellene mondanak tanításának, csodáinak, legszelvidebb szavainak, legártatlanabb cselekedeteinek. – Ellene mondanak a fejedelmek, a főpapok, a polgárok, az idegenek, a barátok, az ellenség... Mire születél te kicsi gyermek? Micsoda szenvedések várnak rád!

Mária szívét már kezdi átjárni a tör, a szenvedés. – Az ember feladata kettős: cselekedni és elszenvedni. Mária szívét félelem járja át és bizonytalanság. A félelem nem „kíváncsi”, szenvedése nem türelmetlen. Nem kutatja a jövőt és nem siránkozik a jelen miatt. – A lemondás két aktusára készít elő bennünket: Ajánljuk fel magunkat Istennek, s készüljünk fel arra, amit ő akar, és vessük alá magunkat alázattal a Gondviselésnek, mely a lehető legjobbat akarja és teszi velünk, ha sokszor nem is értjük, hogy miért.

II.

A mai ünnep Keleten az Üdvözítő ünnepe. Nyugaton a Szűzanya ünnepe. Újabban Nyugaton is az Úr ünnepei közé számítják. A görög egyházban ez a nap az Úr találkozásának az ünnepe. Simeon és Anna az Ószövetség hódolatát mutatja be az újszövetség alapítója: Krisztus előtt. E kettős jelleg végigvonul az ünnepen.

Jézus bemutatása egyszerűen történik, minden földi fény és luxus nélkül. Mária viszi a kis Jézust, József pedig a pár gerlicét.

Jézus engedelmes és alázatos volt Máriával együtt. Nem vonták ki magukat a tisztulás törvénye alól, noha kivételt, privilégiumot élvezhettek volna. Kerültek minden feltűnést! És mi? Ha áldozatot kell hoznunk, ha élvezetről kell lemondanunk, ha csalogató kilátást kell elmulasztanunk, mennyire vonakodunk, milyen nehezen szánjuk rá magunkat... Legtöbbször pedig nemet mondunk.

Az öreg Simeon az élő hit képviselője. Kezében az Üdvözítő: a zavartalan béke alapja. Benne és Vele: biztonság, remény és béke.

Az üdvösséget mindenkinek szolgálnia kell. Kimondhatatlan öröm forrása ez azoknak, akik befogadják, és végső romlás azoknak, akik elutasítják.

Annának az imádságban és az önmegtagadásban mutatkozik meg hite és odadása. – Az áldozat eszméje hitünkben uralkodik...

Gyertyaszentelő Boldogasszony, könyörögj érettünk, kik Hozzád menekszünk. Ámen.

III.

A mai ünnepet a görög liturgia a találkozás ünnepének nevezi (Hypapante). Mária és József találkozik az öreg Simeonnal és Anna prófétaasszonnyal. E két öreg pedig találkozik hosszú életük csendes reményével: az emberré lett megváltó Istennel. Itt találkozik az ószövetség az újszövetséggel, a várakozó vágy a boldog beteljesedéssel. A dal, amelyet Simeon e napon zeng, még egy találkozót jelez: Mária találkozik anyai hivatásának örömeivel és fájdalmával.

1. T á l á l k o z á s a z ö r ö m m e l. – Amikor Simeon a Gyermekeket kezébe vette, így szólt: „...mert látták szemeim a Te megváltásodat, amelyet készítettél minden népek színe előtt: világosságot a pogányok megvilágítására és dicsőségére népednek. Izraelnek” (Lk 2, 30–32). – E szavak az öröm szavai. Mária és József csodálkoznak rajta (Lk 2, 33). Tudták ugyan az Írásokból, de ilyen közvetlenül nem hallottak még beszélni Gyermekek világgraszoló megváltói küldetéséről.

Micsoda öröm Máriának! Ezt legjobban az édesanyák értik meg; micsoda öröm hallani, hogy gyermekük sokaknak javára, üdvösségére válik.

Vajon mi lesz e gyermekből?... Hány édesanya szorongó reménye összpontosul ebben a kérdésben...? Ma is!

Simeonnak örömtől repes a szíve, midőn látja az Üdvösséget, a Megváltót, aki kiszakítja az embereket a bűnből és visszavezeti az Atyához.

A fény, amely e gyermekből árad, minden népet (Lk 2, 32), minden éjszakát átvilágít. Olyan napot hoz, amelyre nem jön éjszaka.

2. T a l á l k o z á s a f á j d a l o m m a l. Simeon várt egy kicsit, majd folytatta: „Íme tétetett ez sokak romlására, és feltámasztására Izraelben és jelül, amelynek ellentmondanak” (Lk 2, 34).

A krisztusi megváltás nem kényszer! Csak meghívás és felhívás! Az ember választás elé kerül: mondhat igent, de mondhat nemet is. Az igen üdvösséget, a nem kárhozatot hoz.

Mária anya, akit szíve minden dobbanása Gyermekével fűz össze. (Ezt a mély vonzalmat érinti Simeon.) Akárhányszor Gyermekére néz, e szorongó érzés fogja el... A titkos és nyílt ellentmondás, a gátlás és üldözés, nevének szidalmazása és tanításának megvetése...

Az is világossá válik a fiatal édesanya előtt, hogy Gyermekét nem tarthatja meg. Engednie kell... Az ellenség közé!... A Kálvária hegyére!... Megérti vagy inkább megérzi, hogy sokan megkeményedett szívvel visszautasítják kegyelmeit. Tanítása süket fülekre talál. Sokak részére hiábavaló minden szenvedése. Fájdalom mindez az anya számára! Tör döfi át szívét és szenved Fiának sorsa miatt... Testvérek! Szeplőtelen Ő, bűn nélküli és mégis szenved!... És mi? – Érezzük-e a fájdalmat az Isten Fiának szenvedése miatt? Érezzük-e a fájdalmat a bűn miatt?

Mária Gyermekének bemutatásakor a fájdalommal és az örömmel találkozott. Azután elindult életútján... Fájdalmas út ez a fényes cél felé... Az éjen át a világosság felé... A megpróbáltatáson át az üdvösség felé...

A mi életünk is e kettős vágányon halad. Az öröm és a fájdalom útján. Mindenkinek kijut mindkettőből. Egyikből több, másikból kevesebb.

Fogd meg a kezünket, édes jó Anyánk, és vezess ki minket is a sötétből, Fiad üdvösségének fényére. Ámen.

Az egyház ma gyertyát szentel és azt három alkalommal adja a kezünkbe: először adta keresztelésünk alkalmával, amikor lelkünk teljesen büntelenné vált. Másodszor adta első áldozásunk alkalmával... Milyen ártatlan is volt akkor a lelkünk!... Harmadszor pedig akkor adja a kezünkbe, amikor majd haldoklunk. Legalábbis ez az egyház kívánsága... Sokszor imádkozzunk tehát azért a legnagyobb kegyelemért, hogy halálunk pillanatában éppoly tiszta legyen a lelkünk, mint volt keresztelkedésünk és elsőáldozásunk idején!

*

A gyertya, amely ég, a lelki életet, a megszentelő kegyelmet jelképezi bennünk. A gyertya világít... jó példa!... A gyertya melegít (szeretet a családban, jótekonyság stb.)... A gyertya lángja felfelé tör (mindenben Isten dicsőségét és életünk legfőbb célját tartjuk szem előtt!)...

A SZŰZ MÁRIA LOURDES-I MEGJELENÉSE

(Február 11.)

I.

1858. február 11-én egy egyszerű pásztorlányka, Soubirous Bernadette, egy kőbarlangban csodás szépségű nőt pillantott meg, aki kérte őt, hogy máskor is jöjjön el hozzá. Február 25-én a csodás szépségű hölgy felszólította Bernadette-t, hogy igyon a „forrásból” és mossa meg az arcát. – De nem volt ott forrás, csak sáros víz. Hosszas ellenkezés után Bernadette ivott belőle és az arcát is megmosta. Ettől kezdve ez a forrás a mai napig buzog... – A csodás jelenés tizennyolcszor ismétlődött meg. – Március 25-én Bernadette kíváncsian érdeklődött a csodás nő neve után. A látomás ezt mondta magáról: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás...”

A Szűzanya volt az, aki 18-szor jelent meg Bernadette-nek!

Hosszú vizsgálat után bebizonyosodott, hogy Bernadette-nek igaza van. Így lett Lourdes az ég és föld ölelkezése, a természet és a természetfeletti találkozásának a helye. A csodás gyógyulások színhelye.

Miért zarándokolnak az emberek ezrei ma is Lourdes-ba? – Kettős céllal: testi gyógyulást keresve, lelki gyógyulás után epednek.

a) A testi gyógyulás keresése. A betegség a bölcsőtől a sírig ott settenkedik mellettünk. A betegek világszövetségébe mindenki beletartozik. Akarva – nem akarva... Háromféle ember van: aki már volt beteg, aki most, per pillanat beteg, és aki majd egyszer beteg lesz. Ez olyan örökség, amelyet a legtöbb embernek viselnie kell!... Az emberi természet húzódozik, irtózik, fél a betegségtől. Orvoshoz, kórházakba, klinikákra megyünk. Szeretnénk meggyógyulni... Ezért a betegember bizalommal tekint Lourdes felé. Minden évben nagy hívőereg zarándokol Lourdes-ba. Viszik magukkal betegei-

ket. Az ottani Bazilika évkönyvei és a felvett orvosi jegyzőkönyvek egyre több csodás gyógyulást regisztrálnak.

Mi az összefüggés a csodás gyógyulások és a Szeplőtelen Fogantatás között? A betegség, a szenvedés, természetünk törvénye szerint való. Visszamegy az első bűnre, amely Ádámtól ered. A hibás természetet örököljük tőle. A testi szenvedés mély, fájdalmas seb marad mindig... A Szeplőtelen Fogantatás visszaállítja a teljes győzelmet a sátán és a bűn felett.

b) A lélek gyógyulása. Ha megkérdezzük a lourdes-i zarándokokat, felejthetetlen élményekről számolnak be. A zarándokok, ha a várt testi gyógyulás nem is következett be, – hitükben megerősödve térnek haza... A hit az ima kegyelme és a természetfeletti élet által növekedik.

Amikor az Oltáriszentséggel minden beteget külön-külön megáldanak, a tömeg könyörög, mintha testi szemével látná a Megváltót és közvetlenül beszélne vele... Itt szinte tapasztalható, hogy nemcsak az létezik, amit látunk és kezünkkel tapintunk. Van csoda! Itt reménység és hit fakad a beteg ember lelkében. Míg lábunk a földön áll, a hit lelkünket Istenhez emeli.

Mit üzen nekünk a lourdes-i Szűzanya?

Két dolgot: Fiaim, lányaim, szeressétek a betegeket! Ti is lesztek betegek! Előbb vagy utóbb. A beteggondozás nagy és szent feladat. Az irgalmasság testi cselekedetei közé tartozik. Krisztus szavai szerint: „Beteg voltam és meglátogattatok engem...” (Mt 25, 36), – az örök üdvösség egyik záloga!

Ezért minden gondos orvos, minden lelkiismeretes ápolónő, minden áldozatos beteggondozó, irgalmas szamaritánus, aki a betegben magát Krisztust látja.

De arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy a betegnek nemcsak teste, hanem lelke is van! Ha kórházba jut, előzetesen a lelkét hozzuk rendbe: a szentgyónás, a szentáldozás, vagy ha súlyosabb esetről van szó, a szentkenet segítségével.

Kedves Testvérek! – „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás” – mondta Mária a kis Bernadette-nek. Mint a kis Bernadette a szép nőre, úgy tekintünk mi, életerős emberek ma a Szeplőtelen Szűzre, aki a teremtés felett ragyog, mint életünk reménye. Kezünk összekulcsolódik, ajkunk imára nyílik...

Szeplőtelen Szent Szűz, akit hordott méhed,
Az Teremtőd, Urad és Istened néked.
Öt dicsérje, áldja a világon minden,
Mert ő a hatalmas, fenséges Uristen. Ámen.

II.

A hitbéli megtérésekről mondja *Szent Ágoston* – aki az emberiség egyik legnagyobb gondolkodója volt – hogy ez nagyobb csoda, mint a világ felfedezése, és dicsőbb csoda – tehetjük hozzá – mint ami Lourdes-ban végbemegy.

Ilyen csoda volt *Alexis Carrel* (†1945) megtérése is. Híres tudós volt, akit 1912-ben Nobel-díjjal tüntettek ki. Kilenc évvel előtte, mint szabadgondolkodó ment Lourdes-be, látszólag véletlenül. Az történt ugyanis, hogy a Lyonból Lourdes-ba menő zarándokvonat egyik kísérő orvosa az utolsó pillanatban lemondta az utazást, így szívességből Carrel ment el helyette. Útközben a tudós figyelmét egy Bailly Mária nevű fiatal leány kötötte le, akinek súlyos tbc-je és hashártyagyulladás volt. Az orvosok minden reményt feladtak már vele kapcsolatban; Carrel is feltétlenül csatlakozott véleményükhöz. „Ha ez meggyógyul – mondta merészen –, akkor minden további nélkül katolikus leszek vagy bolond.” Így mondta kissé elsielve...

Amikor kíséretében a beteget a lourdes-i fürdőbe vitték, az ápolónők vonakodtak a jéghideg vízbe mártani, mert úgy ítélték meg a dolgot, hogy a lány biztosan belehalna ebbe... Bemerítés helyett ezért csak néhány csepp lourdes-i vízzel hintették meg a lányt. Abban a pillanatban azonban nagy változás történt. A haldokló felállt, és egy órán belül teljesen egészséges lett, és az is maradt haláláig, ami ez után csak 34 évvel később következett be.

Carrel, akinek a hirtelen gyógyulás látványa felborította tudományos meggyőződését, az első pillanatban nem tudott megszólalni, majd később olyan állapotba került, hogy heteken át magányosan járta a hegyeket, míg ismét magához nem tért; hitetlensége egyszer s mindenkorra eltűnt.

1928. májusában zarándokvonat ment Lourdes-ba. A zarándokok közt volt egy 28 éves leány, száncsalomra méltó állapotban. Az I. világ-

háború végén, amikor 18 éves volt, heveny agyhártyagyulladást kapott. Hosszú, 10 évig tartó szenvedés következett. A betegség következtében vesefájdalmai támadtak, amelyek állandósultak. Még ennél is rosszabb volt, hogy lábai megbénultak, térdei összehúzódtak és nem tudta őket kinyújtani. A szegény leány 10 éven át sem menni, sem állni, sem ülni, sem térdelni nem tudott. Összekuporodva feküdt az ágyon. Öt kórházban volt, 12 orvos próbálta ki rajta tudományát.

A beteg a zarándokvonattal indult a messze Lourdes-ba. Félig holtan ért oda. A grottánál való imádság, a szent forrásvízben való fürdés semmit sem segített rajta. Így telt el az első, a második, a harmadik és a negyedik nap; ahelyett, hogy javult volna, mindig rosszabbul lett. Az ötödik napon szinte már kétségbe esett. Folyton azt suttogta: „bár maradtam volna otthon, hogy édesanyámnál haljak meg...” Ebben a belső meghasonlásában közeledett hozzá a kísértő. Ő azonban összeszedve minden keresztény bátorságát, szembeszállt vele a legszentebb imádsággal, amelyre az ember csak képes: „Uram, legyen meg a te akaratod, még ha oly fájdalmas is, még ha nem is értem meg!”

Ekkor csendes béke szállt sokat szenvedett szívébe. Elaludt és amikor reggel a régi fájdalmaira ébredt, s a beteghordozók a barlanghoz akarták vinni, elutasította őket, mert Isten szent akaratára szerette volna bízni magát egészen. Délben a beteget ismét a barlanghoz akarták vinni. Ez volt az utolsó alkalom, mert másnap már haza kellett utazniuk. Megadta magát. Nem azért, hogy meggyógyuljon, hanem hogy a beteghordozókat ne sértse meg. De alig érintette az áldott vizet, – mi is történt? – kinyúltak lábai... Végtelen nagy öröm járta át. Felugrott, felállt, az, aki 10 éve már, hogy nem tudott állni. Gyorsan felöltözködött. 10 éve nem öltözködött maga. Odaszaladt a barlanghoz, aki 10 éve nem tudott járni. Hátalt szívvel térdelt, aki 10 éve nem tudott letérdelni.

Három dolog kell tehát ahhoz, hogy az Istenanya segítsen. Az első: a nagy szükség; a második: a buzgó ima; a harmadik: az Isten akaratára való hagyatkozás.

*

A csodás gyógyulások: a hit mankói. Az emberi gyengeség megsegítői. De a lélek gyógyítása, a bűnök bocsánata sokkal nagyobb, mint a betegség meggyógyítása.

Egy idős pap, aki minden évben ott gyóntat, mondta: „Én vagyok az igazi csodák tanúja...”

1948-ban 2 200 000 zarándok, 15 000 beteg;

1949-ben 4 000 000 zarándok, 20 000 beteg;

és napjainkban is több millió ember látogatja meg Lourdes-ot, mind az öt világrészről...

Lourdes a szó legősibb és legkeresztényibb értelmében zarándokhely, a világ legnagyobb máriás kegyhelye.

*

„A lourdes-i Szűzanyának, akin én mindig bensőséges szeretettel csüngtem, szívből akarok hálát adni azért, hogy életben vagyok. Vajon az lenne utazásom célja, hogy betegségemből meggyógyuljak, – és ha a gyógyulás nem következne be? – Nem zúgolódom. Bár kérni fogom a jó Istent és a Szűzanyát, hogy egy kicsit segítsenek rajtam. Tudom, hogy megtehetik, de már előre meghajlok az Isten akarata előtt. Amint Isten és szent Anyja akarják, úgy fogadom a sorsom. Mindezek ellenére boldog vagyok. Ha te tudnád, hogy milyen boldog vagyok, talán még szívesen cserélnél is velem”. – Így ír *Fred Snite*. Amit ír, az igazán katolikus érzületből fakad. Már a távolból így kiált Hozzá: „A kéréseim meghallgatását egyedül rád bízom!”

*

18 jelenés kegyelmében részesült Bernadette, Mária választott leánya. Mária mégis jelentéktelenséget és szenvedést (asztma, csontszú) juttatott neki. Örök példája lett így Lourdes legnagyobb csodájának. Annak, hogy az a sok ezer beteg, aki látta a helyszínen a csodákat, s maga mégsem gyógyult meg, – emiatt nem keseredett el, hanem hazatért és attól kezdve nyugodtan szenved, mert értelmét látja immár gyötrelemeinek...

III.

Lourdes, a legnagyobb Mária-kegyhely

A Szűzanya megjelenése óta Lourdes fejlődése rohamosan haladt előre anélkül, hogy ez akár az egyháznak, akár a városnak egyetlen

fillérjébe került volna. Mindent a Mária-tisztelek áhítata, áldozatkészsége és hálája teremtett elő. A kis község szinte világvárossá fejlődött, még a területe is meghatványozódott; a Gave folyót is elterítették újjából, hogy helyet adjon a nagyobb terjeszkedésnek.

A legrégibb templom Lourdes-nak a Massabielle sziklájába vajt kripta; az egyedüli, Bernadette még láthatott. Itt szinte éjjel-nappal gyóntatnak. A kripta fölé épült a hatalmas Bazilika, melyet 1876-ban szentelt fel egy bíboros, 35 püspök, 3000 pap és 10 ezer hívő jelenlétében. A Bazilika harangjai minden félórában eljátsszák a híres lourdes-i himnusz dallamának első strófáját.

A harmadik templom a bizánci stílusban épült Szentolvasó Temploma. Itt tartják a legnagyobb egyházi szertartásokat.

Lourdes szíve, központja és legfőbb varázsa persze a barlang, a Grotta, amelyet megszentelt a Szűzanya jelenléte. Itt állították fel a megjelenés helyén azt a gyönyörű Mária-szobrot, amelyet Fabisch szobrászművész készített el carrarai márványból Bernadette közlései alapján 1864-ben. Amikor a szobor elhelyezésével egyidejűleg a templomot is átadták rendeltetésének, az 5000 lakosú Lourdes-ba 60 ezer hívő és 400 pap gyűlt egybe, hogy páratlan lelkesedéssel és fényes pompával ünnepelje meg a nevezetes eseményt.

A Grottában feltűnik a rengeteg felfüggesztett mankó, vasfűző, hátgerinc-tartó s hasonló betegségekre utaló szerkezet, mindmeggannyi hála- és diadaljelvénye a Boldogságos Szűz hatalmának és jóságának. A Grottában télen-nyáron, éjjel-nappal rengeteg gertyát éget a hívők tisztelete, hódolata és hálája. Ki tudná csak megsejteni is, hogy mindegyik lángocska kinek-kinek milyen kérését, szenvedését, gyógyulási vágyát vagy más kívánságát jelképezi?!

A templomokon és a Grottán kívül minden zarándokot lelke mélyéig meghat és részvétre indít a 6–800, néha 1000, hordágyon, tolókocsin, vagy betegszállító autón látható betegek serege, akiket kórházba, fürdőbe, templomba, szállodába vagy magánházba segítenek a többnyire önkéntes, nemeslelkű és szolgálatukért földi jutalomra nem számító irgalmas szamaritánusok. Még meghatóbb az a szívét facsaró látvány, amikor a beteg férfiak, nők és gyermekek a körmeneteket szegélyezik és a világ minden nyelvén hangosan könyörögnek gyógyulásért. Vannak közöttük vakok, bénák, sánták, nyavalyatörések, tüdővészések, rák-betegek, közülük egyik-másik arcán alig van már hús, és sok olyan beteg, akiről az orvosok már rég lemondtak...

Eleinte csak franciák, de csakhamar külföldiek is egyre többen keresték fel Lourdes-ot. 1954-ben, a Mária-évben 4,5 millió zarándok látogatta meg a Szűzanya megjelenésének helyét, de az óriási tömeg összezsúfolása miatt többen nem is tudták megközelíteni a massabiellei barlangot. Ezért a város püspöke szakemberekből álló nemzetközi bizottságot kért fel alkalmas terv kidolgozására és a barlang előterének olyan megnagyobbítására, amely megfelel a jövőben várható még tömegesebb látogatásoknak, különös tekintettel az 1958. évi centenáriumi ünnepségekre. 1955–56-ban a túlsó parton levő rétet két új híd felállításával a kegyhely előterébe hozták, majd eltüntették a zarándokok és a körmenetek mozgását zavaró töménytelen elárúsító bódét.

1956-ban megkezdődött a X. Szent Pius pápa tiszteletére készülő óriási földalatti kápolna építése, mely 20 000 hívő befogadására alkalmas, így a világ legnagyobb altemploma. 14 ezer négyzetméteres területével csak 1000 négyzetméterrel marad el a római Szent Péter Bazilikától. Hossztengelye 200, keresztetengelye 80 méter. A vasbeton mennyezetet 58 oszlop tartja, melyek a körmenetek számára félkilométeres utat szegélyeznek körbe. A főoltár a két tengely metszőpontjában áll, mindenünnen látható; a falakat semmi sem díszíti, szobrok sincsenek benne. Ugyanebben az évben a Grottát is renoválták, mely célra XII. Pius pápa 2 millió francia frankot adományozott.

A különféle nemzetek szinte versenyeztek egymással, hogy Lourdes-ban méltó emléktárggyal legyenek képviselve, ezzel is állandósítva a Szűzanya iránt érzett hódolatuk kifejezését. Drága hazánk ebből dicséretesen és példaadóan vette ki részét. A lourdes-i hatalmas Kálváriának a 14 állomása közül a tizediket a magyar nemzet ajándékozta és építtette fel. Ez a stáció a ruháitól megfosztott szenvedő Krisztust ábrázolja életnagyságban. A stáció oldalán feltűnően látható Magyarország címere.

1881-ben a népes magyar zarándok-csoport egy gyönyörű nagy és díszes zászlót vitt Lourdes-ba és hagyott ott örökségül. Ott leng ma is a felséges Bazilikában, méltó helyet foglalva el a többi zászló között. A zászlót a kis Jézust tartó Szűzanya, Szent István, Szent Imre, Szent László és Szent Erzsébet alakja díszíti, alattuk e felírással: „Sancta Maria, Patrona Hungariae, Ora pro nobis!” – Boldogságos Szűz Mária, Magyarország védőasszonya, könyörögj érettünk!

Lourdes a Szűzanya megjelenése idejében elhagyatott és elhanyagolt, szegényes, és még a legtöbb francia előtt is ismeretlen kis község volt. Ma pedig, – nem egészen 100 év után Róma után a világegyház legismertebb és leglátogatottabb kegyhelye, ahol évente több milliárd zarándok fordul meg. Lourdes neve már csaknem mindenütt ismeretes, sőt alig van ország és egyházmegye, ahol nem található meg akár a lourdes-i szobornak, akár az ottani barlangnak a mása vagy szentélye.

A lourdes-i évkönyvek tanúsága szerint ma már az öt világrésznek egyetlen országa sincs, ahonnan az utolsó 90 év alatt zarándok vagy más látogató ne érkezett volna e szent helyre.

Lourdes „legnagyobb csodája”

Csodálatos tapasztalat, hogy azok a betegek, akik Lourdes-ba zarándokolnak, de nem gyógyulnak meg, utólagosan sem sajnálják az utazás költségeit és fáradtságát. Ellenkezőleg: megnyugodva, megvigasztalva, hitükben megerősödve térnek vissza otthonukba.

Még a teljesen hitetlen, és Lourdes-ot külön regényben vádoló *Zola* is kénytelen volt megvallani a „Gaulois” levelezőjének: „Hallottam az embereket úgy beszélni Lourdes-ról, mint valamely szégyenletes, századunkat lealázó babonáról, és elhittem. De most az ellenkezőjét állítom: Lourdes a szeretet, a lelkesülés és áldozat tűzhelye és vallom, hogy Lourdes szükséges az önzés századában. A betegek derűje tetszik nekem, a meg nem gyógyultak bizalma és megadása meghat engem. Megvallom, hogy az emberiség elleni merényletnek tartanám e ritka és ártatlan megnyilatkozásoknak útját állni.”

Fulton Oursler, a „The Happy Grotto” c. New-Yorkban megjelenő könyv szerzője egy alkalommal megkérdezte *William J. McGarry* jezsuitát, a „Theological Studies” szerkesztőjét: „Melyiket tartja Lourdes legnagyobb csodájának?” – A páter így felelt: „Lourdes legnagyobb csodája a meg nem gyógyult betegek arcán látható megnyugvás.”

Majd így folytatta a páter: „Miért nem zúgoládnak ezek Isten ellen? Sok esetben feláldozzák ezek a betegek mindenüket, hogy a barlanghoz jussanak. Mindent elkövetnek, hogy a gyógyulásra méltóknak bizonyuljanak és semmi sem történik. És épp az ilyen

betegek, mikor elhagyják Lourdes-ot, Istennek hozsannát énekelve ülnek vissza tolószékükbe vagy hordágyukba.”

Fulton Oursler fel is keresett több ily beteget. Íme, az egyiknél tett látogatásáról szóló közlése: „Felkerestem Paul Galland párizsi ügyvédet (lakása: 4, Carriere-Marle, Bourg la Seine). Néhány év boldog házassága és kitűnő ügyvédi tevékenysége után súlyosan megbetegedett rhizomelic sponylitisben. Gyógyíthatatlan nyomorék lett. Ágyhoz szegezett élő szoborként töltött néhány évet. Lourdesban keresett gyógyulást, de eredménytelenül. Mindehhez az anyagi nehézségek járultak... Ő maga nem tudott dolgozni, de felesége sem, mert őt ápolta. És ez a teljes mozdulatlanságra ítélt ügyvéd Lourdes-ból való hazaérkezése után nemcsak hogy nem zúgolódott és elégedetlenkedett, hanem tollba mondotta „Egy beteg férfi látomása” c. könyvét (a Siloe kiadóhivatalnál jelent meg, Francois Mauriac előszavával), amelyben allelujás hangulattal írt Lourdes-ról. És a beteg azóta állandóan mosolyog és derűs, boldog megelégedése látogatóira is átragad.

*

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY

(Március 25.)

I.

Az első „Ave Maria”

A magyar nemzet Mária-tisztelete ősrégi.

Mit ünnepelünk ma? Azt a titkot, amikor a Szűznek az angyal tudtára adta istenanyai méltóságát. Ekkor hangzott el először a történelemben: „*Ave Maria, gratia plena*” – Gábor arkangyal ajkáról (Lk 1, 28). Azóta ez az imádság ott ég az imádkozók ajkán. Ott él a zeneművészek remekeiben. Ott él kitörölhetetlenül a katolikus milliók lelkében... *Üdvözlégy Mária!*

Minden Mária-ünnep alkalom arra, hogy a Mária-kultusz üdítő vizében megfürdjünk. Neki hódoljunk, példáján felbuzduljunk és kövessük Őt. Boldog Grignon Lajos azt ajánlja, „hogy mindennap mindent Máriával, Máriában, és Mária által tegyünk. Meglátjátok Testvérek, nagy dolgokat érünk így el. A Máriás-lélek – Jézus Szíve szerinti lélek lesz. Aki máriás lelkületre tesz szert, az a túlvilág tiszta levegőjét árasztja.”

Ő a kegyelmek Anyja, a bűnösök menedéke, a szomorúak vigasztalója, a keresztények segítsége. Mikor volt Anyánk, annyira szükségünk Reád, mint ezekben a nehéz időkben?! Énekeljük bűnbánó szívvel: „Gyászbaborult egek, háborgó tengerek csillaga Mária...”

Kedves Testvérem! Él még az édesanyád? – Köszönd meg a jó Istennek és légy megelégedett. – Már elveszítetted? – Keresd fel gyakran a sírját és imádkozzáál érte!...

De a jó katolikus nem feledkezik meg mennyei Édesanyjáról sem!... Ő megtanít minket: hinni... – Ahol Mária-kultusz van, ott virágzik a katolikus hit. – Megtanít imádkozni... Mária egyedül

volt és imádkozott, amikor az angyal megjelent neki és azon túl is sokszor „szívébe véste” a Fiával történt csodás dolgokat és „el-elgondolkozott rajtuk” (Lk 2, 51). – Megtanít tűrni és szenvedni. . . , Álla a keserves Anya keresztfánál siránkozva” . . .

Testvérek! Mi mit teszünk, ha vállunkra nehezedik a keresztt? – Megnyugszunk, megrettenünk vagy zúgolódunk?

Mária átvezet minket e világ veszélyein. Megőrzi tisztaságunkat. Főleg a betegeket és szűkölködőket segíti. A kb. 1600 Mária-kegyhelyen látható votív tárgyak ezrei fényesen igazolják az ismert imát: „Még sohasem lehetett hallani, hogy valaki közbenjárását kérte és nem nyert meghallgatást.”

Mária a haldoklókat visszavezeti szent Fiához!

Három nagy Mária-tisztelő: Ligouri Szent Alfonz (†1787), Hofbauer Szent Kelemen (1820) és IX. Pius (†1878) az *Úrangyala* imádkozása közben halt meg. – A híres komponista, *Max Reger* (†1916) halála előtt nyerte vissza a hitét. Amikor Amsterdamban halála előtt meggyónt, így szólt: „Megmentettél. Most boldog vagyok és nyugodt. Tegnap azt mondtam: ha még élek, a Miatyánkot fogom megzenésíteni. Most megváltoztatom elhatározásomat. . . Inkább a „Salve Regina”-t, amely megmentett engem. Mert noha hitemet soha meg nem vallottam, mégis időről-időre elmondtam egy-egy Ave Maria-t.”

És mi? Testvérek, hogyan élünk? Időben határozzunk! Ámen.

II.

Az emberiség történetében két, mindennél jelentősebb „legyen” hangzott el. Az egyik, amikor Isten a Szentírás szerint a „legyen” szóval megteremtette a világot! – A másik szóra, amikor Szűz Mária kimondotta a „legyen nekem a Te igéd szerint” mondatot, és ezzel megkezdődött a megváltás nagy műve.

A mai ünnep tárgyában hitünknek csaknem minden titka egysül. Atya, Fiú, Szentlélek, Szűz Mária istenanyai méltósága, szepőtelen fogantatása, a megváltás, Isten nagy szeretete és gondoskodása és az angyalok létezése. . . Íme, milyen mély hódolattal kell megünnepeelnünk a mai napot, és mily nagy bizalommal telhetünk el Szűzanyánk iránt!

A Szűzanya ünnepén ne csak kérjünk tőle, hanem adjunk is neki valamit, például ígéretet, hogy ezentúl úgy élünk, hogy a Szűzanya

mindig örömmel, meglelégedéssel és mosolyogva tekinthessen reánk.

A mai ünnep érdekes ellentétre is emlékeztet. Egyrészt a mai nap annak a világtörténelmi fordulópontnak az emléke, amelyen a Megváltó megtestesült és Mária istenanyai méltósághoz jutott. – Másrészt meg ez az a nap, amelytől fogva Mária élete a szenvedések állandó láncolata lett. A mi csetleles hosszú és súlyos szenvedésünk sem Isten haragjának vagy bosszújának a jele, hanem éppen jövendő nagy dicsőségünk és mennyei örök boldogságunk záloga!

III.

Bizonyára mindenkit meglepnek a Szentatya szavai: „... az egész emberi természet nevében adta beleegyezését (Mária), hogy szellemi értelemben vett házasság jöjjön létre az Isten Fia és az emberi természet között.” („Mystici corporis” enciklika befejező része.)

Ha arra gondolunk, hogy mit kapott, mivé lett Mária; alig jut eszünkbe, hogy mit adott, mit tett. Pedig Máriának a szerepe nemcsak az elfogadás, nemcsak az Isten keze alatti nagy megnyilvánulás, hanem az adás, a felajánkozás, a szabad megnyílás lehetőség is volt! Ha a megtestesülés Isten legnagyobb tette, akkor Máriának ebben vállalt szerepét nyugodtan nevezhetjük a legdöntőbb emberi elhatározásnak... A legfontosabb tisztán emberi cselekedetnek.

Mennyire meghatározatlan, következésképpen nehéz helyzete lett volna Máriának gyermekével szemben, ha előzetes tudta és beleegyezése nélkül, csak vak eszközként adott volna neki emberi létet! Így azonban tudta, hogy éppen úgy anyja a Fiúnak, mint más édesanya a fiának... Szabad róla gondoskodnia, tiszteletét, szeretetét elvárnia... Számára soha feleslegessé nem válnia...

Mi Istennel csak Krisztus embersége révén egyesülhetünk. Krisztus embersége pedig Mária személyn keresztül kapcsolódik az egész emberiséghez, azaz Mária révén lépett – a házasságnál is nagyobb, mert természetfeletti – kapcsolatba az emberi természettel. (Takács József, Vigília.)

SZŰZ MÁRIA SZEPLŐTELEN SZÍVE

(Jézus Szívének ünnepe utáni napon)

I.

Az ünnep gyökere visszanyúlik 1648. február 8-ra, P. Eudes Mézerai-hoz, a Jézusról és Máriáról nevezett kongregáció alapítójához. E szerzet tagjai, akiket eudistáknak neveznek, különösen is tisztelték Jézus és Mária szívét.

Római részről VII. Pius pápa ismerte el először ezt a kultuszt. XII. Pius pápa pedig 1944. május 4-én Mária Mennybemenetelének nyolcadára, vagyis augusztus 22-re tette ezt az ünnepet.*... Azért, hogy kiemelje czálalt a Szeplőtelen Fogantatás dogmájához való kapcsolatát. Ezért magának az ünnepnek a nevét is megváltoztatta, vagyis Mária Legtisztább Szívének ünnepét – Mária Szeplőtelen Szívének ünnepére változtatta át. 1944-ben külön misét és officiumot is rendelt el Mária Szeplőtelen Szívének tiszteletére. A fatimai üzenet révén – és különösen azáltal, hogy XII. Pius pápa a II. világháború kellős közepén, 1942. október 31-én az egész világot Mária Szeplőtelen Szívének ajánlotta fel – ez a kultusz rohamosan elterjedt és nagy népszerűsége tette szert a hívek között. Az új liturgikus naptárreform a Jézus Szíve ünnepe utáni napra tette Szűz Mária Szeplőtelen Szívének ünnepét.

Szűz Mária szíve minden árnytól mentes!

1. Szívünk tisztasága meglátszik abból is, hogy kire nézünk, mert ki mit szeret, arra néz... Hajlamaink tisztasága meglátszik vonzó-

* A II. világháború vérzivataros napjaiban, 1944-ben. XII. Pius pápa terjesztette el az egész egyházban. A sokat szenvedett kereszténység ösztönösen menekült oltalomért a Béke Királynőjéhez a Szeplőtelen szívhez. Augusztus 22-én volt ennek ünnepe, majd naptárrendezés folytán, a Jézus Szent Szíve ünnepe utáni napra került át.

dásainkon. A szentek is ismerik az alsóbb ösztönöket, de nem szennyeződnek be tőlük. . .

Istent szeretni – a tisztaság első feltétele.

2. Eszközök a lelki tisztaság elérésére.

Az egyház mutatja az utat. Mária megőrizte Isten szavait a szívében. Követi, amit Krisztus az utolsó vacsorán mondott övéinek (Jn 15, 3): „Ti már tiszták vagytok, a tőlem kapott tanítás hatására”.

Nekünk is meg kell hallgatnunk az Úr szavait. Szívünkbe kell fogadnunk! A szív csodálatos talaj, mert az értékes vetést befogadja és sok gyümölcsöt terem. Isten szava a szívtisztaság révén átjárja bensőnket. . .

3. A szívtisztaság boldog hatásai: A tökéletes tisztaság olyan helyé varázsolja szívünket, ahol a Szentlélek szívesen tartózkodik. „A Szentlélek Isten templomai vagytok” (1 Kor 6, 19–20; Jak 4, 5; Péld 8, 31).

Aki a szenvedélyeknek enged, elveszti a tisztaságot. Micsoda ellentét van Mária szíve és a mi szívünk között! Mennyi tisztátalanság, szolgálékúság, nyugtalanság él a mi szegény szívünkben!?

4. Mária szíve: gyökerében tiszta, mert mentes az áteredő bűntől. A lelki és testi egyensúlyt tökéletes harmóniában megtartotta. (A szeplőtelen tisztaság nélkül nem lett volna méltó az istenanyai méltóságra.)

Nincs Máriában félelem, csak szeretet. A fantázia nem kezdte ki tisztaságát. Ő az örök Ige misztikus Jegyese. . .

5. Mária szíve hasonlít szent Fia szívéhez, főleg a kegyelemben. Mi is alakítsuk szívünket az Ő szíve szerint, mert Mária a legfőbb ideál!

A szüzesség kiterjed testre és lélekre. Vagy egyszerű elhatározásból vagy fogadalomból ered. . . Mária egész életében tiszta volt.

Van állapotbeli tisztaság: a házastársak tisztasága, a nőtlenség és papok, valamint a szerzetesek tisztasága. Máriánál a belső és a külső teljesen fedi egymást!

Mária segíts, hogy tiszták legyünk gondolatainkban, szándékainkban, a Te példád szerint.

Most segíts meg Mária,
Ó irgalmas Szűzanya!
Keservét a bűnak-bajnak,
Eloszlatni van hatalmad.

Hol már ember nem segíthet,
A Te erőd nem törik meg.
Hő imáit gyermekednek,
Nem, Te soha nem veted meg.
Hol a szükség kínja nagy,
Mutasd meg, hogy anya vagy!
Most segíts meg Mária,
Ó irgalmas Szűzanya! Ámen.

II.

Ha egy kicsit is jól befelé nézünk, vagy kifelé tekintünk, szomorúan látjuk, milyen félszeg, felemás rejtély az ember. Lelkesedik a szép, a jó, a szent után és mégis – mennyire gyarló, bűnös. Mennyire vágyódik a lelke felfelé és mégis – mennyire húzza lefelé a hús, a vér, a könyörtelen nehézségi erő. Micsoda kettősség! Végletek szunnyadnak benne. Az ég és föld, evilág és másvilág, test és lélek – véges és végtelen, halandó és halhatatlan feszül benne. „Látom a jót, helyeslem is és amikor a kivitelre kerül a sor?...” Mégis a rosszabbat választom!

Ez mind az áteredő bűn szomorú következménye! A keresztség eltörli ugyan az eredeti bűnt, de úgy vagyunk utána, mint a beteg: klinikailag gyógyult állapotban, de úgy, hogy bizonyos szervi, anatómiai elváltozások azért még visszamaradtak... Az egyetlen teremtmény, aki létének első pillanatától kezdve mentes volt az eredeti bűntől, a Szeplőtelenül Fogantatott Mária. Krisztus érdemeire való tekintettel Isten a Szűzanyát kiemelte az eredeti bűn törvénye alól.

Az első Éva által jött a bűn, a második Éva: Mária által az üdvösség. Az első Ádám engedetlenségével eljátszotta az istenfiúságot, a második Ádám: Krisztus engedelmességével megváltott minket.

Isten csodálatos minden emberben, különösen Máriában. Ő egészen kiválasztott. – Külön, sajátos világ! ... Universum! Lát-hatatlan területekkel, belső szépséggel és szentséggel... Az isteni mindenhatóság, bölcsesség és szeretet mesterműve.

Mária Szent Szíve, légy a menedékem. Ámen.

SARLÓS BOLDOGASSZONY

(Július 2.)

I.

Azért nevezi így a magyar nép a Szűzanyát, mert ünnepe az aratás idejére esik. Régen ugyanis nem kaszával, hanem sarlóval arattak. Az első Sarlós Boldogasszony napon rokonánál, Erzsébetnél tett látogatása alkalmával Máriának szárnyaló háladal csendül az ajkán. A Magnificat emléknapja ez. „Akit Te szent Szűz, Erzsébetet látogatván méhedben hordoztál. . .” Hány neves költő, kiváló festő és jeles szónok örökítette meg e szép eseményt! Ezt ábrázolja a váci Székesegyház főoltárképe is.

Mi is történt tulajdonképen? – Amikor Szűz Mária Gábor arkangyal révén tudomást szerzett róla, hogy a Szentlélek csodás kegyelme révén az Ő áldott méhe lesz Isten megtestesülésének eszköze, csodálatos öröm töltötte el a lelkét. Örök igazság, hogy az ember a nagy örömet és a nagy fájdalmat nem tudja egyedül elviselni. Bonum est diffusivum sui. . . A jószág nem öncél: szétárasztja magát. Szűz Mária is felkeresi rokonát, Erzsébetet és annak férjét, Zakaariást, a születendő Keresztelő János szüleit, egy Ain Karim nevű vidéki városkában, Jeruzsálemtől 7 km-re (Lk 1, 39).

Ha öröm van az ember szívében, gyorsabb a járása. Nem ismer fáradságot. Máriát is hajtotta az öröm. Meg akarta osztani szívének túlcsoorduló boldogságát. A nagy távolság nem tartotta vissza. A megtestesülés égi boldogságát kívánta velük közölni. De a rokoni szeretet is hajtotta. Erzsébet nagynénje idős már és a hatodik hónapjában van. Segítőre szorul. A fiatal Mária siet segítségére.

Amikor belép a kis hajlékba, örökszerű hálának csendül fel ajkán: a Magnificat. . . (Lk 1, 47-55).

Mária háladalából kicsendül a bátorság is, amikor azt mondja:

„Mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék” (Lk 1, 48).
– Alázatosság és bátorság összetartozik. A bátorság alázatosság nélkül vakmerőség. Az alázatosság bátorság, önbizalom nélkül: gyengeség. (Vö. 1 Sám 2, 1–10: Hanna hálaéneke.)

A Szűzanyában a bizakodó bátorság is szóhoz jut. Isten választott eszköze Ő a megváltás szent művében!

És bennünk Testvérek, él-e a hála és ott ég-e bensőnkben szent hitünk megvallásának bátorsága is? Ámen.

*

Magasztalja lelkem az Urat,
és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben.
Hiszen tekintetre méltatta alázatos szolgáló leányát:
Lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék.
Mily nagy dolgot művelt velem
Ő, a Hatalmas és a Szent!
Irgalma az istenfélőkre száll
Nemzedékről nemzedékre.
Nagyszerű dolgokat művel karja erejével,
Szétszórja a szívük szándékában gőgösködőket,
Uralkodókat taszít le trónjukról,
De fölemeli az alázatosakat.
Éhezőket tölt be minden jóval,
De üres kézzel bocsátja el a gazdagokat.
Fölkarolja szolgáját, Izraelt,
S amint megígérte atyáinknak,
Nem feledí irgalmasságát
Ábrahám és utódai iránt mindörökre.

(Lk 1, 47–55)

(Békés–Dallos-féle Szentírás fordítás szerint)

*

II.

A régi görögök mondása: „Az a legjobb asszony, akiről a legkevesebbet beszélnek.” Ezt így lehetne kiegészíteni: Az a legjobb asszony, aki magáról nem beszél semmit...

A Szűzanya jellemzője a hallgatás, a szerény visszavonulás. A

Szentírás szerint kevés szóval töri meg néha a hallgatást. Hallgatása azonban nem a kisebbségből vagy emberfélelemből ered, nem is a szellem vagy az érintkezési képesség hiányából fakad.

A Magnificat az egyetlen hosszabb reánk maradt megnyilatkozása, amellyel szerénységének és egyben lelki gazdagságának olyan grandiózus emléket állított. A Magnificat első mondata Erzsébet rokonának üdvözlésére adott visszhangja. Amikor Mária rokonát, Erzsébetet felkereste, és hangos szóval felkiáltott: „Áldottabb vagy te minden asszonynál és áldott a te méhednek gyümölcse! Hogyan lehet az, hogy Uram anyja jön hozzám? Amint felhangzott fülemben köszöntésed szava, örömtől repesett a magzat méhemben. Boldog vagy, mert hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neked!” (Lk 1, 42–45)

Mária ez alkalommal nem tagadja és nem taszítja el magától a dicséretet. Amit Erzsébet mond, igaz. Ezt az igazságot Mária minden alázatossága mellett sem hallgathatta el, vagy tagadhatta. Mivel Gábiel angyal szavára teljesen szabadon igent mondott, most sem mondhatott ellen a Szentléleknek, aki Erzsébetből szólott.

Mária azonban a tiszteletet tovább adja és gyönyörű háladalba kezd. Hitből fakadó és egész létet átható örömdal csendül ajkán: Magasztalja az én lelkem az Urat... A kegyelem teljessége szinte kitör Máriából.

Mit tanulunk belőle? A hit Isten-közelség. A hit az Istennel való legbensőbb, legfőbb közösség... A hit végtelenül több, mint hideg szakismeret tömkelege, illetőleg annak tudomásulvétele. – A hit a lélek öröme, újjongása, aki Istent nem mint szükségeset tekinti, akitől fut a szabadság-igénybe, hanem Atyát lát benne, s örömét, boldogságát leli benne.

Mi is ilyen élő hittel imádkozzuk a Magnificatot, amely Aín Karim helységben (Jeruzsálemtől nyugatra 7 km-re, Názarettől pedig néhány napi járásra) a világ összes nyelvén – magyarul is márványtáblába van vésve.

Legyen: Magnificat a mi rózsafüzérünk, Magnificat a mi kegyképünk... és Mária-templomunk, Magnificat a mi Mária-kongresszusunk... Ámen.

Látogatás Erzsébetnél

„Mária útrakelt és ment a hegyek közé, Juda egyik városába sietett.”

Szent Lukács elmondja Szűz Mária látogatásának történetét. A Szent Szűz amint értesült Erzsébetnek, Zakariás feleségének áldott állapotáról, elindult sietve a hegyek közé, Judeába, Erzsébethez, rokonához. Érkezésekor ő köszöntötte Erzsébetet, Ő, aki szűzi méhében hordozta Szent Fiát. Köszöntésének hangjára Erzsébet betelik Szentlélekkel és méhében felujjong a magzat. . . Így viszonzozza Erzsébet Mária figyelmességét: „Áldottabb vagy te minden asszonynál, és áldott a te méhednek gyümölcse! Hogyan lehet az, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? (Zk 1, 42-43). Mária viszont a Magnificat magasztos szavaival válaszolt, dicsérte Istent, aki felemeli az alázatot. Három hónapig maradt unokanővérénél és azután visszatért otthonába.

Ez az elbeszélés amilyen egyszerű, annyira magasztos. Felfedi Mária csodálatos, felebaráti szeretettől égő szívét. Ez a szeretet készítette, hogy rokonát haladéktalanul meglátogassa. Erzsébet nem hívta, az angyal sem biztatja, csak egyszerűen tudtul adja az eseményt. Ez az értesülés elegendő volt, hogy Mária nekiinduljon a hosszú útnak. A szeretet hívása hangzott lelkében és Ő ennek haladéktalanul eleget tett.

A szeretet segítette az út viszontagságainak elviselésére. Ily fiatal nő számára az út hosszú volt. Kb. 140 km-re van Názárettől Ain Karim, Zakariásék városkája. Ez a 4-5 napi járásnyi út kemény és veszedelmes is volt. Hegyeken át, ösvényeken, szakadékok szélén, barlangok mellett, melyekben vadállatok és rablók bújtak meg. De a „szeretet mindent elvisel”, ezért a gyenge Szűz nem fontolta meg a nehézségeket, hanem útnak indult.

És Mária milyen kegyelmeket hozott Zakariás házának? Nem Jézust vitte-e, a kegyelmek forrását, kinek jöttén Keresztelő Szent János – Erzsébet fia – még anyja méhében megengesztelődött. Erzsébet eltelik a Szentlélekkel, Zakariás pedig elnyerte a prófétálás adományát.

Tartsuk szemünk előtt ezt a példát és kérjük Nagyasszonyunkat, tegyen készséggé az Ő szeretetéhez hasonlóan gyakorolni a főpáncsot, s a spontán szeretetet, mely még kéretlenül is arra készlet, hoy megszüntessük vagy legalábbis könnyítsük mások szenvedését. Ily nagylelkű szeretettel látogassuk a szegényeket és betegeket, nem félve a nehézségektől és nem riadva vissza az áldozatoktól sem.

MAGNIFICAT

(Szöveg és dallam: Dr. Dienes Valéria)

1. Magasztalja lelkem
Az én Uramat,
Örvendezve élek,
Szárnyai alatt,
Szolgálója lettem,
Lepillantott rám,
Alázattal zengi,
Dicséretét szám.
2. Ami velem történt,
Nem volt soha még,
Boldognak mond engem,
Minden nemzedék.
Nagyot művelt rajtam,
Hatalmas keze,
Jóságában százzor,
Szent az Ő neve.
3. Irgalma leáradt,
Népünkre borult,
Félelmünkre szállott,
S a szívemre hullt,
Hatalmas a karja,
Csak egyet suhint,
S a kevélykedőket,
Széjjelszórja mind.
4. Letörli a gőgöst,
Képzelt magasán,
Alázatos hívét,
Áldja trónusán.
Éhezőknek étket,
Tele kézzel ad,
De a gazdagoktól,
Zárja kapuját.

5. Izrael dolgára
Örök gondja van,
Szívén hordja népét,
Nagy irgalmasan.
Atyáinkhoz szólott
Évezreken át,
Ábrahám és magva
Ismerte szavát.
6. Dicsőség az Úrnak,
Áldjuk az Atyát,
Fiút és a Lelket,
Századokon át.
Tudom, hogy mit adtál:
Töviskoronát.
Áldott légy ma érte,
S minden koron át.

KÁRMELHEGYI BOLDOGASSZONY

(Július 16.)

I.

A Kármelhegy 45 km hosszú hegység a Szentföldön. Ennek a Földközi-tengerbe nyúló legmagasabb pontján emelkedik a karmeliták anyakolostora. Ott áll a Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére épült templom. A jámbor hagyomány szerint e helyen Stock Szent Simonnak, az itt élő karmelitának megjelent 1251-ben a Boldogságos Szűz. Egyben ún. skapulárét, vállruhát adott át neki. Kérte, hogy ennek viselését terjessze. Egyben megígérte, hogy mindazok, akik e szent ruhát viselik és állapotbeli tisztaságukat megtartják, továbbá bizonyos imákat végeznek, nem kárhoznak el. Ha pedig a tisztítótűzbe kerülnének haláluk után, a következő szombaton a Szűzanya kiszabadítja őket és a mennyországba juttatja. – Az egyház e jámbor hagyományt hivatalosan sem meg nem erősítette, sem nem cáfolta. X. Pius pápa 1911-ben megengedte, hogy a vállruha helyett Mária-érmet is lehet viselni.

A régi papi breviárium július 16-ra, ez ünnepre szóló hatodik leckeje, hogy a Szűzanya a karmelita rendet sok kiváltsággal halmozta el. A skapuláré társulat tagjait, akik állapotbeli tisztaságukat megőrzik, az előírt imát elvégzik, a Szűzanya a tisztítótűzben megvigasztalja, s a jámbor hit szerint hathatós közbenjárásával hamarosan kiszabadítja és a mennyországba juttatja.

XIII. Leó 1982. május 16-án a Portiuncula-búcsú kiváltságát adta a Kármelhegyi Szűzanya ünnepének. Ez azt jelenti, hogy július 16-án teljes búcsút nyerhetnek mindazok, akik, meggyónnak, megáldoznak, valamely karmelita templomot vagy nyilvános kápolnát meglátogatnak s a Szentatya szándékára 6 Miatyánkot, 6 Üdvözlégyet és 6 Dicsőséget imádkoznak. E búcsú a halottakért is felajánlható.

A skapuláré kettős jelentőséggel bír:

1. A skapuláré a valahová-tartozás jele. Az első skapulárék kisíben és színben valamely szerzetesi ruha utánzatai. A hovatartozás külső jele. A skapuláré tehát a világi és szerzetesrend közötti kapcsolatot, köteléket külső magvallása. A szerzetesek hármasság fogadalommal az evangéliumi tanácsok követésére tesznek ígéretet: a szegénység, a tisztaság és az engedelmesség vállalására.

2. A skapuláré a tisztelet jele. A karmelita rend teljesen Mária-nak van szentelve. Eme rendhez való tartozás külső jele: Mária különös tiszteletének is bizonyítéka. Aki a skapulárét viseli, megvallja, hogy sok kegyelmet nyert általa.

Miképp kapcsolódik össze a lelki kegyelem és külső jel? – Az ember testből és lélekből áll. A belső külsőleg kíván megnyilvánulni. A külső tett belső érzület nélkül semmi. A belső viszont elsikkad, ha külsőleg nem nyilvánul meg. Tisztán emberi síkon is így van. A királyok és államfők lovagrendeket és kitüntetések osztoztatnak, amit mellen viselnek. Magában véve az érem nem érték, de mint méltóság és megbecsülés jele, sokat ér. Ez természetes. Miért különös tehát, ha a külső jelvényeket megbecsüljük, amelyek ajtatósságra és reményre figyelmeztetnek? Mária figyelemmel van emberi szokásainkra és alkalmazkodik azokhoz. . .

Az egyház bizonyos szokásokat vezetett be, amelyek általában szentelmények. Ide tartozik a skapuláré is. A skapuláré Mária ruhája. Nem talizmán, amely titkos erőt rejt magában, amely semmi mással nem pótolható, hanem tiszteletünk kifejezése, amely erejét csakis az Istenanya kegyének köszönheti. A skapuláré értékét az egyház áldásából meríti, de abból is, hogy milyen szeretet, gyermeki bizalom és buzgó ima fűződik hozzá.

Hogyan viseljük a skapulárét?

A skapuláré hatóerejét az egyház könyörgésének és Mária jóságának és hatalmának köszöni. – Miért szükséges, hogy az egyház előírásait a skapuláré formájára és a kötelező imákra nézve megtartsuk? Azért, hogy cme gyakorlat szellemét, lelkét megértsük és Mária igazi tisztelete és tevékeny szeretete által kitűnjünk. Ez a mi benső magatartásunk lényegesebb és hatásosabb, mint maga a skapuláré.

A Mária-tisztelet ellehet skapuláré nélkül is. A skapuláré azonban igazi Mária-tisztelet nélkül jelentéktelen. A skapuláré és a kapcsolatos ígéretek azt igazolják, hogy milyen áldásos az Istenanya tisztelete, semmi mást.

A skapuláré üzenete: Mária gyermeke nem veszhet el! – Legyen meg bennünk a helyes magatartás, amely a belső ájtatasságot külső eszköz diszkrét alkalmazásával össze tudja kapcsolni. Mi is ezt akarjuk! Kármelhegyi Boldogasszony, könyörögj érettünk. Ámen.

II.

A mennyország bizonyosság. Az, aki „út, igazság és élet”, mondotta: „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki bennem hisz, mégha meg is hal, élni fog. Mindaz, aki belém vetett hittel él, nem hal meg sohasem.” (Jn 11, 25–26) – A halállal tehát nincs mindennek vége, mert a halál után az élet tovább tart. „Az igazak – így mondja az Úr, – az örök életre jutnak.” (Mt 25, 46) – „Atyám házában sok lakóhely van. Elmegyek, hogy helyet készítek nektek.” (Jn 14, 2) – Ott pedig – *Szent Ágoston* szavai szerint, – „élni és látni, szeretni és dicsérni fogunk, és mindez vég nélkül lesz.” A választottak boldogságáról, az üdvözültek sorsáról a Jelenések Könyvében is ez áll: „Letöröl szemükről minden könnyet. Halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom. Ami eddig volt, elmúlt.” (21, 4) – „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1 Kor 2, 9) – A mennybeli örök boldogság tehát tény.

Testvérek, amilyen biztos a mennyország, éppen olyan biztos a pokol léte is. Krisztus világosan beszél erről is, nem is egyszer, hanem többször is. „Ha szemed megbotránkoztat, vájd ki és vedd el magadtól. Inkább egy tagod vesszen oda, semhogy egész tested a kárhozatra kerüljön.” (Mt 5, 29). Az utolsó ítéleten az Örök Bíró azokhoz, akik balján állnak majd, így szól: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely a sátánnak és angyalainak készült” (Mt 25, 41).

A mennyország és a pokol között lebeg a halál pillanatában minden ember. Ha a megszentelő kegyelem állapotában van, akkor az örök életre megy, – ha nincs, akkor lelke örökre elveszett. Mivel azonban a jóban való állhatatosság kegyelme végre is Istennek kegyelmi adománya, nincs egyetlen élő ember sem, aki életében bizonyos lehetne, hogy a mennyországba jut. Így értjük meg az egyházat, aki a gyászmisében az elhunyt lélek szájába a következő szavakat adja: „Akkor szegény én mit tegyek, oltalmamra kiket vegyek, – hol a szentek is rettegnek...”

Ebben a döntő órában Mária a mi oltalmunk! Már a korai középkorban is erősen hitték, hogy egyetlen buzgó Mária-tisztelő sem veszhet el örökre. Az isteni tudományban jártasak is hasonlóképpen nyilatkoznak, nemcsak Ligouri Szent Alfonz, hanem Szent Anzelm és *Bellarmin Szent Róbert* is. Ez utóbbi azt mondja: „Nem látszik lehetségesnek, hogy az elveszen, akit Krisztus anyjának ajánlott ezekkel a szavakkal: Íme a te fiad... – ha csak be nem zárja a szívét és fülét azzal szemben, amit Krisztus mondott neki: Íme a te anyád!

Az egyházi írók eme tanúbizonyságai fontos megerősítést találnak abban, amit Krisztus földi helytartója hirdet. *XV. Benedek pápa* írja: „Állandó és hosszú tapasztalaton alapuló hite a népnek, hogy mindnyájan, akik Mária oltalma alatt állnak, nem vesznek el örökre”. *XII. Pius* pedig azt tanította: „A Boldogságos Szűz tisztelete a szent férfiak véleménye szerint a kiválasztottság jele.”

Végül azt kell mondanunk, hogy a buzgó Mária-tisztelőnek nemcsak bizonyága van arra nézve, hogy a pokol tüzeit elkerüli, hanem megalapozott kilátása is. A halál órájában, amikor az ember a menny és a pokol között, az örök boldogság és az örök kárhozat között lebeg, Mária az ő oldalán áll és átsegíti őt az örök ígéret országába. *Berchmans Szent János* jelmondata: „Szeretem Máriát és szolgálok neki, aztán biztos vagyok az örök boldogságról.” Ámen.

A skapuláré

„Díszruhának öltetted magadra!”
(Sir 6, 31)

A 13. század közepén jelentős esemény indította útnak a skapulárét. A karmelitákat ebben az időben kegyetlenül üldözték. Ezért generálisuk: Boldog Stock Simon különleges bizonyoságot kért a Boldogságos Szűz kegyét. Szűz Mária 1251. július 16-án megjelent Simon rendi generálisnak. Kezében tartva a skapulárét, jóságosan így szólt hozzá: „Fogadd szeretett fiam, rended skapuláréját, mint oltalmam zálogát, te és minden karmelita számára a kegyelem jelét. Mindaz, aki ezzel a skapuláréval hal meg, nem fog az örök tűzben szenvedni. Ez az üdvösség jele, veszélyben oltalom, a béke és a szeretet pecsétje.”

Egy fél évszázaddal később Szűz Mária kinyilatkoztatta *XXII. János* pápának, hogy hamarosan kiszabadítja a tisztítótűzből azokat, akik a skapuláré-társulat tagjai.

Modern kritikusok kételyeket támasztanak Stock Simon és XXII. János pápa látomásai ellen. Mindazáltal a nagytekintélyű XIV. Benedek pápa a Szűzanya ünnepeiről szóló munkájában kijelenti, hogy feltétlen hitelt ad mindkét látomásnak. Ennek megfontolása elégséges ahhoz, hogy a szent skapulárét nagy tiszteletben tartsuk. Viseljük hát és terjesszük.

Ez elhatározásunk annál szilárdabb lesz, ha részleteiben szemléljük mindazokat az előnyöket, melyeket Mária ígér azoknak, akik áhítattal viselik a skapulárét.

Ez a szent vállruha, vagy érem:

1. Biztosíték és különös oltalom számunkra a lélek és a test minden veszedelmében. Számtalan csoda igazolja ezt.

2. Az üdvösség jele, hiszen azok, akik ezzel a vállruhával, vagy éremmel hálnak meg, megmenekülnek az örök tűztől, mert Mária elnyeri számukra a végső állhatatosságot, ha igazak, – ha pedig bűnösök, megszerzi részükre a megszentelő kegyelmet.

3. Alapos a remény, hogy hamarosan kiszabadulunk halálunk után a tisztító tűzből.

4. Jogot nyerünk, hogy a társulat jócselekedeteiben és vezeklésében részesüljünk, vagyis a férfi és női karmeliták érdemeiben, mind pedig ennek a rendnek engedélyezett minden búcsújában.

Ehhez a számos búcsúhoz még hozzájön a Szeplőtelen Fogantatás, a Hétfájdalom, a Szentháromság és a Kínszenvedés skapuláréknak engedélyezett búcsúk. Kövessük a szenteket és viseljük ezeket a vállruhákat, vagy legalább a skapulárét. Ily módon a Szent Szűz tetszésére leszünk, és az Ő különös oltalmában részesülünk.

E búcsúk elnyerése megrövidíti a tisztító tüzet és sok szenvedő léleknek leszünk segítői. Kérdezzük meg magunkat: Vajon oly hittel viseljük-e, mint gyermekkorunkban? Nem adtunk-e hitelt lelkünkben a kritikusok kételyeinek? Ma is viseljük a vállruhát vagy az érmet? Különbben elveszíthetjük a kiváltságokat és búcsúkat, melyek ehhez vannak kötve.

Vállruha és érem

„Keresztények segítsége, könyörögj
értünk...”

Ha a skapuláré ájtatosságot terjesztjük:

1. Tiszteletünket fejezzük ki a Szűzanya iránt. Alattvalókat és bízó lelkeket szerzünk Neki.

2. Sok lélek üdvösségét munkáljuk. Apostolkodásunkkal sok bűnöst vezethetünk vissza Istenhez.

A valóban buzgó apostolok nemcsak a bűnösök megtérítésén fáradoznak, hanem arra törekszenek, hogy legyenek bárányaik állhatatosak és biztosítsák üdvösségüket. Tudjuk, hogy Mária a bűnösök menedéke, a kétségbeesettek reménye. A jó pap Mária-ájtatosságokra buzdítja rábízottait, így a skapuláré viselésére is. Az igazi apostol hisz a Kármelhegyi Szűz ígéretében: azok, akik ebben a vállruhában halnak meg, megmenekülnek az örök tűztől.

*

NAGYBOLDOGASSZONY

(Augusztus 15.)

I.

Ma, Nagyboldogasszony napján ünnepeljük azt a tényt, hogy a Szent Szűz teste, amely az Üdvözítőt a világnak adta, visszatért Istenhez a mennybe. Szűz Mária elszenderülése után a szent hagyomány szerint lelke rövid ideig tartó elválás után ismét egyesült testével. A temetése után harmadnapra Isten csodás intézkedése folytán lelke ismét egyesült testével és dicsőségesen felvétellett a mennybe. Ezt a tényt, mint katolikus hitigazságot, dogmát *XII. Pius* pápa ünnepélyesen kinyilvánította 1950-ben.*

A vatikáni múzeum gyönyörű képei között is kiemelkedik Raffaello csodás alkotása: Mária mennybemenetele. Szinte látja az ember, hogy a Szűzanya virágokkal telehintett sírjából kiszáll és repül az ég felé. Az apostolok sóvárogva tekintenek utána.

– Boldog nap! Az Édesanya szent Fiával találkozik. Örökre! Elválaszthatatlanul!

Mire tanít minket Nagyboldogasszony napja?

1. Egyházszeretetre. Ezen a napon nagyon sokan keresik fel a Mária-kegyhelyeket és szinte érezni az erőt, ami a templomokból árad: Az erősek még erősebbek lesznek. A lányhák, az alvók feléb-

* A legősibb magyar Mária-ünnep. Sok évszázadon át ez volt a magyarság nemzeti ünnepe. Szent István királyunk is ez ünnepen (1038-ban) ajánlotta Magyarországot a Szent Szűz oltalmába. Ez volt a világtörténelem legelső országfelajánlása a Szent Szűznek. A többi katolikus országok csak évszázadok múlva követték Szent István királyunk példáját. Szűz Mária mennybevitelének az ünnepe ez. A keleti és a nyugati egyház egyaránt máig is a legnagyobb Mária-ünnepnek tartja. Magyar püspökségeink legtöbbje is Nagyboldogasszonynak van szentelve. Mária mennybemenetelének dogmáját XII. Pius hirdette ki 1950-ben.

rednek... A Mária-tiszteletnek, a buzgó templomlátogatásnak a búcsújárásnak eredménye, hogy forróban ragaszkodunk Szent Fiához és Fia tovább élő misztikus testéhez, az Anyaszentegyházhoz, amely elkísér a bölcsőtől a sírig és minden nehezebb életszakaszban és minden nehéz órában ott van mellettünk szentségeivel (keresztség, bérmlás, házasság, szent kenet, szentgyónás, Oltáriszentség).

Igaz, az egyháznak, mint hajdan Krisztusnak, sok ellensége volt. Igaz, hogy az Anyaszentegyház 2000 éves, de sziklán áll! Dogmatikai elvei nem változnak az ember ízlése, kívánsága szerint. Ezért örökké fiatal! Nem öregedik el a hanyatló cizmékkel. Nem hanyódik az áramlatokkal. Mégis rugalmas, mert minden kornak megvan a maga mondanivalója. A történelem viharai sokszor porral és vérrel lepték be. Nem egyszer földi, emberi külső vonásai megváltoztak. Lényege azonban változatlan, mert az isteni igazságok letéteményese.

2. Nagyboldogasszony napjának tanítása növeli hazaszeretetünket. – Két tökéletes társaság van a földön. Az egyik a Jézus Krisztustól alapított Szentegyház. A másik is Istentől van földi, szociális gondjaink megoldására: ez az állam, a haza.

Az állam jogi struktúra. A haza ellenben erkölcsi fogalom. A család kibontakozása. A haza az a hely, ahol születünk, ahol imádkozni tanultunk, ahol őseink porladnak és porladunk majd mi is.

Haza csak egy van! Lehet tucatszámra ruhánk, cipőnk, könyvünk! Lehet, hogy külföldön több pénzt, vagyont vagy állást szereznénk; hazánk azonban csak egy van!

Nem vallhatjuk a latin mondást: „Ubi bene, ibi patria!” – Ahol jó, ott a haza. – Mi a halhatatlan katolikus költővel mondjuk: „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell!” (Vörösmarty)

3. Nem kell félnünk attól, hogy aki katolikus, hátat fordít hazájának. Mi a hazaszeretetet magától Krisztustól tanultuk! Az Írás tanúsága szerint Krisztus kétszer is sírt hazája pusztulása miatt. Tanította: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré!” (Mt 22, 21)

A mai ünnep Mária égbe való felvételének ünnepc. Örömnünnep! Mondjuk hát áhítattal:

Örülj, vigadj, tisztaságban kivirágzott anyaság,
Kit körülvesz mennyországban az angyali sokaság.
Mária, mi Anyánk, mennyei pátrónánk,
Bűnösökre, nézz le ránk!

Örvendezzél Isten anyja, boldogságos asszonyság,
Mert tégedet megkoronáz a teljes Szentháromság.
Atyaisten koszorúzza leányának szent fejét,
Fiúisten édesanyját, a Szentlélek jegyését.
Mária, mi Anyánk, mennyci pátrónánk,
Bűnösökre nézz le ránk. Ámen.

II.

1. A mai nap örömnép! Égben és földön! A győzelem napja!
A megdicsőülés napja! A beérkezés napja! Mária megdicsőülése,
mennymbemenetele...

2. Valóra vált a Magnificat! „Lám, mostantól fogva boldognak
hirdet minden nemzedék!” (Lk 1, 48) El tudnánk-e sorolni a világ
templomait, amelyek Máriának vannak szentelve? Fel tudnánk-e
sorolni a Mária-festményeket és -szobrokat? – El tudnánk-e hirtelen
sorolni a nagy Ave Maria-kompozíciókat, a májusi oltárokat? –
A szentolvasók, rózsafüzérek végeláthatatlan sorát? Erzsébet láto-
gatásakor hangzott először a Magnificat... Most: ott fenn zengi
állandóan.

Egész élete a kis Názárettől, Betlehemén át a Kálváriáig Magni-
ficat... Isten magasztalása volt, Isten akaratának teljesítése!

A Szűzanya dicső ünnepén bizalommal forduljunk hozzá, mint
Édesanyánkhoz. Az édesanya utolsó szava, utolsó kérése, utolsó
figyelemztetése még hosszú évek távlatából is elevenen cseng a
fülünkben. Az Édesanya ott fenn a mi bizalmunk és reménység-
ünk... De még sokkal hathatósabb az anyák, apák és gyermekek
égi Anyjának, az Istenanyának, Üdvözítőnk Anyjának könyörgése.
Az anyaság hatalma, méltósága Tőle származik.

Szeretet és szenvedés teszi az édesanyákat tiszteletreméltóvá és
szeretetreméltóvá. Van-e szebb, mint a Szűz Anya a kis Jézusával
karján?

A mai napon járulunk a Szűzanyához mély hódolattal. A nehéz
órákban, amikor a hit lámpása kialvóban van, az ima forrásai ki-
apadóban vannak és hideg, száraz, kietlen közöny üli meg a lelkün-
ket – fohászodjunk hozzá, hogy öntsön olajat a hit és imádság
pisllákoló lámpásába!

Vannak belső és külső kísértések is, amelyek a testet a lélek ellen izgatják a hús és vér jogán. Ilyenkor Máriára gondolni a legjobb védőeszköz a lélek számára, hogy tiszta és fényes maradjon. A leg-tisztább Szűzre való tekintet tiszteletet parancsol a férfiaknak a nőkkel szemben és ezt súgja feljűk: Nem – és nem! – mert nyílt tekintettel akarok az égi Anya, az édesanyám, a feleségem és gyermekcim szemébe nézni!

Nagyboldogasszony, könyörögj érettűnk. Ámen.

A mennybevétele

„Mária felvétetett a mennybe!...”

Katolikus hittétel, hogy Isten Anyja földi életének befejeztével testestől-lelekestől felvétetett a mennybe, ahol isteni Fia a dicsőség legragyogóbb dicsfényével koronázta meg. Egyedűl Isten ismeri a dicsőség ragyogását és pompáját, amely az ég Királynőjét ékesíti.

Az emberi ész sohascm foghatja fel az égi dicsőséget, melyet Isten azoknak készít, akik itt a földön szertették Őt, – mondja az Apostol. Kicsoda foghatja fel valaha is azt a dicsőséget, amelyet szeretett Édesanyjának készített, ki mindenkinél jobban szerette Őt itt a földön. Teremtésének első pillanatától fogva jobban szerette, mint az összes angyalokat és embereket együttvéve – mondja *Szent Bernát*. Joggal éneklí az egyház a szentnisc graduáléjában: „Mária fölvétetett az égbe, örvendez az angyalok kara, Alleluja!”

Mária dicsőséges mennybeviteléről írja *Origenész*, „...az ég angyalai csodálattól kiáltva fordulnak a Mária közelében levő angyalokhoz: Ki az, aki feljő a pusztából, gyönyörtől alétan, kedvesére támaszkodva?” (Én 8, 5) Erre mi a legmélyebb tisztelettel válaszoljuk az angyaloknak, amint csodálattal kérdik: „Kicsoda Ő?” – „Ő az Úr alázatos szolgáló leánya, ki zsenge éveitől életét Isten szerető szolgálatára szentelte. Ő a szegény munkás felesége, aki egyszerű kézi munkájából tartotta fenn a Szent család életét. Ő az a súlyosan megpróbált Anya, aki mikor eljött ideje, nem talált házat, mely befogadja, ezért istállóban, barmok közt szűlte meg isteni Gyermevét. Ő az Édesanya, kinek sötét éjszaka idején kellett idegen országba menekűlnie, hogy megmentse Gyermevét Heródes kegyetlen és féltékeny dűhétől. Ő az Anya, ki látta Fiát, az ég és föld Teremtőjét, mint hontalan vándort, kinek nem volt hová lehajtani fejét. Ő az Anya, ki a legkedvesebb és legszentebb Fiát látta

a keresztfáján. Végül Ő az Anya, kinck lelkét a fájdalom töre járta át.

És most a Fájdalmak Anyja, a Vértanúk Királynéja, az ég megkoronáztotta bement Fia soha véget nem érő örömébe, soha el nem halványuló dicsőségébe.

Gondolatok Nagyboldogszony ünnepére

1. Mi volt a Szűzanya a világ szemében és mi Isten szemében? A világ szemében: egy ácsmcster felesége... És Isten szemében? Öröktől fogva, milliárd nő közül, mint a legértékesebb kiszemelve... szeplőtelenül fogantatva... Angyal üdvözli és közli vele istenanyai méltóságát... Mindez miért? Mert Máriának a lelke volt szép, szent és Istennek rendkívül tetsző...

2. *Aquinói Szent Tamás* szerint a mindenható Isten teremthetett volna szebb és tökéletesebb világot, boldogabb élőlényeket, egyszerűbb emberfajta, de a Boldogságos Szűz emberi méltóságánál különbet még Ő sem. (Sum Theol. I. q. XXV. art. 6. ad. 4.)

3. A Szűzanya mennybemenetele ébressze fel bennünk a hitet és a reményt, hogy számunkra is fenn van tartva egy dicsőséggel és boldogsággal teli élet, ha a földi életben a Boldogságos Szűz példája szerint Isten útját járjuk.

4. A Boldogságos Szűz mennybevittele nem is olyan rendkívüli tény. Vele voltaképp az történt annak idején, ami – ha szentül élünk, – velünk is megtörténik az utolsó ítélet után, hogy testünk feltámad és egyesülve a lélekkel, a mennyországba jut.

5. Csak az „Úr szolgálólányából” lehetett az „Ég Királynője”, és csak a Fájdalmas Anyából a Dicsőséges Anya!

6. A mai ünnep egy pillantás az égi, a mennyei Szűzanyára... míg a többi Mária-ünnep a Szent Szűz földi életének egyes eseményeit üli meg (pl. fogantatás, születés, az angyali üdvözlés stb.). A mai ünnep viszont a Szűzanya mennyei életének megkezdését ünnepli.

7. Ez az ünnep emlékeztet minket arra, hogy nemcsak a léleknek, hanem a testnek is van örök hivatása, a testünket is várja Isten a mennyben. Ezért imádkozzuk a Hiszekegyben: „...hiszem... testnek feltámadását!”

8. A Szűzanya mennybemenetelének leghíresebb festménye Tiziano „Assumptio” című képe. Mária arcán a legnagyobb meglepetés, s egyben öröm észlelhető. Mikor emiatt kérdőre vonták

a nagy művészt, így felelt: „Lehetetlen, hogy még a Szűzanya is meg ne lepődött volna azon a mérhetetlen jón, szépségen és boldogságon, amelyet a mennyország nyújt a megdicsőülteknek. . .”

*

Hogyan ábrázolja a művész ezt a fenséges aktust? A kép alsó részében üres sírüreget látunk, telve rózsákkal. Az apostolok állják körül. Az egy térdelő alak Szent Tamás apostol, aki nem volt jelen a Szűzanya sírbatételekor. Indiai apostoli körútjáról későn érkezve kéri az apostolokat, hogy nyitassák meg a sírt. Látni szeretné a Szűzanyát. Ez megtörtént, de a holttestet nem találták. Csupán üres sírűregbe tekinthettek. Hogy mire következethettek, azt a kép felső részén láthatjuk. Mária az angyalok között emelkedik az égbe. Az Atya kitárt karokkal várja. . . Isteni Fia nem engedhette, hogy Édesanyja bűn nélküli teste a halál enyészetévé váljék. Egyetlen teremtmény, aki áteredő bűn nélkül született és mentes volt minden személyes bűntől is.

A Szűzanya halála, dicsőséges mennybevétele sok művészt megihletett, festészetben, zenében, irodaiomban egyaránt. Miért? Nem csak legenda ez? XII. Pius pápa hitigazságként (dogma) mondta ki a világnak 1950-ben, hogy a megdicsőült testével és lelkével felvétetett a mennybe. Tehát nem művészi fantázia terméke, hanem valóságos tény kifejezője a mai ünnep. A legrégebbi Mária-ünnep, már a IV. században ünnepelték Mária mennybevételét.

Mit mond nekünk ez az ünnep? Mária hűséges, szolgáló életútjának győzelmét. Elszenderülése csupán átmenet volt.

Fogadtatása a mennyben. . . Próbáljuk csak elképzelni, hogyan fogadták a feltáruuló mennykapuban megjelenő édesanyját az Üdvözítőnek! Az angyali karok ujjongása! Szüzek, vértanúk, szentek. . . A Szűzanya találkozása Szent Fiával! Szüleivel: Szent Annával, Szent Joachimmal. Szent Józseffel, a hű élettárrsal. A dicsőséges Szentháromsággal. Jézusa vezette Őt örök jutalmazásra a mennyi Atya trónja elé. „Atyaisten koszorúzza leányának szent fejét, Fiúisten édesanyját, a Szentlélek jegyesét!”

Igen, az Atyaisten megkoronázza Őt a könyörgő mindcnhatóság erejével. Per Mariam ad Jesum. . . Szent Fia a mártírok koronájával. A Szentlélek, – mint mátkáját, – a szüzesség koronájával.

Micsoda megdicsőülés! Az egykori csendes, rejtett, imádságos,

egyszerű názáreti napok szolgálatáért és a véres, göröngyös keresztút hűséges vállalásáért. . . Hétfájdalmú Szűz. – Mindaz az egykori gyötrelm, fáradság, vesződség elmúlt. A mai nap győzelme, jutalmazott boldogsága: Örök! Ezért mondja szépen a magyar nyelv Nagyboldogasszonynak, . . . A hétfájdalmú Szűz könnyei felszáradtak, és örömeiket dalol szívében. Pergetvén a rózsafüzér gyöngyeit, hányszor mondjuk Róla emlékezve: Ki Téged Szent Szűz a mennybe felvett!

Nagyboldogasszony ünnepén a katolikus egyház Szűz Mária mennybemenetelét ünnepli. Mária, Jézus anyja, miután földi pályafutását bevégezte, feltámadt testben mennybevétetett, hogy örökké Fia dicsőségében legyen, mondotta ki 1950-ben a hittéelt XII. Pius pápa, megfogalmazva a keresztényeknek ősidőktől vallott szilárd hitét. Szűz Mária reménységünk csillaga, mert ha Ő testében mennybevétetett, akkor mi is fel fogunk támadni, a mi testünk is ebben a sorsban részesülhet. Hiszen Szűz Mária is ember volt, mint mi.

Szűz Mária mennybevételével az Úristen megmutatta, milyen sorsot szánt az embernek. Hiszen Ő arra rendelt bennünket, hogy „hasonlóvá legyünk Fia képmásához” – írja szent Pál apostol a rómaiakhoz. Nemcsak lélekben, hanem testben is. „Krisztus azzal az erővel, mellyel mindent hatalma alá vethet, átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez” – így olvassuk a filippieknek írt levélben. Szűz Mária szent Fia képmására megdicsőült testben van jelen a mennyországban. Nem lehetett az enyészet áldozata az a test, melyben az Isten Fia lakozott. Nem lehet a pusztulás martaléka a mi testünk sem, mely – az apostol szavaival élve, – „a bennünk lakó Szentlélek temploma”, melyet Isten jelenlétével megszentel. Ennek a testnek, a mi feltámadott testünknek együtt kell lennie az örök boldogságban Szűz Máriával és Jézus Krisztussal. Mi ugyanis az Ő házanépe, meghívott vendégei vagyunk. Ne feledjétek, – figyelmeztet bennünket Szűz Mária: életetek megkezdett örök élet! Nemcsak lelketek, hanem testetek is örökké élni fog. Mindnyájan fel fogunk támadni! Van, aki az életre, lesz, aki az ítéletre. . . Ki-ki tettei szerint.

Szűz Mária, reménységünk csillaga, mert testi mennybevétele megtanít arra, hogy helyesen értékeljük az emberi testet. Az emberi

test nem tökéletes önmagában, nem imádandó bálvány, amint egyesek gondolják. Test és lélek ugyanis egymásra vannak utalva. A kettő harmonikus egysége adja a teljes embert. A bűnnek nemcsak a test a forrása. Minden bűn gyökere a lélek szellemi döntésében van, ha szembefordul Isten akaratával. A test csak kifejezi a lélek döntését. Testünkért, lelkünkért egyaránt felelősek vagyunk Isten előtt. Mert a test és lélek az egész ember, együtt birtokolják majd a mennyei örökséget. Szűz Máriában a test és a lélek tökéletes összhangban volt. Így lehetett egész ember, aki kegyelmet talált Istennél.

*

A rózsafüzérben imádkozzuk, hogy Jézus édesanyját a mennybe felvitte és ott megkoronázta. . . Nagyboldogasszonykor ezt az egybefonódó kettős eseményt ünnepeljük.

A Szűzanya mennybemenetele ébressze fel bennünk a hitet és reményt, hogy számunkra is fenn van tartva egy dicsőséggel és boldogsággal teli élet, ha a földi életben a Boldogságos Szűz példája szerint Isten útját járjuk. Ha szentül élünk, velünk is megtörténik az utolsó ítélet után, hogy testünk is feltámad és egyesülve lelkünkkel, a mennyországba jut.

*

„Földünknek égbe szállt csodája, Dicső kegyes Nagyasszonyunk, Neved szívünk ezerszer áldja, Ha vigadunk, ha zokogunk. Te vagy, akit nem ér a vád, Te vagy kit minden ember áld; Te vagy a jó, a szent, a szép, Örökre fényes példakép.”

Goethe, a híres német költőfejedelem, aki a *Faust* című gyönyörű művével ajándékozta meg a világot, azt mondta egyszer: „Minden embernek naponta meg kellene nézni egy művészi szobrot vagy képet és el kellene olvasni egy szép költeményt, hogy ízlése tisztuljon, vágyai és gondolatai nemesebbek legyenek.”

Sajnos, napjainkban nehéz ezt a kívánságot teljesíteni, mert ritka a szép kép és szobor és még ritkább a szép költemény.

De Testvérek, Goethének ezt a kívánságát a katolikus egyház mégis teljesíti. Egyházunk az évnek szinte minden hónapjában oda állít elénk egy gyönyörű képet, amely nemessé, magasztossá teszi szívünket, lelkünket: a Szűzanyának képét. Ha erre a képre tekintünk, gondolataink valóban nemesek, fennköltek, szentek lesznek.

Sokan szemünkre vetik, hogy túlságosan tiszteljük a Szűzanyát. Testvérek, meg kell vallanunk őszintén és nyíltan, hogy nem esünk túlzásba. Azt valljuk, hogy Mária is ember, mint mi, teremtmény Ő is, mint mi. – Mégis óriási különbség van közöttünk! Mária Jézus Anyja, Jézus pedig valóságos Isten és valóságos ember, s ezért Mária Istenanya. Az Isten a legkiválóbb teremtményét választotta ki édesanyjává.

Nincs a világon szebb látvány egy csillogó szemű édesanyánál, karján a kisgyermekkel. Arra kérek mindenkit, álljon meg e mély-séges titok előtt, amelyet az édesanya és a gyermek együtt fejez ki.

Kedves Édesanyák, szeretném most emlékeztetetekbe idézni, hogy a gyermeknek nemcsak teste van, hanem lelke is! A szép ruha, a magnó, a motor, az autó, a szórakozás, a disco nem minden! Ismétlem, a gyermeknek nem csak teste, hanem halhatatlan lelke is van! Szoktunk erre gondolni? Nincs igaza a híres Cigánybáró című operett egyik áriájának, amely ezt énekli: „Az élet célja semmi más, mint jó evés és jó ivás.” Nem ez az élet célja!

Szükség van ételre, italra, ruhára, egészséges lakásra. De ez nem minden! „Nemcsak kenyérrel él az ember...” mondja az Üdvö-zítő. Más is kell neki, másra is áhítozik az emberi szív. Csodálatos az emberi szív. Ha kiszakítom a mellkasomból, nem több, mint a fél öklöm. Ha odadobom a kiskutyának, nem lakik jól vele. És ha az emberi szív elé oda dobom a világ minden örömét, gazdagságát, hatalmát, betétkönyvével, villájával, autójával, ragyogó ruháival, drága kincseivel együtt, – nem telik be vele, nem lakik jól vele... Miért? Mert az emberi szív a végtelenre van beállítva. Olyan meg-győzően mondja *Szent Ágoston*, az egyháznak egyik legnagyobb szentje, annyi bűnökkel teli élet után: „Magadnak teremtettél Uram minket és nyugtalan a mi szívünk, míg benned meg nem nyugszik.” Az ember tudva vagy nem tudva, erre a végtelenre, az Istenre éheznek és szomjaznak. Addig nem találja meg élete igazi célját, amíg Istenre nem talál.

Mi tulajdonképpen az élet célja? – Szent hitünk megmondja nekünk: honnan jövünk és hová megyünk. Azt is tudomásunkra adja, hogy a földi élet egy rövid zarándokút. Az Istentől jövünk, tőle kapjuk a halhatatlan lelkünket és visszatérünk Istenhez, az Atyához. Kedves Testvérek, van-e ennél felségesebb, boldogítóbb filozófia? Nincs, és nem is lesz soha ezen a világon!

Kedves Testvérek! Ma, Nagyboldogasszony ünnepén tekintsünk

fel a Szűzanyára, akit az Isten lelkével és megdicsőült testével felvett a mennyi boldogságba. – A Szűzanya életének útja szenvedéssel volt tele. Hétfájdalmú Szűznek, Mater Dolorosa-nak is mondjuk. – De a hétfájdalmas, golgotás út után az Isten megdicsőítette Őt és felvette az égbe. Így lett a „Mater Dolorosa”-ból „Mater Gloriosa”, dicsőséges Anya!

Kedves Testvérek! Ez a mi utunk is: szenvedéssel, keresztekkel van szegélyezve, de az örök dicsőségbe vezet. Szentül hisszük, hogy a halál után nem a megsemmisülés, nem a nihil, nem a Nirvána vár reánk, hanem a mennyi Atyához „haza” megyünk. Olyan szépen mondja a magyar népdal: „Ahol az a csillag ragyog, én is oda való vagyok!” Mindnyájan felfelé, az égbe tartozunk.

Kedves édesapák és édesanyák, kedves nagyanyák és nagyapák! Vigyázzunk nagyon, hogy azt a szent hitet, amelyet Szent Istvántól kaptunk, a hitnek a fáklyáját sértetlenül őrizzük meg és sértetlenül adjuk át fiaink, gyermekeink, unokáink kezébe. Ezért mi felelősek vagyunk!

Ne feledjétek, a vallásos nevelés a legjobb befektetés, amit egy édesanya vagy édesapa a gyermekének adhat. Ez nem rövidtávú, hanem egy örök életre szól!

Kérdem most tőletek Nagyboldogasszony szép ünnepén, kedves édesanyák és édesapák: a családi otthonban ott van-e még a falon Krisztus keresztje, akire a nehéz órákban feltekinthetünk, s békét, megnyugvást kaphatunk? Vagy amikor gyönyörű luxusvillát építetünk, a keresztet leakasztjuk a falról? De ezzel, sajnos, leakasztottuk a boldogságunkat is. . . Arra kérlek benneteket, helyezzük vissza Krisztus keresztjét az új ház szobafalára. Ne szégyelljük ezt a keresztet, mert nincs másban üdvösség, csak egyedül Krisztus keresztjében.

Kérdem tovább: megvan-e még családjukban a közös ima? Vagy ezt is kiküszöböltük és pogány módra ülünk az asztalhoz, és se reggel, se este senki sem imádkozik a családban? Ha nem akarunk összeroppanni, valakibe vagy valamibe bele kell kapaszkodnunk! Ki Istenben bízunk, sohasem csalódik. . .

Kérdem tovább: Édesanyák, édesapák, jár-e gyermekeitek hitoktatásra? Vagy ilyen vagy olyan indokkal visszatartjátok? Ti vagytok a felelősek az Isten előtt a jövő generációért! Könyörögve kérlek benneteket édesapák, édesanyák: a gyermekek előtt ne zárjátok el az eget! Jaj de szomorúak, árvák és boldogtalanok lesznek az Ég

nélkül, az Isten nélkül! Ne zárjátok el tőlük az Úr Jézust, ha komolyan aggódtok gyermekeitek jövője miatt.

Tovább kérdem: Vasár- és ünnepnap jártok-e még templomba, vagy a turizmus, a kirándulás, a szórakozás mindennél előbbre való? Nincsen és nem lehet annak vasárnapja, akinek nincsen szentmiséje! Őseink szokása szerint menjünk minden vasár- és ünnepnap a templomba. Együtt énekeljünk, együtt imádkozzunk, dicsérjük az Istent, s kérjük a Szűzanya áldását.

Kedves gyermekek, kedves fiatalok, néhány szót hozzátok is szólok. A jövő a ti kezetekben van! Ti vagytok a jövő reménysége! Ti vagytok a jövő virága! Petőfi azt mondja: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? Avagy virág vagy te, hazám ifjúsága?” Most mindenki önmagát kérdezze meg, vajon virág ő a nemzet fáján, amelyből majdan érett gyümölcs lesz vagy pedig fonnyadt, sárguló levél csupán?

Kedves fiatalok, tanuljátok meg, ha már elfelejtettétek volna újra a tízparancsolatot, mind a tízet! Ebből is kiemelem a negyediket: „Atyádat és anyádat tiszteld!” A családi élet alaptörvénye ez! Becsüld meg a jó szülőket! Ó, hány szülő könnyek között panaszkodik, hogy gyermeke hálátlan, nem törődik vele. Minden pénzét, vagyonát, egészségét ráfordította, és ő mégis durva, goromba, hálátlan vele szemben.

Kedves panaszos édesanyák, édesapák, vajon adtatok-e gyermekeiteknek mélyen vallásos nevelést, amit most kamatostól visszavárhatnátok tőlük?

Kedves fiatalok, szeressétek és tiszteljétek jó szüleiteket, akik annyit fáradoztak értetek! Akkor is becsüljétek meg őket, ha már idősek, ha már öregek, ha már elesettek, ha már betegek. Látogassátok meg őket, nyissatok rájuk ajtót, vigasztaljátok, gondozzátok őket. Ne feledjétek, ahogy bántok ti most szüleitekkel, úgy bánnak majd veletek a ti gyermekeitek. A hálátlanságot, a kegyetlenséget, a durvaságot százszorosán kapjátok vissza gyermekeitektől. Jaj de szomorú lesz a ti sorsotok is!

Kedves Testvérek! A mai nap, augusztus 15-e, nemcsak Szűzanyánk legnagyobb ünnepe, hanem magyar népünknek is áldott emléknapja. Ezen a napon ajánlotta fel Szent István, első királyunk, Imre herceg váratlan halála után koronáját és árván maradt országát a Nagyasszonynak. Ettől kezdve Magyarország Mária népe, a Szűzanya pedig Magyarország Nagyasszonya és Pátrónája.

Most Óhozzá szálljon buzgó kérésünk:

„Magyar népnek Védőasszonya,
légy népednek hűséges oltalma.
Mint annyi hosszú, számos éven át,
Siess most is megvédeni e hazát.
Védd jó Anyánk, ez országot,
Mit Szent Királyunk Neked ajánlott!
Szűzanyánk, Te légy velünk,
Ne hagyd, ne hagyd, hogy elveszünk!”

*

Nagyasszonyunk mennyei dicsősége és méltósága

Hogy a mennybemenetel dogmája magán a történeti eseményen kívül mit is jelent igazában, azt nem igen szoktuk végiggondolni; beérjük azzal, hogy tudomásul vesszük: mi is történt Máriával, talán meg sem kísérelve annak az átértését, hogy mivé lett Mária, amióta az égben van. Legfeljebb csak homályos elképzelésekig jutunk el: ég, trón, korona stb. Pedig a hit igazságaiban az ilyen elképzelések inkább eltorzítanak és eltakarnak, mint kifejeznek s megvilágítanak.

Szentatyánk itt is segítségünkre van: „Mária az égben testestül-lelkestül dicsőségben visszfénylik, és Fiával együtt, Vele egyként királykodik” (A *Mystici Corporis* enciklika befejező része). A kegyelem élete itt a földön kezdődhetik, de teljessé csak az égben válik: ott nyilvánul ki, hogy mivé is lesz az ember tulajdonképpen, amikor a kegyelemben Isten gyermeke (1 Jn 3, 2). A megszentelő kegyelem istenfiúság, az isteni természetben való részesedés (8, 14–17; 2 P 1, 4), merész, de igaz szóval: átistenülés. Ha pedig az istenség a maga valóságában valamiképpen észrevehetővé válik, azt mindig fényesség, tündöklés, ragyogás jelzi. Isten ugyanis a világosság (1 Jn 1, 5), ezért jelenlétének a bizonyossága a dicsőség. Ebbe a dicsőségbe merül a teremtmény az istenközelség révén, alapvetően már a megszentelő kegyelem által. Ez csillan fel néha ártatlan gyermekek, szent emberek tekintetében már itt a földön.

Isten dicsősége végtelen; mindenki ebből részesedik a neki adott kegyelmek és saját érdemeinek – azaz végeredményben Isten ado-

mányozásának – a mértéke szerint. Senki sem ragyoghat másként isteni dicsőségben, csak egyedül a rá kiáradt isteni fényességet visszasugározva. Mint ahogy a Hold fénye, bármilyen kedves és szép is, bármennyire sajátosan az övé is, mégis csak a Nap ragyogásának a hűséges és alázatos visszaverődése.

Így van ez Máriánál is: Isten végtelen dicsősége, szépségének a fénye senkin sem verődik vissza oly teljességben, mint Őrajta, senkit sem tesz oly elragadóan kedvessé, mint Őt. Ezért Mária minden üdvözült örömeinek is oka: benne mindenki gyönyörködik, Őrá mindenki ráteking. Isten a mennyország napja: annyira besugározza és kiemeli Máriát, hogy mellette sok mindenki másról meg lehet feledkezni az égben, sok más észrevétlenné válik az egyes üdvözültek számára. Aki azonban Istent látja, annak Máriát is látnia kell, még ha rajta kívül esetleg senki mást nem is látna.

Így van ez most, amikor testének dicsőségében még Ő az egyetlen teremtmény az égben. De így lesz a megdicsőült testek mondhatatlan sokaságában is; azoknak gondolhatatlan szépségében is Ő lesz a legszebb, az összehasonlíthatatlanul szép, az egyetlen igazán szép.

Krisztus semmit sem tart meg magának; ami Neki kijár, azt mind megosztja azokkal, akik Isten örök választása, a nekik adott kegyelem és érdem révén az Övéi lettek. Ezek az égben valamenynyien együtt királykodnak Krisztussal. Amit minden egyes üdvözültről lehet mondani, azt felfokozott és egyedülálló értelemben kell Máriáról mondanunk: senkit Isten olyan szoros Krisztus-közelségre, annyi kegyelemre, annyi érdemszerzésre nem választott, mint Őt. Jézusával való páratlan kapcsolatai annyira kiemelik, annyira Fia mellé emelik, hogy Fia címén Ő az üdvözültek között a királyok királynője, az uralkodók úrnője.

Nincsen senki, akinek a szolgálatára annyian szentelnék magukat, mint a Szűzanyáéra; Övé mindnyájunk lelkes szeretete, csak Ő lehet minden nő eszménye, csak Ő biztosítja minden férfi tiszteletét a női nem számára. Mindnyájunk Édesanyja, nemzetek nagyszszonya, a legbuzgóbb lelkek úrnője.

Mária mindnyájunk számára élet, édesség és reménység, édesanyai jószág, most is, de főképpen halálunk óráján.

(Vigilia 1954. Takács József)

SZŰZ MÁRIA KIRÁLYNŐ

(Augusztus 22.)

I.

1953. szeptember 8-án a Szűzanya szeplőtelen fogantatását kimondó hittétel százéves évfordulójára a Szentatya a századik esztendőű Mária-évnek nyilvánította. Szerte a világon óriási hitbeli fellendülés következett be... A kegyhelyek mindenfelé a buzgó zarándokok ezreinek és százezreinek lelkes énekétől visszhangzottak. A Mária-év a kegyelem éve volt! Azután bezárultak a római Szent Péter-bazilika szent kapui. Vége lett a Mária-évnek... de nem lett vége a Mária-tiszteletnek.

Mielőtt a Szentatya bezárta volna a szentévet, felbecsülhetetlen drága kincssel ajándékozta meg a keresztény világot. 1954. október 11-én kelt *Ad coeli Reginam*... kezdetű enciklikájával Szűz Mária Királynő ünnepet rendelt el. Így a Mária-ünnepek mint drága gyöngyszemek fogják össze az egyházi évet – fogantatástól mennybe-menetelig.

Miért nevezzük Máriát királynőnek?

Mária királynő, mert Isten anyja. „Nagy leszen Ő és a Magasságbeli Fiának fog hívatni és neki adja az Úristen Dávidnak, az ő atyjának királyi székét és országolni fog Jákob házában mindörökké és királyságának nem leszen vége...” (Lk 1, 32–33) Mivel Mária az Úristen anyja, logikusan következik, hogy Ő királynő, aki életet adott egy gyermeknek, aki fogantatása pillanatában, mint ember is, mindenek ura és királya, mivel az *unio hypostatica* révén az emberi természetegység a Verbummal, a második isteni Személlyel. Ezért jogosan mondja Damaszkuszi Szent János: „Valóban az egész teremtés Úrnője lett abban a pillanatban, amikor a Teremtő Anyjává lett.” Gábiel arkangyal volt az Ő első hódolója...

De Mária királynő ama fontos szerepénél fogva is, amit Isten akaratából a mi örök üdvösségünk megszerzésében játszott. Krisztus a mi királyunk nemcsak született joron, hanem szerzett joron is, a megváltás útján. Nem ezüsttel és arannyal váltott meg bennünket, hanem drága vére árán (1 Pét 1, 18–19). A megváltás művében Mária a legteljesebb mértékben együttműködött Fiával. Amint Éva társult Ádámhoz, a bűn princípiumához, Mária, a második Éva, az emberi nem megváltásában a legteljesebb mértékben egyesült Szent Fiával. Mentessé volt minden személyes és áteredő bűntől. A Golgotán felajánlotta az örök Atyának szeretetét és anyai jogait.

Mária minden teremtményt felülmúl és Fia után következik. Nemcsak dicsőségében osztozik, hanem a kegyelem közvetítésében is. Ha az Ige embersége révén gyakorol csodákat és árasztja a kegyelmeket, ha a szentségeket, a szenteket, mint eszközöket, felhasználja az emberek üdvözítésére, miért ne használná fel Máriát a kegyelem szétosztásában? XIII. Leó pápa Mária hatalmát „quasi immensa”-nak, mintegy végtelennek mondotta (ASS, 28, 130), – X. Pius szerint pedig Mária e hatalmát anyai jogán gyakorolja (ASS, 36, 455).

Mit mond erről a hívő múlt? – A szentatyák: Efrém, Nazianzi Szent Gergely, Szent Jeromos mind egyaránt hirdetik: Mária királynő! Ez utóbbit jelzi, hogy Mária a szír nyelvben úrnőt (domina) jelent.

Ezt hirdeti a liturgia. Ezt hirdeti az egyházi művészet és ikonográfia, amely Máriát, mint királynőt ábrázolja, királyi paláttal és koronával a fején.

Kedves Testvérek! Tekintsünk fel mi is Máriára. Örüljünk, hogy ilyen királynőnk van. Királyi hatalommal rendelkezik, de anyai szeretettől ég! Forduljunk hozzá bizalommal. Kérjünk Tőle segítséget a szerencsétlenségben. Fényt a sötétségben. Erőt az erőtlenségben. Különösen ezen a napon tisztítsuk meg lelkünket a bűntől, és legyünk Mária élő templomaivá. Vegyük olvasóját a kezünkbe... Ó, ha egy család, egy plébánia, egy ország, az egész keresztény világ kezébe venné a szent olvasót, micsoda félelmetes erőt és bátorságot adna ez nekünk! Micsoda kegyelemáradat futna végig rajtunk! Velünk a Szűzanya! Amíg belékapaszkodunk, el nem esünk, el nem veszünk. Tiszteljük gyermeki szeretettel Mária királynő nevét, amely édesebb a nektárnál és értékesebb a drágagyöngynél.

Salve Regina!... Üdvözlégy Királynőnk! Neked ma hűséget és szent engedelmisséget fogadunk. Érted élünk, érted halunk! Ámen.

II.

A hívek már évszázadok óta tisztelik Máriát mint az ég Királynőjét. Mégis külön liturgikus ünnepet csak XII. Pius 1954. október 11-én rendelt el (Encycl. Ad coeli Reginam...). A Szeplőtelen Fogantatás 100 éves évfordulóján az volt a pápa szándéka, hogy a Mária-ünnepeket megkoronázza és a Mária-évet méltóképp zárja be. Elrendelte tehát, hogy e napon minden évben meg kell újítani az emberiség felajánlását Mária Szeplőtelen Szívének.

Máriában valóban minden királyi. Már származása szerint is királyi, hiszen ősei jogart és koronát hordtak Izraelben. Ő pedig Dávid királyi nemzetségének legszebb sarja.

Mária lelke szerint is királyi, mert minden gondolata és érzelme hiba és szeplő nélkül való. Az isteni bölcsesség és mindenhatóság örök műhelyéből mint minden bűntől mentes mestermű került ki. – A nap világító koronázási palástja: holdsarlón áll, mint királyi trónon; fején korona, amelyen drágakövek helyett csillagok ragyognak. Máriában tehát minden királyi. Királynő vér szerint, királynő lelke szerint. E két királyi cím azonban nem elégséges ahhoz, hogy Mária az egész világnak Királynője legyen.

1. A király anyja

Ha Krisztus király, amint az angyal mondja (Az Úristen neki adja atyjának, Dávidnak trónját, uralkodni fog... Lk 1, 32), akkor az Ő anyja: királynő, mivel annak adott emberi testet, aki fogantatásának első pillanatától kezdve az emberi és isteni természetnek az unio hypostatica révén, mint ember is királya és a mindenség ura. „Ő a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény elsőszülötte. Benne teremtett mindent a mennyben és a földön: a láthatókat és láthatatlanokat, trónusokat, uralmakat, fejedelemségeket és hatalmasságokat. Mindent általa és érte teremtett. Ő előbb van minden-nél, s minden benne áll fönn.” (Kol 1, 15–17) – „Minden alája van vetve” (1 Kor 15, 27). – Ezen szavakkal hirdeti ki a szentírás Krisztus Királyságát, aki nemcsak mint Isten, hanem mint ember is a „királyok Királya, uralkodók Ura” (Jcl 19, 16).

Krisztus, mint Isten jogosult elsősorban a királyi hatalomra, de megilleti e hatalom Őt mint embert is. Ő a teremtés mintaképe, minden emberi teremtményt felülmúl. Közvetítő az Atyánál s az egész emberiséget saját vérén váltotta meg. De Mária volt az, aki

Krisztusnak az emberi természetet előkészítette, s így, mint embernek, a királyságot bizonyos mértékig biztosította. Megilleti Máriát tehát mindaz a tisztelet, amely az anyakirálynénak kijár. Mint az Örök Király Édesanyja, maga is a szó igazi értelmében Királynő. . .

2. Az Isten anyja

Mária királysága részesedés isteni Fiának királyságában. Krisztus mint Isten és ember, teljes, sajátos és abszolút értelemben király. Mária mint Isten anyja, szintén részesül e királyságban, jóllehet korlátolt és analóg értelemben.

Krisztust mint Urat megilleti a királyság, természeténél fogva. Máriát csak kegyelem folytán. Nem minden vonalon gyakorolja királyi hatalmát: Mária nem büntet és nem ítélkezik. Az Ő hatalmi köre az irgalmasság! A Mindenható az ő egyszülött Fiával együtt átadja Neki Fiának országát is, és ezért Mária mint Isten anyja, egyszersmind a világnak Királynője és Úrnője is.

3. A Megváltó anyja

Mária a világnak nemcsak azért Királynője, mert Isten anyja, hanem azért is, mert a Megváltónak az anyja. Ebben rejlik királyságának harmadik alapja. Az emberi nem megváltásában ugyanis Mária is részt vett azáltal, hogy a keresztfán állva Fiának szenvedéseit és a saját szenvedéseit felajánlotta Istennek a világ bűneiért engesztelésül. „Oly sokat tett – tanítja XV. Benedek pápa – midőn Fiát feláldozta, hogy az isteni igazságosságot megengesztelje, hogy joggal mondhatjuk, Krisztussal együtt megváltotta az emberi nemet.” Ha már most Mária a saját módján részt vett Krisztus megváltói áldozatában, úgy érvényes róla is bizonyos értelemben az, amit a Megváltóról mondanak, hogy Isten Őt, mivel „megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig... felmagasztalta és minden mást felülmúló nevet adott neki” (Fil 2, 8–9).

Mária mint Isten anyja és mint a Megváltó anyja, a világ Királynője. De Krisztus királysága és az Ő királysága közt igen nagy a különbség. Krisztus – mivel Isten – korlátlan uralkodó, míg Mária mint teremtmény, csak alárendelt királynő lehet. Ez a szűkszerű és magától értetődő korlátozás semmi módon sem akadályozza Mária királyságának valóságát. Nincs egy kis folt sem ezen a földön, sem a világmindenség milliárd csillagai és nap

jai között, nincs a szellemi világnak olyan zuga, ahol Krisztusnak való alárendelésében Mária ne lenne királynő is. A keresztény népek mint alattvalói, Őt évszázadok óta királynőjüként tisztelik. – Előtte mélyen meghajlik még az angyalok kara is: „Üdvözlégy Királynő! – Tisztelettel tekintenek rá az ég szentjei is: „Üdvözlégy Pátriárák Királynője, Próféták Királynője, Apostolok Királynője, Üdvözlégy!” – Hozzád sóhajtunk ó Királynő, Évának számkivetett fiai, Mária, királynőnk, szeretünk Téged, követünk Téged! Ámen.

III.

„Üdvözlégy Királynő...” – így kezdődik az ima. Királynőnek nevezi Máriát és királynő is, a legnagyobb királynő, mert hiszen Krisztusnak, minden királyok királyának az anyja. Ezért nem több és nem kevesebb, mint az ég és föld királynője és éppen emiatt joggal imádkozzuk: *Salve Regina...*

„Irgalmasság anyja...” – így folytatódik tovább. Kettős okból irgalmasság anyja Mária, mert azt ajándékozta nekünk, aki maga az Irgalmasság és aztán így is hívjuk, mert irgalmassága és jósága hozzánk végtelenül nagy. Szent Bernát mondja Máriáról: Ki tudná, ó fennen áldott, a te irgalmadnak hosszúságát és szélességét, magasságát és mélységét felmérni? Hosszúsága kiterjed az utolsó napig és mindenkinek segítségére van, aki hozzád folyamodik. Szélessége kiterjed az egész földkerekségre úgy, hogy el lehet a földről mondani: tele van irgalmassággal! Magassága az égig ér, amelybe gyermeket vezet, és mélysége leér a tisztító tűzig, és azoknak, akik ott árnyékban vannak, fényt és életet hoz. Mária, az irgalmasság Anyja!

„Életünk...” – így folytatjuk tovább. Azért nevezzük így, mert Fia által visszaadta nekünk a természetfeletti életet. Ha nem szülte volna nekünk a Megváltót, mindnyájan elvesztünk volna. Mária nélkül életünk az örök halálba torkollna, Mária által azonban a jó halál az örök életbe vezet.

De „édességünk” is Mária... Mennyi örömet és boldogságot hozott már a Mária-tisztelet számtalan embernek! A szív boldogságának forrása az a tény, hogy Mária, mint anya, szelíd, szigorúság nélkül, mert az ítéletet Fiára hagyja, Ő maga csak szelíd és jó lehet. Legjobb minden anyák között valóban „édcességünk”...

Végezetül Mária a mi „reménységünk”. Ha mindenki elhagyna is

minket, Mária soha nem hagy el. Segítségére építhetünk, Benne bízhatunk, mert még soha sem lehetett hallani, hogy aki az Ő segítségével folyamodott, magára maradt volna. Máriát tehát joggal nevezzük reménységünknek.

„Üdvözlégy Királynő, irgalmasság anyja, életünk, édességünk, reménységünk, üdvözlégy!” Ez az Istenanya üdvözlése a Salve Reginában és ezt követi a hármaskérés, amelyet Hozzá intézünk.

Az Isten anyját mindenekelőtt nyomorúságunkra tesszük figyelemmé: „Hozzá kiáltunk Évának számkivetett fiai, sírva és zokogva Hozzá sóhajtunk e siralom völgyéből!”

„Azért tehát Szószólónk, fordítsd hozzánk irgalmas szemedet! Anyánk, légy részvétellel irántunk és tekints nyomorúságunkra. Anyánk, légy a mi Szószólónk!” – Szószóló latinul: advocata = ügyvéd. Mária tehát mint ügyvéd, a vádlott védője az Ő isteni Fiánál, a mi ügyvédünk, aki a mi érdekünkben beszél és jobb ügyvédet az Isten nem adhatott nekünk, mert mint anyának, Fiának, a mi Megváltónknak a szívére a legnagyobb befolyással van, akinek pedig megadatott minden hatalom az égen és a földön. Ha az anya valamit kér, nem kell-e a fiúnak mindama szeretetre és jóságra emlékeznie, amit 33 éves földi életében tőle kapott? – De Páli Szent Vincéhez egy nap jött valaki, aki nagy keserűséggel mondta el neki nyomorúságos életét. Nyomorúsága oly nagy volt, hogy a szent sem tudott rajta segíteni. Ekkor odavezette az Istenanya képéhez és azt mondta neki: Csak Ő tud rajtad még segíteni... Valóban így is van. Mária mindig segít, minden szükségben és azért nem szűnünk meg szükségünkben Hozzá kiáltani: „Azért tehát Szószólónk, fordítsd hozzánk irgalmas szemedet...” és aztán hozzátéve kérjük állandóan a legfontosabb és legnagyobb kegyelmet: „... És e számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust, méhednek áldott gyümölcsét!”... Azaz más szóval segíts minket az égbe!... Valóban, ez az egész élet fő célja, hogy mi egykor célba érve Jézust láthassuk!

1928 nyarának egyik napján a müncheni gyorsvonat éppen az Augsburg melletti Dinkelscherben állomáson ment keresztül. Éppen akkor kérdezte az egyik asszony a vele utazó férjétől: „Hamarosan megérkezünk?...” – de a férfi már nem tudott felelni, – mert már „megérkezett”... – A vonat ugyanis abban a pillanatban kisiklott, a férfi azonnal meghalt, az asszony súlyosan megsérült.

Meg fogunk mi is érkezni? Borzasztó lenne, hogy ha életutunkon kisiklanánk és az ég helyett a pokolba érkeznénk... nemde? Hogy ezt a veszélyt elkerüljük, ajánlatos az Istenanyát bensőségesen tisztelni, mert általános meggyőződés, hogy Mária-tisztelő nem veszhet el.

Ahogy Mária híd volt, amelyen Krisztus hozzánk jött, úgy számunkra is híd, amelyen mi Krisztushoz jutunk. Ennélfogva mindig és ismételten kell imádkoznunk: „E számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust, méhednek áldott gyümölcsét...” Ezt kell imádkoznunk, nemcsak magunkért, hanem mindenkiért, akik halálveszélyben vannak. És hogy az Istenanya minél hamarabb meghallgasson minket, végezetül még egyszer egészen szép megszólítást mondunk Neki: „Ó, irgalmas, ó, kegyes, ó édes Szűz Mária!”

*

A folyton segítő Szűzanya képe

Annak a művésznek a nevét, aki festette, senki sem tudja. Csak annyi ismeretes, hogy az ábrázolásnak ez a módja keleti származású és a XIV. századból származik. A törökök elől menekülők hozták Rómába Kréta szigetéről 1500 körül és a Szent Máté templomában helyezték el; a számtalan ima-meghallgatás miatt, amelyet neki tulajdonítottak. 300 éven át kiváló tiszteletben részesült. Amikor azután Napóleon 1800-ban győztesen bevette Rómát, 30 más templommal együtt a Szent Máté templomot is leromboltatta. A folyton segítő Szűzanya képe egy-két évtizedre eltűnt a nyilvánosság elől, míg azután a mostani helyére, a Redemptoristák templomának főoltárára került és onnan terjedt tovább a tisztelete német földre is, és így püspökségről-püspökségre, országról-országra az egész katolikus világra.

A képen az Istenanya arany-alapon félnagyságban sötétpiros ruhában kék köpennyel van ábrázolva, fején aranykoronával. A korona két oldalán a görög ABC két betűjét látjuk. Karjaiban tartja az Isteni Gyermeket, akinek arcán az Isten Fiának dicsősége tükröződik, de minden gyermeki bája mellett ott van a férfias komolyság is. Két angyal látható a kép két oldalán. A jobboldali Szent Mihály, a baloldali pedig Gábiel arkangyal. Kezükben a szenvedés eszközei vannak: Szent Mihály kezében a lándzsa és nád a szivaccsal, Gábiel kezében pedig a kereszt és a szeggek. A festő

láthatólag Jézus keserves kínszenvedésének jeleivel megfestett angyalokkal arra gondolt, milyen szenvedésben Máriának Fiával együtt része volt. A Gyermekek, akinek a lábán a megrettenés önkéntelen mozdulatáról a szandál leoldódott, erősen Anyjába kapaszkodik, mintha védelmet keresne, és mindkét kezével megragadja jobbját. Az Anya szeméből pedig, amelyek nem a gyerekekre, hanem a nézőkre tekintenek, mély fájdalom sugárzik, mintha azt akarná mondani: „A te bűneid okai az Ő és az én szenvedésemnek...”

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA SZÜLETÉSE

(KISASSZONY NAPJA)*
(Szeptember 8.)

I.

Az egyház általában nem ünnepli meg a szentek belépését a világba, vagyis születésük napját. Az áteredő bűn szcplőjével lépnek ők is a világba, a próbatétel helyére. Bizonytalan még, hogyan állják meg helyüket. Azért inkább a szentek halálának napját ünnepli meg az egyház. A vég, a beteljesedés, az aratás, a győzelem napját. A másvilágba lépés boldog napját.

Van azonban két kivétel e szabály alól. Az egyik Keresztelő Szent János. Az ő születésének napját megüli az egyház (június 24). Ő készítette elő Krisztus útját.

A másik kivétel a Hajnali Csillag születése, aki az isteni Nap feljövetelét jelezte: Mária születése napja. Születése e világnak adja Máriát, mennybevitele pedig az égnek.

1. Mária születése az öröm forrása a világ számára.

Az ember születése a fájdalom és szenvedés ellenére is öröm. De az emberpalánta megjelenése a földön teli van aggodalommal. . . Hová, merre tart, mi lesz belőle?

Milyen más volt Mária születése! Micsoda öröm tölthette el Joachim és Anna szívét. . . E gyermek lelke szeplőtelen volt! Természetfeletti fény ragyogott rajta. Az Isten-anyaságra volt kíválsztva, azért mentes volt még az emberi gyarlóságtól is. . .

* Így nevezi népünk Szűz Mária születésnapját, szeptember 8-át. A jeruzsálemi Szent Anna-templom szentelési ünnepéből lett, főünnep volt az ősegyházban Apokrif irat, ifjabb Jakab apostol proto-evangéliuma, említi e templomot. A szírekénél az aratási hálaünnepből fejlődött ki. Rómában először a keleti származású I. Szergius pápa 700-ban vezette a körmenetet a Maria Maggiora templomba.

Az egész világ számára Mária születése Krisztus csodás prelúdiuma volt, a Megváltó közeli eljövételének jele.

Örülünk Szűz Mária születésének mi is, mert Ő a mi édesanyánk. Most születésnapját üljük. Kedves Testvérek! Milyen boldog is az, akinek van édesanyja, aki hazavárja, akinek el lehet panaszolni, el lehet sírni minden fájdalmunkat. Az édesanya letöröl minden könnyet és meggyógyít minden fájdalmat... Minden sebre van írja és csókja...

A földi édesanyát előbb-utóbb elveszítjük. A lélek, a kegyelem rendjében azonban olyan édesanyánk van, a Madonna, aki mindig velünk marad. Ez nem ábránd, nem illúzió, hanem szent valóság!

Az egyház Krisztus misztikus teste, Krisztus a feje, mi vagyunk a tagok. Fej és test összetartoznak. Ha tehát Krisztusnak édesanyja Mária, akkor nekünk is édesanyánk. Róla elmondhatjuk Ady szép szavait: „Van egy anyám: szent asszony...” Igen, van egy Anyánk, a legszentebb asszony a világon: Mária!

„Tota pulchra es, Maria et macula originalis non est in te.” „Tu gloria Jerusalem, tu laetitia Israel, tu honorificentia populi nostri...” (Jud 15, 10) Egészen szép vagy Ő Mária, és eredeti bűn szepelője nincsen benned...

Mária szeplőtelen Szíve volt az az oltár, amelyen a szeretet és szenvedés lángjai között a szeplőtelen áldozatot, Szent Fiát a menygyei Atyának felajánlotta. Amikor a Szentlélek ezt az oltárt és templomot felszentelte, a pusztulás angyala visszatartotta kardját és az eredeti bűn – az emberi nemnek e szörnyű pestise, – nem szennyezte be őt. Elhárította ezt annak a vérnek titokzatos ereje, amely egykor a Szűz szívéből fog forrásogni, és az isteni Gyermekek ereibe fog átlövellni. Amint az alpesi rózsza a hótakarón feltűnik, és csodálatos bíborszínben lángol, új életet varázsolva a fagyos földből, – úgy Mária is, a föld e szeretettől égő, illatos égi rózsája, a bűn fagyos leheletétől megdermedt földnek új életet hirdet és maga érintetlen maradt az átoktól és haláltól.

Ő a tiszta lilium. Ő a legszebb asszony. Isten azt akarta, hogy szépségbe öltözzék és ebben az ünneplőben várja Fia eljövételét. E csodálatos szépség titka ragyogó, szeplőtelen lelke, amely nemcsak a bűnnek feltűnő nem ismerte, de fogantatásától a kegyelem meg nem fogyatkozó csillogásában ragyogott.

Szépségét csodálják már 2000 éve a művészek. A költők versenyre kelnek, hogy dalokkal és himnuszokkal köszöntsék... A festő-

művészek között alig akad, akinek ecsetjére ne került volna: Correggio, Dürer, Tizian, Van Dyck, Tiepolo, Murillo, Raffaello gyönyörű Madonnáit ki ne ismerné?... .

3. Szép szokás, hogy az édesanya születésnapján a gyermekek legalább egy csokor virággal köszöntik édesanyjukat:

Én, az Ő kicsiny gyermeke, lehajlok és lélekben megcsókolom áldott kezét és egy virágcsokrot teszek lába elé: a hála és szeretet tűzpiros rózsáit.

Mária, lelkem édesanyja! Az anya dicsősége gyermeke... Én az Ő büszkesége, öröme, dicsősége akarok lenni. Szent ígéretet teszek: minden igyekezetemmel Őhöz akarok hasonlítani, és valóban büszkeségévé, örömévé, dicsőségévé válni. Ámen.

II.

724-ben a bodeni tóban lévő Reichenau szigeten alapították az első kolostort a Rajna jobb partján. 300 évvel később ott élt egy nemesi származású szerzetes, *Hermann von Vehringen*, aki ifjúságától kezdve korai haláláig köszvényben szenvedett úgyannyira, hogy csak meggömbülve tudott állni és menni. Fájdalmai ellenére gyakran utolsó erejének megfeszítésével vonszolta oda magát a Szűzanya oltárához, hogy vigaszt és türelmet esdjen ki kemény szenvedéseire és életére. Csodaszépen tudott imádkozni. Imáinak egyike a mai napig is fennmaradt. Ma is kedvelt imádsága minden Mária-tisztelőnek és naponta több ezerszer hangzik fel: ez a *Salve Regina* – „Üdvözlégy Királyné, irgalmasság anyja, élet, édesség, reménység üdvözlégy. Hozzád kiáltunk Évának számkivetett fiai, hozzád sóhaj-tunk sírva és zokogva e siralom völgyéből. Fordítsd tehát reánk irgalmas szemedet és az élet után mutasd meg nekünk Jézust, méhednek áldott gyümölcsét...”

Eddig a részig szerzője Hermann von Vehringen az írásnak. – 100 évvel később, amikor Szent Bernát Speyerbe jött, hogy a második keresztes háborút meghirdesse, megérkezése alkalmával a fel-lelkesült nép a *Salve Regina*-val üdvözölte. A hagyomány szerint *Szent Bernát* nagy elfogódottságában ezeket a szavakat fűzte hozzá: „Ó irgalmas, ó kegyelmes, ó édes Szűz Mária!” – Így keletkezett a *Salve Regina*. Szenvedésben megpróbált ember gondolta ki, s Szent Bernát a középkor nagy Mária-tisztelője egészítette ki...

Amilyen rövid, olyan szép ez az imádság. Mivel szép, el is terjedt

Reichenauból és a keresztes hadak énekévé vált. Ezt énekelték a halászok a spanyol partokon amikor kihajóztak a nyílt tengerre. Ezt énekelték, amikor visszatértek a kikötőbe. Hamarosan nem volt kolostor, amelyben a Salve Regina-t naponta ne imádkozták volna. A domonkosoknál még ma is éneklük a haldoklóknál, amikor szeretestársuk az életből távozni készül.

Mi is imádkozunk gyakran élő hittel és bensőséges bizalommal. Ámen.

III.

Az egyház a szentek halála napját, vagyis diadaluk napját ünnepli, mint örömnapot, – nem pedig születésnapjukat, mert még a szentek is az áteredő bűn terhével érkeztek a világra. Csak két születéssel tett kivételt az egyház. Az egyik Keresztelő Szent Jánosé, ő ugyan szintén az áteredő bűnben fogant, de még születése előtt megtisztult, mintha anyja méhében megkeresztelték volna. A másik születésnap a Szűzanyáé, aki már fogantatásakor mentes volt az áteredő bűntől.

A Boldogságos születése

„Ki az, aki úgy ragyog, mint a hajnal pírja?” (Én 6, 10)

A loretti litánia könyörgései között talán a legszebb és legmegfelelőbb cím, mellyel Máriát illetjük: „Hajnali csillag!” A hajnalcsillag a Nap követe, melynek megjelenésekor az éj sötétje szétoszlik. Így az idők teljességében Mária megjelenése a világ látóhatárán eloszlatja a bűn sötétségét, meghirdette a felkelő Igazság Napját, az „igaz világosságot, mely megvilágosít minden embert, ki e világra jön”.

Az Anyaszentegyház jogosan köszönti Őt születése napján e magasztos szavakkal: „Üdvözlégy Szent Szülő, te szülted a Királyt, ki uralkodik a mennyben és a földön mindörökké” – így kezdődik az egyik Szűz Mária-mise bevezetése.

Ennek a ragyogó csillagnak szemlélete fakasztotta *Szent Bernát* ajkáról a következő szeretettől és csodálattól égő szavakat: „Ő az a nemes csillag, mely Jákobtól származott!” – kinek ragyogása még mindig fényzőnnel árasztja el a földet, kinek sugarai legragyogóbb-

bak az égen, s még a pokolig is elérhetnek, megvilágítva a földet, felmelegíti – inkább a lelket, mint a testet, elősegíti a jót, és eltávolítja a rosszat. Ő a tiszta ragyogó csillag, mely minden más csillagot felülmúl érdemei regyogásában és példája fényességével. . .

Szent Bernát tovább folytatja a gondolatot és biztosít bennünket, hogy „szerencsésen eljutunk az üdvösség kikötőjébe, ha ennek a csillagnak fénye vezet és buzdít, hogy sohase tévesszük az utat szemünk elől”. Így írja: „Ő Te, bárki légy is, tudod, hogy milyen bizonytalan talajon jársz, kit ide-oda dobálnak az élettenger viharai, ha nem akarod, hogy legyőzzön a vihar, fűggeszd szemedet erre a tisztán ragyogó csillagra. Amikor a kísértések vihara támad ellened, vagy a bajok és gondok szikláin bukdácsolsz, nézzed ezt a csillagot, hívd segítségül Máriát! Ha a gőg hullámai vagy az érvényesülés vágya, a féltékenység vagy irigység dobálnak ide-oda, nézz erre a csillagra, folyamodj Máriához! Ha a harag vagy a kapzsiság ördöge, a test kívánsága verdesik lelked bárkáját, nézz Máriára! Ha bűnöd nyugtalanít, ha lelkiismereted viharzik, ha az ítélettől való félelem rendít meg, ha a kétségbeesés mélységébe kezdesz csúszni, ha a kislelkűség örvénycsalogat, gondolj Máriára! – Veszélyben, nehézségben vagy kétségben gondolj Máriára, folyamodj Máriához! Ne tűnjön el ajkadról a neve, ne engeddd ki Őt szívedből. . . Ha követed Őt, sohasem tévedsz el. Ha hozzá könyörgösz, sohasem esel kétségbe! Ha elmédben tartod Őt, nem fogsz megtévedni! Ha Ő tart téged, sohasem esel el. Ha Ő vezet, nem fogsz elfáradni. Ha Ő segít, biztos révbe jutsz!”

Jó Anyám, Mária, minden reményem a Te segítségedben van!

Aquinói Szent Tamás szerint a mindenható Isten teremthetett volna szebb és tökéletesebb világot, boldogabb élőlényeket, nagyszerűbb emberfajtát, de a Boldogságos Szűz emberi méltóságánál különbet még Ő sem. (Sum. Theol. I. q. XXV. art. 6. ad 4.)

SZŰZ MÁRIA SZENT NEVE

(Szeptember 12.)

I.

Ez az ünnep ősrégi. Az egyik spanyol egyházmegyében (Cuenza) már 1513 óta engedélyezett ünnep. Egyetemes ünnep lett 1683. szeptember 12-én a törökökön aratott győzelem emlékére.

Mi is történt akkor? Forgassuk csak vissza kissé a történelem lapjait.

1526: a gyászos mohácsi vész szomorú éve. Utána a török szinte az egész országot megszállta. De nem állt meg hazánknál. Továbbvonul. Végül Bécset is bekeríti. Csak 1683. augusztus 15-én vonul fel a felszabadító keresztény csapat Máriás zászlókkal. Szeptember 8-án, Mária születésnapján, *Sobieski János* lengyel király, a sereg fővezére szentáldozáshoz járul. Négy napra rá a keresztény sereg döntő csapást mér a törökökre. Bécset a rabiga alól felszabadította. XI. Ince pápa a Mária segítségével aratott győzelem emlékére hálából 1683. november 25-én elrendelte, hogy az egész egyház tisztelje Mária szent nevét, mint Mária nagyságának jelképét.

Már régebben is tisztelték Mária szent nevét és etimológiai eredetből vezették le jelentőségét. Most külön ünnep vonul be a liturgiába Mária neve tiszteletére.

Miért ünnepeljük Mária nevét? – Több okból.

1. Mária nevének szent jellege miatt. A név rendesen magát a személyt jelképezi. Sőt azt meg is jeleníti. Amilyen mértékben ismeretes a név, olyan mértékben pótolja a személyt távollétében. Amint egy nevet kimondunk vagy hallunk, lélekben megjelenik előttünk maga a személy sajátos képességeivel, jellemző tulajdonságaival és jó vagy rossz cselekedeteivel. – Ha elhunyt neve kerül elő, akkor a név az illető egész élettörténetét vetíti szemünk elé.

(Pl. szüleink, rokonaink, volt tanáraink stb.) Innen a különböző jó vagy rossz benyomások, amelyek akkor támadnak bennünk, ha olyan személyek nevét halljuk, akiket ismertünk vagy tiszteltünk, féltünk vagy csodáltunk, szerettünk vagy megvetettünk. – Egy kegyetlen hódító neve borzalommal tölti el a leigázott népeket. – Egy félelmetes tirannus neve újból meg újból gyűlöletet vált ki az alattvalókból. – Egy bátor hadvezér neve lelkesedésre tüzei a katonákat. – A jótevő vagy az édesanya neve megszeli a háborgó szívet, lecsillapítja a haragot, szelídséget, jóságot és bizalmat ébreszt. . .

2. A név hírnevet is jelent. Ezért szoktuk mondani: vigyázz, szégyent ne hozz a nevedre . . . – vagy jó hírnevet szerzett magának. – Neves ember. . . stb. Már maga a tény, hogy valakinek neve van, alkalom a személy megdicsőülésére. Milyen öntudattal mondta a fiatal lángész, Petőfi: „Anyám, az álmok nem hazudnak, takarjon bár a szemfödél, dicső neve költőfiadnak, anyám, soká, örökön él!”

3. Egy név szent, ha viselője tökéletes és szent. Háromszor szent az Isten neve. A három isteni személy szentsége lényeges és örök! Kinek van Istenen kívül szent neve? Csak Jézusnak! és Jézus kegyelme által szent anyjának, Máriának!

Sok szentet tisztelünk, de Isten nevén kívül csak két nevet monduk szentnek: Jézusét és Máriáét. Áldott legyen Isten neve! Áldott legyen Jézus neve! Áldott legyen a Szűz és Anya neve, Mária!

4. Mária nevének jelentősége.

Egyedül Isten adhat előre nevet, amely egyben hivatást és életet jelent. Ilyen Jézus, a Megváltó neve. Az Ószövetségben ilyen Ábrahám, Jákob neve. . . És Mária? Mi jellemzi Őt? – Az egyház feleli: Áldott legyen a Szűz és Anya neve, Mária! – Mária szűz és anya. Ezt mondja már Izaiás (Iz 7, 14) és Gábor arkangyal: „Ne félj Mária! Kegyelmet találtál Istennél. . . fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni”. (Lk 1, 30–31). Kinek anyja Mária? – Istennek, akit mint Üdvözítőt és Megváltót, a világra hozott. Mint a misztikus test fejt, amelynek mi tagjai vagyunk. – Azért, az embereknek is anyja: Isten anyja és a mi anyánk!

Az Istenanya képe három vonásból tevődik össze. Mint szűz, az angyalok szépségét sugározza. Mint Isten anyja, olyan közel jut Istenhez, amennyire egyáltalán lehetséges. Mint az emberek

anyja, a legszorosabb kötelék fűzi hozzánk. – Minden szeretetre-méltóság, magasztosság és jóság foglalata! E három tulajdonság az egy személyben csodálatos harmóniába csendül.

A tisztaság előkészítette az Istenanyaságot. Mint Isten anyja, lett az emberek anyja.

Mennyit tanulhatunk tőle! Hogy lelkünkben hely legyen Isten kegyelmére, tisztaságra van szükség! – Ha felebarátunkat igazán szeretjük, akkor szeretjük valóban Istent!

5. Mária nevének ereje: Isten részéről biztosítja az anyai közbenjárás hatásosságát. Részünkről, mint Isten anyja, mély tiszteletet vált ki. Mint emberek anyja, mérhetetlen bizalmat ébreszt bennünk. Az ellenség, a sátán részéről viszont Mária neve a tökéletes legyőzés tudatát jelenti. Mária nevétől retteg a pokol, örül az ég és bizakodik a föld...

Örülj, vigadj, tisztaságban kivirágzott anyaság,
Kit körülvesz mennyországban az anyagi sokaság.
Mária, mi Anyánk, mennyei Pátrónánk,
Bűnösökre nézz le ránk! Ámen.

II.

Nálunk a legtöbb nő Mária szép nevét viseli. Miért? Mert Máriában a nő eszményképe a régi fényében került vissza. Mária az új Éva! Ha Krisztusban az új Ádám, az új ember, – akkor Máriában a nő isteni eszméje öltött testet. De Máriában nemcsak a nő összetört eszményképe állt helyre, hanem egészen új kegyelmi teljességgel gazdagodott. Krisztus Urunk Máriában először a nőt váltotta meg. Nem értené meg az a kereszténységet és megváltói tanát, aki eme megváltásnál Máriának csak testi anyaságát venné tekintetbe. Új Évának kellett lennie, az új ember – Krisztus – segítője. Krisztus nagyon jól tudta, hogy az ember lelkében van egy húr, amelyet ha megérint, a leglágyabb érzelmek ébrednek benne, nagyon jól tudta, hogy vannak szentelt emlékeink, amelyeket ha felújítunk, szívünk okvetlenül ellágyul, tudta, hogy van egy név, amely minden ember szívében visszahangzik: a mi anyánk neve! Azért keresztje alá odaállította az Ő anyját...

Ma ismét feltör az igény az igazi anyaság, a nemes nőiesség és a szüzesség törhetetlen ideálja iránt. Tekintsenek fel tehát elsősor-

ban azok a nők, akik Mária megtisztelő nevét viselik a szép szeretet anyjára, aki minden szülői, gyermeki, hitvesi szeretetnek példaképe!

Tiszteljük tehát buzgón Máriát és ne féltsük Máriától a hitünket, mert ahol a Miatyánk után az Ave Maria-t imádkozzák, nem fognak kevesebb Miatyánkot imádkozni, és ott, ahol a Mária-kép csillárfényben ragyog, nem állítják azért a Krisztus-képet a sötét sarokba...

Per Mariam ad Jesum. Mária az Úr Krisztushoz vezet... Ámen.

A FÁJDALMAS SZŰZANYA

(Szeptember 15.)

I.

Ez az ünnep a XV. században keletkezett, XIII. Benedek pápa 1727-ben az egész egyházra kötelezővé tette, és a Nagypénteket megelőző péntekre helyezte. A második hasonló „hétfájdalmú” ünnepet XI. Ince 1688-ban engedélyezte a szervita szerzetesrendnek, és VII. Pius 1814-ben az egész egyházra kiterjesztett. X. Pius szeptember 3. vasárnapjáról szeptember 15-re helyezte.

Hét fájdalom! A hét pálma – a katakombákban a vértanúság jele. Melyik az a hét fájdalom?

1. Jézus bemutatása a templomban

A Szűzanya a kis Jézust felvitte Jeruzsálembe (Lk 2, 22–39). A templom előudvarában az agg Simeon. Kezébe vette a gyermeket: távolba tekintett... Jövendölt! – Az ószövetségben az elsőszülött fiúgyermekeket az Úrnak kellett szentelni, az áldozat: egy pár gerlice, egy pár galamb...

Simeon istenfélő; halált nem lát, míg az Üdvözítőt meg nem látja. „Most bocsásd el Uram szolgádat (Lk 2, 29). Majd Máriához szól: „...és tétetett ez sokak romlására és feltámadására Izraelben és jelül, melynek ellen mondanak, neked magadnak is tőr fogja átjárni lelkedet.” – Jézus élete az ellentmondás jegyében rejlik, és szorosan kapcsolódik Mária szenvedésével...

A szenvedés erő; Mária ezért pálmát érdemel!

2. Menekülés Egyiptomba (Mt 2, 13–18)

Heródes vért szomjazik. Kiadja a parancsot: minden fiú-elsőszülöttet lelőni!... Isten angyala parancsot hoz: a szent család

Egyiptomba meneküljön. Távol az otthontól – távol idegenben. Dehát ez Isten parancsa! Égi Isten, nem vagy te erősebb Heródesnél? A szent család nem kérdez, nem kutat, nem panaszkodik.

Sötét az út! – Isten parancsa! – Ez a futás nem gyáva visszavonulás!... A bátorság Istenben való bizalom... Az Isten sokszor egyiptomi sötétséget bocsát ránk... Fogjuk meg ilyenkor keményen Isten kezét... Bizalom Istenben és engedelmesség panaszkodás nélkül!... Ez a komoly keresztény élet!

3. Zarándokút fel Jeruzsálembe (Lk 2, 41–50)

A 12 éves Jézus ott maradt. – Szó nélkül. Elveszett? Vagy annak hitték...

Micsoda fájdalom, ha az édesanya elveszti fiát, ha távol idegenbe szakad!... Ha nem kap tőle levelet! Vagy róla értesítést. – Hol van? – Hogyan van? Él-e? Az anya hazavárja a fogságból fiát... Az anya öntudatosan szenved... A fának is fáj, ha leszakítják a gyümölcseit. – A gyümölcs gurul tovább... Három nap múlva megtalálják... Kissé szemrehányólag szól hozzá a Szűzanya. Öntudatos a válasz: „Nem tudtátok, hogy Atyám dolgában kell lennem?” (Lk 2, 50) – Pálmát az erős asszonynak!

4. Nagypéntek: keresztúton (Lk 23, 26 sk.)

Mária nem látta a hozsannát ujjongó tömeg lelkesedését. De látta a halálra fáradt, sápadt Krisztust, nehéz kereszttel a vállán, amikor a vesztőhelyre, a kivégző helyre viszik. Még csak nem is viszik. Neki kell cipelnie, vonszolnia a keresztet...

Anya és gyermek szemei összetalálkoztak. Légy erős, légy a megfeszített anya, kitaszítottan a keresztúton. – Pálmát a helytállásnak!

5. A kereszt alatt áll Mária (Jn 19, 25)

A Makkabeusok anyja látta saját szemével hét fiát meghalni (2 Mak 7, 1–20). Erős volt! De itt több van, mint a Makkabeusok esetében. A kereszten több van, mint 7 Makkabeus! Véres halál nélkül is megérdemelte a vértanúság pálmáját, mint a mártírok királynője! Krisztus szenvedéstől elgyötörve is meleg szeretettel gondol anyjára: „Íme a te Anyád!” (Jn 19, 27).

Pálmát a vértanú asszonynak!

6. A keresztről való levétel

A véres test a Szűzanya ölében. „Ó ellenség, mit raboltál el tőlem, háború, mitől fosztottál meg!? Szörnyű fájdalom”! Egy édesanya édes fiát halva látja... Mária: Ó világ, mit raboltál el tőlem? – Mária: Ó bűn, mit vettél el tőlem?

7. Jézus sírjábanál (Jn 19, 25)

Idegen sírba kerül! Nem Betlehemben, nem Názáretben! Egy ilyen kép felírása: „Gyűlölet ölte meg, szeretet temette el...”

Kedves Testvérek! a Mater Dolorosa-nak, a fájdalmas, a hét-fájdalmú Szűznek szól minden szenvedő köszöntése. Minden ember feléje tárja segítségét kérő kezét. Hiszen minden ember minden nappal közelebb kerül a sírhoz, a halál küszöbéhez. Legkésőbb négy évtizedes földi vándorlás után megjelennek a bajok... Tövises tűnnek elő a házasságban... Betegségek, csapások csőstül szakadnak ránk... Fekete hajunk megderesedik... Lépésünk lassú lesz és roskatag... Fáradtak leszünk. Terhessé válik már maga az élet... Milyen jó ilyenkor, hogy van Máriánk! Milyen jó, hogy van szent hitünk, amely megtanít, hogyan kell a szenvedést beledolgozni, beleépíteni életünkbe! Hiába, szenvedni emberi sors! Nem az fejt meg a földi élet titkát, aki a szenvedés elől futni akar, hiszen az ilyennek ki kellene mennie a világból, – hanem az, aki értelmet tud adni a szenvedésnek. „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát mindennap, vegye fel keresztyét és kövessen engem!” (Mt 16, 24)

A szenvedés nem a vaksors ökölcsapása, nem a kikerülhetetlen végzet lesújtó karja. A szenvedés fátyla mögül kiténik mennyei Atyánk áldott arca! Csak észre kell azt venni...

Krisztus nemcsak szenvedett, hanem meg is halt értünk. Azóta a halálnak reménytelen, sötét kapuja felett az örök élet vigasztalásának szent hajnali fénye ragyog. A halál mindennapos dolog. Mint téli hóhullásban a sűrű hópelyhek, úgy hullanak az emberek a sírba szakadatlanul... A Krisztus nélküli ember megrázkódik e gondolatra és szomorú Géníuszt farag, amely füstölő fáklyáját a földnek fordítja...

A hívő ember egészen másképpen, szent bizalommal veszi ezt a nagy realitást, és nem retten vissza a haláltól sem. Amikor ugyanis a halállal bevégeződik a földi élet, máris kezdetét veszi egy másik, egy örök élet!...

Sok ember mégis irtózik a mulandóságtól! Micsoda vigaszt ad

ilyenkor szent vallásnak! Az ember élni akar gyermekeiben, műveiben örökké! De a valóságban is! – Testvérek, szentül valljuk, hogy a szenvedés homályára csak a hit fénye tud világosságot adni! És a Hétfájdalmú Szűzanya örök példája. Ámen.

II.

„Álla a keserves Anya, keresztfánál siránkozva – midőn függne szent Fia...”

Egy német mese elmondja, hogy *Parsifal* a szent Grál keresése közben vérnyomokra talált. – A keresztény szenvedés útja nem monda. A hit véres nyomokat lát... Kitől származnak és hová vezetnek? Tövissel koronázott fejből csorognak; megostorozott testből patakanak. – Vezetnek fel a szent hegyre, ahol egy kereszt emelkedik, körülvéve a beteg emberiségtől, amely nem gyógyulhat meg, csak Krisztus vérében.

Az emberiség ezer sebből vérzik. Nyugodt pillanatában felkiált: „Istenem, miért hagytál el engem?” (Zsolt 21, 2) – Mi vigasztal mégis? Az, hogy minden szenvedés Krisztus utánzása. A szenvedés tengere veszi körül az emberiséget. Az a tudat, hogy Krisztussal szenvedünk, értelmet ad szenvedésünknek is.

Sokan azt hitték békeidőben, hogy a Mária iránt való gyermeki tisztelet gyermekek, és esetleg nők ügye – de férfiakhoz nem illik. A Mária-kultusz ilyen beállítása nagyon gyermekes. Mindenki tanulhat Máriától, a férfiak is! – Vele halni meg, anyai karjai között: boldogság! Szent Anzelm így fohászkodott: A halál óráján kinck mutatom sebeimet, kihez fohászkodom, ha nem tehozzád, Szűzanyám?!

Nem tudjuk, mikor, hogyan és hol halunk meg. Az emberek biztosítást szoktak kötni baleset ellen, tűz ellen, jég ellen, betörés ellen, stb. Van életbiztosítás is. És örökélet-biztosítás? A Mária-tisztelet a legjobb biztosítás erre az örök életre. Még ma kössünk vele biztosítást!

A Megváltó szenvedése és az anya szenvedése elválaszthatatlan egymástól. A fájdalmak anyja és a fájdalmak férfia összetartozik! mária találkozik vele a keresztúton. Ha nem is ömlött Mária vére, de behintette Fiának, Krisztusnak vére, amely jobban fáj neki, mintha saját vérét hullatta volna... Véres nyomdokaiban lépked. – a Kereszt alatt áll. (Jn 19, 25). A vér bepermetezi, Krisztus vére...

Amint egykor, megint eggyé lesz anya és gyermeke. Nem véletlen találkozás! – Mert akkor adta az Üdvözítő nekünk anyául Máriát, amikor az ő és az anya szenvedése a tetőfokra hágott... – „Íme a te anyád” (Jn 19, 27). A kereszténység ezt megértette. A szenvedő anyák a Fájdalmas Anya előtt találnak vigasztalást. Azok is, akik férjüket, gyermeküket elveszítették...

Fájdalmas Anya, légy ezeknek is édesanyja, tanítsd meg őket és minket szenvedni! Ámen.

Jézus és Mária könnyei

Az Üdvözítő a keresztfán már mindenéből kifosztva, utolsó kincsét, drága Édesanyját is átadta az emberiségnek: „Tanítvány! Nézd, Ő a te anyád...” és „Asszony, nézd, Ő a te fiad!”

Ismét egy mélységes misztérium, amelynek értelmét kutatjuk. Itt egy természetfeletti kötelék, vinculum charitatis jött létre Mária és az emberiség között. Bár nehéz sors a bűnös emberiség anyjának lenni – „sok fájdalmad lesz gyermekeiddel...” – a Szűz vállalta ezt az anyaságot a kereszttel kapott mandátum szerint. Rajta nem múlik...

A Szűzanya könnyek között lett édesanyánkká és könnyek között teljesíti anyai tisztét. Könnyeivel társult be Jézus engesztelő és megváltó áldozatába.

Könnyei elsősorban Isten felé szólnak. Az édesanya menti gyermekeit, engeszteli a joggal haragvó Istent. E könnyek, mint mérhetetlen értékű gyöngyök elégtételleppén esnek az isteni igazságszolgáltatás mérlegébe. E könnyek egy patakmedret mosnak Jézus könnyeivel és vércseppjeivel.

„Cuius una stilla salvum facere,
Totum mundum quit ab omni scele...”
(Rythmus S. Thom. Aqu.)

Egy jó édesanya gyermekeiért esdő könnyei nem szokták eltéveszteni hatásukat.

Makedóniai Nagy Sándor (†Kr. e. 323) így nyilatkozott édesanyjáról, Olympiasról: „Anyám egyetlen könnyecseppje sok halálos ítéletet semmisített meg.”

A lelkiismeret borzasztó eldurvulásának jele, ha a tékozló fiút édesanyjának a könnyei se állítják meg a bűn útján.

Montaigne (†1592) a szellemes gondolkodó szerint az eldurvult lelkiismeretű ember olyan, mint az állat a hajótörésben. A süllyedő hajón mindenki tudatában van a végveszélynek, a menekülést keresi, jajveszékkel, imádkozik, bűnbánatot tart, – csak a hajó hízó állatai nyugodtak és zabálnak tovább...

Minden hívő embernek fájdalmas látvány, hogy sok ember ügyet sem vet a bűn által okozott hajótörésre, nem gondol menekülésre, hanem valami vétkes gondatlanságban él.

„Könnyezve mondom – írja Szent Pál apostol – hogy sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztyének ellenségei. Istenük a hasuk és a végük pusztulás!” (Fil 3, 18–19)

Pascal, a nagy francia tudós és gondolkodó (†1662) írja: „Az Üdvözítő haláltusája és magárahagyottsága a Getszemáni-kertben minden nemes lelket megdöbbsent. Itt az ideje, hogy levonjuk elméledéscink tanulságát és megkérdézzük: Uram! Mit akarsz tőlem, mit tegyek? A vérral verítékező Úr Jézus azt akarja, hogy érezzek vele. A fájdalmas Anya azt akarja, hogy érezzek vele és Krisztussal...

Sentire cum Christo! Sentire cum Maria! Sentire cum Ecclesia! Együttérezni az egyházzal, a bűnbánatot hirdető Anyával: ez a választottság jele. Betársulni Krisztus szenvedésébe, az engesztelésbe (consociare fletibus Genitricis Dei) (Oratio in Missa D. Gabrielis a Virg. Perdolente), – vállalni a ránk eső részt, legalább a bűnbánatot. Végtevére is mi vagyunk a vétkesek! Legyünk végre egész életünkben bűn ellenes beállítottságúak. Erre kötelcz a keresztségi fogadalom is: Ellene mondok az ördögnek! – Meneteljünk háttal a bűnnek, arccal a mennyország felé...

Szent Pál mondja: *Sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia...*

Cudar tékozló fiú az, aki, míg apja az egyik utcasonon megy lefizetni fia piszkos adósságait, addig maga a másik soron megy a szokott büntanyára új adósságot csinálni apja kontójára.

A megátalkodott bűnös így bánik Megváltójával, aki mikor értünk halálba megy, elmondhatja a zsoltárossal: *Quae non rapui, tunc ex-solvebam...* Könnyeivel és vérével fizette ki bűneink adósságát, a semmissé tett adóslevelet felszegezte a keresztfára (Kol 2, 14).

Aki újra meg újra elpártol... az amennyiben rajta áll, újra keresztre feszíti az Isten Fiát és csúfot űz belőle (Zsid 6, 6).

Megújul a bűn, megújul a könny... *Recrudescunt Matris perdolentis vulnera.*

Mert ha öröm van az égben egy megtérő bűnösön, akkor elmondhatjuk – emberileg szólva, – hogy fájdalom van az égben egy elpártoláson, egy lélek összeomlásán.

1953. augusztus 31-től szeptember 1-ig Siracusában a Boldogságos Szűz egy kedves gipszreliefje többször könnyezett. Óriási izgalom volt a városban. Milliók mozdultak meg, vizsgálat indult. Megtörtént a ténymegállapítás. Azután felmerült nemcsak a fizikai kérdés: Tud-e egyáltalán egy gipszdarab könnyezni?... hanem felmerült a teológiai kérdés is: Ha könnyezett, miért? És minek kell következnie, ha e könnyek csendes figyelmeztetésére meg nem térünk?...

Az első félévben kb. 600 csodás gyógyulást jegyeztek fel (Musumeci: *Die Muttergottes von Syrakus hat geweint, Credo Verl.*) Sok tízezer megtérés történt. Mit is érne a csoda, ha nem lenne belőle hit, istenfélelem és megtérés!

Egy reggel (1953) egy úr jött Siracusába. Gyóntatóatyát keresett. Papírlapot adott át neki, ezen állt mondanivalója: Szájpadráskban szenvedek. A könnyező Szűzanyához jöttem, nem testi gyógyulásért, hanem csak lelkem megmentéséért könyörgök... – Ez az ember megértette, mire köteleznek a „*dolcissima Mamma*” könnyei (Corrado Ferrini).

Egy szegény földmunkás is kezébe vette a könnyező domborművet, a szemébe nézett és térdre roskadva rebegte: *Madonna! Miért sírsz? Nekünk kellene sírnunk...*

Az isteni Üdvözítőnek és a Boldogságos Szűzanyának is kijut a modern kor legújabb fájdalma, hogy drága könnyük és vérverítékük megannyi ember számára kárbavész.

A zsoldárossal sír fel a szenvedő Megváltó: *Quae utilitas in sanguine meo? Mi haszna véremnek?...*

Szent Pál apostol kiált felénk: *Testvérek! Mint Isten munkatársai figyelmeztetünk titeket: Isten kegyelmét hiába ne vegyétek!*

A régi misekönyvekben az *Orationes ad diversa* között van egy, amelynek címe: *Oratio pro petitione lacrimarum...* könyörgés könnyekért.

Ezzel a könyörgéssel zárjuk elmélkedésünket: Mindenható irgalmas Isten, aki egykor a szomjazó népnek a sziklából élővizet fakasztottál, fakaszd ki szívünk keménységéből a bűnbánat könnyeit, hogy bűncink miatt sírni tudjunk és azok bocsánatát irgal-

madból méltók legyünk elnyerni... a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

Isten megvédte Máriát az eredeti bűn árnyékától, s ezzel kiemelte a bűn folyamából. Elárasztotta a kegyelmek teljességével (amit ember egyáltalán befogadhat), és elővezte Őt a természetfeletti erények, ajándékok és a különleges karizmák glóriolájával. Így jelenik meg a történelem fordulóján – Krisztus megváltó alakja mellett – a Napbaöltözött, Csillagkoronás Asszony, a valósággá vált teremtet eszmény.

Bűntelensége, sőt kegyelemmel teljessége (tehát semmi ok a büntetésre, s valóban Istennek a legteljesebb kegyárasztása!), ellenére, szenvedésteli, fájdalmas, áldozatos az életútja. Ez a kettő tehát nem zárja ki egymást.

A szenvedés és a halál az eredeti bűn következménye. A Szent Szűz eredeti bűn nélkül jött a világra, Neki tehát nem is kellett volna szenvednie. De Ő engesztelésből szenvedett, egyrészt a világ bűneiért, másrészt, hogy Ő is részt vállaljon isteni Fiának elégtételt nyújtó szenvedéséből.

A Szent Szűz volt tehát az első és legnagyobb engesztelő! Szenvédésünket mi is felajánlhatjuk – engesztelésül...

*

RÓZSAFÜZÉR KIRÁLYNŐJE

(Október 7.)

I.

Kinn a természetben elvirágzottak a rózsák. A fák hullatják leveleiket. Erdő-mező a mulandóság szomorú látványát mutatja. Mégis, ebben a szomorú, hanyatló október hónapban a katolikus egyház a Szűzanyának lelki rózsacsokrot ajánl fel a hónap minden napján. A buzgó hívek füzérbe fonják áhítatukat és buzgóságukat, szeretetüket és fájdalmaikat, reménységüket és aggodásukat, és így könyörögnek a titokzatos rózsához: „Rózsafüzér Királynője, könyörögj érettünk!”

Miért van szükség rózsafüzérre?

1. A külső jel fontos szerepet tölt be az egyházban. A vallás a láthatatlan Isten és az ember kapcsolata. Krisztus vallása tekintettel van az ember természetére. Az ember pedig testből és lélekből áll. Ezért kapcsolódik a látható, tapintható a láthatatlannal. A külső a belsővel. Evilág az örökkévalósággal. A jeleknek és jelképeknek tehát nagy jelentőségük van. Az örök dolgok üzenetét sugározzák felénk.

Az ember tehát külső kifejezési formákra szorul, hogy a természetfelettit, az istenit emberi formában kifejezze. Maga Isten is szent jelben állt elénk: gagyogó gyermek képében. Majd az Eucharisztiaiban: kenyér és bor színében, hogy láthassuk, tapinthassuk és ízlelhessük... Ilyen szent jelek a templomok égbenyúló tornyaikkal szerte a világon mindenütt. Felkiáltó jelek: van Isten, van vallás, van másvilág! A keresztség is jel, amelyről megismerhetjük egymást bárhol a világon: villamoson, autóbuszon... Ilyen jelek a szentségek: a víz, a krizma, az olaj stb. A szent jelek a vallás külső megnyilvánulásának tanúi.

2. Milyen jel a szentolvasó? A szentolvasó győzelmi jel.

Győzelemről beszél már külső történetében is. Szent Domonkos, a nagy rendalapító és rendje a tévhit idején ezt, mint szellemi fegyvert használja és terjeszti. Szent V. Pius, aki szintén domonkos a szentolvasónak köszöni a kereszténységnek a pogány ozmán törökök felett aratott nagy győzelmét, a lepantói ütközetben (1571).

De beszél a szentolvasó a legdicsőbb győzelemről is, amely valaha végbement a földön: Krisztus győzelméről, a sátán és a sötétség fejedelme: a bűn felett, vagyis a megváltás hatalmas művéről. A rózsafüzér vagy szentolvasó Krisztus imádsága, Krisztus életét, szenvedését, harcát, küzdelmét, halálát és dicsőséges feltámadását vetíti lelki szemcink elé. Az örvendetes olvasóban végigkísérjük életét fogantatásától boldog gyermekkoráig. A fájdalmas olvasóban végigjárjuk vele a Golgota tövises útját a keresztfeszítésig. A dicsőséges olvasóban bánatkönnyeink letörlése után, a feltámadt Krisztus diadalmas útját járjuk.

A szentolvasó győzelemre vezet! Kin kell győzedelmeskednünk? Először saját magunkon! A szentolvasó alapjában véve elmélkedő imádság. Amikor végigmorzsolgatjuk lassan a szemeket és az Ave Maria-t mondjuk, mint egy filmvásznon, lejátszódik lelki szemcink előtt Krisztus születése, szenvedése, halála és feltámadása. Lehetetlen hogy ha szívből mondjuk, fel ne buzduljunk, jobbra ne legyünk általa. Az egyénnek, az Én-nek meg kell hajolnia e fenséges események láttán és lelkileg át kell formálódnia. Der Mensch ist, was er isst. – Az ember azzá lesz, amivel foglalkozik... – Per Mariam ad Jesum. Győzelemre vezet, mert meggyőzi Isten szívét, amely minden állhatatos imádság velejárója. „Ahol ketten-hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok én közöttük” (Mt 18, 20). Imádkozzuk hát állhatatosan, megszakítás nélkül ugyanazt az imát égi Anyánkhoz. Amint a gyermek minden bajban és veszélyben édesanyjához fut, úgy kiáltunk, folyamodunk a Szűzanyához minden Ave Maria-val Isten trónja felé. A szeretet egy szavát ismétli mindig újból és újból, és megostromolja Isten szívét. Ennek az állhatatos, kitartó imának ígérte meg a győzelmet. Amíg bekapaszkodunk, nem roskadunk össze. Akkor törik össze az ember, ha már nem tud bízni és már nincs kibe, nincs mibe kappszkodnia. Minden örömről, bánatunkat fonjuk bele a rózsafüzérbe naponként és meglátjuk: szebb lesz életünk, ha a „vadócba rózsát oltunk”...

Győzelemre vezet a másvilágon is! A szenvedő, a küzdő és dicsőséges egyház tagjai segíthetnek egymáson. A szentolvasó végzése sok búcsúval jár, amellyel a tisztítóhelyen szenvedő lelkeket az örök boldogsághoz juttathatjuk. Így megnyitja számukra a mennyország kapuját is. Michelangelo világhírű freskóján, az „Utolsó ítélet”-en többek között egy embert ábrázol, aki a szentolvasóba kapaszkodva emelkedik fel az égbe.

Kedves Testvérek! Ha eddig nem tettük meg, a mai nap vegyük kezünkbe a szentolvasót! Soha többé ne engedjük ki onnan! Nemcsak öreg, jámbor asszonyok kezébe való ez, hanem kemény férfikezekbe is. Haydn, Ampère, II. Rákóczi Ferenc kezében is állandóan megtaláljuk!

Milyen szép szokás, hogy a hozzátartozók az elhunyt összekulcsolt kezébe teszik a keresztet és a szentolvasót. A szentolvasó legyen az a kulcs, amely megnyitja az örök boldogság kapuját! „Rózsafüzér Királynője, könyörögj érettünk!” Ámen.

A s z e n t o l v a s ó

„Akik hozzám szegődnek, azok nem vétkeznek”.

(Sir 24, 22)

A szentolvasó igen üdvösséges ájtatosság. Ez az ájtatosság olyan imákból van összeállítva, melyek a lehető legalkalmasabbak, hogy Mária szívét örömmel töltsék el: a Hiszekegy, a Miatyánk, az Üdvözlégy és Dicsőség... ezekhez csatlakozik az elmélkedés az Isten Szent Fia életének titkairól, melyekkel az Ő élete oly bensősen egyesült.

Miasszonyunk nem csak Szent Domonkosnak ajánlotta a rózsafüzért, hanem más szenteknek is. A lourdes-i jelenésekben is látjuk, amint Ő maga tanítja a szentolvasó elmondására Bernadettet.

Aki buzgón és kitartóan mondja a szentolvasót, megörvendezteti Mária szívét és saját lelkének számtalan kegyelmet szerez. Az üdvösség és az önmegszentelődés kegyelmét:

1. Hitből él! A szentolvasó imái és titkai emlékeztetnek üdvösségünk nagy igazságaira, s elénk állítják Urunk és Szűz Mária erényeinek gyönyörű példáját.

2. Megőrzi a tisztaságot! A szentolvasó utálattal tölt el minden gonoszság iránt, és szeretettel minden jó iránt. Megerősít a kísértésben. Számos búcsút nyerünk vele, s így bűneink ideigtartó büntetésének elengedését. Nem csupán a tisztító tűz szenvedéseit rövidítik

meg a búcsúk, hanem segítenek jóvátenni bukott természetünk bűn okozta rombolását, s megtörni gonosz hajlamainkat, s bűnrevivó hajlandóságunkat. . .

3. Kieszközlí a végső állhatatosság kegyelmét! Aligha fordulhat elő és lehetetlennek is tartjuk, hogy az a keresztény ember, aki naponta többször is elmondja: „Imádkozzál érettünk bűnösökért most, és halálunk óráján. . .” – ne nyerne segítséget ettől a jó Anyától abban a pillanatban, amely pillanat épp örökkévalóságunkról dönt. Szent Alfonz azt tanítja, hogy Mária igaz szolgálja nem veszhet el. Márpedig aki a rózsafüzért hűségesen és ájtatosan imádkozza, naponta, – az Mária hűséges szolgálja csakugyan!

Ragaszkodjunk tehát a szentolvasó végzéséhez, mert annak kötelei üdvös kötelek. „Erős támaszul szolgálnak majd bilincsei” (Sir 6, 29).

Mondjuk az olvasót mindinkább növekvő áhítattal. Miért ne legyen igazi az imádságunk? Kezdetkor helyezkedjünk Jézus és Mária jelenlétébe és indítsunk el egy-egy szándékot, vagy az egészért vagy egy-egy tizedért. . . Előfordulhat, hogy nem tudjuk egyfolytában elmondani mind a 15 tizedet. De ha megvan bennünk a jóakarát, hogy minden kis szabadidőt jól felhasználunk, hol itt, hol ott elmondhatunk egy-egy tizedet és így könnyű lesz az egészet elvégezni.

Sose unjunk rá a rózsafüzért imádkozására! Hogy igazi lélekmentők lehessünk és a választottak közé számíttassunk, végezzük hűségesen és buzgón!

G o n d o l a t o k a r ó z s a f ü z é r h e z . . .

Régi rózsafüzér . . . Közel 500 éves és ma Luzernben, az egykori jezsuita templomban található, ahol ereklýe gyanánt tisztelik, mert az, aki egykor használta, ma a szentek között van: Flúi Szent Miklós, vagy mint általában nevezik: Klaus von Flüe. . .

Vannak katolikusok, akik nem értik meg a rózsafüzér igazi értelmét, és azt legszentebb imádságaink: a Miatyánk és az Üdvözlégý Mária megszenteltelenítésének tartják. Elutasító véleményük megalapozására nagyon szívesen hivatkoznak éppen erre a Flúi Szent Miklósrá, aki – mikor Szászföldről Einsiedelnbe zárandokolt, a hosszú úton csak egyetlen Miatyánkot imádkozott és ennek sem jutott a végére. Ahogyan Flúi Miklós imádkozott – mondják, – úgy kellene az embernek imádkoznia „lélekben és imádságban”, nem pedig a rózsafüzér csacsogásában. Erre azt feleljük, hogy akik

így tudnak imádkozni, azoknak nincs szükségük a rózsafüzérre. De ki tud így imádkozni? Flüi Miklós, a szent, az tudott, de nem mindig, mert különben nem lennének rózsafüzérén a szemek olyan kopottak, mint amilyenek.

Egy másik rózsafüzér. . . Rómában van, és aki használta, korunk százezer ismeretlen vértanúinak egyike. Néhány éve küldte az egyik büntetőtáborból nagy kerülővel és közvetítővel a pápának utolsó vagyonát. Az örökség egy ingfoslányból állt, amelyre keresztény hősünk Krisztushoz és az egyházhoz való hűségnyilatkozatát írta fel, és egy ivópohárból, melyet kehelynek használt, egy darab plébából, ez volt paténája és egy különös rózsafüzérből. . . A tulajdonos maga készítette. A szemek kőkeményre gyúrt kenyérből készültek, amelyet az állandóan éhes fogoly a saját szájától vont el.

Milyen szent és tiszteletre méltó korunk vértanújának ez az öröksége! Oly szent és tiszteletreméltó, hogy XII. Pius pápa – tiszteletből a hit eme hőse iránt, – szentmiséjénél egyszer ezt az ivópoharat és pléhdarabot használta. Amit ezek a szerek néma beszédességükben mondanak, összeszorítja az ember szívét. Pap, akitől vallása miatt mindent elvettek: hazáját, hivatalát, ruháit, könyveit, barátait. . . a pap, akinek már semmije sem maradt. . . akit az ördögi gonoszság már itt az emberi nyomorúság végső örvényébe sodort, mindezek ellenére nem esik kétségbe, nem kételkedik Istenben, hanem évről-évre állhatatosan kitart az eucharisztikus áldozatban és a rózsafüzér imádságban. . .

*

Az oldanburgi parasztbácsinak nem volt sem unalmas, sem lélektelen, sem felesleges a rózsafüzér. Ez csak azoknak az, akik nem tudják jól imádkozni és akik saját személyük jóléte miatt a kereszténység nagy ügyeit nem látják. Nem a rózsafüzérben van a hiba! Hanem azokban, akik imádkozzák. A vallásilag rendben lévő katolikusok egyáltalán nem találják a rózsafüzért lélektelennek, sem unalmasnak, sem pedig feleslegesnek. A jó katolikusok mindig gyakran és szívesen mondják a rózsafüzért.

*

Imádkozhatjuk pl. a rózsafüzért mások megtéréséért, a hit hirdetőkért, a keresztelendőkéért, az új keresztényekért, a hitben való egyesülésért, a gyermekek keresztény neveléséért. Aztán imádkozhatunk a betegekért, a haldoklókért, a szükségét szenvedőkért, a menekültekért, a háború és az atombomba elkerüléséért. Imádkozunk azzal a kérelemmel, hogy a bűnösök megszabaduljanak a pokol tüzétől, hogy az egyház győzelme végleges legyen, hogy a meghaltak örök nyugodalmat nyerjenek, hogy minél több ember üdvözljön és a mennybe jusson...

Annak, aki a rózsafüzért valóban így, katolikusán azaz világot átfogó módon imádkozza, annak a rózsafüzér nem a zöldbe való kirándulás, hanem szilárd célhoz vezető út, olyan utazás, amely sohasem unalmas. Ha az ember tudja, hogy kiért-miért könyörög, az a rózsafüzért könnyen és jobban imádkozza. Aki ezt kipróbálja, meglátja, hogy igaz is...

Joseph Haydn: Amikor szobámban le- és feljárom és az olvasót imádkozom, akkor jutnak eszembe a legszebb melódiák...

*

SZŰZ MÁRIA MAGYARORSZÁG NAGYASSZONYA*

(Október 8.)

I.

XIII. Leó pápa megengedte, hogy a magyarok külön ünneppel tisztelhessék a Magyarok Nagyasszonyát és Pátrónáját hazánk 1000 éves fennállásának ünneplésekor. Ami a németeknek az *Unsere Liebe Frau*, a franciáknak a *Notre Dame*, az olaszoknak a *Madonna*, az a magyaroknak a *Nagyasszonya*.

Miért van olyan közel a magyar szívéhez a Boldogságos Szűz?

Szent István, első királyunk, halálos ágyán az Ő oltalmába ajánlotta az országot e szavakkal:

„Egek Királyné Asszonya, aki a világot Szent Fiad által újjá alkottad, oltalmadba ajánlom az anyaszentegyházat, az egyházi rendeket, az országot, a vezetőkkel és népekkel együtt, akiktől én most elbúcsúzom, hogy értük esedezzel Isten színe előtt. Lelkemet kezeidbe ajánlom.” E szavakkal szállt Szent István lelke Istenhez és a Szűzanyához. A Szűzanya tisztelete tehát Szent Istvánnál kezdődik. Székesfehérvár csodálatos szépségű bazilikát építtetett az Egek Királyné Asszonyának. Ezenkívül Bakonybéli, Pesten, Csanádon, Veszprémbe, Esztergomban, Pécsen és Pannonhalmán épültek templomok a Szűzanya tiszteletére.

A szombati nap teljesen a Szűzanya ünnepe volt. Szent László királyunk szintén a Szent Szűz kiváló tisztelője volt. Nagybányán, Nagyváradon, Máriagyúdon emelt templomot a Szűzanyának. Ő volt az első, aki arany, ezüst pénzeinkre Szűz Mária képét verette

* Rózsafüzér Királynőjének ünnepéből vált külön. Jelentőségét az augusztus 15-i nagy Mária-ünnepből a magyar vonatkozások tették szükségessé. Előbb október 7-re, majd október 8-ra tették Szűz Máriának, mint Magyarország Főpátrónájának ünnepét.

eme felirattal: „Sancta Maria, Patrona Regni Hungariae” – II. Géza 1150-ben a Fájdalmas Szűz tiszteletére építtetett szép templomot a Szentföldön. – Nagy Lajos Szűz Mária képét állandóan a keblén viselte és 20 ezer magyarral 80 ezer törököt vert le. E győzelme után seregével Mária-Zellbe zárandokolt és az ottani kis kápolna helyébe a ma is fennálló hatalmas templomot építtette. Mátyás király pajzsára e szavakat íratta: „Szentséges Szűz Mária! Esdj áldást Mátyás királyra!”

A régi dicső zászlókat a Magyarok Nagyasszonya képe díszíti. Hunyadi és Kapisztrán ilyen zászlót tűzött Nándorfehérvár szétlőtt hástáira. Rákóczi kezében is ilyen zászlót lobogtatott a kárpátjai szellő. 1848-ban ezzel rohamozták meg honvédeink Branyiszkót.

Királyaink a pénz egyik oldalára Mária képét verették... hadvezéreink kardjuk markolatára olvasót csavartak, katonáink Mária-lobogók alatt indultak csatába...

Számos Mária-kegyhely van Magyarország területén. Fontosabbak: Bodajk, Máriagyűd, Máriabesnyő, Makkos-Mária, Máriaremete, Mátraverebély, Márianosztra, Máriapócs stb.

Zrinyi Miklós költő eposzában hozzá fohászkodik. Gyöngyösi István szép költeményt írt a szentolvasóról. Eszterházy nádor gyönyörűséges imádságot mond a Magyarok Nagyasszonyához.

Szerte az országban a magyarok Mária-tiszteletéről tanúskodnak a Mária tiszteletére emelt templomok.

Maga Szent István Székesfehérvárott gyönyörű bazilikát építtetett. Korának csodájaként magasztalták a szemtanú magyar és külföldi írók. A bizánci művészet minden remekét összpontosították e bazilikában. „Csoda ez – kiált fel a szemtanú Hartwik német püspök, – és csak az hisz leírásunknak, aki maga szemével látta azt. Még a padozat is fényes márvány. Megszámlálhatatlan az egyházi ruhák értéke. Az oltárok körül drágakövekkel díszített színarany táblák. Az oltáron csodálatos művészetű tabernákulum, a kincstárban arany és ezüst szent edények serege, ónix, kristály és drágakövek díszével...” Szent István végső akaratából ide temetkezett. A csodás templom felszentelése egybeesett a szent király temetésével. 1000–1550-ig ez volt a koronázó templom, amely számos koronázási ünnepséget látott. A török uralom porrá zúzta a régi dicsőség e fényes tanújelét.

Mit ad nekünk a Mária-tisztelet? Szűz Mária Isten anyja. Ó

több, mint egy személy. Ő jelkép és egyúttal olyan, mint a gravitációs erő a mindenségben. A csillagvilágot a maga csodálatos harmóniájában a gravitációs erő tartja össze. Van a világegyetemben egy makulátlan, tiszta szűzi pont: ez a gravitáció középpontja. E makulátlan mag körül kering a csillagvilág. – A morális-erkölcsi világnak is van gravitációja, központja, melyhez nem fér szenny, mely nem alkalmazkodik a kultúrához és civilizációkhoz, nem hódol be semmiféle erkölcsi relativizmusnak; e pont az erkölcsi világ kovásza. Ez a tengeren evezők csillaga, a Szent Szűz, Magyarok Nagyasszonya! Ő a makulátlan, a világegyetem szűzi pontja, a hamvadó világban a hamu alatt égő zsarátnok, melyet ismét követnünk kell.

Kedves Testvérek!

„Ó Mária, Isten Anyja, énnekem is jó Anyám, szívem legszebb lángbuzgalma dicsér későn és korán. Bánatomban, örömömben, jó s balsorsomban csak ezt zengem: Üdvözlégy Szűz Mária, Üdvözlégy Szűz Mária!”

Szűzanya, a mi Édesanyánk, Patrona Hungariae, Magyarok Nagyasszonya, könyörögj érettünk, kik most e szent helyen Hozzád könyörgünk!

Kedves Testvérek! Ha megfigyeljük a pápa, II. János Pál címerét, abban egy nagy „M” betűt látunk, és alatta ez a felírás: „Totus tuos”. . . latinul. Mikor fiatalon püspökké szentelték, címert és jelmondatot kellett választania, és címerébe ezt a nagybetűt tette, ami annyit jelent, hogy Mária. . . A jelmondata pedig: „Egészen a tiéd.” Mária, egészen a tiéd vagyok. . . Ez volt a Szentatyának a jelmondata, és most is ez: mindenestül a Szűzanyáé. Ez a Szűzanya mentette meg a gyilkos golyótól, amely a pápa szíven át az egyház szívére akarta elérni. (1981. május 15-én.) Felemelte a szavát a nyugtalanító nemzetközi helyzet és a mindinkább fenyegető féktelen fegyverkezés és háborús veszély miatt. Azt mondotta, bárcsak a jóakarató emberekben feltámadna a forró vágy a béke iránt, és a fenyegető veszély elhárítására. Emlékeztetett arra, hogy szeptember 1-én tört ki a II. világháború, amely sok millió ember életét követelte. Az Úrangyala közös elimádkozása előtt azt mondotta, hogy ez legyen a vészkiáltás a Béke Királynőjéhez, hogy jöjjön el a béke itt, ahol még a világon most is sok helyütt háború folyik.

Ajkamra kívánczok Babits Mihály, híres költőnk első világháború idején írott verses fohásza az Istenhez, amely így hangzik:

„Miatyánk ki vagy a mennyekben, harcokban, bűnökben, szennyekben, rád tekint árva világod: a Te neved megszenteltessék, a te legszebb neved: Békesség! Jöjjön el a Te országod. Véres a földünk háború van, kezéd sújtását sejtjük, uram” – Ezt mondja Babits, a költő, az I. világháború vérzivatarában. . .

Testvérek! Ha a családba visszatér az imádság, ha a férfi és a nő, ha az édesapa és édesanya a gyermekével minden este le tud térdelni csak egy Üdvözlégy Máriára, megújulnak a magyar családok, szentek lesznek, kemények lesznek, hűségesek lesznek Jézushoz, és a Boldogságos Szűzanyához, Magyarország Pátrónájához.

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN

(November 21.)

„Álljatok meg és lássátok, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 45, 11)

Szemléljük a Szeplőtelen Szület... Hároméves gyermek, akit szülei kísérnek fel a templom lépcsőin. Belép a szentélybe, és ott maradéktalanul az Úrnak adja magát. Csodáljuk Szent Joachim és Anna nagylelkűségét és Mária határozottságát. Kérjük a jó Istentől a kegyelmet, hogy meg tudjuk érteni, mit jelent magunkat Istennek szentelni!

Amikor egy tárgyat megszentelnek, kivonják a profán használatból, s egyedül Isten szolgálatára használják. Így pl. a kelyhet, az oltárterítőt, a templomot, s minden egyebet.

Akit Isten szentté akar tenni vagy nagy dolgokra szán, azt visszavonja a világtól. Megtiltja neki, hogy azzal bármilyen kapcsolatban legyen. Így volt ez pl. Ábrahámmal, kinek hivatása az volt, hogy hűséges atyja legyen népének. „Eredj ki földedről, rokonságod közül és atyád házából, s menj arra a földre, melyet majd mutatok neked!” (Ter 12, 1) Hasonlóan történt Saullal és Barnabással: „Rendeljétek Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre szántam őket!” (ApCsel 13, 2)

Isten ugyancsak az utat követte és ezeket a követelményeket állította fel minden rendalapító esetében is.

Mivel az Úr Szűz Máriát rendelte, hogy Szent Fia édesanyja legyen és a megváltott világ lelki anyja legyen, Isten kiemelte őt otthonából. „Halljad leányom... feledd el népedet és atyád házáat!” (Zsolt 44, 11). A Boldogságos Szűz megérti a hívást, lemond minden gazdagságról, megtiszteltetésről és érvényesülésről. Szüzességi fogadalmat tesz, mert testét-lelkét Istennek szenteli. Vajon nem készülhetett volna-e fel isteni küldetésére Szent Anna és Joachim szerető

felügyelete alatt és társaságában? Bizonyára igen, tekintettel a Szep-
lőtelen Fogantatásra. De hogy példát adjon nekünk az elszakadás-
ra, és bizonyos módon megerősítse Jézusának majd kiejtendő sza-
vait: „Aki atyját, anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó
hozzám!” (Mt 10, 37) Előfordul, hogy jó – sőt szent szülők is – elva-
kítva túlzott szeretetüktől, – megakadályozzák gyermekeiket, hogy
szabadon Isten szeretetének, imának, vezeklésnek és hitbuzgalmi
műveknek szenteljék magukat. Ha egészen Istennek akarunk élni
és szabadon megfelelni mindannak, amit az Ő szeretete kíván, ak-
kor maradjunk távol minden világi kapcsolattól, bármilyen legyen
is az.

Az Istennek szentelt

„Az Úr szerzett engem útjai elején!” (Péld 8, 22)

Magát Istennek szentelni azt jelenti, hogy teljesen Isten szolgál-
tába szegődni.

Ezt tette Szűz Mária is. Egyedül Isten dolgaival foglalkozott.
Értelmét törvényei tanulmányozásának adta, szívét Isten végtelen
tökéletességének szeretetére, akaratát engedelmességre, erejét szeret-
tetszolgálatra szentelte.

Élete az imádság élete volt. Oly buzgósággal imádkozott, melyet
még a szeráfok is megirigyeltek.

Élete a munka élete volt. Megtanulta mindazt, amit a fiatal lá-
nyoknak akkor tudniuk kellett. Engedelmeskedett a házirendnek.
Erényes magaviseletével épülésére szolgált társainak és Istenhez ve-
zette őket.

Élete a vezeklés élete volt. Mária vezekelt nemcsak önmagáért
(hiszen még a bűn árnyéka sem férközhetett hozzá), hanem a vilá-
gért is, mely a sátán rabszolgaságában sínylődött. Bőjtjeit, imáit,
napi élete áldozatait az emberek üdvösségeért ajánlotta fel Isten-
nek. Sírt a bűn rabságán és a felszabadulást sóhajtozta, a legforrób-
ban imádkozott a Megváltóért. Így kiáltott a prófétákkal: „Harma-
tozzatok egek, onnan felülről, és csepcgjen a felhők az igazat...”
(Iz 45, 8)...

A Boldogságos Szűz teljesen Isten szolgálatának szentelte magát,
egyedül az Ő érdekeit kereste, egyedül csak Neki akarta adni a le-

hető legnagyobb dicsőséget, egyedül az Ő végső és teljes győzelme után vágyott a szíve. Isten az Ő szerelmese, maradéktalanul az Ővé volt. „A kedvesemé vagyok én, Ő meg utánam eped!” (Én 7, 11) Isten különleges kegyelmeivel ékesítette fel, előkészítve a legmagasztosabbra: az istenanyai méltóságra.

Amikor pappá szenteltek minket, mi is Istennek szenteltük magunkat. Legyünk azért az Ővéi. Legyen életünk olyan, mint Szűz Máriáé, az imádság és a munka élete. Kövessük példáját, és adjuk magunkat maradéktalanul Istennek, és Ő maradéktalanul a miénk lesz.

Aláza tos az Ű dvö z let ut á n...

„Ki tesz téged másnál különbbé?

Mid van, amit nem kaptál?”

(1 Kor, 4, 7)

A papok szívesen gyakorolják az alázatosságot és imádkoznak érte.

Isten az egyik legmagasztosabb hivatást ruházta ránk, amikor papságra és apostolságra hívott meg. Ugyanaz az Isten, aki alászállott Szűz Mária méhébe, naponta leszáll kezünkbe az oltáron. Apostoli szolgálatunkkal pedig Jézust a lelkeknek adjuk, az örök Világosságot, akit Mária adott a világnak. El kell ismernünk, hogy Isten kiválóan nagy tiszteletben részesített minket és elmondhatjuk a Boldogságos Szűzzel: „Mily nagy dolgot művelt velem Ő, a Hatalmas!” (Lk 1, 49). Vajha ez a hála és mélységes alázat érzelmeivel töltené el lelkünket! Soli Deo honor et gloria! – Tisztesség és dicsőség az egy Istennek!

Kerüljünk minden világi ambíciót. Ne legyünk sohasem hűtelenek papi ígéreteinkhez hírnévre vágyva.

Legyünk meggyőződve, hogy Isten a mi Urunk és engedjük magunkat engedelmes szolgákként Őáltala és az Ő helyettese által vezetetni, hogy kívánságuk szerint rendelkezhessenek felettünk. Akár úgy látják jónak, hogy alárendelt sorban hagyjanak, akár vezető helyre tesznek, akár olyan munkával bíznak meg, amellyel kitűnhetünk, vagy jelentéktelen dolgokkal foglalkoztatnak, akár a Táborhegyre vagy a Golgotára vezetnek, vidáman és késedelem nélkül engedelmeskedjünk.

Ha követjük Máriát, minden önbecsültetéstől és önakarattól mentesen élünk, valóban alázatosak leszünk. Lelkünk átítatódik az isteni kegyelemmel és az égben osztályrészünk örök dicsőség lesz!

Mária, a papok Édesanyja

„Aztán a tanítványhoz fordult:
Nézd, Ő a te anyád!” (Jn 19, 27)

A M á r i a - s z e r e t e t

„Oly szép vagy, Kedvesem...”
(Én 6, 4)

Máriát szeretnünk kell!

Páratlan szentsége miatt. Minden nagyság, jóság és tökéletesség megérdemli becsülésünket és csodálatunkat. Mária pedig szent. Szentségében felülmúlja az összes szeráfokat és szenteket. Mária szép, olyan szép, hogy Villanovai Szent Tamás azt mondja: „... még Isten szívét is elragadtatásba ejtette...”

A Boldogságos Szűz oly szép lett és annyira magára vonta Isten szeretetét, hogy mintegy felgyulladva szeretetétől, leszállt hozzá és emberré lett! Mily tunya lehet az értelem és mily hideg a szív, mely nem akarja szeretni e páratlan szép Szület!

Szeretnünk kell Máriát, mert Ő a „Krisztusnak nevezett Jézus szülőanyja” (Mt 1, 16). Szerethetnénk-e a Fiút anélkül, hogy édesanyját ne szeretnénk, főként egy olyan anyát, aki annyira hasonlít Szent Fiához?! Jézus iránti szeretetünk nem volna igazi szeretet és csak rövid életű lenne, ha nem kísérné különös szeretet a Boldogságos Szűz iránt. Ez a két szeretet mindig elválaszthatatlan! Minél jobban növekedik Jézus szeretete egy szívben, annál jobban fogja szeretni Máriát is. És viszont!

Szeretnünk kell Máriát, mert Ő a mi Édesanyánk. Kimondhatatlan szenvedések árán szült bennünket a kegyelmi életre. „Meg ne feledkezzél anyád fájdalmáról!” (Sir 7, 27) Mária anyai gyengédséggel őrökdi felettünk. Neki, a kegyelmek kiosztójának köszönhetünk minden lelki és ideigvaló jótétéményt. A keresztséget, a keresztyén nevelést, eddigi állhatatosságunkat. Egész életünk a kegyelmek sorozata, melyeket Mária irgalmassága és nagylelkűsége révén nyertünk.

A Mária-szeretet gyakorlása

„...nem pusztulok el soha...”

(Sir 24, 9)

Máriát gyakorlati szeretettel kell szeretnünk! – Ha két ember szereti egymást, gyakran együtt vannak; nem tudnak elszakadni egymástól. Legyünk Mindig Máriával! Maradjunk mindig Vele, mint a kisgyermek mindig édesanyja közelében van. Fohászkodjunk Hozzá mindenben és mindenkor, kis és nagy dolgokban egyaránt. Legyen Ő a mi tanácsadónk, örömeink és bánatunk bizalmasa. „Ne szűnjön meg ajkad Őt szólítani, ne engedd Őt eltávozni szívedből!” – írja Szent Bernát.

Utánozzuk és kövessük Máriát!” „Amor similes invenit aut facit! – Akik Mária erényeit követik, – mondja *Szent Bernát*, – azok az Ő igazi gyermekei.” Törekedjünk hát Mária erényeit gyakorolni, különösen alázatosságát és tisztaságát.

Legyünk Mária tetszésére! Végezzünk jó Anyánk tiszteletére áhítatgyakorlatokat, mégpedig növekvő buzgósággal. Legyünk ebben hűségesek és soha semmiféle okból ne hagyjuk el egyetlen egyszer sem. Szolgáljunk Máriának azok miatt a felmérhetetlen kegyelmek miatt, melyeket ily módon lelkünkben nyerünk; de fő szándékunk ennek a mennyei Királynőnek a tisztelete legyen, hogy tetszésére legyünk és boldoggá tegyük szívét. Mint *Szent Alfonz*, mi is sokszorozzuk meg szeretetfohászaikat Mária tiszteletére és ajánljuk fel neki munkánkat, fáradozásunkat, szenvedéseinket és jócselekedeteink minden érdemét, hogy azokkal Fia dicsőségére és a lelkek üdvére rendelkezzhessék. Szenteljük magunkat neki és adjuk át magunkat egészen mindenestől.

És ha Jézus Szívének akarunk tetszeni és apostolságunkat gyümölcsozóvé tenni, akkor teljesül rajtunk is:

„... nem pusztulok el soha...”

(Sir 24, 9)

Jó Anyám! Te szépségeddel magadra vontad Isten szeretetét és az égből levontad Őt szüzi méhedbe: élhetek-e akkor és anélkül, hogy Téged ne szeretnélek? Nem! *Berchmans Szent Jánossal*, Téged egyik legszeretőbb fiaddal én is mondom: „nem akarok nyugodni, míg nem vagyok bizonyos afelől, hogy állandó gyengéd szeretet nem

tölt el Irántad Anyám, aki oly gyengédséggel szeretél engem még akkor is, amikor hálátlannak bizonyultam.”

Szeretlek jó Anyám, és szeretném, ha minden Téged nemszerető szerencsétlen teremtés helyett egy-egy szívem volna, amellyel Téged öhelyettük szerethetnék. Szeretném, ha ezer nyelven beszélhetnék, hogy mindenki ismerje el a Te nagyságodat, szentségedet, irgalmasdat és szeretetedet mindazok iránt, akik Téged szeretnek. Ha gazdag lennék, minden vagyonomat a Te tiszteletedre használnám fel. Végül, ha alkalmam volna rá, életemet is odaadnám a Te dicsőségédért!

Szeretlek jó Anyám de ugyanakkor attól tartok hogy nem szeretlek úgy, mint kellene. Mert a szeretet hasonlóná teszi az embert szeretteihez. Amikor tehát azt látom, hogy oly kevésbé vagyok hasonló Hozzád, akkor ez annak a jele, hogy nem szeretlek eléggé Téged. Te oly tiszta vagy, engem pedig annyi bűn szennyez, Te oly alázatos vagy, én meg kevély, Te oly szent vagy és én gonosz. Ezért hát azt kell tenned Mária: tégy engem Magadhoz hasonlóvá. Te képes vagy átalakítani a szíveket. Vedd el az enyémet és alakítsd át. Mutasd meg a világnak, mit tudsz tenni azokért, akik szeretnek Téged. Tégy szentté, tégy méltó gyermekeddé. Ez az én reményem! (Szent Alfonz)

A s z é p s z e r e t e t A n y j a

„...virágaim pompás gyümölcsöt teremtek...”

(Sir 24, 17)

A Boldogságos Szűz isteni szeretetet akar adni nekünk. Ő maga jobban szereti Istent az összes szeráfoknál és szenteknél együttvéve. Ezért minden angyalnál és szentnél jobban óhajtja, hogy a jó Istent ismerje, szeresse és dicsőítse mindenki. Ezért nem utasíthat vissza bennünket, ha Tőle az istenszeretet kincsét kérjük. Közben fog járni értünk, mint ahogy az apostolokért is közbenjárt. Leesdi a Szentlelket, hogy térjen be lelkünkbe, világosítsa és tisztítsa meg, és gyűjtsa fel bennünk Isten szeretetét. „A remény nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által.” (Róm 5, 5)

Mária a mi Anyánk, aki számunkra érthetetlen és felmérhetetlen szeretettel szeret, páratlanul gyengéden. Ebből következik, hogy Ő a mi javunkat akarja, azt, hogy Istent szeressük! Ezért hön óhajtja nekünk megszerezni Isten szeretetét.

Isten szeretete a mi dicsőségünk! Ha bírjuk ezt a szeretetet, akkor Isten gyermekei vagyunk. Jézus Krisztus testvérei, misztikus Testének tagjai és az „isteni természet részesei”: Consortes divinae naturae... (2 Pét 1, 4)

Isten szeretete a mi gazdagságunk! Ez teszi életünket jótettekben gyümölcsözővé. Jézus így mondta apostolainak: „Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz!” (Jn 15, 5) Ha szeretem Istent, a Szentháromság él bennem. Szeretni Jézust annyi, mint az Atyát is szeretni és viszont: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni!” (Jn 14, 23) Ha szeretem Istent, az Ő Lelke vezet és sugall engem; így hatalmam a lelkek felett ellenállhatatlan lesz. Ez a szeretet érdemeket szerez nekünk. Enélkül semmik vagyunk! „Ha szeretetem nincs, semmi vagyok!” (1 Kor 13, 2) Enélkül jócselekedeteink önmagukban véve értéktelenek Isten előtt!

Isten szeretete alkotja boldogságomat idelent. A szívet édes békével telíti és biztosítja örök boldogságunkat. Egyedül ez a szeretet jogosít fel belépésre az Égbe, mert annak kapuit csak a szeretet tárja fel. A szeretet jelöli ki minden egyes választottnak a helyét is.

Isten szeretete az a kincs, amiben egyedül érdemes gazdagodni: ez a legfőbb jó!

Mária meg akarja nekünk adni ezt a kincset, mert Édesanyánk! Meg is adhatja, mert Ő a kegyelmek Anyja. „Én a szép szeretet Anyja vagyok!” Folyamodjunk tehát Hozzá nagy bizalommal. Ő az a forrás, melyből minden kegyelem kiárad. „Lépünk bizalommal a kegyelem trónja elé, hogy irgalmat nyerjünk és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk!” (Zsid 4, 16)

Hogyan nyerhetünk istenszeretetet?

„Az ajtóban állok és kopogok!” (Jel 3, 20)

Mily feltételek mellett szerzi meg nekem Szűz Mária az istenszeretet kegyelmét?

Kérnem kell! Isteni törvényszerűség, hogy az üdvösség első kegyelmét kivéve, minden kegyelmet csak imádságra kaphatunk meg. Isten köti magát ehhez a törvényhez, s a Boldogságos Születés ennek megtartására készíti. Csak az, aki imádkozik, kap kegyelmet! „Kérjétek és adnak nektek...” (Mt 7, 7) Ezt az igazságot

állandóan hirdetnem kell híveimnek, de önmagamra is alkalmaznom kell. Ha nem kérek semmit, nem is kapok semmit, de ha pl. Máriától szeretetet kérek, megkapom azt. Miért oly kevés hát bennem a szeretet? Miért nem lángol a szívem? Miért vagyok oly lanyha Isten szolgálatában? Mert nem imádkozom eleget, vagy inkább mert imáim figyelmetlenek és nem igazán buzgók!

Őszintén kell kérnem! Imámnak abból a komoly vágyból kell fakadnia, hogy szeretni akarom Istent, szakítani akarok a bűnnel és a lanyhasággal, és pontosan akarom teljesíteni az Ő akarátát. Teljesen hivatásomnak akarom szentelni magamat. Hiszen szeretetet kérni és megelégedni a középszerűséggel, – ellenmondás, ami imáimat értéktelenné teszi.

Állandóan kell kérnem! Az apostolokról mondják, hogy a mennybemenetel után visszavonultak az utolsó vacsora termébe, ahol „együtt, egy szívvel-lélekkel, állhatatosan imádkoztak” (ApCsel 1, 14). A Pünkösdi Lélek ezekre az együtt-imádkozókra szállott le. (ApCsel 2, 1–4) Ha buzgó életet akarok kialakítani lelkemben, mindennap kérni kell ezt Szűz Máriától, az irgalom Anyjától. „Boldog az az ember, ki hallgat rám, s ajtómnál virraszt naponta, ... aki engem megtalál, életet talál és üdvöt merít az Úrtól”.

Vajha mindig hűséges maradnék Mária tiszteletében! Végezzünk áhítatgyakorlatokat, hogy így biztosítsuk magunknak anyai pártfogását! Ez biztosítja előrehaladásomat Isten szeretetében is. Vonj magad után Szeplőtelen Szűz!

É l e t ü n k t á r s a . . .

„Nézd, Ő a te anyád!” (Jn 19, 26)

Mária égi trónusán is velünk van!

Bizonyos, hogy dicsőséges mennybevitale óta a Boldogságos Szűz nem él velünk a földön, mert az angyalokkal és szentekkel égi ragyogásban él. Ott, isteni Szent Fia trónjának közelében, az isteni ragyogás fényében nyeri el és élvez kimondhatatlan jutalmát, melyet hosszú szenvedésével, csodálatos erényeivel és páratlan szentségével érdemelt ki.

Ott, végnélküli elragadtatásban szemléli az isteni Lényeket, imádja Isten végtelen fenségét, szívének szépsége elragadtatásba ejti a szenteket. Kiváltságos minden teremtmény felett, dicsőíti

Isten jóságát, köszönetet mond Neki, Aki benne és általa oly csodálatos dolgot művelt.

Látni Istent, bírni Őt, élvezni és szeretni, Általa és Benne élni, elveszni Benne, elragadtatásból elragadtatásba esni, elmerülni a ki-fejezhetetlen élvezet gyönyörében... és mindezt örökké! Ez a mennyország boldogsága. De Mária számára ez páratlan teljességű boldogság...

Megengedhető-e azonban számunkra az, hogy a Boldogságos Szűzzel éljünk? Bizonyos, hogy felmérhetetlen távolság választ el tőle. Ő Isten szemlélésébe van elmerülve, s Isten szeretete önti el szívét. De éppen ezért vagyunk jelen Vele, mintha csak az égben az Ő oldala mellett lennénk. Ez az igazság könnyen érthető. Minél magasabban áll egy szent ember az Isten dicsőségében, annál teljesebben szereti őt Isten, isteni tökéletességében. „Szeretteim, most Isten fiai vagyunk, de hogy mik leszünk, az még nem nyilvánvaló!” (1 Jn 3, 2) Mária pedig a szentek Királynője, ezért teljesebben részesül Isten mindentudásából, mint bármelyik szent.

A szentek az égben mindent tudnak, ami a földön őket érdekelheti. Mária Krisztus titokzatos Testének édesanyja, a kegyelmek közvetítője, az Egyház Királynője. Ezért behatóan érdeklődik mindegyikünk iránt, szívén viseli megtérésünket, megszentelődésünket és üdvösségünket. Mindannyiunkat ismer, lát, szeme mindenfelé követ bennünket és fáradhatatlan szorgossággal jár közben értünk, hogy visszavezessen Istenhez, és Hozzá fűzzön.

Meghallgatja imánkat, bármikor szólunk Hozzá, és megmondjuk Neki, hogy szeretjük Őt. Ő a mi szeretetünket a maga szeretetével viszonozza. Úgy bánik velünk, mint szerető anyja a kisgyermekével, ami még ennél is több: mindig rendelkezésünkre áll, mindig kész a védelmünkre. De vajon mi mindig Vele vagyunk-e, mellette maradjunk-e? Sajnos nem! Ha elmondtunk néhány imát Hozzá, alig gondolunk még akkor is rá, és azután...?

Mily gyakran szokta elmodani ajkunk az Üdvözlégyet, miközben szívünk ki tudja, hol van...?

„Oltalmad alá futunk...”

Folyamodjunk gyakran Máriához. Legyünk meggyőződve, hogy a Boldogságos Szűz letekint az égből reánk, és felfigyel legcseké-

lyebb könyörgésünkre is. Óhajtsuk nagyon, hogy bensőséges, meghitt viszonyban legyünk égi Anyánkkal.

Minden napunkat az Ő nevében kezdjük és fejezzük be 3–3 Ave Mária elmondásával. Amikor imádkozunk, dolgozunk vagy szenvedünk, soháskodjunk először Hozzá, aztán legyen rá gondunk, hogy meg ne feledkezzünk róla. Kérjük segítségét, mielőtt a szószékre vagy a gyóntatószékbe lépünk. Legyen Ő valóban társunk az életben, akkor meg fogja osztani velünk mindenét, meg fog menteni, meg fog szentelni.

Veszélyben, bajban, kétségekben gondoljunk Máriára, hívjuk segítségül. Ne szűnjön meg az Ave... ajkunkról és ne engedjük ki Őt szívünkől. „Ha Őt követjük, sosem tévedünk el; ha hozzá könyörgünk, sosem esünk kétségbe. Ha Ő tart fenn, nem esünk el; ha Ő öröklik, nincs mitől félnünk, ha Ő jár előttünk, sohasem fáradunk el, ha az Ő irgalma vezet, hazatalálunk. Tedd ezt és élni fogsz!” (Szent Bernát)

Mária hatalmas apostolokká fog tenni minket, mert Őrá lehet alkalmazni a Bölcsesség Könyvének szavait. Mi is szeressünk belé az Ő szépségébe. Ő be van avatva Isten ismeretébe. Megtanít mértéktartásra, okosságra, igazságosságra és erősségre. Eltökéltem, egész életemben társam lesz, Ő tanácsot ad a jóra, vigaszom lesz bánatomban. Nincs keserűség az Ő társaságában...

Szent Bernát, Domonkos, Bonaventura és Alfonz példájára legyen Mária a mi életünk társa, – kísérőnk a megpróbáltatásban. Mint ők, mi is nagyerejű apostolok leszünk mind szóban, mind munkában, és a lelkek ezreit fogjuk megmenteni és visszavezetni Jézushoz.

*

A mindig segítő Szűz

„Mondom nektek, bármit kértek imádságban, higgyétek, hogy megkapjátok és úgy is lesz!” (Mk 11, 24)

Imánk hathatósága nem csekély fokban attól a hittől és bizalomtól függ, mellyel az iránt viseltetünk, akihez imádkozunk. Mi más következtetést vonhatunk le Jézus szavaiból: „Hited meggyógyított téged!” (Mt 9, 22) – „Menj, úgy legyen, amint hitted!” (Mt 8, 13) – „Legyen hitetek szerint!” (Mt 9, 29) ... és más hasonló kitételek. A Boldogságos Szűzhöz intézett imában sincs ez alól kivétel. Az Istenanya közbenjáró hatalmába vetett hitünk és bizalmunk mér-

téke mindazon kegyelmeknek és jótéteményeknek, melyeket Ő általa nyerünk el. Ha erősödik bizalmunk, növekszik imánk hathatósága is.

Ebből láthatjuk, mily előnyös, ha Hozzá, a „mindig segítő Szűz-anyához” folyamodunk. Ha ezt a nevet a maga teljességében átérezzük, ez csak növelheti bizalmunkat iránta és következésképp imánk hathatóságát is.

Mit is foglal magában ez a név? Máriát anyánknak szólítjuk, Krisztus Anyjának, a Mindenhatóhoz közbenjárónak, az emberek Anyjának, aki sosem lankadó odaadással és szeretettel képviseli gyermekei érdekeit. Azután tudjuk: a „mindig segítő” annyit jelent, mint aki „soha el nem hagy”... A segítség szónak mélyebb értelme is van. A latin „succurrere” igéből ered és annyit jelent, mint segítségre sietni! Így a „mindig segítő Szűzanya” címen nem csupán Mária segítő hatalmát és készségét fejezi ki, hanem annál többet is: féltő aggódást, mely arra készíti Őt, hogy szinte odarepüljön gyermekeihez, amikor segítségét kérik. Ez a tudat növeli bizalmunkat és ezért imánk hathatóságát is.

A z a z o n n a l s e g í t ő . . .

„Eléjük megy azoknak, kik vágyódnak utána!”

(Bölcs 6, 13)

A „mindig segítő Szűz” neve emlékeztet bennünket Isten Anyjának anyai gondoskodására itt a földön, és az Ő soha el nem lankadó segítőkészségére, mellyel szinte repül gyermekeihez mind testi, mind lelki szükségünkben segíteni. Ezt a nevet ily értelemben *Szent Bernát* „Memorare” kezdetű imája fejezi ki: „Emlékezzél meg ó legkegyelmesebb Szűz Mária! Még sohasem lehetett hallani, hogy gyámolítatlanul magára hagyta volna azt, aki oltalmadat kérte és pártfogásért Hozzád folyamodott. Én is hasonló bizalomtól lelkesülve sietek Hozzád ó Szűzek Szüze! Hozzád tekintek fel, s mint nyomorult bűnös, zokogva borulok lábadhoz. Ne vedd meg könyörgésemet, Anyja az örök Igének, hanem fordítsd reám figyelmedet és hallgasd meg kérésemet.”

Ha erre gondolunk, amikor a mindig segítő Szűzhöz folyamodunk, imáink oly rendíthetetlen bizalomból fakadnak, mintha az

egyet ostrommal akarnánk meghódítani. Akkor hittel fogunk kérni és hinni fogjuk, hogy el is nyerjük, amit kérünk, bármi is legyen.

Ezt sohasem szabad elfelejtenie egy papnak. . . A lelkekért folytatott küzdelemben, kísértés idején, ha úgy érzi, hogy szüksége van egy segítő, baráti kézre. Forduljon ilyenkor Krisztus Anyjához, aki a papok Anyja is, – a „másik-Krisztusoké” – azzal a meggyőződéssel, hogy benne sohasem csalatkozik, hogy az Ő segítségére mindenkor számíthat.

A j ó t a n á c s A n y j a . . .

„Halljad fiam, és fogadd meg az okos útmutatást, és ne vedd meg tanácsomat.” (Sir 6, 23)

Őrizzük és ápoljuk szívünkben a jó tanács Anyjának képét szeretettel. Fogadjuk meg *Szent Bernát* szavát: „Veszélyben, szorongatásban, kétségekben gondoljunk Máriára, folyamodjunk Hozzá, kövessük Őt, és nem fogunk letérni a helyes útról”.

Az Anyaszentegyház a következő szentírási részt adja Szűz Mária ajkára: „Eligazítottak a bölcsesség útján és vezettek az igazság ösvényein!” (Péld 4, 11)

Bölcsék akarunk lenni és igaz bölcsességet tanítani? Az erény útját akarjuk járni és oda vonzani a lelkeket is? Folyamodjunk Máriához, a Jó Tanács Anyjához. Kérjük ki tanácsát szentbeszédeink összeállításánál, utasításait egyéb írásainknál. Folyamodjunk Hozzá, ha másoknak tanácsot kell adnunk. Mielőtt bármilyen munkához fognánk, mondjuk el buzgón a „Jöjj Szentlélek Úristen”-t és egy Üdvözlégy-et, hozzá rövid fohással a Jó Tanács Anyjához!

A lelkekért végzett munkánkban néha határozatlanok vagyunk, nem tudjuk eldönteni, melyik a követendő út. Folyamodjunk ilyenkor a Jó Tanács Anyjához: Ő meg fogja világosítani elménket, mit tegyünk. Legtöbbünk a gyónatószékben úgy érzi, hogy tudásunk híjával van a bölcsességnek. Ezért mielőtt a gyónatószékbe lép-nénk, ajánljuk magunkat buzgó imában a Jó Tanács Anyjának.

A Boldogságos Szűz belső sugallatok által ad tanácsot, vagy méginkább életének kimagasló példájával. Az ő szent és szépséges élete, – mint Urunké is, – valóban vezércsillagunk. Ezért kétségeinkben és bizonytalanságainkban, ha nehézségekkel kell szembe-kerülnünk és fájdalmas kötelességet kell teljesítenünk, tegyük fel

Szűz Máriának a kérdést: Anyám, Te mit tennél az én helyemben? Ő késlekedés nélkül fog válaszolni. Engedelmeskedjünk Anyánk tanácsainak, mert ha azokat eltökélt határozottsággal követjük, Isten Szíve szerint élünk és eljutunk az örök életre.

*

Állhatatosság

„...nem pusztulok el soha...” (Sir 24, 9)

A végső állhatatosság Isten adománya és amint a Tridenti Zsinat mondja, oly nagy adomány, hogy annak kiérdeklése teljesen hatalmunkon kívül áll. „Miután mindent megtettetek, amire parancsot kaptatok, mondjátok: Haszontalan szolgálak vagyunk, nem tettünk többet, mint ami a kötelességünk!” (Lk 17, 10)

Hogy ezt az adományt elnyerjük, nem számíthatunk a már elért életszentségre. Voltak, akik rendkívüli utakon jártak és mégis elvesztek. Nem számíthatunk jótetteinkre sem. Salamon felépíttette a jeruzsálemi templomot és mi lett vele? Judás az evangéliumot hirdette, csodákat művelt, – vajon üdvözült-e? Nem számíthatok jó feltételeimre, bármilyen erősek legyenek is azok! Péter apostol is szintén fogadkozott, hogy inkább meghal, semhogy Mesterét megtagadja, de már néhány órával később megtette...

Számíthatunk-e Isten szolgálatában eltöltött sok évi munkáságunkra vagy a magas hivatalokra?

Sajnos, Libanon cédrusai is kettétörték... Életszentség, jócselekedetek, hosszú, hűséges szolgálat csupán valószínűvé teszik, de nem bizonyossá, hogy mindvégig állhatatos leszek. Egyedül csak az imára számíthatok. *Szent Ágoston* mondja, hogy a végső állhatatosság kegyelmét csak imával nyerhetjük el. Suarez pedig, hogy imával csálthatatlanul elnyerhetjük!

Ha meggondoljuk, hogy minden kegyelem Mária kezén át jut el – hozzánk, csakis Márián keresztül remélhetjük a legnagyobb kegyelmet: a végső állhatatosságot. És bizonyára el is fogjuk nyerni, ha Máriához mindig ezért könyörgünk.

Ezért eltökélt szándékom, hogy mindennap a Boldogságos Szűzhöz folyamodom a végső állhatatosság kegyelméért.

*

Végző állhatatosság naponta

„Boldog ember, aki hallgat rám és ajtómnál virraszt naponta!” (Péld 8, 34)

Az állhatatosság adománya kegyelem-sorozat, mely a lélek üdvösségét eredményezi. Ez olyan segítség, amely a bölcsőtől a sírig kíséri, sok szemből álló kegyelem-láncolat, amely sok-sok kegyelem-adományból tevődik össze.

Ezzel a kegyelem-lánccal párhuzamosan egy másik láncnak is végig kell húzódnia életünkön: az imádság soha meg nem szűnő láncának! Minden napra kérnünk kell, hogy mindennap megkapjuk! – írja Bellarmin Szent Róbert. Ha ma imádkozom, a mai napra segítséget nyerek. De ha azt akarom, hogy holnap is segítségben részesüljek, és a következő napokon is, mindennap imádkoznom kell. A Boldogságos Szűz oly mértékben fogja nekem kieszközölni a szükséges kegyelmeket, amilyen mértékben arra szükségem van, világosságot, erőt, bátorságot stb. Távol tartja a veszélyeket, kedvező körülmények közé helyez, és gyengéden előkészít majd a halálra is. Utolsó órámon velem lesz. És mert Mária mindig segít, ha mindig hozzá folyamodom, hivatásomhoz is hűen fogok meghalni.

Következésképpen naponta kell imádkoznom Máriához. Először az állhatatosság kegyelmét kérve, másodszer azért a kegyelemért, hogy naponta könyörögjek Hozzá ezért az adományért. „Boldog ember, ki hallgat rám, naponta virraszt ajtómnál, és őrizi ajtóm félfáját; mert aki engem megtalál, életet talál és üdvöt merít az Úrtól.” (Péld 8, 34–35)

A jó Pásztor édesanyja

„Asszony, nézd, a te fiad!” (Jn 19, 26)

1. Mária a jó Pásztor Édesanyja is. Ezért mérhetetlenül szereti a lelkeket. Mindenkinél jobban ismeri Jézus végtelen gyengéd szeretetét a lelkek iránt, bárányai iránti forró vágyát, hogy közelében legyenek, megtarthassa, táplálhassa és az égbe vezethesse őket.

Mária tudta, mikor hagyta el Jézus a Paradicsomot, az anyákat, hűséges bárányait, hogy az Ő szűzi méhében embertermesztet vegyen fel, csak azért, hogy az elveszett bárányokat visszavezethesse aklába. Látta Isten Fiát – most már az Ő Fiát –, hegyen-

völgyön átkelni, hogy megkeresse az eltévedt bárányokat. / Látta, amint magára vállalja a fáradságokat, ellenségeinek acsarkodását, elviselt mindenféle üldözést, csak hogy kivonja bárányait a gonosz pásztorok befolyása alól, kimentse a farkasok karmaiból – tehát a sátán uralma alól. Látta Jézusát meghalni is a kereszten. Hogyne szeretné hát Mária azokat, kik oly sokba kerültek az Ő szent Fiának, kiket annyira szeretett és maradéktalanul feláldozta magát értük. „Az Emberfia azért jött, hogy keresse és üdvözítse, ami elveszett!” (Lk 19, 10)

2. Az isteni jó Pásztornak különösképpen gondjaiba ajánlotta a lelkeket.

Jézus haldokolt; Szent János személyében az egész emberiséget látta maga előtt, és akkor így szólt Máriához: „Asszony, nézd, a te fiad!” Ezek voltak utolsó szavai Édesanyjához. Máriának éppúgy, mint nekünk, semmi sem oly kedves és drága, mint haldokló szereteteinek utolsó szavai, intelméi.

Krisztus pásztorainak Anyja

„Én vagyok a jó Pásztor, a Pásztor életét adja juhaiért!”
(Jn 10, 11)

Bízunk papi szolgálatunkat Szűz Máriára. Könnyű megérteni, mily igen szívén viseli Szűz Mária a bűnösök megtérését és menyire óhajtja őket megmenteni.

Ajánljuk Neki a ránkbízott lelkeket. Sokan közülük szegények, eltévedt bárányok, akik vergődnek a tövises és a bozót között, akiket kegyetlenül tépdessenek az alvilági szörnyek. Mária az isteni jó Pásztor édesanyja, engedelmesebb és kezes báránnyá fogja őket nevelni. Az elszéledtek hallgatni fognak kiáltásunkra, az elgyengültek erőre kapnak, a behálózottak engedik magukat kiszabadítani szenvedélyeik kötelékeiből és a veszedelmes alkalmak bozótjából, a megsebzettek megengedik, hogy visszavigyük őket az akolba, ahol visszanyerik életerejüket és egészségüket.

Ajánljuk mi magunkat is Neki. Amikor az Üdvözítő apostoli munkára hívott meg, pásztorokká tett. Kötelességünk, hogy fellekeressük az elveszett bárányokat, akik elszéledtek aklából. „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem! Hallgatni fognak szavamra: és egy akol lesz és egy pásztor!” (Jn 10, 16) Ez a mi apostoli munkánk irányvonala.

Könyörögjünk az isteni jó Pásztor Édesanyjához, Ő meg fog világosítani és erőt fog adni, mely képessé tesz küldetésünk teljesítésére. Az Ő hatalmas és állandó segítségétől támogatva az eltévedt és elhagyott lelkek ezreit fogjuk visszavezetni Krisztushoz. Bizzuk hát egész papi szolgálatunkat Szűz Máriára.

A z a p o s t o l o k s e g í t s é g e

„...az Úr dicsősége ragyog fenn az égen.”

(Sir 43, 1)

Mária az apostolokat oktatta. Megőrizte szívében Jézus szavait és művét, a Róla hallott dolgokat. Mária az apostolok emlékezetébe idézte ezeket. Kötelességének tekintette, hogy a Mester tanítását elismételje, és kifejtse előttük annak igazi értelmét. Miért Szent János apostol a legmélyebb és legmagasztosabb evangélista? Mert otthonába fogadta a Boldogságos Szület, „a tanítvány sajátjába fogadta Őt” (Jn 19, 27). Ily módon Mária az apostolok apostola lett.

Mária átalakította az apostolokat. Urunk halála után, különösen mennybemenetele után Ő lett az ősegyház központja. Attól kezdve az apostolok Édesanyjuknak tekintették. Közelében maradtak és nála kerestek bátorságot és vigaszt. Mária a maga részéről Szent Jánosban és az apostolokban szíve igazi gyermekeit látta és bensőséges szeretettel szerette őket. Egyedüli törekvése az volt, hogy másik Krisztussá alakítsa őket. Magaköré gyűjtötte az apostolokat az utolsó vacsora termében és imáival leedverte rájuk a Szentlélek különleges kiáradását. Kérve kérte Szent Fiát, aki engedelmeskedve Édesanyjának, elküldte az isteni Lelket, ki új emberré alakította át az apostolokat, akik révén megújult a föld lelki arculata.

Mária vezette és támogatta az apostolokat. Üldöztetésekben volt részük, de sem fenyegetés, sem ostor, sem börtön nem tartotta őket vissza apostoli munkájukban, mert ott volt Szűz Mária és imádkozott a fiatal keresztény közösséggel. Mária és a hívek egyesített könyörgése győzelmet eszközölt ki az apostolok számára az evangélium ellenségei felett.

Mária még kb. 20 esztendő-t töltött a földön Urunk mennybemenetele után. De mint *Villanovai Szent Tamás* mondja: a tudat, hogy Isten Fia akarata ez, elegendő volt ahhoz, hogy megvigasztalja és fenntartsa a földi számkivetésben. Mária jelenléte szükséges volt

az ősegyházban, hisz az még oktatásra szorult és Mária jelenléte vigasz volt a hívek számára, kik igyekeztek meghúzódni anyai oltalma alatt.

Kövessük Máriát, Királynőnket. Mint Ő, adjuk mi is Jézust a világnak, imánk, munkánk és áldozataink árán. Folyamodjunk Szűz Máriához teljes bizalommal. Ő szeret bennünket, mert olyan munkát végzünk, amely szívének igen kedves, amelyért többet áldozott, mint saját életét: isteni Fiát adta oda ezért. Kétségekben, megpróbáltatásokban és küzdelmekben menjünk a Boldogságos Szűzhöz, s nála világosságot, vigaszt és bátorságot fogunk lelni.

*

A b ű n ö s ö k m e n e d é k e

„...meghallgatja azt, aki balsorsában kéri.”

(Sir 35, 13)

Lelkeket kimenteni a bűn kötelékéből és visszaszerezni nekik Isten kegyelmét, ez teljesen természetfeletti munka.

Ez a munka erőnkön és hatalmunkon felül áll: egyedül az isteni kegyelem művelheti azt. Kérdés: vajon mi papok érdemeljük-e ki ezt a kegyelmet? Vagy talán maguk a bűnösök? Nem, ezt egyedül Isten irgalmától várhatjuk.

Vajon ki fogja arra indítani az Urat, hogy nekünk a lelkek megtérítésének kegyelmét megadja? Ki fogja arra indítani Őt, hogy a bűnösök szívét megtérítse kegyelmével? És visszavezesse őket a helyes útra? Mária, a bűnösök szószólója! Ő meg akarja őket téríteni és menteni!

Ez Mária osztályrésze a megváltás művében.

Összüleink bűnbe estek, a sátán rabszolgái lettek és ezt a szerencsétlenséget átszármaztatták utódaikra is. Isten azonban megszánta az elbukott emberi nemet. Megígérte a Megváltót, és a kigyónak előre megmondotta, hogy ennek a Megváltónak Szűz Édesanyja fogja eltaposni fejét. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az Ő ivadéka közé: Az széttiporja fejedet!” (Ter 3, 15). Szétzúzni a sátán fejét annyi, mint megtörni hatalmát, kezei közül kimenteni áldozatait. Ez Mária tiszte! Tisztség, melyet a mai napig teljesített és teljesíteni fog a világ végezetéig. Az egyház „sátántipró asszonynak” nevezi Szűz Máriát...

Mária ezenfelül Jézus titokzatos testének, az egyháznak is édes-

anyja. Az édesanya előjoga, hogy életet adjon, fenntartsa és kifejlessze. Amikor a bűnösök elvesztik a kegyelmi életet, a Boldogságos Szűz tiszté, hogy nekik visszaszerezze azt.

A bűnösök megmentése szükségyszerűség Mária szívének. Senki sem szereti Istent és a teremtményeket Őhozzá hasonlóan, senki sem óhajta jobban Isten nevének megszentelését és akaratának teljesítését a mennyben és a földön. Természetes, hogy Mária mindent elkövet, hogy az emberek Istent megismerjék, szeressék és szolgálják, s így eljussanak az örök életbe. Ez a nagylelkű Asszony ezért életénél is többet áldozott: Jézust áldozta fel a mennyei Atyának.

Nem kételkedhetünk, – Szűz Mária meg akarja menteni a bűnösöket. Bárki is folyamodjék ehhez a jóságos Anyához ebben az ügyben, meghallgatásra talál.

*

A n a g y h a t a l m ú . . .

„Ki az, aki úgy ragyog, mint a
hajnal pírja, . . . és oly félelmetes,
mint a zászlós hadak?”
(Én 6, 10)

Számtalan bizonyíték igazolja azt, hogy Szűz Mária csakugyan nagyhatalmú a bűnösök érdekében! Miért? Elsősorban, mert . . .

1. Ő az Atyaisten leánya. Mit is tagadhatna meg az Atya a Szeplőtelenről, Tőle, aki elfogadta az istenanyaságot, s Jézus által visszaadta Neki a dicsőséget és tiszteletet, melytől a bűn fosztotta meg? Mit is tagadhatna meg Tőle, aki mindig alávetette magát akaratának? „Íme, az Úr szolgálója vagyok!” A zsoltáros is megírja, hogy Isten annak akaratát teljesíti, aki Őt szolgálja: „Teljesíti azok akaratát, kik Őt félik!” (Zsolt 144, 19) Ki szolgálta valaha is Máriánál hűségesebben Istent? Asszíria királya Eszter kívánságára biztosítja az ő népe életbenmaradását. . . Ha Szűz Mária a bűnösökért könyörög, visszautasíthatja-e Isten az Ő kérését?

2. Szent Fiának Szűz Anyja. . . *Szent Alfonz* ezt mondja: „Mária imáinak bizonyos tekintélye, hathatossága van: ezért lehetetlen, hogy Szent Fia ne tekintsen arra kedvezően. „Anyai tekintélyénél fogva, mely mindenhatóvá teszi Isten Szíve felett, elnyeri a bűnbocsánat kegyelmét még a legnagyobb gonosztevők számára is. Nem kaphat visszautasítást, mert Isten Fia örömét leli Benne és meghallgatja imáit. Ő a szeplőtelen Édesanya!” (Szent German)

3. Mária a Szentlélek jegyese. Mária kérései ezen a címen is kegyes meghallgatásra találnak. Amikor ezek a kérések a bűnösök üdvösségére vonatkoznak, megegyeznek a Szentlélek óhajával. Mit is óhajtott valóban a Szentlélek? Megmenteni a világot! Ezért művelte a Megtestesülés kimondhatatlanul szent eseményét. Ezért alakította át az apostolok lelkületét Pünkösöd napján. Nemde, az „élvizek forrása”? Ő? Mely örökké kiáradni óhajtott a lelkekre, hogy megtisztítsa őket? Nem tűz-e Ő, melyet Jézus Krisztus hozott a földre, és szeretné, hogy minden ember szívében fellobogjon? Végül Ő a Charitas, mely birtokába akarja venni az összes lelkeket, hogy megszentelje ebben az életben és boldoggá tegye az örökkévalóságban?

Mindhárom isteni Személy szeretettel tekint Szűz Máriára. Ebből következik, hogy ez a gyengéd gyermek, anya és jegyes szinte mindent megtehet Isten Szíve felett. Ő meg tudja menteni a legnagyobb bűnöst is, feltéve, ha az kellő jóakaratot tanúsít.

Ezért, ha bűnösöket akarunk megtéríteni, menjünk Szűz Máriához. Ő hatalmassá fog tenni minket Istennél. Egyesíteni fogja imáját a miénkkel, hogy az isteni igazságosságot a bűnössel szemben irgalom váltsa fel. Mikor a lelkeket megvilágítani, a szíveket meglágyítani, a bűnösöket Istenhez visszavezetni óhajtjuk, mindig biztosak lehetünk Szűz Mária segítségében.

Nyerjük meg a bűnösöket Szűz Máriának és beszéljük rá őket, hogy hozzá folyamodjanak. Ez a jó Anya közbenjáró értük: ez pedig üdvösségüket jelenti. Szívesen fel hitüket, hogy Szűz Máriához szóló imádságra nagy szükség van, legyünk meggyőződve annak hathatóságáról, hogy munkánk sikere attól a buzgóságtól függ, mellyel Hozzá imádkozunk és imádkoztatunk...

A Mária tisztelet hirdetése

„...nem pusztulok el soha...”

(Sir 24, 9)

Mária tiszteletének hirdetése hatalmas lélekmentő eszköz.

Erről *Szent Alfonz* biztosít bennünket, aki azt mondja, hogy minden ember üdvössége Isten után Mária tiszteletétől és közbenjáró hatalmába vetett bizalmunktól függ. *Szent Anzelm* ugyanezt állítja: „Hogyné lenne hathatós eszköz a bűnösök megtérítésében Mária

dicsőítése, mert Ő az út, melyen a lelkek az üdvösség felé haladnak!” Mária valóban az isteni kegyelmek kincstárosa. „Nálam a gazdagság... jobb a gyümölcsöm az aranynál!” (Péld 8, 18–19) A Megváltó Óáltala lett a világé és az Ő keze osztja ki a megváltás kegyelmét!

Ha tehát azt akarjuk, hogy a bűnösök visszanyerjék az elvesztett kegyelmet és továbbjussanak Isten kegyelmében, s az erényekben, vezessük őket a Boldogságos Szűzhöz, ehhez a gyengéd édesanyához, aki révén egyedül nyerhetnek bocsánatot, állhatatosságot és örök életet. Hogy Isten szolgálai legyenek, kezdjük azzal, hogy Mária szolgáláivá tesszük őket. *Szent Alfonz* mondja: „Az Anya szolgálja óhajtok lenni, hogy Fia szolgálja lehessenek!”

Ezért, ha valóban jót akarunk tenni a lelkekkel, állandóan hirdetnünk kell Szűz Mária tiszteletét. Ezt tette Szent Bernát, Szent Domonkos, Sienai Szent Bernardin, Szent Alfonz és minden szent hithirdető.

A Boldogságos Szűz Mária életszentséget és örök életet ígér azoknak, akik Őt megismerik és megszeretik, megismertetik és megszerettetik másokkal is...

Tény, hogy a Boldogságos Szűz erényeinek és hathatós közbenjárásának buzgó hirdetői szent életet éltek és a választottak halálával haltak meg. Akik Szűz Mária dicsőségét élték és hirdették, így haltak meg. Közülük legbuzgóbban Szent Alfonz hirdette Mária nagyságát és irgalmát. Nem csoda, hogy halála édes és nyugodt volt, melyet az Ég Királynőjének jelenléte vigasztalt meg.

Ez könnyen érthető. Szűz Mária megszenteli és megmenti azokat, akik az Ő dicsőségét hirdetik. Mint ahogy a száj a szív bőségéből szól, úgy – akiknek ajkán szüntelen ott cseng Szűz Mária neve, bebizonyította, hogy szereti Máriát és leghőbb óhaja, hogy megismerjék, szeressék és dicsőítsék Őt. A Boldogságos Szűz ezt mondja: „Szeretem azokat, kik szeretnek engem!” (Péld 8, 17) És elveszhet-e az, akit Szűz Mária szeret? Bizonyára nem! Áldott az ilyen gyermek, kit ez a jó Anya szüntelen és hathatósan oltalmaz. Alkalmas időben meg fogja adni neki az apostoli élethez szükséges kegyelmeket. Mellette lesz halála óráján, és fel fogja vinni lelkét az égbe.

Egy lelkipásztor szívhez szóló gondolatai Szűz Máriáról

A Szűzanya

Szűzanyánk iránt érzett szeretetünk lesz az a lehelet, mely lángra lobbantja a lanyhaság hamva alatt szunnyadó erényeink parázsát. (492)

*

Szeresd a Nagyasszonyunkat. Ő szerzi meg számodra a mindennapi élet küzdelmeihez szükséges kegyelmet. – Az ellenségnek nem válnak majd hasznára azok a rossz vágyak, melyek állandóan forrnak és felszínre emelkednek benned, hogy elfojtsák korhadtságuk illatával a fennkölt eszményeket és nemes elhatározásokat, melyeket maga Krisztus oltott szívedbe. – „Serviam!” (493)

*

Légy Máriáé – és a miénk leszel. (494)

*

Mindig Mária által megyünk és „térünk vissza” Jézushoz. (495)

*

Mennyire tetszik az embereknek, ha őket kiváló irodalmi férfiakkal, politikai, katonai vagy egyházi méltóságokkal való rokonságukra emlékeztetjük. Énekelj a Szeplőtelen Szűznek és emlékeztess: Üdvözlégy Mária, Atyaisten leánya, Üdvözlégy Mária, Fiúisten Anyja, Üdvözlégy Mária, Szentlélek jegyese. . .

Mária, csak Isten nagyobb nálad! (496)

*

Mondd neki: Anyám – sok oknál fogva vagy az övé, – szereteted kössön engem Szent Fiad keresztjéhez. Ne hiányozzék soha hitem, bátorságom, merészségem, hogy Jézus akaratát teljesítsem. (497)

*

Úgy tűnik, mintha életed összes bűne ellened ágaskodna. – Ne csüggedj. Ellenkezőleg, hívd Máriát, Szűzanyádat, gyermeki bizalommal és odaadással. Ő majd békét hoz lelkednek. (498)

✱

Mária, Isten Szent Anyja, észrevétlenül élt, mint népének akármelyik asszonya. – Tanulj Tőle egyszerűséget. (499)

✱

Viseld melleden a kármelhegyi szent Skapulárét. – Van sok szép Mária-ájtatosság, de kevés gyökeredzett oly mélyen a hívők szívébe és kevés nyert annyi pápai jóváhagyást, mint ez. – Azonkívül mennyire édesanyás e szombati kiváltság! (500)

✱

Mikor ezt kérdezték tőled, melyik Mária-kép kelti fel benned a legtöbb áhítatot, – tapasztalatból beszélve azt felelted, – mindegyik. . . s megértettem, hogy jó fiú vagy, ezért tűnik Anyád minden képe szépnek, mert mindegyikbe egyformán beleszerettél. (501)

✱

Mária az imádság mestere. – Nézd, milyen határozottan, csüggedés nélkül, kitartóan kéri Fiát a kánai menyegzőn. . . és mily eredménnyel! Tanulj tőle! (502)

✱

Mária magánya. – Egyedül, elhagyottan zokog! – Neked és nekem, mindkettőnknek vele kell lennünk, vele kell sírnunk, mert gyarlóságunk szegezte Jézust a keresztfára. (503)

✱

A boldogságos szűz Mária, a „szép szeretet Anyja” békét teremt szívedben, ha bizalommal fordulsz hozzá, mikor nagyon is érzed, hogy húsból és vérből vagy. (504)

✱

Nagyasszonyunk iránti szeretet a próbaköve az egyesületek és egyének jó szellemének. Légy bizalmatlan a vállalkozással szemben, melynek nincs meg ez a tulajdonsága. (505)

*

A fájdalmas Anya. Mikor Őt szemléled, tekints a Szívére: Anya ő, két fia van szemtől szembe: Ő... és te. (506)

*

Mily nagy Szűzanyánk alázatossága! – Nem látjuk őt Jeruzsálem pálmái között – és a kánai menyegző kivételével – nincs jelen a nagy csodák idején... A Golgota gyalázatától azonban nem retten vissza, ott állt „Juxta crucem Jesu” Jézus keresztye mellett, ott állt az Anya. (507)

*

Csodáld a szent Szűz bátorságát: a kereszty lábánál, a legnagyobb emberi fájdalmak közepette – nincs nagyobb fájdalom, mint az ő fájdalma, – hősi erővel telve. Kérd ezt a bátorságot tőle, hogy te is kitarts a kereszty mellett. (508)

*

Mária a rejtett és csendes áldozat mestere! – Nézd őt, majdnem mindig a háttérben marad és feltűnés nélkül működik együtt szent Fiával: tud és hallgat...

*

Nézd mily egyszerűen mondja: „Ecce ancilla...” És az Ige testté lett. – Így cselekszenek a szentek – feltűnés nélkül – és ha mégis feltűnnek, akaratuk ellenére történik az. (510)

*

„Ne timeas Maria!” – Ne félj Mária!... – Zavarba jött az arkangyal előtt. Hogy hanyagolhatnám el én a szerénység szabályait, mikor tisztaságom védelméről van szó? (511)

*

Óh Anya, Édes anya! Ezzel a beleegyező „legyen” szavaddal minket Isten testvérévé és dicsőségének örökösévé tettél! Áldott vagy! (512)

*

Azelőtt semmire sem voltál képes – most, hogy Anyádhoz folyamodtál, minden milyen könnyű! (513)

*

Bízzál. – Térj vissza. – Hívd a Szent Szület és hű maradsz. (514)

*

Erőd néha csökken? – Miért nem mondd Anyádnak: „Consolatrix afflictorum, auxilium christianorum . . . , spes nostra, Regina apostolorum . . .” Szomorúak vigasztalója, keresztények segítsége, . . . reménységünk, apostolok Királynéja . . .” (515)

*

Anyám! – hívd Őt hangosan, erősen. – Figyel rád, segítségre kész, ha veszélyben látna. Szent Fiának kegyelmével karjainak menedékét, szívének gyengédségét nyújtja, – s új erőt nyersz a küzdelemre.” (516)

*

Jánost életének szeplőtelen tisztasága tette erőssé a kereszt alatt. – A többi apostol menekül a Golgotától: ő Krisztus Anyjával ott marad. Ne felejtsd el, a tisztaság erőssé és férfiasá teszi a jellemet. (144)

*

Váljék szokásoddá, hogy napközben gyakran felemeld szívedet Istenhez, mert ezt vagy amazt ajándékozta neked, – mert megvetetted, – mert hiányzik valami, amire szükséged van, vagy azért, mert megvan . . . Mert Anyját oly széppé tette, . . . és mert ő a te anyád is. – Mert a napot és a holdat teremtette . . . és ezt az állatot vagy amazt a növényt. – Mert az egyik embernek az ékesszólás tehetségét, neked pedig szükséavúságot adott . . . Köszönj meg neki mindent, mert mindaz, ami van: jó. (268)

*

Ne légy olyan vak és meggondolatlan, hogy legalább gondolatban be ne térj a templomba, amikor megpillantod Isten házának falait vagy tornyát. . . Ő vár rád!

Ne légy olyan vak és meggondolatlan, hogy ne fohászkodj a boldogságos Szűz Máriához, ha olyan helyen jársz, ahol Krisztust ócsárolják. (269)

*

Használd ezeket a vallásos „emberi cselfogásokat”, hogy mindig Isten közelében maradj: röpimák, szeretet-aktus, engesztelés, lelki áldozás, a szent Szűz képére vetett pillantás. . . (272)

*

Ha megszokod, hogy legalább egyszer hetenként bensőséges kapcsolatba kerülj a Szűzanyával, hogy általa Jézushoz menj, meglátod, mennyivel jobban érzed majd Isten jelenlétét. (276)

*

„Nonne hic est fabri filius? Nonne hic est faber, filius Mariae?” – Nemde az ács fia ez? Nemde Mária fia ez az ács?

Lehetséges, hogy rólad is ezt mondják majd gúnnyal kevert csodálkozással, ha valóban arra törekszel, hogy Isten akaratát teljesítsd, s mikor eszköze akarsz lenni: „Ez nem az a bizonyos. . . ? Hallgass! Engedd, hogy munkád igazolja küldetésedet. (491)

*

A szentolvasó hatalmas fegyver, – használd bizalommal és csodálatot kelt majd benned az eredmény. (558)

*

Mily nagy az alázatosság értéke! – „Quia respexit humilitatem. . .” A mi Anyánk, Zakariás házában, nem szól hitéről, sem szeretetéről, sem szeplőtelen tisztaságáról. Örömteljes himnusza így zeng: „Mert tekintetre méltatta alázatosságomat, lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék.” (598)

*

Mily nagyszerű példa számunkra Isten anyjának hallgatása, – még szent Józseffel sem közölte titkát... Kérd a Szent Szűztől a neked hiányzó tapintatosság erényét. (653)

*

Megint egy bukás... és milyen bukás!... Kétségbeesés? Nem: alázkodj meg, siess Anyádhoz, Máriához és Jézus irgalmas szeretetéhez. – Egy „Miserere” és fel a szívvel! – Aztán kezd elölről. (711)

*

Mikor ingadozik lelked, mikor minden kisiklik kezéd közül... , támaszkodj Jézusba és Máriába vetett gyermeki bizalmadra. Erre az erős kösziklára kellett volna kezdetől fogva építened. (721)

*

Tele vagy nyomorúsággal, – napról napra jobban látod. Ne ijesszen meg. Ő megérti, nem tudsz több gyümölcsöt adni.

Akaratlan eséseid, – gyermeki csetlés-botlásaid, – arra készítetik Atyádat és Anyádat, Máriát, hogy szerető kezük ne engedje el a tiedet. Élj az alkalommal, s naponta, mikor az Úr felemel, minden erőddel öleld át és fáradt fejedet hajtsd nyitott keblére, hogy szerető szívének dobogása szinte magába bolondítson téged. (884)

*

Ha „gyermeki életet élsz”, gyermek létedre kell hogy édességekre fájjon a fogad, „lelki édességekre”. – Mint minden gyermek, gondolj a sok jó dologra, amit édesanyád tart az éléskamrában. Tedd ezt sokszor napközben. Csak pillanatok kérdése... Mária... Jézus... oltáriszentség... szentáldozás... szeretet... szenvedés... a tisztítótűzben szenvedő lelkek... a küzdő lelkek: a pápa, papok... hívők... a te lelked... a tieid lelke... őrzőangyalok... a bűnösök... (898)

*

Nem vagy egyedül – viseld derűsen a megpróbáltatást. – Igaz, nem érzed kezeden, szegény kis gyerek, Anyád kezét. De sohasem láttad a földi anyákat, hogy követik örkődő karokkal kicsinyeiket, mikor ingadozva, minden segítség nélkül az első lépéseket megteszik? – Nem vagy egyedül: Mária melletted van. (900)

*

„Nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me esse”? – Nem tudtátok, hogy Atyám házában kell lennem? A serdülő Jézus felelete, s még pedig olyan anyának, mint az övé, aki már három napja kereste őt és már elveszettnek hitte. – Ennek a válasznak kiegészítése a mondat, melyet szent Máté idéz: „Aki atyját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám”. (907)

*

Az asszony erősebb, mint a férfi és hűségesebb a szenvedés órájában. – Mária Magdolna, Mária Kleofás és Szalome!

Egy csoport asszony, ha bátor, mint ezek, a fájdalmas Szűzzel egyesülve, mily hatalmas lélekmentő munkát végezhetne a világban! (982)

*

(Vö. Josemaria Escrivá „ÚT” című könyve. Magyar Kiadás, Dublin, 1966. A zárójelbe tett számok az eredeti számozást jelzik.)

SZŰZ MÁRIA, KEGYELEM KÖZVETÍTŐ

I.

E keresztény tanítás igen régi. *Alexandriai Szent Cirill* 431-ben az efezusi zsinaton Nestorius tévtanaival vitatkozván gyönyörű beszédet mondott a Szűzanyáról, amelyben az emberek minden egyes csoportját felsorolja, akik Mária közvetítésével kapják a kegyelmet (Hom. contra Nest). „Üdvözlégy Istenanya, az egész földkerekség drága kincse és kifogyhatatlan fénye! Te, a szüzesség koronája és az igaz hit ostroma! Te anya és szűz! Te általad imádjuk és dicsőítjük a Szentháromságot. Te általad tiszteljük a szent keresztet az egész világon. Te általad örvendenek az angyalok és arkangyalok. Te általad üzzük ki a gonosz lelkeket. Te általad kerül a kísértő ördög a pokolba. Te általad lett az elbukott ember ismét az Ég örököse. Te általad jutott el a bálványozó emberiség az igazság ismeretére. Te általad létesülnek a földkerekségen a templomok, Te általad járulnak az emberek a keresztség szentségéhez, Te általad térnek a népek a bűnbánatra. Te általad világosította meg Isten Fia azokat, akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek, Te általad jövendöltek a próféták, Te általad hirdették az apostolok az üdvösséget a népeknek.”

Nyugaton pedig *Szent Agoston* így kiáltott fel: „Ó Szent Istenanya, te vagy a bűnösök oltalma! Te általad reméljük bűneink bocsánatát!” De mindnyájan bűnösök vagyunk, a bűnösök bocsánatnyerése a kegyelem műve, tehát... *Petrus Chrysologus* (444) a 143. Homiliában: Gratia plena-nak nevezi Máriát; *Szent Bernát* pedig beszédében „De Aquaeductu”, csatornának nevezi Máriát, csatornának, melyen a kegyelem felénk áramlik. *Sienai Szent Bernardin* (Hom 61) szerint a Szentlélek Mária kezei által osztja ki a kegyelmet: akinek akarja, amikor akarja, ahogyan akarja, amenny-

nyit akar... (Hom 10). A kegyelem három folyama: az Istentől Krisztushoz, Krisztustól Máriához, s tőle mihozzánk. *Szent Alfonz* a *Salve Regina* elemzésénél állítja, hogy minden kegyelmet Mária kezei által, vagyis közvetítésével kapunk. Ne feledjük azonban, hogy ezek a kijelentések a szentek túláradó buzgóságának kifejezői... Nem dogmatikai meghatározások. Nem úgy kell érteni e tanítást, hogy semmi kegyelmet nem kapnak azok, akik nem folyamodnak Máriához! A gyermekek sokat kapnak az anyától anélkül, hogy kérnének, sőt anélkül, hogy azt akarnák, vagy tudnának róla (pl. magát az életet is így kapják!). Nem úgy kell érteni, hogy mintegy fizikailag összpontosulnak a kegyelmek Mária kezében, vagyis úgy osztogatja a kegyelmet annak, és akkor és akinek, amikor és amennyit akar, mint az anya szeleteli a kenyeret gyermekeinek... Erkölcsileg kell ezt érteni! Vagyis Mária kezei közbenjárásának hatalmát jelentik. Omnipotentia supplex. Könyörgő mindenhatósága van.

Amikor és amennyi kegyelmet kíván adni az Üdvözítő valakinek – akkor és annyit akar Mária is!

Nem úgy kell tehát érteni, mintha Mária közbenjárása abszolút szükséges lenne az isteni kegyelemhez, mintha az Üdvözítő önmagától semmi kegyelmet sem adna! Hanem úgy, hogy az Üdvözítő által felállított kegyelmi rendben Krisztus érdemében és közvetítő hatalmában senki sem részesül Mária együttműködő kérése nélkül. Minden kegyelem mint az Atyaistentől közvetített és együtt kimádkozott kegyelem jön az Istentől. Csak Isten adhat kegyelmet! Mária viszont minden ilyen kegyelemnek közvetítője.

Mi ennek a kivételezett helyzetnek az oka? Több is van. Az egyik Krisztus szenvedésében való részvétel. „Íme, a te anyád...” (Jn 19, 27) – mondotta a kereszten. Az Anya törhetetlen élet- és szenvedésközösségben van szent Fiával. Az is igaz, hogy Mária is egyedül Krisztus halálával lett megváltva. Ő is teremtmény! De Máriának Fia szenvedésében való részvétele útján hivatása, hogy az emberiség részére Fiánál közvetítő és közbenjáró legyen. Ő a nyak, mely a fejet, Krisztust, – a testtel, a hívő néppel összeköti...

Mária a kegyelem anyja! Mennyei Édesanyánk!

Mi teszi kedvessé, vonzóvá a földi édesanyát? A szeretet és a szenvedés. A kisgyermek, ha elesik, elpityeredik, édesanyja felveszi és rögtön eláll a sírás. Ha megüti kezét, lábát, az édesanya simogatja, megcsókolja és többé nem fáj.

A házasságot a latin érdekesen „matrimonium”-nak mondja, anyai intézménynek nevezi. A gyermek születése előtt, születése alatt és után az édesanya gondja, baja... hosszú éveken át.

Az édesanya szíve mindent megbocsát. Ha már az örök hazába költözött is, utolsó szava, utolsó kérése, utolsó figyelmeztetése a sírig ott cseng gyermeke szívében...

Az édesanya imája a mi bizodalunk! Az édesanya szíve olyan nyugtalan, ha nem láthatja gyermekét. Milyen lehet akkor a minden anyák, minden apák és gyermekek Anyjának Szíve? Van-e bájosabb kép, mint a Madonna a kisdéd Jézussal karján? Tizian, Dolci, Raffaello, Murillo Madonnái felülmúlhatatlan szépségben ragyognak. Van-e fájdalmasabb látvány, mint anya fiának holttestével? Mennyi öröm sugárzik a Madonnából! És mennyi vigasz árad a Pietából...

Meneküljünk égi Anyánkhoz nehéz óráinkban! Különösen kísértések idején, amikor a vér, a szenvedély aknákat rak lábunk alá, amikor az ördög alattomos támadást indít ellenünk: Mária a legjobb menedék, oltalom és pajzs lelkünk számára. Mária mindig segít, minden szükségben, minden időben! „Mediatrix omnium gratiarum”. – Minden kegyelem közvetítője. Könyörögj érettünk! Ámen.

II.

Nem hittétel ugyan, de jól megalapozott tana a katolikus egyháznak, hogy Isten és Krisztus akarata szerint minden kegyelem közvetítése Mária közbenjáró közreműködése útján történik. Azt a tényt tehát, hogy Mária a kegyelmek közvetítője, úgy kell érteni, hogy Istentől minden kegyelem, amelyet a Megváltó kereszthalála által szerzett számunkra, Mária kezén jön át. Miként az egyiptomi fáraó felszólította Józsefet, hogy a hét bő esztendőben összegyűjtött gabonát a hét szűk esztendőben ossza ki az éhezőknek, úgy osztja ki Mária az isteni Fiának érdemeit és kegyelni kincseit. Tehát amikor mi kegyelmet nyerünk, azt a háromszemélyű egy Isten adja, Krisztus érdemli ki, Szűz Mária közvetíti számunkra. Ezért Mária a kegyelmek közvetítője.

Mária mindent kieszközölhet, mert hiszen alig gondolható el, hogy az Üdvözítő visszautasítaná édesanyját, amikor kegyet kér tőle számunkra.

Mária kérésére cselekedte az Üdvözítő első csodáját is a kánai menyegzőn. Pedig ott csak egy esetről volt szó. De mennyivel hamarabb talál meghallgatásra az Úr anyjának közbenjárása, ha gyermekei egyikéről van szó, aki valóban testi vagy lelki szükségben szenved. Végül amikor a Szentírás hangsúlyozza, hogy Isten figyel az igazak imájára, akkor mindenekelőtt a legigazabbnak az imáját hallgatja meg, aki valaha a földön élt és amikor az Üdvözítő mondja: „Bármit kértek bizalommal imádságotokban, megkapjátok...” (Mt 21, 22) – akkor ez a mondás mindenekelőtt az Ő szent Anyjára érvényes.

Ezek után megértjük, hogy Mária nekünk, katolikusoknak a „közbenjáró mindenhatóság”, a térdeplő hatalom. Mária az Őr-istennek bűn nélküli és kegyelemmel teljes anyja, és ennél fogva közbenjárásának átütő ereje van.

Azonban tudjuk azt is, hogy csak Isten mindenható; Mária nem mindenható ilyen értelemben. Ő hatalmas, mint már hangsúlyoztuk, a könyörgésben...

Az ismert középkori Mária-tisztelő, Nagy Szent Albert azt mondja róla: „Mária Jézus Krisztus kincstárnoka. Mindenkinek segítségére siet a szükségben, aki Őt keresi.” – „Az irgalmasság királynője az a név, amely a Boldogságos Szület a legmagasabb méltóság szerint teljes joggal megilleti.” Végül nagyon helyesen jegyzi meg a szent, hogy ahhoz, hogy a Fiú az Atyánál, és Mária a Fiánál eredményesen lépjen közbe értünk, jó és szükséges, hogy közülünk senki se sértse meg a Fiút vagy Anyját.

Nagy Szent Albert éppen ezen utolsó figyelmeztetésére kell nagyon ügyelnünk. Aki óvja magát a bűnöktől és ezáltal a Fiúhoz ragaszkodik, annak Mária minden csomót megold élete folyamán.

„Omnipotentia supplex!” – Könyörgő mindenhatóság! „Mediatrix omnium gratiarum” – minden kegyelem közvetítője!

Testvérek, ha imádkozunk, legyünk mindig tudatában Mária nagyságának és dicsőségének!

Szűzanyánk, világosítsd meg lelkünk sötét éjszakáját, hogy Krisztus útján mindig egyenesen járassunk. Ámen.

Az Irgalmasság Anyja elsősorban a bűnösök menedéke. De Isten akarata szerint csak a megtérés kegyelmét tudja nekik megszerezni,

ami kétségtelenül a legnagyobb kegyelem, amelyben az embernek ilyen körülmények között része lehet.

Ha azonban el akarjuk érni, hogy Mária minden szükségünkben, mint Anyánk segítsen bennünket, akkor kerülnünk kell a bűnöket, különösképpen részt kell vennünk vasár- és ünnepnap a szentmisén. „Nem az, aki mondja: Mária, Mária – nyer meghallgatást, hanem aki Fiának akarátát cselekszi, megtartja parancsait, az az, akin Ő segít és akihez jó. . .” Senki sem érti meg ezt a tényt jobban, mint az egyszerű hívő. Minden nagyobb búcsújáróhelyen van egy gyóntatóhelyiség, ahol gyóntatószék gyóntatószék mellett áll. Népes búcsújárás alkalmával a helyiség tömve szokott lenni. Szakadatlanul szolgáltatják a bűnbánatszentségét, ezreknek egyetlen napon. . . Mindenki meggyőződése szerint ugyanis a búcsújáráshoz feltétlenül hozzátartozik a jó gyónás is, lehetőleg életgyónás, és amikor azután az ember az Istennel már kibékült, akkor szabadabban és bizalommal teljesebben fordulhat Máriához. Ily módon a hívek ugyan Máriához zárandokolnak, de rajta keresztül Krisztust találják meg. Mária ezeknek út Krisztushoz, és mihelyt azután a lélek bűnmentes lett, Mária, mint a kegyelmek Anyja, hamarabb tudja a kért segítséget minden más dologban is kieszközölni. Azt a segítséget, amelyet egyedül Isten ad meg, Krisztus érdemelt ki és Ő közvetít nekünk. . .

Az imádság annál hatásosabb, minél bűnmentesebb az, aki végzi. Ebből a szempontból igaza van a néphagyománynak, hogy a gyermekek imája még a felhőkön is keresztül hatol. Tényleg így is van, mert az ártatlan gyermekek könyörgése azért talál jobban meghallgatásra, mert még nincs a bűn súlyával megterhelve. Minél bűnmentesebb tehát valaki, annál hamarabb talál meghallgatásra.

Amit fentebb a kegyhelyekről mondtunk, általános érvényű. Minél jobban mentes valaki a bűntől, annál jobban talál imája meghallgatásra Istennél Mária közbenjárásával. Aki ezek után azt mondja, hogy Mária nem segített rajta, az fontolja meg ezeket és vizsgálja meg lelkiismeretét. Engesztelje ki jó gyónással az Úristent. . . akkor aztán rajta is segíteni fog.

Az égi Édesanya nagyon jó, amikor a hozzá intézett kérést meghallgatja. Mindenkit meghallgat, mindenkinek a kérését Isten elé

terjeszti, mindenkiért könyörög és ha aztán ez a meghallgatás más-
képpen történik, mint az imádkozó várja, akkor is – higgyék el –
számára ez a legjobb meghallgatás!

*

Mária-fohász

Ó Mária, segíts! Ó Mária, segíts! Ó Mária, segíts nekem is!
Szegény bűnös fordul hozzád. Életben – halálban, ne engedj
elveszni! Ne engedd, hogy súlyos bűnben haljak meg! Állj mel-
lettem a végső harcban, Irgalmasság Édesanyja!
(Faulhaber bíboros, Zeitrufe 51.)

A VILÁG FELAJÁNLÁSA ISTEN SZENT ANYJÁNAK

(Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén)

A Szentatya, II. János Pál pápa 1984. március 25-én a világot felajánlotta Máriának, az Istenanyának ezzel az általa készített imával.

1. „Oltalmad alá futunk Istennek szent Anyja”. A Megváltás jubileumi évében, Krisztus egyháza évszázados imájával fordulunk ma Hozzád, ó Anyánk.

Ebben az egyház összes főpásztorával az a sajátos kötelék egyesít, amely által mi, püspökök, egy testületet és egy kollégiumot alkotunk, mint ahogy Krisztus akarata szerint az apostolok Péterrel egy testületet és egy kollégiumot alkottak. Ilyen egységben összekapcsolódva mondjuk el most e felajánlás szavait, melyekbe ismételten belefoglaljuk az egyház reményeit és aggodalmait a mai világért.

Negyven évvel ezelőtt és utána tíz évvel ismét a Te Szolgád, XII. Pius pápa az emberiség fájdalmas tapasztalatai láttán, Széplőtelen Szívednek ajánlotta fel és szentelte az egész emberiséget, és mindenekelőtt azokat a népeket, melyek helyzetük miatt különös szeretetedre és gondoskodásodra szorulnak.

Ma, a mi szemünk előtt is itt van az embereknek és népeknek ez a világ: a vége felé járó második évezred világa, a mi korunk világa, a mi világunk.

Az Úr szavaira emlékezve: „Menjete, tegyétek tanítványommá mind a népeket. . . S én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28, 19–20), – az egyház a II. Vatikáni Zsinaton újra tudatára ébredt küldetésének ebben a világban. Ezért, Te: emberek és népek Édesanyja, aki ismered minden szenvedésünket és minden reményünket, és anyai Szíveddel részt veszel a jó és rossz, a világosság és

sötétség között folyó minden küzdelemben, halld meg kiáltásunkat, melyet a Szentlélek ösztönzésére, közvetlenül Szívedhez intézünk; mint az Úr Édesanyja és Szolgálóleánya, vedd körül szeretetteddel ezt a mi világunkat, amelyet az emberek földi javáért és örök üdvösségéért aggódva, Neked ajánlunk és Neked szentelünk.

Különösen azokat az embereket és nemzeteket ajánljuk és szenteljük Neked, akiknek erre kiváltképpen szükségük van.

2. „Oltalmad alá futunk Istennek szent Anyja”... Ne vesd meg könyörgésünket szükségünk idején! Krisztus Anyja, előtted, szeplőtelen Szíved előtt szeretnénk ma az egész egyházzal egyetemben azzal a felajánlással egyesülni, amely által Fiad irántunk való szeretetből az Atyának szentelte magát, mondván: „Értük szentelem magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban” (Jn 17, 19).

Ebben a világért és emberekért való felajánlásban Megváltónkkal akarunk összekapcsolódni, mert csak az Ő isteni Szívében talál erőt, hogy megbocsátást nyerjen és elégtételt nyújtson a világért és az emberekért, mert ereje minden időközön át megmarad és minden embert, népet és nemzetet felölel; legyőz minden rosszat, melyet a sötétség fejedelme az emberek szívében és történelmében felkelteni képes, és korunkban valóban fel is keltett.

Mélyen átérezzük az emberiségért, a mi világunkért tett felajánlás szükségességét, melyet Krisztussal egyesülve végzünk. Hiszen az egyház feladata, hogy Krisztus megváltói művét a világnak közvetítse. Ezt mutatja a Megváltás jelenlegi éve, az egész egyház rendkívüli jubileuma.

Légy magasztalva ebben a szentévbén minden teremtmény felett Te, az Úr Szolgálóleánya, aki a legtökéletesebben követed az isteni hívást.

Légy üdvözölve Te, aki Fiad megváltói művével a legszorosabban egyesülve vagy.

Ó egyház Anyja! Világosítsd meg Isten népét a hit, a remény és a szeretet útján! Segíts, hogy teljes igazságban éljük Krisztus áldozatát a mai világ, az egész emberiség családjáért!

3. Ó Anyánk, amikor a világot, minden embert és minden népet Reád bízunk, a világnak ezt a felajánlását is Reád bízunk, és anyai Szíved oltalmába ajánljuk! Ó, Szeplőtelen Szív, segíts, hogy legyőzzük a gonosz veszedelmét, mely a mai emberek szívében oly könnyen ver gyökeret, és amelynek felmérhetetlen kihatásai a mai életet terhelik, és a jövőbe vezető utat szinte elzárják.

Édes jó Anyánk! Most Hozzád esdeklünk:
az éhségtől és háborútól – szabadítsd meg minket!
az atomháborútól, a féktelen önpusztítástól és mindenfajta háborútól – szabadíts meg minket!
az emberi életet csírájában fenyegető bűnöktől – szabadíts meg minket!
a gyűlölelettől és Isten gyermekei méltóságának semmibevételétől – szabadíts meg minket!
a szociális, a nemzeti és nemzetközi élet minden igazságtalanságától – szabadíts meg minket!
Isten parancsai könnyelmű áthágásától – szabadíts meg minket!
a jó és rossz közötti különbség tudatának elvesztésétől – szabadíts meg minket!
a Szentlélek elleni bűnöktől – szabadíts meg minket!

Krisztus Anyja! Halld meg ezt a segélykiáltást, melyben minden emberszenvedése kiált Hozzád, egész népek szenvedése! A Szentlélek erejével segíts minden bűnt legyőzni: az egyes ember bűnét és a „világ bűnét” – a bűnt minden alakjában. A világ történelmében mutatkozzék meg még egyszer a Megváltás végtelen üdvözítő ereje: az irgalmas szeretet hatalma! És vessen gátat a gonosznak! Alakítsa át a lelkiismereteket! És Szeplőtelen Szívedből ragyogjon fel mindannyiunk előtt a remény sugara! Ámen...”

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
Szent Márk evangéliuma	7

VASÁRNAPRÓL VASÁRNAPRA

Ádventi idő

Ádvent 1. vasárnapja	13
Ádvent 2. vasárnapja	21
Ádvent 3. vasárnapja	30
Ádvent 4. vasárnapja	39

Karácsonyi idő

Karácsony. Éjféli mise	49
Karácsony	53
A Szentcsalád ünnepe	65
Szilveszteri hálaadás	74
Újév. Az Istenanya, Szűz Mária főünnepe	81
Karácsony utáni 2. vasárnap	97
Vízkereszt. Az Úr megjelenése	103
Vízkereszt utáni (Évközi 1.) vasárnap	116
Urunk megkeresztelkedése	116

627

Nagyböjti idő

Nagyböjt 1. vasárnapja	127
Nagyböjt 2. vasárnapja	135
Nagyböjt 3. vasárnapja	143
Nagyböjt 4. vasárnapja	151
Nagyböjt 5. vasárnapja	159
Virágvasárnap	165
Nagycsütörtök	170
Nagypéntek	176

Húsvéti idő

Vigilia mise. Nagyszombat	189
Húsvétvasárnap	195
Húsvéthétfő	213
Húsvét után 2. vasárnap	223
Húsvét után 3. vasárnap	229
Húsvét után 4. vasárnap	236
Húsvét után 5. vasárnap	243
Húsvét után 6. vasárnap	246
Húsvét után 7. vasárnap	250
Pünkösd előesti mise	258
Pünkösd	261
Pünkösdhétfő	270

Évközi idő

Évközi 1. vasárnap (Kr. keresztségének ünnepe, lásd 116. old.)	
Évközi 2. vasárnap	277
Évközi 3. vasárnap	283
Évközi 4. vasárnap	291
Évközi 5. vasárnap	296
Évközi 6. vasárnap	304
Évközi 7. vasárnap	315
Évközi 8. vasárnap	323
Évközi 9. vasárnap	328

Évközi 10. vasárnap	335
Évközi 11. vasárnap	339
Évközi 12. vasárnap	344
Évközi 13. vasárnap	347
Évközi 14. vasárnap	353
Évközi 15. vasárnap	359
Évközi 16. vasárnap	364
Évközi 17. vasárnap	373
Évközi 18. vasárnap	382
Évközi 19. vasárnap	387
Évközi 20. vasárnap	391
Évközi 21. vasárnap	395
Évközi 22. vasárnap	399
Évközi 23. vasárnap	406
Évközi 24. vasárnap	411
Évközi 25. vasárnap	416
Évközi 26. vasárnap	421
Évközi 27. vasárnap	423
Évközi 28. vasárnap	432
Évközi 29. vasárnap	437
Évközi 30. vasárnap	441
Évközi 31. vasárnap	445
Évközi 32. vasárnap	450
Évközi 33. vasárnap	454
Évközi 34. vasárnap	459

Üdvözlégy Mária

Az egyház hivatalos tanítása a II. Vatikáni Zsinaton a Szűz- anyáról	471
VI. Pál pápa tanítása Mária-tiszteletről	478

SZŰZ MÁRIA ÜNNEPEI

A Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása (dec. 8.)	497
Szűz Mária, Isten Anyja (jan. 1.)	506
Gyertyaszentelő Boldogasszony (febr. 2.)	511

Szűz Mária lourdes-i megjelenése (febr. 11.)	516
Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)	525
Szűz Mária szeplőtelen Szíve (J. Szíve ünnepe utáni napon)	528
Sarlós Boldogasszony (júl. 2.)	531
Kármelhegyi Boldogasszony (júl. 16.)	537
Nagyboldogasszony (aug. 15.)	543
Szűz Mária királynő (aug. 22.)	556
A Boldogságos Szűz Mária születése (szept. 8.)	564
Szűz Mária szent neve (szept. 12.)	569
A fájdalmas Szűzanya (szept. 15.)	573
Rózsafüzér Királynője (okt. 7.)	581
Szűz Mária Magyarország Nagyasszonya (okt. 8.)	587
A Boldogságos Szűz Mária bemutatása a templomban (nov. 21.)	591
Mária, a papok Édesanyja	594
Egy lelkipásztor gondolatai Szűz Máriáról	611
Szűz Mária, kegyelem közvetítő	618
A világ felajánlása Isten szent Anyjának	624

ISBN 963 360 409 5

**A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: FONYÓDI OTTÓ**

**SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 1.**

**86/2503 FRANKLIN NYOMDA, BUDAPEST
FELELŐS VEZETŐ: MÁTYÁS MIKLÓS IGAZGATÓ**

